Bundel van de Raad openbaar Wijchen van 26 september 2019

1 Opening

Spreektijd vergadering: 3 minuten per fractie vragenhalfuurtje
10 minuten per fractie (1e termijn) en 20 minuten voor het college

2 Vragenhalfuurtje

3 Vaststellen agenda

Agenda 2019-09-26 Raadsvergadering.pdf

4 Vaststellen verslag van de openbare raadsvergadering van 27 juni 2019 en van 4 juli 2019

Concept verslag openbare raad 27 juni 2019.pdf

Concept verslag openbare raad 4 juli 2019.pdf

5 Afdoening ingekomen stukken

Onderstaande stukken (te vinden bij 5a t/m 5s) worden niet inhoudelijk behandeld

Overzichtslijst nota's en ingekomen brieven (voorzien van afdoening).pdf

5.a 31101 Meningsvormende nota Scenario's visie 't Mozaïek

Dossier 408 voorblad

Meningsvormende nota

't Mozaiek scenario's voor visie

Bijlage 1_Missie en visie bestuur 't Mozaiek

Bijlage 2_Overzicht inkomsten en uitgaven theater

Bijlage 3_Meerjarenbegroting 2020-2023 't Mozaiek

Bijlage 4_Visie en Missie mozaiek- gemeente

Bijlage 5_gesubsidieerde instellingen in 't Mozaiek

Bijlage 6_Activiteitenverslag 't Mozaiek 2018

Bijlage 7_Begrotingsscenario's 't Mozaiek

5.b 32501 Beantwoording raadsvragen bedrijfsvoering Leisurelands

Dossier 477 voorblad

Informatienota voor de raad_beantwoording schriftelijke vraag Kernachtig Wijchen - Bedrijfsvoering Leisurelands (32501)

Bijlage_Schriftelijke vraag Kernachtig Wijchen - Bedrijfsvoering Leisurelands (32501)

5.c 32483 Gemeentelijk jaarverslag handhaving kinderopvang 2018

Dossier 465 voorblad

Informatienota voor de raad (32483)

Bijlage_Jaarverslag toezicht en handhaving kinderopvang 2018 (32483)

5.d 23692 Motie spreekuurrechter maakt rechtspraak laagdrempeliger voor iedereen

Dossier 444 voorblad

Informatienota spreekuurrechter (23692)

5.e 33099 Jaarrekening 2018 Wmo-nieuw en jeugd

Deze informatienota geeft een nadere toelichting op het resultaat van de WMO nieuw en de Jeugdhulp (2D's) in de jaarrekening 2018 van de gemeente Wijchen.

Dossier 487 voorblad

Informatienota - Jaarrekening 2018 Wmo-nieuw en jeugd (33099)

Bijlage 1: (Concept) Memo Beheersmaatregelen 2019

5.f 33875 Beantwoording schriftelijke vragen D66 over 'verkeerssituatie Kerkeveld'

Dossier 502 voorblad

Informatienota - Antwoord raadsvragen D66 over 'verkeerssituatie Kerkeveld' (33875)

19 33875 Schriftelijke vraag D66 - Verkeerssituatie Kerkeveld

5.g 31802 Beantwoording schriftelijke vragen CDA over burgerparticipatie TKWM

Dossier 432 voorblad

Beantwoording raadsvragen CDA burgerparticipatie project TKWM (31802)

Schriftelijke vragen CDA - Burgerparticipatie project Tussen Kasteel en Wijchens Meer

5.h 33618 Jaarverslag "Interne klachtbehandeling gemeente Wijchen 2018" en jaarverslag "Gemeentelijke ombudsman 2018"

Dossier 512 voorblad

Raad informatienota (33618)

Bijlage 1 Jaarverslag klachtenbehandeling Wijchen 2018

Bijlage 2 Jaarverslag Ombudsman Wijchen 2018

5.i 23699 Informatienota raad Fairtrade Gemeente

Dossier 507 voorblad

Informatienota raad Fairtrade Gemeente (23699)

5.j 29104 Beantwoording schriftelijke vragen CDA over 'Woningbouw in Wijchen in cijfers'

Dossier 454 voorblad

Beantwoording vragen woningbouw in Wijchen in cijfers - pdf.pdf

Bijlage 1: 19 29104 Schriftelijke vragen CDA - Woningbouw in Wijchen.pdf

5.k 31695 Evaluatie digitale informatiesystemen

Eind februari 2019 is met vertegenwoordigers van de Wijchense ondernemers en de firma Suurland het project digitale informatieborden geëvalueerd. Over het algemeen is men tevreden met de schermen. Wel vinden de ondernemers dat het door hen via reclamegelden betaalde deel van het systeem soms onvoldoende opvalt ten opzichte van het deel voor de verenigingen/gemeente. Met enkele aanpassingen in de layout van dat deel, soberder kleurgebruik, kleiner kader is getracht tegemoet te komen aan deze wens.

Dossier 544 voorblad

Evaluatie digitale inormatiesystemen

5.l 34055 Antwoord op de schriftelijke vragen van K8W over sociale huurwoningen voor jongeren

Dossier 548 voorblad

Antwoord op de schriftelijke vragen van K8W over sociale huurwoningen voor jongeren

19 34055 Schriftelijke vraag K8W - Huurwoningen

5.m 31487 Startnotitie bedrijventerrein Wijchen Oost

In aanloop naar het nieuwe bestemmingsplan voor bedrijventerrein Wijchen Oost zal er een visie ontwikkeld worden.
Dit begint met een startnotitie die een SWOT-analyse en een aantal deelprojecten bevat. Deze notitie wordt bij deze voorgelegd.

Dossier 550 voorblad

Startdocument toekomstvisie bedrijventerrein - informatienota

Bijlage: Startdocument Wijchen Oost

5.n 32502 antwoord op schriftelijke vragen: handhaving op uitstallingen centrum Wijchen

Dossier 483 voorblad

antwoord raadsfractie VVD handhaving uitstallingen

19 32502 Schriftelijke vraag VVD - Uitstallingen

5.o 32482 Jaarstukken 2018 RBT KAN

Dossier 545 voorblad

Informatienota voor de raad

bijlage_2018 jaarrekening_RBT KAN B.V.

bijlage_2018 jaarrekening_Regio Arnhem Nijmegen B.V.

bijlage_2018 jaarrekening_Stichting RBT Arnhem Nijmegen Veluwe

bijlage_2018 Jaarverslag RBT KAN

5.p 35652 Evaluatie Gedragscode Windenergie Wijchen

Dossier 582 voorblad

Informatie nota Evaluatie Gedragscode Windenergie Wijchen (35652)

5.q 35651 Voortgang uitvoeringsprogramma duurzaamheid Wijchen

Dossier 581 voorblad

Informatienota voortgang uitvoeringsprogramma duurzaamheid Wijchen (35651)

5.r 34441 Beantwoording schriftelijke vraag D66: Inzicht in problematiek rondom centrale gegevensopslag

Dossier 546 voorblad

Beantwoording schriftelijke vragen D66 inzake inzicht in problematiek rondom centrale gegevensopslag (34441)

Bijlage 1 - Burgerzaken, toelichting op vragen D66 fractie over centrale correctie (34441)

19 34441 Schriftelijke vraag inzicht in problematiek rondom centrale gegevensopslag 2019

5.s 35955 Plan van aanpak versterking regionale samenwerking

Dossier 608 voorblad

Raad informatienota versterking regionale samenwerking (35955)

Plan van Aanpak versterking regionale samenwerking

6 Mededelingen

7 36409 Onderzoek geloofsbrief de heer C.K. van Galen - toelaten

Dossier 632 voorblad

Onderzoek geloofsbrief de heer C.K. van Galen (36409)

8 36432 Benoemen commissielid de heer Arts - benoemen

Dossier 629 voorblad

Beslisnota Benoemen commissielid de heer Arts (36432)

9 32904 Nieuwe maatregelen afvalbeleid en wijziging inzamelfrequentie restafval en rapport SIR - bespreken

Dossier 457 voorblad

Beslisnota Nieuwe maatregelen afvalbeleid en wijziging inzamelfrequentie restafval en rapport SIR (geamendeerd aangenomen)

Beslisnota - 28 juni 2019 raadsvoorstel nieuw afvalbeleid en wijziging inzamelfrequentie restafval en rapport SIR (32904)

Bijlage 1: Wat is er de afgelopen jaren gedaan

Bijlage 2: Wijchen analyse en sorteerrapportage 2018

Bijlage 3: overzicht maatregelen

Bijlage 4: SIR Inhoudsanalyse (bijlage)

Bijlage 5: Rapport Wijchen omgekeerd inzamelen SIR juni 2019

Bijlage 6: SIR interviews omgekeerd inzamelen (bijlage)

9.b Amendementen en motie

32904 Amendement VVD K8W PvdA - Afval luier toevoegen beslispunt.pdf

32904 Motie D66 - Afval kostenneutraal.pdf

10.a 35611 Gebiedsvisie Hart van Zuid - bespreken

Dossier 598 voorblad

Beslisnota Hart van Zuid - Voorzieningenhart.pdf

10.b 33984 Routekaart Hart van Zuid - bespreken

Dossier 562 voorblad

Beslisnota Routekaart - Hart van Zuid

2019-09-04 Routekaart Hart van Zuid - DEF.pdf

10.c Amendementen en moties

35611 Amendement 1 D66 CDA - Verdeelsleutel Hart van Zuid.pdf

35611 Amendement 2 D66 CDA - Budgetplafond Hart van Zuid.pdf

35611 Amendement 3 SW - Hart van Zuid Gebiedsvisie.pdf

35611 Motie 1 D66 CDA - Verdeelsleutel Hart van Zuid.pdf

35611 Motie 2 CDA D66 - Financiële doorkijk.pdf

33984 Amendement 4 SW - Hart van Zuid Routekaart.pdf

11 35570 Extra middelen subsidie Rondom Wijchen 2018 - bespreken

Dossier 575 voorblad

Beslisnota raad verhogen subsidie 2018 Rondom Wijchen 130819.pdf

Bijlage Beschikking herzien subsidie 2018 Rondom Wijchen.pdf

11.a Amendement en motie

35570 Amendement SW - Extra middelen subsidie Rondom Wijchen 2018.pdf

35570 Motie D66 CDA - Rondom Wijchen.pdf

12 35571 Beschikking Innovatiemiddelen Rondom Wijchen 2019 - bespreken

Dossier 577 voorblad

Beslisnota Innovatiemiddelen 2019 Rondom Wijchen (geamendeerd aangenomen)

Beslisnota raad Innovatiemiddelen 2019 Rondom Wijchen.pdf

Bijlage 1 Subsidieaanvraag Innovatiemiddelen 2019 Rondom Wijchen 120819.pdf

Bijlage 2 Projectplan Dorpsondersteuners.pdf

Bijlage 3 Business case Versterken van wijknetwerken.pdf

Bijlage 4 Gezond ouder worden gemeente Wijchen.pdf

Bijlage 5 Beschikking Innovatiemiddelen 2019 - 2020 Rondom Wijchen.docx

12.1 Amendement

35571 Amendement K8W PvdA VVD - Innovatiemiddelen.pdf

13 Stemmingen

13.a 13466 Ontmoetingscentrum Wijchen Centrum

Dossier 537 voorblad

Beslisnota - Ontmoetingscentrum Wijchen Centrum (13466)

13.b 26639 Subsidie project MEERkunst

Dossier 540 voorblad

Beslisnota - Subsidie MEERkunst Herdenking 75 jaar vrijheid (26639)

Bijlage 1 - Regioprogramma Rijk van Nijmegen viert 75 jaar vrijheid

Bijlage 2 - projectplan MEERkunst Kunstkring Wijchen

13.c 29087 Bestemmingsplan 'De Steenoven, Wijchen'

Beslisnota ter vaststelling door de raad van het ongewijzigde bestemmingsplan 'De Steenoven, Wijchen'.

Dossier 596 voorblad

Beslisnota Bestemmingsplan 'De Steenoven, Wijchen' (29087)

Bijlage Buro SRO - bestemmingsplan De Steenover, Wijchen

Overzichtstekening en legenda De Steenoven

Bijlagen bij de regels_Bijlage 1 Cultuurhistorische waarderingskaart.pdf

Bijlagen bij de regels_Bijlage 2 Beleidsnota cultuurhistorie met bijlagen.pdf

Bijlagen bij de regels_Bijlage 3 Cultuurhistorische waardering.pdf

Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 1 Bodemonderzoek.pdf

Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 2 Akoestisch onderzoek.pdf

Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 3 Berekening hemelwaterberging.pdf

Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 4 Watertoets .pdf

Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 5 Quickscan Flora en Fauna .pdf

13.d 29728 Besteding revenuen Legaat van Cooth

Dossier 530 voorblad

Beslisnota - besteding revenuen Legaat van Cooth 2020 (29728)

Bijlage 1 - Inhoudelijke toelichting techniek project

bijlage 2 - Brief college voor aanvraag techniekproject

Bijlage 3 - Begroting legaath van Cooth 2020

13.e 31598 Bestedingsvoorstel voor het gereserveerde krediet voor het project Hernen, Leur en Bergharense middelen

Partijen, dit zijn de leefbaarheidsgroepen voor Hernen-Leur en Bergharen, de besturen van De Mijlpaal, De Zandloper en Stichting Schaarweide, zijn het eens geworden over een besteding van de gereserveerde middelen van € 440.000. Voordat we tot uitvoering overgaan, is er behoefte aan afstemming met uw raad. Dit raadsbesluit is richtinggevend. De uitwerking volgt later en is een collegebevoegdheid. De middelen worden aangewend voor:
• de verbouwing van de gymzaal van De Zandloper;
• een haalbaarheidsonderzoek voor nieuw- en/of verbouw van De Mijlpaal tot MFA inclusief brede school;
• het inrichten van een multifunctionele ruimte op sportpark Schaarweide.
Stichting Schaarweide vraagt een extra krediet van € 64.250 voor verduurzaming van het clubgebouw en asbestverwijdering.

Dossier 436 voorblad

Beslisnota - Raad Sociale Structuur BHL (31598)

16 AZ 229a Versterking sociale structuur Bergharen en Hernen-Leur beslisnota

16 AZ 229a Rapport Onderz Soc-Maatsch Voorz Bergh-Hernen 17 apr 2016

17-12-15 Visie Sport en Bewegen BHL_versie 8

19-04-15 verslag van bijeenkomst Schaarweide Mijlpeel en Zandloper door LBG-en

19-05-28 Brief Schaarweide gemeente

19-05-29 Overzicht Investeringskosten en subsidie Schaarweide 1-4

19-05-28 brief schaarweide bijlage offerte asbest

19-05-28 brief schaarweide bijlage asbestsanering

18-12-07 Mijlpaal Zandloper rapport def

18-12-07 Mijlpaal Zandloper rapport def bijlage 1

18-12-07 Mijlpaal Zandloper rapport def bijlage 2

18-12-07 Mijlpaal Zandloper rapport def bijlage 3

18-12-07 Mijlpaal Zandloper rapport def bijlage 4

18-12-07 Mijlpaal Zandloper rapport def bijlage 6

18-12-07 Mijlpaal Zandloper rapport def bijlage 8

17-12-14 infonota raad voortgang project

17-03-14 infonota raad voortgang def

16-11-01 Renovatiesubsidie Schaarweide beslisnota

13.f 35573 Verhogen subsidie Rondom Wijchen 2019 met Rijksmiddelen, beslisnota

Dossier 579 voorblad

Beslisnota raad verhogen subsidie 2019 Rondom Wijchen.pdf

Beschikking herzien subsidie 2019 Rondom Wijchen.pdf

13.g 36410 Benoemen de heer C.K. van Galen tot plaatsvervangend lid Presidium - bij acclamatie

Dossier 630 voorblad

Benoemen de heer C.K. van Galen tot plaatsvervangend lid Presidium (36410)

14 Sluiting

Gemeente Wijchen

Dames en heren leden van de gemeenteraad,

Hierbij nodig ik u uit tot het bijwonen van de vergadering van donderdag 26 september 2019 aanvang 20.00 uur in de raadszaal van het kasteel te Wijchen.

Wijchen, 13 september 2019
De voorzitter,
mr. J.Th.C.M. Verheijen

AGENDA

1.		Opening *Spreektijd vergadering: 3 minuten per fractie vragenhalfuurtje* *10 minuten per fractie (1e termijn) en 20 minuten voor het college*	
2.		Vragenhalfuurtje	
3.		Vaststellen agenda	
4.		Vaststellen verslag van de openbare raadsvergadering van 27 juni 2019 en van 4 juli 2019	
5.		Afdoening ingekomen stukken	
6.		Mededelingen	
7.	36409	Onderzoek geloofsbrief de heer C.K. van Galen	**toelaten**
8.	36432	Benoemen commissielid VVD de heer Arts	**benoemen**
9.	32904	Nieuwe maatregelen afvalbeleid en wijziging inzamelfrequentie restafval en rapport SIR	**bespreken**
10.	35611	Gebiedsvisie Hart van Zuid	**bespreken**
	33984	Routekaart Hart van Zuid	**bespreken**
11.	35570	Extra middelen subsidie Rondom Wijchen 2018	**bespreken**
12.	35571	Beschikking Innovatiemiddelen Rondom Wijchen 2019	**bespreken**
13.		**Stemmingen**	
	13466	Ontmoetingscentrum Wijchen Centrum	
	26639	Subsidie project MEERkunst	
	29087	Bestemmingsplan 'De Steenoven, Wijchen'	
	29728	Besteding revenuen Legaat van Cooth	
	31598	Besteding middelen project Versterking sociale structuur Hernen-Leur en Bergharen	
	35573	Verhogen subsidie Rondom Wijchen 2019 met Rijksmiddelen	
	36410	Benoemen de heer C.K. van Galen tot plaatsvervangend lid Presidium	**bij acclamatie**
14.		Sluiting	

CONCEPT

Verslag van de openbare raadsvergadering van de gemeente Wijchen gehouden op 27 juni 2019 om 20.00 uur in het Kasteel te Wijchen

Voorzitter	Burgemeester, dhr. mr J.Th.C.M. Verheijen
CDA	Dhr. B.G.B. Derksen (fractievoorzitter) Mevr. C.E. Hoogteijling Mevr. M.P. Joosse-De Visser Dhr. J.G.F.M. Peters Sengers
D66	Mevr. E.A.J. Wittenberg (fractievoorzitter) Mevr. E. Dauphin
Kernachtig Wijchen	Dhr. A.A.A.M van Bronkhorst (fractievoorzitter) Dhr. W.J. van den Boogaard Dhr. J.M.T. Evers Dhr. R.J.P. van Haren Mevr. H.J. Janssen Dhr. T.R.D. Klinkhamer Dhr. J.J. Tap Dhr. P.P. Verbeeten Dhr. M.A.J. Verharen Mevr. J.C. Zijlstra
PvdA	Dhr. P.G.W. Gatzen (fractievoorzitter) Mevr. Z. Osman Dhr. W.H.M. Roosenboom
Sociaal Wijchen	-
VVD	Dhr. R.J.L. Boumans (fractievoorzitter) Dhr. S.H.H.M.J. Arts Dhr. W.T.M.J. Krale
Wijchen Lokaal	Dhr. A.J. van Kuppeveld (fractievoorzitter) Dhr. L.J.P.G. Herms
Raadsgriffier	Mevr. A.B. Berendsen
Wethouders	Dhr. T.T.M. Burgers, dhr. N.G. Derks, dhr. G.W.R. Gerrits, dhr. P.L.J. Loermans
Afwezig	Dhr. R.L.A. Albersnagel, Mevr. R. Loermans en Dhr. J.P. de Kievit
Publiek	18 personen

---

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering met een kort moment van bezinning en heet de aanwezigen welkom. De voorzitter meldt vervolgens de berichten van verhindering en de spreektijden.

2. Vragenhalfuurtje

- *De heer Verbeeten inzake parkeerproblemen Oud-Noord en onderhoud trottoirs Homberg en Heilige Stoel*

De heer Verbeeten geeft aan dat binnen de fractie meldingen zijn ontvangen ten aanzien van parkeerproblemen in Oud-Noord, omgeving Zwanensingel. Kernachtig Wijchen vraagt zich af

hoe het college hier tegenaan kijkt. Voorts heeft de fractie kritische opmerkingen ontvangen over de trottoirs rondom Homberg en de Heilige Stoel. De vraag is welke maatregelen het college voornemens is te treffen.

Wethouder Loermans bevestigt dat sprake is van parkeerproblematiek in Wijchen-Noord. Er wordt samen met een aantal bewoners en met de leefbaarheidsgroep gekeken naar extra parkeerruimte, maar dit blijkt een lastig vraagstuk vanwege de diversiteit aan meningen in de wijk wat dit punt betreft. Het proces vraagt om zorgvuldigheid. Met name aan de Zwanensingel en de Vinkstraat is de gemeente bezig met een ontwikkeling.
Wat betreft de trottoirs, geeft de wethouder aan dat de raad budget heeft verstrekt om onderhoudsniveau C te kunnen hanteren. Dit betekent dat hier en daar oneffenheden dienen te worden geaccepteerd. Voor het herstel van het trottoir rondom de woonvormen is inmiddels opdracht gegeven.

- *Meerdere fracties inzake overlast vanwege eikenprocessierups*

De voorzitter geeft aan dat er meerdere vragen zijn binnengekomen over de eikenprocessierups. Hij stelt voor deze vragen eerst te bundelen, alvorens het college tot beantwoording overgaat.

Mevrouw Hoogteijling geeft aan dat ook Wijchen ernstig is getroffen door de plaag van de eikenprocessierups. De vraag is wat eraan gedaan kan worden en hoe hiermee wordt omgegaan tijdens de Vierdaagse.

De heer Krale vraagt zich af wat een burger kan doen als hij ergens een boom met processierupsen constateert en informeert naar het bestaan van een meldpunt. Voorts vraagt de VVD-fractie zich af of overwogen kan worden om eikenbomen op kritieke plaatsen, zoals bij scholen of kinderdagverblijven, preventief te vervangen door andere bomen.

De heer Klinkhamer refereert aan de eerder ingediende schriftelijke vragen met betrekking tot de eikenprocessierups. Het college heeft daarop aangegeven bereid te zijn een pilot te starten met betrekking tot de preventieve bestrijding van de eikenprocessierups door het verhogen van de biodiversiteit. Spreker informeert naar de stand van zaken van deze pilot.

Wethouder Loermans bevestigt dat er inderdaad een groot probleem is. Er is zoveel mogelijk extra capaciteit ingehuurd om dit probleem te lijf te gaan, maar helaas is het nog niet verholpen.
Het college is geen voorstander van het preventief weghalen van bomen rondom scholen. Het gaat vaak om monumentale bomen. Voorts is niet uit te sluiten dat andere bomen ook te maken zullen krijgen met plagen, zoals dennen. Het college ziet meer in preventieve bestrijding, door meer in te zetten op biodiversiteit. Wat betreft de pilot, is het onderdeel maaien inmiddels wel toegepast. De kastjes voor vogels zijn nog niet geplaatst, want die waren nog niet klaar bij aanvang van het broedseizoen.
Er zal extra aandacht zijn voor de Vierdaagseroutes. Over de ernst van de situatie op de route kan hij geen uitspraak doen. De wethouder zal daar schriftelijk op terugkomen. In overleg met andere gemeenten wordt gekeken naar alternatieve bestrijdingsmethoden. Alle zeilen worden bijgezet om de overlast te beperken.

- *Mevrouw Wittenberg inzake sluiting drugspand*

Mevrouw Wittenberg refereert aan de berichtgeving met betrekking tot sluiting van een drugspand. De fractie acht dit een nogal zware maatregel en vraagt de burgemeester hoe dit besluit tot stand is gekomen. Voorts informeert de fractie naar de neveneffecten voor de betrokkenen en de omgeving.

Burgemeester Verheijen geeft aan dat op het betreffende adres meer dan 500 wietplanten zijn aangetroffen. In 2013 is voor dergelijke situaties de regionale regel vastgesteld dat het pand voor de duur van één jaar wordt verzegeld. Dit betekent dat er geen gebruik van het pand kan worden gemaakt. De reden om deze maatregel in te zetten, is om het pand te onttrekken aan

de illegale teelt, herstel van de rechtsorde in de directe omgeving te bewerkstelligen en de criminaliteit een halt toe te roepen.
Hiermee wordt duidelijk het signaal afgegeven, dat de overheid in dergelijke situaties deze maatregel zal nemen. Daarnaast is het strafrecht van toepassing.

Mevrouw Wittenberg vraagt zich af of sluiting van het pand voor een jaar de omgeving ten goede komt.

Burgemeester Verheijen geeft aan dat de gemeente wil zorgen voor verbetering van de leefbaarheid in de omgeving. Wanneer de eigenaar een nieuwe ontwikkeling initieert die past binnen het beeld dat de raad heeft ten aanzien van de gebiedskwaliteit en die past binnen het bestemmingsplan, dan kan de burgemeester overwegen de genomen maatregel op te heffen. Uiteindelijk gaat het om het voorkomen van herhaling van de aangetroffen situatie.

- *Mevrouw Joosse inzake verbetering looproute tussen het centrum en het Huis van de Gemeente*

Mevrouw Joosse vraagt aandacht voor het ontbreken van een oversteekplaats op de Bronckhorstlaan – Kasteellaan ter hoogte van Driessen Makelaardij. Sinds de opening van het Huis van de Gemeente zijn er meer voetgangers, die de Bronckhorstlaan op deze plaats oversteken. Mogelijk is de veiligheid hiermee in het geding. Daarom legt het CDA de vraag voor of het college bereid is te onderzoeken of de route tussen het centrum en het Huis van de Gemeente voor voetgangers kan worden verbeterd en de bereidheid bestaat om een zebrapad aan te leggen op de kruising Kasteellaan – Bronckhorstlaan.
Spreker informeert naar de bereidheid van het college om deze inrichtingsvraag voor het gebied mee te nemen bij de herinrichting van het terrein voor de Kasteelpoort.

Wethouder Loermans geeft aan dat dit punt destijds is onderzocht op verzoek van de VVD-fractie. De kruising met de Bronckhorstlaan acht het college niet geschikt voor een voetgangersoversteekplaats, omdat het zicht daar slecht is. Om die reden is ervoor gekozen om aan de andere zijde een oversteekplaats te maken.
In Wijchen worden de richtlijnen van Duurzaam Veilig gehanteerd. Dit houdt in dat in dertig kilometerzones zo min mogelijk belijning wordt aangebracht en daarbij past ook terughoudendheid in de aanleg van zebrapaden.

Mevrouw Joosse geeft aan dat zij zich niet bewust was van een oversteekplaats aan de andere zijde.

3. Vaststellen agenda

Er is een motie vreemd aan de orde van de dag aangekondigd. Deze motie betreft de financiële rapportages aan de raad. De motie wordt behandeld onder toegevoegd agendapunt 8.a.

De voorzitter wijst op de benoeming van de functionaris gegevensbescherming onder agendapunt 9. De voorzitter vraagt de raad of hierover een besluit bij acclamatie mogelijk is. Indien dit niet kan, dan zal een schriftelijke stemming moeten plaatsvinden aangezien het hierbij over een persoon gaat. Een dergelijke geheime stemming is de regel bij een stemming over personen en in dat geval dient ook een commissie voor stemopneming te worden ingesteld. Voorts kan bij een dergelijke stemming geen stemverklaring worden afgelegd.
De voorzitter stelt vast dat de raad ermee instemt om bij dit voorstel uit te gaan van accordering bij acclamatie.

4. Vaststellen verslag van de openbare raadsvergadering van 28 mei 2019

De voorzitter geeft aan dat er geen wijzigingen zijn binnengekomen op het verslag. Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

5. Afdoening ingekomen stukken

De voorzitter geeft aan, dat er geen agenderingsverzoeken bij de agendacommissie van de raad

zijn binnengekomen. De ingekomen stukken worden conform de voorstellen in de lijst van ingekomen stukken afgedaan.

6. Mededelingen

Wethouder Burgers verwijst naar diens eerdere toezegging om het beleidsstuk 'Visie op zonne-energie' nog voor het zomerreces aan te bieden. Het beleidsstuk zal echter later aan de raad worden voorgelegd. In het kader van de harmonisatie wordt deze visie gezamenlijk met de gemeente Druten opgesteld. Deze visie kan echter door omstandigheden, zijnde ziekte van een collega, niet eerder dan 13 augustus in het college worden besproken.

Wethouder Derks heeft een drietal mededelingen.

- De wethouder meldt dat fase 1 en 2 van de vervanging van de toplaag op de parkeergarage bij het station is uitgevoerd. In de komende zomerperiode wordt het laatste deel vervangen, waarbij echter wel sprake is van een afhankelijkheid van weersomstandigheden. De parkeergarage wordt daartoe in principe gesloten van 29 juli tot 12 augustus 2019.
- De digitale campagne ten aanzien van de Kindregeling is van start gegaan. De wethouder nodigt de raad van harte uit dit mede uit te dragen.
- Tot slot, wijst de wethouder op de ondertekening van de intentieverklaring Regionale Tafel Arbeidsmarkt. Dit behelst een samenwerking tussen de zeven regiogemeenten, het UWV, het Werkbedrijf, VNO-NCW, de HAN en het ROC. Het doel van deze intentieverklaring is om een actieplan op te stellen teneinde meer personen te laten profiteren van een baan in sectoren waar veel kansen liggen. In dit verband is bij de landelijke overheid een subsidie aangevraagd van twee keer één miljoen euro.

Wethouder Gerrits meldt in afwachting te zijn van de resultaten van het regionale woononderzoek. Dit onderzoek kost iets meer tijd dan aanvankelijk verwacht. Dit betekent dat de resultaten na het zomerreces naar de subregio komen, waarna ze met de raad kunnen worden gedeeld.

7. 28113 Omgevingsvergunning zonnepark Kampbroek Hernen

De voorzitter geeft een korte inleiding op de bespreking van het onderwerp. Door Zonel Energy Equipment B.V. is een omgevingsvergunning aangevraagd voor het aanleggen van een zonnepark rondom het perceel Kampbroek 5/5a te Hernen. Deze aanvraag is in strijd met het bestemmingsplan ter plaatse. Voordat de procedure kan worden gestart, moet de raad een ontwerpverklaring van geen bedenkingen afgeven. Het betreft een gewijzigde nota ten opzichte van de eerdere versie. Aan de nota is informatie toegevoegd over de lichtreflectie, de geluidsbelasting en de zichtlijnen vanuit het dorp.

De voorzitter meldt dat de fractie van Kernachtig Wijchen tijdens de commissievergadering een motie heeft aangekondigd.

Inspreekreactie

Er heeft zich een inspreker aangemeld voor dit agendapunt. De voorzitter nodigt mevrouw Van Sonsbeek uit om de raad toe te spreken.

Inspreker voert het woord namens een groep bezorgde inwoners uit Hernen die zich zorgen maken over het grootschalige project van het zonnepark. De kern Hernen ervaart al milieuhinder van de A50 en binnen de gemeente Wijchen ondervinden met name de bewoners van Hernen de grootste milieuhinder. De toevoeging van een industrieel grootschalig zonnepark leidt tot emoties bij omwonenden. De initiatiefnemer, Zonel, heeft bij het uitwerken van het plan te weinig rekening gehouden met de omwonenden. Afgevraagd wordt waarom er geen geluidsschermen langs de A50 worden geplaatst.

In de commissievergadering van juni is aangekondigd dat er een onafhankelijk onderzoek zou worden uitgevoerd op het gebied van akoestiek, lichtreflectie en zichtbaarheid. Inspreker trekt de onafhankelijkheid van dit onderzoek in twijfel nu dit blijkbaar plaatsvindt in opdracht van Zonel en wordt betaald door Zonel. In De Gelderlander van 10 april 2019 gaf Zonel al aan dat het zonnepark volledig aan het zicht zou worden onttrokken, dat Zonel honderd procent garantie gaf dat er geen lichtreflectie zou plaatsvinden en dat de geluidsoverlast van de A50 niet

waarneembaar zou zijn.
Volgens de heer Elsinghorst van Rijkswaterstaat dient in het onderzoek een ander rekenmodel te worden gehanteerd om de effecten van de zonnepanelen op de snelweg te bepalen. Onderzoeksbureau Peuts heeft de technieken niet in huis om de effecten te kunnen beoordelen. De zichtbaarheid vanuit de woningen, die hoger liggen dan het zonneveld, is niet in de berekening meegenomen. Ten aanzien van de reflectie, gaat het ook om de nachtelijke schittering van de koplampen van de auto's van de A50. Het rapport van bureau Peuts heeft - aldus inspreker - geen enkele waarde.
De stellingname van de VVD en Kernachtig Wijchen, dat de wensen van de inwoners zijn meegenomen in het aangepaste plan, is onjuist. De gemeenschappelijke wens om een hoge aarden wal aan de Zuidzuidwestzijde te plaatsen, is volledig genegeerd. De inwoners wensen een zeven meter hoge aarden wal om het park.
De opmerking van D66 wordt ondersteund door de omwonenden. Als zij tevoren op de hoogte waren gesteld van het zonnepark, dan hadden zij hierover kunnen meedenken. Een kleinschalig park, zoals in Leur, hadden de inwoners zeker kunnen ondersteunen. Zonel deelde op de informatieavond mede dat dit grootschalige plan eigenlijk geheim had moeten blijven.
In november 2018 is het plan ingezien door een aantal inwoners van Hernen. Daarna is aan de leefbaarheidsgroep gevraagd een reactie aan de gemeente te sturen. De bewoners hebben hierin verzocht om een onafhankelijk en technisch onderzoek. De bewoners zijn – zijns inziens - moedwillig onthouden van informatie en hulp om dit zonnepark in te passen en aan te passen aan de leefomgeving.
Inspreker verwijst naar de stelling van D66 dat het succes van de energietransitie pas een succes is als je het samen doet. In Hernen is echter alleen maar sprake van een groeiende afkeer. Het is duidelijk dat Zonel, de grondeigenaar en de gemeente wél blij zijn omdat ze zonder beleidsplan een succes hebben behaald in de energietransitie. De eigen, lokale energiecorporatie staat echter met lege handen.
In De Gelderlander van 26 juni staat een oproep van de provincie Gelderland aan ondernemers om hun daken te 'verzilveren' met zonnepanelen, dit met behulp van subsidieregelingen vanuit de overheid. Inspreker lijkt het verstandiger om hiermee te starten.
Grote initiatieven dienen te passen in het energiebeleid van de gemeente en met de bevolking te worden besproken. Dat is hier niet gebeurd. Er is sprake van een ondemocratisch proces.

De voorzitter constateert dat er geen vragen aan de inspreker zijn vanuit de raad. Hij wijst op de motie, welke is ingediend door Kernachtig Wijchen, PvdA en VVD en geeft het woord aan de eerste indiener, de heer Verharen. Mede-indieners zijn de heer Gatzen en de heer Krale.

Eerste termijn raad
De heer Verharen geeft aan dat Kernachtig Wijchen positief staat tegenover de zonneakker in Hernen. Kernachtig Wijchen heeft er begrip voor dat niet alle inwoners staan te juichen en bang zijn dat hun woonomgeving drastisch gaat veranderen. Daarom worden door de initiatiefnemer extra maatregelen getroffen. Evenals het CDA ziet Kernachtig Wijchen het liefst zonneparken in groenstroken langs spoorwegen en snelwegen, bij voorkeur verwerkt in een geluidsscherm. Ondanks dat is meer ruimte nodig en is het onvermijdelijk om ook naar agrarische percelen te kijken. De agrarische gronden zijn ook niet voor altijd verloren, want een zonnepark heeft een levensduur van 25 jaar. Spreker doet in dit verband een oproep aan initiatiefnemers om te kijken naar de proef langs de A73 bij Nijmegen met gewassen en wilde bloemen op een zonneakker of naar het zonnepark langs de A15, waar schapen het gras kort houden. Omdat er wat dit betreft nog geen beleid is geformuleerd, dient de fractie van Kernachtig Wijchen, samen met de VVD en de PvdA een motie in met de intentie om de afspraken tussen bewoners en initiatiefnemers vast te leggen.

De heer Krale wil niet in herhaling treden en verwijst naar het standpunt van de VVD, zoals dat is toegelicht in de commissievergadering. De VVD ondersteunt het plan en is van mening dat de tegenargumenten verwaarloosbaar zijn. De VVD meent dat de eerder gemaakte afspraken dienen te worden geformaliseerd en dat in die afspraken ook de mogelijkheid voor de inwoners van Hernen moet worden opgenomen om mee te investeren.

De heer Gatzen heeft in de commissievergadering reeds aangegeven achter het collegevoorstel te staan. Dit soort initiatieven is nodig om de duurzaamheidsambitie van de gemeente te realiseren. Er bestaat echter ook begrip voor de zorgen die door de inspreker zijn verwoord. Duidelijk is dat niet iedereen blij zal zijn met de duurzaamheidsmaatregelen. Bij dit specifieke plan heeft de PvdA echter weinig bedenkingen. De initiatiefnemers hebben een goed plan ingediend en zijn bereid afspraken te maken met de gemeenschap. De motie dient die afspraken nader te concretiseren.

Mevrouw Dauphin geeft aan dat D66 een fervent voorstander is van realisatie van zonneparken binnen de grenzen van de gemeente Wijchen. D66 is echter van mening dat dit traject niet goed is verlopen. Er wordt té gemakkelijk over het belang van de inwoners heen gestapt. Liever had ze inwoners gezien die zelf zouden inzien dat ze er ook beter van worden. Het feit dat er een motie ligt om afspraken te bekrachtigen die al in een ver verleden zijn gemaakt, zegt genoeg over de manco's in dit proces. De raad dient te bezien hoe dit in de toekomst beter vormgegeven kan worden.
D66 is ook voorstander van windmolens, maar ook hiertegen bestaat grote weerstand. Er moet daarom een modus worden gevonden om de inwoners betrokken te maken, want duidelijk is, dat dit nu niet goed gebeurt. Zonder draagvlak bij de inwoners zal het de gemeente Wijchen niet lukken de duurzaamheidsdoelstellingen te realiseren.

De heer Herms geeft aan dat Wijchen Lokaal voorliggende motie steunt.

Mevrouw Joosse geeft aan dat CDA groot voorstander is van duurzaam opgewekte energie. De fractie staat ook positief tegenover zonneakkers, mits deze niet lukraak in het buitengebied worden geplaatst. Dàt is echter precies waar hier de schoen wringt. De run op agrarische gronden door investeerders vraagt om goed beleid, maar dat ontbreekt in Wijchen. Er zijn geen regels waaraan getoetst kan worden. Bij herhaling heeft het CDA om beleid gevraagd. Het CDA wil éérst beleid inzake vastleggen en dan pas een besluit nemen over een verklaring van geen bedenkingen. Het zou mooi zijn geweest als de geluidsschermen bij Hermen en Niftrik uitgebreid zouden zijn en voorzien zouden worden van zonnepanelen in plaats van elf hectare landbouwgrond hiervoor te gebruiken. Dàn zou pas sprake zijn geweest van een win-win situatie.

Reactie college
Wethouder Gerrits geeft aan dat de beslisnota destijds op verzoek van het college is teruggenomen en niet op verzoek van initiatiefnemer, zoals de heer Verharen veronderstelt. Het college wilde initiatiefnemer, naar aanleiding van de informatieavond, de kans geven een beter initiatief voor te leggen.
In reactie op de ingediende motie geeft de wethouder aan dat het gebruikelijk is om bij een dergelijk plan een realisatieovereenkomst te sluiten, waarin afspraken worden gemaakt met de initiatiefnemer ten aanzien van planschade en landschappelijke inpassing. Met betrekking tot dit initiatief zullen daarin ook andere afspraken worden vastgelegd. Het concept is inmiddels gereed en wordt momenteel juridisch getoetst. Het college wil deze overeenkomst ondertekend hebben, alvorens de vergunning wordt afgegeven. Hiermee is de ingediende motie reeds in uitvoering.

Tweede termijn raad
Mevrouw Joosse geeft aan dat de motie sympathiek lijkt. Vooral omdat hieruit blijkt dat iedereen het erover eens is dat er geen beleid is geformuleerd, terwijl in de commissie nog met stelligheid werd beweerd dat dit er wél is. Door steeds te spreken over een pilot lijkt het erop dat de afspraken, waar in de motie over wordt gesproken, onderdeel gaan worden van het beleid. Het CDA krijgt bij dit initiatief toch een ander gevoel dan dat sprake is van 'beleid' en zal de motie dan ook niet steunen. Een pilot is een onderzoek om iets uit te proberen, maar een zonnepark van elf hectare kan niet bepaald als een 'probeersel' worden gekwalificeerd.
De heer Krale vraagt of het CDA het plan wel gaat steunen.
Mevrouw Joosse stelt dat er eerst beleid moet komen, alvorens een dergelijk grootschalig project wordt toegestaan.
Mevrouw Dauphin geeft in reactie op het CDA aan dat de kans groot is dat ook met beleid, dit

soort grootschalige plannen zullen volgen. De vraag is of het CDA nog steeds tegen een dergelijk grootschalig project is, als er wél beleid ligt.
Mevrouw Joosse vindt het belangrijk om als raad, maar vooral ook met de inwoners na te denken over wat wenselijk is en dat is nu niet gebeurd. Het is belangrijk om beleid te formuleren, ook al zal dat bij sommigen pijn gaan doen.
De heer Verharen wijst erop dat dit plan juist nu voorligt om te kijken of het een goed plan is. Er bestaat al allerlei landelijke regelgeving. Kernachtig Wijchen vindt dan ook geen sprake van een lukrake beslissing.
Mevrouw Joosse benadrukt dat dit plan in strijd is met het bestemmingsplan, dat eerder door de raad is vastgesteld. Het CDA zal niet instemmen met de verklaring van geen bedenkingen.
Mevrouw Dauphin vraagt nogmaals of het CDA wel voor een soortgelijk plan is als er straks beleid tot stand is gekomen.
Mevrouw Joosse geeft aan dat het ervan afhangt of beleidsmatig alle zaken zijn meegenomen, die belangrijk zijn in dergelijke trajecten.
Mevrouw Dauphin wijst het CDA er op, dat de kans groot is dat voorliggend plan binnen het toekomstige beleid past. Het CDA zal straks toch kleur moeten bekennen.
Mevrouw Joosse geeft aan dat het CDA absoluut kleur zal bekennen als het gaat over duurzame energie. De fractie begrijpt alleen niet waarom nù een beslissing moet worden genomen, terwijl het college over zes weken een beslissing neemt ten aanzien van het beleid inzake. Het CDA wenst hiermee rekening houdend het voorstel aan te houden.

De heer Herms hoopt dat het zonnepark dit jaar nog gerealiseerd gaat worden.

Mevrouw Dauphin betreurt het dat dit voorstel blijft hangen op de vraag of er al dan niet beleid is. D66 vindt het tijd om kleur te bekennen en actie te gaan ondernemen.
De heer Gatzen vraagt D66, naar aanleiding van de eerste termijn, of deze fractie wil dat iedereen het eens is met ieder initiatief op het gebied van duurzaamheid.
Mevrouw Dauphin benadrukt het belang om op het thema energietransitie en duurzaamheid zoveel mogelijk mensen mee te krijgen. In dit geval is dat in ieder geval niet goed gebeurd.
De heer Gatzen meent dat stappen gezet zullen moeten worden om ambities te kunnen waarmaken en wijst in dit verband op de uitspraak van D66 in het kader van de gedragscode Windenergie, waarbij de term 'slappe knieën' werd gebruikt.
Mevrouw Dauphin geeft aan ook niet te hebben gezegd dat het gemakkelijk zou zijn. Draagvlak is echter wel nodig want de duurzaamheidsambitie is een te grote opgave om te kunnen forceren.
De heer Gatzen vraagt zich af of het proces werkelijk niet goed gaat. Tegenstanders zullen er altijd zijn. Hij meent dat het hier echter wel goed gaat.
Mevrouw Dauphin wijst er op dat de vorige cyclus is verschoven omdat er nog aanpassingen in het plan moesten plaatsvinden. Dat laat al zien dat het proces van meet af aan niet goed is verlopen. Woorden als 'geheimhouding' ondersteunen dat beeld.
De heer Gatzen geeft aan dat tijdens de informatieavond feedback uit het publiek is gekomen. De initiatiefnemer wil deze inbreng meenemen in zijn plan. Spreker ziet dat als voortschrijdend inzicht en een bereidheid om mee te denken.
Mevrouw Dauphin wijst erop dat het voorstel toen al bij de raad lag.

De heer Krale verwijst naar diens eerdere opmerking over de verwaarloosbaarheid van tegenargumenten en geeft aan dit niet letterlijk zo te hebben bedoeld. Spreker heeft bedoeld te zeggen dat de onderzochte effecten van de tegenargumenten minimaal zijn gebleken. In reactie op het CDA vindt spreker het argument niet steekhoudend, dat een plan niet zou kunnen worden getoetst zonder dat er beleid is. Er komen immers tal van initiatieven in de raad langs, die worden getoetst op basis van gezond verstand.
Mevrouw Joosse verwijst naar de toezegging van de wethouder in oktober 2018 dat er beleid zou komen voor zonne-energieprojecten. De vraag is waarom de raad nu niet nog even daarop kan wachten.
De heer Krale vraagt zich af wat dat beleid gaat veranderen aan het besluit ten aanzien van dit plan.
Mevrouw Joosse stelt dat beleid ziet op het betrekken van inwoners. De bewoners zijn nu niet

betrokken. Er is één informatieavond gehouden en toen bleek het plan al in kannen en kruiken.

De heer Verharen geeft aan dat het proces misschien niet vlekkeloos is verlopen, maar in het plan dat er nu ligt, kan Kernachtig Wijchen zich goed vinden. Spreker vindt het onbegrijpelijk dat het CDA zich verschuilt achter het feit dat er nog geen beleid is, terwijl die fractie eerder heeft gevraagd naar een onderzoek voor duurzame energie op een andere locatie. De fractie heeft daar zelfs een amendement voor ingediend.
Mevrouw Joosse geeft aan dat toen is gevraagd om het maken van een vlekkenkaart. Als voorbeeld zijn daarbij de Vormerse en Wezelse plas genoemd. De wethouder heeft daarop geantwoord dat werd gewerkt aan beleid. Het amendement is gebruikt als 'prikkel' richting het college met de intentie om beleid op te stellen.

De voorzitter brengt het voorstel in stemming.

Voorstel 28113

Mevrouw Joosse legt een stemverklaring af en geeft aan dat het CDA tegen het voorstel stemt. Het CDA is voor duurzame energie, maar dan wel via een goed en weloverwogen proces, waarbij alle belangen, van inwoners en andere belanghebbenden goed worden gewogen en geen kostbare landbouwgrond wordt opgegeven.

De fracties van D66, Kernachtig Wijchen, PvdA, VVD en Wijchen Lokaal stemmen voor het voorstel.
De fractie van het CDA stemt tegen het voorstel.
De fractie van Sociaal Wijchen is niet aanwezig.
Het voorstel is aangenomen!

- *Motie van K8W, VVD, PvdA: "Motie Zonnepark".*

De fracties van D66, Kernachtig Wijchen, PvdA, VVD en Wijchen Lokaal stemmen voor de motie.
De fractie van het CDA stemt tegen de motie.
De fractie van Sociaal Wijchen is niet aanwezig.
De motie is aangenomen!

8. 25428 Realisatie van een Driestroom gezinshuis op het perceel aan het Hazenpad 26 te Leur

De voorzitter geeft een korte inleiding. De initiatiefnemer wil het bijgebouw bij de Hazenpad 26 herinrichten tot een woonkamer/keuken met slaapkamers en douche en toiletruimtes voor jongeren die zorg nodig hebben. Het gaat om onzelfstandig wonen in combinatie met 24-uurszorg. De fractie van het CDA heeft moties ingediend.

Reactie inspreker
Er heeft zich één inspreker gemeld voor dit agendapunt. De voorzitter geeft de heer Festen gelegenheid tot woordvoering.

Inspreker geeft aan in te spreken namens stoeterij Leyhof, Hazenpad 28 te Leur, die wordt geëxploiteerd door de heer Van der Mark. Op het naastgelegen terrein wil Stichting de Driestroom een gezinshuis realiseren voor zorgjongeren. De zorgappartementen worden gerealiseerd in een voormalig dierenverblijf en dienen te worden aangemerkt als een nieuw geurgevoelig object. De heer Van der Mark heeft bezwaar tegen de realisatie van deze zorgappartementen vanwege de zeer korte afstand tot zijn bedrijf. Ondanks eerdere reacties van de heer Van der Mark ligt er nu een voorstel voor bij de raad om in te stemmen met een verklaring van geen bedenkingen. In de bij het plan behorende ruimtelijke onderbouwing wordt zeer summier ingegaan op de bijkomende milieutechnische aspecten. Er wordt geconcludeerd dat vanwege de windrichting het projectgebied weinig hinder zal ondervinden. Dit lijkt spreker niet de juiste manier om een gevoelig object te toetsen. Zowel het geurgevoelige, als het geur veroorzakende object worden

door de wet beschermd. Op grond van de milieuregels dient in geval van een paardenhouderij een afstand van minimaal vijftig meter te worden aangehouden. Binnen die zone is het plaatsen van een nieuw geurgevoelig object niet toegestaan. In voorliggende situatie is sprake van dierenverblijven en een trainingshal met emissiepunten. Aan de minimale afstand van vijftig meter wordt in deze situatie niet voldaan. Daarnaast geldt omgekeerd dat voor de oprichting van een nieuw geurgevoelig object een minimale afstand van vijftig meter in acht dient te worden genomen. Hieraan wordt eveneens niet voldaan. Inspreker verzoekt de raad daarom niet in te stemmen met de verklaring van geen bedenkingen voor het Driestroom gezinshuis.

De voorzitter constateert dat er geen vragen voor de inspreker zijn.

De voorzitter kondigt twee moties aan, ingediend door het CDA. De heer Peters Sengers krijgt als indiener van beide moties als eerste het woord.

Eerste termijn raad
De heer Peters Sengers dankt de inspreker. Er worden twee moties ingediend omdat niet duidelijk is onderzocht of de geurregelgeving op Hazenpad 26 van toepassing is. In de stukken wordt geen woord gewijd aan de informatie die de stoeterij eerder aan de gemeente heeft overlegd ten aanzien van deze regelgeving. Daarom vraagt de fractie het college om extern juridisch advies in te winnen (motie 1) en roept de fractie het college op om snel met belanghebbenden om tafel te gaan, om een oplossing met draagvlak te vinden (motie 2). Het vooraf spreken met betrokkenen past bij de nieuwe Omgevingswet. Het CDA wenst procedures te voorkomen. Met voorliggende motie wordt slechts een geringe inspanning van het college gevraagd.

De heer Herms sluit zich aan bij de reactie van het CDA. Er is ruimte genoeg om elders op het terrein de woningen te realiseren.

Mevrouw Wittenberg geeft aan dat vanavond getoetst wordt of een gezinshuis op de voorgestelde locatie kan komen. Daarin moet de raad kunnen vertrouwen op de juristen van de gemeente. Dat vertrouwen heeft D66 weliswaar, maar anderzijds bestaat er ook begrip voor de intenties die door het CDA worden uitgesproken en de zorgen van de buren. D66 juicht het initiatief van de Driestroom toe en dat maakt de situatie complex. De raad gaat niet over de opdrachten die het CDA met de moties wil meegeven. De juridische toets heeft immers reeds plaatsgevonden en de gemeente gaat niet over het aan tafel krijgen van de twee partijen. De raad gaat wel over de vraag of dit gezinshuis op deze locatie in het buitengebied zou mogen komen en daar heeft D66 geen bezwaar tegen. De fractie zal de beide moties niet steunen.

De heer Evers geeft aan dat het standpunt van Kernachtig Wijchen na de afgelopen commissievergadering niet is gewijzigd. De fractie spreekt vertrouwen uit in de ambtenaren die dit dossier hebben behandeld. De fractie gaat niet mee met de eerste motie van CDA. De tweede motie zal de fractie niet steunen omdat dit wordt gezien als onnodig oponthoud.

De heer Arts vindt het belangrijk dat ondernemers kunnen blijven ondernemen en heeft begrip voor de zorgen van de eigenaar van de stoeterij. De verstrekte informatie lijkt erop te duiden dat er een gedegen voorstel ligt. Daaruit blijkt dat zowel voor Hazenpad 26, als voor de stoeterij geen belemmeringen optreden. De VVD gaat daarom niet mee met de eerste motie van het CDA. De VVD meent dat de tweede motie overbodig is omdat er genoeg gelegenheid is geweest tot overleg. Bovendien is het initiëren van dergelijk overleg geen taak van de gemeente.

De heer Roosenboom geeft aan dat er geen veranderingen zijn opgetreden in het standpunt van de PvdA ten opzichte van de laatste commissievergadering. De ambtenaren hebben voldoende onderbouwing gegeven en de PvdA heeft vertrouwen in deze ambtenaren en hun advies aan de raad. Spreker benadrukt dat een ontwerpverklaring van geen bedenkingen geen beslisnota is in de zin dat het plan daarmee definitief is vastgesteld. Er bestaat immers nog steeds de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen. De PvdA zal de beide moties niet steunen.

Reactie college

Wethouder Gerrits bevestigt de juistheid van de opmerking van de PvdA ten aanzien van het proces. Als er een zienswijze wordt ingediend, zal het plan opnieuw aan de raad worden voorgelegd. In reactie op de moties geeft de wethouder aan, dat de ruimtelijke onderbouwing zorgvuldig is getoetst door de ambtenaren. Dit biedt echter nooit honderd procent garantie dat een besluit juridisch houdbaar is bij de Raad van State. Als er een zienswijze wordt ingediend, zal deze juridisch worden getoetst, zo nodig extern.
Ten aanzien van de tweede motie, verwijst de wethouder naar de titel 'Verbinden'. Dit klinkt sympathiek, maar werkt vertragend. De wethouder gaat er vanuit dat initiatiefnemers zelf van tevoren een zorgvuldige afweging hebben gemaakt, alvorens het initiatief in te dienen. Het is niet aan de gemeente om een initiatiefnemer terug te sturen naar tekentafel om te kijken of er beter een ander initiatief kan worden ingediend. De wethouder ontraadt deze motie.

Tweede termijn raad
De heer Peters Sengers vindt het bijzonder dat de wethouder adviseert om nièt te overleggen met betrokkenen. Het CDA ziet forse procesrisico's. De stoeterij heeft aanvullende informatie geleverd, maar daarop is door de gemeente niet gereageerd. Er heeft ook geen overleg plaatsgevonden tussen de gemeente en de beide partijen. Met de komst van de Omgevingswet acht het CDA dit overleg echter heel belangrijk. Centraal in de Omgevingswet staat dat vooraf draagvlak gezocht moet worden. De opmerking van Kernachtig Wijchen, dat er nog een zienswijzeprocedure volgt, is op zich correct, maar dit is een juridisch gereguleerd proces, dat het CDA als een zwaar middel beschouwt. Het CDA vindt het belangrijk dat de initiatiefnemer moet kunnen ondernemen, maar wel op een manier die draagvlak heeft. Het is niet zorgvuldig om een ondernemer in onzekerheid te laten verkeren. Het afgeven van een verklaring van geen bedenkingen wil zeggen dat er niets speelt, maar dat is hier niet het geval. In reactie op de inbreng van Kernachtig Wijchen vraagt spreker waar het aspect 'geur' is meegenomen in de afweging en informeert naar de tweede bedrijfswoning. De heer Peters Sengers refereert aan Waalzorg, in welke casus de gemeente wél met partijen in overleg is getreden en roept op dat hier ook te doen. Dit kost slechts een geringe inspanning.
Mevrouw Wittenberg geeft aan dat bij Waalzorg sprake was van een andere situatie. De gemeente wilde in die situatie grond verkopen en was in die zin dus ook een betrokken partij.
De heer Peters Sengers bevestigt dat de situatie bij Waalzorg anders was, maar geeft aan dat hier een besluit voorligt en daarbij bestaat de mogelijkheid om het college op te roepen ergens rekening mee te houden. Daar dienen moties voor.
Mevrouw Wittenberg wijst erop dat het bij Waalzorg niet ging om een bestemmingsplanwijziging en in dit geval wel.
De heer Peters Sengers is het daarmee eens, maar dat is niet relevant. Bovendien is de motie 'Verbinden' in lijn met de Omgevingswet. Spreker krijgt de indruk dat de coalitie liever wil procederen dan verbinden en verwacht dat deze werkwijze de gemeenschap veel geld gaat kosten. Het CDA benadrukt dat het niet gaat om de vraag of het gezinshuis er moet komen, maar of uitbreiding op grond van het bestemmingsplan is toegestaan.
De heer Herms wijst op de mogelijkheid dat de gemeente deze zaak gaat verliezen, wanneer de heer Van der Mark naar de rechter stapt. Hij adviseert goed na te denken over de vraag of de geurregelgeving hier van toepassing is.

De voorzitter geeft aan dat overgegaan kan worden tot besluitvorming.
Het voorstel wordt in stemming gebracht.

Raadsvoorstel 25428

De fracties van D66, PvdA, VVD, 1 lid van Wijchen Lokaal en 9 leden van Kernachtig Wijchen stemmen voor het voorstel.

De fractie van het CDA en 1 lid van Wijchen Lokaal stemmen tegen het voorstel.

De fractie van Sociaal Wijchen is niet aanwezig.

1 lid van Kernachtig Wijchen heeft zich onthouden van stemming.

Het voorstel is aangenomen!

- *Motie van CDA: "Inwinnen extern juridisch advies"*

De fracties van het CDA, Wijchen Lokaal en 1 lid van de VVD stemmen voor de motie.

De fracties van D66, PvdA, 2 leden van de VVD en 9 leden van Kernachtig Wijchen stemmen tegen de motie.

De fractie van Sociaal Wijchen is niet aanwezig.

1 lid van Kernachtig Wijchen heeft zich onthouden van stemming.

De motie is verworpen!

- *Motie van CDA: "Verbinden"*

De fracties van het CDA en Wijchen Lokaal stemmen voor de motie.

De fracties van D66, PvdA, VVD en 9 leden van Kernachtig Wijchen stemmen tegen de motie.

De fractie van Sociaal Wijchen is niet aanwezig.

1 lid van Kernachtig Wijchen heeft zich onthouden van stemming.

De motie is verworpen!

8.a Motie vreemd aan de orde van de dag: Rapportages: Vier voor de raad en maandelijks voor de auditcommissie.

De motie wordt ingediend door alle partijen. De eerste indiener is de heer Gatzen.

Eerste termijn raad
De heer Gatzen geeft aan dat in het Presidium is gesproken over de voorgestelde planning- en controlcyclus. Daarin worden nog steeds vier programmarapportages gemaakt, maar deze worden niet meer alle vier aan de raad voorgelegd. De indieners vinden de Prorap een belangrijk instrument om als raad te kunnen controleren en haar rol te kunnen uitoefenen. Daarom willen de indieners de Prorap vier keer per jaar kunnen inzien.

Reactie college
Wethouder Gerrits heeft geen bezwaar tegen deze motie, maar geeft wel twee argumenten mee ter overweging. De rapportages worden vier keer per jaar aan de auditcommissie aangeboden. Twee keer per jaar worden deze direct doorgestuurd naar de raad. De andere twee keren kan de auditcommissie dit na afweging besluiten. De raad kan de auditcommissie verzoeken dit altijd te doen. Het college wil dit richting de auditcommissie zelfs faciliteren.
De voorzitter wijst op het verzoek vanuit de raad aan het college om de rapportages vier keer per jaar rechtstreeks aan de raad voor te leggen.
Wethouder Gerrits ziet daartoe geen enkele belemmering. Ten tweede, wijst de wethouder op het doel van harmonisatie van de bedrijfsvoering en adviseert om een gelijkluidend besluit aan de fracties van de raad van Druten voor te leggen, zodat in beide raden een gelijke verordening kan worden vastgesteld.

Tweede termijn raad
De heer Gatzen ziet de opmerking van de wethouder als een uitnodiging tot een schorsing om de motie aan te passen en een punt toe te voegen, waarin het college wordt opgeroepen om dit verzoek ook in Druten te gaan bespreken. Spreker vindt het onlogisch om dit met de fracties in Druten op te pakken.
De heer Derksen is geen voorstander van een schorsing om een extra punt toe te voegen, maar wil hier eerst rustig over na kunnen denken.
De heer Van Bronkhorst denkt dat bij raadsbrede aanname van deze motie het signaal voor het college voldoende helder is om bij de raadsfracties in Druten te pleiten voor dezelfde systematiek.

De voorzitter geeft aan dat dit de inschatting van de heer Van Bronkhorst is. De voorzitter begrijpt de oproep van de wethouder. Het is ook aan de raad om zich maximaal in te spannen om beleid te harmoniseren en dat op een goede manier te laten landen bij de raad van Druten.
De heer Gatzen geeft aan dat het er niet om gaat dat de Prorap gemaakt moet worden, maar aan wie die moet worden gestuurd. Als daarover moet worden gesproken in het kader van beleidsharmonisatie, dan schiet de discussie haar doel voorbij.

De voorzitter verzoekt de raad bij te dragen aan het goed laten landen bij de raad van Druten. De motie wordt vervolgens in stemming gebracht.

De raad stemt unaniem in met de motie.
De motie is aangenomen!

9. Stemmingen

De raad stemt in met de volgende voorstellen:

15734	Bekrachtigen geheimhouding beslisnota grondexploitatie
27318	Opname van een nieuwe school in Plan van Scholen 2020-2023 De heer Verbeeten legt een stemverklaring af. Principieel is hij van mening dat dient te worden gestreefd naar één mooi schoolsysteem in heel Nederland. *De fracties van CDA, D66, PvdA, VVD, 9 leden van Kernachtig Wijchen en 1 lid van Wijchen Lokaal stemmen voor het voorstel.* *1 lid van Kernachtig Wijchen en 1 lid van Wijchen Lokaal stemmen tegen het voorstel.*
30071	Verordening rechtspositie raads- en commissieleden gemeente Wijchen
30636	Toekomstbestendig Wonen Gelderland - Gemeente Wijchen
31889	Het bekrachtigen van het opleggen van geheimhouding op het Meerjaren Perspectief Grondexploitatie 2019 MPG
33045	Aanwijzen mevrouw ing. M.J.A. Walraven als Functionaris Gegevensbescherming (bij acclamatie)

10. Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering om 21:25 uur

CONCEPT

Verslag van de openbare raadsvergadering van de gemeente Wijchen gehouden op om 4 juli 2019 om 17.30 uur in het Kasteel te Wijchen

Voorzitter	Burgemeester, dhr. mr J.Th.C.M. Verheijen
CDA	Dhr. B.G.B. Derksen (fractievoorzitter) Mevr. C.E. Hoogteijling Mevr. M.P. Joosse-De Visser Dhr. J.G.F.M. Peters Sengers
D66	Mevr. E.A.J. Wittenberg (fractievoorzitter) Mevr. E. Dauphin
Kernachtig Wijchen	Dhr. A.A.A.M van Bronkhorst (fractievoorzitter) Dhr. R.L.A. Albersnagel Dhr. W.J. van den Boogaard Dhr. J.M.T. Evers Dhr. R.J.P. van Haren Mevr. H.J. Janssen Dhr. T.R.D. Klinkhamer Mevr. R. Loermans Dhr. J.J. Tap Dhr. P.P. Verbeeten Dhr. M.A.J. Verharen Mevr. J.C. Zijlstra
PvdA	Dhr. P.G.W. Gatzen (fractievoorzitter) Mevr. Z. Osman Dhr. W.H.M. Roosenboom
Sociaal Wijchen	Dhr. J.P. de Kievit (fractievoorzitter)
VVD	Dhr. R.J.L. Boumans(fractievoorzitter) Dhr. S. Arts Dhr. W.T.M.J. Krale
Wijchen Lokaal	Dhr. A.J. van Kuppeveld (fractievoorzitter) Dhr. L.J.P.G. Herms
Raadsgriffier	Mevr. A.B. Berendsen
Wethouders	Dhr. T.T.M. Burgers, dhr. N.G. Derks, dhr. G.W.R. Gerrits, dhr. P.L.J. Loermans
Afwezig	-
Publiek	35 personen

---

1. Opening

De voorzitter, burgemeester Verheijen, opent de vergadering en heet alle aanwezigen van harte welkom en in het bijzonder de aanwezigen op de publieke tribune. Hij meldt dat de heer Van den Boogaard iets later komt.

Hij vraagt om een moment van bezinning.

2. Inspreken burgers
Er zijn geen insprekers.

3. Vaststellen agenda
De heer Van Bronkhorst dient een motie vreemd aan de orde van de dag in betreffende Brengflex.
De voorzitter voegt de motie toe aan de agenda onder punt 6a.

De agenda wordt overeenkomstig vastgesteld.

4. Mededelingen
Geen.

5. 31889 Behandeling jaarrekening 2018 gemeente Wijchen
33052 Perspectiefnota 2019

De voorzitter vermeldt dat de spreektijd per fractie in eerste termijn 12,5 minuut is. Het college heeft in eerste termijn een spreektijd van 30 minuten.

De volgorde van spreken wordt bepaald bij loting en is
PvdA, D66, VVD, Wijchen Lokaal, Sociaal Wijchen, CDA, Kernachtig Wijchen.

PvdA
De heer Gatzen merkt op dat vandaag niet alleen terug, maar ook vooruit gekeken wordt.
De jaarrekening van 2018 kent als alle jaren een mooi resultaat, namelijk 3,3 miljoen in de plus. Na aftrek van de budgetoverhevelingen resteert nog ruim 2 miljoen euro die aan de algemene middelen kunnen worden toegevoegd. Ook de goedkeurende verklaring van de nieuwe accountant geeft aan dat Wijchen 2018 als een goed en gedegen jaar mag zien waar de gelden rechtmatig en doelmatig zijn besteed. Dus alle hulde voor 2018.
Maar dat is 2018 dat ligt nu achter ons, de resultaten voor 2019 geven vooralsnog een ander beeld. Het resultaat in 2019 staat onder druk, maar ook het resultaat van 2020. Maar de heer Gatzen constateert ook dat de donkere wolken in het voorjaar vaak resulteren tot een zonnige en helder resultaat in het najaar.
Deze raad is één jaar onderweg in deze raadsperiode, de tweede periode van deze coalitie. Eén jaar bouwen aan Wijchen, want er staan mooie plannen in de steigers. Samen bouwen aan de toekomst van Wijchen. Particuliere woningbouwinitiatieven in de kernen. De bouw van een MFA in Batenburg gaat beginnen. Er worden grote bouwplannen in Wijchen voorbereid. Er is eindelijk een Lidl met een opgeknapt parkeerterrein. Het project tussen kasteel en Wijchens Meer wordt steeds concreter. Hart van Zuid en Kraanvogelstraat worden met potlood ingekleurd en hopelijk haalbaar gemaakt. Voor jongeren worden units gecreëerd in het in het Molenhuis. Met de verbouwing van La Verna krijgt de zorginfrastructuur in Alverna een boost! Kortom er wordt veel gebouwd en ontwikkeld in Wijchen. De renovatie van het kasteel is helaas on hold gezet. Maar voor de rest…. stuk voor stuk prachtige projecten. Bouwprojecten voor en door de samenleving

Duurzaamheid
Er liggen steeds meer zonnepanelen op de daken. Er rijden steeds meer elektrische auto's. Zonne-akkers en windmolens zijn in voorbereiding. Het verduurzamen van Wijchen wordt steeds meer zichtbaar. Voor het energieneutraal maken van industrieparken wordt kennis opgehaald in de regio en samengewerkt met bedrijfsterreinen om industrieparken energieneutraal te maken.
Met de woningcorporaties en projectontwikkelaars worden afspraken gemaakt over het energiezuinig maken van het huidige en toekomstige woningbestand. Natuurlijk gaat de gemeente ook verder met ons eigen vastgoed energieneutraal te maken. De samenleving wordt opgezocht om grote zonne -en/of windprojecten zorgvuldig in te passen. Wijchen energieneutraal in 2040 blijft het uitgangspunt.

De PvdA heeft in het kader van duurzaamheid en gemeentelijke belastingen nog een vraag voor de wethouder van financiën. Zijn er inmiddels mogelijkheden om waardestijgingen door duurzaamheidsmaatregelen uit de OZB-taxatie te houden? Op dit moment kunnen gewenste maatregelen worden bestraft met extra gemeentelijke belastingen. De fractie zou dit graag uitgewerkt willen zien voor de begroting.

Zorg
De kwaliteit van de zorg waarvoor verantwoordelijk zijn is goed. En dit wil de fractie graag zo houden. Helaas, geeft de heer Gatzen aan dat hij heeft moeten constateren dat de transitie van de zorg naar de gemeente en de bezuiniging die hiermee gepaard ging niet realistisch zijn. Een landelijk probleem waar ook Wijchen last van heeft. Sinds anderhalf jaar wordt in de unieke samenwerking met Rondom Wijchen gewerkt. Rondom Wijchen is de coöperatie waarin zorgpartijen, welzijn en het sociaal wijkteam intensief samenwerken. Een samenwerkingsmodel waar Wijchen in de basis trots op mogen zijn. Maar financieel is het nog geen feest. Máár alvorens verkeerde conclusies getrokken worden, moeten we goed inventariseren of deze samenwerking nog opstartproblemen kent…. of dat de opdracht, wellicht zelfs de landelijke opgave, onhaalbaar is. Opstartproblemen vragen een andere aanpak dan een onhaalbare opgave. Gaat het hier om beheersen… of moeten we iets repareren? De fractie van de PvdA verwacht hier een hele heldere analyse van de wethouder. Het streven van het college om conform onze uitgangspunten om het beleid binnen de daarvoor toegekende middelen uit te voeren is goed… maar dan gaat het wel om de manier waarop… en/of het überhaupt haalbaar is. Anders moet de raad wellicht met z'n allen naar Den Haag.
Nieuw beleid hoeft niet altijd geld te kosten maar kan ook geld opleveren. Dit is een uitdaging waar Rondom Wijchen de schouders onder moet zetten en waar we met elkaar de goede balans in moeten vinden. Hiervoor is ook een cultuurverandering nodig in onze samenleving. Niet voor elk probleem kan de gemeente een professionele oplossing realiseren. De samenleving, u en ik, wij allemaal zijn de vrijwilligers, mantelzorgers, de buurman of vrouw die er is voor de diegene is die ondersteuning nodig heeft. De eenzame oudere of de onzekere puber kan deels in een betrokken samenleving opgevangen worden.

Nieuw beleid
De PvdA vraagt zich af of nieuw beleid altijd gepaard moet gaan met een uitzetting van geld. In de perspectiefnota zoals die nu gepresenteerd wordt, is er financieel weinig ruimte. Nieuw beleid of het door ontwikkelen van beleid kan ook zonder additionele middelen. Het door ontwikkelen van beleid kan zelfs geld opleveren.
Denk hierbij aan:
- Het participeren in het duurzaam opwekken van energie
- Het doorontwikkelen en beheersen van onze zorgstructuur
- Zorgen dat er nog meer mensen aan het werk komen

Wellicht kunnen nog incidentele meevallers gehaald worden uit onze gedegen boekhouding.
De gemeente heeft 34 bestemmingsreserves, 15 egalisatiereserves, 18 afschrijvingsreserves en 13 voorzieningen, samen goed voor ruim €68 miljoen euro. De fractie wil graag een doorlichting van deze reserves en voorzieningen zien. Daarom wordt samen met de VVD (VVD als eerste indiener) de motie Terugdringen reserves ingediend. Wellicht dat hier nog incidentele resultaten te halen zijn. Een concreet voorbeeld is een voorziening voor verkiezingen.
Na het jaar 2018 met verkiezingen is het saldo ongewijzigd en blijft er €70 duizend euro in het potje. Volgens de PvdA kan dit simpeler en kunnen dan incidentele middelen toegevoegd worden aan de algemene reserve.
De PvdA roept op om te blijven werken aan onze samenleving. Ze rekenen erop dat het college met voorstellen komt om de begroting sluitend te maken, door met beheersingsvoorstellen te komen of projecten te temporiseren. Maar niet door te bezuinigen op voorzieningen die er zijn voor de mensen in onze samenleving die onze ondersteuning hard nodig hebben. En indien nodig moeten er ook impopulaire maatregelen genomen worden.

D66
Op 6 april 2019 bracht de fractie van D66 een bezoek aan Social Club Hand in Hand in wijkcentrum Zuid, aldus mevrouw Wittenberg. Buiten was het nog fris, dus trokken ze onze jas uit en koffie werd aangenomen. Wat onwennig waren ze wel toen werd gevraagd achter in een zaal plaats te nemen waar statushouders Nederlands leerden. Met bewondering keek de fractie naar de inzet van onze nieuwe buren. Vervolgens werden ze gevraagd of ze open stonden voor een gesprek met een gezin. Zij hadden van de komst gehoord en waren speciaal naar de Social Club gekomen om hun probleem voor te leggen.
De fractie besloot om het gesprek aan te gaan. Maar dat was makkelijker gezegd dan gedaan. Vader en moeder van het gezin zaten aan tafel en werden getolkt door vrijwilligers van de Social Club. Met veel vijven en zessen dacht de fractie dat ze het probleem op tafel hadden. Deze mensen wilden een paar ogenschijnlijk kleine aanpassingen aan hun woning realiseren. Ze waren al meerdere keren met Talis in gesprek geweest, meerdere keren met de gemeente, maar telkens werden ze van het kastje naar de muur gestuurd. Zo ingewikkeld leek de vraag nou ook weer niet, maar het achterhalen van de vraag was wel ingewikkeld! Want stel jezelf nou voor, dat je sinds 2018 Nederlands leert, en in 2019 een aanvraag moet doen voor een woningaanpassing.
"Het komt wel goed schatje."
In 2018 vestigden zij zich in Wijchen. Hoe stond de gemeente er dat jaar voor? Wat vindt D66 van de jaarrekening? In het kort kan je zeggen: uiteindelijk kwam alles goed. Dat is een compliment aan de wethouder en het ambtelijk apparaat. Als nieuweling in de Wijchense politiek heeft mevrouw Wittenberg zich laten vertellen dat Wijchen bekend staat om zijn conservatieve begroting: eerst hoog van de toren blazen, uiteindelijk geld overhouden. Mevrouw Wittenberg geeft aan dat ze het liever zó ziet dan andersom. Ze vertelt het zoals zij het hoort en leest. Gisteren kon was in de ingezonden brief van oud D66 raadslid Sjef Daverveld te lezen: "het is goed wonen en leven in onze gemeente". Ergens weergalmde de stem van een reclame in hoofd van mevrouw Wittenberg: "Het komt wel goed schatje."

Laagdrempelige inzet van tolken
De fractie wilde dat ze dat hadden kunnen zeggen die 6 april jongstleden. De gesprekspartners zaten echt met hun handen in het haar. Hun dochtertje is namelijk rolstoelafhankelijk. En nu ze ouder wordt, is het steeds lastiger om haar de trap op te tillen. Er is een badkamer beneden, maar goede verzorging van haar is daar niet mogelijk. Daarom vroegen ze een extra ventilatierooster in het dak van die badkamer. Zodat het binnenklimaat verbetert. Hoe lastig kan het zijn? Heel lastig dus, als je de taal niet spreekt. En als je informele tolk de taal ook onvoldoende machtig is. Een mogelijk simpele vraag is al gauw complex als er een taalbarrière is.
Een van de belangrijkste taken van de WDW is de dienstverlening aan inwoners. De fractie vroeg daarom aan de gemeente hoe er wordt omgegaan met statushouders in de periode dat ze de Nederlandse taal nog onvoldoende machtig zijn. Het antwoord luidde als volgt: "We zijn daarin terughoudend, aangezien een statushouder zelf verantwoordelijk is om er voor te zorgen dat hij zich verstaanbaar kan maken". D66 vindt dat je mensen een springplank moet geven op het moment dat ze dat nodig hebben. Geen vangnet, maar een zetje omhoog. Zeker in het geval van complexe WMO of financiële problematiek. Voor mensen die goed Nederlands spreken, is het al lastig om de juiste zorg of aanpassing te regelen. Zonder de hulp van een beëdigd tolk is het heel ingewikkeld om je probleem duidelijk te maken.
Tolken moeten daarom niet terughoudend worden ingezet, maar laagdrempelig, zoals in deze casus. Daarmee gaan we statushouders niet pamperen, maar geven we ze de dienstverlening die ze nodig hebben. Want op het moment dat communicatie de problemen meer complex maakt, schieten we ons doel voorbij. Daarnaast worden soms ook kinderen ingezet als tolk, heeft ook een statushouder recht op privacy en is er genoeg reden om te twijfelen aan de kwaliteit van de vertaling bij informele tolken.
De gemeente staat de komende jaren voor een grote uitdaging in WMO en jeugdzorg, de reserve voor integratie en participatie goed gevuld. Laat taal geen reden zijn voor onnodige problemen. Sterker nog, adequate dienstverlening kan verdere problemen voorkomen. Daarom pleiten D66 voor een laagdrempelige inzet van tolken bij complexe WMO en financiële vragen en dienen een motie in. D66 vindt hierbij Vluchtelingenwerk Wijchen aan onze zijde.

Internet als basisvoorziening
Op diezelfde dag in april constateerde D66 dat alle MFA's, wijk- en dorpscentra zelf moeten voorzien in hun internetverbinding. Dat betekent dat elke huurder zelf zijn aansluiting moet aanvragen en betalen. Het kabinet, bij monde van VVD-minister Kamp, liet al in 2016 weten dat internet een basisbehoefte is. Dan moet dit ook als basisvoorziening aangeboden worden. De gemeente heeft het voordeel van de grote inkoper. De fractie vraagt of de andere fracties het met D66 eens zijn dat dit in het basispakket naast gas, water en licht thuishoort? Zij roept de fracties op om de motie te steunen.

Steun water op school
Over het kabinet en water. Het kabinet trekt de knip voor watertappunten op schoolpleinen van basisscholen. Mevrouw Wittenberg citeert staatssecretaris Blokhuis: "Met een watertap wordt het voor spelende kinderen veel aantrekkelijker om daar water te drinken en dan snel door te voetballen". D66 dient vandaag samen met CDA een motie in om dit mogelijk te maken in Wijchen. De landelijke overheid betaalt 75% van de aanlegkosten en onderhoud en dat betekent dat er nog zo'n 800 euro overblijft per watertappunt. Zeven van de acht scholen in de kern Wijchen hebben al aangegeven interesse te hebben. Dit is een unieke kans in subsidie en draagvlak. Het is aan de raad om, net als bij het eerste Wijchense watertappunt in 2012, verantwoordelijkheid te nemen en samen met stichting Kans & Kleur te zoeken naar mogelijkheden om uitvoering te geven aan het Nationale Preventieakkoord in strijd tegen overgewicht. Mevrouw Wittenberg roept op: "Bent u het met ons eens, dan steunt u onze motie!".

Duurzame keuzes voor de toekomst
Mevrouw Wittenberg geeft geen oplossing voor de tekorten op WMO en jeugdzorg. Maar zowel de motie voor anderstaligen als de watertappunten kunnen een bescheiden positieve bijdrage leveren aan de gezondheid en het welbevinden van onze inwoners. Die oplossing moeten we met elkaar gaan verkennen. Niet in één goed gesprek, niet in twee, maar daar is deze hele raadsperiode voor nodig. De insteek van D66 zal daarbij altijd op de lange termijn zijn gericht. Op duurzaamheid en op de toekomstige generatie. De generatie van mevrouw Wittenberg zal opnieuw keuzes moet gaan maken. De generatie, die werd geboren in de naweeën van een economische crisis, maar als kind veelal opgroeide in een tijd waarin het elk jaar beter ging. De generatie, die zich realiseert dat dit geluk niet vanzelfsprekend is. De tijd dat je huis elk jaar meer waard wordt, is voorbij. De tijd dat je toch maar een vliegticket kocht, omdat die goedkoper was dan de trein, gaat ook voorbij. De ongekende toename in vermogen en bezit van de afgelopen 60 jaar, gaan we niet evenaren. Zo geldt dat ook voor onze gemeentekas.

Betaald parkeren, hoger bouwen en herindelen
De gemeente heeft veel eenmalige inkomsten gehad uit onder andere grondexploitaties. Maar tot nog toe heeft de gemeente Wijchen die niet aantoonbaar ingezet voor de toekomst: om ook voor de toekomst verzekerd te zijn van het nu geboden voorzieningenniveau. Van de huidige voorzieningen maakt ook mevrouw Wittenberg dankbaar gebruik, maar ze realiseert zich dat dit niet normaal is als ze naar andere gemeenten kijkt. Dat het ook anders kan. En om de begroting sluitend te krijgen, zal het wellicht ook anders moeten.
Veel extra inkomsten zijn bijvoorbeeld gaan zitten in stenen en niet in verduurzaming zodat exploitatie ook in de toekomst verzekerd is. De eerste keuze van het college in de perspectiefnota is op zoek gaan naar meer inkomstenbronnen, maar in hoeverre is die realistisch? Hoe gaat het thuis met het huishoudboekje? Meer gaan werken, of bezuinigen? D66 gaat al jaren het gesprek aan over niet sexy onderwerpen. Onderwerpen die voor D66 logisch zijn en die bovendien extra inkomsten genereren: betaald parkeren, hoger bouwen en niet te vergeten herindeling. Allemaal onderwerpen waar men deze raadsperiode niet over wil spreken. Maar die Wijchen wel vooruit zullen helpen.

100 jaar algemeen kiesrecht
Soms moet je je nek uitsteken. En gaan staan voor je ideaal. Zo ook al die vrouwen in onze geschiedenis die hebben gestreden voor gelijke behandeling. Mevrouw Wittenberg is dankbaar dat ze hier mag staan. Vandaag, op 4 juli 2019, 100 jaar nadat het algemeen kiesrecht is ingevoerd waardoor ook vrouwen eindelijk naar de stembus mochten. Een mijlpaal in onze geschiedenis.

Hoe mooi zou het zijn als we een paar rolmodellen eren met hun naam een straatnaambord? Een eerbetoon dat we in Wijchen tot op heden alleen aan mannen hebben gegund. Daarom dient D66 een motie in en we rekenen op de steun van de andere fracties. Voor vrouwen die visie hebben getoond, moed en lef om door te pakken. Zij zijn voor iedereen een voorbeeld.

Tot slot: duurzaamheid
D66 dient vandaag vier moties in. En de raad staat niet te springen om meer uitgaven wat logisch is. Maar de straatnamen kosten niets. Internet in wijkcentra wordt ook al betaald door de gemeente, zij het indirect via de subsidie voor de wijkvereniging. De watertappunten zijn een schijntje en voor de tolken is een reserve. Maar wellicht ontbreekt nog iets in dit rijtje: een duurzaamheidsmotie? Het afgelopen jaar werd telkens gezegd tegen de fractie "wacht u op de uitwerking van…". Maar het is niet dat de fractie heeft stilgezeten: D66 Wijchen heeft met succes een procesvoorstel voor de evaluatie van de gedragscode windenergie bedongen. D66 is op de bühne geklommen om elektrisch laden voor elk huis mogelijk te maken. Dankzij een motie van D66 was iedereen goed gekleed met warme truien dag en D66 heeft Wijchen het verschil laten zien tussen een waterstofauto en 100% elektrisch. Nu is het aan de raad: de evaluatie van de gedragscode, het plan voor elektrisch vervoer en het Wijchense beleid voor zonneakkers.
Dit is de van D66 op de jaarrekening en de Perspectiefnota. D66 ziet met veel interesse uit naar de voorstellen van het college bij de begroting voor 2020. Zodat mevrouw Wittenberg ook tegen haar kinderen kan zeggen: "Het komt wel goed schatje."

VVD
De jaarrekening sluit met een negatief rekeningresultaat van 4.6 miljoen euro. Dat is een verontrustend resultaat, aldus de heer Boumans. Alleen via een greep uit de reserves van 7.9 miljoen euro en na budgetoverhevelingen wordt er uiteindelijk een positief resultaat bestemd van 2.1 miljoen euro. Dit is een kunstgreep en niet houdbaar op de lange termijn.

Wanneer we dit probleem in toekomstige jaren niet willen houden, dan moeten de structurele baten en lasten in evenwicht zijn. In Wijchen hebben we een traditie van structurele kosten ondervangen met structurele opbrengsten en incidentele zaken met incidenteel geld. Indien dit verlies in de komende jaren ook optreedt, en daar lijkt het op, zijn besparingen nodig. Er is dus eigenlijk geen ruimte voor nieuw beleid, en daarom zal de VVD daar nu ook niet om vragen. Wel wil de VVD oplossingen die structurele financiële voordelen bieden, onderzoeken.
De BUIG-gelden voor de uitvoering van de Participatiewet en betaling van bijstandsuitkeringen zijn volgens de begroting redelijk in evenwicht. Dat was vroeger anders en toen een voorname reden om belastingen niet te verlagen. De OZB opbrengsten zijn 140.000 hoger dan begroot. Normaal gesproken zou dat reden zijn om de hoogte ervan tegen het licht te houden. Zolang we niet weten wat de reden is kunnen we dat niet doen. De heer Boumans vraagt of de wethouder hier meer duidelijkheid over kan geven.

De voornaamste reden van het tekort is de jeugdzorg (2.8 miljoen). Uit de vragen die de VVD daarover heeft gesteld, blijkt dat dat komt omdat er in het eerste kwartaal van 2019 nog voor 2 miljoen aan facturen is ingediend over 2018 door aanbieders aan Rondom Wijchen. Welke instanties dienden deze facturen in? Hoe kunnen die nu onverwacht zijn? Waarom zijn er alleen tarieven afgesproken maar niet over aantallen?
Rondom Wijchen heeft de opdracht meegekregen om uit te komen binnen de beschikbare subsidie. In de stukken is te lezen dat de verantwoording van Rondom Wijchen plaatsvindt op hoofdcategorieën. Het is dus niet uitgesplitst op leveranciers met bedragen. Daarmee wordt een onnodige mist gecreeërd. De heer Boumans vraagt aan de wethouder: Wie is er verantwoordelijk voor welke hoofdcategorie? Alleen als je weet welke organisatie wat gedaan heeft kun je deze erop aanspreken. De VVD vraagt de wethouder af te zien van hoofdcategorieën. Het college moet elke zorgleverancier monitoren en via rapportages inzichtelijk te maken wat er voor het geld gebeurt, zodat de Raad dit kan controleren.

De overschrijding is ook onbegrijpelijk, omdat het niet strookt met onderzoeken waaruit blijkt dat de Nederlandse jeugd één van de gelukkigste ter wereld is. Het aantal jongeren dat gebruik

maakt van de jeugdzorg is volgens de monitors Jeugd en Zorg redelijk constant, misschien licht stijgend, denk aan enkele procenten. Dat is geen verklaring voor 2.8 miljoen. Ook de gemiddelde kosten per cliënt (zo'n 2.300 euro) nemen eerder af dan toe (Zie verslag Monitor Jeugd en WMO Q1 2018 pagina 9, waar de kosten per cliënt vergeleken worden tussen 2018 en 2017.). Het lijkt erop dat we weten niet wat voor vlees we in de Wijchense kuip hebben, noch qua jongeren, noch qua organisaties. Is het niet zo dat er veel te gemakkelijk geïndiceerd wordt? En dat vervolgens niemand zegt: "hé, gaat dit wel goed", en gewoon de portemonnee trekt? De VVD heeft overwogen een motie in te dienen om te vragen om onderzoek. De wethouder heeft in de aanloop naar deze vergadering gezegd in september met een rapport naar de raad te komen. Dus deze motie houdt de VVD nog even in de zak.

De VVD zou ook de auditcommissie willen vragen scherp op toe te zien. Immers de accountant heeft de controle van Rondom Wijchen nog niet afgerond en dus geen uitspraak gedaan omtrent getrouwheid en rechtmatigheid van de lasten Jeugdzorg en WMO.
De VVD vraagt zich wel af of in deze moderne tijd van boekhoudrobots, kunstmatige intelligentie en blockchain, de gemeenteraad wel de juiste tools heeft om de gemeente te controleren. De raad worstelt zich door honderden pagina's met tabellen terwijl de algemene verwachting is dat in de nabije toekomst slim ingerichte systemen relatief snel inzicht kunnen geven in een boekhouding. Dus ook bij de gemeente.

De inkomsten en uitgaven van de gemeente dienen nauwlettend in de gaten gehouden te worden. De programma's Werken en Ondernemen (omzet 21 miljoen) en Ondersteuning en Zorg (omzet 23 miljoen) zijn de grootste posten en dus de eerste om naar te kijken.
Dit betekent bijvoorbeeld voor de VVD dat een projectvoorstel voor Tussen Kasteel en Wijchens Meer, dat zowel incidenteel als structureel geld oplevert voor de gemeente, op de grote sympathie van de VVD kan rekenen. De VVD roept de andere partijen op zich bij dit standpunt aan te sluiten en hier geen geld weg te gooien. Het is dure en waardevolle grond, en daar mag een goede prijs voor gevraagd worden.

Op dit moment zijn er zo'n 67 reserves en die zijn voor een deel niet of nauwelijks in gebruik. De VVD stelt voor reserves waar niet of nauwelijks gebruik van wordt gemaakt op te heffen. Dat schoont de boekhouding op en vult de algemene reserve aan. Concreet denkt de heer Boumans aan reserves Communicatieplan, Buurtbus, Landschapsontwikkelingsplan, Herstructeringsplan BREED, Groenvoorziening Loonsewaard, vervangen speeltoestellen, cultuurhistorie Tienakker, pilot kwetsbare jongeren, act bestemmingsplannen, en luchtfoto's. Vermindering van reserves kan bij Duurzaamheid, Wijchen21, en onderwijshuisvesting. Via een motie vragen de fractie het college de reserves eens kritisch te bekijken en daarover bij de begroting 2020 aan de raad over te rapporteren.

De VVD heeft alvast reeds gekeken naar besparingen. Heilige huisjes hoeven daarbij niet gespaard te worden. Denk aan de elektrische lease deelauto: 2 bewoners hebben hier gebruik van gemaakt. De sportcontainer staat ergens, wordt nauwelijks gebruikt. Er is fruit op werkvloer gemeente, maar men kan het ook zelf meenemen. Hiermee alleen kan al 37.000 euro op bespaard worden.

Ten aanzien van de perspectiefnota.
Perspectief is nodig. Gezocht moet worden naar locaties om meer werkgelegenheid en toerisme te genereren, zoals nieuwe hotels. Er is economische gebiedsontwikkeling nodig, en ruimte voor ondernemerschap.
Ten aanzien van het klimaat en de regionale energiestrategie. Het is nu nog onduidelijk wat precies de opgave zou moeten worden. De VVD is echter tegen het stellen van hogere doelen dan "Parijs" of hogere doelen dan landelijk. De Europese Unie heeft al aangegeven dat de opgaven waarschijnlijk niet gehaald gaan worden, en daar zijn goede redenen voor. Ook meer in onze omgeving ziet de VVD dat het lastige is getuige de discussies over zonne-akker Hernen en windmolens. Wijchen gebruikt per jaar 3400 TJ, en daarvan is slecht 4-5% hernieuwbaar. (Daarnaast stoot Wijchen 260.000 ton CO2 uit.) Om onze energiebehoefte lokaal te dekken

heeft Wijchen ruim 8 molens nodig van het type van 250 meter hoog die men op de grens Wijchen / Beuningen wil neerzetten. Of 120 hectare zonne-akker, dat is 11x de zonne-akker waar we het in Hernen over hadden. Dat is onrealistisch op de korte termijn.

De VVD vindt daarom dat we rustig aan moeten doen met nieuwe energiebronnen. We moeten Wijchen niet vastketenen aan onnodig grote ambities in een Regionale Energiestrategie. Kleine stappen zijn goed. Vandaar de motie om te onderzoeken of de versnelde vervanging van de openbare verlichting in Wijchen door LED, (financiële) voordelen zou opleveren, die de kosten van deze versnelde vervanging zouden rechtvaardigen.

De regionale samenwerking is belangrijk, met name ook op het gebied van economie en werkgelegenheid. Dit wordt een belangrijke taak van het Regionaal Orgaan. De VVD heeft over de politieke doelen van dit orgaan recent al een motie ingediend. De VVD vindt het belangrijk dat de gemeenteraden in de regio een goede democratische controle op de taken van dat orgaan uitvoeren. Veel voorstellen voor de organisatie van die controle gaan over gesprekstafels. Die hebben geen besluitvormende macht. Daarom ziet de VVD wel iets in het model van de Achterhoek Raad. De Achterhoek Raad bestaat uit 49 leden en zijn vertegenwoordigers van alle raadsfracties van de 7 deelnemende gemeenten.
De Achterhoek Raad heeft geen formele, publiekrechtelijke bevoegdheden, die blijft formeel bij de deelnemende gemeenteraden, maar ze geeft wel inhoudelijke aansturing, zoals:

- goedkeuring of afkeuring van jaarplannen en evaluaties;
- recht te amenderen en/of moties in te dienen op voorstellen van de Achterhoek Board (bijvoorbeeld het Jaarplan);
- benoeming leden Achterhoek Board ("dagelijks bestuur");
- aansturing thematafels die kunnen er in een eventueel toepassing bij ons wel uit, zijn vaak epibreer bronnen van jewelste, zonder efficiëntie. Meteen besparing op ambtelijk soldij en overwerk van de griffie.
- de leden van de Achterhoek Raad zijn 'ambassadeurs' van de regionale samenwerking in hun eigen gemeenteraad.

Ze vergaderen 3x per jaar. Zo is democratische legitimatie gewaarborgd. We worden hier in de herfst nader over geïnformeerd.
Afgelopen 19 juni is een plan van aanpak voor dat traject aangenomen. De heer Boumans vraagt de wethouder of hij de raad kan informeren over de belangrijkste uitkomsten ervan.

Er is een aantal prima nieuwe ontwikkelingen gebeurd in Wijchen. Denk aan een skatebaan, de nieuwe Lidl, de nieuwe fase Huurlingsedam, de kleinschalige woningbouwinitiatieven, het gereedkomen van het stationsgebied (af inclusief vermindering van fietsendieven?).
De VVD maakt zich wel zorgen over de financiën van Wijchen op de lange termijn. Dat betekent pas op de plaats voor nieuw beleid, met de stofkam door begrotingen, en faire bijdrages vragen aan de algemene voorzieningen.

Wijchen Lokaal
Alvorens over te gaan tot inhoudelijke bespreking van de jaarrekening en de Perspectiefnota dankt de heer Van Kuppeveld de ambtenaren die betrokken zijn geweest bij het opstellen van de stukken complimenteren met het geleverde resultaat. Het is opnieuw gelukt een goedkeurende verklaring van de accountant te ontvangen, waardoor de gemeente er verzekerd van is ook dit jaar weer onder repressief toezicht van de provincie te vallen. Ook het gerealiseerde resultaat mag er weer wezen. Het bedraagt maar liefst 3,3 miljoen euro versus een begroot resultaat van ruim 2 miljoen euro.
Het college stelt de raad voor een bedrag van 2,1 miljoen euro toe te voegen aan de algemene reserve. De fractie van Wijchen Lokaal gaat akkoord met dit verzoek, gelet op de ontwikkeling van het weerstandsvermogen in 2019 en volgende jaren. Hier blijft de gemeente onder de gewenste ondergrens, wat betekent dat niet alle risico's zijn gedekt. Er moet zo snel mogelijk aan gewerkt worden om dit tekort weg te werken.
De kosten voor Jeugdzorg en WMO laten een tekort zien van 3 miljoen euro. De fractie heeft begrepen dat de controle van Rondom Wijchen nog niet is afgerond. De accountantsverklaring geeft een onzekerheid aan van 1,9 miljoen euro met betrekking tot de bewijslast van geleverde

zorg binnen Rondom Wijchen. Getracht wordt om de onzekerheid in de verklaring terug te brengen naar maximaal 1,2 miljoen euro. Wijchen Lokaal wil graag van het college vernemen hoe de actuele stand van zaken is.

De reserves en voorzieningen zijn ten opzichte van 2017 met ongeveer 1 miljoen euro verlaagd. De fractie is van mening dat het totaalbedrag nog steeds aan de hoge kant is en wij pleiten ervoor om een onderzoek te laten verrichten naar de noodzaak van een aantal posten, waarop zelden of nooit mutaties plaatsvinden. De accountant heeft geconstateerd dat in een enkel geval de Europese aanbestedingsregels niet zijn nageleefd. Dit dient in de toekomst vermeden te worden. Aanbestedingen dienen volgens de daarvoor geldende regels te worden uitgevoerd.
In de jaarrekening is de actuele stand van zaken ten aanzien van de risico's opgenomen. De risico's bedragen 11,5 miljoen euro terwijl de weerstandscapaciteit 10 miljoen euro bedraagt. De weerstandscapaciteit is beneden het gewenste niveau. Er dienen maatregelen getroffen te worden om in de toekomst de weerstandscapaciteit weer op een gewenst niveau te brengen.
De accountant is van mening dat bij de uitvoering van de controleopdracht door de medewerkers en het college de volledige medewerking is verleend en dat zij de volledige toegang tot de benodigde informatie hebben gehad.

Vier programma's overschrijden het toegestane budget. Deze overschrijdingen worden via programmarapportages tijdig aan de raad gemeld en de raad neemt hierover een besluit. Wijchen Lokaal is van mening dat de raad strenger moet optreden bij overschrijdingen. De overschrijdingen zijn te fors. De accountant adviseert om in de jaarrekening een paragraaf op te nemen in de programmaverantwoording, waarbij ook een analyse dient te worden opgenomen omtrent het wel of niet passen van overschrijdingen binnen het beleid van de gemeente.
De kosten van inhuur extern personeel zijn veel te hoog. Er zou meer moeten worden gekeken naar de mogelijkheid om werkzaamheden intern op te lossen.
Hoewel de voorziening dubieuze debiteuren van 1,9 miljoen euro ten opzichte van 2017 is verlaagd zijn wij toch van mening dat dit bedrag veel te hoog is. Dat geldt ook voor het crediteurensaldo van 19,3 miljoen euro.

Perspectiefnota 2019
De voorliggende perspectiefnota 2019 baart de fractie grote zorgen. Het jaar 2020 is niet sluitend, maar ook 2019 vertoont al een negatief resultaat. De algemene reserve ligt vanaf 2020 beneden de gewenste ondergrens. Het college ziet dat belangrijke inkomsten langzamerhand opdrogen. Wijchen Lokaal vraagt zich af of dit niet een late constatering is? Het is toch al langer duidelijk dat de opbrengsten van de grondexploitatie Bijsterhuizen het einde naderen? Heeft het college niet teveel ambities gehad de afgelopen jaren en zijn deze boven het hoofd gegroeid?

Het college zoekt samen met de organisatie en ondernemers naar ideeën voor mogelijk extra inkomsten/besparingen om Wijchen ook in de toekomst financieel gezond te houden. In eerste instantie wordt gericht op extra inkomsten met behoud van het huidige voorzieningenniveau. Wijchen Lokaal heeft hier een zwaar hoofd in. Gelet op de ideeën die opgehaald zijn uit het college, de organisatie en bij ondernemers, bekruipt de fractie het gevoel dat de burger de dupe wordt door het opleggen van hogere belastingen, heffingen en leges.
Moet niet gekeken worden of een aantal projecten die ophanden zijn wel doorgang moeten vinden? Zoals bijvoorbeeld de renovatie van het kasteel wat, ondanks een niet toegekende subsidie van de Provincie op de rol staat om alvast in 2020 te starten met een versoberde uitvoering? Zo zijn er wellicht nog wel meer projecten die uitstel rechtvaardigen.

Wijchen Lokaal is tegen het verminderen van de subsidie voor Jeugdzorg. In de pers verscheen het bericht dat huisartsen en sociale wijkteams voortaan niet meer dan veertig keer per maand een kind naar dure, specialistische zorg mogen verwijzen louter om de oplopende kosten van jeugdzorg te beperken. Wij zijn van mening, dat degene, die deze hulp nodig heeft, deze ook moet ontvangen.
Voor 1 november worden er door het college nota's aangereikt die duidelijkheid dienen te verschaffen over de resultaten naar de zoektocht naar besparingen en extra inkomsten. De algemene reserve ligt vanaf 2020 beneden de gewenste ondergrens.

De fractie is van mening dat, hoewel een taakstelling op het sociaal domein niet geheel kan worden voorkomen, dit niet het hoofdbestandsdeel moet zijn van het op orde brengen van de algemene reserve.

Misschien moet de raad ook bij zichzelf te rade gaan of ze plannen via moties of amendementen moeten indienen waarvoor geen middelen beschikbaar zijn in de begroting en de kosten van deze plannen dan ten laste van de algemene reserve worden gebracht. Dat verlaagt de kans om de ondergrens van de algemene reserve te bereiken.

De algemene uitkering is herrekend en betekent een nadelig effect in 2019 van 800.000 euro oplopend tot 1,7 miljoen euro in 2023. Zo'n financieel effect is niet zo maar op te vangen. Het plan is om met het netwerk van gemeenten en de VNG richting Rijks overheid te gaan met als doel compensatie in de septembercirculaire en een minder fluctuerende uitwerking in de toekomst. De heer Van Kuppeveld hoopt dat deze actie van gemeenten en VNG succesvol zal zijn bij het Rijk om de forse bijstelling van tafel te krijgen.

Sociaal Wijchen
De heer De Kievit begint zijn betoog met de mededeling dat de leden van de fractie van Sociaal Wijchen hebben met veel interesse en aandacht de stukken van de jaarrekening 2018 en perspectiefnota 2019-2022 gelezen. Naar aanleiding hiervan heeft de fractie 2 vragen die leidend zijn voor dit betoog.

Vraag 1. Komen er andere tijden?
Vraag 2. Zo ja, wat betekent dat voor de inwoners van Wijchen?

Vooropgesteld, de fractie van Sociaal Wijchen heeft de antwoorden niet, maar het is goed de vragen hier te benoemen en er vanavond samen met de raad over te praten.

De jaarrekening 2018 sluit, zoals vele voorgaande jaren, positief af. De jaarrekening sluit al velen jaren positief. En het is ook logisch dat de gemeente het jaar positief afsluit, want de gemeente stopt elk jaar een klein overschot in de begroting en als alles gaat zo als je verwacht, hou je wat geld over. Het is heel verstandig om wat geld achter de hand te hebben om eventuele tegenvallers te kunnen opvangen.
Daar is helemaal niets mis mee. Dat doet iedereen voor het eigen huishoudboekje, een reserve maken, een financiële buffer maken voor slechte tijden.

Maar met het positieve resultaat van de jaarrekening van 2018 is iets bijzonders aan de hand. In dit jaar heeft de gemeente meer kosten gemaakt dan begroot en ruim 3 miljoen euro uit de reserve, de buffer moeten halen om een positief beeld te verkrijgen voor 2018. Want zonder die suppletie uit de reserves zou het plaatje er zo uit zien.
De heer De Kievit vraagt zich af: is dit eenmalig voor 2018 en gaat het daarna in 2019 en verder weer beter?
Het antwoord is NEE.
Voor de jaren 2019 en 2020 wordt een negatief jaarresultaat verwacht van circa 1,1 respectievelijk 1,2 miljoen euro.

Het antwoord op de eerste vraag is dus JA. Er komen andere tijden!
Een deel van het jaaroverschot 2018 gaat naar de Algemene Reserve om de verwachten gaten te vullen. Of dat financieel verstandig is, is nog maar de vraag want de Algemene Reserve zit nu al onder de ondergrens van het gewogen risico. De ondergrens is 11,5 miljoen, de stand van de WR per 1 januari 2019 is 10,8 miljoen euro.

Dat baart Sociaal Wijchen zeker zorgen!
Hoe gaan we dit probleem oplossen? Hoe gaan we die zorgen wegnemen?
De heer De Kievit vertelt als budgetcoach bij vluchtelingenwerk in Uden zijn cliënten dat ze bij financiële tekorten twee dingen kunnen doen:

1. meer inkomsten verwerven of,
2. minder uitgeven.

Optie 1 is meer inkomsten verwerven. Voor een gemeentebestuur kan dat bijvoorbeeld door de OZB te verhogen, maar dat is in dit huis als vloeken in de kerk. Dat geldt ook voor Sociaal Wijchen. Dat gaat Sociaal Wijchen niet voorstellen!
Optie 2 is minder uitgeven. Dat kan door te snijden in begrotingen van bijvoorbeeld de renovatie van het kasteel. Alleen de toren rechtzetten; herinrichten raadszaal en overkappen binnenplein moeten even wachten.
Of de renovatie van het zwembad een aantal jaren uitstellen. Eerst geld sparen, en dan pas uitgeven.
Snijden in de budgetten van projecten waar het gaat om stenen, is denkbaar. Snijden in de budgetten van projecten waar het gaat om mensen, zoals het project Wijchen Werkt, is voor Sociaal Wijchen ondenkbaar! Dit basisprincipe heeft de heer De Kievit geleerd tijdens zijn PvdA-periode. Daar staat ook Sociaal Wijchen nog steeds achter.
In dit korte betoog heeft hij op hoofdlijnen aangegeven welke oplossingsrichting Sociaal Wijchen ziet als er in 2020 en later bespaard moeten worden. Op stenen én niet op mensen.
Aan het college de schone taak om deze wens mee te nemen bij het opstellen van de begroting voor 2020. En denk daarbij nog eens ons het motto van Sociaal Wijchen: Samen zorgen voor morgen!
De heer de Kievit wenst het college veel wijsheid toe.

CDA
De heer Derksen is supporter van NEC, een prachtclub met een lange historie. Hij behoort tot de trouwe aanhang sinds zijn zesde. Eerst in het oude Goffert-stadion en nu sinds 2000 in het nieuwe stadion in vak N. Er valt weinig te genieten. Na het succes in 2005 onder Johan Neeskes in het Europees voetbal is de club langzaam uitgehold. Steeds werden de beste spelers verkocht om de begroting sluitend te krijgen. Door deze incidentele meevallers uit de spelersverkoop en de bijdragen van Marcel Boekhoorn, kreeg men de begroting rond. Er werden veel spelers ingehuurd, maar deze hadden weinig binding met de club en presteerden niet altijd. Er was veel onrust binnen het management en de ene na de ander trainer werd ontslagen. Zo kwam het dat NEC na 20 jaar degradeerde naar de eerste divisie. Het was geen pure pech maar het gevolg van jarenlange uitholling van de financiële mogelijkheden. Nu speelt NEC al 3 jaar in de Keuken Kampioen Divisie. Structureel krijgt NEC de begroting nog steeds niet rond. Zonder de bijdragen van Marcel Boekhoorn was de club allang failliet. Het gaat financieel niet goed met NEC en indien op deze voet doorgegaan wordt, lijdt de club elk jaar € 3 miljoen verlies. De club leeft op te grote voet.

Dit doet de heer Derksen denken aan de gemeente Wijchen. De gemeente glijdt steeds verder af en krijgt de exploitatie niet sluitend. De eigen middelen worden uitgehold en wanneer niemand wordt wakker geschud, blijft Wijchen niet meer op het hoogste niveau spelen. De raad is de raad van commissarissen van de bestuurders en moet de trainers ter verantwoording roepen wanneer het niet goed gaat. Dit doet het CDA nu. Er is sprake van rode cijfers, zwarte scenario's en groene stoplichten. De gemeente Wijchen leeft ook op te grote voet. De algemene reserve daalt al enige jaren; in 2018 met € 7 miljoen. Op de begroting is weliswaar sprake van een overschot van € 3 miljoen, maar er is € 14 miljoen onttrokken aan de reserves. De algemene reserve zit onder de gestelde ondergrens van € 11 miljoen. Dit soms van de risico's is groter dan de algemene reserve. Ook voor 2020 en 2021 wordt dit verwacht. Ook in de meerjarenbegroting is de algemene reserve onvoldoende om de risico's af te kunnen dekken. Dit is riskant. Er is sprake van financiële uitholling. Wijchen wil niet in de eerste divisie gaan spelen. Daar kom je nooit meer uit. In Wijchen is er weliswaar een HEMA maar dat is dan ook de enige relatie met Marcel Boekhoorn.

De suikeroom, Bijsterhuizen, is ons helaas ontvallen. De grond is uitverkocht en eventuele tegenvallers kunnen hiermee niet meer worden verbloemd. Bij de werkorganisatie Druten Wijchen moet tot op heden steeds geld bij; grondexploitaties zijn niet sluitend; het aantal bijstandsgerechtigden wil maar niet dalen; bij de gemeenschappelijke regelingen moet grof geld bij en bij

de jeugdzorg is sprake van een explosieve stijging van de kosten. Er is geen ruimte voor nieuw beleid. Alleen met goed bestuur is het tij van interen op de reserves te keren.

Het CDA vraagt zich af wat dit betekent voor de grote projecten, zoals Hart van Zuid, Tussen Kasteel en Wijchens meer en de Kraanvogelstraat. De fractie maakt zich zorgen over de twee petten van de wethouder Financiën. Deze twee petten mogen niet gaan wringen en ervoor zorgen dat er meer verdichting plaatsvindt langs het Wijchens Meer waardoor het project financieel gunstiger uitpakt.

De heer Derksen dankt het ambtelijk apparaat voor de inzet bij het tot stand komen van dit rapport.
De fractie heeft nagedacht over creatieve ideeën om Wijchen beter en mooier te maken, die per saldo geen geld hoeven te kosten of nu slimme investering vragen vanwege beschikbare subsidies. Het CDA wil meer grip krijgen op de clubs waarmee samengewerkt wordt. De vergaderingen van de gemeenschappelijke regelingen vinden overdag plaats en de verslaglegging is summier. In deze tijd moet het mogelijk zijn om de AB-vergaderingen van de gemeenschappelijke regelingen beter toegankelijk te maken door ze te laten plaatsvinden in ruimten met audiovisuele middelen en online te publiceren.

Gras is niet alleen geschikt om op te voetballen, maar ook voor opvang van water. De fractie dient een motie groene daken in waarin verzocht wordt in de gemeentelijke communicatie hier aandacht aan te besteden en te onderzoeken of de inwoners met groene daken beloond kunnen worden met minder rioolbelasting. Wanneer het rijk subsidies beschikbaar stelt kan het slim zijn hier als gemeente in mee te investeren. Hij noemt de watertappunten op schoolpleinen waar het rijk 75% van de kosten draagt. Kinderen worden gestimuleerd hun bidon met water te vullen in plaats van frisdrank en flesjes mee te nemen. Dit is een kans voor open doel die de gemeente niet mag laten liggen.
Het rijk heeft ook subsidie beschikbaar voor fietsen; heeft € 100 miljoen uitgetrokken voor het versnellen van de aanleg van fietsroutes. Wanneer de kansen niet zelf afgemaakt worden, dan wordt er aan de andere kant gescoord. De heer Derksen wil dit in Wijchen niet laten gebeuren. Daarom dient de fractie moties in betreffende de watertappunten op schoolpleinen en over fietsen. Soms liggen kansen voor het grijpen. Wijchen kan aanhaken aan het netwerk voor lange afstandswandelingen. Het Maas en Waal Wandelpad biedt toeristische kansen voor de regio. Een groot deel van de paden ligt er al. Gevraagd wordt om een onderzoek naar paden en ontbrekende verbindingen.
Wanneer al deze kansen worden benut en NEC ook alle kansen volgend seizoen er inschiet dan kunnen beiden in de Eredivisie spelen. “Weer trekken wij ten strijde voor onze mooie gemeente Wijchen”.

Kernachtig Wijchen
Als voorzitter van de fractie van Kernachtig Wijchen mag de heer Van Bronkhorst namens deze fractie
- terug blikken op 2018
- vooruit kijken naar 2020

Over het algemeen is er veel optimisme en realisme in de fractie.
Wie dacht dat het bij de presentatie van deze jaarrekening en perspectief nota anders zou zijn, heeft het mis.
Optimistisch zijn we gebleven en realistisch ook. We weten dat er uitdagingen zijn waar we de komende jaren mee te maken krijgen. We zien kansen. Kansen voor Wijchen, een gemeente waar het goed en met plezier
- wonen,
- werken en
- verblijven is.

Financieel is er een uitdaging, 2020 en verder laat een structureel tekort zien.

Al noemt de beslisnota "jaarrekening 2018" een positief resultaat van 2 miljoen euro dat niet bestemd is, ook daar zien we eigenlijk al een tekort.
Om die tekorten, vooral in de zorg, op te vangen is we al 3 miljoen van de spaarrekening gehaald. Dat kunnen we niet blijven doen. En dat wil de fractie van Kernachtig Wijchen ook niet blijven doen. Wijchen is financieel gezond, is een gemeente met nog steeds de laagste woonlasten van de regio Nijmegen en Maas en Waal. En Kernachtig Wijchen wil ervoor zorgen dat dit de komende jaren ook zo blijft.

Het overschot van 2018 gaat, zoals dat hoort, naar de algemene reserve. Toch baart de algemene reserve Kernachtig Wijchen zorgen. De zeilen moeten strakker gespannen worden om de wind goed te vangen en de uitgangspunten van de financiële verordening te respecteren. Dus niet te veel nieuw beleid invoeren dat een greep uit de algemene reserve doet.

Kernachtig Wijchen stemt dan ook in met de beslisnota jaarrekening 2018 zoals die voor ligt. Tussentijds bestemmen van het overschot is op dit moment niet aan de orde.

Dan over onze financiële toekomst.
De fractie heeft gehoord dat het college met een plan van aanpak komt. Een plan van aanpak met ideeën;
- voor nieuwe inkomstenbronnen waarmee, zo nu en dan, een kers op de taart gelegd kan worden.
- om zonder grote lastenverzwaring, financieel gezond te blijven.
- En met maatregelen om de lasten in pas te laten lopen met de vergoedingen uit het gemeentefonds.

De heer Van Bronkhorst is zeer benieuwd wanneer de raad hierover geïnformeerd wordt en hierin mee genomen wordt.
Kernachtig Wijchen geeft het college ruimte om hier zonder druk van moties naar te kijken. De fractie heeft besloten geen moties in te dienen die tot nieuw beleid leiden. Want nieuw beleid heeft onherroepelijk lastenverzwaring of bezuinigingen op bestaand beleid tot gevolg. Uitvoering van het coalitieakkoord staat voorop. Ook hierin moeten keuzes gemaakt worden, er is een nieuwe werkelijkheid!

De heer Van Bronkhorst geeft aan dat voor zijn gevoel de gemeente er met bepaalde onderwerpen nog lang niet is.
Zoals de ambitie om in 2040 energieneutraal te zijn. Een mooie doelstelling die de gemeente, zoals het er nu naar uitziet, in realistische stappen gaan halen.
De rijksoverheid heeft het klimaatakkoord gepresenteerd. Veel van deze plannen raken de Wijchense inwoners direct of indirect in de portemonnee.

Daarnaast roept Den Haag de hulp van gemeentes in op de grote thema's zoals jeugdzorg en opvang statushouders. Helaas gaat deze overdracht steeds zonder de benodigde middelen.
De Rijksoverheid roemt haar eigen financiële positie terwijl het bij gemeentes piept en kraakt. Sterker nog, het rijk zegt; "we gaan samen de trap op en trap af!". Oftewel; wanneer Den Haag minder uitgeeft, krijgen gemeentes ook minder. Maar dat horen gemeentes dan op het laatste moment! We weten nooit hoe de Financiële Haagse JoJo in het voor- en najaar beweegt. Hoe is het nog mogelijk hier gemeentelijk beleid op te maken?

De structurele tekorten in het sociaal domein en BUIG vallen, in negatief opzicht, het meest op. Het tekort is mede ontstaan door een grotere hulpvraag, maar bovenal door te weinig geld dat we voor deze opdracht vanuit Den Haag krijgen. Kernachtig Wijchen vindt dat we hier met een realistische blik naar moeten kijken.
De uitgaven binnen het sociaal domein moeten weer in de pas gaan lopen met de bijdrage die we daarvoor krijgen. Een forse opdracht voor het college. Kernachtig Wijchen denkt dat dit samen met onze partners bereikt kan worden door een strak plan van aanpak te maken.
De rek is eruit, er moeten keuzes gemaakt worden!

Uniek in zijn soort is de zorgcoöperatie Rondom Wijchen. Deze draait nu een jaar en moet zich nog gaan bewijzen. De wind zit niet mee om op koers te blijven. Een zware opgave waarbij we de kwaliteit van dienstverlening niet uit het oog moeten verliezen.
Kernachtig Wijchen ziet kansen door;
- Kritisch te kijken of de uitvoering goedkoper kan.
- Meer preventief handelen om dure zorgtrajecten te voorkomen,
- Gebruik maken van de kleine aanbieders.

Kleine aanbieders die nu veelal buitenspel staan, terwijl deze partijen juist aan de preventiekant een waardevolle bijdrage kunnen leveren. En zij kunnen door een beperkte overhead relatief goedkope zorg leveren.

Dan het project Klaar voor de Start als onderdeel van Wijchen Werkt. Daarover hoorde en zag de fractie iets dat hen bevreemdde. In april heeft Kernachtig Wijchen met de nodige scepsis ingestemd met dit project.
Er werd gesteld dat 25% uitstroom uit de bijstand haalbaar is. Dat zou een positief effect hebben op het saldo BUIG.
Echter in de stukken is te lezen dat de financiële afdeling anders naar dit project kijkt. Met een realistische blik, zoals we die van Kernachtig Wijchen kennen. De afdeling dempt het positieve effect.
De heer Van Bronkhorst is hier verbaasd over, waarom is de raad in april niet geïnformeerd over deze boodschap vanuit het financiële oogpunt?

Een andere vraag die bij Kernachtig Wijchen opkomt, gaat over woningbouw. Niet over het aantal woningen waar de wethouder hard mee bezig is om gerealiseerd te krijgen, maar over de verwachte OZB opbrengst.
We bouwen huizen, groot en klein, waarvoor leges worden betaald. Wanneer deze huizen klaar zijn, vallen automatisch vanuit Munitax de OZB aanslagen op de mat. Deze uitbreiding zien we maar deels terug in het meerjarenperspectief van OZB inkomsten. Is dat een bewuste keuze of hoe moeten we dat zien?

Een pittige discussie hebben we gevoerd in de raad en met bewoners over de aanpassingen van de verkeerssituatie op Kerkeveld. De wethouder is voortvarend aan de slag gegaan en heeft ruim binnen de begroting zijn plannen ten uitvoer gebracht. Kan de wethouder toezeggen dat er nu een dubbel doorgetrokken streep gezet kan worden onder dit hoofdstuk?

De Gemeenschappelijke Regelingen
Terwijl we zelf al varend redelijk op koers blijven, steekt er vanuit verschillende windrichtingen zo nu en dan een stevige bries op, soms zelfs met stormkracht.
Op deze weersinvloeden hebben we geen of nauwelijks invloed.
Er zijn enkele gemeenschappelijke regelingen die ons de wind uit de zeilen nemen of de verkeerde kant op blazen. Het lijkt erop alsof sommige van onze gemeenschappelijke partners niet op de hoogte zijn van de financiële werkelijkheid van hun broodheren.
Jaarlijks wordt door een aantal aangeklopt met;
- een tekort op hun begroting
- nieuw beleid zonder budget
- of uitbreiding van formatie zonder budget

gevolgd door de vraag of de gemeente deze financiële gaten dicht.
Een zorg die de heer Van Bronkhorst hier al meermalen heeft uitgesproken. En ook nu weer uitspreekt.
Want we staan aan de vooravond van een nieuwe Gemeenschappelijke Regeling waarmee we weer een stukje zelfstandigheid inleveren. Kernachtig Wijchen roept het college dan ook met klem op als Wijchen en / of met steun van buurgemeenten, het principe van samen trap op trap af ook voor deze partijen te laten gelden!

Er blijven kansen en wensen; voor een senioren ontmoeting plaats, voor woningbouwprogramma's als het Kraanvogelgebied, Hart van Zuid en natuurlijk het megaproject tussen Kasteel en Wijchens Meer.

Er wordt ook gebouwd in de kernen. Verschillende CPO's in Balgoij, Batenburg en Niftrik staan in de startblokken.
We gaan verder aan de slag met de versterking van de sociale structuur in Hernen en Bergharen en de MFA in Batenburg wordt gerealiseerd.
Diezelfde kernen die een belangrijke bijdrage leveren aan ons mooie buitengebied met tal van parels. Parels die veel bezoekers en toeristen naar onze gemeente en regio trekt. De wethouder heeft vorig jaar aangegeven met een nieuwe toeristennota te komen. Wethouder hier liggen kansen!

De titel van het coalitieakkoord is iedereen doet mee. Als raad hebben we een werkgroep burgerparticipatie met als doel inwoners meer te betrekken bij de gemeente. Dat kan op verschillende manieren. Kernachtig Wijchen ziet kansen in Right to Challenge. Bij Right to Challenge kunnen bewoners taken van gemeenten overnemen als zij denken het slimmer, beter, goedkoper of anders te kunnen doen. Hoe kunnen we hier samen op een slimme manier invulling aan geven? Ziet het college kansen in dit idee?

Wie de toekomst als tegenwind ervaart, vaart in de verkeerde richting. Wij varen samen verder en proberen koers te houden.
Kernachtig Wijchen is ervan overtuigd dat we iedereen aan boord kunnen houden. Al is het wel alle hens aan dek.
Want voor Kernachtig Wijchen geldt tenslotte: Iedereen doet mee!

De voorzitter schorst om 18.30 uur de vergadering voor het nuttigen van de maaltijd. De vergadering wordt hervat om 19.45 uur.

Antwoord van het college
Wethouder Gerrits dankt voor de complimenten en zal deze doorgeven aan de organisatie. Er is erg hard gewerkt om de jaarrekening en de perspectiefnota op tijd af te ronden en ook gewerkt aan harmonisatie.
De verklaring van rechtmatigheid en getrouwheid is binnen. Het overschot in 2018 is € 3,3 miljoen, waarvan € 2 miljoen al was begroot. Het overschot is € 1,3 miljoen, 1% hoger dan begroot. Dit is een resultante van mee- en tegenvallers op diverse programma's. De algemene dienst sluit op een positief saldo ten opzichte van de begroting van € 1,4 miljoen. De grondexploitaties sluiten negatief € 200.000 ten opzichte van de begroting.
Wethouder Gerrits is tevreden dat hij dit positieve resultaat mag presenteren. Het is het gevolg van een solide beleid van de raad. De stevige tegenvallers op de kosten voor zorg worden gecompenseerd door relatief kleine tegenvallers in de compensatie vanuit het rijk. De komende jaren zijn hiervoor zeker aandacht en concrete maatregelen nodig. Het resultaat 2018 is bereikt door het inzetten van reserves van € 8 miljoen. Deze inzet is in lijn met de besluiten die door de raad zijn genomen. Het is van belang om balans te houden in de algemene reserve. Deze is nodig om financiële risico's af te dekken en te kunnen blijven investeren. De stand van de algemene reserve daalt in 2019 en 2020 onder de gewenste risicogrens. De verwachting is dat dit zich in de komende jaren al herstellen. Het college adviseert om het resultaat 2018 in de algemene reserve te storten en adviseert de jaarrekening vast te stellen zodat deze naar de provincie verzonden kan worden.

De perspectiefnota, eerder de kaderbrief, geeft een doorkijk vanuit de actuele financiële stand van zaken. De meicirculaire en ook de begrotingswijzigingen die in het voorjaar zijn vastgesteld, zijn hierin verwerkt. Vorig jaar was de wethouder voorzichtig optimistisch over ruimte voor nieuw beleid en ambities. Dit was gebaseerd op de financiële situatie en de positieve signalen vanuit het rijk.
De wereld ziet er nu anders uit. Het blijkt dat de algemene uitkering flink naar beneden is bijgesteld. De meicirculaire bevatte onaangename verrassingen en is met € 800.000 naar beneden bijgesteld. Dit voelt als een financiële jojo. Het is lastig om een stabiele koers uit te zetten. Het college streeft hier wel naar maar moet dealen met de nieuwe werkelijkheid. In de perspectiefnota wordt uitgegaan van een financieel degelijke, gezonde koers waarbij geïnvesteerd wordt in de samenleving en de ambities worden waargemaakt. In de komende maanden wordt gewerkt

aan een bezuinigingsvoorstel. Wethouder Gerrits wijst op het opdrogen van de opbrengsten uit grondverkoop Bijsterhuizen. De urgentie om te zoeken naar nieuwe bronnen is zeker niet minder geworden. Het college is gestart met het verkennen van potentiële bronnen.
Gewerkt wordt aan het verder terugbrengen van de kosten voor zorg binnen de middelen van het rijk. Het is niet mogelijk hiervoor de reserves te blijven inzetten.
Veel andere gemeenten hebben hier ook mee te maken. Het is noodzakelijk om stevige maatregelen te nemen. Dit geldt ook voor de bijstand. Naast bezuinigingen en het zoeken naar nieuwe bronnen wordt nog een actie ondernomen. De regio slaat de handen ineen. Afgelopen dinsdag is een brief naar de VNG ondertekend - op initiatief van de gemeente Wijchen – waarin wordt verzocht om meer stabiliteit in de algemene uitkering te realiseren. De regio Nijmegen zal niet gelijk het grote verschil maken, maar hiermee wordt een belangrijk signaal afgegeven.
Met het vaststellen van de perspectiefnota geeft de raad vandaag richting aan prioriteiten. In het najaar zal dit integraal afgewogen worden bij de begroting. Wanneer de wethouder kijkt naar de moties, constateert hij dat er in het algemeen vertrouwen is in de gestelde koers. Hij ziet de moties als een steun in de rug op weg naar de begroting 2020. Het college al in de uitwerking naar de begroting komen met voorstellen voor bezuinigingen en het vinden van extra middelen. Wethouder Gerrits blijft voorzichtig optimistisch maar voorziet fikse uitdagingen waar het college niet voor wegloopt.

Hij gaat nader in op de ingediende moties.
In reactie op de oproep het aantal reserves terug te dringen, merkt hij op dat dit al gebeurt. In 2016 waren er 59 reserves, in 2017 57 en in 2018 49 reserves. Hij begrijpt de vraag, maar vindt dat niet gefocust moet worden op het aantal, maar op de inhoud. Het kritisch zijn op de hoogte en het doel van de reserves ziet hij als een steun in de rug. Het aantal zou niet het doel moeten zijn.

Met betrekking tot de OZB voor sportverenigingen zijn eerder schriftelijke vragen beantwoord. Het is mogelijk maar het college wil de regelgeving afwachten. Wanneer de OZB voor de ene partij wordt verlaagd, wordt deze voor andere partijen hoger. Om de totale opbrengst in balans te houden.

Hetzelfde geldt voor duurzaamheidsmaatregelen OZB. Ook hierover zijn schriftelijke vragen beantwoord. Het advies was dit niet te doen. De uitvoering is erg kostbaar en complex. De meerkosten in OZB zijn marginaal in relatie tot de totale waarde van het vastgoed wanneer duurzaamheidsmaatregelen worden toegevoegd. Hij hoopt dat het rendement van het toevoegen van duurzaamheidsmaatregelen veel groter is.
Op de vraag waar de meeropbrengsten 2018 ad € 140.000 vandaan komen, antwoordt wethouder Gerrits dat dit te maken heeft met de uitbreiding van het areaal.

Aan de stand van zaken omtrent de accountantsverklaring van Rondom Wijchen wordt nog gewerkt door de accountant. De verklaring van Rondom Wijchen heeft geen invloed op de goedkeurende verklaring van Wijchen.

Naar aanleiding van de vraag van Kernachtig Wijchen m.b.t. extra woningen, merkt hij op dat een stabiele lijn te zien is in de opbrengsten in de perspectiefnota. De extra woningen worden vertaald in de OZB-opbrengsten en zullen in de verfijning naar de begroting toe zichtbaar worden in de cijfers.
Naar aanleiding van de opmerkingen van Kernachtig Wijchen omtrent trap op/trap af bij de gemeenschappelijke regelingen, merkt hij op dat het college ook van mening is dat het gelijk op zou moeten gaan. Eergisteren is in het portefeuillehoudersoverleg financiën afgesproken om als regio afspraken te maken die gelden voor alle gemeenschappelijke regelingen over het gezamenlijk trap op en trap af gaan. Dit percentage wordt in de komende weken nog nader uitgewerkt en vertaald in de begroting.

Naar aanleiding van het CDA, dat een somber beeld geeft van het rood/zwart en groen in deze zaal, denkt wethouder Gerrits dat Wijchen in de subtop van de eredivisie verkeert met prachtige

voorzieningen, lage lasten en weinig schulden. Hij zou niet willen pleiten voor een geel-zwart model in deze zaal.

Wethouder Loermans gaat nader in op de vraag van de PvdA over het natuurbeleidsplan. Hij is hierover al in overleg met de provincie. De provincie ziet graag dat de gemeente plannen ontwikkelt rondom biodiversiteit en daar middelen tegenover zet. De gemeente wordt geacht een soortenmanagementplan te maken. Ook daarover is de wethouder met de provincie in gesprek. Hij kan op dit moment geen termijn noemen voor het natuurbeleidsplan. Dit zal via het verslag worden meegedeeld.
[De planning van het natuurbeleidsplan is dat oplevering maart 2020 zal plaatsvinden.]
Door Kernachtig Wijchen wordt gevraagd naar Kerkeveld. Helder is dat m.b.t. de tweede ontsluiting een besluit is genomen door de raad. Dit is geen optie meer. Alle grote infrastructurele maatregelen zijn klaar. Hij is benieuwd naar de reactie van de raad.
Gevraagd wordt verder te kijken naar de "right to challenge". Het college vindt dit interessant en wil dit verder bekijken. Er zijn al organisaties die zelf aanbestedingen doen maar het is interessant te kijken of dit kan worden uitgebreid. Dit zou binnen de bestaande financiële kaders moeten plaatsvinden.
In reactie op de motie van D66 over de straatnamen, merkt hij op dat eerder op vragen vanuit Kernachtig Wijchen is geantwoord dat bij de straatnamen gebruik gemaakt wordt van de Wijchense component. Daarom is de naam Burgemeester Van Thiel weer terug en is op de Oostflank de Schoolstraat opgenomen. Het college ontraadt de motie, maar wil dit graag aan de raad overlaten. Wat wethouder Loermans betreft zou het zeker mogelijk zijn een Anne Kattenbergstraat, of Gezusters Meeuwstraat op te nemen.
De motie van D66 en CDA betreffende de watertappunten. Deze vraag is nog niet lang geleden gesteld. Het college heeft hier positief op gereageerd en is in overleg met het schoolbestuur. De voorwaarden voor deze regelingen zijn nog niet bekend en moeten worden afgewacht. De motie is overbodig.
De motie van het CDA inzake wandelpaden zal in het kader van het toerisme zeker bijdragen aan een betere beleving. De fractie heeft zeker een punt en dit wordt meegenomen in de plannen rondom toerisme. Het college raadt af om op dit moment onderzoek te doen gezien de te verwachten kosten.
De motie "groene daken" heeft twee punten. Het is zeker mogelijk op de website en facebook hier aandacht aan te besteden. De koppeling met de rioolheffing wordt ingewikkeld. Het college ontraadt de motie. Als groene daken niet afgekoppeld zijn, komt het water toch in het riool. Wat te doen met daken die wel afgekoppeld zijn? De rioolheffing moet daarnaast een totaalbedrag opbrengen en dit moet dan door anderen opgebracht worden.
Het bevorderen van fietsen wordt regionaal al opgepakt en hier wordt een werkplan opgesteld waarin aandacht is voor fietsroutes en subsidiemogelijkheden vanuit het rijk. Dit is wat betreft het college voorlopig voldoende omdat anders forse kosten gemaakt moeten worden. Het college ontraadt de motie.
In het verleden is door de fractie van D66 aandacht gevraagd voor het sneller afschrijven van de ledverlichting. De Led-armatuur staat voor 25 jaar in de begroting. Ook dit zit in het plan dat door het college nog wordt uitgewerkt. Waar financiële voordelen behaald kunnen worden, gebeurt dit al. Wethouder Loermans wil de verwachting dat grote financiële voordelen behaald kunnen worden enigszins temperen.

Wethouder Derks merkt naar aanleiding van Kernachtig Wijchen op dat de 25% bezuiniging bij Wijchen Werkt nog niet terug te vinden is in de financiële vertaling van de begroting. Wijchen Werkt moet als volledig beleidskader met meerdere maatregelen -/- 25% realiseren, een pakket met meerdere maatregelen. Klaar voor de Start is slechts één van de maatregelen. Een deel van de maatregelen is nog niet geagendeerd en dus niet door vertaald in de perspectiefnota. Sommige kandidaten stromen wellicht in december uit en het financiële effect hiervan is pas in het jaar daarop zichtbaar. Dit is een tweede dempend effect.
Motie nummer 9, internet als basisvoorziening voor huurders van maatschappelijk vastgoed, van D66 is sympathiek, maar wordt door het college ontraden. Het college heeft aangegeven dat er heldere afspraken gemaakt zijn met de beheerder en de huurders van het maatschappe-

lijk vastgoed. De gemeenten staan aan de lat voor de stenen en de infrastructuur. De beheerders zijn verantwoordelijk voor de gebruiksvoorzieningen. Zij zorgen ervoor dat dit aan de wensen van de huurders tegemoetkomt.
De motie zou tot gevolg hebben dat de vrijwillige beheerder met een extra opgave opgezadeld werd bv. omdat niet alle gebruikers huur betalen. Gebruikers die wel huur betalen draaien dan op voor de kosten die niet betalende huurders maken.
De motie inzake het vergroten van de efficiëntie en kwaliteit van de dienstverlening aan statushouders is overbodig. Hij heeft de vraag laten toetsen in de organisatie. Wanneer er contact is met de klantmanagers staat de tolkentelefoon altijd open en het is mogelijk een fysieke tolk in te schakelen.
Het lijkt wethouder Derks niet verstandig dat de nog nieuwe fractievoorzitter van D66 op basis van casuïstiek en opmerkingen van diensterleners waarmee de gemeente een subsidierelatie heeft, over de band van de raad een opdracht mee te geven aan het college. Het college is de gesprekspartner met de organisaties in kwestie.

Wethouder Burgers gaat in op de opmerkingen dat de middelen voor de jeugdzorg vanuit het Rijk, niet toereikend zijn. Er is sprake van landelijke problematiek. In het afgelopen jaar is gelukkig een bedrag ontvangen vanuit de stroppenpot. Voor de toekomst wordt vanuit het Rijk meer geld verwacht. Dit wil niet zeggen dat er voor de gemeente zelf niet een belangrijke opgave ligt. De unieke samenwerking met Rondom Wijchen is een goede basis om met goede beheersmaatregelen te komen. Deze zijn al in werking gezet. Verwacht wordt in september de eerste resultaten te kunnen presenteren van de beheersmaatregelen opleveren. Hierna kan de raad haar controlerende raak oppakken.
Naar aanleiding van het feit dat de raad verrast is over de uiteindelijke tegenvaller bij Rondom Wijchen, merkt wethouder Burgers op dat gewerkt wordt met ca. 80 partijen. In de zorg is vaak sprake van langlopende trajecten. In november ontstond al het beeld dat er tekorten kwamen, maar toch werd het college verrast door afrekeningen in de Q1 en Q2. Ook op dit vlak wordt samengewerkt om hieromtrent in september in de monitor meer duidelijkheid te kunnen geven. Gesproken wordt over bijsturen. Er wordt nog maar kort samengewerkt met Rondom Wijchen. In het bestuurlijk overleg wordt constant bijgestuurd, om beter te worden, te verfijnen en meer duidelijkheid te krijgen. Dit vindt plaats naast de genoemde beheersmaatregelen.
Wethouder Burgers stelt tenslotte nadrukkelijk dat de zorg aan de jeugd altijd geboden moet worden. Dit moet voorop staan.

Burgemeester Verheijen gaat nader in op motie nummer 5, toegankelijkheid overleg gemeenschappelijke regelingen. Het college ontraadt de motie. Er zal vanuit Wijchen een oproep gedaan worden richting alle gemeenschappelijke regelingen om samen trap op/trap af te gaan
Het zou vreemd zijn om te vragen om een investering, terwijl tegelijkertijd bezuinigd moet worden. Inhoudelijk gezien, merkt hij op dat het ook in de raad van Wijchen nog niet gelukt is om vergaderingen digitaal ter beschikking te stellen. Dit heeft ook te maken met budgettaire vragen. Vorig jaar is gestart met de samenwerkingswijze en die is bedoeld om de raad in staat te stellen dichter bij de inhoud en de gemeenschappelijke regeling te komen, door zich in samenspraak met de accountmanagers goed te laten informeren. Dit uitstekende alternatief maakt dat deze investeringsvraag nu niet bij de gemeenschappelijke regelingen neergelegd hoeft te worden.

De voorzitter schorst van 20.15 tot 20.40 uur de vergadering voor overleg binnen de fracties naar aanleiding van de beantwoording door het college.

Na heropening van de vergadering geeft hij het woord aan de raad voor de tweede termijn. Deze vindt plaats in omgekeerde spreekvolgorde.
Hij merkt op dat vanwege een technisch mankement het netwerk niet beschikbaar is waardoor het op dit moment niet mogelijk is voor de griffie om eventuele moties digitaal aan te passen. Dit gebeurt nu handmatig.

Per abuis is een verkeerde versie rondgegaan van motie 11, van de fractie van D66, inzake vernoemen van straten naar onbekende vrouwen uit de geschiedenis. Hij geeft het woord aan mevrouw Dauphin.
Mevrouw Dauphin licht toe dat het enige dat anders is dat is dat nu in de motie wordt verwezen naar een tabel met voorbeelden, waarin ook Anne Kattenberg, de eerste vrouwelijke wethouder in Wijchen, is opgenomen. De discussie hoeft dus niet te gaan of het gaat over vrouwen uit Wijchen of uit Nederland. Zij heeft de juiste motie naar de fractievoorzitters gemaild.

De voorzitter merkt op dat de spreekvolgorde omgekeerde is ten opzichte van de eerste termijn Eventuele aanpassingen van moties kunnen in tweede termijn worden meegenomen. Met het presidium is afgesproken dat de indieners van de moties aan het debat kunnen deelnemen in de tweede termijn voor wat betreft dit onderdeel.
De heer Derksen maakt een punt van orde. De CDA-fractie wil een drietal moties aanpassen. Zij krijgen echter niet als eerste het woord. Dit betekent dat voorgaande sprekers niet kunnen reageren op de juiste moties. Hij stelt voor vooraf de wijzigingen voorafgaand aan de tweede termijn aan te geven.
De voorzitter stemt hiermee in.

De heer Boumans wijzigt het dictum van motie 1, terugdringen aantal reserve.
Het nieuwe dictum luidt:
"bij de begrotingsbehandeling 2020 een voorstel aan de raad te doen tot evaluatie van hoogte en doel van de reserves".
Het ging niet om het aantal reserves, maar om de inhoud, aldus de heer Boumans.

De heer Derksen merkt op dat gezien de reactie van het college delen van de moties worden ondersteund en delen niet. De moties "groene daken, OZB voor sportverenigingen en watertappunten" worden aangepast.

Mevrouw Hoogteijling wijzigt het dictum van motie 4, bevorderen duurzame groene daken.
De bullets 2 en 3 worden geschrapt.
In motie 6, verlaging van de OZB sportverenigingen, dorpshuizen en wijkcentra, wordt het dictum als volgt aangepast:
"verzoekt het college zodra de wetswijziging van kracht is met een voorstel te komen om bij de begroting het lage OZB-tarief toe te passen op sportverenigingen buurthuizen en wijkcentra".

Het dictum van motie 8, watertappunten, wordt aangepast en luidt:
"Verzoekt het college van B&W zodra de verdere voorwaarden van de regeling duidelijk zijn met een voorstel te komen naar de raad om zodoende uitvoering te geven aan deze maatregel uit het nationaal preventieakkoord".

Tweede termijn raad

Kernachtig Wijchen
De heer Van Bronkhorst dankt het college voor de beantwoording. Het geeft de fractie vertrouwen in de komende periode. De wethouder geeft aan dat er nog stevige maatregelen nodig zijn. De beantwoording omtrent het trap op /af gaan bij de gemeenschappelijke regelingen, is helder. De opmerking van wethouder Loermans betreffende de tweede ontsluiting Kerkeveld, begrijpt hij niet. De wethouder speelt de bal terug. Het project is afgesloten en de aanpassingen zijn gedaan. Het ligt op koers. Er zijn vragen vanuit de pers gekomen, maar de heer Van Bronkhorst vraagt zich af of de raad zich moet laten leiden door vragen vanuit de pers.
De opmerkingen rondom "right to challenge" bieden kansen. Hij hoopt dat vanuit de inwoners de handschoen wordt opgepakt.
Naar aanleiding van Wijchen Werkt, Iedereen doet mee, en de reductie van het aantal deelnemers in BUIG en de bijstand, had de fractie het idee dat het onderdeel was van een totaalpakket waar Wijchen Werkt een onderdeel van was.
De beantwoording door wethouder Burgers is in tegenspraak met het antwoord van wethouder Gerrits. De kosten voor de zorg dienen binnen het rijksbeleid zien te blijven. Wethouder Burgers

stelt nadrukkelijk dat de gewenste zorg geboden moet worden. Bedoelt hij hiermee ook dat dit binnen het bestaande rijksbeleid moet vallen?
Naar aanleiding van de betogen van de diverse fracties, merkt de heer Van Bronkhorst op dat D66 aangeeft dat Wijchen blij moet zijn met democratie, met de volksvertegenwoordigers die gekozen worden door de inwoners van Wijchen. Als in de raad voorstellen worden gedaan voor betaald parkeren, het ruimer bekijken van hoogbouw, dan moet in de verkiezingscampagnes iets anders worden geroepen. Dit is niet iets waar de inwoners op zitten te wachten.
D66 noemde het succes m.b.t. de gedragscode. Door D66 was er echter bijna geen gedragscode geweest. De fractie D66 wilde in januari 2019 het project afgerond hebben en aan de slag gaan. Dan zou er geen evaluatie geweest zijn en was voorbij gegaan aan de mening van de inwoners. Kernachtig Wijchen heeft erop aangedrongen eerst te evalueren.
Mevrouw Dauphin erkent dat wanneer het aan D66 had gelegen er geen gedragscode was geweest. De fractie heeft echter herhaaldelijk aangedrongen op een evaluatie en die komt er dankzij een motie van D66.
De heer Van Bronkhorst wijst erop dat een evaluatie in 2019 al was afgesproken. D66 wilde in januari 2019 het project afronden zonder de betrokken inwoners te horen.
Mevrouw Dauphin vindt het jammer dat de waarheid geweld aan gedaan wordt en D66 wordt weggezet als een niet democratische partij. Ook D66 heeft een achterban waar het zich sterk voor maakt.

De heer Van Bronkhorst constateert dat de VVD met name scherp inzet op de controle van Rondom Wijchen en constateert dat de VVD vertrouwen mist in de aanpak. Kernachtig Wijchen vindt het niet goed te controleren op bonnetjesniveau.
De heer Boumans stelt dat het gaat om € 2,8 miljoen, een groot bedrag waar de VVD zich zorgen om maakt. Het is niet juist dat de VVD bonnetjes wil controleren.
De heer Van Bronkhorst heeft ook zijn zorg geuit, maar het controleren van dit soort bedragen op factuurniveau gaat hem te ver.
De heer Boumans wijst erop dat het om 80 organisaties gaat. Het is redelijk simpel om een exceloverzicht te maken, waaruit af te lezen is waar de problemen zitten.
De heer Van Bronkhorst wil op hoofdlijnen controleren.
De heer Boumans constateert dat de fractie van Kernachtig Wijchen zich door mist laat inkapselen. De hoofdlijnen laten niet zien waar daadwerkelijk het probleem zit. Hij heeft er vertrouwen in dat de wethouder in september met een verhaal komt waarin zichtbaar is waar de zere plek zat en wat hieraan gedaan kan worden.

De heer Van Bronkhorst merkt op dat Sociaal Wijchen van mening is dat sterke keuzes gemaakt moeten worden. Ook de wethouder spreekt over stevige maatregelen. Sociaal Wijchen kiest altijd voor zorg, niet voor stenen. Er moet echter jaarlijks €2-3 miljoen worden bijgelegd op de zorg. Dit kan niet worden behaald door het hanteren van de kaasschaaf. Indien gekozen moet worden, is Sociaal Wijchen dan bereid het zwembad te sluiten, de bibliotheek te sluiten of het wegenonderhoud naar nul te zetten?
De heer De Kievit heeft geen voorstel gedaan, maar dit in overweging gegeven. Indien de gemeente met een aantal projecten aan de slag wil, moet men zich afvragen of hier wel geld voor is. Hij kan niet in de toekomst kijken en wacht af waar het college bij de begroting mee komt.

De heer Van Bronkhorst beluistert dat het CDA een karikatuur maakt van het beleid bij NEC en de gemeente Wijchen. Kernachtig Wijchen vindt Wijchen een prachtige gemeente met een hoog voorzieningenniveau waar het goed toeven is.
De heer Derksen vraagt of de heer Van Bronkhors geen enkele parallel ziet, bv. het afzakken in allerlei lijstjes, het uithollen van de financiële middelen en het niet sluitend krijgen van de begroting.
De heer Van Bronkhorst ziet dit absoluut niet. Wijchen staat nog ver boven aan in het lastenniveau in de regio Nijmegen en Maas en Waal. De gaten die gedicht moeten worden zijn het gevolg van rijksbeleid en de gemeente heeft er geen invloed op omdat sprake is van een groeiende zorgvraag en de middelen vanuit Den Haag achterblijven.
Het gaat de heer Derksen om het feit dat Wijchen naar plaats 68 is gezakt, dit scheelt 20 plaatsen. Maakt Kernachtig Wijchen zich geen zorgen over deze trend?

De heer Van Bronkhorst heeft in eerste termijn ook zijn zorg uitgesproken over de toekomst, maar vindt dat de gemeente niet geheel zelf debet is aan de oorzaak. Door het CDA wordt aangegeven dat de inhuur van extern personeel tot hogere kosten heeft geleid. De CDA-fractie is koploper waar het gaat om het indienen van moties die om een onderzoek vragen, die allemaal geld kosten en dient eerst bij zich zelf te raden te gaan wat er gebeurt wanneer keer op keer om onderzoeken gevraagd wordt.
De heer Derksen heeft de kosten voor inhuur genoemd met betrekking tot de tonnen die bijgelegd moeten worden bij de werkorganisatie. Op de onderzoeken die in de moties gevraagd worden komt hij in tweede termijn terug. Deze hoeven geen geld te kosten.
Hij vindt dat te makkelijk geoordeeld wordt over de democratie, wanneer de tweede partij in Wijchen geen voorstellen meer mag indienen.
De heer Van Bronkhorst geeft aan dat hij ook verwijst naar moties van het afgelopen jaar. Het siert het CDA uiteraard dat zij zich inzet om stukken aan te passen, maar het geeft druk op de financiën door de onderzoeken die daaruit voortvloeien.
Naar aanleiding van de moties merkt hij op dat motie 1, het terugdringen van de reserves, al wordt gedaan. Hij doet de suggestie om als raad zelf de nota reserves en voorzieningen te bekijken en niet de organisatie hiermee te belasten. De raad heeft immers op voorstel van het college alle reserves geaccordeerd.
De motie inzake ledverlichting is overbodig. De fractie van Kernachtig Wijchen zal niet instemmen met alle moties inzake bestaand beleid dat al is opgenomen in het coalitieakkoord, een overheidstaak is of de status overbodig heeft gekregen.
Motie 2 past in de duurzaamheidsambities. De motie is overbodig en de fractie zal hiermee niet instemmen.
De uitbreiding van de fietsroutes is in het coalitieakkoord opgenomen. Het college heeft geen extra prikkel nodig omdat de nota toerisme eraan komt en fietsroutes hier onderdeel van zijn.
Mevrouw Joosse is van mening dat indien de landelijk overheid hiervoor een subsidie beschikbaar stelt de gemeente hier op moet inspringen.
De heer Van Bronkhorst neemt aan dat de brief ook naar het gemeentekantoor is gestuurd en de portefeuillehouder niet wacht op de behandeling van de perspectiefnota voordat hij actie onderneemt.
Mevrouw Joosse meent dat zeker wanneer het gaat om het genereren van extra middelen via subsidie, het goed is dat vanuit de raad er een signaal ter ondersteuning wordt gegeven. Zij begrijpt niet waarom de motie wordt ontraden.
De heer Van Bronkhorst merkt op dat de uitbreiding van fietsroutes in het coalitieprogramma is opgenomen en hier zeker al 1,5 jaar aan wordt gewerkt. Er is zeker een reactie naar Den Haag gegaan.
De motie “groene daken” wordt ontraden. Er is sprake van subsidie die vanuit het Waterschap wordt gegenereerd en de taak ligt bij het Waterschap. Aan de andere kant geeft de wethouder dat het niet goed is een korting op de rioolbelasting te geven omdat dit in financiële zin consequenties heeft.
Mevrouw Hoogteijling wijst erop dat het dictum van de motie is aangepast. Er is maar 1 bullet overgebleven waarin gevraagd wordt de voordelen in de lopende campagne onder de aandacht te brengen.
De heer Van Bronkhorst vindt dit nog meer een reden niet mee te gaan. Het onder de aandacht brengen gebeurt al.
Mevrouw Hoogteijling wijst erop dat al een campagne loopt; een nieuwe maatregel voor Wijchen zou hier prima in passen. Benoemd zou kunnen worden dat mensen gebruik kunnen maken van een subsidie.

De heer Van Bronkhorst vindt motie 5, toegankelijkheid overleg gemeenschappelijke regelingen sympathiek. De motie wordt ontraden. De fractie denkt dat het weinig effect zal hebben om de vergadering digitaal toegankelijk te maken.
De heer Derksen wijst erop dat in de regio Rivierenland alle gemeenteraden de motie hebben aangenomen. Er wordt vergaderd bij gemeenten die al over de audiovisuele middelen beschikken. Er is geen extra investering nodig.

De heer Van Bronkhorst kan dit niet uit de motie opmaken. Wanneer de gemeente de middelen niet heeft om de eigen raadsvergadering uit te zenden, is het raar om te vragen de AB-vergadering van de gemeenschappelijke regelingen uit te zenden via streaming. Hij vraagt zich af hoeveel mensen hier naar zullen kijken.
De heer Derksen vraagt of het een suggestie is in het dictum op te nemen dat er geen extra investering nodig is.
De heer Van Bronkhorst denkt dat het doel voorbij geschoten wordt. Hij is voorstander om de toegankelijkheid van de gemeenschappelijke regelingen groter te maken, maar niet door middel van het digitaal volgen van de vergaderingen op donderdagmiddag.
Bij motie 6, verlaging OZB voor sportverenigingen is het dictum gewijzigd. De regelgeving is nog niet helder. Zodra deze wel bekend is, wordt dit bij de begroting betrokken. Hij staat positief hier tegenover maar ziet niet de meerwaarde om dit via een motie nog een keer bij het college neer te leggen. Wanneer de regelgeving helder is, wordt dit door het college overgenomen.
Mevrouw Hoogteijling wijst erop dat de wet aangepast moet worden. Het college heeft positief gereageerd, maar het is nog niet in het coalitieakkoord opgenomen. Er is dan echt een raadsbesluit nodig.
De heer Van Bronkhorst heeft begrepen dat het college doende is met een aantal aanpassingen en van inkomsten en uitgaven. Hij stelt voor bij de begroting met een amendement te komen wanneer ook de financiële gevolgen in beeld zijn.
De motie voor onderzoek naar de wandelpaden is ook sympathiek, maar overbodig. Vorig jaar is bij de begroting een motie van de VVD aangenomen betreffende klompenpaden, struinpaden en wandelpaden. Hij wil de uitvoering van deze motie afwachten.
De heer Peters Sengers vraagt waarom Kernachtig Wijchen de motie niet steunt; ziet de fractie de kansen voor toerisme niet?
De voorzitter wijst erop dat de vraag al is beantwoord.
De heer Peters Sengers vraagt of in beeld is hoeveel het zou kosten. De wethouder wijst het af vanwege de verwachten kosten. De fractie vraagt een onderzoek en denkt dat veel mogelijk is in de uitvoering.
De heer Van Bronkhorst heeft al aangegeven dat het CDA de koploper is in het aanvragen van onderzoeken. Ook nu weer terwijl er al een motie is aangenomen van de VVD. De motie is overbodig.
In de motie inzake Watertappunten is het dictum aangepast. De voorwaarde is dat de scholen de subsidie aanvragen. Waarschijnlijk is de vraag groter dan de subsidiepot. Er wordt mogelijk geloot en er is geen sprake van een keiharde subsidie. De school moet op zoek naar cofinanciering. Hij ziet de rol van de gemeente niet.
Mevrouw Hoogteijling wijst erop dat de wethouder positief heeft gereageerd op de motie. Het is niet opgenomen in het coalitieakkoord en de maatregelen worden nog niet uitgevoerd; 75% van de kosten worden door het rijk betaald.
Deze garantie is er niet, aldus de heer Van Bronkhorst. De scholen moeten de aanvraag doen en indien zij niet worden uitgeloot moeten zij het volledige bedrag betalen.
Mevrouw Hoogteijling vraagt hoe de fractie staat tegenover watertappunten.
De heer Van Bronkhorst is geen voorstander van tappunten op schoolpleinen omdat alle scholen een aansluiting hebben op de waterleiding. De kinderen kunnen binnen water halen. Indien het zou gaan om schoolpleinen die ’s avonds worden gebruikt, zou hetzelfde gelden voor alle andere openbare sport- en speelgelegenheden.
Mevrouw Hoogteijling wijst erop dat het rijk bereid is 75% van de kosten te dragen.
Dit geldt alleen wanneer de school wordt uitgeloot. De heer Van Bronkhorst merkt met betrekking tot motie 9, internet als basisvoorziening voor huurders in maatschappelijk vastgoed op, dat Kernachtig Wijchen de wethouder steunt. Hierin zijn de verhuurders in lead. Er zijn heldere afspraken gemaakt. D66 spreekt van een nutsvoorziening. Alle wijkgebouwen etc. hebben een aansluiting voor glasvezel.
Mevrouw Dauphin stelt dat het niet gaat om de aansluiting, maar om het benodigde abonnement. De situatie ontstaat dat andere huurders zelf een aansluiting regelen en hierop een abonnement nemen, terwijl één abonnement onbeperkt gebruik kan worden door alle huurders.
Het is dan nog geen taak van de gemeente, maar van de verhuurder, aldus de heer Van Bronkhorst.

Mevrouw Dauphin merkt op dat de verhuurder een partij is die subsidie van de gemeente ontvangen en de gemeente uiteindelijk toch de kosten betaalt.

De heer Van Bronkhorst stelt dat motie 10 overbodig is. De wethouder heeft aangegeven dat altijd de tolkentelefoon beschikbaar is en ook een fysieke tolk mogelijk is.
Mevrouw Wittenberg informeert hoe de heer Van Bronkhorst denkt over het argument dat het niet zo zou zijn. Er is dan een mogelijkheid de dienstverlening te verbeteren.
De heer Van Bronkhorst neemt aan dat mevrouw Wittenberg dezelfde wethouder heeft gehoord. Het zou vreemd zijn indien de raad zou twijfelen aan de woorden van de wethouder. Kernachtig Wijchen steunt de motie niet.
Mevrouw Wittenberg wijst op de e-mails die zij heeft overlegd.
De heer Van Bronkhorst krijgt ook e-mails van mensen die hun zorg uitspreken en tegen problemen aan lopen in de dienstverlening. Hij gaat dan met deze mensen naar de ambtenaren om het op te lossen en doet dit niet via een motie.
Mevrouw Wittenberg heeft navraag gedaan bij de ambtenaren en vluchtelingenwerk Wijchen.
De heer Van Bronkhorst is van mening dat het ambtelijk apparaat en vluchtelingenwerk dan in gesprek zouden moeten gaan met de wethouder.

Ten aanzien van de motie voor het vernoemen van straatnamen naar belangrijke onbekende vrouwen in de geschiedenis, stelt hij dat dit niet alleen voor vrouwen zou moeten gelden. Dit zou positieve discriminatie zijn. De motie lijkt een reactie te zijn op de situatie in Amsterdam die nu lokaal wordt aangegrepen.
Mevrouw Dauphin heeft dit zelf bedacht. Zij vraagt zich af wat erop tegen is om een wijk te hebben met alleen vrouwennamen.
De heer Van Bronkhorst wil geen onderscheid maken tussen mannen en vrouwen. Er zijn ook mannen die een straatnaam verdienen.
Mevrouw Dauphin wijst erop dat er ook een wijk is met alleen namen van mannen. De vrouwen zijn nu aan de beurt.
De fractie van Kernachtig Wijchen zal de motie niet steunen, aldus de heer Van Bronkhorst.
De heer Van Bronkhorst geeft nog geen reactie op motie 4, bevorderen duurzame groene danken.

CDA
De heer Derksen stelt dat duidelijk mag zijn dat ook hij geen voorstander is van het geel-zwart model. Door de wethouder wordt gesteld dat Wijchen in de subtop speelt. Hij is het daarmee niet eens. Er wordt verwezen naar lage kosten, weinig schulden, maar waar het gaat om lage lasten, zakt Wijchen op de lijst in de regio. De algemene reserve zit onder de grens.
Door de wethouder wordt aangegeven dat keuzes gemaakt moeten worden en er geen taboes zijn. Hij is benieuwd waar het college mee komt. Het is te makkelijk dat aangegeven wordt dat sprake is van eenzijdig beleid vanuit het rijk. Hij verbaast zich erover dat de werkorganisatie iet wordt aangehaald; het feit dat ondanks de hoogconjunctuur er nog steeds 175 mensen naar werk zoeken; het feit dat de gemeente de grondexploitaties niet rond krijgt en er vaak geld bij de gemeenschappelijke regelingen moet. Dit heeft niet met het rijk te maken. Het zou vreemd zijn indien Wijchen alleen door het rijk de boel niet op orde zou kunnen krijgen.
De heer Derksen vond de reactie van wethouder Derks op het betoog van mevrouw Wittenberg niet gepast.

De heer Gatzen merkt op dat dit in de schorsing aan de orde is geweest en hij toen heeft gezegd dat dit een reactie was op de eerste termijn waarin vergelijkbare bewoordingen werden gebruikt en de heer Derks hieraan refereerde. Hij wil dit niet als ongepast neerzetten.
De heer Derksen vindt het een punt dat in het presidium terug zou moeten komen. Hij wil dit als collega raadslid toch benoemen.
Hij is positief over het feit dat delen van de motie gesteund worden. Geprobeerd is de motie zodanig aan te passen dat ook het college hier positief tegenover zou staan en meerdere fracties dit ook zouden kunnen steunen. Hij vraagt het college hier in tweede instantie nog op te reageren.

Naar aanleiding van het betoog van de PvdA, vraagt hij zich af of het om hetzelfde stuk gaat. In het betoog heeft hij het scherp aanzetten van dingen die minder goed gaan gemist.
In reactie op het betoog van D66 wordt gesproken over "het komt wel goed schatje". Hij begrijpt niet dat D66 de aanwezige trends onder die noemer schaart en hoopt dat zij in tweede termijn nog ingaan op de betogen van VVD en CDA.

De heer Gatzen constateert dat het CDA vindt dat de PvdA en D66 het te licht opvatten. In de tussentijd komt deze fractie met nieuwe voorstellen voor nieuwe onderzoeken, nieuwe middelen en nieuwe uitzettingen van beleid. Hij hoort vanuit het CDA geen voorstellen hoe de donkere wolken om te buigen. Heeft het CDA een voorstel dat daadwerkelijk de gemeentelijke financiën zal veranderen?
De heer Derksen hoeft er niet aan te herinneren dat het CDA al vaker aangereikt heeft wat de financiële trend is en vaak is weggezet alsof er niets aan de hand is. Nu hoort hij voor het eerst ook bij Wijchen Lokaal, de VVD en Sociaal Wijchen dat de trend wel degelijk klopt. Hij heeft hier vaker op gewezen bv. bij het voorstel voor de verbouwing van het kasteel en gevraagd of hier de financiële middelen wel voor aanwezig waren. Er kwam destijds geen duidelijk antwoord.
De heer Van Bronkhorst begrijpt dat de fractie aangeeft de afgelopen jaren gewaarschuwd te hebben voor financiële situatie. Toch blijft het CDA komen met voorstellen die geld kosten en niet tot een oplossing leiden. Hij dringt erop aan dat het CDA met voorstellen komt en niet alleen roept dat het niet goed gaat.
De heer Derksen neemt dit voor kennisgeving aan. Naar aanleiding van D66 erkent hij dat de raad niet wil praten over betaald parkeren, hoogbouw en herindeling.
Het betoog van de VVD heeft de fractie goed ontvangen. Het is duidelijk waar de pijn zit en waar de kansen liggen. De kern is inderdaad het tekort van € 2,8 miljoen op de zorg.
Dat is de voornaamste reden, maar zeker niet de enige reden. Opvallend is de kritiek op de elektrische auto, de sportcontainer en het fruit. Hij denkt niet dat elke coalitiepartner dit in goede orde heeft ontvangen. Door de VVD wordt cameratoezicht als goed benoemd. Dit vindt het CDA ook en heeft hier samen met de VVD een voorstel voor ingediend.
Het overschot op de post veiligheid blijkt € 60-70.000 te zijn. Wat vindt de VVD hiervan dat zo'n post niet volledig benut is? Er had een extra BOA 1,5 fte ingezet kunnen worden of een flik aantal camera's. Hij vraagt de VVD hierop in de tweede termijn te willen reageren.
Het betoog van Wijchen Lokaal is helder en zet uiteen waar problemen zitten.
Sociaal Wijchen spreekt over window-dressing. Er is € 3 miljoen overgehouden maar dit komt omdat een greep uit de reserves is gedaan. Window-dressing leidt ertoe dat de ene week een bericht in de Wegwijs staat dat er € 3 miljoen over is gehouden en dat de andere week een noodoproep is verschijnt over de kosten van de zorg en de financiële positie van de gemeente. Er is echter alleen € 3 miljoen over omdat er € 7 miljoen van de spaarrekening is gehaald. Eigenlijk in de min.
Door Kernachtig Wijchen wordt het stokpaardje "Den Haag" uit de kast gehaald. Dit vindt hij te gemakkelijk. Er zit inderdaad fluctuatie in het geld, maar ook wanneer dit stabiel was gebleven was men niet positief uitgekomen zonder een greep in de reserves te doen.
De heer Van Bronkhorst wijst erop dat juist BUIG en de zorg rijkstaken zijn, maar hiervoor onvoldoende middelen vanuit het rijk worden verkregen. Wanneer elk jaar € 2 miljoen extra verkregen zou worden van het rijk, was de gemeente uit de zorgen.
De heer Derksen wil de focus niet alleen leggen op de inkomsten vanuit het rijk. Het gaat ook om de uitgaven. Er moeten 725 mensen nog aan het werk en de bijstand is al heel lang stabiel terwijl de economie flink is gegroeid. Hoe kijkt Kernachtig Wijchen hier tegen aan? Wanneer Wijchen de bijstand op een ander niveau hadden kunnen krijgen in hoogconjunctuur, was er geen gat geweest.
De heer Van Bronkhorst is van mening dat het aantal uitkeringsgerechtigden zakt, maar er aan de andere kant sprake is van de instroom van mensen, bv. statushouders. Hier dient ook naar gekeken te worden. Aan de ene kant wordt de kraan dichtgedraaid en aan de andere kant staat deze open.
De heer Derksen constateert dat de heer Van Bronkhorst zegt dat het eigenlijk gelijk blijft de instroom en uitstroom per saldo gelijk blijft. Hij vraagt een reactie van de wethouder.
Naar aanleiding van de opmerkingen omtrent de kleine aanbieders, meer toepassen, goedkopere zorg etc., vindt hij het jammer dat mevrouw Van Haren niet aanwezig is. Hij verwijst naar

een door haar ingediende, aangenomen, motie. De fractie juicht het toe hier meer naar te kijken.
Met betrekking tot de motie inzake toegankelijkheid van de gemeenschappelijke regeling is aangegeven dat het de bedoeling is om dit te agenderen en er in de regiogemeenten zijn waar vergaderd kan worden en de audiovisuele middelen gebruikt worden die al aanwezig zijn.
De heer De Kievit vindt dit een aardig plan, maar vraagt zich af hoeveel mensen de vergaderingen zullen volgen. Ook onze vergadering wordt door maar een paar mensen gevolgd.
De heer Derksen noemt als voorbeeld de AB-vergadering van DVO DRAN. Deze had de fractie graag willen bijwonen, maar deze vindt midden op de dag plaats. De fractie kan dan niet aanwezig zijn.
De heer De Kievit vraagt zich af of dit werkelijk interessant zou zijn en of het niet voldoende is het verslag te lezen.
De heer Derksen is blij dat de heer De Kievit niet gaat over de manier waarop het CDA de Gemeenschappelijke Regelingen n wil controleren. Ook bij de vergadering van het GGZ bleek hetzelfde aan de hand. Er wordt in de motie een relatief gemakkelijke oplossing geboden. Hier wil men niet op ingaan. Waar heeft men dan de mond van vol. Het verslag is voor hem niet voldoende. Dit staat ook in de motie.

De heer Peters Sengers gaat nader in op de motie inzake de internetverbinding bij de dorpshuizen. De fractie is van mening dat de nutsvoorzieningen gas, water licht en internet gewoon voor rekening van huurder komen. Op korte termijn komt 5G beschikbaar en dit betekent dat op een veel eenvoudigere manier de toegang tot het internet voor iedereen mogelijk is. Daarnaast is er een ander praktisch punt omdat indien de gemeente als contractant optreedt, die allerlei beheersproblemen oplevert. De gemeente dient dan ook storingen etc. op te lossen. Hij verwacht dat de opbrengsten door gezamenlijk inkopen niet opwegen tegen de extra uitgaven.
Mevrouw Dauphin wijst erop dat de huurder niet hoeft te betalen voor gas, water en licht maar dit in de huurprijs is verdisconteerd. De gemeente is hier ook contractant. Zij is van mening dat internet een nutsvoorziening is en ook als zodanig behandeld moet worden.
De heer Peters Sengers stelt dat het CDA hier over van mening verschilt. Hij denkt dat de kosten voor de uitvoering hoger zijn dan de baten die het oplevert.

Mevrouw Joosse gaat nader in op motie 11, vernoemen van stratennamen. Het CDA zit in een moeilijk pakket omdat de fractie bestaat uit 2 mannen en 2 vrouwen. Duidelijk is dat het college uit mannen bestaat en er niets in ziet. Zij stelt voor de suggestie van wethouder Loermans mee te nemen. Er zijn vast inspirerende Wijchense vrouwen. Zij verwijst naar het collegeakkoord "iedereen doet mee" en stelt voor inwoners op te roepen om met ideeën te komen. De CDA steunt de motie omdat in het verleden en ook in de tegenwoordige tijd vrouwen nog vaak een ondergeschikte rol hebben. Ook in de geschiedschrijving komen vrouwen niet voor. Het is goed ruimte te maken voor belangrijke vrouwen die in Wijchen een rol hebben gepeeld.
Naar aanleiding van de motie over het regionale fietsplan, heeft de wethouder aangegeven hiermee bezig te zijn en dat de motie daarom overbodig is. De subsidiemogelijkheden worden al onderzocht en daarom zou dit niet door de gemeente zelf gedaan moeten worden. Dit is niet wat de fractie bedoeld heeft. De bedoeling is in regionaal verband zaken op te pakken en aan de bal te blijven richting subsidieverstrekkers. Iedere € 0,60 die uitgegeven wordt aan routes kan door de overheid verhoogd worden tot € 1,00 Zij begrijpt niet dat het college dit afraadt. Wanneer gratis geld verkregen kan worden, dan moet dit vooral gedaan worden. Ook hier kunnen inwoners weer een grote rol spelen. Zij wijst erop dat er in Batenburg mensen zijn met ideeën over hoe de fietsroute op een goedkope manier gerealiseerd kan worden en zou toch graag uitvoering aan de motie willen geven.

Mevrouw Hoogteijling merkt naar aanleiding van de motie "tolken statushouders" op, dat door de wethouder duidelijk is gereageerd. Dit is voor het CDA aanleiding de motie niet te steunen.

De heer Peters Sengers vindt de motie voor ledverlichting sympathiek. In de reserves en voorzieningen is € 1,2 miljoen als voorziening is opgenomen voor openbare verlichting. Hij kan niet overzien wat precies de aanpak in het kader van vervanging is. Naar zijn idee worden alle nieuwe projecten voorzien van led. Of de 20% nu nog actueel is, weet hij niet. Onderzoek is op

zich goed maar nu niet noodzakelijk. Het wordt meegenomen in het energieplan. Er is geen noodzaak de motie te ondersteunen.
De heer Krale merkt op dat nu een minimaal onderzoek wordt voorgesteld om een mogelijke besparing te realiseren. Nu is het CDA hierop tegen?
De heer Peters Sengers heeft de wethouder gehoord en gaat ervan uit dat vervangingstrajecten goed in beeld zijn. Indien bespaard kan worden door dit naar voren te trekken, is dit prima. Hij gaat ervan uit dat de vervanging voldoende in beeld is en een extra onderzoek niet nodig is.
De heer Krale constateert dat het CDA alle moties ook weer aan het intrekken is omdat zij al aan de orde zijn bij het college. Het is een beetje tegenstrijdig.

De heer Peters Sengers vindt het voorstel van de VVD over het terugdringen van de reserves een goed voorstel. De motie is aangepast, waardoor de oproep eigenlijk overbodig is geworden. In de financiële verordening artikel 11 is al opgenomen hoe met reserves en voorzieningen wordt omgegaan. Dit roept ook op de beleidsnota reserves en voorzieningen die door raad is vastgelegd te heroverwegen. Wanneer alleen informatie gevraagd wordt over de hoogte en het doel van de reserves, is hier in al voorzien.
De heer Boumans stelt dat het de bedoeling is te kijken of de 60 vermelde reserve echt nodig zijn en of het niet mogelijk is hier met een stofkam door heen te gaan waardoor het aantal verminderd kan worden. Dit zou de begroting overzichtelijker maken en de flexibiliteit van het financiële beheer van gemeente vergroten.
De heer Peters Sengers begrijpt het antwoord. Eind 2019 is het aantal bestemmingsreserves 24. Een aantal hiervan staat op nul. Als ook de egalisatie- en afschrijvingsreserves hierbij betrokken worden, dan wordt het paard achter de wagen gespannen. Deze verplichtingen, lasten komen het volgend jaar weer terug.
De heer Boumans heeft in zijn betoog een aantal reserves genoemd, zoals communicatieplan, buurtbus, landschapsontwikkelingsplan. Hij wil nu niet een voor een alle reserves doorspreken.
De heer Peters Sengers vindt de voorbeelden nogal voorbarig. Hij wijst erop dat de raad in het verleden eigen vermogen heeft bestempeld voor toekomstige investeringen, de bestemmingsreserves. Aan dit beleid is geen uitvoering gegeven. Hij stelt voor aan het college te vragen hoe dit komt. Zijn wel de juiste besluiten genomen en waarom is dit niet uitgevoerd.
De heer Boumans denkt dat dit natuurlijk wordt meegenomen. Indien een bestemmingsreserve, afschrijvingsreserve of egalisatie niet meer het oorspronkelijke doel vervult, is het goed dit te her evalueren en te kijken waarom op bepaalde reserves geen activiteiten meer plaatsvinden. En te bekijken of deze reserves nog gehandhaafd moeten worden.
De heer Peters Sengers is van mening dat aan het college gevraagd moet worden waarom dit niet is uitgevoerd. In het dictum wordt informatie gevraagd over hoogte en doelen van de reserves. Het is beter te vragen of het beleid ten aanzien van eerder gemaakte keuzes heroverwogen moet worden.

Sociaal Wijchen
De heer De Kievit is fan van Feijenoord en wil zich niet mengen in de discussie tussen NEC en de gemeente Wijchen.
In de Wegwijs van twee weken geleden heeft wethouder Gerrits een mooi interview gegeven. Er was ruim € 3 miljoen over. Vanavond hoort de heer De Kievit een ander verhaal en spreekt de wethouder over bezuinigingsmaatregelen. Dit kan hij niet met elkaar rijmen.
Naar aanleiding van de moties merkt hij het volgende op.
Er komt een evaluatie over het aantal reserves waaruit blijkt of het noodzakelijk is reserves wel of niet aan te houden. Een goede onderbouwing is naar zijn mening nodig.
Aan de motie versneld aan de ledverlichting wordt al gewerkt.
Ten aanzien van de motie fietsroutes, vraagt hij zich af of dit echt een taak van de gemeente is Hij is benieuwd naar de mening van de andere fracties.
In reactie op de motie bevorderen groene daken, merkt hij op dat dit niet alleen met groenen daken of met een korting op de rioolheffing zou moeten gebeuren.
De voorzitter wijst erop dat het dictum is aangepast en twee bullets zijn geschrapt.
De heer De Kievit vraagt zich af of het iet interessanter is dit te doen met de duurzaamheidslening. Het zou logisch zijn als dit hierin zou zitten.

Mevrouw Hoogteijling wil het simpel houden. Het enige wat zij wil is dat er in de campagne aandacht besteed wordt aan groene daken, meer niet.
De heer De Kievit begrijpt dat mevrouw Hoogteijling het simpel wil houden en vraagt waarom niet de eenvoudige weg gezocht wordt via de duurzaamheidslening. Hij is niet overtuigd.
De heer Gatzen wijst erop dat niet iedereen een lening nodig heeft om duurzaamheidsmaatregelen te treffen.
De heer De Kievit meent dat er dan ook geen aanmoediging nodig is via de afvalstoffenheffing.
Mevrouw Dauphin wijst erop dat dit al kan via de duurzaamheidslening. Zij begrijp niet dat men tegen de motie kan zijn. Het is prima dat uitgebaat wordt dat mensen die goed gaan gebruiken?
Mevrouw Hoogteijling wil iets simpels. Zij wil in de campagne ondersteuning voor groene daken, meer niet.
De heer De Kievit begrijpt dat dit al in de duurzaamheidslening mogelijk is. Hij gaat niet nader in op de motie toegankelijkheid voor Gemeenschappelijke Regelingen. Hierover is voldoende gezegd.
De heer Derksen vraagt of de heer De Kievit een idee heeft hoeveel % van de begroting naar gemeenschappelijke regelingen gaat.
De heer De Kievit merkt op dat slechts 300.000 mensen van de 17 miljoen Nederlanders naar het vragenhalfuurtje kijken van de tweede kamer.
Dit zijn er best veel, aldus mevrouw Dauphin.
De heer Boumans berekent dat dit ongeveer 2% van de Nederlandse bevolking is. Op de Wijchense schaal zijn dit 800 Wijchenaren, een redelijk aantal.
In theorie is dit juist, aldus de heer De Kievit. Naar aanleiding van motie 6, verlaging OZB wijkcentra merkt hij op dat indien de wijkcentra minder OZB moeten betalen, dit tot gevolg heeft dat de gemeente de subsidie zal verlagen. Hier zouden zij niets mee opschieten.
Mevrouw Hoogteijling vraagt waar deze aanname op is gebaseerd. De motie gaat hier iet over.
De heer De Kievit stelt dat de motie gaat over het verlagen van de OZB voor dorpscentra. Wanneer zij minder kosten hebben voor de OZB, verlaagt de gemeente de subsidie. Dit is de gebruikelijke gang van zaken.
Mevrouw Hoogteijling zou het fijn vinden indien het college hierop zou kunnen reageren.

De heer De Kievit gaat in op motie 7. Hij betwijfelt of het onderzoek naar de wandelpaden een taak van de gemeente is. Dit kunnen de wandelverenigingen goed zelf doen. Er is sprake van een terugtredende overheid en uitgegaan wordt van de kracht van de samenleving. Het zou fantastisch zijn wanneer de wandelverenigingen dit zelf doen. Indien hiervoor een bijdrage van de gemeente nodig is, kunnen zij bij de gemeente aan kloppen.
De heer Peters Sengers wijst erop dat in de motie opgenomen is dat participatie wordt gezocht en uitgegaan wordt van de kracht van de regio, om samen met belanghebbende burgers en partijen de knelpunten op te lossen.
De heer De Kievit wil dit aan hen overlaten.
Motie 8, steun aan watertappunten is een goed idee. Het zou fantastisch zijn wanneer kinderen geen plastic flesjes meer naar school zouden nemen Dit scheelt veel afval. De fractie staat positief tegenover de motie.
In reactie op motie 9, internet als basisvoorziening, merkt hij op dat de huurders dit zelf kunnen regelen.
Mevrouw Dauphin is het hiermee niet eens. Wanneer een huurder een internetverbinding wil, moeten zij nu zelf een aansluiting aan laten leggen. Het zou logischer zijn om net als voor gas, water en licht één voorziening voor het hele pand te hebben. Dit zou men optioneel kunnen aanbieden. Nu worden allerlei dubbele verbindingen gemaakt.
De heer De Kievit wacht het betoog van D66 af.
Naar aanleiding van motie 10, efficiëntie en kwaliteit dienstverlening statushouders, tolk, merkt hij op dat bij actief is als budgetcoach bij Vluchtelingenwerk. Zodra het gaat over financiën, 1e aanmaning, 2^{e} aanmaning, uithuiszetting, kennen zij de begrippen niet en is een tolk nodig. Het is goed dit voortaan te doen. Het is ongelooflijk dat mensen in de problemen komen omdat zij de Nederlandse taal en wetgeving niet begrijpen.
De heer De Kievit is positief ten aanzien van motie 11, het vernoemen van straatnamen naar belangrijke Nederlandse vrouwen. Hij zal de motie steunen.

Wijchen Lokaal
De heer Van Kuppeveld gaat niet nader in op de moties. Hij is van mening dat naar aanleiding van de beantwoording door het college en de adviezen ten aanzien van de moties, de fractie van Wijchen Lokaal zijn standpunten kan bepalen. Motie 1 en 2 komen in aanmerking voor een positief advies.

VVD
De heer Boumans dankt voor de beantwoording door het college. Er is een misverstand waar het gaat over subsidies. Vaak heeft een organisatie alleen recht op subsidie als zelf iets bijgelegd wordt. Dit betekent een uitzetting van de begroting. Een mogelijkheid is aan de subsidiegever duidelijk te maken dat het gaat om iets wat men van plan was uit te geven en mogelijk accepteert hij dit als de bijdrage van de gemeente. Elke motie die vraagt om een subsidie of onderzoek heeft twijfels bij de VVD. Vooruitlopen op het beleid is altijd gevaarlijk. De VVD kiest ervoor te wachten op concreet beleid en wil dit dan op zijn merites beoordelen. Door aantal collega's worden verwijten geuit naar Den Haag, alsof de mensen daar geen weet hebben wat in de gemeenten plaatsvindt. Veel Kamerleden zijn uit de gemeenteraden afkomstig en weten hoe het werkt.
De heer Gatzen stelt dat hiertegenover staat dat de VVD alleen kijkt naar wat in Wijchen fout gaat. Veel gemeenten komen sinds de veranderingen miljoenen tekort. Je kunt niet alleen lokaal kijken.
De heer Boumans heeft geprobeerd andere argumenten ook naar voren te brengen. Veel voorstellen die uit Den Haag komen, zijn besproken met wethouders en met de VNG en door hen geaccepteerd. Gezegd is dat hierdoor er beter zicht komt op de lokale omgeving. Dit waren argumenten om van Rijk naar gemeente te verschuiven.
De heer Van Bronkhorst is van mening dat indien er afspraken zijn gemaakt met het rijk, maar dan de schoen gaat wringen en deze achterhaald blijken te zijn, de gemeente de mogelijkheid moet hebben terug te komen naar het rijk, zeker wanneer het alle gemeenten in Nederland treft.
De heer Boumans erkent dat wanneer het niet goed gaat, teruggegaan moet worden naar het rijk. Het beeld ontstond dat er allemaal kwaad uit Den Haag kwam en sprake was van een jojo. Dit is niet de volledige waarheid
De heer Gatzen stelt dat daartegenover staat dat controle op bonnetjesniveau een ander beeld oproept. Het is van belang zaken te analyseren en dan te bespreken wat er moet gebeuren.
De heer Boumans is het hier mee eens. De wethouder heeft gezegd met een voorstel ten aanzien van Rondom Wijchen te komen en hij wacht dit graag af.
Het CDA had een vraag omtrent het overschot bij de post veiligheid. Hij weet niet precies hoeveel dit is en waarom dit is overgebleven, maar zal hier zeker naar kijken.
De moties wil hij niet allemaal langslopen. In algemene zin heeft hij hierover al iets gezegd in het kader van subsidies en het vooruitlopen op beleid.
De motie van het CDA over duurzame groene daken zal de VVD steunen.
Bij de motie over inzet tolken had de VVD het indruk dat de wethouder aangaf dat dit al grotendeels gebeurt. Kennelijk zijn de ervaringen verschillend.
Ten aanzien van de motie Wandelpad Druten-Wijchen. Op 8 november 2018 is een motie aangenomen om naar wandelpaden te kijken in het kader van het toeristisch beleid. De VVD vraagt zich af wat de motie van het CDA toevoegt aan de motie die indertijd is aangenomen.
De heer Peters Sengers licht toe dat de combinatie met de gemeente Druten iets toevoegt waardoor gebruik gemaakt kan worden dan de mogelijkheid om de bed & breakfast locaties met elkaar te verbinden. Dit is iets anders dan het rondje dat vorig jaar is voorgesteld. Het gaat om de mogelijkheid aan te haken op andere wandelpaden.
De heer Boumans vindt het jammer dat de motie die in november is aangenomen, wordt weggezet als rondjes wandelen.
In reactie op de motie vernoemen van straatnamen naar bekende Nederlandse vrouwen, stelt hij dat op zich het idee goed is. Hij had van D66 een meer gender neutrale motie verwacht. Volgens hem zijn de vrouwen al hard bezig de mannen in te halen.

De heer Van Bronkhorst merkt op dat niet gereageerd wordt op het voorstel m.b.t. tot het terugdringen van het aantal reserves.
De heer Boumans wijst erop dat het dictum is aangepast op suggestie van de wethouder. In die zin probeert de VVD tegemoet te komen aan hetgeen door de wethouder naar voren is gebracht. Doel en hoogte van de reserves worden geëvalueerd.

De heer Krale constateert dat het college twee moties positief adviseert. Dit zijn de twee moties van de VVD. De wethouder heeft niet aangegeven dat de led-motie overbodig was. Er wordt wel aan gewerkt en hij verwachtte geen grote besparing. Dit wil de VVD graag helder krijgen. Er is ook een verwijzing naar andere gemeenten opgenomen. Gekeken dient te worden in hoeverre er toch geld bespaard kan worden.

D66
Mevrouw Wittenberg merkt naar aanleiding van de beantwoording door wethouder Derks op dat zij hier een vervelend gevoel bij heeft gekregen, met name de opmerkingen over een beginnende fractievoorzitter en het advies dat werd meegegeven. Tijdens de schorsing heeft zij dit met hem besproken.
Wat de motie watertappunten betreft, verbaast zij zich over het antwoord van de wethouder, die aangaf al in overleg te zijn met het schoolbestuur. Twee weken geleden wist het bestuur nog van niets. Zij stonden hier ook echt achter. Ook hier is sprake van een subsidie ontvangende instelling. Zij denkt dat het van goede research getuigt indien de fractie grond zoek voor een motie en niet alleen bij zichzelf te rade gaat, maar ook bij de maatschappelijke organisaties die hierbij betrokken zijn. Het is goed dat het gesprek al heeft plaatsgevonden. Zij was hiervan niet op de hoogte en heeft een motie ingediend.
De motie over de tolken begint een welles - nietes spelletje te worden. Mevrouw Wittenberg heeft informatie opgehaald en naar aanleiding van een casus gekeken naar de procedure. De informatie was zodanig dat het geen toeval maar beleid was. De wethouder heeft dit blijkbaar ook nagevraagd en hier blijkt sprake van een verschil. Het wordt een lastige discussie.
De heer Gatzen vindt het moeilijk een besluit te nemen. De PvdA stond eerst achter de motie, maar het wordt er nu niet duidelijk op. Wellicht is het goed dat de wethouder de raad informeert ten aanzien van de procedure en hier later op teruggekomen wordt. Hij adviseert de fractie van D66 de motie in te trekken.
Mevrouw Wittenberg is het hiermee eens. Zij wil nadere informatie over de procedure, wie de tolk betaalt etc. Moet de statushouder zelf om een tolk vragen? Zij zou graag de hele procedure begrijpen en trekt de motie in.
Naar aanleiding van CDA constateert zij dat de heer Derksen zegt dat D66 lichtvoetig dacht over de Perspectiefnota. Haar woorden "Het komt wel goed schatje" waren bedoeld om aan te geven dat de fractie hoopt dat het goed komt, maar zich voor grote uitdagingen ziet staan. D66 zal absoluut nu geen oplossing geven voor de tekorten op jeugdzorg en WMO. Er kan een aantal kleine positieve maatregelen in de juiste richting genomen worden. D66 heeft in de afgelopen jaren zich heel hard gemaakt, ook in de verkiezingsperiode, voor de minder sexy onderwerpen zoals betaald parkeren, hoogbouw, herindeling etc. Iedere keer is gesteld dat gratis parkeren niet bestaat en de gebruiker moet betalen.
De heer Van Bronkhorst vindt betaald parkeren, hoogbouw en herindeling geen kleine onderwerpen.
Mevrouw Wittenberg bedoelde onderwerpen als watertappunten en de tolk waarmee kleine bewegingen kunnen worden gemaakt in de richting van het terugdringen van overgewicht en de gezondheid in Wijchen en de tolken waardoor de dienstverlening verbeterd kan worden.
Het zijn kleine stapjes in de goede richting, maar het is absoluut geen antwoord op de vragen waarmee de gemeente geconfronteerd wordt.
De heer Derksen wijst erop dat indien het om herindeling gaat, dit alleen meer geld zal kosten. Hij verwijst naar de extra kosten bij de werkorganisatie.
Mevrouw Wittenberg is van mening dat deze discussie op een ander moment gevoerd moet worden. Zij wil hier graag over van gedachten wisselen en denkt dat wel degelijk een kostenbesparing kan worden gerealiseerd.
D66 denkt niet lichtvoetig over de perspectiefnota. Zij beluistert dat het CDA, Sociaal Wijchen en de VVD nu echt kritisch inzetten en kan zich vinden de kritische noten van deze fracties.

De fractie van D66 zal de gewijzigde versie van de motie van de VVD inzake het terugdringen van de reserves steunen.
De motie over de toegankelijkheid van de gemeenschappelijke regelingen wordt zeker gesteund. Hiervoor heeft de fractie al meerdere keren moties ingediend. Zij wilde de afgelopen AB-vergadering van de MGR bijwonen, maar kon niet inloggen anders had zij meegekeken.
De heer De Kievit vindt het jammer dat mevrouw Wittenberg niet aanwezig kon zijn; zij had dan kunnen zien hoeveel mensen er op de publieke tribune aanwezig waren. Hij is niet overtuigd.
Ten aanzien van de motie van het CDA inzake de OZB wacht D66 de wetgeving af. Zij wil niet op de wetgeving vooruitlopen en heeft begrepen dat er ook nog twijfels zijn bij de minister en de VNG.
Mevrouw Hoogteijling wijst erop dat het dictum is aangepast.
Ook met het gewijzigd dictum steunt de fractie demotie niet en zijn er nog te weinig details om al een besluit te kunnen nemen, aldus mevrouw Wittenberg.

Mevrouw Dauphin licht twee moties toe die beiden budgetneutraal kunnen worden uitgevoerd. Als kleine oppositiepartij kun je nooit erop rekenen dat een motie het haalt, maar het kan ook een keer wel gebeuren. Democratie is een zaak van de meerderheid, maar er moet ook oog zijn voor de minderheid. Het zou goed zijn wanneer goed naar elkaar geluisterd wordt. De verschillen zijn vaak niet zo groot.
Zij erkent dat de motie voor de straatnamen een symbool is, maar dit huis hangt vol symbolen. De vlaggen in de raadzaal, het schilderij van de koning. Dit zou ook gedaan kunnen worden. Het is een mooi symbool en zou ook door de raad omarmd kunnen worden.
Op dit moment staan de vrouwenrechten weer onder druk. In Nederland bekende politici vragen zich af of vrouwen wel een betaalde baan zouden moeten hebben. Dan wel of dit de ondersteuning van de man en het gezin in de weg staat. In abortusklinieken kunnen vrouwen niet meer onbeschermd naar binnen. De VVD is klaar met de emancipatie, maar het is echt nog niet klaar. Soms is een symbool klein, maar kan het veel betekenis hebben. Natuurlijk is er ruimte voor Wijchense vrouwen, maar dan moeten zij wel een voorbeeldfunctie hebben gehad. Rolmodellen zijn belangrijk, je moet wel iets bijzonders hebben gedaan.
Door de wethouder wordt aangegeven dat internet een taak is van de verhuurder. Wanneer aangenomen wordt dat internet een basisvoorziening is, net als gas water en licht, dan zou dit op dezelfde wijze behandeld moeten worden.
De heer Gatzen wijst erop dat er verschil zit tussen elektriciteit waar je de stekker in het stopcontact stopt en internet, waar het complexer is en men te maken heeft met IP-adressen, beveiliging etc. Het is te makkelijk voorgesteld en er komt meer bij kijken.
Mevrouw Dauphin wijst erop dat in het kasteel alle bezoekers de wifi kunnen gebruiken. Zij is manager ICT.
De heer Gatzen blijft van mening dat het bij internet in publieke gebouwen ook kan gaan om bedrijfsnetwerken, gegevens. Er komt meer bij kijken.
Het gaat om het abonnement, niet om de router, aldus mevrouw Dauphin. Nu krijgen bepaalde bezoekers de wifi code niet omdat een van de huurders het internetabonnement heeft afgesloten. Het probleem zit niet in de aansluiting, maar in het abonnement. Het gaat om € 20 per maand. Dit kan verdisconteerd worden in de huurprijs. Hetzelfde geldt voor bezoekers die van het toilet gebruik maken. Het is op mogelijk om kostenneutraal deze faciliteit te bieden.
De heer Peters Sengers wijst erop dat indien de gemeente dit organiseert, er sprake is van contracten, onderhoud, storingen.
Mevrouw Dauphin licht toe dat het gaat om € 20 per maand. Dit kan verdisconteerd worden in de huurprijs net als voor gas, water en licht. Zij verwacht dat dit over enkele jaren staand beleid is.
Naar aanleiding van de motie van de VVD betreffende ledverlichting, heeft de wethouder aangegeven dat D66 enkele jaren gelden hetzelfde heeft gevraagd. Destijds was het antwoord dat dit aan de orde kwam wanneer de verlichting vervangen moest worden. Nu versnellen kost veel geld, maar het speelde enkele jaren geleden. Zij kan ermee leven dat dit onderzocht wordt. Het overgaan naar ledverlichting staat buiten kijf.

Zij heeft er moeite mee dat een onderzoek gevraagd wordt naar de uitbreiding van de fietsroutes. Er wordt iets gevraagd waarvoor geen dekking wordt gegeven. De fractie van het CDA dient ook te kijken waar het geld vandaan moet komen. Er is altijd sprake van cofinanciering.
Mevrouw Joosse stelt dat gevraagd wordt om onderzoek. De gemeente heeft deskundige ambtenaren die zaken aan elkaar kunnen verbinden. Zij vindt het niet aan de raad om te moeten uitzoeken waar dit uit betaald zou kunnen worden. De ambtenaren hebben de kennis om subsidie binnen te halen. De fiets kan grote oplossingen bieden in het mobiliteitsvraagstuk.
Mevrouw Dauphin is van mening dat de uitkomst van het onderzoek kan zijn, dat subsidie mogelijk is maar de gemeente een bepaald bedrag moet bij betalen. Dan moet hiervoor aan de voorkant een dekking gezocht worden.
Mevrouw Joosse ziet ook mogelijkheden bij de provincie. Wellicht zijn er nog andere opties waardoor de uitgaven beperkt zullen zijn.
Mevrouw Dauphin vindt het jammer dat de partij die roept dat het niet goed gaat, niet met een dekking komt en dit zo vrijblijvend doet.
D66 zal de motie groene daken van harte steunen.
Voor de motie wandelpaden geldt hetzelfde. Hiervoor zal een bedrag beschikbaar moeten komen. Zij denkt dat het goed in de toeristische visie kan worden meegenomen.

PvdA
De heer Gatzen is het op één punt vanavond toch eens met de heer Derksen en wel ten aanzien van de opmerkingen van de VVD over het fruit. Ten aanzien van de deelauto sluit hij aan bij de heer Boumans. Het is in wezen een poolauto voor de ambtenaren en wordt niet voor het oorspronkelijke doel ingezet.
De heer Derksen vraagt een toelichting.
De heer Gatzen licht toe dat een voorstel voor een pilot is aangenomen waarbij een auto op het station en één auto op het gemeentehuis beschikbaar zo komen. De pilot heeft het niet gehaald, maar er is een prima poolauto voor de ambtenaren.
De heer Derksen begrijpt dat de elektrische deelauto voor de inwoners, een poolauto voor ambtenaren is geworden.
Dit is juist, aldus de heer Gatzen. Met betrekking tot het fruit, merkt hij op dat bij de werkorganisatie sprake is van een hoog ziekteverzuim. De raad vindt dat dit omlaag moet, maar wil nu de preventiemaatregelen wegnemen. Hij wil niet te vroeg panikeren. Er zijn donkere wolken, maar het is te vroeg om met de kaasschaaf ten koste van de werknemers dit soort maatregelen te nemen.
De heer Derksen wijst erop dat het fruit wordt geserveerd in het huis van de gemeente, de werkorganisatie Druten-Wijchen. Hoe kijkt de PvdA aan tegen de tekorten die al op de werkorganisatie zijn ontstaan.
De heer Boumans stelt dat het fruit een voorbeeld was van de dingen waarover gesproken zou kunnen worden. Meer was het niet.
De heer Gatzen stelt dat de VVD het fruit noemt als kostenuitzetting. Het kan ook een voorbeeld zijn van beleid waarin kosten kunnen worden beheerst/voorkomen.
De vergelijking met NEC is een mooi verhaal, maar naar mening van de heer Gatzen niet van toepassing op de gemeente. Het bestuur van Wijchen kan niet vergeleken worden met NEC. Al jarenlang is een gedegen financieel beleid in voorbereiding. Door de CDA-fractie is enkele jaren geleden tegen de verhoging van de OZB gestemd. De wethouder waarschuwt al enkele jaren.
De heer Derksen wijst erop dat in 2016 sprake was van een begroting waarin voorspeld werd dat in 2020 de algemene reserve € 20 miljoen zou zijn. Dit is nu 9 miljoen, een verschil van € 11 miljoen. Het is niet vreemd dat het CDA hier toen anders over dacht dan nu.
De heer Gatzen is van mening dat de OZB niet in één lijn gezien mag worden met de algemene reserve, maar ook het voorzieningenniveau meegenomen moet worden. Al deze jaren heeft het CDA de begroting goedgekeurd.
De heer Derksen vraagt hoe de PvdA aankijkt tegen een daling van de algemene reserve in twee jaar tijd van € 11 miljoen.
De heer Gatzen stelt dat de begrotingen steeds door de raad zijn vastgesteld en er dit jaar sprake is van onvoorziene zaken m.b.t. Rondom Wijchen. Hij vindt het slecht dat de CDA-fractie Wijchen vergelijkt met NEC. Er is jarenlang een heel gedegen en betrouwbaar beleid gevoerd.

Er is gewaarschuwd dat het moeilijk zou worden, maar dat de goede dingen gedaan werken. Hiervan is hij nu ook overtuigd.
De heer Derksen vraagt of de heer Gatzen niet de financiële uitholling herkent zoals ook bij NEC heeft plaatsgevonden en de € 11 miljoen die uit de algemene reserve is gehaald
De heer Gatzen vindt dit een belachelijke vergelijking.
Naar aanleiding van wethouder Gerrits m.b.t. de duurzaamheidsmaatregelen en de OZV, dringt hij erop aan dat in het kader van de duurzaamheidsmaatregelen en de OZB nog een keer gekeken wordt naar de mogelijkheden. Het is niet de bedoeling de mensen te straffen met een hogere OZB wanneer zijn hun huis verduurzaamd hebben. Dit dient dan verder in beleid te worden vertaald.
De heer Derksen merkt op dat door het feit dat in 2020-2022 onder de kritische grens van de algemene reserve gekomen wordt, de gemeente bij de provincie van a naar categorie b gaat. Ziet de PvdA dit als een degradatie?
Dit ziet de heer Gatzen niet. De wethouder heeft aangegeven hier op voorbereid te zijn. Dit soort grote tegenvallers kunnen niet op deze manier worden voorzien.
De heer Derksen stelt vast dat de PvdA de tekorten koppelt aan de tekorten op de zorg. Hoe kijkt de fractie aan tegen de tekorten bij de werkorganisatie, het feit dat het aantal bijstandsgerechtigden niet daalt en de grondexploitaties niet sluitend zijn. De gemeenschappelijke regelingen hebben niets met zorg of met het rijk te maken. Ook daar zijn miljoenen tekort.
De heer Gatzen heeft op de informatieavond goede uitleg gekregen. Bij elke fusie is sprake van frictiekosten. Hij is van mening dat de gemeente dit onder controle heeft. Wijchen is niet zo armlastig. De gemeente zit gewoon nog in de subtop van de eredivisie en gaat terug naar de top.
De PvdA heeft de motie voor terugbrengen van het aantal reserves en voorzieningen mede ingediend. De fractie zal de motie voor ledverlichting niet steunen. De moties voor fietsroutes wil de fractie niet op deze wijze steunen.
De fractie steunt de motie voor groene daken waarbij opgeroepen wordt tot informatievoorziening naar de burgers. Dit is prima.
Ten aanzien van de toegankelijkheid van de gemeenschappelijke regelingen, sluit hij aan bij de heer De Kievit. De motie voegt niets toe.
De fractie van de PvdA onderschrijft het doel van de watertappunten, maar vindt dit niet de juiste methode. Alle klassen hebben een wastafel en een waterkraan en eventueel kunnen bidons hier gevuld worden.
Mevrouw Hoogteijling merkt op dat om 2 uur de scholen dicht gaan. De kinderen spelen ook ´s avonds op het schoolplein en kunnen dan water drinken in plaats van frisdrank.
De heer Gatzen is van mening dat dan ook alle skatebanen met een watertappunt uitgerust zouden moeten worden.
Het Rijk stelt hiervoor geen middelen beschikbaar, terwijl voor het voor de watertappunten op schoolpleinen bijna volledig meebetaald, aldus mevrouw Hoogteijling.
De heer Gatzen merkt op dat indien Kans en Kleur dit wil, zij hier beleid van kunnen maken. Er is een pot voor onderwijshuisvesting en ook een reserve schoolpleinen. Op dat moment is er cofinanciering. De motie heeft geen toegevoegde waarde.
De fractie van de PvdA vindt de motie inzake internet basisvoorziening, geen goede motie en zal deze niet steunen.
De motie voor de tolk zal de PvdA ook niet steunen.
De voorzitter wijst erop dat de motie is ingetrokken.
De heer Gatzen gunt mevrouw Dauphin van harte deze motie. Het is een mooi afscheidscadeau en een leuk voorstel. Er is niets op tegen.

Wethouder Gerrits vraagt de voorzitter om een korte schorsing van ca. 10 minuten voor overleg met het ambtelijk apparaat.
De voorzitter zal de schorsing gebruiken om te overleggen met de fractievoorzitters. Hij heropent om 23.00 uur de vergadering en geeft het woord aan wethouder Gerrits.

Dupliek college
Wethouder Gerrits heeft één belangrijke vraag gehoord. De financiële stand van zaken komt niet alleen door het Rijk. Dit klopt helemaal. Hij denkt dat de financiële stand van zaken wordt

bepaald door dat wat wij van het rijk ontvangen en de mate waarin wij investeren in de samenleving en afspraken die gemaakt worden over het sociale domein. Om dit te kunnen blijven doen stelt het college een pakket met maatregelen voor met bezuinigingen, nieuwe bronnen en blijft met een kritische blik kijken hoe om te gaan met gemeenschapsmiddelen. Dit wordt vertaald in de begroting in het najaar.

De voorzitter gaat over tot de stemming.

19 31889 Behandeling jaarrekening 2018 gemeente Wijchen
De raad stemt unaniem in met de jaarrekening 2018
Het voorstel is aangenomen!

19 33052 Perspectiefnota 2019
De raad stemt unaniem in met de perspectiefnota 2019.
Het voorstel is aangenomen

- ***motie 1 van de fracties VVD en PvdA: "terugdringen aantal reserves"***

De fracties van D66, Kernachtig Wijchen, PvdA, Sociaal Wijchen, VVD en Wijchen Lokaal stemmen voor de motie
De fractie van het CDA stemt tegen de motie.
De motie is aangenomen!

- ***motie 2 van de fractie van de VVD: "versneld aan de LED"***

De fracties van D66, Sociaal Wijchen, VVD en Wijchen Lokaal stemmen voor de motie.
De fracties van CDA, Kernachtig Wijchen en PvdA stemmen tegen de motie.
De motie is verworpen!

- ***motie 3 van de fractie van het CDA: "uitbreiding fietsroutes"***

De fractie van het CDA stemt voor de motie.
De fracties van D66, Sociaal Wijchen, VVD, Kernachtig Wijchen, Wijchen lokaal en PvdA stemmen tegen de motie.
De motie is verworpen!

- ***motie 4 van de fractie van het CDA: "bevorderen duurzame groene daken"***

De fracties van CDA, D66, 2 leden van de PvdA, Sociaal Wijchen en VVD stemmen voor de motie.
De fracties van Kernachtig Wijchen, 1 lid van de PvdA, VVD en Wijchen Lokaal stemmen tegen de motie.
De motie is verworpen!

- ***motie 5 van de fractie van het CDA: "toegankelijkheid overleg Gemeenschappelijke Regelingen"***

De fracties van CDA en D66 stemmen voor de motie.
De fracties van Kernachtig Wijchen, PvdA, Sociaal Wijchen, VVD en Wijchen Lokaal stemmen tegen de motie.
De motie is verworpen!

- ***motie 6 van de fractie van het CDA: "verlaging van de OZB sportverenigingen, dorpshuizen en wijkcentra"***

De heer Gatzen verklaart dat de fractie voor het principe is, maar tegen de motie zal stemmen omdat zij eerst de uitwerking wil, zien c.q. wat de consequenties zijn voor de clubs.
Mevrouw Wittenberg sluit hierbij aan.

De fractie van het CDA stemt voor de motie.
De fracties van D66, Kernachtig Wijchen, PvdA, Sociaal Wijchen, VVD en Wijchen Lokaal stemmen tegen de motie.
De motie is verworpen!

- ***motie 7 van de fractie van het CDA: "onderzoek wandelpaden Maas en Waal"***

De fractie van het CDA stemt voor de motie.
De fracties van D66, Kernachtig Wijchen, PvdA, Sociaal Wijchen, VVD en Wijchen Lokaal stemmen tegen de motie.
De motie is verworpen!

- ***motie 8 van de fracties van CDA en D66: "steun aanleg watertappunten"***

De fracties van CDA, D66 en Sociaal Wijchen stemmen voor de motie.
De fracties van Kernachtig Wijchen, PvdA, VVD en Wijchen Lokaal stemmen tegen de motie.
De motie is verworpen!

- ***motie 9 van de fractie van D66: "internet als basisvoorziening voor huurders in maatschappelijk vastgoed"***

De fractie van D66 stemt voor de motie.
De fracties van CDA, Kernachtig Wijchen, PvdA, Sociaal Wijchen, VVD en Wijchen Lokaal stemmen tegen de motie.
De motie is verworpen!

- ***motie 10 van de fractie van D66: "tolk vergroot efficiëntie en kwaliteit dienstverlening"***

De motie is ingetrokken!

- ***motie 11 van de fractie van D66: "vernoem straten naar Nederlandse belangrijke, onbekende vrouwen uit de geschiedenis"***

De heer Boumans stemt voor de motie maar zou graag andere Wijchense helden vereerd zien met een straatnaam.
De fracties van CDA, D66, PvdA, Sociaal Wijchen en VVD stemmen voor de motie.
De fracties van Kernachtig Wijchen en Wijchen Lokaal stemmen tegen de motie.
De motie is verworpen!

6. Motie vreemd aan de orde van de dag van de fracties van Kernachtig Wijchen, PvdA, D66, Wijchen Lokaal en Sociaal Wijchen: "alternatief voor Brengflex"

De heer Van den Boogaard merkt op dat de motie wordt ingediend door meerdere partijen. Gezien de tijd, wil hij niet verder hierop ingaan.

Wethouder Loermans stelt dat de opgestelde brief helder is. Het moge duidelijk zijn dat het college het hiermee eens is. In het regionaal overleg heeft het college bij GS al aangegeven niet te stoppen voordat er een alternatief is. Bullet 2 neemt het college graag over; bullet 1 gebeurt al. In het verleden zijn lijn 13 en 15 in het kader va de pilot vermagerd en indien Brengflex zou verdwijnen is Wijchen deze verbinding helemaal kwijt. Brengflex is in Wijchen een groot succes. De wethouder beschouwt de brief als een steun in de rug van het collegebeleid.

De voorzitter brengt de motie in stemming.

De heer Krale ziet af van een stemverklaring.

Mevrouw Joosse verklaart dat het CDA niet voor de motie zal stemmen. Dit is een soort taxiservice tegen een OV-tarief en dit is onbetaalbaar. Er wordt € 7 miljoen ingestopt door de provincie en dit is onverantwoord.
De fracties van D66, Kernachtig Wijchen, PvdA, Sociaal Wijchen, VVD en Wijchen Lokaal stemmen voor de motie.
De fractie van het CDA stemt tegen de motie.
De motie is aangenomen!

7. 19 34 000 Benoemen commissielid D66

De raad stemt unaniem in met het voorstel.
Het voorstel is aangenomen!

De voorzitter vraagt de heer Michael Lukkezen naar voren te komen en leest hem de belofte voor.

"Ik verklaar dat ik, om tot commissielid benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.
Ik verklaar en beloof dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.
Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als commissielid naar eer en geweten zal vervullen."

De heer Lukkezen antwoordt met "dat verklaar en beloof ik"
De voorzitter feliciteert de heer Lukkezen met zijn benoeming tot commissielid en overhandigt hem een boeket bloemen.

8. Afscheid mevrouw Esther Dauphin

De voorzitter
"Esther het is nu echt zo ver; op de publieke tribune zitten de nodige mensen die speciaal voor jou gekomen zijn. Dit is mogelijk niet helemaal je laatste vergadering. Het zou kunnen dat je nog een keer terug moet komen indien er tussentijds nog een vergadering voor de eerste vergadering na het zomerreces nodig mocht zijn.
Ergens in 2009 bij begrotingsbehandeling kwam hier een dame binnen, waarschijnlijk met de bekende bravoure, die zei "hier ben ik wij doen in 2010 aan de verkiezingen mee". Ik vermoed dat dit met deze ondertoon is gezegd.
Als er iets is waar ik in ieder geval op kan terugblikken vanaf eind 2012 was, wat jij aan deze tafel telkenmale deed, en ook vanavond weer, dat je voorstellen op tafel legde waar je achter stond, over nagedacht had en dat je deze met verve verdedigde om het stuk tot een besluit te brengen.
Dit was je manier van doen, niet alleen bij de onderwerpen die je portefeuille aangingen, zoals de winkeltijdenwet, maar ik herken ook je pogingen om in het kader van anders vergaderen de luiken open te gooien om op een andere manier te kijken hoe de veel besproken kloof tussen burger en politiek gedicht kon worden. Telkens was jij de drijvende kracht om daadwerkelijk de mensen naar hier te lokken, en te verbinden met de politiek.
Je was een groot pleitbezorger van de digitale wereld, specifiek de dienstverlening. Dat heb ik persoonlijk altijd als een heerlijke steun in de rug gevoeld. Er was nogal wat te doen. Die digitale dienstverlening was er in 2013 eigenlijk niet en nu 6 jaar later is die geheel anders. Dit is niet alleen de prestatie van de medewerkers, van de IRVN, maar begint ook met een raad die geld beschikbaar heeft gesteld en die een moderne dienstverlener wilde worden. Jij was hierbij een van de grote pleitbezorgers.
Wat mij heeft verrast is dat jij zelden gebruik gemaakt hebt van het vragenuur, ondanks dat je graag jezelf liet horen en je mening liet klinken.
In de social media heb je de afgelopen weken gewag gemaakt van een nieuwe horecagelegenheid in Wijchen, niet zo ver van het kasteel. Als cadeau krijg je een borrel voor meerdere personen. Burgemeester Verheijen dankt Esther Dauphin en overhandigt haar het cadeau.

Hij geeft allereerst het woord aan de heer Van Kuppeveld.

De heer Van Kuppeveld constateert dat de dag is aangebroken dat jij Esther afscheid neemt. Naar 10 jaar zitting in de raad. Hij wil dit moment niet ongemerkt voorbij laten gaan. Deze hele periode heb ik met je samen mogen werken. Sinds 2 jaar zat ik als je overbuurman in de raadszaal en vandaar uit kon ik meemaken hoe je reageerde op andere raadsleden, kritiek, vaak ook persoonlijke aanvallen. Je reageerde dan met veel emotie.

Nu ga je ons de rug toekeren. In het archief heb ik enkele memorabele punten opgezocht. Samen hebben wij het amendement ingediend voor geen beperking van het aantal speelautomatenhallen. Dit werd helaas verworpen. Op het dossier regionale samenwerking waren wij het niet eens. Wijchen Lokaal wilde bij Nijmegen aansluiten, D66 niet. Van harte waren wij het eens over het feit dat Wijchen duurzaam moet worden maar niet over de windmolens. Ook waren wij het eens over de verruiming van de winkeltijdenverordening waardoor nu elke zondag de winkels in Wijchen open zijn. Samen hebben wij 8 jaar in het presidium gezeten en waren het niet altijd met elkaar eens. Wel waren wij het eens dat het college de raad goed en snel moet informeren in openbaarheid. De informatie moet volledig zijn. Helaas heeft de ingediende motie niet op steun kunnen rekenen.
Ik heb het als een bijzondere eer mogen ervaren om met je samen te mogen werken. En wens je het allerbeste voor de toekomst in goede gezondheid.

De heer Derksen: Esther 10 jaar in de raad verdient niets dan lof en is een grote prestatie. Temeer omdat D66 daarvoor niet in de raad zat. Jij het ervoor gezorgd dat D66 in de raad van Wijchen is gekomen. Eerst met Willie Brink en Kees van Galen en nu met Emmy Wittenberg. De meest opmerkelijke vergadering was de casinovergadering. Ik herinner mij je ongeloof hoe de stemming zo kon zijn verlopen. Wij zullen een sterke debater in de raad gaan missen en nog niet te spreken over je voorzitterschap. Persoonlijk en ook namens onze fractie, wil ik je hiervoor complimenteren. We missen straks iemand die de tanden er in zet en niet meer loslaat. Wij hebben ook samen in het presidium gezeten. Mijn eerste keer wat dit meteen een etentje met jou. Ik heb groot respect voor het feit dat je als moeder 10 jaar hebt weten te volbrengen. Dit wordt voor de buitenwereld onderschat. Ook vanuit de fractie van het CDA is er veel respect. Esther bedankt.

De heer Gatzen: dank je wel Esther ook namens de collega's van de fractie van de PvdA voor de samenwerking. Bij het werken in de raad waren wij het niet altijd eens, maar bij het werken aan de raad, in het presidium en de werkgroepen konden wij goed samenwerken. Bedankt wat je voor de raad hebt betekent.
Van buitenaf was zichtbaar voor de PvdA dat je de organisatie binnen D66 goed hebt neergezet. Hierin heb je een belangrijke bijdrage gehad en dit heel knap neergezet. Het gaat je goed met alles wat je nu gaat doen.

De heer Van Bronkhorst: als je aan Esther denkt denk je aan duurzaamheid. Je hebt in deze raad, gasloos vurige betogen neergelegd en wij zullen je zeker gaan missen. Wij danken je voor je inzet voor Wijchen in de afgelopen 10 jaar.

De heer Boumans: namens de VVD ben ik blij en trots dat ik met jou in de raad heb mogen zitten en ook op de manier waarop wij aan de zondagsopeningstijden hebben gewerkt. Ik heb bewondering voor de passie van je betogen en heb hiervan geleerd. Hiervoor bedankt en veel succes in de toekomst.

De heer De Kievit: 10 prachtige jaren in de raad met een scherpe tong. Dit waardeer ik, ook al werd die ook wel in onze richting geuit. Hij herinnert zich de onzinmotie. Ik had je graag een cadeau willen geven, maar dit is niet gelukt. Helaas is de motie verworpen maar je krijgt een virtueel plaatje van het "Esther Dauphinplein". Bedankt!

Mevrouw Wittenberg: Esther wij kennen elkaar zeker 10 jaar. In 2009 bij de algemene ledenvergadering zag ik jou voor het eerst. Zoals de burgemeester zojuist omschrijft, helemaal in het wit gekleed, en zonder twijfel stelde jij je voor als lijsttrekker van D66 in Wijchen.
Toen ik naar Wijchen verhuisde, wist ik de fractie direct te vinden en ook de politieke inhoud waardoor je een dorp leert kennen. Jij was enorm gegroeid als raadslid, fractievoorzitter; ik bleef graag terugkomen.
Toen ik jou eerste keer in wit gekleed zag, helemaal open voor allemaal open voor alles. Nu ben je voor mij vooral een coach en een voorbeeld en ik denk dat voor alle mensen in de raad geld dat jij een van de seniors bent in de raad. Ook heb ik veel complimenten gehoord over je optreden al voorzitter. Je doet dat supergoed.

Ik hoop nog vaak aan jou herinnerd te worden als ik hier aan tafel zit. Heel vaak zat jij naast mij en zei, doet het niet. Je was nog aan het coachen. Met of zonder Esther Dauphinplein blijf je altijd een warm plekje in mijn hard behouden. Ik zal nog zeker vaak aan je denken tussendoor.

Mevrouw Dauphin: als eerste bedankt voor de lieve en warme woorden. Ik heb het hier ontzettend naar mijn zin gehad. "Over 100 jaar zijn jullie allemaal dood", dat schrijft Harry Jekkers, mijn favoriete schrijver. De besluiten die wij nemen zijn dan waarschijnlijk nog wel zichtbaar. Er komen zeker uitdagingen. Wat ik wil meegeven is, zoek de verbinding met elkaar. De laatste tijd zijn de verschillen zichtbaar en wordt geageerd op een woordje en de verschillen uitgediept. Dan mis je de boodschap, dat wij hier allemaal zitten voor onze achterban. We kunnen het best oneens zijn, maar het ligt vaker veel dichter bij elkaar dan wij laten blijken. Alleen het feit dat de motie door het CDA wordt ingediend betekent dat je dus tegen bent.
Ik heb wel van Gerrie Toonen vernomen dat het vroeger veel meer samen was. In de eerste periode werd ik daar vaak aan herinnerd. Luister naar elkaar en zoek de verbinding, op gemeentelijk niveau liggen de verschillen niet ver uit elkaar.
Ik kijk terug op een prachtig avontuur. Een van de dalen was de commissievergadering in 't Mozaïek op het podium. Een piek vond ik wel het nieuwe vergaderen en de invoering van de spreektijden. Het afschaffen van de spreektijd in tweede termijn heb ik vaak vervloekt.
Ik wens jullie veel wijsheid; over 100 jaar zijn jullie allemaal dood en ik ook.

9. Sluiting
De voorzitter sluit om 23.40 uur de vergadering.

Soort	Onderwerp:	JOIN	AgendaCie	Besluit AgendaCie: Gesprekstafel / informatie bijeenkomst	Commissie	Raad		Afdoening
Beslisnota	Benoemen de heer C.K. van Galen tot plaatsvervangend lid Presidium	**36410**	17-9-2019			26-9-2019		benoemen
Beslisnota	Benoemen commissielid de heer Arts	**36432**	17-9-2019			26-9-2019		benoemen
Beslisnota	Nieuwe maatregelen afvalbeleid en wijziging inzamelfrequentie restafval en rapport SIR	**32904**	20-8-2019	5-9-2019	12-9-2019	26-9-2019		bespreken
Beslisnota	Hart van Zuid - routekaart	**33984**	20-8-2019	5-9-2019	12-9-2019	26-9-2019		bespreken
Beslisnota	Extra middelen subsidie 2018 Rondom Wijchen	**35570**	20-8-2019		12-9-2019	26-9-2019		bespreken
Beslisnota	Beschikking Innovatiemiddelen Rondom Wijchen 2019	**35571**	20-8-2019		12-9-2019	26-9-2019		bespreken
Beslisnota	Hart van Zuid - Voorzieningenhart	**35611**	20-8-2019	5-9-2019	12-9-2019	26-9-2019		bespreken
Beslisnota	Ontmoetingscentrum Wijchen Centrum	**13466**	20-8-2019			H	26-9-2019	niet bespreken
Beslisnota	Subsidie project MEERkunst	**26639**	20-8-2019			H	26-9-2019	niet bespreken
Beslisnota	Bestemmingsplan 'De Steenoven, Wijchen'	**29087**	3-9-2019			H	26-9-2019	niet bespreken
Beslisnota	Besteding revenuen Legaat van Cooth	**29728**	20-8-2019			H	26-9-2019	niet bespreken
Beslisnota	Besteding middelen project Versterking sociale structuur Hernen-Leur en Bergharen	**31598**	18-6-2019	5-9-2019	12-9-2019	H	26-9-2019	niet bespreken
Beslisnota	Verhogen subsidie Rondom Wijchen 2019 met Rijksmiddelen	**35573**	20-8-2019		12-9-2019	H	26-9-2019	niet bespreken
Beslisnota	Onderzoek geloofsbrief de heer C.K. van Galen	**36409**	17-9-2019			26-9-2019		toelaten
Informatienota	Motie spreekuurrechter maakt rechtspraak laagdrempeliger voor iedereen	**23692**	20-8-2019			26-9-2019		t.k.n.
Informatienota	Informatienota raad Fairtrade Gemeente	**23699**	20-8-2019			26-9-2019		t.k.n.
Informatienota	Beantwoording schriftelijke vragen CDA over 'Woningbouw in Wijchen in cijfers'	**29104**	20-8-2019			26-9-2019		t.k.n.
Informatienota	Startnotitie bedrijventerrein Wijchen Oost	**31487**	20-8-2019			26-9-2019		t.k.n.
Informatienota	Evaluatie digitale informatiesystemen	**31695**	20-8-2019			26-9-2019		t.k.n.
Informatienota	Beantwoording schriftelijke vragen CDA over burgerparticipatie TKWM	**31802**	20-8-2019			26-9-2019		t.k.n.
Informatienota	Jaarstukken 2018 RBT KAN	**32482**	20-8-2019			26-9-2019		t.k.n.
Informatienota	Gemeentelijk jaarverslag handhaving kinderopvang 2018	**32483**	20-8-2019			26-9-2019		t.k.n.
Informatienota	Beantwoording schriftelijke vragen K8W: Bedrijfsvoering Leisurelands	**32501**	20-8-2019			26-9-2019		t.k.n.
Informatienota	antwoord op schriftelijke vragen VVD: handhaving op uitstallingen centrum Wijchen	**32502**	20-8-2019			26-9-2019		t.k.n.
Informatienota	Jaarrekening 2018 Wmo-nieuw en jeugd	**33099**	20-8-2019		12-9-2019	26-9-2019		t.k.n.
Informatienota	Jaarverslag "Interne klachtbehandeling gemeente Wijchen 2018" en jaarverslag "Gemeentelijke ombudsman 2018"	**33618**	20-8-2019			26-9-2019		t.k.n.
Informatienota	Beantwoording schriftelijke vragen D66 over 'verkeerssituatie Kerkeveld'	**33875**	20-8-2019			26-9-2019		t.k.n.
Informatienota	Antwoord op de schriftelijke vragen van K8W over sociale huurwoningen voor jongeren	**34055**	20-8-2019			26-9-2019		t.k.n.
Informatienota	Antwoord schriftelijke vraag D66 Inzicht in problematiek rondom centrale gegevensopslag	**34441**	3-9-2019			26-9-2019		t.k.n.
Informatienota	Voortgang uitvoeringsprogramma duurzaamheid Wijchen	**35651**	3-9-2019			26-9-2019		t.k.n.
Informatienota	Evaluatie Gedragscode Windenergie Wijchen	**35652**	20-8-2019		12-9-2019	26-9-2019		t.k.n.
Informatienota	Plan van aanpak versterking regionale samenwerking	**35955**	3-9-2019			26-9-2019		t.k.n.
Meningsvormende nota	Visie 't Mozaïek	**31101**	4-6-2019	5-9-2019	12-9-2019	26-9-2019		t.k.n.

Lijst van ingekomen brieven (voorzien van afdoening)

Nummer	Datum	Afzender	Titel	Afdoening
19 36994	19-9-2019	Leo Elfers, Raadslid CDA Zwolle	Brief inzake pensioenzorgen	Raadsvergadering 26 september 2019 t.k.n.
19 36903	18-9-2019	Freek Bersch - Milieudefensie	Lokale zaken in het geding door CETA verdrag	Raadsvergadering 26 september 2019 t.k.n.
19 36943	18-9-2019	Martine van Minnen, Strategisch Adviseur MGR regio Rijk van Nijmegen	Aanbieding 2e kwartaalrapportage MGR 2019	Raadsvergadering 26 september 2019 Ter afdoening aan het college. Te betrekken bij zienswijze
19 36952	18-9-2019	Martine van Minnen, Strategisch Adviseur MGR regio Rijk van Nijmegen	Aanbieding gewijzigd informatieprotocol MGR	Raadsvergadering 26 september 2019 Ter afdoening aan het college. Te betrekken bij zienswijze
19 36815	13-9-2019	Gerard Bouman - Directeur ODRN	ODRN Lidmaatschap werkgeversvereniging	Raadsvergadering 26 september 2019 Ter afdoening aan het college.
19 36763	12-9-2019	Naam bij de griffie bekend	Brief naar gemeentes STOP de uitrol van het 5G netwerk	Raadsvergadering 26 september 2019 t.k.n.
19 36593	9-9-2019	Naam bij de griffie bekend	Email bezwaar tegen uitrol 5G netwerk	Raadsvergadering 26 september 2019 t.k.n.
19 36565	9-9-2019	Naam bij de griffie bekend	Email over de zienswijze Maastricht tegen de nieuwe Telecomwet	Raadsvergadering 26 september 2019 t.k.n.
19 36607	9-9-2019	Naam bij de griffie bekend	Onverantwoord en ondemocratisch verplicht uitrollen van 5G vraagt om een tegengeluid	Raadsvergadering 26 september 2019 t.k.n.
19 36589	9-9-2019	Naam bij de griffie bekend	Email Aandacht vragen voor uitrol 5G netwerk	Raadsvergadering 26 september 2019 t.k.n.
19 36530	6-9-2019	Naam bij de griffie bekend	Zorgen over onze gezondheid	Raadsvergadering 26 september 2019 t.k.n.
19 36362	3-9-2019	Naam bij de griffie bekend	Wighenerhorst	Raadsvergadering 26 september 2019 Ter afdoening aan het college.
19 36339	2-9-2019	Naam bij de griffie bekend	Zorgen volksgezondheid nav 5G	Raadsvergadering 26 september 2019 t.k.n.

Lijst van ingekomen brieven (voorzien van afdoening)

Nummer	Datum	Afzender	Titel	Afdoening
19 36246	29-8-2019	drs. K.H. Ollongren - De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties	Verhouding ambtsgebied en beginsel scheiding kerk en staat	Raadsvergadering 26 september 2019 t.k.n.
19 35812	19-8-2019	Stichting Scoren Doe Je Samen	Samenwerken aan werkfitte regio Nijmegen	Raadsvergadering 26 september 2019 Ter afdoening aan het college.
19 35476	12-8-2019	ROCOV (Regionaal Overleg Consumentenorganisaties Openbaar Vervoer) Gelderland	Invloed wegwerkzaamheden op doorstroming OV per bus	Raadsvergadering 26 september 2019 Ter afdoening aan het college.
19 35484	12-8-2019	Namens Vereniging Natuur en Milieu Wijchen	Brief aan de raad over losloopbeleid Loonse Waard	Raadsvergadering 26 september 2019 t.k.n.
19 35495	9-8-2019	MARN	Gewijzigde reglement van de GR MARN 21 maart 2019	Raadsvergadering 26 september 2019 Ter afdoening aan het college.
19 35385	8-8-2019	Stichting StralingsArmNederland, De heer Bosman	Informatieverzoek inzake uitrol 5G netwerk	Raadsvergadering 26 september 2019 t.k.n.
19 35383	7-8-2019	Sjoerd van der Meer, Raadsadviseur/ plaatsvervangend griffier Renkum	Motie financiële solidariteit gemeenschappelijke regelingen	Raadsvergadering 26 september 2019 t.k.n.
19 35389	7-8-2019	Sjoerd van der Meer, Raadsadviseur/ plaatsvervangend griffier Renkum	Motie Begrotingsevenwicht	Raadsvergadering 26 september 2019 t.k.n.
19 34437	30-7-2019	Jan van der Meer, gedeputeerde voor Openbaar Vervoer Provincie Gelderland	Breng Flex	Raadsvergadering 26 september 2019 t.k.n. reactie op motie vreemd van 4 juli 2019
19 35012	25-7-2019	Vogelwerkgroep Rijk van Nijmegen e.o.	Bestrijd de eikenprocessierups met zijn natuurlijke vijanden!	Raadsvergadering 26 september 2019 t.k.n.
19 34901	22-7-2019	De Eerste Stap Kinderopvang	Jaarbeeld 2018 Kinderopvang de eerste stap	Raadsvergadering 26 september 2019 Ter afdoening aan het college.

Lijst van ingekomen brieven (voorzien van afdoening)

Nummer	Datum	Afzender	Titel	Afdoening
19 34799	19-7-2019	Naam bij de griffie bekend	5G straling	Raadsvergadering 26 september 2019 t.k.n.
19 34734	18-7-2019	Dar	Maatschappelijk jaarverslag 2018 Dar	Raadsvergadering 26 september 2019 Ter afdoening aan het college.
19 34675	15-7-2019	Omgevingsdienst Regio Nijmegen	Vastgesteld Jaarverslag 2018 ODRN en vastgestelde Begroting 2020 ODRN	Raadsvergadering 26 september 2019 Ter afdoening aan het college. Te betrekken bij zienswijze.
19 34539	11-7-2019	Gemeente Oostzaan	Motie gemeente Oostzaan inzake toename discriminatie	Raadsvergadering 26 september 2019 t.k.n.
19 34568	11-7-2019	Regionale Adviesraad Doelgroepenvervoer (RAD)	RAD jaarverslag 2018	Raadsvergadering 26 september 2019 Ter afdoening aan het college. Te betrekken bij zienswijze.
19 34674	10-7-2019	Stuurgroep versterking regionale samenwerking	Versterkingsproces regio Arnhem-Nijmegen	Raadsvergadering 26 september 2019 Wordt besproken in het presidium.
19 34678	10-7-2019	Vervoersorganisatie Regio Arnhem Nijmegen	Jaarrekening 2018 BVO DRAN	Raadsvergadering 26 september 2019 Ter afdoening aan het college. Te betrekken bij zienswijze.
19 34457	9-7-2019	Dennis van Zanten - Brandweer Gelderland - Zuid	Voortgangsrapportage Brandweerzorgplan	Raadsvergadering 26 september 2019 t.k.n.
19 34478	9-7-2019	Gemeente Heemstede	Als we verder de trap af moeten, komen we onder water	Raadsvergadering 26 september 2019 t.k.n.
19 34469	9-7-2019	GGD Gelderland-Zuid	Ontwikkeling meerjarenstrategie GGD Gelderland-Zuid	Raadsvergadering 26 september 2019 t.k.n.
19 34570	9-7-2019	Mieke Okhuysen - Veiligheidsregio Gelderland-Zuid	Consultatie gemeenteraad Regionaal risicoprofiel en Regionaal beleidsplan	Raadsvergadering 26 september 2019 Ter afdoening aan het college. Te betrekken bij zienswijze.
19 34455	9-7-2019	Wethouder Geert Gerrits namens Colleges uit de regio Rijk van Nijmegen	Oproep tot vergroten stabiliteit in algemene uitkering	Raadsvergadering 26 september 2019 t.k.n.
19 34676	8-7-2019	Vervoersorganisatie Regio Arnhem Nijmegen	Meerjarenplanbegroting 2020-2023	Raadsvergadering 26 september 2019 Ter afdoening aan het college. Te betrekken bij zienswijze.

Lijst van ingekomen brieven (voorzien van afdoening)

Nummer	Datum	Afzender	Titel	Afdoening
19 34331	5-7-2019	drs. Jules van Wijngaarden, GGD Gelderland-Zuid	Reactie opmerkingen zienswijzen gemeenten naar aanleiding van de vraag om uw zienswijze betreffende de Jaarstukken GGD 2018 en de Programmabegroting GGD 2020	Raadsvergadering 26 september 2019 Ter afdoening aan het college. Te betrekken bij zienswijze.
19 29828	5-7-2019	Martine van Minnen - Strategisch Adviseur MGR regio Rijk van Nijmegen	Aanbieding jaarstukken en begroting MGR en verzoek tot wijziging MGR	Raadsvergadering 26 september 2019 Ter afdoening aan het college. Te betrekken bij zienswijze.
19 29173	3-7-2019	Rijkswaterstaat	Reactie Rijkswaterstaat op brief met verzoek snelheidsverlaging A50	Raadsvergadering 26 september 2019 Ter afdoening aan het college.
19 34093	1-7-2019	Marieke Gorkink - Communicatieadviseur Gelderse Natuur en Milieu federatie	Wind en Zonneparken realiseren samen met inwoners	Raadsvergadering 26 september 2019 Ter afdoening aan het college.
19 34023	28-6-2019	Jan van Delft - Secretaris van het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijk regeling MARN	Jaarstukken GR MARN	Raadsvergadering 26 september 2019 Ter afdoening aan het college. Te betrekken bij zienswijze.
19 34073	26-6-2019	Paul Blokhuis - Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport	Brief gemeenten terughoudendheid in contact met de tabaksindustrie	Raadsvergadering 26 september 2019 t.k.n.
19 33867	26-6-2019	Bestuur Gemeenschappelijke Regeling Bijsterhuizen	Vastgestelde stukken GR Bijsterhuizen	Raadsvergadering 26 september 2019 Ter afdoening aan het college. Te betrekken bij zienswijze.
19 33874	26-6-2019	Sjaak Kamps - Secretaris Euregio Rhein-Waal/Euregio Rijn-Waal	Verslag Euregioraad 6 juni 2019	Raadsvergadering 26 september 2019 t.k.n.
19 33995	25-6-2019	Naam bij de griffie bekend	Graafseweg	Raadsvergadering 26 september 2019 Ter afdoening aan het college.
19 33286	11-6-2019	Continentie Stichting Nederland	Verzoek om invullen vragenlijst over toilettenbeleid in gemeente Wijchen	Raadsvergadering 26 september 2019 Ter afdoening aan het college.
19 32504	27-5-2019	Marije Cornelissen - Directeur UN Women Nederland	Wereldwijde Orange the World campagne tegen geweld tegen vrouwen	Raadsvergadering 26 september 2019 t.k.n.

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	408
Extern Zaak ID	Z/19/031101
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	26 september 2019
Agendapunt	5.a
Omschrijving	31101 Meningsvormende nota Scenario's visie 't Mozaïek
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team Welzijn & Sport
Eigenaar	Ribbink, Rob
Soort nota	Meningsvormendenota
Programma/Paragraaf	P5 Sport, cultuur en recreatie
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Loermans, P.L.J. (Paul)
Telefoonnummer steller	0884327344
E-mail adres steller	r.ribbink@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Meningsvormende nota
Bijlage 1_Missie en visie bestuur 't Mozaiek
Bijlage 2_Overzicht inkomsten en uitgaven theater
Bijlage 3_Meerjarenbegroting 2020-2023 't Mozaiek
Bijlage 4_Visie en Missie mozaiek- gemeente
Bijlage 6_Activiteitenverslag 't Mozaiek 2018
Bijlage 7_Begrotingsscenario's 't Mozaiek
't Mozaiek scenario's voor visie
Bijlage 5_gesubsidieerde instellingen in 't Mozaiek

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Raad Informatiebijeenkomst openbaar Wijchen	5 september 2019
College BenW openbaar Wijchen	28 mei 2019
Stukken gemeenteraad Wijchen	4 juni 2019
Commissievergadering Wijchen	12 september 2019
Raad openbaar Wijchen	**26 september 2019**

Voorgesteld besluit

Een richtinggevende uitspraak te doen over de scenario's voor 't Mozaïek.

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

Een richtinggevende uitspraak te doen over de scenario's voor 't Mozaïek.

Openbaar Zaaknummer: 31101

Meningsvormende nota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Visie 't Mozaïek

Aanleiding

De aanleiding voor een herziening van de bestaande visie op de exploitatie en het beheer van ’t Mozaïek komt voort uit de onhaalbare opdracht van de gemeente aan stichting ’t Mozaïek om uit de opbrengst van verhuur en horeca-activiteiten het negatieve exploitatieresultaat van het theater te compenseren alsmede een buffer op te bouwen voor het (groot) onderhoud waarvoor de stichting verantwoordelijk is. De financiële positie van de stichting staat de laatste jaren onverminderd onder druk. Ondanks de stijgende vraag naar diensten van ’t Mozaïek en de aanpassing van de huurprijzen naar marktconforme tarieven, lukt het de stichting niet om een sluitende exploitatie te realiseren. De urgentie is hoog om met een structurele financiële oplossing voor ‘t Mozaïek te komen. Stichting ’t Mozaïek streeft naar een gezonde exploitatie waarmee zij de toekomst in kan. De stichting geeft aan dat ze haar missie niet zonder subsidie van de gemeente Wijchen waar kan maken. Hoeveel dat zou moeten zijn, hangt mede af van welke visie wij hebben op ’t Mozaïek.

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluiten
21-03-2013	13 IZ 155 Visie en Missie sociaal cultureel en educatief centrum ‘t Mozaïek
28-06-2018	18 4 8088 SCEC 't Mozaïek / subsidieverlening 2018. Visie op de toekomst.

Scenario’s

	Scenario	Functie	Effect op exploitatie	Budgetsubsidie	Keuze
1	**Verduurzaming**	Het gebouw verder verduurzamen.	Energie-rekening daalt.	Nader te bepalen. Gemeente moet investeren. Besparing op energie-rekening betekent lagere subsidie-behoefte.	Betrekken bij nota Verduurzaming maatschappelijk vastgoed.
2	**Afwerkings-niveau & Onderhouds-niveau**	A Het onderhoudsniveau opschalen.	Gering.	Ons onderhouds-fonds voorziet hier financieel niet in.	Draagt weinig bij aan de oplossing.
		B Theatergebonden elementen structureel onderhouden en hiervoor reserveren.	Uitzetting structureel € 38k.	€ 38k toevoegen aan ons onderhouds-fonds óf als	Als we een theater willen, dan is aan te raden stichting ’t Mozaïek te subsidiëren voor

				subsidie-bedrag verstrekken aan 't Mozaïek.	theatergebonden elementen voor instandhouding.
3	**Ontvlechting van het theater**	Het theater financieel en bestuurlijk los te koppelen van stichting 't Mozaïek.	Kosten nemen toe. Inefficiënt.	Niet berekend.	Niet doen.
4	**'t Mozaïek als multi functionele accommodatie (MFA)**	De stichting exploiteert het gebouw door de ruimten te verhuren. Het theater is dicht en uit roulatie. De stichting organiseert geen maatschappelijke projecten en geen evenementen.	Positief saldo. + € 47k	€ 0	Dit heeft niet onze voorkeur. Financieel is het wel het meest gunstig voor de gemeente, we hoeven niets bij te dragen aan de stichting.
5	**'t Mozaïek als MFA mét professioneel theater**	De stichting exploiteert het gebouw door de ruimten te verhuren. De stichting exploiteert het theater met een professioneel programma. De stichting doet de nodige investeringen voor groot onderhoud gebouw en theater.	Negatief saldo van € 122k	€ 122k	Dit betekent een inperking van onze huidige visie. Maar we behouden hiermee wél een professioneel theater met zo'n 80 voorstellingen per jaar. Ook stellen we 't Mozaïek in de gelegenheid structureel onderhoud aan gebouw en theater te plegen.
6	**'t Mozaïek als MFA met professioneel theater mét maatschappe-lijke functie** ***(= huidige situatie)***	De stichting exploiteert het gebouw door de ruimten te verhuren. De stichting exploiteert het theater met een professioneel programma en werkt de maatschappelijke functie uit. De stichting doet de nodige investeringen voor groot onderhoud gebouw en theater.	Negatief, tekort van € 140k. Maar we zien mogelijk-heden voor sponsoring zodat de subsidie-behoefte lager wordt.	€ 140k	Voldoet aan huidige situatie. Maar het is voor ons financieel ongunstiger dan scenario 5. We vinden dat maatschappelijke activiteiten door de stichting, derden of eventueel via andere subsidies bekostigd moeten worden. (dan kunnen we bij gelegenheid afwegen of we activiteit subsidiabel vinden).
7	**'t Mozaïek als MFA mét professioneel theater mét maatschappe-lijk functie en mét culturele functie**	Gelijk aan scenario 6, uitgebreid met een culturele ambitie. De stichting programmeert een cultureel divers aanbod en biedt ruimte aan nieuw talent.	Negatief saldo van € 147k. We zien mogelijk-heden voor sponsoring zodat de subsidie-behoefte lager wordt.	€ 147k	We vinden het geen kerntaak van de gemeente. We laten financiering van de culturele ambitie over aan sponsors.

Overeenkomsten
- In alle scenario's, behalve scenario 4, handhaven we het theater.
- In alle scenario's, behalve scenario 3, blijft het theater integraal onderdeel van stichting 't Mozaïek.
- In alle scenario's streven we naar een solide exploitatie voor stichting 't Mozaïek.
- In alle scenario's, behalve scenario 4, is er een subsidie of anderszins gemeentelijke investering voor 't Mozaïek nodig.
- In alle scenario's verandert er niets voor het onderdeel "Verhuur" van de stichting.
- In alle scenario's, behalve scenario 1, beschouwen we de energiekosten van de stichting als een vaststaand gegeven.
- In alle scenario's, behalve scenario 2, handhaven we het huidige afwerkingsniveau van het gebouw.

Verschillen
- Scenario's 1, 2 en 3 zoeken de oplossing van het probleem in de randvoorwaarden waarbinnen 't Mozaïek kan functioneren (gebouw of organisatorisch). Scenario's 4, 5, 6 en 7 zoeken de oplossing van het probleem in de inhoud van 't Mozaïek.
- Alleen scenario 4 realiseert een gezonde exploitatie zonder subsidie. Maar dat betekent wel sluiting van het theater. In alle andere gevallen zal de gemeente moeten betalen (subsidie en/of investeren in gebouw).

Ons advies
Wij adviseren uw raad om te kiezen voor scenario 5. Wij vinden dat de kerntaak van stichting 't Mozaïek bestaat uit enerzijds het verhuren van ruimten in het gebouw aan maatschappelijke partijen die zich bevinden op sociaal, cultureel en/of educatief vlak. Anderzijds hechten wij belang aan een theater voor onze gemeente en is het exploiteren van een professioneel theater een kerntaak voor de stichting. Om dit mogelijk te maken heeft de stichting een toereikende subsidie nodig. Hierbij moeten we de stichting ook in staat stellen om de noodzakelijke investeringen en vervangingen in het gebouw en het theater te plegen.

We willen in de subsidie aan 't Mozaïek geen bedrag opnemen voor de maatschappelijke en culturele functie. De stichting faciliteert door ruimte in het gebouw en het theater te verhuren voor deze activiteiten. Ze kan maatschappelijke activiteiten via andere bronnen financieren. Eventueel met een gemeentelijke subsidie waarbij wij per activiteit afwegen of er een gemeentelijke verantwoordelijkheid is, of het past binnen ons beleid en of er budget beschikbaar is.

Op dit moment komen de meeste projecten en evenementen vanuit de buitenwacht die zich spontaan meldt voor het gebruik van 't Mozaïek. Als gevolg van dit scenario zullen prijzen omhoog gaan omdat de stichting de kosten zonder subsidie moet terugverdienen. Dit kan ten koste gaan van het aanbod. In toenemende mate organiseert de stichting echter ook zelf projecten en evenementen, meestal in samenwerking met interne huurders (hieronder vallen ook instellingen die we al subsidiëren voor het organiseren van maatschappelijke activiteiten). De coördinatie, planning en organisatie van projecten en evenementen vinden plaats in eigen beheer met een beperkte formatie. Als gevolg van dit scenario zal 't Mozaïek op zoek moeten naar andere financieringsbronnen of activiteiten moeten schrappen.

Wij willen over de band van de amateurkunst regelen dat we onze gesubsidieerde amateurkunstverenigingen met een doelsubsidie tegemoet komen zodat zij in staat zijn

een voorstelling te organiseren in het theater. In het afgelopen jaar hebben 4 Wijchense amateurkunstverenigingen 1 of meer voorstellingen gegeven in 't Mozaïek.

Financiële gevolgen
Elk scenario heeft zijn eigen financiële gevolg. In onze begroting staat een structurele subsidie van € 50.000 voor 't Mozaïek. In het overzicht geven we weer welke verandering elk scenario oplevert voor onze begroting.

Scenario		**Uitzetting**
1	Verduurzaming	Volgt in 4e kwartaal via nota vastgoed
2	Afwerkingsniveau	Niet berekend
3	Ontvlechting theater	Niet berekend
4	MFA zonder theater	− € 50.000
5	MFA met professioneel theater	+ € 72.000
6	MFA met professioneel theater met maatschappelijke functie	+ € 90.000
7	MFA met professioneel theater met maatschappelijke functie en culturele ambitie	+ € 97.000

Communicatie
In aanloop naar deze scenario's hebben we constructief overleg gevoerd met de directie van 't Mozaïek. In goede samenwerking met 't Mozaïek hebben we het document opgesteld waarin de scenario's staan beschreven.

Het bestuur van de stichting steunt scenario 6. Het bestuur is tegen scenario 4 waarin het theater wordt gesloten. Tot slot ziet het bestuur graag dat het gebouw verder wordt verduurzaamd zodat de stichting de energiekosten kan verlagen. Hierdoor zal ook de subsidiebehoefte afnemen. Wij raden uw raad aan om de keuze over verduurzaming integraal te behandelen bij de nota verduurzaming maatschappelijk vastgoed, die we later dit jaar aan u voorleggen.

Uitvoering of Vervolgstappen
We werken uw keuzes uit in de visie voor 't Mozaïek. We komen dit najaar, en vóór de begrotingsvergadering, bij uw raad met een beslisnota waarin we de visie ter vaststelling aan u voorleggen. In die beslisnota verzoeken we u een budgetsubsidie voor 4 jaar te verlenen aan stichting 't Mozaïek.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Bijlage
- Scenario's voor visie op exploitatie en beheer stichting 't Mozaïek, 28 mei 2019.

Scenario's voor visie op exploitatie en beheer stichting 't Mozaïek

28 mei 2019

1. Inleiding

't Mozaïek levert een belangrijke bijdrage aan een rijk sociaal en cultureel leven in onze gemeente en is bereikbaar voor zoveel mogelijk inwoners. 't Mozaïek biedt ruimte aan diverse culturele uitingen en beschikt over een gevarieerd theateraanbod. Het is een plaats waar mensen elkaar ontmoeten, genieten van cultuur en waar ze zich educatief ontplooien. Een aantrekkelijke maatschappelijke en culturele accommodatie draagt bij aan de culturele en economische kracht van Wijchen. 't Mozaïek vervult deze maatschappelijke functie door plaats te bieden aan sociale, culturele en educatieve voorzieningen. 't Mozaïek is ook een plaats waar sociaal-maatschappelijke, educatieve en culturele activiteiten worden georganiseerd. Waar instellingen samenkomen met bevordering van de sociale cohesie, synergie en kruisbestuiving.

Tijdens de commissievergadering van 14 juni 2018 bleken verschillende fracties in de gemeenteraad behoefte te hebben aan een (geactualiseerde) integrale visie op de exploitatie en het beheer van 't Mozaïek voor sociaal culturele, educatieve en andere maatschappelijke doelen en het organiseren van (theater-) activiteiten. Gelezen het amendement van de raad in juni 2018 heeft Stichting 't Mozaïek[1] op 22 januari 2019 een gesprekstafel georganiseerd als verkenning voor de toekomstscenario's.

Wij hebben naar aanleiding van het amendement een aantal scenario's uitgewerkt voor aanpassing van uw integrale visie uit 2013 voor de exploitatie en het beheer van 't Mozaïek. Op grond van die scenario's kan uw raad een richtinggevende uitspraak doen waarvoor u vanaf 2020 een budgetsubsidie wil verstrekken.

2. Aanleiding

De aanleiding voor een herziening van de visie op de exploitatie en het beheer van 't Mozaïek komt voort uit de onhaalbaar gebleken opdracht van de gemeente aan stichting 't Mozaïek. Deze opdracht luidt om uit de opbrengst van verhuur en horeca-activiteiten het negatieve exploitatieresultaat van het theater te compenseren én een buffer op te bouwen voor het (groot) onderhoud waarvoor de stichting verantwoordelijk is. In 2014 stelden we vast dat de stichting over een goede liquiditeitspositie en solvabiliteit beschikte zodat zij tegenvallers in de exploitatie nog uit eigen middelen kon opvangen. We gingen ervan uit dat de stichting in staat zou zijn om de exploitatie van 't Mozaïek (op termijn) sluitend te krijgen. Helaas is dat niet gelukt. Sinds de bezuiniging van de theatersubsidie vanaf 2010 is stichting niet meer in staat om de organisatie financieel gezond te exploiteren. Dit ondanks de stijgende vraag naar diensten van 't Mozaïek en aanpassing van de huurprijzen naar marktconforme tarieven. Middelen bedoeld voor onderhoud zijn door de stichting gebruikt om de exploitatie rond te maken hopend op financieel betere tijden.

Wij hebben met de stichting afgesproken dat, als de financiële positie van 't Mozaïek daar aanleiding toe geeft, we in overleg treden om te bekijken wat we kunnen doen. Door het belang dat wij hechten aan 't Mozaïek voor de Wijchense samenleving en de sociaal-culturele infrastructuur, willen we de stichting helpen bij het realiseren van een gezonde exploitatie. De gemeente heeft de laatste jaren incidenteel bijgedragen aan de exploitatie van de stichting. Zo heeft uw raad eenmalig subsidie verstrekt voor de inrichting van de foyer, theaterstoelen en een trekkenwand. Voor 2018 en 2019 heeft u een structurele subsidie toegekend van

[1] We spreken over Stichting 't Mozaïek of de stichting en bedoelen dan de beheerstichting als rechtspersoon. Met 't Mozaïek bedoelen we het gebouw als onroerende zaak.

€ 50.000. Daarnaast heeft u in 2014 de taakstellende bezuiniging van € 100.000 op de exploitatie van het 't Mozaïek structureel geschrapt. Verder hebben we bij leegstand mogelijke huurders, die passen binnen onze visie, gestimuleerd om naar 't Mozaïek te gaan. De bibliotheek, Wijchense Omroep en de Historische vereniging Tweestromenland zijn hier voorbeelden van.

2.1 Exploitatie stichting 't Mozaïek

Sinds 2012 heeft de stichting in de exploitatie keuzes moeten maken die op de korte termijn niet meer houdbaar zijn. Die keuzes zijn:

- Uitstel van groot onderhoud waardoor er nu sprake is van achterstallig onderhoud;
- Structureel te weinig of niet sparen voor onderhoud. Sinds 2011 zijn investeringen opgeschort vanwege het negatieve exploitatieresultaat. De stichting kon dus niet sparen voor investeringen in verbetering of modernisering van het gebouw;
- Tot 2017 hield de stichting de personele bezetting laag. Volgens de stichting te laag waardoor de werkdruk voor het personeel nu te hoog is. Verder is volgens de stichting de beloning structureel achtergebleven en heeft ze lange tijd niet geïnvesteerd in de kwaliteit van haar medewerkers (door scholing). Hierdoor is de organisatie nu als geheel kwetsbaar;
- Het negatieve exploitatieresultaat van de laatste jaren heeft ertoe geleid dat de stichting heeft ingeteerd op het eigen vermogen. Dit betekent dat het bestuur van de stichting in 2019 voor de keuze staat activiteiten (volledig) af te bouwen of voort te zetten.

In het licht van de financiële situatie waren deze keuzes begrijpelijk. Maar het bestuur van de stichting kan dit financieel beleid van de afgelopen jaren niet voortzetten. De stichting heeft de financiële positie en de forse druk op de kwaliteit van medewerkers, diensten en producten erkend. Zij is in 2017, na overleg met de gemeente, begonnen met een inhaalslag door optimalisatie en professionalisering van haar bedrijfsvoering. In bijlage 1 vindt u de visie van het bestuur van de stichting hierover.

De stichting hield in haar begroting 2018 rekening met een tekort van bijna € 80.000 zonder subsidie. Uw raad heeft een budgetsubsidie voor 2018 verleend van € 50.000. Het werkelijke exploitatietekort voor 2018 is uitgekomen op € 45.000. Het bestuur van 't Mozaïek stuurt ons hiervoor een aanvullend subsidieverzoek.

De solvabiliteit daalde in 2018 van 31,2 naar 19,8. De current ratio daalde van 2,7 in 2017 naar 1,9 in 2018. De accountant van de stichting stelt bij de jaarrekening 2018 dat op basis van deze cijfers het bestuur van 't Mozaïek in 2019 het onoverkomelijke besluit zal moeten nemen dat 't Mozaïek in de huidige vorm moet stoppen. De stichting kan zonder extra steun van de gemeente in de vorm van een aanvullende subsidie voor 2018 en 2019 én een toereikende budgetsubsidie vanaf 2020, in haar huidige vorm niet voortbestaan.

2.2 Theater exploitatie

We stellen vast dat een bedrijfseconomisch verantwoorde exploitatie van 't Mozaïek onvoldoende rendement uit verhuur en horeca oplevert om het theater kostenneutraal te exploiteren. De inkomsten en kosten voor het theater zijn in de afgelopen jaren niet veel veranderd. Het saldo blijft vrij stabiel. Zie het overzicht in bijlage 2. De exploitatie van een theater kost geld. Er is bijna geen enkel theater dat zonder subsidie kostendekkend is te exploiteren. Uit gegevens van het Theater Analyse System (TAS) blijkt dat landelijk gemiddeld 39% van alle inkomsten van theaters afkomstig is uit gemeentelijke bijdragen. Voor theater 't Mozaïek was dat over 2018 en 2019 20%.

2.3 Begroting exploitatie stichting 't Mozaïek

De stichting heeft een begroting gemaakt voor een in haar ogen gezonde bedrijfsvoering (zie meerjarenbegroting 2020-2023 in bijlage 3). Op die manier kan ze een acceptabel niveau van exploitatie en onderhoud van de onderneming realiseren met behoud van de huidige functionaliteiten. De stichting wil de noodzakelijke maatregelen niet langer uitstellen. Ze wil een noodzakelijke inhaalslag maken door investeringen in vooruitgeschoven (groot) onderhoud en door vermindering van de kwantitatieve en kwalitatieve kwetsbaarheid van de personele bezetting. Met name investeringen en vervangingen in het oude gedeelte van het gebouw en

de toekomstige kosten voor vervanging van theatergebonden elementen trekken een zware wissel op de exploitatie. Dat wordt inzichtelijk wanneer je kijkt naar de begroting waarbij er geen onderhoud meer zou worden gepleegd aan het gebouw (bijlage 7.5). Ook drukken de hoge energielasten zwaar op de exploitatie. Zonder subsidie komt de stichting in de komende 4 jaar jaarlijks tussen € 123.000 en € 140.000 tekort.

De stichting streeft naar een gezonde bedrijfsvoering voor de toekomst. Een toekomst waarin zij haar missie waar kan maken en waarin zij zich kan ontwikkelen als maatschappelijk ondernemer. De stichting geeft aan dat ze haar missie niet zonder een toereikende budgetsubsidie van de gemeente Wijchen waar kan maken. Hoeveel subsidie, hangt ook af van welke visie uw raad heeft op 't Mozaïek. Naast een toereikende budgetsubsidie zou een fasegewijze verduurzaming van het gebouw door de gemeente de energiekosten van dit moment substantieel kunnen drukken.

3. Visie 't Mozaïek en vraagstelling

Wij hechten een groot belang aan 't Mozaïek voor de Wijchense samenleving en de sociaal-culturele infrastructuur. Uw raad heeft in 2013 een integrale visie voor 't Mozaïek vastgesteld waarin dit belang wordt onderkend (zie bijlage 4). Deze visie past volgens ons op hoofdlijnen nog steeds goed. Maar de visie verlangt op grond van nieuwe inzichten en ontwikkelingen aanpassing. Zoals hiervoor uitgelegd is de huidige visie voor de stichting niet kostendekkend uit te voeren zonder gemeentelijke subsidie. We willen daarom de opdracht om het theater kostendekkend te exploiteren via het rendement uit verhuur en horeca aanpassen.

De centrale vraag voor deze nota luidt:

> *Wat is onze integrale visie op de exploitatie en het beheer van 't Mozaïek voor sociaal culturele, educatieve en andere maatschappelijke doelen en het organiseren van (theater-) activiteiten, waarbij de stichting in staat is om een gezonde bedrijfsvoering te realiseren*.

Hieruit vloeit de vraag voort aan welke knoppen kunnen we draaien om voor 't Mozaïek een gezonde exploitatie te realiseren. Want uiteindelijk komt de vraag neer op een financiële afweging: Wat mag 't Mozaïek de Wijchense gemeenschap kosten?

We hebben de kosten en inkomsten van de bedrijfsvoering voor 't Mozaïek transparant. De stichting heeft de exploitatie en het beheer van 't Mozaïek, die recht doet aan onze huidige visie, scherp. Zij kan onze visie in de praktijk niet uitvoeren zonder (in-)directe financiële steun. In het vorige hoofdstuk hebben we de begroting voor een gezonde exploitatie aangereikt. Voor het behoud van de huidige maatschappelijk-culturele functies van 't Mozaïek komt de stichting volgens haar berekening € 140.000 tekort. Welke keuzes kunnen we maken zodat we de stichting helpen om een gezonde exploitatie te realiseren?

Ten eerste kunnen we kijken naar scenario's met behoud van de huidige inhoudelijke invulling van 't Mozaïek. Zoals gezegd, trekt de staat van het gebouw een zware wissel op de exploitatie. Zijn er scenario's denkbaar die daarop ingrijpen? Is er daarnaast een scenario op organisatorisch niveau die de exploitatie voor de stichting kan verbeteren? In onze huidige visie staat dat ontvlechting van het theater een oplossing kan zijn voor stichting 't Mozaïek. Dit leidt tot de volgende scenario's:

1. Verduurzaming van 't Mozaïek om zó de energielasten voor de stichting te drukken.
2. Verhoging van ons onderhoudsniveau voor het gebouw zodat de stichting de verhuur en huurprijzen kan opwaarderen.
3. Het theater onderbrengen in een aparte theaterstichting zodat stichting 't Mozaïek die kosten niet meer heeft.

Ten tweede kunnen we kijken naar scenario's die de inhoudelijke functie van 't Mozaïek raken. In hoeverre draagt een aanpassing van de gewenste maatschappelijke en culturele functies die 't Mozaïek heeft, bij aan een financiële oplossing? Dit leidt tot de volgende scenario's:

4. Het theater sluiten zodat de exploitatie voor de stichting verbetert.
5. De maatschappelijk-culturele functie van ’t Mozaïek beëindigen. In het theater met een toereikende subsidie alleen professionele voorstellingen programmeren.
6. De huidige gewenste maatschappelijke en culturele functies van ’t Mozaïek in stand houden en daarvoor een toereikende subsidie verstrekken.
7. De huidige gewenste maatschappelijke en culturele functies van ’t Mozaïek versterken en daarvoor een toereikende subsidie verstrekken.

In de volgende hoofdstukken werken we de “knoppen” uit in scenario’s. Het is uiteindelijk aan uw raad om hierover een richtinggevende uitspraak te doen. Op basis daarvan herijken we de gemeentelijke integrale visie voor het beheer en de exploitatie van ’t Mozaïek.

4. Scenario 1: Verduurzaming van ‘t Mozaïek

In aanloop naar deze meningsvormende nota is de vraag geopperd of we de verduurzaming van ’t Mozaïek bij deze discussie betrekken. Stichting ’t Mozaïek heeft namelijk hoge energielasten die zwaar op de exploitatie drukken. Als wij het gebouw verder verduurzamen, dan kan de stichting op haar energierekening besparen waardoor de exploitatie verbetert. Hierdoor daalt ook de subsidiebehoefte.

De gemeente is als eigenaar van het gebouw verantwoordelijk voor dit vastgoed en de eventuele verduurzaming daarvan. In het 3e kwartaal van 2019 komen we met een nota naar uw raad met ambities voor verduurzaming van ons gemeentelijk maatschappelijk vastgoed. Op basis van die nota maakt u een afweging van de gemeentelijke duurzaamheidsambities en investeringen die daarmee gemoeid zijn. Op basis daarvan verwachten we vervolgens in het 4e kwartaal van 2019 een afgewogen voorstel over verduurzaming van het gebouw ’t Mozaïek aan u te kunnen presenteren.

We willen hier niet op vooruit lopen door ’t Mozaïek er nu uit te lichten. Dan is er immers geen integrale afweging mogelijk op het onderwerp duurzaamheid binnen ons totale vastgoed. We willen de discussie over de beleidsvisie voor ‘t Mozaïek voeren zonder het onderwerp verduurzaming. Dan kunnen we dit jaar bindende meerjarige (subsidie-) afspraken met stichting ’t Mozaïek maken. We beseffen wel dat energiebesparende maatregelen, die ons geld kosten, een besparing op de subsidiebehoefte van de stichting tot gevolg kan hebben.

Keuze 1:
Verduurzaming van ’t Mozaïek te betrekken bij de nota verduurzaming maatschappelijk vastgoed. Dat betekent dat we in de volgende scenario’s de huidige energielast van ’t Mozaïek als een gegeven beschouwen. Als we (op termijn) investeren in energiebesparende maatregelen heeft dat een positief effect op de exploitatie van ’t Mozaïek wat kan leiden tot een lagere subsidie.

5. Scenario 2: Onderhouds- en afwerkingsniveau ’t Mozaïek

Stichting ’t Mozaïek ziet graag dat wij meer of eerder investeren in het groot onderhoud van het gebouw waarvoor wij als eigenaar aan de lat staan. Dit verhoogt de uitstraling en kwaliteit van het gebouw. Zo kan de stichting ’t Mozaïek nog beter verhuren en meer inkomsten genereren ten gunste van het exploitatieresultaat. Als voorbeeld wijst de stichting op de staat van onderhoud van de kleedkamers, de toiletvoorziening bij de foyer en de zonwering aan de buitenzijde van het gebouw. Het toevoegen van een airconditioning in de theaterzaal draagt ook positief bij aan de verhuurbaarheid.

Wij schatten dat de extra inkomsten die de stichting hierdoor kan behalen beperkt is. De permanente verhuur is al nagenoeg 100%. Er is nauwelijks leegstand. Substantieel meer inkomsten uit vaste verhuur wordt door deze maatregel niet bereikt. De vraag is hoeveel opbrengst door incidentele verhuur van theater en foyer te behalen valt als wij meer investeren in het onderhoud van het gebouw. Onze onderhoudsvoorziening voorziet financieel

niet in verhoging van het afwerkingsniveau of het naar voren halen van onderhoudsmaatregelen.

Wij hanteren als eigenaar van maatschappelijk vastgoed de indelingsklasse van Planon om het onderhouds- en afwerkingsniveau te waarderen. Er zijn 6 klassen. We hanteren voor alle gebouwen onderhoudsklasse 3 met uitzondering van enkele bouwkundige zaken. We onderhouden enkele monumenten in klasse 2 bij wijze van uitzondering. Klasse 3 is een na te streven onderhoudsconditie onder de titel "voldoende".[2] We accepteren dat onze gebouwen dalen naar onderhoudsklasse 4 voor elementen zoals: kozijnen, schilderwerk en zonweringen. Dat wil zeggen dat we in actie komen zodra het risico ontstaat dat deze elementen in onderhoudsklasse 5 terecht komen.[i]

Keuze 2A:
Opwaarderen van het onderhoudsniveau draagt in onze optiek in bescheiden mate bij aan een gezonde financiële exploitatie van 't Mozaïek. Terwijl opschalen naar een hogere onderhoudsklasse voor ons een financiële consequentie heeft. Ons onderhoudsfonds voorziet daar niet in. Daarom adviseren we om de huidige onderhoudsklasse voor 't Mozaïek te handhaven. We accepteren dat gebouwelementen wellicht gedateerd ogen, mits ze functioneel en veilig zijn. Ze zijn geen visitekaartje voor het gebouw, maar ze voldoen wel.

Onderhoud theatergebonden elementen
Stichting 't Mozaïek is volgens de demarcatielijst verantwoordelijk voor het onderhoud en de vervanging van de theatergebonden elementen. Denk aan: tribune, belichting, geluidapparatuur, podium, trekkenwand en de podiumlift. Dit zijn essentiële onderdelen van een theaterzaal. Zonder deze elementen geen functionerend theater. De stichting heeft de jaarlijkse kosten hiervoor in haar MJOP[3] berekend op € 38.000. De stichting zou de vervangingsinvesteringen van het theater buiten haar begroting kunnen laten. Hierdoor verbetert de exploitatie van de stichting en draagt dit deels bij aan de oplossing. Maar stichting 't Mozaïek zal ons om een financiële bijdrage vragen zodra onderdelen van het theater aan vervanging toe zijn. Of de stichting moet fondsen zien te werven. In beide situaties is succes niet vanzelfsprekend.

Keuze 2B:
Als we vinden dat we een theater moeten behouden voor Wijchen, dan zullen we de kosten voor de theatergebonden elementen direct of indirect via subsidie moeten dragen. Zo stellen we de stichting in staat een gezonde bedrijfsvoering te realiseren. Dit draagt bij aan de oplossing van het probleem.

6. Scenario 3: Ontvlechting van het theater

In de visie uit 2013 stond de optie om het theater financieel en bestuurlijk los te koppelen van stichting 't Mozaïek. De bedoeling hiervan was transparantie in kosten en inkomsten voor theater en verhuur. Gedachte was dat de ontvlechting van theaterkosten en verhuuropbrengsten zou resulteren in lagere huurkosten voor de huurders. Het rendement zou namelijk niet langer nodig zijn om het verlies op het theater te dekken. Een groot deel van de huurders ontvangt van ons subsidie, waarin opgenomen een component voor huurkosten (zie bijlage 5). Na het verlagen van de huur zou de subsidie ook omlaag kunnen. Deze besparing zouden we vervolgens kunnen gebruiken voor een rechtstreekse subsidierelatie met een nieuwe "theaterstichting" als aparte rechtspersoon. De theaterstichting zou een budgetsubsidie ontvangen. Stichting 't Mozaïek zou zich voortaan toe leggen op de verhuur, de horeca en projecten in het gebouw.

[2] Klasse 3 is als volgt beschreven: "Invloeden door het gebruik en verouderingsverschijnselen beginnen zich te manifesteren. Eerste 'echte' gebreken dienen zich aan en uiten zich in een beperkt aantal (ver)storingen per jaar. Een enkele keer kan dit leiden tot een bedrijfsonderbreking. De veiligheid is gewaarborgd en er wordt geheel voldaan aan de regel- en wetgeving."

[3] Meerjarenonderhoudsplan

We hebben de kosten en inkomsten van stichting ’t Mozaïek inmiddels transparant. Daarvoor hoeven we niet meer te ontvlechten. De veronderstelling dat ontvlechting leidt tot lagere huurkosten en dus minder subsidie aan gesubsidieerde instellingen gaat niet op. Er valt geen budget vrij voor een theatersubsidie. Zoals eerder vastgesteld, is het jaarlijkse tekort op het theater nagenoeg stabiel. Maar het rendement uit verhuur en horeca is onvoldoende voor een sluitende bedrijfsmatig verantwoorde exploitatie. De huurtarieven van stichting ’t Mozaïek kunnen dus niet omlaag, zonder dat het tekort nog meer toe neemt. De stichting heeft bovendien ook niet gesubsidieerde huurders. Wat zijn dan de voor- en nadelen van dit scenario?

Voordelen
a. De theaterstichting huurt de theaterzaal rechtstreeks van de gemeente.
b. Stichting ’t Mozaïek kan het rendement uit de verhuur en exploitatie van het gebouw (zonder theaterzaal) toevoegen aan haar algemene reserve voor een solide bedrijfsvoering.

Nadelen
a. De theaterstichting zal als kleine werkgever zelf personeel moeten aantrekken of inhuren bij stichting ’t Mozaïek. Er ontstaat administratieve rompslomp en extra overhead. Hierdoor ontstaan extra kosten ten opzichte van de huidige situatie waarbij het theater onderdeel is van de stichting.
b. Het theater is onlosmakelijk verbonden met de rest van ’t Mozaïek. De situering van het theater in het gebouw biedt vele mogelijkheden voor samenwerking met andere bedrijfsonderdelen van stichting ‘t Mozaïek en vaste “huisgenoten” zoals de bibliotheek en MeerVoormekaar. ’t Mozaïek is een multifunctionele accommodatie avant la lettre. De theaterstichting is voor allerlei faciliteiten en diensten aangewezen op stichting ‘t Mozaïek. De theaterstichting zal via een overeenkomst allerlei zaken moeten afnemen bij stichting ‘t Mozaïek. De onderlinge verrekening van diensten, goederen en personeel leidt tot hoge administratieve kosten. De theaterstichting krijgt ook de kosten van samenwerking met de culturele partners in het gebouw volledig doorbelast.
c. Stichting ’t Mozaïek zal haar rendement uit verhuur niet meer inzetten om het exploitatietekort op het theater gedeeltelijk af te dekken.
d. Het bestuur van stichting ‘t Mozaïek is absoluut tegen deze ontvlechting. De in de afgelopen jaren gerealiseerde synergievoordelen gaan namelijk verloren. De betrokkenheid van maatschappelijke partners om in elkaar te investeren en gezamenlijk projecten te ontwikkelen neemt af.

Dit scenario levert geen oplossing voor het huidige financieel probleem. Het veroorzaakt zelfs meer financiële en organisatorische problemen.

Keuze 4:
Het theater niet te ontvlechten en niet bestuurlijk los te koppelen van stichting ‘t Mozaïek. Ontvlechting levert namelijk geen oplossing voor een gezonde bedrijfsvoering.

7. Scenario 4: ’t Mozaïek als multifunctionele accommodatie zónder theater en zónder activiteiten en evenementen

In dit scenario levert ’t Mozaïek een belangrijke bijdrage aan een rijk sociaal-cultureel leven in de gemeente.Het is het bereikbaar voor zoveel mogelijk inwoners van de gemeente door ruimten te verhuren. Het doel is het minimaal kostendekkend exploiteren van het centrum. Stichting ‘t Mozaïek blijft verantwoordelijk voor het beheer en de exploitatie van het gehele gebouw als een multifunctionele accommodatie. Maar de stichting programmeert geen professionele voorstellingen en ze ontplooit geen sociaal-culturele en educatieve activiteiten. Het theater wordt gesloten. Door de sluiting van het theater kan stichting ‘t Mozaïek kostendekkend exploiteren zonder subsidie (zie bijlage 7.1). Dit scenario biedt een oplossing voor een gezonde exploitatie maar doet ernstig afbreuk aan de inhoudelijke visie voor ’t Mozaïek.

We zien ’t Mozaïek als een belangrijke fysieke vestigingsplaats voor voorzieningen en activiteiten in de culturele infrastructuur van Wijchen. We vinden het theater in deze

multifunctionele accommodatie een belangrijke voorziening met maatschappelijke, culturele en economische meerwaarde voor een gemeente met 40.000 inwoners. Ook het bestuur van stichting ’t Mozaïek is tegen dit scenario. De opgebouwde synergievoordelen gaan verloren. De betrokkenheid van maatschappelijke partners om in elkaar te investeren en gezamenlijk projecten te ontwikkelen neemt af. Dit scenario leidt tot een uitholling van de maatschappelijke functie van ’t Mozaïek.

Keuze 4:
Het theater wel te behouden als cultureel podium.

8. Scenario 5: ‘t Mozaïek als multifunctionele accommodatie met theater

In dit scenario zorgt stichting ‘t Mozaïek voor maatschappelijke meerwaarde aan de Wijchense bevolking. Als *‘t Kleurrijke Huis van Wijchen* streeft zij continu naar een ondersteunend, sfeervol en gastvrij onderdak voor de inwoners van Wijchen. Het *Huis* als ontmoetingsplek, smeltkroes en inspirator voor haar bezoekers, gebruikers en aanbieders van diensten op sociaal, cultureel, maatschappelijk en educatief terrein. Dit willen we als volgt bereiken:

a. De stichting heeft de maatschappelijke taak voor het beheer en de exploitatie van het cultureel, educatief en welzijnscentrum.
b. De stichting stimuleert inhoudelijke en organisatorische samenwerking van de aanwezige voorzieningen en instellingen.
c. De stichting houdt het theater in stand als basisvoorziening. Het theaterprogramma bestaat uit professionele voorstellingen.

We verlenen in dit scenario aan stichting ‘t Mozaïek een budgetsubsidie voor de “basis exploitatie” van het theater. Dat houdt in dat we een minimaal noodzakelijke budgetsubsidie verlenen voor de exploitatie van het theater met een professioneel programma. Hierbij sturen we slechts op kwantiteit. De stichting moet met de subsidie het theater meerjarig in stand houden en jaarlijks een in de budgetovereenkomst vastgelegd aantal voorstellingen programmeren. We geven de stichting verder alle beleidsvrijheid om naar eigen inzicht activiteiten in het theater te programmeren. We laten het aan haar bestuur over om veilig of experimenteel te programmeren. Eventueel in samenwerking met interne en externe culturele partners. We verwachten dat de stichting in dit scenario veilig gaat programmeren. Dan zit de zaal immers vaak genoeg vol en is het exploitatietekort per voorstelling minimaal.

We dragen verantwoordelijkheid voor de instandhouding van een goede basisinfrastructuur van het theater. Programmeren in een theater dat niet goed kan worden onderhouden leidt tot verlies van kwaliteit, uitstraling, toonaangevende artiesten en uiteindelijk bezoekers. Dus is het jaarlijks reserveren voor groot onderhoud logisch. We kiezen voor een opslag op de basissubsidie aan stichting ’t Mozaïek voor de theatergebonden elementen. De stichting heeft hier in het gebruik maximaal invloed op als goed huurder. De stichting heeft ook meer kennis van en connecties voor de investeringen in theatergebonden groot onderhoud dan wij hebben.

In dit scenario organiseert de stichting geen maatschappelijke projecten, educatieve activiteiten en evenementen. Evenmin biedt de stichting tegen gereduceerd tarief het podium aan de amateurkunst verenigingen aan. In de bijlage 6 hebben we het activiteitenverslag van ’t Mozaïek met een overzicht van het huidige aanbod maatschappelijke projecten dat dan komt te vervallen. Structureel levert dit scenario voor de stichting een besparing op de personele kosten. Wel heeft de stichting frictiekosten doordat ze personeel ontslaat dat nu vorm geeft aan de maatschappelijke activiteiten. Voor dit scenario volgt een budgetsubsidie van € 122.000. Hierdoor is de stichting in staat om een gezonde exploitatie te realiseren en lossen we het probleem op, maar niet zonder een belangrijke inhoudelijke concessie te doen in onze huidige visie. In bijlage 7.2 hebben we de begroting voor dit scenario.

Keuze 5
Dit scenario betekent een inperking van onze huidige visie. De maatschappelijke functie van ’t Mozaïek zal verminderen. Het theater zal vaker leeg blijven. Er zijn 80 professionele voorstellingen per jaar in het theater. De rest van de tijd is de zaal leeg, uitgezonderd incidentele verhuur voor congressen en bijeenkomsten.

9. Scenario 6: 't Mozaïek als multifunctionele accommodatie met theater en maatschappelijke functie

Dit scenario betekent in feite het inhoudelijk voortzetten van de huidige visie. In dit scenario breiden we scenario 5 uit met een maatschappelijke ambitie. De stichting blijft maatschappelijke activiteiten in het theater organiseren, eventueel met interne of externe partners. 't Mozaïek blijft op deze manier een ontmoetingsplek, smeltkroes en inspirator voor zijn bezoekers, gebruikers en aanbieders van diensten op sociaal, cultureel, maatschappelijk en educatief terrein. We sturen op een maatschappelijke functie van het theater voor cultuureducatie, amateurkunst en maatschappelijke projecten (inclusief social return of investment). Dit willen we als volgt bereiken:

1: Cultuureducatie
We willen dat het theater ook bijdraagt aan een brede kennismaking met podiumkunsten. De stichting realiseert dat door zich te richten op cultuureducatie (basis- en voortgezet onderwijs) zodat kinderen in de gemeente Wijchen al op jonge leeftijd een theater van binnen zien en in aanraking komen met professionele theatervoorstellingen.

2: Amateurkunst
Het theater is er ook voor onze amateurkunst gezelschappen. We willen de gesubsidieerde organisaties in Wijchen de kans geven om tegen een gereduceerd tarief gebruik te maken van het theater om op te treden zoals dat ook nu het geval is.

3: Maatschappelijke projecten (inclusief social return of investment)
Het kleurrijke huis van Wijchen heeft een maatschappelijke functie voor álle inwoners van Wijchen. Ook onze inwoners die het niet breed hebben, willen we de gelegenheid bieden om een voorstelling in 't Mozaïek te bezoeken. De stichting stelt theaterkaarten beschikbaar voor de minima in Wijchen en zorgt dat er activiteiten en evenementen gratis of voor een zeer laag tarief worden aangeboden.

Met het beschikbaar stellen van stage- en leerwerkplekken komt de maatschappelijke functie van het kleurrijk huis van Wijchen tot z'n recht. Zo kunnen leerlingen van het voortgezet onderwijs en het beroepsonderwijs én mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt werkervaring op doen binnen de vele werkfacetten die 't Mozaïek te bieden heeft.

Voor de uitvoering van deze drie onderdelen maakt de stichting meer kosten dan wanneer de focus beperkt blijft tot alleen professionele voorstellingen. Voor een relatief bescheiden opslag voor de meerkosten, kan de stichting maatschappelijk veel meerwaarde creëren. In bijlage 7.3 hebben we de begroting voor dit scenario. Uit dit scenario volgt een budgetsubsidie van € 140.000 voor een gezonde exploitatie. Deze bijdrage kan mogelijk naar beneden als 't Mozaïek het cultureel ondernemerschap verder ontwikkelt. De stichting kan mogelijk fondsen werven. In dit scenario is 't Mozaïek een aantrekkelijke maatschappelijk en culturele accommodatie die bijdraagt aan de culturele en economische kracht van Wijchen. Voor ondernemers is het interessant om in het kader van maatschappelijk verantwoord ondernemen bij te dragen in de vorm van sponsoring. Bovendien hebben ondernemers ook profijt van 't Mozaïek met maatschappelijke functie voor een positief vestigingsklimaat van Wijchen. Recent voorbeeld is de sponsoring door Thermen Berendonck.

Keuze 6
Dit scenario doet het meest recht aan onze huidige inhoudelijke visie op het beheer en de exploitatie van 't Mozaïek. 't Mozaïek levert op deze manier een belangrijke bijdrage aan een rijk sociaal en cultureel leven in onze gemeente en is bereikbaar voor zoveel mogelijk inwoners. Dit vraagt wel om een structureel fors hogere subsidie van de gemeente dan we nu beschikbaar hebben. We vinden ook dat een aantrekkelijke maatschappelijk en culturele

accommodatie bijdraagt aan de culturele en economische kracht van Wijchen. Wellicht kunnen ondernemers bijdragen in de vorm van sponsoring. Zij hebben baat bij een positief vestigingsklimaat van Wijchen. Hierdoor kan onze bijdrage uiteindelijk verlaagd worden.

10. Scenario 7: 't Mozaïek als multifunctionele accommodatie met theater en maatschappelijke én Culturele functie

In dit scenario breiden we scenario 6 uit met een verhoogde Culturele ambitie. In deze variant sturen we op versterking van de culturele functie van het theater en verlangen we een grotere diversiteit en variëteit in de theaterprogrammering. We beperken ons in dit scenario niet tot een kwantitatieve prestatie voor het theaterprogramma. We maken ook kwalitatieve prestatieafspraken over de programmering. Denk hierbij aan voorstellingen toneel, ballet, moderne dans, debat, of klassieke muziek. Dit zijn minder courante voorstellingen waarbij de zaal doorgaans niet vol zit. Verder willen we dat de stichting ruimte biedt aan aanstormend (regionaal) talent. Deze podiumkunstenaars, die aan het begin van hun carrière staan, trekken niet meteen volle zalen. Met een dergelijke programmering loopt de stichting financieel meer risico. Zonder compensatie zal de stichting dit niet gauw uit eigen beweging doen. We dekken het risico af met een deel van de subsidie, als het ware het "leegstandsrisico". In bijlage 7.4 hebben we de begroting voor dit scenario Hieruit volgt een budgetsubsidie van € 147.000.

Keuze 7:

Dit scenario gaat inhoudelijk een stap verder dan onze huidige visie. We zien het echter niet als een kerntaak van de gemeente om hierin te voorzien. Bovendien vraagt dit scenario nog meer subsidie van de gemeente. We laten daarom de ontwikkeling van deze culturele ambitie over aan het ondernemerschap van de stichting.

11. Budgetsubsidie en uitvoeringsovereenkomst

Volgens onze Algemene subsidieverordening en Subsidieregeling Wijchen 2018 sluiten we voor de verlening van een budgetsubsidie een meerjarige uitvoeringsovereenkomst. Uw raad stuurt stichting 't Mozaïek in dat geval éénmaal een beschikking die geldt voor het gehele subsidietijdvak. We adviseren om stichting 't Mozaïek meer zekerheid te geven en een subsidie voor vier jaar te verstrekken. In de budgetsubsidie zit tevens een bijdrage verwerkt voor de noodzakelijke vervangingen van de theatergebonden inrichtingselementen. Stichting 't Mozaïek vormt hiervoor een bestemmingsreserve "Vervangingen theater".

Bijlagen

1. Missie en visie bestuur 't Mozaïek, 2018.
2. Overzicht inkomsten en uitgaven theater 't Mozaïek.
3. Meerjarenbegroting 2020-2023 stichting 't Mozaïek.
4. Gemeentelijke visie op 't Mozaïek, 2013.
5. Gesubsidieerde instellingen in 't Mozaïek.
6. Activiteitenverslag met een overzicht van het huidige aanbod maatschappelijke projecten.
7. Begrotingen
    1. Scenario 't Mozaïek zonder theater
    2. scenario 't Mozaïek met "theater basisniveau".
    3. scenario 't Mozaïek met "theater met maatschappelijke functie".
    4. scenario 't Mozaïek met "theater met maatschappelijke en culturele functie".
    5. 't Mozaïek met "theater met maatschappelijke functie" zonder groot onderhoud.

[i] Lijst van maatregelen die worden uitgesteld omdat we niveau 4 accepteren:

Terrein

a. Alle cyclustijden voor vervangingen aan de bestratingen rekken wij op van 20 naar 30 jaar. Partiële vervangingen en herbestrating stellen wij uit en plannen wij in voor een aanpak in een later stadium. Wij accepteren losliggende en beschadigde bestrating, verwering, oneffenheden en plasvorming. Vervangingen aan hekwerken stellen wij eveneens uit tot een aanpak in een later stadium. Deze worden alleen correctief hersteld.

Gevels

b. De cyclustijden voor uitvoering van buitenschilderwerken verruimen wij van 6 jaar naar 8 jaar. De kans op houtrot (afhankelijk van het materiaal) en reparatie van buitenkozijnen komt hiermee op 10-25%. Dit kan uiteindelijk aanzienlijke gevolgkosten met zich meebrengen.
c. Vervangingen van kozijnen stellen wij standaard voor 10 jaar uit. Dit betekent meerkosten voor schilderwerk. Uitgangspunt is dat we de levensduur van de kozijnen zoveel als mogelijk oprekken. De kozijnen blijven voor wat betreft materiaal, duurzaamheid en energiebesparing gelijk aan wat ze nu zijn. Alle herstellingen aan gevels, boeiboorden en voegwerk schuiven wij dusdanig op dat deze buiten de 20 jarenplanning komen te vallen. Wij accepteren dat de gevels er esthetisch minder uitzien. Eventuele gevolgschade bijvoorbeeld door vorst accepteren we. Uitzondering hierop vormen de monumenten.
d. De cyclustijden voor reinigingen aan gevels gaan wij verdubbelen. Wij accepteren dat de gevels er vies uit (gaan) zien.

Daken

e. Alle vervangingen aan pannendaken schuiven wij dusdanig op dat deze buiten de 20 jarenplanning komen te vallen. Wanneer pannen dermate slecht worden dat vorstschade gaat ontstaan gaan wij alleen correctief vervangen.

Interieur

f. De cyclustijden voor uitvoering van binnenschilderwerken zet wij van 10 jaar op 20 jaar.
g. De cyclustijden voor uitvoering van vervangingen aan vloerafwerking rekken wij op (afhankelijk van materiaal) van 12 tot 15 of 20 jaar. Het betreft bijvoorbeeld vloerbedekkingen, linoleum, marmoleum etc. Wij accepteren dat vloerafwerkingen er vies of beschadigd zullen uitzien of niet hygiënisch zullen zijn.
h. Alle vervangingen aan kozijnen en deuren stellen wij 10 jaar uit.

Sanitair

i. De vervangingen van tegelwerken en sanitair stellen wij uit. Dit geldt ook voor toiletruimten die esthetisch zeer verouderd zijn. Wij accepteren tegelwerk van 40 jaar oud. Hierbij geldt dat er een probleem met hygiëne kan zijn, bijvoorbeeld voegwerk aangetast door urine, bacterievorming door kalkaanslag.

‘’t Mozaïek in bedrijf’,

Beschouwing en begroting 2018

Inhoudsopgave

Inleiding PAGINA 4

1. Missie, visie en strategie PAGINA 6

2. Accent Personeel en Organisatie PAGINA 10

3. Accent Financiën PAGINA 14

4. Productgroepen PAGINA 16

   4.1 Verhuur PAGINA 17

   4.2 Theater PAGINA 19

   4.3 Evenementen PAGINA 21

   4.4 Cultureel Lunchcafé PAGINA 22

5. Tenslotte PAGINA 24

Inleiding

't Mozaïek, want dat is de werk- en merknaam van het Sociaal Cultureel Educatief Centrum Wijchen die we hier gebruiken, heeft de laatste jaren een kritische periode doorgemaakt. Tijdens de achter ons liggende jaren ontstond er onevenredige druk op het verdienmodel dat ervoor moet zorgen dat we als sociaal, cultureel en educatief centrum onze doelen kunnen bereiken. Met een steeds leger geraakte portemonnee was/is het onmogelijk om te investeren in de organisatie, de medewerkers en de activiteiten. Met als risico dat ons aangeboden 'programma' verder afvlakt ten koste van de mensen waar we het in Wijchen uiteindelijk voor doen.

FOTO INTERNE ORGANISATIE

Met het beeld voor ogen dat de economie zich langzaam maar zeker herstelt, besloot het bestuur van 't Mozaïek daarom een 'foto' te laten maken van de interne organisatie en daaraan een transitieplan te koppelen, dat de organisatie weer op koers brengt in de richting van 'waartoe wij op aarde zijn', om het maar eens wat stichtelijk uit te drukken. Dat was ook de opdracht van het bestuur aan de directie en de staf. Het afgelopen jaar stond dan ook in het teken van verbetering van de interne organisatie, om daarmee de weg naar een doelmatiger en doelgerichter functioneren in te slaan. Zodat we onze primaire taken ook echt kunnen waarmaken. Aan het einde van dit jaar zijn daartoe resultaten geboekt.

SPECIFIEKE AANDACHT VOOR DE BEDRIJFSVOERING

Met name op het gebied van de bedrijfsvoering, zoals personeel, financiën, ICT en werkprocessen zijn in 2017 de eerste slagen gemaakt.

Zo is er een nieuw computernetwerk gebouwd, waardoor applicaties gemakkelijker kunnen worden gekoppeld. Met name voor verbeteringen in het financiële beheer en voor koppelingen met de kaartverkoop van het Theater en de kassa in het Culturele Lunchcafé was dit hard nodig. Daarnaast werden alle computers vervangen, omdat deze echt aan vervanging toe waren. Een bijkomend voordeel is dat er nu voor alle medewerkers ook een goed uitgeruste thuiswerkplek staat, waardoor de flexibiliteit van werken wordt vergroot.

Gedurende het jaar is ook veel aandacht uitgegaan naar de administratieve organisatie, omdat daarin slagen gemaakt moesten worden. Vooral ook om een actueel beeld van onze exploitatie te krijgen, zodat scherpere sturing op budgetten mogelijk is. We hebben daarin in het afgelopen jaar al flinke stappen gezet, maar we zijn er nog niet.

Gerichte begeleiding en verdere ontwikkeling van staf en medewerkers lag ook besloten in de opdracht van het bestuur. Een andere managementaanpak, maar ook het verbeteren van de arbeidsvoorwaarden met de invoering en implementatie van een eigentijdse CAO en het definiëren van onze werkprocessen hebben tot de gewenste verbeteringen geleid.

MOGELIJKHEDEN BEGRENSD

Het proces van verbetering krijgt in 2018 zijn vervolg en de effecten worden dan steeds meer zichtbaar en voelbaar. Deze exercitie kostte alle betrokkenen veel tijd en energie en de organisatie veel geld. Wat dit aangaat overschrijdt de organisatie de grens van haar mogelijkheden. Met alle gevolgen van dien voor de continuïteit, de kwaliteit en het welzijn en de gezondheid van medewerkers en de belasting voor vrijwilligers.

VERDIENMODELLEN

In vervolg op de transitie in 2017 die vooral was/is gericht op verbetering van de bedrijfsvoering, zal in de komende jaren daarom de aandacht maximaal uitgaan naar nieuwe of uitbreiding van bestaande verdienmodellen, die ons extra mogelijkheden moeten bieden om onze financiële positie duurzaam te verstevigen. Het meer gericht vermarkten van ons Cultureel Lunchcafé en, in combinatie met het Theater, het organiseren van meer evenementen moet dan leiden tot hogere omzetten.

SAMENWERKING BIBLIOTHEEK, EEN QUICKSCAN

In 2017 is door het bestuur en de directie overleg gevoerd met de Bibliotheek Wijchen om te bezien in hoeverre beide partners voordelen kunnen behalen uit intensievere samenwerking en co-creatie. Hoewel beide organisaties ieder een eigen opdracht en werkwijze hebben, zijn er duidelijk overeenkomsten en raakvlakken. De doelstelling van de beide organisaties ligt op onderdelen dicht bij elkaar, met name op het sociaal-cultureel en educatief vlak. Programmatisch liggen hier daarom zeker kansen (gezamenlijke evenementen en belevingsconcepten). Daarbij komt dat beide organisaties voordeurdeler zijn en qua bestuursmodel en organisatiestructuur vergelijkbaar. Daarom hebben beide directies een QuickScan uitgevoerd als eerste onderzoek naar de mate waarin de beide organisaties zich op het gebied van de bedrijfsvoering kunnen versterken. Daarbij is met name gekeken naar ***K***wetsbaarheidsreductie (functie-uitwisseling), ***K***ostenbesparing (functie-deling) en ***K***waliteitsverbetering (benutten kracht specifieke functies).

De resultaten van deze QuickScan waren bemoedigend. Daarom is afgesproken dat dit jaar, met een social en financial due diligence, hier verder onderzoek naar wordt gedaan.

GEMEENTE BELANGRIJKE PARTNER

Een belangrijke partner bij het realiseren van onze kerntaken is de gemeente. In 2017 is daarom ondersteuning gezocht bij de gemeente Wijchen om met ons mee te denken over de toekomst van 't Mozaïek. Dit in de geruststellende overtuiging dat ook de gemeente er belang aan hecht dat er binnen haar grenzen een centrum gevestigd blijft dat een inspirerend en boeiend cultureel en educatief activiteitenprogramma aanbiedt aan haar inwoners.

In 2017 zijn vele gesprekken gevoerd over het aangaan van een nieuwe meerjarige transparante overeenkomst voor de exploitatie en het beheer van 't Mozaïek, waarvan de gemeente eigenaar is. Daarnaast zijn de contouren voor een budgetsubsidie besproken voor compensatie van negatieve resultaten. In het begin van dit jaar worden hierover afspraken vastgelegd.

Daarmee blijft overigens het terecht door de wethouder gebruikte adagium: 'dat 't Mozaïek zoveel mogelijk zijn eigen broek moet ophouden' recht overeind staan. Daarop moeten we ons aan de hand van een scherpe begroting en met volle inzet blijven richten.

'IN BEDRIJF' EN BEGROTING

Aan de hand van onze missie en visie en onze strategie en doelen op korte termijn die wij in deze bespiegeling van onze bedrijfsplanning kort verwoorden, is de begroting voor 2018 opgemaakt. In dit lopende jaar wordt ook een vertaalslag gemaakt naar een meerjarenbegroting.

1. Missie, visie en strategie

WAAROM BESTAAN WE EN WAT IS ONZE OPDRACHT

Wij voelen het primair als onze missie om mensen uit alle lagen van de bevolking te inspireren, te boeien en te vermaken. Daartoe bieden wij sfeervol ruimte voor uiteenlopende sociaal-culturele en educatieve activiteiten voor en door inwoners van Wijchen.

Naast het theater, dat actueel en veelzijdig podium biedt aan professionele- en amateurgezelschappen, organiseren wij zelf en/of stellen wij ruimten en middelen beschikbaar voor kleine en middelgrote culturele en educatieve evenementen, workshops en meetings. Ons Cultureel Lunchcafé staat open voor informele ontmoeting, beleving en contact.

Om onze kerntaken als werkgever en als maatschappelijk ondernemer te kunnen financieren, verhuren wij permanent ruimten aan een breed scala van maatschappelijke dienstverleners en aan een beperkt aantal zakelijke ondernemers.

WAT WILLEN WE ZIJN EN WAAR STAAN WE VOOR

't Mozaïek ontwikkelt zich als de 'place to be' en 'de Huiskamer van Wijchen' voor beleving, ontmoeting en verbinding. Het is de drempelloze fysieke plek in Wijchen om samen of alleen naar toe te gaan. Een plek waar van alles te doen is, waar voor elk wat wils is.

Een plek ook om met een slim activiteitenprogramma een breed publiek inspiratie op te laten doen en zich op allerlei manieren te ontwikkelen en te genieten. Met een creatief aanbod aan voorstellingen, evenementen, voorzieningen en diensten door externe en interne aanbieders.

Met restauratieve en facilitaire voorzieningen die bijdragen aan de beleving van smaak, gastvrijheid, service en gemak.

Wij werken soms passief en vraaggericht, maar we willen ook actief vooruitlopen op ontwikkelingen en trends. We zorgen voor een (pro)actieve en betrokken werkcultuur die zich kenmerkt door wederzijds respect, vertrouwen, veiligheid en 'er samen voor gaan', waarbij werklast en werktijd in balans zijn.

Samen met een klein team taakbekwame medewerkers en ondersteund door vele kundige en betrokken vrijwilligers staan wij als bestuur, directie en staf voor een goede service en dienstverlening en een resultaatgerichte bedrijfsvoering.

WAT GAAN WE DOEN EN WELKE AANPAK KIEZEN WE

Om onze missie en visie waar te maken is het belangrijk om de strategie te bepalen en doelen te stellen voor de korte en middellange termijn. Vooralsnog beperken we ons hier tot het stellen van praktische doelen voor het komende jaar, met een voorzichtige doorkijk naar 'later'.

Wanneer we, zoals eerder gezegd, dit jaar iets meer op orde zijn en duidelijk hebben of onze verwachtingen uitkomen, is het tijd om verder te plannen. Dan ook zullen zaken in een meerjarenplan/meerjarenbegroting worden gegoten.

SWOT – ANALYSE (zie pagina 8-9)

De directie en de staf hebben met een SWOT-analyse de sterktes en zwaktes en de kansen en bedreigingen van de organisatie in beeld gebracht, zoals deze er de laatste jaren uitzag. Aan een aantal getypeerde zwaktes en bedreigingen is in 2017 specifiek aandacht besteed (☑).

Aan de SWOT-analyse kunnen we een aantal kritische succesfactoren verbinden, met een verwijzing naar 2018.

KRITISCHE SUCCESFACTOREN

1. De kwaliteit, hospitality en duurzaamheid van de accommodatie en de voorzieningen.
   - Achterstallig onderhoud/investeringsplan, gemeentelijke afspraken update demarcatielijst: Vóór 1 maart 2018.

2. De professionaliteit en toegankelijkheid van diensten en producten.
   - Verdere professionele ontwikkeling personeel. Werken volgens nieuw functieprofielen en werkprocessen: Vóór 1 mei 2018.
   - Afwikkeling vakbondsprocedure CAO: Vóor 1 mei 2018.
   - Herijken vrijwilligersbeleid: Vóór 1 augustus 2018.
   - Herziening huisstijl: Vóór 1 april 2018.

3. De flexibiliteit en servicebereidheid van de organisatie.
   - Wijziging horecacontracten Payroll: 1 januari 2018.
   - Concept broodjescorner: Vóór 1 februari 2018.
   - Uitbreiding horecafunctie: Vóór 1 juli 2018.
   - Introductie BliXemconcept: Vóór 1 juli 2018.

4. De mate van integratie van automatisering in de bedrijfsprocessen.
   - Verdere uitwerking administratieve organisatie en werkprocessen: Vóór 1 april 2018.
   - Verbetering website - online marketingplan: Ook voor verkrijgen Anbi-status. Vóór 1 april 2018.

5. De kwaliteit, kwantiteit, diversiteit en samenstelling van de theaterprogrammering en evenementenagenda.
   - Uitgekiend theaterprogramma: Concept 12-2017. Definitief vóór 1 april 2018.
   - Vermarkten evenementen - Opzet integraal marketing- en sponsorplan: Vóór 1 april 2018.

6. De relatie met stakeholders zoals bezoekers, gemeente, sponsoren, huurders, sociaal-culturele partners.
   - Horecavergunning updaten: Vóór 15 maart 2018.
   - 'Overeenkomst tot opdracht' gemeente: Vóór 1 april 2018.
   - Voortgang samenwerking Bibliotheek: Doorlopend 2018.

Deze kritische succesfactoren vormen de basis voor de doelen die wij voor het komende jaar en verder stellen. De primaire doelen voor 2018, zijn hier verder ook vervat in accenten personeel, organisatie en financiën en meer specifiek naar de vier productgroepen Theater, Verhuur, Evenementen en Cultureel Lunchcafé binnen 't Mozaïek.

Vooralsnog is de begroting in cijfers gebaseerd op de drie-eenheid Theater, Verhuur en Horeca. In 2018 wordt dit omgebouwd naar de genoemde vier productgroepen.

Sterktes	Zwaktes	Actie 2017-2018
PRODUCTEN EN DIENSTEN ~ ▪ Servicebereid en toegewijd personeel en vrijwilligers. ▪ Grote diversiteit aan sfeer- en 'feelgoodproducten. ▪ Sterk in organisatie evenementen. ▪ Ruimtelijk vele mogelijkheden voor diverse diensten en producten, alles onder één dak. ▪ Laagdrempelig en goed bereikbaar. Gratis parkeren. ▪ Gevestigde naam in Wijchen.	~ ▪ Krappe, kwetsbare formatie, afhankelijk van vrijwilligers en stagiaires. ▪ Randvoorwaarden en (technische) faciliteiten voor dienstverlening minimaal. ▪ Relatiebeheer intern en extern onder de maat. ▪ (Online) vermarkten producten en diensten zeer beperkt. Te weinig op specifieke doelgroepen georiënteerd. Weinig inzichten in marktontwikkelingen en trends. Inzet op co-creatie te beperkt. ▪ Interne uitstraling, (telefonische) bereikbaarheid en verwijzing naar derden kan beter. ▪ Online communicatie (website) aan update toe, online kaartverkoop leidt tot klachten. ▪ Achterstallig onderhoud op alle fronten.	~ ✓ Personeelsplan 2018 (CAO). ✓ Investering 2018. ✓ Taak nieuwe directeur. ✓ Taak nieuwe adviseur marketing/directeur. ✓ Meerjaren investeringsplan. ✓ Update website 04-'18. ✓ Meerjaren investeringsplan/ demarcatielijst gemeente.
VAKINHOUDELIJKE EXPERTISE ~ ▪ Ervaren en loyale crew professionals en vrijwilligers. Kennis van zaken. Operationeel ingesteld.	~ ▪ Professionele ontwikkeling van personeel is jaren stil blijven staan. Daarom beperkte kennis van eigentijdse moderne technieken en methoden. In eigen vakgebied en van bedrijfsvoering (financiën) en administratieve organisatie (ICT).	~ ✓ Coaching, opleiding en ontwikkelingsplan personeel ingezet in 2017.
INNOVATIE ~ ▪ Ideeën en intenties voor vernieuwing en professionalisering te over.	~ ▪ Beperkte mens- en slagkracht om vernieuwingen in te zetten. ▪ Goede bedoelingen, maar waarmaken van ideeën blijft achterwege. ▪ Grote investeringen nodig voor innovatie en betere outillage van ruimten. ▪ Financiële beperkingen ernstig beletsel.	~ ✓ Blijvend aandachtspunt. ✓ Striktere sturing ingezet. ✓ Meerjaren investeringsplan. ✓ Omzetstijging begroot/subsidieaanvraag gemeente.
PLANNING EN ORGANISATIE ~ ▪ Organisatie gestoeld op praktisch, toegewijd en flexibel handelen.	~ ▪ (Meer)jarenplanning en taakplanning ontbreken. PlaCo-systematiek onevenwichtig. ▪ Administratieve organisatie niet op orde. Datavoorzieningen ontbreken. ▪ De 'waan van de dag regeert'. De vraag moet niet alleen zijn: 'doen we de dingen goed, maar vooral ook doen we de goede dingen'? ▪ Plannen worden top-down ingezet en niet breed gedragen.	~ ✓ 1e aanzet gedaan in 2017. Administratieve organisatie verbeterd (ICT). In 2018 op orde. ✓ Coaching op prioritering en gestructureerd overleg ingezet in 2017.
STURING-SAMENWERKING-AFSTEMMING~ ▪ Samenwerkingsbereidheid en loyaliteit zijn groot.	~ ▪ Ad hoc sturing op operatie: 'vertrouwen is goed, maar controle is beter'. ▪ Geen verantwoordelijkheid en bevoegdheid geven en gunnen. ▪ Afstemming taken niet gestoeld op duidelijke en afgesproken werkprocessen. ▪ Inzicht in elkaars werk en in de organisatiedoelen is beperkt. ▪ Interne informatie en communicatie kan beter.	~ ✓ Betrokkenheid en vertrouwen vergroot, verantwoordelijkheid en bevoegdheid 'gegund'. Verbetering samenwerking en overleg ingezet. ✓ Werkprocessen in beeld gebracht.

Kansen	Bedreigingen	Actie 2017-2018
GEMEENTE-OVERHEID ~ ▪ Gemeente wil gebouw verduurzamen. ▪ Gemeente zoekt oplossingen voor coördinatiepunt MFA's. ▪ Gemeente omarmt initiatieven van maatschappelijk belang. ▪ Gemeente zet eigenstandig in op mensen met afstand op de arbeidsmarkt. ▪ Rutte-III benadrukt het belang van kunst en cultuur voor de samenleving.	~ ▪ Gemeente tegenstrijdig belang huur-verhuur. ▪ Financiële afhankelijkheid van gemeente door huur en/of budgetovereenkomst. ▪ Gemeenteraadverkiezing 2018, hernieuwde zienswijze belang Theater en SCEC. ▪ Gemeentelijke horecavergunning 'levensader'. ▪ Geen overeenstemming horecaconcept Plurijn.	~ ✓ Nieuwe overeenkomst met gemeente in voorbereiding. ✓ Aangepaste paracommerciële horecavergunning in behandeling. ✓ Gesprekken Plurijn over BliXemconcept en regiefunctie in 't Mozaïek in volle gang.
ECONOMISCHE FACTOREN ~ ▪ De crisis is op zijn eind. Mensen hebben meer te besteden. Bedrijven hebben meer ruimte voor financiering projecten, sponsoring en fundraising. ▪ Regeerakkoord Rutte-III biedt ruimte aan werkenden als doelgroep. ▪ Verkrijgen Anbi-status. ▪ Oprichting VGP (Vereniging Gelderse Podia).	~ ▪ Sponsorinkomsten onder druk. ▪ Rutte-III verhoogt btw-tarief laag. ▪ Niet verkrijgen Anbi-status. ▪ Het aantal lunchcafés is groot.	~ ✓ Vernieuwing sponsorplan door adviseur marketing/directeur. ✓ Aanvraag Anbi-status na 1 april na aanpassing website en statuten. ✓ Bestuursfunctie VGP.
SOCIAAL-CULTURELE FACTOREN ~ ▪ Er is een groeiende behoefte aan en dus ruimte voor projecten c.q. evenementen. ▪ Er is meer aandacht voor theater op social media en tv. ▪ Werklozen met een bijstandsuitkering krijgen meer mogelijkheden om vrijwilligerswerk te doen. ▪ De generatie Y stelt andere eisen aan concepten, programma's, dienstverlening en werkgeverschap. Boeien en binden van jongeren.	~ ▪ De generatie Y stelt specifieke eisen aan dienstverlening en werkgeverschap, waaraan we niet altijd kunnen voldoen.	~ ✓ Marketingplan evenementen door adviseur marketing. ✓ Verbetering door toepassing nieuwe CAO ingezet. ✓ Beleid vrijwilligers wordt in 2018 geformuleerd.
TECHNOLOGISCHE FACTOREN ~ ▪ Nieuwe informatie- en communicatietechnologieën en toepassingen volgen elkaar in hoog tempo op. Dit biedt mogelijkheden voor nieuwe (digitale) concepten en verbetering van de service- en dienstverlening.	~ ▪ Onvoldoende investeringsruimte om mee te gaan in de ontwikkelingen. Vervanging en vernieuwing van verouderde techniek stagneert mede hierdoor.	~ ✓ Meerjaren Investeringsplan.

2. Accent Personeel en Organisatie

2.1 BESTUUR EN DIRECTIE

Als het om bestuur en toezicht in culturele organisaties gaat, zijn er twee bestuursmodellen in zwang. Het 'raad van toezicht-model' en 'het bestuursmodel'. Deze zijn dan meestentijds afgeleid van de zogenoemde Governance Code Cultuur. Zonder hier verder in details te treden, verschilt in beide modellen de rol en positie van directeur.

Op dit moment wordt binnen 't Mozaïek het bestuursmodel gehanteerd, zonder dat formeel de Code is vastgesteld.

De samenstelling van het huidige bestuur ziet er als volgt uit:

Jos van der Knaap, voorzitter	sedert 01-01-2017
Marc van de Ven, penningmeester/plv. secretaris	sedert 01-09-2012
Ron Ruiken, secretaris	sedert 01-03-2017
Monique Maassen-Vroemen, plv. voorzitter	sedert 01-08-2013
Ton Jacobs, plv. penningmeester	sedert 01-04-2014
Henriëtte Mooren-van den Boomen, directeur	per 15 april 2018

Temeer ook omdat dit jaar een nieuwe directeur is aangesteld, gaat het bestuur zich beraden over de eigen rol en positie en die van de directeur. Daarnaast worden de vigerende statuten, ook vanwege de veranderende tijden en omstandigheden, gewijzigd.

Organogram

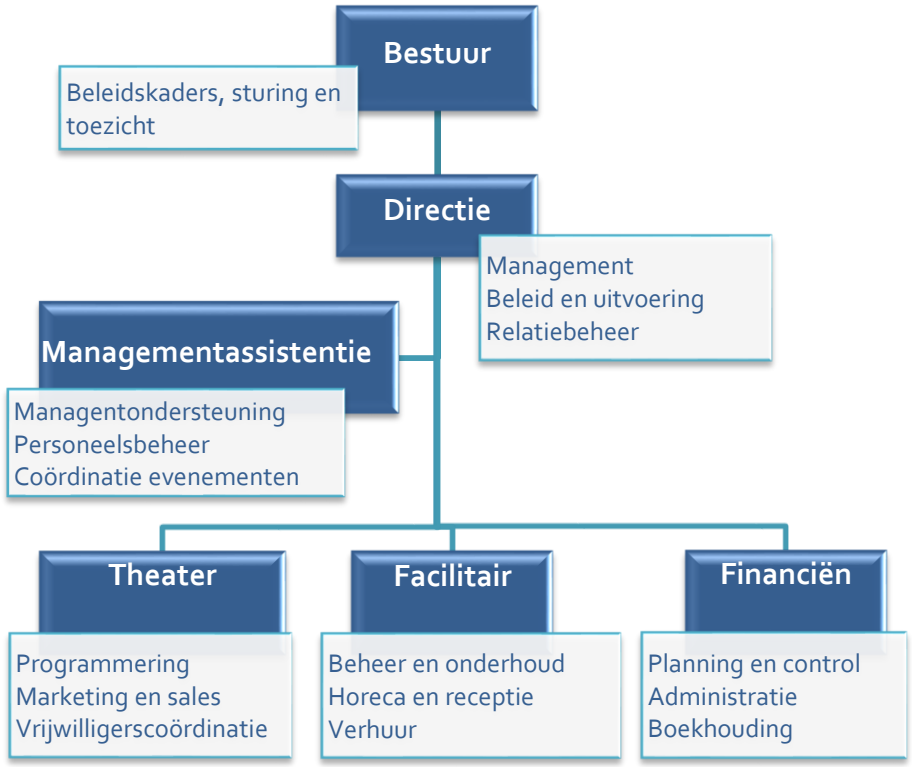

2.2 PERSONELE FORMATIE

't Mozaïek heeft een krappe en kwetsbare formatie waardoor de verhouding werklast en takenpakket niet altijd in evenwicht is. Noodzakelijke taken blijven liggen of worden onder grote druk mondjesmaat uitgevoerd. De uitvoering van onze kernfunctie staat daardoor onder druk. Er kan bijvoorbeeld nauwelijks aandacht besteed worden aan het vermarkten van onze diensten en producten en voor vervanging tijdens ziekte en verlof, ook in roosterdiensten, is eigenlijk geen ruimte.

DIRECTIE, MARKETING EN SALES

Een beperkte uitbreiding van de directiefunctie is nodig om enerzijds de sturing van de personele factor, de bedrijfsvoering en de dienstverlening te verstevigen en anderzijds om het relatiebeheer (sponsoring) een injectie te geven. Verder is het aantrekken van een young professional in deeltijd voor marketing en sales t.b.v. alle productgroepen nodig om extra inkomsten te genereren. Om verhoging van de omzet van 'evenementen' te realiseren en de evenementenagenda te beheren is een beperkte uitbreiding van formatie noodzakelijk.

BEHEER, ONDERHOUD EN SERVICE

Beperkte uitbreiding van de beheers-formatie is nodig, enerzijds om de planning van het beheer en onderhoud van de accommodatie rond te krijgen, anderzijds ook om onze huurders iets meer service te bieden.

Eind 2017 is de totale formatie inclusief ZZP, Payroll (horeca) en vervangingsuren 371 uur per week, dat is 10,3 FTE. (Zie bijgaand schema).

Met de voorgestelde en noodzakelijke minimale uitbreiding van de formatie komt de totale formatie dan op 405 uren, dat is 11,3 FTE.

Formatie in functies CAO Nederlandse Podia	**Uren 2017 p/w**	**Uren 2018 p/w**
Directeur	24	28
Manager Facilitair	36	36
Programma-coördinator	24	24
Controller-administrateur	28	28
Adviseur Marketing & Sales	12	28
Managementassistente Coördinator evenementen	24	28
Assistente bespreekbureau	16	16
Receptie - adm. medewerker	18	18
Assistent Facilitair	32	32
Assistent Facilitair	28	28
Assistent Facilitair	-	28
Assistent Facilitair (zzp)	20	16
Technisch medewerker (zzp)	20	20
Horeca duty manager	-	20
Horecamedewerkers (payroll)	75	55
Vervanging-meeruren		
Facilitair	6	-
Bespreekbureau	2	-
Managementassistentie	4	-
Totale formatie	**369**	**405**

CAO NEDERLANDSE PODIA

Vanuit de grondgedachte dat een zichzelf respecterende sociaal-culturele en educatieve instelling een goed sociaal arbeidsvoorwaardenbeleid voert, is in 2017 gezocht naar een passende CAO. Uiteindelijk is ervoor gekozen de CAO Nederlandse Podia toe te passen. Passend bij het sociale en zakelijke tijdsbeeld van nu, iedere twee jaar geactualiseerd en geëigend voor onze dienstverlening en toepasbaar op alle functies binnen de organisatie.

Deze CAO is al in de tweede helft van 2017 'gevolgd'. Per 1 januari 2018 zijn we officieel toegelaten tot de werkgeversvereniging. De CAO Nederlandse Podia kan daarom vanaf die datum officieel en integraal toegepast worden. Nadien moet er in het komende jaar nog wel het een en ander procedureel worden afgedaan om de CAO ook formeel te mogen toepassen. Een handreiking personeelsbeleid, vervat in een Personeelswijzer t.b.v. directie, staf en medewerkers wordt in 2018 aangewend bij de uitvoering van de dagelijkse taken.

WERKPROCESSEN

In 2017 zijn, mede op indicatie van onze accountant, alle relevante werkprocessen in beeld gebracht, voorzien van kritische gezichtspunten. Aan de hand van dit procesmodel en aan de hand van nieuwe functieprofielen worden deze werkprocessen in de eerste helft van 2018 geïmplementeerd en gevolgd.

SALARIS- EN PERSONEELSINFORMATIE

Tot op heden besteedden we de salarisverwerking uit aan een externe partner buiten Wijchen. De verwerking van personeelsinformatie werd nog 'op papier' gedaan. In 2017 zijn we daarom op zoek gegaan naar een geautomatiseerd systeem met een koppeling tussen de verwerking van salarissen en personeelsinformatie (beheer dossiers ed.). Dan blijkt dat een standalone systeem voor de beperkte gegevens die wij moeten verwerken te kostbaar is. Dit heeft ertoe geleid dat per 1 januari 2018 een Wijchense partner de verwerking van salaris- en personeelsgegevens op een geheel eigentijdse (geautomatiseerde) wijze voor zijn rekening neemt.

VRIJWILLIGERS

Vrijwilligers leveren een belangrijke bijdrage aan de samenleving. Dat geldt zeker ook voor 't Mozaïek. Met meer dan 50 vrijwilligers, waaronder gastvrouwen en gastheren, technici en receptionistes, is deze groep van onschatbare waarde voor onze organisatie. We kunnen rustig stellen dat 't Mozaïek zonder hun gewaardeerde bijdrage morgen zou moeten sluiten. We moeten ze daarom ook koesteren en ondersteunen.

Toch zit er aan het werken met vrijwilligers ook een schaduwzijde. Vrijwilligerswerk is niet vrijblijvend, dat is duidelijk. Je moet ervan op aan kunnen. Maar het kan niet zo zijn dat we met vrijwilligers gratis werknemers aantrekken die onder dezelfde regels en verplichtingen als beroepskrachten hun taken uitvoeren.

Zeker in tijden van de crisis is vrijwilligerswerk het afvoerkanaal geworden van wegbezuinigde voorzieningen. In dat opzicht moeten we oneerlijke concurrentie op arbeidsvoorwaarden voorkomen.

De discussie over verdringing, want daar hebben we het dan over, gaat niettemin enigszins mank, omdat voorzieningen ook betaalbaar moeten zijn. Want als we met onze beperkte middelen gedwongen zijn om onze professionele taken op een (onverantwoord) laag 'pitje' uit te voeren, dan is de inzet van vrijwilligers moeilijk tegen te houden. Tenminste, als we onze dienstverlening nog enigszins in stand willen blijven houden.

Dan staat de keuze voor een zekere mate van 'verdringing' tegenover het verdwijnen van vormen van service en dienstverlening.

Het is goed om hierover binnen het bestuur en wellicht met de gemeente van gedachten te wisselen en uitgangspunten vast te stellen waaraan vrijwilligerswerk binnen 't Mozaïek moet voldoen. En ook de praktische organisatie, inrichting en coördinatie van het vrijwilligerswerk, geen onbelangrijke taak binnen 't Mozaïek, zou meer aandacht moeten krijgen.

COLLEGA'S MET EEN ARBEIDSBEPERKING

't Mozaïek heeft samen met partner De Driestroom gedurende de periode 2015-2017 een samenwerkingsverband gesloten over de inzet van mensen met een arbeidsbeperking in het Cultureel Lunchcafé, kortweg assistent medewerkers genoemd. Aan het begin van dit jaar bleek dat wij niet konden voldoen aan de nieuwe financiële voorwaarden die De Driestroom tussentijds stelde, waardoor per 1 juli het samenwerkingsverband werd beëindigd. Pijnlijk voor alle partijen, zeker voor de mensen die het betrof.

Bestuur, directie en staf van 't Mozaïek stellen zich nochtans nadrukkelijk op het standpunt dat het onze maatschappelijke verantwoordelijkheid is om de organisatie open te stellen en toegankelijk te maken voor mensen met een langdurige of blijvende arbeidsbeperking. Wij willen wat dit aangaat een afspiegeling zijn van de samenleving. En dat betekent vanzelfsprekend dat er ook plaats is voor mensen met een beperking. Bovendien stimuleert diversiteit de creativiteit binnen onze organisatie en dat past meer dan uitstekend bij onze legitimering.

We bieden overigens op dit moment nog wel aan individuele mensen met een arbeidsbeperking ruimte om zich verder te ontwikkelen, bijvoorbeeld binnen het team beheer. We hebben inmiddels enige kennis en ervaring op het gebied van begeleiding en bieden met of zonder externe hulp dan ook de nodige support.

Toch vinden wij dat we onze maatschappelijk verantwoordelijkheid niet volledig waarmaken, indachtig ook de mogelijkheden die het hiervoor genoemde en beëindigde project ons zouden kunnen bieden. Met name binnen het Cultureel Lunchcafé moeten er mogelijkheden zijn om een project te starten dat enerzijds kansen biedt voor mensen met een beperking en dat tegelijkertijd zorgt voor meer gezelligheid, bedrijvigheid en sfeer en waarmee dan anderzijds ook wat extra geld verdiend wordt om onze kerntaken te kunnen waarmaken. Na de vakantieperiode van dit jaar zijn we in gesprek gegaan met verschillende aanbieders die ons op dit terrein zouden kunnen ondersteunen.

Uiteindelijk zijn we uitgekomen bij Pluryn, een landelijke organisatie die mensen met afstand op de arbeidsmarkt ondersteunt bij het vergroten van kansen op een zo volwaardig en zelfstandig mogelijke plek in de samenleving. Daarbij is 'leren en werken' de cruciale factor.

Pluryn is ook de organisatie die in Nijmegen het BliXemconcept al meer dan twintig jaar onder zijn hoede heeft. Gestart met een eetcafé en sinds vijf jaar uitgebreid met cateringactiviteiten. 'Wat begon met het smeren van broodjes, is uitgegroeid tot het leveren van buffetten en het verzorgen van diners en recepties in Nijmegen, waar meer dan 80 medewerkers met een beperking emplooi vinden'.

Omdat het BliXemconcept (Cultureel Lunchcafé en catering) naadloos aansluit bij de mogelijkheden die 't Mozaïek qua ruimte en voorzieningen biedt, zijn we na een eerste oriënterend contact verder in gesprek gegaan met de projectleider van Pluryn en de manager van BliXem. De eerste conclusie uit de gesprekken was dat beide partijen prima mogelijkheden zien om binnen 't Mozaïek een vergelijkbaar concept te realiseren. We denken dit concept per 1 juli 2018 stap voor stap te kunnen gaan uitrollen.

3. Accent Financiën

FINANCIËLE POSITIE GEMANKEERD

Zoals in de inleiding reeds verwoord, staat de financiële positie van 't Mozaïek de laatste jaren ernstig onder druk. Niet slechts werden negatieve resultaten geboekt, maar ook de 'staat van onderhoud' in allerlei opzichten werd, mede veroorzaakt door de crisis, 'on hold' gezet.

De eerste stappen voor herstel van achterstallig onderhoud op het gebied van personeel, administratieve organisatie en ICT zijn in 2017 voorzichtig gezet. Maar voor die noodzakelijk te maken stappen betaalden we een behoorlijke prijs die wij zonder extra inkomsten eigenlijk niet konden betalen. Daarbij komt dat de personele meerkosten voortvloeiend uit de onderhoudsinhaalslag en een deel van de meerkosten van automatisering een structureel karakter hebben. Gelukkig kunnen we door de hogere omzet van de verhuurcapaciteit, o.a. door de komst van de Lokale Toekomstpoort Zorg een deel van die meerkosten opvangen, maar het blijft populair gezegd toch 'krabben en bijten'.

INHAALSLAG ACHTERSTALLIG ONDERHOUD ZWARE DOBBER

Als we daarbij het perspectief van een van de zwaarwegende kritische succesfactoren: 'De kwaliteit, hospitality en duurzaamheid van de accommodatie en de voorzieningen' in ogenschouw nemen, dan ziet de toekomst er toch wat somber uit.

Op korte en middellange termijn zijn forse investeringen nodig (zie ook bijgevoegd investeringsoverzicht) om de accommodatie en de voorzieningen enigszins aan de eisen van deze tijd te laten voldoen.
Dit nog los gezien van het feit dat de gemeente de restauratie van het theater in 2018 financiert. Op langere termijn, ook als het gaat om volledige verduurzaming van het gebouw, is een nog forser bedrag nodig.

RESERVES EN WEERSTANDSVERMOGEN KRITISCH

In de jaren die achter ons liggen, is het door de negatieve resultaten ook niet gelukt om te doteren aan onze beperkte (bestemmings)reserves. We hebben wat dat aangaat geen 'spek op de ribben'. Extra en noodzakelijke kosten die niet of onvoldoende werden begroot, moesten derhalve via ons werkkapitaal worden 'verhaald'. Of, zoals onze accountant herhaaldelijk aangaf, 'ons weerstandsvermogen is onevenredig kritisch'.

Doteren aan onze algemene reserves zal, zo mag duidelijk zijn, de komende jaren onmogelijk zijn, tenzij we een echte omzetboost weten te bewerkstelligen.

Als we alle noodzakelijke investeringen willen realiseren, zullen we in ieder geval jaarlijks moeten doteren aan onze voorziening groot onderhoud. Daardoor (dit in combinatie met de noodzakelijke investeringen die we gaan activeren) zal de begroting 2018 en ook in toekomstige jaren niet sluiten. Dat is ook de positie die we overbrengen naar de gemeente, temeer ook omdat de gemeente ondersteuning bij investeringen voor onderhoud 'binnen het gebouw' niet uitsluit.

Dit betekent dat beleid en keuzes voortdurend vanuit financiële overwegingen gemaakt moeten worden. Dat houdt niet in dat alles op basis van zekere terugverdienmodellen moet worden vastgelegd en dat er geen aanvaardbare risico's genomen mogen worden. Want werken in onze sector betekent ook dat het gedrag van bezoekers niet altijd op waarde geschat kan worden, niet in positief en niet in negatief opzicht.

Niettemin ligt de focus van het bestuur, de directie en de staf bij het voeren van een gedegen financieel beleid en beheer en bij een zorgvuldige afstemming van kosten en baten.

UITBREIDING VERDIENMODELLEN ONZEKER

't Mozaïek kent een viertal verdienmodellen, te weten Verhuur, Theater, Evenementen en Horeca. Kort en goed kunnen we stellen dat Verhuur uitgenut is met maximale capaciteit en prijssetting; het Theater een verliesgevend geheel is, waar wellicht met een scherpere afstemming van vraag en aanbod nog enigszins aan gesleuteld kan worden.

Het aantal Evenementen, gezien ook de interesse daarvoor, kan uitgebouwd worden en voor de Horeca geldt dat het ontwikkelen van nieuwe concepten, tot extra inkomsten kan leiden. Met de verruiming van onze paracommerciële horecavergunning liggen er ook nieuwe kansen. In het hoofdstuk 'productgroepen' komen we hier nog kort op terug.

GEMEENTELIJKE ONDERSTEUNING NOODZAKELIJK

Zoals gezegd, van bestuur en directie mag verwacht worden dat gedegen financieel beleid en beheer gevoerd wordt en dat de kerntaken van 't Mozaïek als werkgever en als sociaal-culturele dienstverlener en facilitator naar behoren worden vervuld. Met het genereren van extra inkomsten uit verdienmodellen is de begroting voor 2018, met risicovolle aannames en een dotatie voor voorzieningen, niet sluitend te krijgen. Voor bijvoorbeeld dotaties aan onze beperkte (bestemmings)reserves is, zoals eerder aangegeven, geen ruimte.

Duidelijk is dat zonder ondersteuning van de gemeente het vrijwel onmogelijk is om onze kerntaken in de toekomst naar behoren te blijven vervullen.

Zoals hiervoor al aangegeven, ziet het ernaar uit dat de gemeente voor de dekking van budgettekorten bij gedegen bedrijfsbeleid enige 'lucht' gaat bieden. Voorts heeft de gemeente toegezegd om mee te denken over de inhaalslag die nodig is om het achterstallig onderhoud van de accommodatie en de voorzieningen stap voor stap in te halen en de duurzaamheid van het gebouw te verbeteren. Daarover gaan we begin 2018 verder in gesprek.

4. Productgroepen

In de begroting van de vorige jaren is een verdeling zichtbaar gemaakt van een drietal functies, te weten de functies Verhuur, Theater en Horeca. Op basis van die functionele driedeling zijn kosten en baten percentueel toegerekend.

Intern richten we ons nu op een wijziging van deze functionele verdeling. We willen toe naar een verdeling van en toerekening naar productgroepen, met als primair doel scherper zichtbaar te maken binnen welke productgroepen welke resultaten geboekt worden. En, ook omdat de digitale verwerking van gegevens op korte termijn sneller en adequater gebeurt, om betere sturingsinformatie te bieden aan bestuur, directie en staf.

We hanteren daarbij de productgroepen Verhuur, Theater, Evenementen en Cultureel Lunchcafé. Horeca wordt in dat opzicht niet meer all-in gepresenteerd, maar de horecaomzetten en kosten worden direct toegerekend aan de betreffende productgroep. Dat geldt bijvoorbeeld ook voor de kosten van de personele formatie.

In de bijgaande begroting hanteren we overigens vooralsnog de 'oude' berekeningsmethodiek. Gedurende het komende jaar wordt een en ander vertaald naar de vier productgroepen.

4.1 Verhuur

De belangrijkste levensader voor 't Mozaïek is de exploitatie van het gebouw, meer specifiek de verhuur van ruimten door (semi) maatschappelijke en (semi) commerciële organisaties. Niet alleen kunnen met de opbrengst van verhuur het beheer van het gebouw en de daarmee verband houdende personele en materiële kosten in stand gehouden worden, maar de verhuuropbrengsten zijn vooral ook noodzakelijk om het onontkoombare verlies van het theater op te vangen.

TWEE HUURVORMEN EN DRIE HOOFDACTIVITEITEN

De productgroep Verhuur kent twee vormen van verhuur:

1. Permanente verhuur van kantoor- en bedrijfsruimten aan zorg- onderwijs- en cultuur gerelateerde instellingen en in beperkte mate aan (semi) commerciële bedrijven.
2. Periodieke en incidentele verhuur van kantoor- en bedrijfsruimten.

De prijsstelling is op basis van een vastgestelde m2-prijs voor huur- en servicekosten. Korting is mogelijk voor starters en voor maatschappelijke organisaties met een beperkt budget. Het bestuur stelt jaarlijks de prijzen en indexering vast.

NB:
Verhuur theaterruimte en ruimte Cultureel Lunchcafé en materialen en middelen vallen onder de productgroep Evenementen.

De productgroep Verhuur kent drie hoofdactiviteiten:

1. Vermarkten verhuur.
   - Marketing via website
   - Onderhandelen over overeenkomst
   - Vastleggen overeenkomst
2. Contractenbeheer, planning en administratieve organisatie
   - Geautomatiseerd proces (Exact)
3. Facilitaire diensten
   - Receptie
   - Conciërgefunctie en huismeesterschap (sleutelbeheer, toezicht)
   - Onderhoud accommodatie
   - Schoonmaak en afvalverwerking accommodatie
   - Inkopen
   - Internet en telefonie
   - Relatiebeheer huurders

OMZET EN INZET

We mogen concluderen dat verhuur in het afgelopen jaar succesvol is gebleken. De markt is behoorlijk aangetrokken. Dat betekent dat we in 2017 meer dan 90% van onze capaciteit permanent en/of tijdelijk verhuren. Het ziet er wat dat betreft naar uit dat dit de komende jaren wordt gecontinueerd, temeer ook omdat we een groot deel uitgezet hebben in langjarige contracten.

De verhuur van ruimten aan de gemeente komt weliswaar in een ander perspectief te staan, maar gemakshalve rekenen we de inkomsten uit de 'overeenkomst tot opdracht' in de begroting dan mee als huurinkomsten.

Een actieve marktbenadering voor verhuur is dus minder noodzakelijk. Dit houdt wel in dat we voor verhuur geen omzetstijging mogen verwachten, een extra verdienmodel zit er dus niet in.

NOODZAKELIJKE AANDACHT EN KOSTEN

Als we kijken naar de staat van de accommodatie en de voorzieningen, dan mag daar wel enige aandacht aan besteed worden, zo is ook het voorgaande duidelijk geworden. In het in de begroting opgenomen investeringsprogramma is dit verder uitgewerkt. Keuzes daarin zijn binnen de kaders van de begroting 2018 hier verder gemaakt, temeer ook omdat daarmee een niet onaanzienlijke kostenpost is gemoeid.

Bijzondere aandacht moet besteed worden aan de service aan huurders.

Te denken valt dan aan:

- Verbetering van de verwijzing naar en binnen het gebouw. Daarover zijn veel klachten van bezoekers en huurders. Optioneel is om ter financiering de servicekosten aan te passen;
- Verbetering van de klimaatbeheersing;
- Eén receptioniste samen met de Bibliotheek;
- Lunchfaciliteiten, afgestemd op de vraag van de specifieke gebruiker;
- Korting op theater, evenementen en horeca;
- Regelmatig contacten onderhouden met en tussen de huurders onderling. Dit verhoogt de betrokkenheid van het bedrijf met de werkplek en kan ook financiële voordelen opleveren.

4.2 Theater

In een vorige beschouwing over het verdienmodel van het theater is al aangegeven dat het theater structureel met verlies draait, althans wat betreft de theaterproducties als zodanig. Dat is niet vreemd omdat meer dan 85% van de kaartverkoop wegvloeit naar impresariaten, artiesten en Bumarechten. Toch is de resultaatberekening niet helemaal reëel, omdat de toerekeningsfactor van kosten en inkomsten een enigszins vertekend beeld geeft. Met name waar het de horeca-inkomsten betreft. Dat is ook de reden dat in 2018 gekoerst wordt op een meer productgerichte benadering om scherper zichtbaar te maken binnen welke productgroepen welke (neven)resultaten geboekt worden.

INHOUD VERSUS VERDIENMODEL

Wat daarbij in ieder geval duidelijk is, is dat het verdienmodel ook binnen deze productgroep een nadrukkelijke relatie heeft met de horeca. Of anders gezegd, naast het afstemmen van het aanbod op de vraag en het bieden van een zo groot mogelijke diversiteit in de programmering, dient ook het bijeffect van horeca-inkomsten in de programmering mee gewogen te worden. Een volle theaterzaal houdt namelijk niet per definitie in dat onze Huiskamer nadien ook volloopt. Dat kan per doelgroep ook fors uitmaken. Een overvolle 'bak' bij de try-out van Youp van 't Hek leverde bijvoorbeeld qua horeca-inkomsten ruim minder op dan een sta-concert van een ABBA-tribute, om maar iets te noemen.

In de keuzes van de inhoudelijke programmering is dit laatste natuurlijk geen primaire doelstelling, maar bezien vanuit de financiële positie van 't Mozaïek is het wel een belangrijke.

Daarom houden we bij de uitwerking van het programma voor het nieuwe seizoen rekening met de ervaringen die zelf en door collega's zijn opgedaan in de voorafgaande jaren als het gaat om enerzijds de resultaten op inhoud (kwaliteit en kaartverkoop) en anderzijds uit horecaverdiensten. Daarbij moeten we er op dit moment van uitgaan dat het verruimen van de horecavergunning ook voor de 'nazit' van voorstellingen van groot belang is (de kleine uurtjes zijn meestal ook de omzetstijgers).

WERKGEVERSVERENIGING NEDERLANDSE PODIA

Een bijkomende factor is overigens dat de WNP eisen stelt aan de kwaliteit en kwantiteit van de theatervoorstellingen, dit indachtig ook de toelating tot de CAO Nederlandse Podia. We gaan er vooralsnog vanuit dat we, zeker ook met de uitbreiding van het aantal professionele evenementen, kunnen voldoen aan die eisen.

PERSPECTIEF THEATERSEIZOEN 2017-2018

In 2017 is de aandacht uitgegaan naar de interne organisatie (ondersteuning ticketing/kaartverkoop, werkprocessen ed.) Verbeteringen zijn ingezet. In mei vindt de renovatie van de theaterstoelen plaats en in de zomervakantie verwachten we de trekkenwand te reviseren. In de tweede helft van dit seizoen is meer aandacht uitgegaan naar de verkoop & marketing, dit in een poging om de omzet/kaartverkoop te verhogen. Met een verdubbeling van het aantal voorstellingen en beperkte ondersteuning (ziekte medewerker) was dit geen sinecure. De huidige prognose is dat we een bezettingsgraad van 65% (t.o.v. 62% vorig jaar) behalen, met een recordaantal verkochte kaartjes van 9397 (t.o.v. 8207 vorig jaar). Daarmee realiseren we een stijging in bezoekersaantallen van 13%.

Er zijn positieve reacties van het publiek op bijna alle voorstellingen. Dat heeft vooral ook te maken met de hernieuwde energie die de horeca uitstraalt. De nazit is goed en de afterparty na bijvoorbeeld het sta-concert van ABBA was een enorm succes.

BELANGRIJKE ONTWIKKELINGEN

- Onze hoofdsponsor Rabobank stopt na 2018 met algemene sponsoring. Rabobank gaat een volledig andere sponsorlijn ontwikkelen, waarbij alleen nog gesponsord wordt op projecten, nadat daarvoor een zogenoemde pitch is gepresenteerd. Wij hebben met een mooi filmpje en dito presentatie een pitch ingediend voor 'podium voor beginnende podiumkunstenaars' het zogenoemde ProPodium. We zijn hier nu mee genomineerd. We hebben er vertrouwen in dat dit project, in combinatie met andere projecten, sponsorcontract voor de komende drie jaar oplevert.
- Wij zijn betrokken bij de oprichting van 'De Vereniging Gelderse Podia'. Deze is in het leven geroepen door een groep van Gelderse kleine en middelgrote theaters. Namen 't Mozaïek heeft onze programmacoördinator zitting in het oprichtingsbestuur. De 'VGP' wordt gesprekpartner van de Provincie Gelderland en heeft kennisdeling en samenwerking als doel. Dit kan resulteren in een extra financiële bijdrage van de provincie voor 'kwetsbare programmering'. In onze situatie geldt dat voornamelijk voor voorstellingen in het Cultureel Lunchcafé.

VOORUITBLIK THEATERSEIZOEN 2018-2019

De voorbereiding van het nieuwe theaterseizoen verloopt iets stroever dan vorig jaar. Dat heeft alles te maken met het feit dat de interne organisatie er qua communicatie, overleg en activiteiten wat anders uit is gaan zien. Dat kost extra tijd en energie. Daarnaast, zo blijkt nu, is het lastig om grote namen te interesseren omdat veel grote namen in reprise gaan of een jaar pauze nemen. Het lijkt desondanks toch te gaan lukken om een breed, aansprekend theaterprogramma op te stellen met ruimte voor landelijk bekende artiesten, aanstormende talenten, nieuwe gezelschappen en lokaal aanbod. De combinatie van de Huiskamer en de Theaterzaal vergroot de mogelijkheden aanzienlijk.

ACCENTEN PROGRAMMERING

Mix van culturele diversiteit en horecaomzet verhogende activiteit

- 45 tot 50 Theatervoorstellingen, 20-25 Huiskamervoorstellingen (ook richtlijn VNP).
- Cabaret, goed verkoopbaar en betaalbaar.
- Muziek in de populaire vormen: theaterconcerten, muziektheater, muzikaal entertainment.
- Uitbreiding sta-concerten. In vooronderzoek hebben we de voorkeur van het publiek gepeild, daar passen we ons aanbod op aan.
- Familietheater gebaseerd op bekende boeken en verhalen.
- Toneel als genre terug laten komen, indien betaalbaar en goed.
- Dans, alleen indien er passend en betaalbaar aanbod is.
- Entertainment in de breedste zin van het woord, bijvoorbeeld theatrale lezingen, masterclasses e.d. ook in co-creatie met Bibliotheek.
- Huiskamervoorstellingen (Cultureel Lunchcafé) in de genres cabaret, muziek en entertainment, aanvullend op de theaterprogrammering
- Artiesten in het theater die eerder in het Cultureel Lunchcafé (huiskamervoorstellingen) hebben gestaan (meewerken aan groeimodel en ontwikkeling artiesten).
- Randprogrammering rondom voorstellingen: kleine en grotere activiteiten rondom voorstellingen om (specifiek) publiek te genereren en de theaterervaring te vergroten en te verbreden.

4.3 Evenementen

In onze visie is weergegeven dat we soms passief en vraaggericht werken, maar dat we ook actief moeten inspelen op ontwikkelingen en vooruitlopen op trends. Dit laatste is van groot belang bij de productgroep Evenementen. De laatste jaren blijkt dat we ondanks de passieve houding die we hierbij innemen jaarlijks zo'n 70 'evenementjes' en evenementen wegzetten, waarbij de omzet vooral voelbaar is bij de verhuur van de theaterruimte, de ruimte van het Cultureel Lunchcafé, de verhuur van materialen en de opbrengsten van de horeca. In de nieuwe constellatie spreken we over evenementen als het gaat om de hierna genoemde type evenementen. Meer kleinschaliger 'binnenloop' activiteiten laten we dan vallen onder het Cultureel Lunchcafé.

EXTERNE EN INTERNE ORGANISATIE

De meeste evenementen komen vanuit de buitenwacht die zich spontaan melden voor het gebruik van onze accommodatie. In een aantal gevallen organiseren we zelf evenementen, meestal in samenwerking met interne huurders (Bibliotheek, MeervoorMekaar) en in combi met het theater. Voorbeelden hiervan zijn de Wereldvrouwendag, huiskamerconcerten en culturele lunches. De coördinatie, planning en organisatie daarvan vindt plaats in eigen beheer met een beperkte formatie.

Wij zijn ervan overtuigd dat we met een uitgekiende marketingstrategie en het verkrijgen van een horecavergunning (de gemeente gaat hieraan meewerken) een beslist hogere omzet op dit terrein moeten kunnen genereren.

't Mozaïek kan naast haar specifiek culturele functie namelijk ook een uitstekend podium zijn voor meer commerciële activiteiten. Het is een uitstekende locatie voor bijeenkomsten van allerlei aard zoals congressen, netwerkbijeenkomsten, beurzen, symposia, productpresentaties en vergaderingen. Daarvoor zijn de theaterzaal en het Cultureel Lunchcafé uitnemend geschikt. Het enige lastige is dat we niet beschikken over kleinere goed geoutilleerde extra ruimten voor de opvang van deeldiscussies en/of workshops. Voor allerlei festiviteiten zoals bijvoorbeeld jubilea, borrels, gala- en themafeesten en personeelsfeesten zijn de ruimten uitermate geschikt door de unieke mogelijkheden om entertainment en horeca te kunnen combineren.

VERSTERKING RELATIEBEHEER BEDRIJVEN

Duurzame connecties aangaan met bedrijven is hierbij een belangrijk gegeven. Dit vanuit het principe dat als je eenmaal binnen bent en erkent wordt als professionele partner bedrijven ook sneller bereid zijn om andere producten en diensten af te nemen. We zijn namelijk niet alleen in staat om kleinschalig te ondersteunen bijvoorbeeld door drank- en dinerluncharrangementen aan te bieden, maar we kunnen ook de organisatie deels of volledig uit handen nemen bij meer grootschalige evenementen, waarbij ook de programmatische invulling bijvoorbeeld door het theater kan worden gedaan. Een goed voorbeeld is dit jaar de medeorganisatie van het symposium van 'Diverzio' over 'gezond en duurzaam eten en drinken'.

Alles staat of valt met versterking van de formatie 'marketing en sales', maar ook de rol van de directeur als boegbeeld en relatiebeheerder is hierbij van groot belang. De omzetverhoging die met het voorgaande wordt ingeschat, is meegenomen in de begroting.

4.4 Cultureel Lunchcafé

Het Cultureel Lunchcafé is, zoals in een eerdere beschouwing al aangegeven, nauwelijks rendabel gebleken. Het indertijd gekozen concept om een Huiskamer van Wijchen te openen, is niet geworden wat ervan verwacht werd. Op dit moment zijn we overdag afhankelijk van fietsers en wandelaars en van die enkele keren dat kleine groepjes en kleinschalige evenementen 'passeren'. Een voortdurende bezetting met professionele inzet is daarvoor te kostbaar gebleken.

We stappen nu sowieso af van het Cultureel Lunchcafé als 'huiskamer van Wijchen', omdat deze benaming eerder past bij 't Mozaïek als geheel en het een vreemde afgeleide is van de huidige huisstijl. We gaan sowieso voor een nieuwe huisstijl, waarbij 't Mozaïek (als Huiskamer van Wijchen) de werk- en merknaam wordt (ook statutair vastgelegd), en het Cultureel Lunchcafé daarvan een 'deelgenoot' is.

In 2018 richten we ons op het Cultureel Lunchcafé als:

1. Ontmoetingsplek voor passanten.
2. Horecaondersteuning voor voorstellingen en evenementen.
3. Social catering en businesscatering.

ONTMOETINGSPLAATS PASSANTEN

Het Cultureel Lunchcafé blijft natuurlijk een ontmoetingsplaats voor bezoekers en passanten van allerlei slag. Zoals gezegd, is het voor deze voorziening (te) kostbaar om constante professionele bezetting te handhaven.

Daarom is het is de bedoeling dat we, om extra inkomsten te genereren als nevenproduct gaan werken met een broodjescorner voor direct gebruik door gasten, maar ook als een meeneemconcept als 'voorloper' van bedrijfscatering en als service voor onze huurders. Dit concept wordt in januari 2018 uitgerold en mede afhankelijk van het succes verder uitgebreid.

Uiteraard blijft de mogelijkheid voor het gebruik van een uitgebreidere lunch bestaan. We gaan ervan uit dat het hier eerdergenoemde BliXemconcept ingepast wordt in de 'personele formatie' en dat kan voordelen bieden voor de kosten voor professionele bezetting.

VOORSTELLINGEN EN EVENEMENTEN

De horecaondersteuning op dit terrein is 'business as usual'. Met dien verstande dat, zoals hiervoor is aangegeven, we een uitbreiding verwachten van het aantal evenementen en voorstellingen met horecapotentieel. De verwachte omzetverhoging is ook mee genomen in de begroting.

SOCIAL CATERING EN BUSINESSCATERING

Met het 'BliXemconcept' willen we ons richten op social catering (soort tafeltje-dekje met gezond eten) en catering voor bedrijven en instellingen. Vóór 1 juli 2018 willen we de onderhandeling over kosten-baten en organisatie met Pluryn afronden, zodat we dit concept na de vakantie kunnen uitrollen. Ook hier voorzien we een behoorlijk verdieneffect.

4. Tenslotte

Met het voorgaande is beschouwend in beeld gebracht hoe de organisatie zich de laatste jaren heeft ontwikkeld en hoe zich dat verhoudt tot de toekomst. In de hiernavolgende begroting zijn de financiële consequenties hiervan voor 2018 vastgelegd.

Het geheel is de basis om in de loop van dit jaar een vertaalslag te maken naar een meerjarenbegroting voor de komende vier jaar.

Wijchen, januari 2018.

THEATER

INKOMSTEN VERSUS KOSTEN

EXCLUSIEF PERSONEEL

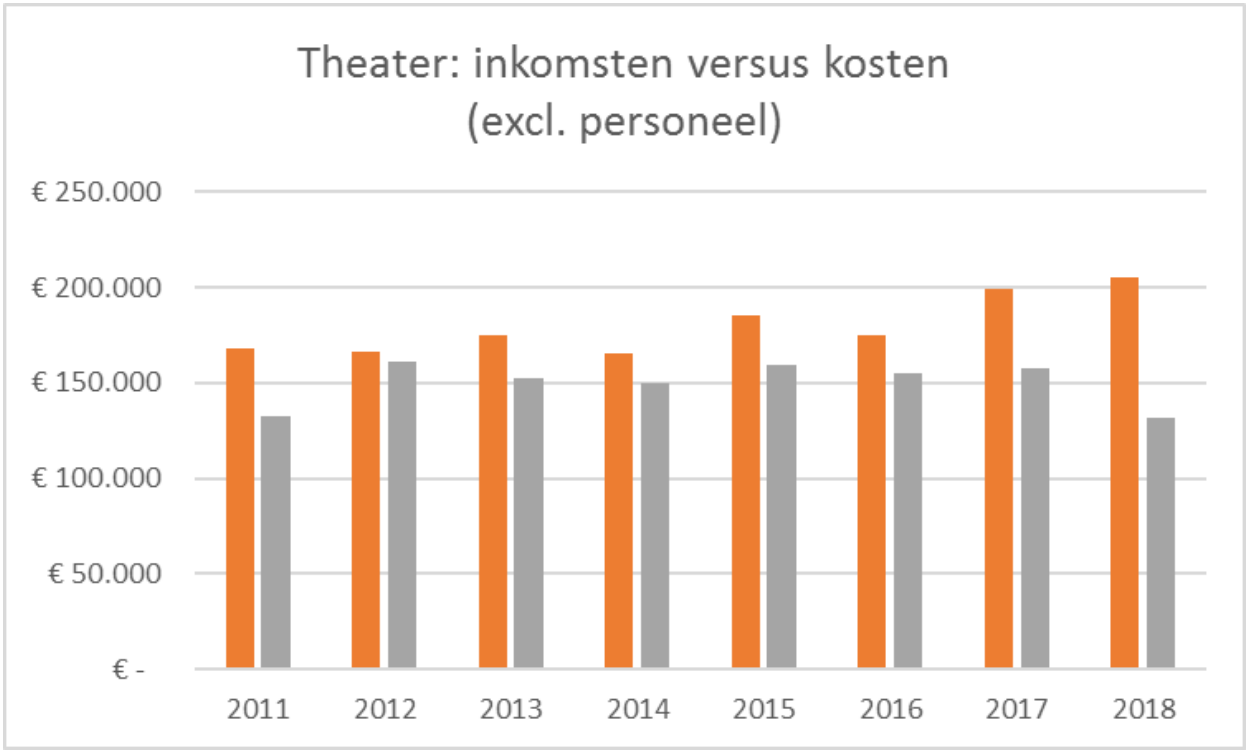

INKOMSTEN

KOSTEN

't MOZAÏEK

Meerjarenbegroting 2020-2023

	Realisatie 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
OMZET	€	€	€	€	€	€
Omzet onbelast	346.000	347.000	364.000	390.000	397.000	403.000
Omzet laag tarief	265.000	299.000	300.000	305.000	309.000	312.000
Omzet hoog tarief	292.000	280.000	319.000	327.000	328.000	333.000
Totaal: OMZET	**903.000**	**926.000**	**983.000**	**1.022.000**	**1.034.000**	**1.048.000**
INKOOPWAARDE OMZET						
Inkopen	52.000	50.000	62.000	63.000	64.000	65.000
Kostprijs omzet	132.000	145.000	156.000	158.000	161.000	164.000
Overige inkoop	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Totaal: INKOOPWAARDE OMZET	**185.000**	**196.000**	**219.000**	**222.000**	**226.000**	**230.000**
PERSONEELSKOSTEN						
Salarissen	288.000	327.000	335.000	341.000	348.000	355.000
Sociale lasten	54.000	60.000	62.000	63.000	64.000	65.000
Pensioenlasten	28.000	34.000	35.000	36.000	36.000	37.000
Overige personeelskosten	13.000	13.000	16.000	16.000	17.000	17.000
Inleenpersoneel	136.000	97.000	91.000	93.000	93.000	95.000
Totaal: PERSONEELSKOSTEN	**519.000**	**531.000**	**539.000**	**549.000**	**558.000**	**569.000**
BEDRIJFSKOSTEN						
Huisvestingskosten						
Gas, elektra, water	77.000	94.000	87.000	87.000	89.000	91.000
Heffingen, lasten en belastingen	15.000	15.000	16.000	16.000	16.000	16.000
Klein onderhoud en inventaris	17.000	14.000	19.000	19.000	19.000	20.000
Overige huisvestingskosten (o.a. schoonmaak, beveiliging)	58.000	62.000	62.000	63.000	64.000	65.000
Totaal: Overige huisvestingskosten	167.000	185.000	184.000	185.000	188.000	192.000
Voorziening (dotatie)	23.000	50.000	50.000	51.000	51.000	50.000
Totaal: Huisvestingskosten	190.000	235.000	234.000	236.000	239.000	242.000
Kantoorkosten	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Verkoopkosten	21.000	13.000	15.000	15.000	14.000	14.000
Afschrijvingen immateriele vaste activa	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	0
Afschrijvingen materiele vaste activa	14.000	17.000	27.000	29.000	34.000	37.000
Algemene kosten (o.a. ICT, verzekering, niet aftrekbare btw)	73.000	85.000	82.000	87.000	91.000	85.000
Overige baten en lasten	-1.000	0	0	0	0	0
Totaal: BEDRIJFSKOSTEN	**301.000**	**354.000**	**362.000**	**371.000**	**382.000**	**381.000**
FINANCIELE BATEN EN LASTEN						
Rentelasten en bankkosten	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Rentebaten	0	0	0	0	0	0
Totaal: FINANCIELE BATEN EN LASTEN	**3.000**	**3.000**	**3.000**	**3.000**	**3.000**	**3.000**
OVERIGE BATEN EN LASTEN						
Subsidies						
90050 - Budgetsubsidie	50.000	50.000	0	0	0	0
90060 - Investeringssubsidie (vrijval vernieuwing theater)	1.000	0	0	0	0	0
90070 - Overige subsidies	9.000	8.000	0	0	0	0
Totaal: Subsidies	**60.000**	**58.000**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal: OVERIGE BATEN EN LASTEN	**60.000**	**58.000**	**0**	**0**	**0**	**0**
Resultaat	**-45.000**	**-100.000**	**-140.000**	**-123.000**	**-135.000**	**-135.000**

Bijlage meerjarenbegroting 2020-2023

De meerjarenbegroting is gebaseerd op de huidige dienstverlening.
Bij het opstellen van de begroting 2020 is er rekening gehouden met een gemiddelde inflatiecorrectie van 1,6% en een stijging van de werkgeverslasten met 2,5%.
Er wordt rekening gehouden met 85 theatervoorstellingen en 115 evenementen. De bezettingsgraad voor verhuur is 97%.
In de jaren 2021 tot en met 2023 gaan we uit van inflatiecorrectie van 1,6% en een stijging van de werkgeverslasten met 2%. Het aantal theatervoorstellingen en evenementen blijft gelijk. In 2020, 2021 en 2023 zullen de prijzen in de horeca niet stijgen. Alleen in 2022 worden de prijzen met 1,6% aanpast.

Visie en Missie sociaal cultureel en educatief centrum 't Mozaïek

0. Samenvatting

Visie:

- 't Mozaïek, en met name de foyer, is *de huiskamer* van Wijchen. Het levert een belangrijke bijdrage aan een rijk sociaal-cultureel leven in de gemeente en is bereikbaar voor zoveel mogelijk inwoners van de gemeente.

- 't Mozaïek biedt ruimte aan diverse culturele uitingen, beschikt over een gevarieerd theateraanbod en is een plaats waar mensen elkaar ontmoeten, waar mensen kunnen genieten van cultuur en die plaats biedt voor educatie. Een aantrekkelijke culturele accommodatie draagt bij aan de culturele en economische kracht van onze gemeente.

- De maatschappelijke functie vervult 't Mozaïek door plaats te bieden aan sociaal, culturele en educatieve voorzieningen. Deze voorzieningen passen in het gemeentelijk jeugd- en onderwijsbeleid, de WMO en het cultuurbeleid.

- 't Mozaïek is een plaats waar sociaal-maatschappelijke, educatieve en culturele activiteiten en instellingen samenkomen waartussen cohesie, synergie en kruisbestuiving wordt bevorderd.

Missie:

1. Stichting SCEC heeft de maatschappelijke taak voor het beheren en exploiteren van het cultureel, educatief en welzijnscentrum.
2. Stichting SCEC stimuleert inhoudelijke en organisatorische samenwerking van de aanwezige voorzieningen / instellingen.
3. Stichting SCEC ontwikkelt de theatervoorziening tot hèt aantrekkelijkste cultureel centrum in de regio.

Bedrijfsprofiel & strategie theater en verhuur gebouw:

Theater
Het doel van het theater 't Mozaïek is het minimaal kostendekkend exploiteren van een kwalitatief hoogwaardig theater.

Verhuur gebouw
Het doel is het minimaal kostendekkend en duurzaam exploiteren van het centrum wat bezoekers direct of indirect toegang moet geven tot een Mozaïek aan mogelijkheden op het gebied van verhuur (faciliterend) en (mede-) uitvoerende activiteiten.

1. Inleiding

Cultuur schept en bewaart kunstzinnige uitingen die schoonheid tonen of laten zien hoe mensen de samenleving ervaren. Confrontatie met cultuur en kunstbeleving heeft een belangrijke educatieve of vormende component. De aandacht voor (amateur)kunst en cultuur kent ook een economische en toeristische factor, omdat het bijdraagt aan het imago van onze gemeente en aan een aantrekkelijk (economisch) verblijfs- en vestigingsklimaat. Wij willen kunst en cultuur toegankelijk maken en in stand houden voor zoveel mogelijk mensen. Het gaat hierbij om de actieve en passieve kunstbeoefening. Daarvoor dient er een adequate culturele infrastructuur in Wijchen te zijn.

De bezuinigingen op de (gemeentelijke) budgetten voor kunst en cultuur nopen tot een creatieve invulling van de culturele infrastructuur. De aanbieders van kunst en cultuur zullen zich meer dan ooit ontwikkelen tot cultureel ondernemer. De cultureel ondernemer (kunstenaar, instelling, etc.) zoekt naar een balans tussen artistieke autonomie of culturele waarden en geld verdienen. Cultureel ondernemerschap is een houding waarin beide aspecten aan bod komen. Een cultureel ondernemer zoekt naar verbindingen die met de markt te leggen zijn.

Een belangrijk project waarmee we de culturele infrastructuur in Wijchen versterken is de relocatie van de bibliotheek naar ’t Mozaïek. Met de verhuizing van de bibliotheek naar ’t Mozaïek wordt de exploitatie voor zowel ’t Mozaïek als voor de bibliotheek duurzamer. De exploitatielasten voor de bibliotheek in ’t Mozaïek dalen dankzij een goed ontwerp en multifunctioneel gebruik.

Naar aanleiding van de herhuisvesting van de bibliotheek in ’t Mozaïek heeft de gemeenteraad van Wijchen op 11 oktober 2012 ons opdracht gegeven om een totaalvisie uit te werken voor de culturele infrastructuur van ’t Mozaïek. Ook bezien in het licht van het cultureel ondernemerschap is het wenselijk om een visie te geven op de mogelijkheden die ’t Mozaïek geboden kan worden. De visie dient te leiden tot de meest gewenste en optimale situatie zoals deze voor 't Mozaïek kan gelden.

2. Oorsprong van ’t Mozaïek

In deze paragraaf blikken we kort terug op de oorsprong van het ’t Mozaïek. Wat was de oorspronkelijke doelstelling.

’t Mozaïek is door de gemeente Wijchen in april 1997 opgericht met de volgende doelen:

- Beheer en exploitatie van het gebouw van ’t Mozaïek.
- Het beschikbaar stellen van ruimtes in het gebouw ten behoeve van gebruikers op sociaal cultureel, maatschappelijk en educatief terrein.
- Het stimuleren en organiseren van activiteiten op dit vlak in het gebouw.

De gemeente heeft er destijds voor gekozen om een stichting Sociaal Cultureel en Educatief Centrum (SCEC) voor ’t Mozaïek in te richten op basis van een bestuursmodel:

- Formele besluitvorming door een bestuur bestaande uit betrokken inwoners uit Wijchen, waarbij de directe aansturing is gedelegeerd aan een directeur die hierover verantwoording aflegt aan het bestuur.

De Gemeente Wijchen heeft destijds met deze constructie beoogd het gemeentelijk vastgoed op een verantwoorde wijze door middel van burgerlijke participatie ten dienste te stellen aan Wijchense bevolking op het vlak van sociaal, cultureel en educatief terrein.

SCEC ’t Mozaïek heeft de afgelopen jaren een begroting van ca. € 7,5 ton op jaarbasis. Het SCEC heeft geen winstoogmerk. De opbrengsten van SCEC ’t Mozaïek bestaan voor het grootste deel uit huuropbrengsten van ca. 70%. Daarnaast is ca. 20% afkomstig uit theateropbrengsten en 10% uit horeca.

De gemeentelijke subsidie aan het theaterdeel van ‘t Mozaïek wordt in 3 jaar afgebouwd, van € 25.000 naar € 0,00 subsidie in 2014.

In het verleden heeft het SCEC de tekorten op het theaterdeel maar voor een klein deel door directe

subsidie opgevangen. De gemeente heeft in het verleden bij de opzet van de stichting een financieringsmodel bedacht waarbij de tekorten op het theater gedekt konden worden door een winst op verhuur van ruimten mogelijk te maken.

Het SCEC is actief om minder afhankelijk te worden van de overheid door het initiëren van een aantal activiteiten op het gebied van sponsorwerving en het beperkt commercieel exploiteren van het theater met foyer, zolang dit past en wenselijk is binnen de doelstellingen van de gemeentelijke visie.

3. Trends

De maatschappij verandert. We kunnen een aantal trends onderscheiden die veel invloed hebben op het publiek dat van het aanbod in 't Mozaïek gebruikmaakt. Mensen zullen verwachten dat er keuzemogelijkheden worden geboden en dat de dienstverlening aansluit bij hun drukke leven. Levenslange lidmaatschappen worden minder vanzelfsprekend. Maatschappelijke participatie ontwikkelt zich naar meer actieve, lokale en meer tijdelijke verbanden.

Op demografisch en vrije tijds- gebied zijn de volgende nationale trends te verwachten (SCP):

- Langzame groei van de bevolking;
- Veranderende leeftijdsopbouw;
- Opleidingsniveau stijgt, maar minder hard dan in de afgelopen decennia;
- Daling groep achterstandskinderen;
- Leven lang leren neemt toe;
- Stijgende welvaart in combinatie met groep die moeite heeft rond te komen;
- Combinatie arbeid en zorg neemt toe;
- Aandeel allochtonen in grote gemeenten stabiel, overige gemeenten stijging;
- Huishoudens worden kleiner, meer alleenstaanden;
- Attitudes ten opzichte van lidmaatschap veranderen;
- Vrijwilligerwerk wordt meer tijdelijk en adhoc;
- Werkende ouders hebben minder vrije tijd;
- Groeiende groep ouderen heeft meer vrije tijd;
- Vrije tijd: minder lezen, minder televisie kijken, meer achter de computer; en
- Computers zijn in de meeste huishoudens aanwezig; ouderen en lager opgeleiden halen hun achterstand in (informatie en communiceren).

Bovengenoemde trends duiden op demografische veranderingen, zoals vergrijzing, grotere tijdsdruk in privéleven en verandering in besteding van de vrije tijd.

Basisvoorziening culturele infrastructuur

Wij verstaan onder een basisvoorziening een voorziening die gewoonlijk aanwezig is in alle gemeenten en waarvan door een zeer grote groep inwoners van alle leeftijden en geledingen gebruik wordt gemaakt en die bijdraagt aan het participeren als volwaardig burger in de samenleving. In het zogenaamde Ringenmodel van Wijn (VNG) staan in de binnenste ring voorzieningen vermeld die in iedere gemeente is te vinden. De buitenste ringen betreffen voorzieningen die aanwezig zijn in gemeenten met een hoger inwonertal. Het Ringenmodel is ontwikkeld om gemeenten houvast te geven bij de ontwikkeling van lokaal cultuurbeleid en deelt de culturele voorzieningen en het cultureel beleid op in drie ringen, die gerelateerd zijn aan het inwoneraantal.

Elk van deze sectoren kent, afhankelijk van de grootte van de gemeente, verschillende uitingsvormen, zoals bijvoorbeeld een museum, een podium of een bibliotheek. Het Ringenmodel geeft een indicatie van de gewenste culturele infrastructuur voor gemeenten tot 30.000 inwoners, tussen 30.000 en 90.000 inwoners en gemeenten met een inwoneraantal boven de 90.000.

De culturele infrastructuur van gemeenten in ringen

't Mozaïek heeft een belangrijke culturele functie op grond van het Ringenmodel doordat het plaats biedt aan diverse gebruikers die behoren binnen de culturele infrastructuur. 't Mozaïek is vooral een verzamelplaats voor activiteiten en voorzieningen in de binnenste en middelste ring op de sectoren podiumkunsten, media en letteren, beeldende kunst. Voor podiumkunsten heeft 't Mozaïek zelfs een theater welke in de buitenste ring staat. Aanbod in het cultureel erfgoed ligt in 't Mozaïek veel minder voor de hand.

SCEC 't Mozaïek zal actief participeren op veranderingen binnen de Wijchense samenleving, maatschappelijke ontwikkelingen en de veranderingen in de economische omstandigheden. Dit uit zich

onder andere in meer samenwerken met branchegenoten en het beheren van een theater en cultureel centrum vanuit de visie van (cultureel) ondernemerschap.

4. Visie

't Mozaïek levert een belangrijke bijdrage aan een rijk sociaal-cultureel leven in de gemeente Wijchen en is bereikbaar voor zoveel mogelijk inwoners van de gemeente. De maatschappelijke functie vervult 't Mozaïek door plaats te bieden aan sociaal culturele en educatie voorzieningen. Deze voorzieningen passen in het gemeentelijk jeugd- en onderwijsbeleid, de WMO en het cultuurbeleid.

We zien 't Mozaïek als een belangrijke fysieke vestigingsplaats voor voorzieningen in de culturele infrastructuur van Wijchen. In 't Mozaïek zijn culturele voorzieningen gehuisvest die we terugvinden in het Ringenmodel. Uit de binnenste ring van het Ringenmodel worden dat de bibliotheek en de lokale omroep. In 't Mozaïek bevinden zich ook het theater en een pluriform cultureel-educatief cursusaanbod die tot de buitenste ring behoren. Naast culturele voorzieningen biedt 't Mozaïek ruimte aan sociale en educatieve voorzieningen welke passen binnen zijn functie als maatschappelijke voorziening.

De organisaties die gehuisvest zijn in 't Mozaïek kunnen zich stevig verbinden met andere instellingen en functies die in of direct naast het Mozaïek zijn gelegen. De verbindingen tussen de aanwezige voorzieningen leiden tot een verbreding en een verdiepingsslag in het aanbod voor de inwoners van Wijchen. De aanwezigheid van de diverse culturele, welzijns- en onderwijsinstellingen maakt crosssectorale samenwerking mogelijk. We zien graag dat partijen samenwerken op inhoudelijk en organisatorisch vlak. Dit gaat echter niet vanzelf. Dat vereist een positieve houding van de aanwezige partijen om elkaar op te zoeken en meer met elkaar te delen dan alleen dezelfde voordeur. Zo wordt 't Mozaïek een plaats sociaal-maatschappelijke, educatieve en culturele activiteiten en instellingen samenkomen waartussen cohesie, synergie en kruisbestuiving worden bevorderd. We verwachten dat het SCEC hier een actieve rol in speelt.

't Mozaïek is *de huiskamer van Wijchen*. Een plaats die ruimte biedt aan diverse culturele uitingen, een plaats waar mensen elkaar ontmoeten, waar mensen kunnen genieten van cultuur en die plaats biedt voor educatie. Een aantrekkelijke culturele accommodatie draagt bij aan de culturele en economische kracht van onze gemeente.

Gelet op de trends in de samenleving en de wens van het culturele ondernemerschap zal het SCEC de producten en diensten van 't Mozaïek continue aanpassen aan de eisen van de markt en het publiek (permanente innovatie). De culturele ondernemers kunnen verbindingen leggen met marktpartijen die passen binnen de maatschappelijke functie van 't Mozaïek. De samenwerking met marktpartijen die zich vestigen in 't Mozaïek of de ontwikkeling van arrangementen met ondernemers buiten 't Mozaïek, versterken het culturele ondernemerschap en dragen bij aan de duurzame instandhouding van de voorziening als geheel.

5. Missie (het streven) voor het SCEC 't Mozaïek

SCEC 't Mozaïek zorgt met haar activiteiten voor het creëren van een maatschappelijke meerwaarde aan de Wijchense bevolking. Als de *Huiskamer van Wijchen* streeft zij continu naar een ondersteunend, sfeervol en gastvrij onderdak voor de inwoners van Wijchen. De *huiskamer* dient als ontmoetingsplek, smeltkroes en inspirator voor haar bezoekers, gebruikers en aanbieders van diensten op sociaal, cultureel, maatschappelijk en educatief terrein. Dit wordt als volgt bereikt:

1. het SCEC heeft de maatschappelijke taak voor het beheren en exploiteren van het cultureel, educatief en welzijnscentrum.
2. het SCEC stimuleert inhoudelijke en organisatorische samenwerking van de aanwezige voorzieningen / instellingen.
3. het SCEC ontwikkelt de theatervoorziening tot hèt aantrekkelijkste cultureel centrum in de regio.

Mission Statement SCEC 't Mozaïek
De gemeente wil dat het SCEC 't Mozaïek als hèt Wijchense sociaal cultureel en educatief centrum en theater een multifunctioneel podium biedt aan stichtingen/verenigingen en commerciële organisaties binnen Wijchen en de omliggende regio die zich bewegen op het terrein van cultuur, educatie en welzijn. Dit wil zij bereiken door het minimaal kostendekkend en duurzaam exploiteren van het centrum wat bezoekers direct of indirect toegang moet geven tot een Mozaïek aan mogelijkheden op het gebied van verhuur (faciliterend) en (mede-) uitvoerende activiteiten.

6. Bedrijfsprofiel & strategie theater en verhuur gebouw

Theater
Het doel van het theater ’t Mozaïek is het minimaal kostendekkend exploiteren van een kwalitatief hoogwaardig theater. Het theater biedt een professioneel podium aan de amateurverenigingen, muziekgezelschappen en andere culturele organisaties in Wijchen en zijn kerkdorpen. Het theater biedt een gevarieerd theateraanbod waarbij naast landelijk gevestigde namen ook ruimte wordt geboden aan lokale en regionale artiesten, jong talent en experimentele vormen van theaterbeoefening, binnen de financiële mogelijkheden.

Het theater en de foyer kunnen ook benut worden voor een aantal lokale evenementen (zoals het ondernemersgala en Wijchen Present) en voor bedrijfspresentaties, congressen, of seminars. Zonder dat het theater daarbij een partycentrum wordt. Genoemde activiteiten onderstrepen de huiskamerfunctie bij een relevante doelgroep - (Wijchense) ondernemers en burgers- en leveren financieel gezien een bijdrage aan het kostendekkend maken van de theaterexploitatie.

De huidige financiële verstrengeling van de “productgroep theater” en “productgroep verhuur”, waarbij het SCEC de tekorten op het theater kan dekken door een winst op verhuur van ruimten, wordt ontrafeld. Het theater moet kostendekkend functioneren zonder financiële bijdrage uit de verhuuropbrengst. Hiervoor is het nodig dat de theaterkosten transparant in beeld worden gebracht. Om tenminste kostendekkend het theater te exploiteren, zullen vervolgens de mogelijke kostenbesparende maatregelen genomen moeten worden. Tevens zal er ook een directe subsidierelatie tussen gemeente en het theater nodig zijn.

Verhuur gebouw
Het SCEC verhuurt ruimtes aan huurders die passen binnen de geformuleerde visie. We willen dat de huurkosten bestaan uit een reëel bedrag voor kale huur en servicekosten.
In de huidige huurprijzen zit impliciet een opslag ter dekking van de theaterkosten. Doordat we de theaterkosten en de verhuuropbrengsten gaan ontvlechten, kan deze opslag uit de in rekening gebrachte huur worden gehaald zodat de huurkosten voor de huurders dalen.
Een groot deel van de huidige huurders ontvangt een subsidie van de gemeente, waarin een component voor de huurkosten is opgenomen. De subsidie kan derhalve, na het verlagen van de huur, navenant omlaag. De besparing die dit oplevert voor de gemeente, kan gebruikt worden voor de rechtstreekse subsidierelatie met het theater.

Als er bestaande grote huurders wegvallen en het moeilijk is om nieuwe instellingen van sociaal, culturele of educatieve aard te werven, kan het in de toekomst reëel zijn dat er voor kortere perioden (tot maximaal 3 jaar) ruimten verhuurd wordt aan kleine start ups (zzp’ers) die buiten deze sectoren vallen. Dit om tijdelijke leegstand tegen te gaan.

De gemeente voelt zich medeverantwoordelijk om leegstand te voorkomen. De gemeente zal zich inspannen om in geval van leegstand potentiële huurders, die passen binnen de gemeentelijke visie, te stimuleren naar ’t Mozaïek te gaan.

Huurder 't Mozaïek 2019	Totaal subsidie 2019 (inclusief subsidie huisvestingskosten)	subsidie huisvestings-kosten*	* subsidie huisvestingskosten is niet per definitie gelijk aan de huur
Door gemeente gesubsidieerde instelling			
MeerVoormekaar	€ 1.653.590	€ -	subsidie is gebaseerd op een integrale kostprijs per uur, daarin zit huisvestingsbekosting
Wijchense Omroep	€ 41.169	€ 18.839	
Historische Vereniging Tweestromenland	€ 28.676	€ 25.000	
Stichting De Bibliotheek Wijchen	€ 705.232	€ 93.726	
VWON	€ 110.033	€ -	subsidie is gebaseerd op een integrale kostprijs per uur, daarin zit huisvestingsbekosting
Wijchens Amateur Toneel (WAT)	€ 5.648	€ 4.743	
kindertheater Bombarie	€ 2.460	€ 1.315	
BWW	€ 12.240	€ 8.240	
EHBO	€ 3.804	€ -	
Maaswaal college	€ 5.616	€ 5.616	
TOL (Tijdelijke Opvang Leerlingen)	€ 10.000	€ 10.000	
Oud-fit senioren sportvereniging	€ 650	€ -	
Niet door gemeente gesubsidieerde instelling			
ROC Nijmegen	bekostiging Educatie via gezamenlijke inkoop regio Nijmegen, Nijmegen budgethouder als centrumgemeente		
PSI			
Sociaal Wijkteam Secretariaat	Flex-huurder kantoor IDT		
's Heeren Loo Zorggroep Zuid-Oost Nederland	Flex-huurder kantoor IDT		Diverse flex-huurders van het IDT- kantoor worden bekostigd via de Coöperatie Rondom Wijchen
Integraal Herstel	Flex-huurder kantoor IDT		
Jeugdbescherming Gelderland	Flex-huurder kantoor IDT		
MEE Gelderse Poort	Flex-huurder kantoor IDT		
RIBW	Flex-huurder kantoor IDT		
Stichting Dichterbij	Flex-huurder kantoor IDT		
Talis	Flex-huurder kantoor IDT		
BIZ			
Ayurveda geneeskundige praktijk			
bewust balans			
Brownies & Downies Wijchen			
CWZ bloedprikken			
Dans op school			
Dietiste Lisanne			
Diverzio			
Driestroom			
GROW Mirian van Leeuwen			
Hakoena theaterschool			
HEART IN MIND Coaching & Training			
Huisartsenpraktijk de Campus			
Logopedie Krebbers			
Logopedie Praktijk Het Mozaiek			
Moris Graffiti			
Psychologenpraktijk Alberts Veenhuis & Pul			
Roeterdink Coaching			
Spetters			
Stelle Schenke			
SCEC 't Mozaïek	t Mozaïek huurt zelf kantoorruimte van SCEC 't Mozaïek		

Activiteitenverslag 2018

Stichting ’t Mozaïek

Sociaal, Cultureel en Educatief Centrum Wijchen

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING pag. 2

2. ACTIVITEITENOVERZICHT pag. 2
2.1 Theater pag. 2
2.2 Activiteiten en evenementen pag. 5
2.3 Verhuur pag. 8
2.4 Cultureel Lunch café en Horeca pag. 9

3. PERSONEEL, BESTUUR EN DIRECTIE pag. 10
3.1 Personeel pag. 10
3.2 Bestuur en directie pag. 11

4. FINANCIEEL pag. 11

5. TOEKOMSTVERWACHTINGEN EN NIEUWE INITITATIEVEN pag. 12
5.1 Samenwerkingsproject Cultureel Lunchcafé pag. 12
5.2 Samenwerkingsproject Gouden Dans pag. 12
5.3 Samenwerkingsproject Wereldvrouwen pag. 12
5.4 Samenwerkingsproject Kampvuurvertellingen pag. 13
5.5 Samenwerkingsproject Gelderse Podia pag. 13
5.6 Samenwerkingsproject ProPodium pag. 13
5.7 Samenwerkingsproject Vrijwilligersavond pag. 13
5.8 Samenwerkingsproject Huurdersbijeenkomsten pag. 14
5.9 Tot slot pag. 14

1. INLEIDING

't Mozaïek is op 15 april 1997 opgericht en voert na de statutenwijziging in 2018 de naam 'Stichting 't Mozaïek, Sociaal Cultureel en Educatief Centrum Wijchen' en is gevestigd aan de Campuslaan 6, 6602 HX te Wijchen.

't Mozaïek is een centrum voor uiteenlopende sociaal culturele en educatieve activiteiten voor en door inwoners van Wijchen. Naast het theater, dat actueel en veelzijdig podium biedt aan professionele en amateurgezelschappen, worden er ruimten en voorzieningen beschikbaar gesteld voor kleine en middelgrote sociale, culturele, educatieve evenementen, workshops en meetings. Er worden permanent ruimten verhuurd aan maatschappelijke en zakelijke dienstverleners. Door het aanbieden van beperkte horecavoorzieningen worden de huurders ondersteund en wordt de aantrekkelijkheid voor bezoekers vergroot. Het lunchcafé staat open voor informele ontmoeting, beleving en contact. In 2018 is de ANBI status voor onbepaalde tijd aan 't Mozaïek verleend.

De stichting huurt het gebouwencomplex van de gemeente Wijchen tegen een relatief lage vergoeding en ontvangt sinds dit kalenderjaar een subsidie van €50.000,-. Uitgangspunt is dat met het rendement op verhuur samen met het subsidiebedrag, het theater en het onderhoud van het gebouw moet worden gefinancierd en er financiële ruimte moet worden geboden voor de ontwikkeling van de organisatie en de medewerkers.

Wij voelen het primair als onze missie om mensen uit alle lagen van de bevolking te inspireren, te boeien en te vermaken. Wij willen de 'place to be' zijn voor beleving, ontmoeting en verbinding en zorg. Een drempelloze fysieke plek in Wijchen om samen of alleen naar toe te gaan. Een plek waar van alles te doen is, waar een breed publiek inspiratie op kan doen, kan genieten en zich op allerlei manieren kan ontwikkelen. Met een ruim aanbod aan voorstellingen, evenementen, voorzieningen en diensten door externe en interne aanbieders. Met bijbehorende restauratieve en facilitaire voorzieningen die bijdragen aan de beleving van smaak, gastvrijheid, service en gemak waar klanten zich welkom voelen en graag vertoeven.

Vanuit de kernwaarden vertrouwen, verbinden, open en resultaatgericht, wordt er samengewerkt om de gestelde doelen te bereiken. Dat gebeurt met een klein team taak bekwame medewerkers, daarbij ondersteund door veel kundige en betrokken vrijwilligers.

2. ACTIVITEITENOVERZICHT 2018

2.1 Theater

Het theater profiteert mee van de stijgende belangstelling voor theatervoorstellingen en investeert in de marketing van de voorstellingen. Het is wederom gelukt om een goede mix te maken van regionale talenten, nieuwkomers, bekende namen en artiesten die in Wijchen al eerder een publiek hebben opgebouwd. De previewavonden zijn onverminderd populair en zorgen voor een mooie stijging in de verkoop van nog onbekende artiesten. Het succes van de Huiskamervoorstellingen is zeer wisselend, van uitverkocht tot geannuleerd wegens gebrek aan belangstelling. Door goed naar ons publiek te luisteren stemmen we de programmering nog meer af op hun wensen. Ook werken we samen met diverse lokale organisaties rondom thema-voorstellingen.

In dit boekjaar (2e helft theaterseizoen 2017-2018 en eerste helft seizoen 2018-2019) bleek dat de bezettingsgraad met 65% beduidend lager lag dan die van 2017 (75%). Het totale aantal bezoekers steeg echter met 13% van 9.411 naar 10.612, hetgeen lovenswaardig is, aangezien de stijging van het aantal voorstellingen voornamelijk zit in de Huiskamervoorstellingen met een maximum van 80 bezoekers.
Belangrijke reden van relatieve daling was de verdeling van de voorstellingen over het seizoen. Voor seizoen 2017-2018 stonden de grotere namen met uitverkochte zalen veelal in de eerste helft van het seizoen. Ook werkt de stijging van het aantal voorstelling mee aan de daling van het relatieve én groei van het absolute aantal. In 2018 waren er maar liefst 70 voorstellingen ten opzichte van 56 in 2017. Deze stijging zetten we in seizoen 2018-2019 door, mede door Cao-afspraken, waarbij we ons tot doel stellen om niet alleen het absolute, maar ook het relatieve aantal bezoekers te laten stijgen.

Professioneel Theater		
zondag 7 januari 2018	Dirk Scheele	Professioneel
zondag 7 januari 2018	Dirk Scheele	Professioneel
donderdag 11 januari 2018	Jochem Nooyen	Professioneel
vrijdag 12 januari 2018	Joris Linssen & Caramba	Professioneel
zaterdag 13 januari 2018	Finalistentournee Cameretten	Professioneel
vrijdag 19 januari 2018	The New Power Revolution	Professioneel
zaterdag 20 januari 2018	Mark van de Veerdonk	Professioneel
zondag 21 januari 2018	Hilbert Geerling	Professioneel
woensdag 24 januari 2018	Andermans Veren	Professioneel
vrijdag 26 januari 2018	BankGiro Loterij Theaterweekend	Professioneel
zondag 28 januari 2018	BankGiro Loterij	Professioneel
donderdag 1 februari 2018	Thijs van de Meeberg	Professioneel
vrijdag 2 februari 2018	De meisjes met wijsjes	Professioneel
zaterdag 3 februari 2018	Joep Onderdelinden	Professioneel
woensdag 21 februari 2018	Charrel & Chantal	Professioneel
vrijdag 23 februari 2018	K&M	Professioneel
zaterdag 24 februari 2018	Silvester, de Jong en Smulders	Professioneel
zondag 25 februari 2018	Meneer Monster	Professioneel
zondag 25 februari 2018	Meneer Monster	Professioneel
woensdag 28 februari 2018	Martin Šimek	Professioneel
vrijdag 2 maart 2018	De Uitdaging	Professioneel
zaterdag 3 maart 2018	Marco Lopes	Professioneel
vrijdag 9 maart 2018	Kirsten van Teijn	Professioneel
zaterdag 10 maart 2018	Rob & Emiel	Professioneel
zondag 11 maart 2018	Leonie Meijer e.a.	Professioneel
vrijdag 16 maart 2018	Jasper van Kuijk	Professioneel
woensdag 21 maart 2018	Dorine Wiersma	Professioneel
donderdag 22 maart 2018	Arnout van den Bossche	Professioneel
vrijdag 23 maart 2018	Rock4	Professioneel

woensdag 4 april 2018	Gloed	Professioneel
donderdag 5 april 2018	Fuad Hassen	Professioneel
zaterdag 7 april 2018	René van Kooten	Professioneel
zondag 8 april 2018	Oorlogsgeheimen	Professioneel
vrijdag 13 april 2018	De blonde jongens & Tim	Professioneel
zaterdag 14 april 2018	The Bluebettes & The Eastway	Professioneel
zondag 15 april 2018	Rattenvanger	Professioneel
woensdag 18 april 2018	Comedy Café	Professioneel
vrijdag 20 april 2018	Gerard Alderliefste	Professioneel
zaterdag 21 april 2018	LOS	Professioneel
woensdag 26 september 2018	Arie en Silvester	Professioneel
woensdag 3 oktober 2018	Patrick Nederkoorn	Professioneel
donderdag 4 oktober 2018	Sjors van de Panne	Professioneel
vrijdag 5 oktober 2018	Liften	Professioneel
zaterdag 6 oktober 2018	Roue Verveer	Professioneel
zondag 7 oktober 2018	Ernst en Bobbie	Professioneel
woensdag 10 oktober 2018	Danielle Schel	Professioneel
vrijdag 12 oktober 2018	Vuile Huichelaar	Professioneel
zaterdag 13 oktober 2018	Thijs Kemperink	Professioneel
zaterdag 20 oktober 2018	Gerard van Maasakkers	Professioneel
woensdag 24 oktober 2018	Thomas Acda	Professioneel
donderdag 25 oktober 2018	Jordy van Loon	Professioneel
zaterdag 27 oktober 2018	70's/80's-night	Professioneel
woensdag 31 oktober 2018	Schuld	Professioneel
donderdag 1 november 2018	Simon & Garfunkel	Professioneel
woensdag 7 november 2018	Ella & Her Man	Professioneel
donderdag 8 november 2018	Esmee v. Kampen	Professioneel
zaterdag 10 november 2018	Anne-Marie Jung	Professioneel
zondag 11 november 2018	De Grote Reptielenshow	Professioneel
vrijdag 16 november 2018	The Fureys	Professioneel
zaterdag 17 november 2018	U2 Tribute L.A.Vation	Professioneel
woensdag 28 november 2018	Elke Vierveijzer	Professioneel
donderdag 29 november 2018	Mens2	Professioneel
vrijdag 30 november 2018	Rob Scheepers	Professioneel
zaterdag 1 december 2018	Ed Struijlaart	Professioneel
donderdag 6 december 2018	Martijn Kardol	Professioneel
vrijdag 7 december 2018	Marij & Kornelis	Professioneel
zaterdag 8 december 2018	Leon van der Zanden	Professioneel
zondag 9 december 2018	Robin van Kraaij	Professioneel
vrijdag 14 december 2018	Marjolijn van Kooten	Professioneel
zaterdag 15 december 2018	The Wieners	Professioneel

woensdag 19 december 2018	Op Sterk Water	Professioneel

2.2 Activiteiten en evenementen

De meeste projecten en evenementen komen vanuit de buitenwacht die zich spontaan meldt voor het gebruik van onze accommodatie. In toenemende mate organiseren we echter ook zelf projecten en evenementen, meestal in samenwerking met interne huurders.
In 2018 zijn er in het theater en de foyer buiten de professionele voorstellingen om, 105 (2017:144) kleinere en grote activiteiten en evenementen op sociaal, cultureel, educatief of commercieel gebied georganiseerd. De coördinatie, planning en organisatie daarvan vindt plaats in eigen beheer met een beperkte formatie. 't Mozaïek kan naast haar specifiek culturele functie ook een uitstekend podium zijn voor meer commerciële activiteiten. Het is een geschikte locatie voor bijeenkomsten van allerlei aard zoals congressen, netwerkbijeenkomsten, beurzen, symposia, productpresentaties en vergaderingen. Door de unieke mogelijkheden om entertainment in het theater en horeca te kunnen combineren, kunnen er ook jubilea, borrels, gala- en themafeesten georganiseerd worden.

Sociaal: activiteiten en evenementen		
donderdag 4 januari 2018	Gemeente Wijchen	Sociaal
donderdag 11 januari 2018	MeerVoormekaar	Sociaal
donderdag 25 januari 2018	Besloten bijeenkomst	Sociaal
woensdag 31 januari 2018	Open Coffee	Sociaal
donderdag 22 februari 2018	MeerVoormekaar	Sociaal
maandag 26 februari 2018	EHBO	Sociaal
woensdag 28 februari 2018	Open Coffee	Sociaal
vrijdag 9 maart 2018	Vincentius Vereniging	Sociaal
dinsdag 13 maart 2018	Gemeente Wijchen	Sociaal
woensdag 14 maart 2018	Gemeente Wijchen	Sociaal
donderdag 15 maart 2018	GGD Vaccinatie	Sociaal
zaterdag 17 maart 2018	Kringloop	Sociaal
woensdag 21 maart 2018	GGD Vaccinatie	Sociaal
zaterdag 7 april 2018	EHBO	Sociaal
woensdag 11 april 2018	Hospice	Sociaal
woensdag 25 april 2018	MeerVoormekaar	Sociaal
zondag 27 mei 2018	Zonnebloem 50 jaar	Sociaal
donderdag 14 juni 2018	MeerVoormekaar	Sociaal
vrijdag 17 augustus 2018	Kampvuurvertellingen	Sociaal
donderdag 30 augustus 2018	MeerVoormekaar	Sociaal
zondag 2 september 2018	Wijchen Present	Sociaal
donderdag 6 september 2018	MeerVoormekaar	Sociaal
zaterdag 1 september 2018	Wijchen Present	Sociaal
woensdag 19 september 2018	Vrijwilligersavond	Sociaal
dinsdag 25 september 2018	Huurdersbijeenkomst	Sociaal
donderdag 27 september 2018	MeerVoormekaar	Sociaal

donderdag 4 oktober 2018	GGD Vaccinatie	Sociaal
dinsdag 13 november 2018	Gouden bruidsparen	Sociaal
woensdag 14 november 2018	Gouden bruidsparen	Sociaal
dinsdag 27 november 2018	MeerVoormekaar	Sociaal
donderdag 13 december 2018	Kick Off Lunchcafé	Sociaal
maandag 17 december 2018	Vluchtelingenwerk	Sociaal
dinsdag 18 december 2018	MeerVoormekaar	Sociaal
donderdag 8 maart 2018	Wereldvrouwen	Sociaal

Cultureel: activiteiten en evenementen		
donderdag 18 januari 2018	Cineclub	Cultureel amateur
woensdag 31 januari 2018	Kerkeveld Orkest	Cultureel amateur
zondag 4 februari 2018	Kerkeveld Orkest	Cultureel amateur
dinsdag 6 februari 2018	Bombarie	Cultureel amateur
donderdag 15 februari 2018	Cineclub	Cultureel amateur
donderdag 15 maart 2018	Cineclub	Cultureel amateur
zaterdag 24 maart 2018	Postharmonie	Cultureel amateur
zondag 25 maart 2018	Popkoor event	Cultureel amateur
donderdag 19 april 2018	Cineclub	Cultureel amateur
donderdag 26 april 2018	Cineclub	Cultureel amateur
zaterdag 26 mei 2018	Hakoena	Cultureel amateur
dinsdag 29 mei 2018	Hakoena	Cultureel amateur
woensdag 30 mei 2018	Hakoena	Cultureel amateur
donderdag 31 mei 2018	Hakoena	Cultureel amateur
vrijdag 1 juni 2018	Hakoena	Cultureel amateur
zaterdag 2 juni 2018	Hakoena	Cultureel amateur
maandag 4 juni 2018	Hakoena	Cultureel amateur
zaterdag 9 juni 2018	Hakoena	Cultureel amateur
zondag 10 juni 2018	Hakoena	Cultureel amateur
donderdag 14 juni 2018	Sanne de Haan	Cultureel amateur
donderdag 20 september 2018	Cineclub	Cultureel amateur
dinsdag 9 oktober 2018	Bombarie	Cultureel amateur
donderdag 18 oktober 2018	Cineclub	Cultureel amateur
dinsdag 23 oktober 2018	Bombarie	Cultureel amateur
zondag 28 oktober 2018	Bombarie	Cultureel amateur
vrijdag 2 november 2018	Wijchens Amateur Toneel	Cultureel amateur
zaterdag 3 november 2018	Wijchens Amateur Toneel	Cultureel amateur
zondag 4 november 2018	Wijchens Amateur Toneel	Cultureel amateur
zondag 4 november 2018	Wijchens Amateur Toneel	Cultureel amateur
donderdag 15 november 2018	Cineclub	Cultureel amateur

dinsdag 20 november 2018	Nijmeegs Amusements Orkest	Cultureel amateur
woensdag 21 november 2018	Nijmeegs Amusements Orkest	Cultureel amateur
donderdag 22 november 2018	Nijmeegs Amusements Orkest	Cultureel amateur
vrijdag 23 november 2018	Nijmeegs Amusements Orkest	Cultureel amateur
zaterdag 24 november 2018	Nijmeegs Amusements Orkest	Cultureel amateur
donderdag 13 december 2018	Cineclub	Cultureel amateur
zaterdag 27 januari 2018	Sportverkiezingen	Cultureel amateur
zondag 18 maart 2018	FPSN- Pools Poëzie Festival	Cultureel amateur

Educatief: activiteiten en evenementen		
donderdag 1 maart 2018	CultuurKnoopPunt	Educatief
vrijdag 2 maart 2018	CultuurKnoopPunt	Educatief
maandag 5 maart 2018	MaasWaalcollege schoolvoorstelling	Educatief
maandag 9 april 2018	MaasWaalcollege schoolvoorstelling	Educatief
dinsdag 10 april 2018	MaasWaal college	Educatief
maandag 16 april 2018	MaasWaal college	Educatief
woensdag 25 april 2018	MaasWaal college	Educatief
vrijdag 11 mei 2018	MaasWaal college	Educatief
zaterdag 12 mei 2018	MaasWaal college	Educatief
zondag 13 mei 2018	MaasWaal college	Educatief
maandag 14 mei 2018	MaasWaal college	Educatief
dinsdag 15 mei 2018	MaasWaal college	Educatief
woensdag 16 mei 2018	MaasWaal college	Educatief
donderdag 17 mei 2018	MaasWaal college	Educatief
vrijdag 18 mei 2018	MaasWaal college	Educatief
zaterdag 19 mei 2018	MaasWaal college	Educatief
zondag 20 mei 2018	MaasWaal college	Educatief
maandag 21 mei 2018	MaasWaal college	Educatief
dinsdag 22 mei 2018	MaasWaal college	Educatief
woensdag 23 mei 2018	MaasWaal college	Educatief
donderdag 24 mei 2018	MaasWaal college	Educatief
vrijdag 25 mei 2018	MaasWaal college	Educatief
vrijdag 24 augustus 2018	MaasWaal college	Educatief
maandag 17 september 2018	MaasWaal college	Educatief
donderdag 20 september 2018	MaasWaal college	Educatief
donderdag 1 november 2018	MaasWaal college	Educatief

Commercieel: activiteiten en evenementen		
donderdag 4 januari 2018	Softwarebedrijf	Commercieel

woensdag 2 mei 2018	Accountantskantoor	Commercieel
woensdag 23 mei 2018	Accountantskantoor	Commercieel
zaterdag 8 september 2018	Makelaardij	Commercieel
donderdag 20 september 2018	Business Netwerk	Commercieel
zaterdag 15 december 2018	Makelaardij	Commercieel

2.3 Verhuur

De belangrijkste financiële levensader voor 't Mozaïek is de exploitatie van het gebouw, meer specifiek de verhuur van ruimten voor (semi) maatschappelijke organisaties. De prijsstelling is op basis van een vastgestelde m2-prijs voor huur- en servicekosten. Korting is mogelijk voor starters en voor maatschappelijke organisaties met een beperkt budget.
Niet alleen kunnen met de opbrengst van verhuur het beheer van het gebouw en de daarmee verband houdende personele en materiële kosten in stand gehouden worden, maar de verhuuropbrengsten zijn vooral ook noodzakelijk om het onontkoombare verlies van het theater op te vangen.

De productgroep Verhuur kent twee vormen van verhuur:

- Permanente verhuur van kantoor- en bedrijfsruimten aan sociaal- cultureel en educatie gerelateerde instellingen en in beperkte mate aan (semi) commerciële bedrijven.
  In 2018 was er 6373.3 m2 beschikbaar voor permanente verhuur. Dit is ongeveer gelijk aan 2017. De bezettingsgraad was 97% in 2018. Er was in dit boekjaar sprake van 92,5 m2 leegstand verdeeld over twee ruimtes. In het kalenderjaar 2018 huisvestte 't Mozaïek 45 vaste huurders (2017: 45)
- Periodieke en incidentele verhuur van kantoor- en bedrijfsruimten.
  Er zijn 8 ruimtes met een totaal oppervlak van 469,8 m2 beschikbaar voor incidentele verhuur. In het kalenderjaar 2018 heeft 't Mozaïek onderdak geboden aan 1485 (2017: 1750) incidentele verhuringen. Dit betreft bijvoorbeeld vaste huurders die ook incidenteel nog extra ruimtes nodig hebben. Verder vindt er ook op reguliere basis incidentele verhuur plaats aan bijv. een dansschool, een boetseerclub, een schilderclub of yogapraktijk. Maar ook bedrijven, organisaties of particulieren uit de regio die een ruimte nodig hebben voor hun activiteit kloppen bij ons aan.

Sociaal: verhuur	
Bewust Balans	sociaal
Mee Gelderse Poort	sociaal
Diverzio	sociaal
Dichterbij	sociaal
Driestroom	sociaal
Integraal Herstel	sociaal
Grow	sociaal
's Heeren Loo Zorggroep	sociaal
Thai Chi Chuan	sociaal
Ayurveda	sociaal
Entrea	sociaal
Juridisch Loket	sociaal
Alberts Veenhuis Psychologenpraktijk	sociaal

Jeugdbescherming Gelderland	sociaal
EHBO Wijchen	sociaal
Heart in Mind	sociaal
Logopedie 't Mozaïek	sociaal
ZZG Zorggroep	sociaal
MeerVoormekaar	sociaal
Z&W	sociaal
Sociaal Wijkteam Wijchen	sociaal
Talis	sociaal
CWZ	sociaal
Oud Fit	sociaal
RIBW Nijmegen en Rivierenland	sociaal
Vluchtelingenwerk Nederland	sociaal
Brownies & Downies	sociaal
Roeterdink	sociaal
Wijchense Omroep	sociaal
Diëtist Lisanne	sociaal
Huisartsenpraktijk de Campus	sociaal

Cultureel: verhuur	
Bombarie	cultureel
Dans Sanne	cultureel
Theaterschool Hakoena	cultureel
De Bibliotheek Wijchen	cultureel
Graffiti Morris	cultureel
Historische vereniging Tweestromenland	cultureel
Wijchens Amateur Toneel	cultureel
BIZ	cultureel

Educatief: verhuur	
De Bibliotheek Wijchen	educatief
Maas Waal College	educatief
ROC	educatief
PSI Studiebegeleiding	educatief

2.4 Cultureel Lunch café en Horeca

Het Cultureel Lunchcafé wordt in belangrijke mate ingezet als een laagdrempelige ontmoetingsplek voor huisgenoten en hun relaties, bezoekers en voorbijgangers van 't Mozaïek. Ook wordt het Culturele Lunchcafé ingezet voor incidentele verhuur en projectmatige zaken. Daarnaast hebben diverse flexwerkers hun weg naar 't Mozaïek gevonden. 't Mozaïek is met partner Driestroom per 1 november 2018 een hernieuwd samenwerkingsverband aangegaan voor wat betreft de inzet van mensen met een arbeidsbeperking binnen het Cultureel Lunchcafé.

De openingstijden van het Cultureel Lunchcafé zijn maandag t/m vrijdag van 11:00 tot 14:00 uur waarbij er o.a. gezonde lunches geserveerd worden. Voor en na die tijd is de ruimte in gebruik als huiskamer en kunnen er non-alcoholische dranken genuttigd worden.

Het aantal bezoekers is groeiende maar nog niet op het niveau waar we naar toe willen. De marketingafdeling is in nauw overleg met de medewerkers horeca op zoek naar nieuwe kansen en mogelijkheden om de omzet van het Cultureel Lunchcafé verder te verhogen.
Een bezetting met professionele inzet is kostbaar, daarom zijn we, om extra inkomsten te genereren als nevenproduct gaan werken met een broodjescorner met lokale en gezonde producten voor direct gebruik door gasten en service voor onze huurders en zijn er nieuwe concepten in ontwikkeling. Deze worden in de loop van 2019 uitgerold en mede afhankelijk van het succes verder uitgebreid of bijgesteld. Daarnaast biedt de para commerciële horecavergunning, mogelijkheden om bijeenkomsten van allerlei aard zoals voorstellingen, congressen, netwerkbijeenkomsten, beurzen, symposia, productpresentaties en vergaderingen in combinatie met het gebruik van de theaterzaal verder 'aan te kleden'.

3. PERSONEEL, BESTUUR EN DIRECTIE

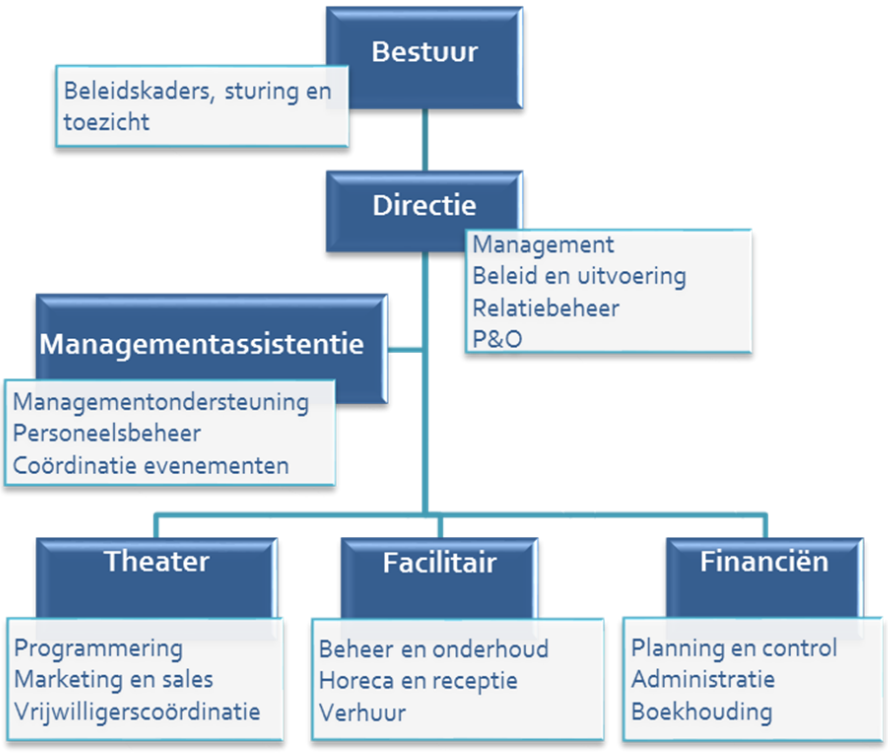

3.1 Personeel

't Mozaïek prijst zich gelukkig met een klein en loyaal team van medewerkers en een groep ambulante medewerkers. Met enige regelmaat lopen we ook tegen de kwetsbaarheid van de personele bezetting aan. Doordat veel taken maar bij één persoon belegd zijn, is de werkdruk in de piekseizoenen erg hoog. Als er uitval plaats vindt is het daarnaast ook lastig om deze op te vangen.

Vanuit de grondgedachte dat een zichzelf respecterende sociaal-culturele en educatieve instelling een goed sociaal arbeidsvoorwaardenbeleid mag voeren is er gezocht naar een passende CAO. Per 1 januari 2018 is 't Mozaïek officieel toegelaten tot de Werkgeversvereniging Nederlandse Podia en is de CAO Nederlandse Podia van toepassing.

De omvang van personeel met een vast dienstverband, is in 2018 gestegen, namelijk 8,4 fte (2017: 5,78 fte) verdeeld over 13 medewerkers (2017: 14) inclusief directie. Dit verschil wordt voornamelijk verklaard door het aantrekken van een nieuwe marketingmedewerker, een horecamedewerker die eerst via een Payroll constructie aan 't Mozaïek verbonden was en een directeur in loondienst. De incidentele inhuur bleef nagenoeg gelijk in 2018 namelijk 3,19 fte (2017: 3,21 fte) ondanks dat het aantal voorstellingen t.o.v. 2017 fors gestegen is.

Vrijwilligers leveren een belangrijke bijdrage aan de samenleving. Dat geldt zeker ook voor 't Mozaïek. Met vele vrijwilligers, waaronder gastvrouwen en gastheren, technici en receptionistes, is deze groep van onschatbare waarde voor onze organisatie. We kunnen stellen dat 't Mozaïek zonder hun gewaardeerde bijdrage, morgen zou moeten sluiten. We willen ze daarom ook koesteren en ondersteunen. In 2018 waren er 50 vrijwilligers actief (2017: 50).

3.2 Bestuur en directie

Het stichtingsbestuur van SCEC 't Mozaïek bestaat uit vijf leden die haar functie onbezoldigd uitoefent en houdt zich overwegend bezig met beleidsbepalende, toezichthoudende en controlerende taken. De beleidsvoorbereiding vindt plaats op directieniveau in nauw overleg met het bestuur. De samenstelling van het bestuur is van dien aard dat elk lid zijn eigen deskundigheden inbrengt. Het bestuur beschikt over een groot netwerk van externe contacten in de regio Wijchen. In 2018 is er een nieuwe directeur in loondienst aangesteld.
Voor de cultuursector geldt dat het werken met gemengde financiering, risicobeheer, toezicht en verantwoording zwaarder is gaan tellen. 't Mozaïek is zich hiervan bewust en hanteert de Governance Code Cultuur.

Op 31 december 2018 bestond het bestuur en directie uit de volgende personen:
Mevrouw Henriëtte Mooren-van den Boomen(directeur)
De heer Jos van der Knaap (voorzitter)
De heer Marc van de Ven (penningmeester)
De heer Ron Ruiken (secretaris)
Mevrouw Monique Vroemen (bestuurslid)
De heer Ton Jacobs (bestuurslid)

4. FINANCIEEL

Ondanks de stijgende vraag naar de diensten van 't Mozaïek en de doorvertaling van de huurprijzen naar marktconforme tarieven, staat de financiële positie van 't Mozaïek de laatste jaren onverminderd onder druk. Het uitgangspunt dat het rendement uit verhuur- en horeca-activiteiten enerzijds het negatieve resultaat van het theater moet compenseren en anderzijds een buffer moet bieden voor de ontwikkeling van de organisatie en het (groot) onderhoud, blijkt op de korte en middellange termijn een onhaalbare opdracht. De afgelopen jaren is er fors ingeteerd op de financiële reserves en is onderhoud systematisch op de lange baan geschoven. In het afgelopen boekjaar heeft de gemeente een gedeelte van de noodzakelijke investeringen in het theater willen

financieren waaronder de vernieuwing van de stoelen en de trekken en daarnaast is er een subsidie van €50.000,- toegekend. Desondanks is er over 2018 nog steeds sprake van een tekort en ook de begroting 2019 en de begrotingen van de toekomstige jaren zullen niet sluitend zijn.
Met name de kosten van de investeringen en vervangingen die te maken hebben met de staat van het oude gedeelte van het gebouw, de toekomstige kosten die te maken hebben met vervangingen voor het theater en de hoge energiekosten die voortvloeien uit de staat van het oude gedeelte van het gebouw, dat nog voorzien is van enkel glas, trekken een zeer zware wissel op onze exploitatie.

5. TOEKOMSTVERWACHTINGEN EN NIEUWE INITIATIEVEN

Om onze missie waar te maken, willen we ons verder ontwikkelen als maatschappelijk ondernemer. Met 't Mozaïek willen we nog meer midden in de lokale samenleving staan als partner van de gemeente, het onderwijs, verenigingen, instellingen en bedrijven. Daarom ook verstevigen we onze samenwerking met partners met een vergelijkbare doelstelling, zoals de Bibliotheek, MeerVoormekaar en de Driestroom. Ons krappe financiële speelveld vraagt daarbij continu om aandacht. We zijn daarom steeds op zoek naar nieuwe klantgroepen, concepten, producten en diensten, zelfstandig of in co-creatie. Hierna volgen een aantal voorbeelden van succesvolle samenwerkingsprojecten die in 2018 gerealiseerd of gestart zijn.

5.1 Samenwerkingsproject Cultureel Lunchcafé

't Mozaïek is met partner Driestroom per 1 november 2018 een hernieuwd samenwerkingsverband aangegaan voor wat betreft de inzet van mensen met een arbeidsbeperking binnen het Cultureel Lunchcafé. Driestroom levert het bedienend personeel, kortweg assistent medewerkers genoemd. 't Mozaïek levert de professionele horecamedewerkers die de assistent medewerkers begeleiden. Daarbij worden ook stagiaires van ProCollege ingezet. Op gezette tijden vind er overleg met Driestroom plaats om een en ander te monitoren. Deze diversiteit stimuleert de creativiteit binnen onze organisatie en past meer dan uitstekend bij onze legitimering. Vandaar dat we er zwaar op in gaan zetten om dit tot een succes te maken.

5.2 Samenwerkingsproject Gouden Dans

Eenzaamheid op afstand houden bij ouderen, dat is de missie van Gouden Dans. Dat gebeurt door kwetsbare en minder kwetsbare ouderen mee te nemen in een onvergetelijke ervaring: samen een dansvoorstelling maken. Het productieproces creëert de voorwaarden om een nieuw sociaal netwerk op te bouwen. Ook de fysieke meerwaarde voor de deelnemers is groot: een betere conditie, een betere houding, minder wankel en minder fysieke klachten. In samenwerking met MeerVoormekaar, Stichting Gouden Dans en met steun van de Lions Club Wijchen gaan vanaf januari 2019 een groep ouderen uit Wijchen in de 65+ leeftijd samen aan de slag, om op 5 mei 2019 een dansvoorstelling bij ons in het theater neer te zetten.

5.3 Samenwerkingsproject Wereldvrouwen

Donderdag 8 maart is het Internationale Vrouwendag en is voor de derde keer 'Wereldvrouwen' in Wijchen georganiseerd. Deze gratis avond in 't Mozaïek is een leerzame, gezellige, gemoedelijke avond voor vrouwen van alle leeftijden en uit alle culturen uit Wijchen en omgeving. Het Theater, de Huiskamer en de Bibliotheek bieden plek aan meer dan 40 activiteiten, stands, workshops, lezingen en optredens. Tussen al die activiteiten en stands zijn de ontmoetingen tussen al die vrouwen die elkaar daarvoor nog niet kenden het allermooiste. De gesprekken die spontaan plaatsvinden zijn zo waardevol en inspirerend, dat deze de reden zijn waarom deze avond zo succesvol is.

MeerVoormekaar, 't Mozaïek, de Bibliotheek en Vluchtelingenwerk tekenen voor de organisatie, met steun van enkele enthousiaste vrijwilligers.

5.4 Samenwerkingsproject Kampvuurvertellingen

Kampvuur.tv organiseert, in samenwerking met De Bibliotheek en 't Mozaïek, twee maal per jaar een verhalenavond. De vertellingen vinden in een sfeervolle setting plaats rondom een kampvuur voor 't Mozaïek. Het eerste half uur voor de jongere kinderen, daarna voor oudere kinderen en zeker ook voor volwassenen. Afgelopen zomer hebben de Wijchense vertellers allerlei verhalen voor de liefhebbers verteld. Het aantal bezoekers groeit ieder jaar.

5.5 Samenwerkingsproject Gelderse Podia

Wij zijn betrokken bij de oprichting van 'De Vereniging Gelderse Podia'. Gelderse Podia is de vereniging van Podia tot 600 stoelen in Gelderland.
Namens 't Mozaïek heeft onze programmacoördinator zitting in het bestuur. Het doel van de Gelderse Podia is naast de algemene belangenbehartiging, het uitwisselen van kennis, het versterken en het in stand houden van het culturele netwerk, het stimuleren van het cultureel ondernemerschap, de ondersteuning en stimulering van nieuw talent én met name het verbreden van de diversiteit binnen de programmering, de productie en het publiek. Daar waar nodig wordt de kunsteducatie binnen de regio in kaart gebracht. De vereniging Gelderse Podia wil door samen te werken, het culturele netwerk in Gelderland versterken om zo hun taak binnen het cultureel en maatschappelijk terrein nog beter uit te kunnen voeren.
Er wordt door de Gelderse Podia gewerkt aan het vergroten van de diversiteit van het publiek en de theatermakers. Cultuur is ván en vóór iedereen. Het bestaan van de Gelderse podia is voor de culturele diversiteit en de spreiding van het aanbod dan ook van groot belang. De 'VGP' is gesprekpartner van de Provincie Gelderland en heeft kennisdeling en samenwerking als doel. Dit heeft geresulteerd in een extra financiële bijdrage van de provincie.

5.6 Samenwerkingsproject ProPodium

ProPodium is ontstaan uit de wens van Theater 't Mozaïek om naast het programmeren en faciliteren van professionele en amateurvoorstellingen een broedplaats te zijn voor talent in de podiumkunsten. Het theater heeft de faciliteiten, kennis en netwerk om talent te ondersteunen, maar mist het netwerk om talent te vinden en door talent gevonden te worden. Mede door een partnership met de Rabobank Rijk van Nijmegen en ondersteuning door Cultuurmij Oost is vanaf 2017 ProPodium kunnen starten en is deze in 2018 doorontwikkeld. ProPodium wil een cultureel netwerk binnen de gemeente Wijchen vormen om zoveel mogelijk talent te bereiken, behoeftes te peilen en onderlinge kennisdeling en samenwerking te bevorderen. Pro Podium biedt activiteiten waarin beginnend talent in kleine setting kan optreden. Daarnaast biedt dit project talenten de kans om als voorprogramma van een professionele artiest op te treden. Op deze manier worden professionals aan talent gekoppeld ter ondersteuning van de ontwikkeling, niet alleen op creatief gebied, maar ook op financieel, technisch en zakelijk vlak. Jongeren en amateurs op het gebied van podiumkunsten leren Pro Podium kennen als een hulpmiddel om verder te komen met hun talent

5.7 Samenwerkingsproject Vrijwilligersavond

Als dank voor de inzet en als blijk van waardering bezorgen 't Mozaïek, MeerVoormekaar en de gemeente Wijchen vrijwilligers uit de hele gemeente een avond met een gouden randje.
Zowel de gemeenteraad als het college heeft aangegeven veel waarde te hechten aan het vrijwilligerswerk in de gemeente Wijchen. De participatie maatschappij zoals het ook vorm krijgt in

Wijchen is sterk verbonden met de inzet van vrijwilligers. Het grote aantal vrijwilligers in Wijchen maakt de gemeente levendig en aantrekkelijk.
De vrijwilligersavond trekt elk jaar meer bezoekers. Dit aantal is in 2018 gegroeid tot boven de 350. Het college heeft in 2017 besloten de subsidie voor de vrijwilligersavond af te geven voor drie jaar. Naast de inzet van 't Mozaïek speelt MeerVoormekaar een rol en dragen vrijwilligers op de avond zelf bij aan het succes.

5.8 Samenwerkingsproject Huurdersbijeenkomsten

Het idee is ontstaan om op reguliere basis, twee maal per jaar, een netwerkbijeenkomst te beleggen voor onze huurders, waarin de 'huisgenoten' van ons pand elkaar kunnen ontmoeten en elkaar op een informele manier nader kunnen leren kennen. Om ideeën uit te wisselen of praktische kennis te delen, maar vooral laagdrempelig en met name gericht op de inhoud van ieders werkzaamheden. De eerste bijeenkomst in september was zeer goed bezocht. Meer dan de helft van de huisgenoten was met één of meerdere personen aanwezig en gaf aan deze bijeenkomst als waardevol te hebben ervaren. Uit de resultaten van een enquête, bleek dat de deelnemers tijdens deze bijeenkomst nieuwe contacten gelegd hebben en dat er in een aantal gevallen een aanzet gemaakt is om te komen tot nieuwe samenwerkingsverbanden.

5.9 Tot slot

Om recht te doen aan de zwaarwegende kritische succesfactoren: 'de kwaliteit, gastvrijheid, veiligheid en duurzaamheid van de accommodatie en de voorzieningen' zijn er op korte en middellange termijn forse investeringen nodig om de accommodatie en de voorzieningen aan de eisen van deze tijd te laten voldoen. In 2018 is het Meerjarig Onderhoudsplan (MJOP) aangepast en de herberekening heeft geleid tot een aanpassing van de begroting en exploitatie. Noodzakelijke investeringen en vervangingen kunnen niet langer vooruitgeschoven worden.

Een fasegewijze verduurzaming van het gebouw, iets wat volgens de demarcatielijst onder de verantwoordelijkheid van de gemeente valt, zouden de energiekosten substantieel drukken. Ook de uitstraling van het oude gedeelte van het gebouw is in schril contrast met het reeds gerenoveerde gedeelte. De eerder door de voormalige wethouder uitgesproken ambitie dat het gebouw programmatisch zou moeten worden aangepast aan de moderne normen voor functionele werkplekken en duurzaamheid, is een ambitie die wij heel graag door zijn opvolger waargemaakt zouden willen zien.

Waar we naar toe willen is een gezonde exploitatie met een robuust business model waarmee we de toekomst in kunnen. Een toekomst als partner van de gemeente, het onderwijs, de verenigingen, en de vele instellingen en bedrijven die Wijchen rijk is. Een toekomst waarin we onze missie waar kunnen maken en waarin we ons verder kunnen door ontwikkelen als maatschappelijk ondernemer. De innovatie en inspanningen die daarvoor nodig zijn, vertalen zich in het model van de gewenste bedrijfsvoering als ook in de investeringen die nodig zijn om deze doelen te bereiken. Dit kan echter niet zonder de financiële steun van de gemeente.
De focus van het bestuur, de directie en de staf ligt bij het voeren van een gedegen financieel beleid en beheer en bij een zorgvuldige afstemming van kosten en baten. In vervolg op de transitie in 2017 en 2018 die vooral was/is gericht op verbetering van de bedrijfsvoering, zal in de komende jaren daarom de aandacht maximaal uitgaan naar nieuwe of uitbreiding van bestaande verdienmodellen, die ons extra mogelijkheden moeten bieden om onze financiële positie duurzaam te verstevigen.

	Begrotingsscenario's 2020				
	1. MFA	2. MFA+TH	3. MFA+TH+MAFU =huidige situatie =begroting 2020	4. MFA+TH+MAFU+CUDI	5. MFA+TH+MAFU =huidige situatie zonder investeringen en groot onderhoud
OMZET	€	€	€	€	€
Omzet onbelast	364.000	364.000	364.000	364.000	364.000
Omzet laag tarief	60.000	243.000	300.000	296.000	300.000
Omzet hoog tarief	201.000	253.000	319.000	318.000	319.000
Totaal: OMZET	**625.000**	**860.000**	**983.000**	**978.000**	**983.000**
INKOOPWAARDE OMZET					
Inkopen	18.000	33.000	62.000	60.000	62.000
Kostprijs omzet	0	152.000	156.000	160.000	156.000
Overige inkoop	0	1.000	1.000	1.000	1.000
Totaal: INKOOPWAARDE OMZET	**18.000**	**186.000**	**219.000**	**221.000**	**219.000**
PERSONEELSKOSTEN					
Salarissen	206.000	290.000	335.000	335.000	335.000
Sociale lasten	27.000	47.000	62.000	62.000	62.000
Pensioenlasten	15.000	27.000	35.000	35.000	35.000
Overige personeelskosten	8.000	14.000	16.000	16.000	16.000
Inleenpersoneel	18.000	64.000	91.000	91.000	91.000
Totaal: PERSONEELSKOSTEN	**274.000**	**442.000**	**539.000**	**539.000**	**539.000**
BEDRIJFSKOSTEN					
Huisvestingskosten					
Gas, elektra, water	80.000	87.000	87.000	87.000	87.000
Heffingen, lasten en belastingen	14.000	15.000	16.000	16.000	16.000
Klein onderhoud en inventaris	8.000	15.000	19.000	19.000	19.000
Overige huisvestingskosten (o.a. schoonmaak, beveiliging)	51.000	60.000	62.000	62.000	62.000
Totaal: Overige huisvestingskosten	153.000	177.000	184.000	184.000	184.000
Voorziening (dotatie)	28.000	50.000	50.000	50.000	0
Totaal: Huisvestingskosten	181.000	227.000	234.000	234.000	184.000
Kantoorkosten	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Verkoopkosten	3.000	14.000	15.000	15.000	15.000
Afschrijvingen immateriele vaste activa	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Afschrijvingen materiele vaste activa	27.000	27.000	27.000	27.000	21.000
Algemene kosten (o.a. ICT, verzekering, niet aftrekbare btw)	70.000	79.000	82.000	82.000	82.000
Overige baten en lasten	0	0	0	0	0
Totaal: BEDRIJFSKOSTEN	**285.000**	**351.000**	**362.000**	**362.000**	**306.000**
FINANCIELE BATEN EN LASTEN					
Rentelasten en bankkosten	1.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Rentebaten	0	0	0	0	0
Totaal: FINANCIELE BATEN EN LASTEN	**1.000**	**3.000**	**3.000**	**3.000**	**3.000**
OVERIGE BATEN EN LASTEN					
Subsidies					
Budgetsubsidie	0	0	0	0	0
Overige subsidies	0	0	0	0	0
Totaal: Subsidies	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal: OVERIGE BATEN EN LASTEN	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Exploitatieresultaat	**47.000**	**-122.000**	**-140.000**	**-147.000**	**-84.000**
Incidentele post vrijval voorziening groot onderhoud	0	0	0	0	191.000
RESULTAAT	**47.000**	**-122.000**	**-140.000**	**-147.000**	**107.000**
Eigen vermogen	**57.000**	**-112.000**	**-130.000**	**-137.000**	**117.000**
Solvabiliteit	**11,4**	**-33,6**	**-41,3**	**-51,9**	**20,8**

Bijlage begrotingsscenario's 2020

MFA= multifuncionele accommodatie
TH= theater
MAFU= maatschappelijke functie
CUDI= culturele diversiteit

UITGANGSPUNTEN
Bij de berekening van het eigen vermogen en de solvabiliteit wordt er rekening gehouden met een negatief resultaat van € 45.000,- in 2018 en een negatief resultaat van € 100.000,- in 2019.
Bij alle scenario's wordt uitgegaan van een inflatiecorrectie van 1,6% en een stijging in de loonkosten van 2,5%.
In geen enkel scenario is er geen rekening houden met frictiekosten als gevolg van ontslag.
Bij alle scenario's waarin de theateroptie is meegenomen, wordt er uitgegaan van 85 voorstellingen en 115 evenementen.
De bezettingsgraad voor verhuur wordt vastgesteld op 97%.

1. MFA incl. investeringen en groot onderhoud, zonder professioneel theater en maatschappelijke functie
Begroting 2020 voor de situatie waarin 't Mozaïek zal fungeren als exploitant van het gebouw, voor verhuur van ruimten en het faciliteren van horeca.

2. MFA met professioneel theater
Begroting 2020 waarin de activiteiten verhuur en theater inclusief horecafaciliteiten worden voortgezet met alleen professionele voorstellingen.
In dit geval zal het resultaat € 18.000,- minder negatief uitvallen in vergelijking met de huidige
situatie. Met andere woorden; het aanhouden van de evenementen kost 't Mozaïek momenteel € 18.000,-

3. MFA met professioneel theater en maatschappelijke functie (huidige situatie, begroting 2020)
Begroting 2020 conform huidige situatie.

4. MFA met professioneel theater, maatschappelijke functie en culturele diversiteit
Begroting 2020 conform huidige situatie dus met theater en maatschappelijke functie, waarbij er sprake is van een talentenprogramma en meer culturele diversiteit in de theaterprogrammering,
welke naar verwachting zal leiden tot een lager bezettingsresultaat van 25%.
We gaan uit van 10 voorstellingen met een risicovolle programmering en 75 laagdrempelige voorstellingen.

5. MFA met professioneel theater en maatschappelijke functie, exclusief investeringen en groot onderhoud
Begroting 2020 inclusief theater en maatschappelijke functie, exclusief investeringen en groot onderhoud. Op 1-1-2020 staat er € 191.000 op de voorziening groot onderhoud.
Als de beslissing genomen wordt om geen onderhoud meer te plegen, zal deze post vrijvallen en tot een positief resultaat leiden.
In toekomstige jaren zal er niet meer gedoteerd worden aan de voorziening. In geval er geen investeringen meer plaatsvinden zullen de afschrijvingskosten jaarlijks dalen en in 2029 € 0,- bedragen.

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	477
Extern Zaak ID	Z/19/032501
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	26 september 2019
Agendapunt	5.b
Omschrijving	32501 Beantwoording raadsvragen bedrijfsvoering Leisurelands
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team Welzijn & Sport
Eigenaar	Ribbink, Rob
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	P5 Sport, cultuur en recreatie
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Derks, N.G. (Nick)
Telefoonnummer steller	0884327344
E-mail adres steller	r.ribbink@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Bijlage_Schriftelijke vraag Kernachtig Wijchen - Bedrijfsvoering Leisurelands (32501)
Informatienota voor de raad_beantwoording schriftelijke vraag Kernachtig Wijchen - Bedrijfsvoering Leisurelands (32501)

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Raad openbaar Wijchen	**26 september 2019**
College BenW openbaar Wijchen	18 juni 2019
Stukken gemeenteraad Wijchen	20 augustus 2019

Voorgesteld besluit

Kennis te nemen van het antwoord op schriftelijke vragen: Bedrijfsvoering Leisurelands.

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

Kennis te nemen van het antwoord op schriftelijke vragen: Bedrijfsvoering Leisurelands.

Openbaar Zaaknummer: 32501

Informatienota voor de Gemeenteraad

Antwoord op schriftelijke vragen: Bedrijfsvoering Leisurelands

Kernboodschap
Het maatschappelijk doel van Leisurelands is het in stand houden van – laagdrempelig toegankelijke - recreatieplassen waaronder De Berendonck. Wij verstrekken geen subsidie aan Leisurelands én Leisurelands keert geen dividend uit. De recreatieterreinen zijn gratis toegankelijk. Kosten dekt Leisurelands via inkomsten uit parkeergelden, pacht en beleggingen. De beleggingen bestaan uit financiële beleggingen (aandelen etc.) en beleggingen in aankoop van gronden in het buitengebied die vervolgens in erfpacht worden uitgegeven. Binnen deze strategie past de aankoop van gronden in Beuningen en Groningen.

De aandeelhoudende gemeenten hebben geen rechtstreekse formele invloed op het beleid van Leisurelands. Leisurelands behoeft dus niet onze instemming bij aanschaf of verkoop van gronden. Uitgezonderd is dat Leisurelands de instemming nodig heeft van de aandeelhouders indien ze gronden wil verkopen die destijds door de gemeenschappelijke regeling zijn ingebracht (betiteld als het "erfgoed"). Daarnaast hebben we op lokaal niveau natuurlijk wel invloed in het kader van de ruimtelijke ordening en openbare orde en veiligheid.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
	nvt

Antwoord van het college
In navolgende tekst beantwoorden wij de gestelde vragen.

1. *Is het een taak van Leisurelands om voor ruim 2 miljoen euro grond te kopen van de gemeente Beuningen als mogelijke ontwikkellocatie voor windturbines en een zonne-park?*

Het is de taak van Leisurelands om laagdrempelige dagrecreatie aan te bieden door instandhouding van recreatiegebieden, zoals De Berendonck. Deze recreatieterreinen zijn gratis toegankelijk. De instandhouding van de terreinen geschiedt sinds de verzelfstandiging in 1999 zonder subsidie (in 2002 met de fusie met Recreatieschap Nijmegen en Omgeving). Leisurelands heeft van de gemeenten een afkoopsom meegekregen. Deze afkoopsom wordt belegd. Met de opbrengsten worden de structureel verlieslatende recreatieterreinen onderhouden en actueel gehouden. Daarnaast verwerft Leisurelands inkomsten uit parkeergelden en pacht op de recreatieterreinen.

De beleggingsstrategie van Leisurelands bestaat enerzijds uit het beleggen in aandelen en in vastrentende waarden (obligaties, deposito's, bank sparen) en anderzijds het aankopen van gronden in het buitengebied; dat betreffen zowel recreatieve als agrarische gronden. Deze gronden geeft Leisurelands langlopend in erfpacht uit,

waardoor ze gelijk renderen. Leisurelands streeft een gezonde risicospreiding na. In aard (gebruik), (grond) soort, locatie (geografisch) en omvang.

De grond die Leisurelands in 2012 in Beuningen heeft gekocht, past in deze strategie en het beleid. Leisurelands heeft de grond langlopend agrarisch in erfpacht uitgegeven. Vanaf 2018 onderzoekt de gemeente Beuningen waar in het buitengebied windmolens en of zonnepanelen geplaatst kunnen worden om een bijdrage te leveren aan (de maatschappelijke opgave van) de energietransitie. Of dat op een locatie kan die Leisurelands in bezit heeft, is nog niet bekend. Indien dat wel het geval is, zal Leisurelands zich beraden wat zij gaat doen. Leisurelands is langlopende verplichtingen aangegaan met een agrariër.

2. *Is het taak van Leisurelands om voor 3 miljoen euro grond te kopen en deze door te verpachten aan ontwikkelaars van een sauna complex in Noord Groningen?*

Zie ook ons antwoord bij vraag 1. Leisurelands investeert in agrarische en recreatieve gronden door heel Nederland (mits het enige schaal heeft). Deze spreiding heeft te maken met risicospreiding, daar de Nederlandse markt regionaal sterk verschilt en andere risicoprofielen heeft.

3. Welk belang heeft Leisurelands bij en wat zijn deze activiteiten in Polen?

Leisurelands is niet actief in het buitenland. Ze heeft daartoe ook geen ambitie en het staat ook niet in haar strategie. Incidenteel wordt Leisurelands gevraagd door (of via) een Nederlandse ambassade of door RVO (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland) om een lezing te geven. Er is in Europa behoefte aan nieuwe verdienmodellen in het buitengebied. In het kader van de Europese gedachte deelt Leisurelands haar opgedane kennis.

4. *Wat is de invloed van de aandeelhouders, zoals gemeente Wijchen, op het te voeren beleid en keuzes van Leisurelands?*

De gemeenten hebben geen rechtstreekse formele invloed op het beleid van Leisurelands. Dit is een bewuste keus geweest. Zo lopen de gemeenten geen financieel risico als iets geld kost of fout loopt. Op lokaal niveau hebben we natuurlijk wel invloed in het kader van de ruimtelijke ordening en openbare orde en veiligheid. Daarnaast heeft Leisurelands de instemming nodig van de aandeelhouders indien zij gronden wil verkopen die destijds door de gemeenschappelijke regeling zijn ingebracht (betiteld als het “erfgoed”).

5. Zijn de aandeelhouders gekend in de besluiten van Leisurelands zoals genoemd in vraag 1, 2 en 3?

De aandeelhouders zijn op de hoogte van het te voeren beleid en de strategie van de vennootschap in zijn algemeenheid.

De Gemeenteraad van Wijchen

19 32501

Vragen bedrijfsvoering Leisurelands

Schriftelijke vraag van Kernachtig Wijchen
Ingediend: 27 mei 2019

Aanleiding
Vrijdag 24 mei lazen we in de digitale krant van NRC.nl een artikel over de "vermeende expansie drift" van Leisurelands.
Het krantenartikel is in onze ogen gekleurd over het ontstaan van de sauna Thermen Berendonck. Als gemeenteraad zijn we nauw bij dit proces betrokken en hebben een weloverwogen besluit genomen. De bezwaren zijn getoetst door een rechter en de initiatiefnemers hebben in goed overleg met betrokken partijen compenserende maatregelen genomen. Hierover alleen maar lof, geen vragen en wij zijn zeer blij met de komst van Thermen de Berendonck.
Verder staan er in het artikel passages die bij de fractie van Kernachtig Wijchen vragen oproepen. Ervan uitgaande dat deze beweringen kloppen, zien we graag via het college beantwoording van onze vragen;

1. Is het een taak van Leisurelands om voor ruim 2 miljoen euro grond te kopen van de gemeente Beuningen als mogelijke ontwikkellocatie voor windturbines en een zonnepark?
2. Is het taak van Leisurelands om voor 3 miljoen euro grond te kopen en deze door te verpachten aan ontwikkelaars van een sauna complex in Noord Groningen?
3. Welk belang heeft Leisurelands bij en wat zijn deze activiteiten in Polen?
4. Wat is de invloed van de aandeelhouders, zoals gemeente Wijchen, op het te voeren beleid en keuzes van Leisurelands?
5. Zijn de aandeelhouders gekend in de besluiten van Leisurelands zoals genoemd in vraag 1, 2 en 3?

Fractie Kernachtig Wijchen

Twan van Bronkhorst

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	465
Extern Zaak ID	Z/19/032483
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	26 september 2019
Agendapunt	5.c
Omschrijving	32483 Gemeentelijk jaarverslag handhaving kinderopvang 2018
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team Welzijn & Sport
Eigenaar	Ribbink, Rob
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	P4 Onderwijs
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Loermans, P.L.J. (Paul)
Telefoonnummer steller	0884327344
E-mail adres steller	r.ribbink@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Informatienota voor de raad (32483)
Bijlage_Jaarverslag toezicht en handhaving kinderopvang 2018 (32483)

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Raad openbaar Wijchen	**26 september 2019**
College BenW openbaar Wijchen	18 juni 2019
Stukken gemeenteraad Wijchen	20 augustus 2019

Voorgesteld besluit

Kennis te nemen van het gemeentelijk jaarverslag handhaving kinderopvang 2018.

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

Kennis te nemen van het gemeentelijk jaarverslag handhaving kinderopvang 2018.

Openbaar Zaaknummer: 32483

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Gemeentelijk jaarverslag handhaving kinderopvang 2018

Kernboodschap
In 2018 hebben we onze wettelijke taak voor de uitvoering van toezicht en handhaving op de kwaliteit van de kinderopvang volledig uitgevoerd. Wij stellen vast dat de houders van locaties voor kinderopvang in onze gemeente hun zaken over het algemeen goed op orde hebben. Wij zijn tevreden over de kwaliteit van de kinderopvang in onze gemeente. De pedagogische praktijk is in alle gevallen voldoende tot goed te noemen. Er is wel een toename in tekortkomingen geconstateerd ten opzicht van 2017. Dit komt vooral door nieuwe kwaliteitseisen die per 1 januari 2018 van kracht zijn. Niet alle locaties hebben de nieuwe eisen meteen op orde gehad. De GGD heeft 43 tekortkomingen geconstateerd bij 11 locaties voor kinderopvang. Op 6 tekortkomingen hebben we beredeneerd niet gehandhaafd.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
	Nvt

Toelichting
Hierbij ontvangt u het gemeentelijk jaarverslag handhaving kinderopvang 2018. In dit rapport doen we verslag van het uitgevoerde toezicht en de handhaving in het kader van de Wet kinderopvang in 2018 (conform artikel 1.67 van deze wet).

Op grond van de wet zijn wij verantwoordelijk voor het toezicht op en de handhaving van de kwaliteit in de kinderopvang. GGD Gelderland-Zuid voert de inspecties voor ons uit. Wij hebben alle locaties van kinderdagopvang, peuteropvang en buitenschoolse opvang in onze gemeente laten inspecteren. Voor gastouderopvang hebben we een steekproef genomen. 6,4% van de bestaande locaties is geïnspecteerd. In het Landelijk Register Kinderopvang **(**www.landelijkregisterkinderopvang.nl) zijn de inspectierapporten van de GGD over de onderzochte locaties in onze gemeente te raadplegen.

Op 1 januari 2018 zijn nieuwe kwaliteitseisen voor de kinderopvang in werking getreden. Met name de nieuwe eisen met betrekking tot het pedagogisch beleidsplan en het veiligheids- en gezondheidsbeleid zorgden voor meer tekortkomingen bij houders. De beschrijvingen in het beleid van locaties kinderopvang voldeden onvoldoende aan de nieuwe eisen. Hierdoor hebben we meer moeten handhaven dan in voorgaande jaren. De pedagogische praktijk op de diverse locaties was over het algemeen goed op orde. Voor de gastouderopvang zijn de kwaliteitseisen niet gewijzigd.

Gevolgen
Uit het verslag kunt u opmaken dat we de zaken op orde hebben.

- We hebben alle 10 nieuwe aanvragen tijdig afgehandeld.

- We hebben alle 30 bestaande locaties voor kinderdagopvang en buitenschoolse opvang onderzocht.
- We hebben 4 gastouders in de steekproef onderzocht (dat is 6,4% van het totaal gastouders. De wettelijke norm is minimaal 5%)

We stellen met tevredenheid vast dat het beeld dat uit de inspecties naar boven komt over het algemeen positief is. Houders hebben de zaken goed op orde. De kwaliteit van de opvang, in het belang van het kind, staat voorop. Houders zijn ook maatschappelijk betrokken. Dat komt zoal tot uitdrukking in deelname aan de Lokaal Educatieve Agenda, het onderwijsachterstandenbeleid en brede school activiteiten.

Er zijn 43 tekortkomingen geconstateerd door de GGD, verdeeld over 11 locaties voor kinderopvang. (in 2017 stelde de GGD 9 tekortkomingen vast verdeeld over 4 locaties). Bij de 4 onderzochte gastouders zijn geen tekortkomingen geconstateerd.
Wij hebben op 37 tekortkomingen gehandhaafd. In 6 gevallen hebben we beredeneerd niet gehandhaafd.

Handhaven door middel van een waarschuwing en een aanwijzing
We hebben 20 waarschuwingen afgegeven en 17 aanwijzingen opgelegd. De tekortkomingen zijn door de betreffende houder tijdig hersteld. Daardoor hebben we niet verder hoeven handhaven.

Niet-handhaven
Bij 6 tekortkomingen hebben we met reden besloten om niet te handhaven. In het jaarverslag hebben we dit nader toegelicht.

Communicatie
We leveren de gegevens met betrekking tot de jaarverantwoording kinderopvang aan de Inspectie van het Onderwijs. De Inspectie gebruikt de gegevens voor het opstellen van een landelijk jaarbeeld.

Uitvoering of Vervolgstappen
De Inspectie van het Onderwijs is door de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) aangewezen om interbestuurlijk toezicht uit te oefenen op de manier waarop gemeenten invulling geven aan hun wettelijke taken op het gebied van toezicht en handhaving in de kinderopvang. Indien het jaarverslag daartoe aanleiding geeft neemt zij contact op met de gemeente voor een nadere analyse.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Hartelijk welkom in het Internet Schooldossier van de Inspectie van het onderwijs.

Onderaan deze pagina kunt u doorklikken naar de concept-jaarverantwoording van de gemeente **Wijchen**. Het is de bedoeling dat u de verantwoordingsinformatie controleert en toelichtingen toevoegt waar nodig.

Indien uw gemeente niet werkt met GIR-handhaven en/of uw GGD niet werkt met GIR-inspecteren, konden niet alle gegevens vooraf worden ingevuld. In deze gevallen is het de bedoeling dat u ook de ontbrekende verantwoordingsinformatie zelf invult (in het toelichtingenveld).

Let er bij het geven van de benodigde toelichtingen alstublieft op dat u geen privacygevoelige gegevens vermeldt (dat wil zeggen: gegevens die zijn te herleiden tot specifieke personen die niet voor derden zijn bedoeld). Het noemen van gegevens die ook in het LRK staat is geen probleem aangezien deze gegevens openbaar zijn.

Aan het einde van de vragenlijst kunt u ook nog een algemene toelichting geven. Bijvoorbeeld als u informatie heeft die van belang is voor de interpretatie van de verantwoordingsinformatie door de Inspectie.

U kunt de jaarverantwoording vervolgens voor uzelf downloaden en gebruiken voor de vaststelling door het College en de jaarlijkse verantwoording aan de gemeenteraad.

Na vaststelling door het College kunt u de jaarverantwoording, weer via de website, bij ons indienen. Met het indienen van de jaarverantwoording onderschrijft u, namens uw gemeente, dat de gegevens compleet en kwalitatief op orde zijn, en dat de jaarverantwoording is vastgesteld door het College.

Jaarverantwoording Kinderopvang 2018, gemeente Wijchen

De kinderopvang omvat de volgende voorzieningen: Kinderdagverblijven (KDV), Buitenschoolse Opvang (BSO), Gastouderbureaus (GOB) en Voorzieningen voor Gastouderopvang (VGO). Gemeenten zijn volgens de Wet kinderopvang verantwoordelijk voor het toezicht op en de handhaving van de kwaliteit van kinderopvangvoorzieningen. De gemeente legt over de uitvoering van haar taken jaarlijks verantwoording af aan de gemeenteraad en de Inspectie van het Onderwijs (hierna: Inspectie). De Inspectie is door de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) aangewezen om interbestuurlijk toezicht uit te oefenen op de manier waarop gemeenten invulling geven aan hun wettelijke taken op het gebied van toezicht en handhaving in de kinderopvang.

De verantwoording van gemeenten richting de Inspectie vindt plaats via de jaarverantwoording. Deze moet uiterlijk 1 juli worden ingediend en betreft het verslag van het voorgaande jaar.

De vier criteria die in de jaarverantwoording aan de orde komen, zijn gebaseerd op de vier wettelijke taken van gemeenten, namelijk:

1. Het uitvoeren van de registertaak van het Landelijk Register Kinderopvang (LRK).
2. De behandeling van aanvragen tot registratie.
3. Het laten uitvoeren van de verplichte onderzoeken door de toezichthouder.
4. Handhaven of actie ondernemen om door de toezichthouder geconstateerde tekortkomingen op te lossen.

1. Criterium registervoering

Toelichting wettelijke taak

Het LRK moet juist en volledig zijn gevuld en actueel zijn. Bij onvolkomenheden kan worden gedacht aan: ingediende mutaties (inschrijvingen, uitschrijvingen, wijzigingen) die niet op tijd zijn verwerkt, of onjuiste informatie door onjuiste invoer. Mutaties die de houder niet heeft doorgegeven vallen buiten dit criterium.

Ook onherroepelijke handhavingsbesluiten (aanwijzing, boete, last onder dwangsom en exploitatieverbod) moeten in het LRK worden gepubliceerd.

NB: het gaat bij dit criterium uitdrukkelijk niet om de invoer in GIR-handhaven en GIR-inspecteren.

Verantwoordingsinformatie registervoering

1a. Was het LRK gedurende het verslagjaar 2018 juist, volledig en actueel?

(•) ja
( ) nee

2. Criterium tijdig afgehandelde aanvragen KDV, BSO, GOB, VGO

Toelichting wettelijke taak

Dit criterium betreft het tijdig afhandelen van de aanvragen die door de gemeente zijn ontvangen in de periode van 1 oktober 2017 tot 1 oktober 2018. Voor deze termijn is gekozen omdat aanvragen die aan het einde van de periode binnenkomen dan nog voor 31 december 2018 kunnen worden afgehandeld.
Voor het tijdig afhandelen wordt een termijn gehanteerd van tien weken, eventueel vermeerderd met de in het LRK vastgelegde opschorting. Binnen deze termijn moet de voorziening in het LRK de vervolgstatus 'geregistreerd', 'afgewezen' of 'ingetrokken' hebben gekregen.

Ingetrokken aanvragen worden bij de verantwoordingsinformatie over dit criterium buiten beschouwing gelaten.

Verantwoordingsinformatie tijdig afgehandelde aanvragen

2a. De gemeente heeft in de periode 1 oktober 2017 tot 1 oktober 2018 **10** aanvragen ontvangen, waarvan er **10** tijdig afgehandeld zijn. Dit betekent dat **100%** van de aanvragen tijdig afgehandeld is.

2b. U kunt hieronder ingaan op de behaalde resultaten en, indien van toepassing, toelichten waarom niet alle aanvragen tijdig afgehandeld zijn.
Wij hebben 1 nieuwe aanvraag ontvangen voor een kinderdagopvang en 9 nieuwe aanvragen voor een gastouderopvang.

3. Criterium uitvoering inspecties

Toelichting wettelijke taak

Het toezicht op de kinderopvang wordt door de GGD uitgevoerd in opdracht van de gemeente. De GGD voert inspecties uit en rapporteert hierover aan de gemeente. Hierbij geldt het volgende:

- Ieder geregistreerd kinderdagverblijf (KDV), buitenschoolse opvang (BSO) en gastouderbureau (GOB) moet jaarlijks worden geïnspecteerd. Bij iedere nieuwe voorziening dient binnen 3 maanden na inschrijving in het LRK een onderzoek na registratie plaats te vinden.
- Elke nieuwe voorziening voor gastouderopvang (VGO) dient voor registratie geïnspecteerd te worden.
- Tenminste 5% van de geregistreerde voorzieningen voor gastouderopvang (VGO) moet jaarlijks worden geïnspecteerd.

Verantwoordingsinformatie inspecties geregistreerde en nieuwe KDV, BSO, en GOB

Ieder geregistreerd kinderdagverblijf, buitenschoolse opvang en gastouderbureau moet jaarlijks worden geïnspecteerd. Bij iedere nieuwe voorziening dient binnen 3 maanden na inschrijving in het LRK een onderzoek na registratie plaats te vinden.

3a. De GGD heeft **30** van de **30** locaties geïnspecteerd. Dat betekent dat **100%** van de locaties is geïnspecteerd.

3b. U kunt hieronder ingaan op de behaalde resultaten en, indien van toepassing, toelichten waarom bepaalde locaties niet zijn geïnspecteerd.
De inspecties hebben plaatsgevonden op de 12 locaties voor Buitenschoolse Opvang en de 18 locaties voor kinderdagopvang, waaronder 11 locaties voor peuteropvang.

Het aantal te inspecteren KDV's, BSO's en GOB's is gebaseerd op aantal ingeschreven voorzieningen op 31 december 2018, verminderd met het aantal voorzieningen ingeschreven vanaf 1 oktober 2018. De reden hiervoor is dat het onderzoek na registratie van deze voorzieningen na de jaargrens (1 januari 2019) kan zijn uitgevoerd.

Het aantal geïnspecteerde KDV's, BSO's en GOB's is gebaseerd op het aantal voorzieningen dat in 2018 is onderzocht (datum inspectiebezoek) via een jaarlijks onderzoek of een onderzoek na registratie. Een onderzoek moet voor 1 maart 2019 door de GGD zijn afgesloten om geteld te worden. Een voorziening die meerdere onderzoeken of een combinatie van onderzoeken heeft gehad, is slechts één keer geteld.

Verantwoordingsinformatie inspecties nieuwe voorzieningen voor gastouderopvang

Elke nieuwe voorziening voor gastouderopvang (VGO) dient voor registratie geïnspecteerd te worden.

3c. De gemeente heeft **9** van de **9** nieuwe voorzieningen voor gastouderopvang geïnspecteerd. Dat betekent dat **100%** van de nieuwe voorzieningen voor gastouderopvang is geïnspecteerd.

3d. U kunt hieronder ingaan op de behaalde resultaten en, indien van toepassing, toelichten waarom bepaalde voorzieningen niet zijn geïnspecteerd.

Het aantal nieuwe voorzieningen voor gastouderopvang is gebaseerd op het aantal aanvragen voor registratie dat is ontvangen in de periode 1 oktober 2017 tot 1 oktober 2018 en heeft geresulteerd in een inschrijving. Voor deze termijn is gekozen, zodat het onderzoek voor registratie van deze nieuwe inschrijvingen kon worden uitgevoerd binnen de periode van 1 oktober 2017 tot en met 31 december 2018.

Het aantal geïnspecteerde voorzieningen is gebaseerd op het aantal voorzieningen dat binnen de periode van 1 oktober 2017 tot en met 31 december 2018 is bezocht (datum inspectiebezoek). Het onderzoek voor registratie moet voor 1 maart 2019 door de GGD zijn afgesloten om geteld te worden.

Verantwoordingsinformatie inspecties geregistreerde voorzieningen voor gastouderopvang

Tenminste 5% van de geregistreerde voorzieningen voor gastouderopvang (VGO) moet jaarlijks worden geïnspecteerd.

3e. De gemeente heeft **4** van de **64** bestaande voorzieningen voor gastouderopvang geïnspecteerd. Dat betekent dat **6.3%** van de bestaande voorzieningen voor gastouderopvang is geïnspecteerd.

3f. U kunt hieronder ingaan op de behaalde resultaten en, indien van toepassing, toelichten waarom bepaalde voorzieningen niet zijn geïnspecteerd.
Ons beleid is dat we de wettelijk verplichte 5% van de geregistreerde voorzieningen jaarlijks inspecteren.

Het aantal geregistreerde voorzieningen voor gastouderopvang is gebaseerd op alle voorzieningen voor gastouderopvang die waren ingeschreven op 1 januari 2018.

Het aantal geïnspecteerde voorzieningen voor gastouderopvang is gebaseerd op het aantal voorzieningen voor gastouderopvang dat in 2018 is bezocht voor een jaarlijks onderzoek (datum inspectiebezoek). Een onderzoek moet voor 1 maart 2019 door de GGD zijn afgesloten om geteld te worden.

4. Criterium Handhaving

Toelichting wettelijke taak

Gemeenten moeten handhaven als uit het toezicht door de GGD blijkt dat er sprake is van 1 of meer tekortkomingen (hetgeen leidt tot een inspectierapport met een handhavingsadvies).
Er kunnen omstandigheden zijn waarin gemeenten onderbouwd/beredeneerd afzien van handhaving. Voorbeelden hiervan zijn: zicht op legalisatie, strijd met de beginselen van behoorlijk bestuur, het niet meer in exploitatie zijn van de betrffende locatie, etcetera. We noemen dit beredeneerd niet handhaven.

Informatie over het gebruik van GIR-handhaven door de gemeente

4a. Maakte uw gemeente gedurende het gehele jaar 2018 gebruik van GIR-handhaven?

- (•) ja
- ( ) nee

Verantwoordingsinformatie ingezette handhavingsacties bij rapporten met advies 'handhaven'

4c. De gemeente heeft **11** handhavingstrajecten ingezet naar aanleiding van de **11** inspectierapporten met handhavingsadvies. Dat betekent dat **100%** van de rapporten met een handhavingsadvies door de gemeente is opgepakt.

4d. U kunt hieronder ingaan op de behaalde resultaten en, indien van toepassing, toelichten waarom er geen traject is gestart naar aanleiding van een inspectierapport met een handhavingsadvies. Indien uw gemeente niet het gehele jaar gebruik heeft gemaakt van GIR-H, dient u de informatie die ontbreekt in 4c zelf op te nemen in uw toelichting.
Als gevolg van de invoering van de nieuwe kwaliteitseisen in de Wet kinderopvang per 1 januari 2018, zijn er meer tekortkomingen geconstateerd dan wij jaarlijks gewend zijn van onze houders voor kinderopvang.

Het aantal inspectierapporten met een handhavingsadvies is gebaseerd op alle afgeronde onderzoeken (jaarlijks of na registratie), met een datum van afsluiting tussen 1 oktober 2017 en 1 oktober 2018 waarin tekortkomingen werden geconstateerd en de toezichthouder een advies tot handhaven heeft gegeven. Het gaat hier alleen om voorzieningen die op 31 december 2018 nog steeds waren ingeschreven.

Van deze totale groep afgeronde inspecties met advies 'handhaven' worden geteld: alle handhavingstrajecten waaraan handhavingsacties zijn gekoppeld (dit is inclusief alle acties waarbij in de GIR door u 'niet handhaven' is ingevuld).

Zo wordt ook het aantal inspecties met advies 'handhaven' waarbij geen handhavingstraject is gekoppeld of waarbij geen actie is vastgelegd, in beeld gebracht.

Onderstaand overzicht geeft (in percentages) weer in welke mate de gemeente handhavingsacties heeft ingezet.

Ingezette handhavingsactie op het totale aantal tekortkomingen:

	Wijchen 2018
Percentage tekortkomingen waarop een handhavingsactie is ingezet	86%
Percentage tekortkomingen waarop beredeneerd niet is gehandhaafd	16.3%
Percentage tekortkomingen waarvoor geen handhavingsactie is vastgelegd	0%
Totaal	102.3%*

*Omdat in de praktijk soms meerdere soorten acties worden vastgelegd op dezelfde tekortkoming, kan het voorkomen dat de verschillende percentages optellen tot meer dan 100%.

Een inspectierapport met handhavingsadvies kan meerdere tekortkomingen betreffen. Het totale aantal tekortkomingen is gebaseerd op alle geconstateerde tekortkomingen in rapporten met een handhavingsadvies.

Het aantal ingezette handhavingsacties = het aantal tekortkomingen waarvoor een (juridische of niet-juridische) handhavingsactie is ingezet.
Beredeneerd niet gehandhaafd = Het aantal tekortkomingen waarvoor (onderbouwd) de actie 'niet handhaven' is vastgelegd
Geen handhavingsactie vastgelegd = er is niets ingevuld in de GIR-handhaven.

Een actie moet uiterlijk 31 december 2018 zijn vastgelegd om geteld te worden.

Verantwoordingsinformatie handhavingsacties bij tekortkomingen

4e. Op de in totaal **43** tekortkomingen uit alle inspectierapporten met een handhavingsadvies heeft de gemeente **37** keer een handhavingsactie ingezet, **7** keer beredeneerd niet gehandhaafd, en **0** keer geen handhavingsactie vastgelegd.

4f. U kunt hieronder ingaan op de behaalde resultaten en, indien van toepassing, toelichten waarom er geen actie is vastgelegd, of wat de motivatie was voor het beredeneerd niet te handhaven op tekortkomingen. Indien uw gemeente niet het gehele jaar gebruik heeft gemaakt van GIR-H, dient u de informatie dien ontbreekt in 4e zelf op te nemen in uw toelichting.

Maakt u bij de motivering van beredeneerd niet handhaven alsublieft onderscheid tussen beredeneerd niet handhaven na herstelaanbod en beredeneerd niet handhaven vanwege andere redenen (graag wel aangeven welke redenen dat waren).

Het aantal tekortkomingen is in 2018 hoger dan in voorgaande jaren. Dat heeft te maken met de nieuwe kwaliteitseisen voor de kinderopvang die per 1 januari 2018 van kracht zijn gegaan. Met name de kwaliteitseisen met betrekking tot beschrijvingen in pedagogisch beleidsplan en veiligheid- en gezondheidsbeleid leverden tekortkomingen op. De pedagogische praktijk daarentegen is op de locaties in orde. Beredeneerd niet handhaven: Er zijn 6 overtredingen geweest in plaats van 7 waarop we beredeneerd niet hebben gehandhaafd. Er is 1 overtreding genoteerd die geen overtreding is. Vanwege het abusievelijk aanvinken van een item als overtreding door de toerzichthouder. In de GIR is dit echter niet te herstellen waardoor wij op deze "overtreding" niet hebben gehandhaafd. 6 x beredeneerd niet handhaven: - we hebben 1 keer niet gehandhaafd op het item Oudercommissie. Dit is conform ons handhavingsbeleid. Indien houder aantoonbaar voldoende inspanning heeft verricht een oudercommissie in te richten, en voldoende alternatieve ouderraadpleging heeft geleverd, accepteren we dat niet voldoen wordt aan dit inspectie-item. - We hebben niet gehandhaafd op het inspectie-item scholing voor voorschoolse educatie. Dit hebben we besloten op grond van de Kamerbrief van minister Slob van 7 maart 2018 waarin hij laat weten dat hij van plan is om met terugwerkende kracht het Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie aan te passen op het gebied van het inzetten van beroepskrachten in de ve. Op basis daarvan is er geen overtreding. - We hebben niet gehandhaafd op 3 samenhangende inspectie-items met betrekking tot het Personenregister Kinderopvang. Vanwege de invoering van het PRK per 1 maart 2018 en het overgangsrecht tot 1 juli 2018 was er enige onduidelijkheid bij houder wie wel en niet onder dit overgangsrecht viel (vrijwilliger in dit geval). Houder heeft vervolgens aantoonbaar in de periode tussen afronden inspectierapport en aanbieden aan gemeente, overtredingen hersteld. Vanwege direct ingezet herstel en vanwege nieuwe kwaliteitseis, hebben we niet gehandhaafd.

5. Algemene toelichting op de jaarverantwoording 2018

Als u informatie heeft die van belang is voor de interpretatie van de verantwoordingsgegevens door de Inspectie, kunt u deze hier invullen. Houd de toelichting s.v.p. zakelijk en op hoofdlijnen. Vermeld geen privacygevoelige gegevens.

6. Downloaden jaarverantwoording t.b.v. vaststelling door het college

U bent aan het einde van de vragenlijst gekomen. De volgende stap bestaat uit het vaststellen van de jaarverantwoording door het College.

Ten behoeve van de communicatie met het College kunt u gebruik maken van een download van de in de vragenlijst gepresenteerde informatie, inclusief de door u gegeven antwoorden en toelichtingen.

Deze download heeft de vorm van een PDF-bestand. U kunt dit bestand downloaden door op deze link te klikken.

Na het downloaden van het bestand zijn er verschillende mogelijkheden:

- U kunt het PDF-bestand als bijlage toevoegen aan een door uzelf op te stellen document ten behoeve van het College.
- U kunt vanuit het PDF-bestand elementen knippen en plakken naar een door uzelf op te stellen document ten behoeve van het College. (Indien u over meer geavanceerder pdf-software beschikt, zoals Adobe Acrobat, heeft u hiertoe meer mogelijkheden.)

Na vaststelling van de jaarverantwoording door het College, kunt u de jaarverantwoording indienen bij de Inspectie.
Dit doet u door deze vragenlijst opnieuw te openen en vanuit het huidige scherm te klikken op 'Opslaan en verder'.

Let op: Wanneer de vaststelling door het college heeft geleid tot aanpassingen, moet u de door u ingevulde jaarverantwoording eerst overeenkomstig aanpassen alvorens deze te accorderen. U kunt dit doen door vanaf dit punt terug te bladeren en de eventuele aanpassingen aan te brengen.

NB: Na het downloaden van een PDF-bestand kunt u de vragenlijst verlaten door uw browser-scherm af te sluiten. Wij raden u aan het bestand te downloaden via de link op deze pagina, omdat deze alle gewenste gegevens bevat. U kunt later (via Toon antwoorden in het scherm van de vragenlijstdetailpagina) het bestand ook downloaden, maar deze bevat alleen uw antwoorden.

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	444
Extern Zaak ID	Z/18/023692
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	26 september 2019
Agendapunt	5.d
Omschrijving	23692 Motie spreekuurrechter maakt rechtspraak laagdrempeliger voor iedereen
Organisatieonderdeel	domein Bedrijfsvoering - team Juridische zaken
Eigenaar	Bos-de Keijzer, Ingrid de
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	P0 Bestuur en ondersteuning
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Verheijen, J.Th.C.M. (Hans)
Telefoonnummer steller	088 4327177
E-mail adres steller	h.marinus@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Informatienota spreekuurrechter (23692)

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	11 juni 2019
Stukken gemeenteraad Wijchen	20 augustus 2019
Raad openbaar Wijchen	**26 september 2019**

Voorgesteld besluit

De informatienota voor kennisgeving aannemen.

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

De informatienota voor kennisgeving aannemen.

Openbaar Zaaknummer: 23692

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Motie spreekuurrechter maakt rechtspraak laagdrempeliger voor iedereen

Wijchen, 11 juni 2019

Geachte leden van de raad

Kernboodschap
De rechtbank Gelderland gaat vooralsnog geen proef starten met de spreekuurrechter waardoor er voor de gemeente Wijchen geen mogelijkheid is om deel te nemen aan een dergelijke proef.

Toelichting
Motie 8 november 2018
In de raadsvergadering van 8 november 2018 heeft de gemeenteraad een motie aangenomen met als onderwerp: "Spreekuurrechter maakt rechtspraak laagdrempeliger voor iedereen". De motie draagt het college op te onderzoeken hoe Wijchen kan aanhaken op de proef in Nijmegen en om de resultaten van dat onderzoek in het voorjaar 2019 te presenteren in een informatienota waarin ook de Wijchense behoefte aan een spreekuurrechter en de financiële consequenties staan beschreven.

In de motie wordt verwezen naar een proef met spreekuurrechters die de rechtbank Noord Nederland heeft gehouden. In de motie wordt geconstateerd dat de gemeente Nijmegen haar inwoners deze vorm van vereenvoudigde geschilbeslechting wil aanbieden, op medewerking van de rechtbank Gelderland mag rekenen en er vanuit de rechtbank positief is gereageerd op aansluiting van de omringende gemeenten'.

Pilot Spreekuurrechter rechtbank Noord-Nederland
De rechtbank Noord-Nederland startte op 1 oktober 2016 met een proef met rechtszaken waarin burgers en bedrijven snel op het spreekuur van de rechter kunnen komen. De kern is dat de rechter eerst probeert met een goed gesprek tot een oplossing te komen en pas als het nodig is zelf beslist wat er moet gebeuren. Mensen betalen de helft van het griffierecht en hebben geen advocaat nodig. Deze proef is in mei 2018 afgerond. De pilot is geëvalueerd en het evaluatierapport is in september 2018 verschenen onder de titel: "Zegt u eens, wat wilt u van de rechter?". Het rapport is verschenen op www.rechtspraak.nl.

Bij de pilot van de rechtbank Noord-Nederland waren gedurende anderhalf jaar, 7 ervaren kantonrechters in het noorden beschikbaar om als spreekuurrechter op te treden. In totaal hebben zij 64 zaken behandeld, waarvan er 58 eindigden in een schikking tussen de partijen. Volgens de onderzoekers ging het hierbij vooral om burenruzies en daarnaast bijvoorbeeld ook om conflicten over een verbouwing of een aankoop. De onderzoekers concluderen ondermeer dat vooral bij burengeschillen, de spreekuurrechter lijkt bij te dragen aan een verbeterde, laagdrempelig toegang tot de

rechtspraak. Daarbij tekenen de onderzoekers nog aan dat slechts 40 procent van de aangemelde zaken ook echt door de spreekuurrechters is behandeld. Als reden daarvoor geven zij aan dat het lang niet altijd lukte om medewerking van beide partijen te krijgen. Dat beide partijen instemmen met het zo'n vereenvoudigde procedure is namelijk een wettelijke voorwaarde om gebruik te kunnen maken van de spreekuurrechter.

Acties en bevindingen van het college naar aanleiding van de motie
Naar aanleiding van de aangenomen motie, heeft het college meerdere keren contact gezocht met de rechtbank Gelderland en de gemeente Nijmegen. Het college heeft zowel aan de rechtbank als de gemeente Nijmegen kenbaar gemaakt dat de gemeente Wijchen geïnteresseerd is in een proef met de spreekuurrechter in het arrondissement van de rechtbank Gelderland en daarbij betrokken zou willen worden.

Van de zijde van de rechtbank is aangegeven dat de president van de rechtbank een positieve grondhouding heeft tegenover een spreekuurrechter en voordat de rechtbank daarmee aan de slag gaat, zij wacht op de uitkomsten van het evaluatieonderzoek dat wordt uitgevoerd in opdracht van de Raad voor de Rechtspraak.

In december 2018 geeft de rechtbank aan dat de president van de rechtbank zich beraadt over een spreekuurrechter in Gelderland.

In mei 2019 maakt de rechtbank Gelderland duidelijk dat zij vooralsnog geen proef zal starten met een spreekuurrechter. Zij informeert dat zij momenteel prioriteit geeft aan het versnellen van de doorlooptijden van de procedures bij de rechtbank, maar dat zij tegelijkertijd naar andere mogelijkheden zoekt om meer maatwerk voor de rechtzoekenden te kunnen leveren. De rechtbank geeft verder aan dat zij de ontwikkelingen en experimenten op dit terrein nauwlettend blijft volgen.

In een gesprek tussen de president van de rechtbank en de burgemeester van de gemeente Nijmegen heeft de president het standpunt van de rechtbank Gelderland bevestigd dat zij voorlopig geen proef zal houden met de spreekuurrechter.

Ook na overleg met de gemeente Nijmegen over de beslissing van de rechtbank Gelderland concluderen wij dat in het arrondissement van de rechtbank Gelderland voor inwoners geen mogelijkheid bestaat om gebruik te maken van een spreekuurrechter. Wij hebben geen reden om aan te nemen dat die mogelijkheid op korte termijn kan worden verwacht. Wij vinden het jammer dat de president van de rechtbank Gelderland niet is gekomen tot de beslissing om een proef met een spreekuurrechter te starten. Maar wij stellen ook vast dat het aan de rechtbank is om te beslissen of zij wel of geen mogelijkheid biedt voor een spreekuurrechter.

Er zijn meerdere rechtbanken die pilots houden met betrekking tot zogenoemde maatschappelijk effectieve rechtspraak. Op dit moment biedt de rechtbank Gelderland geen relevante proef met betrekking tot een gerechtelijke procedure waarbij de gemeente Wijchen zou kunnen aanhaken.

Buurtbemiddeling en mediation
Om reden van de wens van de gemeenteraad zoals die blijkt uit de aangenomen motie en in verband met het voorgaande, noemen wij nog het volgende.

De spreekuurrechter is bedoeld voor kwesties die spelen tussen inwoners onderling of inwoners en bedrijven/organisaties (veelal privaatrechtelijke kwesties). In het geval van conflicten tussen buurtbewoners biedt de gemeente de mogelijkheid om buurtbemiddeling in te schakelen. Deze vorm van bemiddeling houdt in dat de betrokken

buurtbewoners met elkaar en onder begeleiding van een ervaren buurtbemiddelaar rond de tafel gaan om hun conflictsituatie op te lossen. Wij zijn van mening dat de gemeente hier een effectieve vorm van buurtbemiddeling aanbiedt.

Als sprake is van een conflict tussen inwoners/organisaties en de gemeente dan biedt onze gemeente de mogelijkheid van 'mediation'. Daarbij gaat de inwoner/organisatie enerzijds en de gemeente anderzijds onder begeleiding van een bemiddelaar in gesprek met als doel om in onderling overleg te komen tot een oplossing van hun geschil.

Voorstel
Gelet op het voorgaande stellen wij u voor de motie af te voeren.

Burgemeester en wethouders van Wijchen,
De secretaris, De burgemeester,

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	487
Extern Zaak ID	Z/19/033099
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	26 september 2019
Agendapunt	5.e
Omschrijving	33099 Jaarrekening 2018 Wmo-nieuw en jeugd
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team WMO, jeugd en gezondheid
Eigenaar	Thijssen, Miranda
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	P6 Sociaal domein
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Burgers, T.T.M. (Titus)
Telefoonnummer steller	06-38076219
E-mail adres steller	m.thijssen@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Bijlage 1: (Concept) Memo Beheersmaatregelen 2019
Informatienota - Jaarrekening 2018 Wmo-nieuw en jeugd (33099)

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Commissievergadering Wijchen	12 september 2019
Raad openbaar Wijchen	**26 september 2019**
Stukken gemeenteraad Wijchen	20 augustus 2019

Toelichting

Deze informatienota geeft een nadere toelichting op het resultaat van de WMO nieuw en de Jeugdhulp (2D's) in de jaarrekening 2018 van de gemeente Wijchen.

Voorgesteld besluit

De informatienota voor kennisgeving aannemen.

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

De informatienota voor kennisgeving aannemen.

Openbaar Zaaknummer: 33099

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Jaarrekening 2018 Wmo-nieuw en jeugd

Kernboodschap
Voor de nieuwe Wmo en jeugdhulp hebben we in de jaarrekening 2018 een tekort van € 1.820K. Bij de nieuwe Wmo is er een tekort van € 145K, bij de jeugdhulp een tekort van € 1.846K. En bij de bedrijfsvoering een overschot van € 171K.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit
17 juli 2018	Z/18/019620 Jaarrekening 2017 Wmo-nieuw en jeugd

Toelichting
Deze informatienota geeft een nadere toelichting op het resultaat van de WMO nieuw en de Jeugdhulp (2D's) in de jaarrekening 2018 van de gemeente Wijchen.
Met ingang van 2018 zijn de taken voor WMO nieuw en de Jeugdhulp grotendeels via een subsidie belegd bij coöperatie Rondom Wijchen.

- Op 06 juni 2019 bent u tijdens het werkbezoek / presentatie Wijchen en Rondom Wijchen geïnformeerd over de voortgang van de 2D's in Q1 2019 en de beheersmaatregelen die moeten bijdragen aan het terugdringen van het tekort op met name het budget Jeugdhulp;
- Op 13 juni 2019 wordt de jaarrekening 2018 Wijchen in de auditcommissie besproken;
- Op 04 juli 2019 is de vaststelling van de jaarrekening 2018 Wijchen in de raad gepland.

De scope van deze informatienota is breder dan de subsidie aan Rondom Wijchen. Denk hierbij aan onderwerpen als: subsidie aan de welzijnsinstellingen, jeugdbescherming, mantelzorg en veilig thuis, die niet via Rondom Wijchen lopen.

Wat is het resultaat van de jaarrekening 2018 voor WMO en Jeugd?
Het Wijchense budget was € 14.126k. De realisatie 2018 komt uit op € 15.945k. Er is sprake van een tekort van € 1.820k op de Wijchense begroting. Zie tabel 1 voor een nadere duiding hierop.
Het tekort wordt op hoofdlijnen veroorzaakt door:

- Hogere uitgaven voor WMO nieuw van € 145k;
- Hogere uitgaven voor Jeugdhulp van € 1.846k;
- Lagere uitgaven voor de bedrijfsvoering van € 171k.

Tabel 1. Jaarrapportage WMO nieuw en Jeugd 2018 (bedragen x € 1.000)			
Omschrijving	**budget '18**	**Realisatie '18**	**Saldo '18**
Rijksbijdrage	12.829	12.829	0
Eigen bijdrage	100	100	0
subtotaal opbrengsten	**12.929**	**12.929**	**0**
WMO nieuw	4.322	4.467	-145
Jeugd	8.423	10.269	-1.846
Bedrijfsvoering	1.381	1.210	171
subtotaal kosten	**14.126**	**15.945**	**-1.820**
Resultaat	**-1.197**	**-3.016**	**-1.820**

Het resultaat 2018 van Rondom Wijchen (-/- € 3 miljoen) maakt onderdeel uit van deze totaalcijfers 2018 2D's gemeente Wijchen. Met name door incidentele meevallers in 2018 en per saldo positieve (regionale) afrekeningen uit 2017 in de budgetten van de gemeente Wijchen, wordt het tekort Rondom Wijchen 2018 deels opgevangen binnen de budgetten van de gemeente Wijchen.
Daarnaast is via de decembercirculaire 2018 € 819k ontvangen vanuit de 'stroppenpot sociaal domein' ter compensatie van tekorten 2016/2017. Deze compensatie is tevens onderdeel van de jaarrekening 2018 Wijchen, maar maakt geen deel uit van bovengenoemd totaaltekort van -/ € 1.820k.

Wat zijn de oorzaken van het tekort bij WMO?
Onderstaande tabel 2 geeft de jaarrapportage 2018 van de nieuwe WMO per onderwerp weer. In 2018 is er sprake van een tekort van € 145k.

Tabel 2. Jaarrapportage WMO nieuw per onderwerp (bedragen x € 1.000)			
Omschrijving	**budget '18**	**Realisatie '18**	**Saldo '18**
Rijksbijdrage	5.237	5.237	0
Eigen bijdrage	100	100	0
subtotaal opbrengsten	**5.337**	**5.337**	**0**
1. WMO nieuw	2.995	3.136	-141
2. PGB	362	409	-47
3. Doeluitkeringen	891	921	-31
4. Risicofonds WMO	73	0	73
subtotaal kosten	**4.322**	**4.467**	**-145**

Onder de categorie *WMO nieuw* vallen de reguliere begeleiding en persoonlijke verzorging, specialistische begeleiding, dagbesteding en tijdelijk verblijf. Deze categorie laat samen met de WMO *PGB's* een tekort zien van € 188k. Dit zijn budgetten die in 2018 via een subsidie aan Rondom Wijchen zijn verstrekt.

Inhoudelijke onderbouwing van het tekort op Wmo
Voor Wmo is de specialistische begeleiding de belangrijkste reden voor het tekort. Voor de specialistische begeleiding zien we dat het aantal cliënten daalt echter stijgt de inzet per cliënt. Als oorzaak constateert Rondom Wijchen het langer thuis blijven van inwoners met ggz problematiek en sneller naar huis komen vanuit een behandeling. Dit veroorzaakt een hogere zorgconsumptie van de Wmo. Daarnaast is de vergrijzing in

Wijchen zichtbaar. Als laatste constateert Rondom Wijchen dat het sociale wijkteam inwoners beter weet te bereiken wat een toename van zorg met zich meebrengt.
De doeluitkeringen laten in 2018 een tekort zien van 31k.

In onderstaande tabel verder gedetailleerd:

Tabel 3. Doeluitkeringen WMO (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	budget '18	Realisatie '18	Saldo '18
1. Arbeidsmatige dagbesteding	197	220	-23
2. Beg. en dagb. ZG	29	28	2
3. Cliëntondersteuning	311	306	5
4. Mantelzorg	98	102	-5
5. Chronisch zieken	256	266	-10
subtotaal kosten	**891**	**921**	**-31**

Bij het *risicofonds WMO* is er 73k over van het beschikbare budget. Dit zijn circulaire middelen die ten goede komen aan het WMO- budget.

Wat zijn de oorzaken van het tekort bij Jeugd?
Tabel 4 geeft de jaarrapportage 2018 voor Jeugd weer. In 2018 hebben we een tekort van € 1.846k.

Tabel 4. Jaarrapportage Jeugd per onderwerp (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	budget '18	Realisatie '18	Saldo '18
Rijksbijdrage	7.592	7.592	0
subtotaal opbrengsten	**7.592**	**7.592**	**0**
1. Jeugd zonder verblijf: Jeugd en opvoedhulp, GGZ en LVB	3.881	4.087	-206
2. Jeugd met verblijf (C1) + Jeugdbescherming en jeugdreclassering (C2)	3.021	4.796	-1.775
3. Jeugd dyslexie	259	249	10
4. Jeugd innovatiebudget	100	65	35
5. PGB Jeugdzorg	468	473	-4
6. Landelijk budget Jeugd	368	266	102
7. Veilig Thuis	327	333	-6
subtotaal kosten	**8.423**	**10.269**	**-1.846**

Categorie 1. Jeugd zonder verblijf laat een tekort zien in 2018 van € 206k. Deze categorie valt in 2018 volledig onder de subsidie aan Rondom Wijchen.
Categorie 2. Jeugd met verblijf + Jeugdbescherming en jeugdreclassering veroorzaakt het grootste deel van het tekort bij de Jeugd, € 1.775k. Dit budget valt m.u.v. de Jeugdbescherming en jeugdreclassering 2018 onder de subsidie aan Rondom Wijchen.
Categorie 3 dyslexie blijft in 2018 € 10k binnen het budget.
Het innovatiebudget (categorie 4) laat een restant zien van € 35k. Dit budget was in 2018 oorspronkelijk € 500k. Het grootste deel van dit budget (€ 400k) is overgeheveld voor inzet in 2019 en verder.
Categorie 5. PGB's jeugdzorg laat een overschrijding zien van € 4k.
Het restant van € 102k bij categorie 6 Landelijk budget Jeugd, wordt grotendeels verklaard door een voordeel op de afwikkeling van het jaar 2017.

Categorie 7. Veilig Thuis laat een overschrijding zien van € 6k. Deze middelen lopen via de GR GGD.
Samenvattend, op totaalniveau laat de jaarrekening Wijchen 2018 voor Jeugdhulp dus een tekort zien van afgerond € 1,8 miljoen. Op hoofdlijnen bestaat dit tekort uit:

- € 2,8 miljoen *tekort* Rondom Wijchen op het Jeugdbudget;
- € 0,5 miljoen *voordeel* op de afwikkeling 2017 a.g.v. regionale vereveningen en eindafrekeningen 2017 van grote aanbieders;
- € 0,4 miljoen *voordeel* op de begroting Wijchen 2018 door extra middelen Jeugd vanuit de meicirculaire 2018 en daarnaast een voordeel op het budget jeugdbescherming en het innovatiebudget;
- € 0,1 miljoen *voordeel* op landelijk budget Jeugd, grotendeels dor een voordeel op de afwikkeling 2017 en eerder.

Hieronder wordt verder ingegaan op de oorzaken van dit tekort.

Inhoudelijke onderbouwing van het tekort op jeugdhulp
Stijging van het gebruik
We zien ten opzichte van 2017 een stijging van het aantal cliënten van 16,4% tegelijkertijd stijgt het aantal indicaties met 21,3%. Dit betekent meer zorg inzet per persoon. Het sociale wijkteam en Rondom Wijchen weten meer jeugdigen te bereiken en dit is een positief teken.

Ambulante begeleiding Jeugd
Bij ambulante begeleiding jeugd is het aantal cliënten eind 2018 met 19 unieke cliënten gestegen ten opzichte van eind 2017. Het aantal indicaties is met 447 toegenomen ten opzichte van 2017. Het aantal indicaties stijgt opvallend sneller dan het aantal cliënten. De duiding kan tweeledig zijn: enerzijds kan het een verzwaring van de problematiek en intensievere zorgvragen betekenen, anderzijds kan dit betekenen dat er meer korte doelgerichte indicaties worden verstrekt. Dit is een punt van nadere analyse door Rondom Wijchen. Deze stijging laat zich voornamelijk zien bij de specialistische begeleiding (de duurdere variant).

Kortdurend verblijf jeugd
Opvallend bij het kortdurend verblijf is dat het aantal cliënten daalt met ruim 29,2% maar dat het aantal indicaties toeneemt. Door Rondom Wijchen zal hier een nadere analyse op worden gedaan om de oorzaken te achterhalen.

Ambulante behandeling jeugd
Voor de ambulante behandeling zien we zowel een toename van het aantal cliënten als een toename van het aantal indicaties per cliënt. Dit betekent meer zorg inzet per persoon. Ook deze toename gaat Rondom Wijchen nader analyseren waarbij naar mogelijkheden wordt gezocht tot vermindering van de omvang en verkorting van de behandelduur.

Jeugd GGZ
Hoewel het aantal cliënten in de Jeugd GGZ daalt, stijgen de kosten wel door meer zorg per cliënt. Een verzwaring van dit type jeugdhulp is een van de redenen van de tekorten. Rondom Wijchen gaat in gesprek met de huisartsen (een van de grootste toeleiders) om tot een nadere duiding te komen van de omvang van de stijging.

Gezinshuizen
Het aantal cliënten dat in een gezinshuis is geplaatst is sterk toegenomen met 60%. Het aantal indicaties is daarnaast gestegen met 125%. Dit is een van de redenen voor het tekort. Bij gezinshuizen hebben we te maken met het woonplaatsbeginsel. Kinderen die geplaatst zijn in deze voorzieningen vallen relatief vaak niet meer onder het gezag van

hun ouders. Dit betekent dat de woonplaats waar deze kinderen verblijven moet gaan betalen voor de voorziening. De toename van het aantal gezinshuis kinderen is hierdoor te verklaren. Rondom Wijchen heeft hier geen grip op.

Spoedopvang
In de begroting is deze post niet apart opgenomen maar er zijn wel uitgaven. Dit is een reden voor het tekort.

Wat zijn de oorzaken van het overschot bij de bedrijfsvoering?
Bij de bedrijfsvoering gemeente Wijchen 2D's zien we in 2018 een restant van 171k.

Tabel 5. Jaarrapportage Bedrijfsvoering 2D's (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	budget '18	Realisatie '18	Saldo '18
1. Bedrijfsvoering GW	925	635	289
2. ROB	100	130	-30
3. Lokale toegangspoort	356	444	-88
subtotaal kosten	**1.381**	**1.210**	**171**

Dit positieve resultaat op bedrijfsvoering in 2018 is een optelsom van:
- een voordeel op de bedrijfsvoering kosten van de gemeente Wijchen van € 289k. De werkelijke kosten hebben het niveau van vorig jaar, echter de begroting laat in 2018 incidenteel een hogere raming zien;
- een hogere bijdrage aan het regionaal ondersteuningsbureau van € 30k;
- een tekort op de lokale toegangspoort van € 88k, per saldo veroorzaakt door extra inzet sociaal wijkteam (door Rondom Wijchen in samenspraak met de gemeente Wijchen), hogere huurlasten en een voordeel op het inhuurbudget.

Welke acties doen we om het tekort voor WMO en Jeugd terug te dringen?
Na constatering van het tekort 2018 verstrekte de gemeente Wijchen aan Rondom Wijchen de opdracht om beheersmaatregelen op te stellen. Dit heeft als doel om financieel binnen de verstrekte subsidie te blijven. Middels periodieke verantwoording door Rondom Wijchen wordt de gemeente Wijchen geïnformeerd over de behaalde resultaten. Dit laat enerzijds zien of Rondom Wijchen binnen de verstrekte subsidie blijft en anderzijds of de kwaliteit van de zorg gehandhaafd blijft.

Beheersmaatregelen
De analyse van Rondom Wijchen gaat zich in 2019 verder richten op een nadere duiding van de geconstateerde ontwikkelingen op de jeugdhulp en Wmo. Door deze nadere duiding van de oorzaken kan zij hier passend beleid op ontwikkelen.

Daarop vooruitlopend gaat Rondom Wijchen beheersmaatregelen treffen om te komen tot een beperking van de kosten Wmo en Jeugd. Dit doet ze voor de toegang, jeugdwet, Wmo en het contractmanagement.

Toegang
- In overleg met huisartsen het aantal indicaties via de huisarts verminderen.
- In regionale contracten met gecertificeerde instellingen afspraken maken over het verminderen van het aantal indicaties.

Jeugdhulp
- Door het vrij toegankelijk aanbod uit te breiden en vroeg ambulant (kortdurende ambulante ondersteuning van jeugdspecialisten zonder beschikking) verwacht zij de groei naar maatwerk te kunnen remmen en verminderen.
- Bij vermoeden op toegang WLZ. Kortere indicaties afgeven zodat de stap naar WLZ kan worden genomen.
- Niet meer dan 40 nieuwe indicaties per maand afgeven.
- Herindicaties kritisch beoordelen op intensiviteit en duur.
- Contractmanagement met leveranciers om hen medeverantwoordelijk te maken voor het blijven binnen de budgettaire kaders.

WMO
- Bij vermoeden op WLZ. Kortere indicaties afgeven zodat de stap naar WLZ kan worden genomen.
- Dagbesteding eerst via vrij toegankelijk aanbod en daarna maximaal aangevuld met 4 dagdelen dagbesteding.
- Maximale begeleiding en specialistische begeleiding op 5 uur per week.
- Meer inzet in project praktische begeleiding. (tussenvorm HH en begeleiding).
- Contractmanagement met leveranciers om hen mede verantwoordelijk te maken voor het blijven binnen de budgettaire kaders.
- Herindicaties kritisch beoordelen op intensiviteit en duur.

Nader onderzoek
- Nader onderzoek bij multi problem gezinnen met hoge zorgkosten om de brede inzet van zorg beter te regisseren met als gevolg een vermindering van het aantal maatwerkvoorzieningen.

Risico's
De invoering van de beheersmaatregelen kan mogelijk negatieve effecten bewerkstelligen. Rondom Wijchen wil anticiperen op deze risico's en een voorstel doen om de negatieve effecten beheersbaar en zo klein mogelijk te houden .
Risico's die mogelijk kunnen ontstaan:
- Kritische casussen
  Aanmeldingen waarbij inzet van maatwerkvoorzieningen noodzakelijk is terwijl het budget op is.
- Toename klachten van burgers
  Klachten van burgers over de wachttijd en vermindering inzet maatwerkvoorzieningen.

Mogelijke oplossingen zijn:
- Ontwikkelen en zorgen voor voldoende vrij toegankelijk aanbod door Rondom Wijchen als alternatief voor maatwerk voorzieningen.
- Het inrichten van een overleg waar de kritische casussen geagendeerd en besproken worden met de gemeente Wijchen.
- Burgers tijdig informeren en een heldere route afspreken voor de klachtbehandeling.

Communicatie
We informeren de Wmo-raad over de jaarrapportage.

Uitvoering of Vervolgstappen
De gemeente Wijchen heeft aan Rondom Wijchen de opdracht gegeven om met beheersmaatregelen te komen en deze ten uitvoering te brengen met als doel om binnen de beschikte subsidie te blijven. Tevens vraagt de gemeente Wijchen aan Rondom

Wijchen om de resultaten en effecten van de beheers maatregelen te monitoren en te bespreken in de maandelijkse verantwoordingsoverleggen.

Geheimhouding:
N.v.t.

Bijlage:
- memo beheersmaatregelen

Concept Memo Beheersmaatregelen 2019
Datum 3-6-2019
Organisatie Rondom Wijchen

1. Inleiding

Naar aanleiding van het concept jaarrekening 2018 en de concept subsidieverantwoording 2018, werd helder dat de kosten van Jeugd en W.M.O., het subsidiebedrag 2018 overschrijden. Om deze reden heeft de gemeente Wijchen verzocht aan Rondom Wijchen om tot een voorstel beheersmaatregelen 2019 te komen. Het doel is om in 2019 binnen de budgettaire kaders te blijven. Na een nadere analyse van 2018 heeft Rondom Wijchen de volgende beheersmaatregelen opgesteld.
Deze memo beschrijft de prognose 2019, het voorstel beheersmaatregelen met de volgende onderwerpen: de toegangspoorten, Jeugd, W.M.O., mogelijkheden tot nader onderzoek, risico's en een implementatieplan.

2. Prognose 2019

Zonder rekening te houden met effecten van de transformatie, beheersmaatregelen of een mogelijke tegemoetkoming door de Rijksoverheid, ontstaat een tekort van 2.070.000 euro op 31-12-2019 (Bron: de monitor), verdeeld in Jeugd 2 miljoen te kort en W.M.O. 70.000 te kort.

3. Beheersmaatregelen

De beheersmaatregelen zijn onderverdeeld in maatregelen m.b.t. de toegangspoort, de uitvoering Jeugdwet, de uitvoering W.M.O., nader onderzoek en contractmanagement. Voor zowel de beheersmaatregelen Jeugd als W.M.O. geldt dat Rondom Wijchen een beweging wil inzetten om hulpvragen voor zover mogelijk op te lossen binnen het bestaande vrij toegankelijk aanbod binnen Rondom Wijchen en de gemeente Wijchen, bijvoorbeeld buurtnetwerken, buurtverbinders etc. Rondom Wijchen heeft de ambities om een aantal bouwstenen vrij toegankelijk maken. Belangrijk is om de sociale kaart op orde te hebben en indien mogelijk werkprocessen te versimpelen.

3.1 Beheersmaatregelen toegangspoorten

Behalve het Sociaal Wijkteam zijn meerdere toegangspoorten gemandateerd om indicaties af te geven, namelijk o.a. huisartsen en de gecertificeerde instellingen.
Als beheersmaatregel gaat Rondom Wijchen in overleg met

- De huisartsen over de beheersmaatregelen en het bieden van een alternatief.
  Voorbeeld uit andere gemeente: het gebruik van een plaatselijke verordening om indicaties die door een huisarts zijn afgegeven, standaard te laten beoordelen door een sociaal wijkteam. Als dit niet gebeurt, wordt geen beschikking afgegeven.
- Gecertificeerde instellingen over de beheersmaatregelen en het bieden van een alternatief.
  De gecertificeerde instellingen zijn regionaal gecontracteerd binnen het Rijk van Nijmegen. De afspraken met betrekking tot de lokale beheersmaatregelen rondom de Jeugdwet worden door de gemeente Wijchen vertaald naar de regionale contracten

3.2 Beheersmaatregelen voor de uitvoering Jeugdwet:

- Het sociaal wijkteam identificeert bij de nieuwe aanmeldingen de doelgroep die in aanmerking komt voor de W.L.Z. Deze doelgroep krijgt een indicatie jeugd voor maximaal drie maanden. Deze tijd wordt gebruikt om de W.L.Z. aan te vragen. Burgers kunnen gratis hulp krijgen bij deze aanvraag door de onafhankelijke cliëntondersteuning MEE Gelderse poort.

- Vanaf 1 juni niet meer dan 40 nieuwe indicaties per maand
  Onderbouwing van de berekening van 40 indicaties is:
  Extrapolatie huidige indicaties: 1207 (indicaties 2019 tot nu afgegeven)*(€9164 (productie cf monitor)/2125 (som indicaties 2018)) = €5204 K
  Begroting 2019: €6958 K
  Nog te besteden : €6958K - €5204K = €1754K
  €1754K is ongeveer 406 maximaal nog af te geven indicaties op basis van een min of meer stabiele productmix indien het strakke budgetplafond wordt gehanteerd.
  Totaal aantal indicaties 2019 komt dan uit op 1207+406 = 1613 (2018: 2125)
- Herindicaties kritisch bekijken op intensiviteit en duur
- Contractmanagement met leveranciers Jeugd
  - 3 bijeenkomsten in 2019 met leveranciers met insteek om leveranciers mede verantwoordelijk te maken om binnen de budgettaire kaders te blijven en gezamenlijke oplossingen te bedenken en uit te voeren.
  - 4 werkgroepen met leveranciers producten Jeugdwet, namelijk: verschil specialistisch-reguliere begeleiding, verblijf, cultuur, aansluiting welzijn en onderwijs.
  - Individuele gesprekken met 10 grootste leveranciers (naar aanleiding van productie en kwaliteit van dienstverlening)

3.3 Beheersmaatregelen voor de uitvoering W.M.O.

- Het sociaal wijkteam identificeert bij de nieuwe aanmeldingen de doelgroep die in aanmerking komt voor de W.L.Z. Deze doelgroep krijgt een indicatie W.M.O. voor maximaal drie maanden. Deze tijd wordt gebruikt om de W.L.Z. aan te vragen. Burgers kunnen gratis hulp krijgen bij deze aanvraag door de onafhankelijke cliëntondersteuning MEE Gelderse poort.
- Bij nieuwe aanvragen dagbesteding indiceert het sociaal wijkteam eerst vrij toegankelijk aanbod en (indien nodig) aangevuld met maximaal 4 dagdelen dagbesteding.
- De indicaties voor reguliere, specialistische en praktische begeleiding worden afgegeven voor maximaal 5 uur. Uitzonderingen worden in betreffende team besproken.
- project Praktische begeleiding (Home Instead)
- Mocht deze beheersmaatregelen binnen twee maanden niet het gewenste resultaat opleveren, wordt een vervolgmaatregel ingezet:
  - de uitputting beschikbaarheidsfinanciering dag begeleiding meer efficiënt inzetten
- Contractmanagement met 10 grootste leveranciers W.M.O.
  -3 bijeenkomsten in 2019 met leveranciers met insteek om leveranciers mede verantwoordelijk te maken om binnen de budgettaire kaders te blijven en gezamenlijke oplossingen te bedenken en uit te voeren.
  -Individuele gesprekken met 10 grootste leveranciers (naar aanleiding van productie en kwaliteit van dienstverlening)

3.4 Nader onderzoek

Niet alle vragen van burgers zijn op te lossen met het vrij toegankelijk aanbod. Binnen de gemeente Wijchen verblijven ongeveer 50 huishoudens met complexe problematiek. Deze doelgroep is binnen Rondom Wijchen bekend bij het regieteam.
Om meer zicht te krijgen op deze huishoudens wil Rondom Wijchen in samenwerking met de gemeente Wijchen een steekproef nemen van 10 huishoudens met een hoge consumptie zorg en problemen op meerdere leefgebieden (bijvoorbeeld: schulden, werk & inkomen, leerplicht, justitie). Deze analyse heeft als doel om tot een plan van aanpak te komen om:

- de toepassing van instrumenten van de verschillende betrokken organisaties beter te regisseren binnen een huishouden. Met als uiteindelijke doel om het aanbod aan deze doelgroep efficiënt
- met als gevolg het aantal maatwerkvoorzieningen te verminderen

4. Risico's

De invoering van de beheersmaatregelen kan mogelijk negatieve effecten bewerkstelligen. Rondom Wijchen wil anticiperen op deze risico's en een voorstel doen om de negatieve effecten beheersbaar en zo klein mogelijk te houden .
Risico's die mogelijk zouden kunnen ontstaan:

- Kritische casussen
  Aanmeldingen waarbij inzet van maatwerkvoorzieningen noodzakelijk is terwijl het budget op is.
- Toename klachten van burgers
  Klachten van burgers over de wachttijd en vermindering inzet maatwerkvoorzieningen.

Mogelijke oplossingen zijn:

- Het inrichten van een overleg waar de kritische casussen geagendeerd en besproken worden met de gemeente Wijchen
- Burgers tijdig informeren en een heldere route afspreken voor de klachtbehandeling.

5. Implementatieplan

Na besluitvorming door de gemeente Wijchen, start Rondom Wijchen per 1-6-2019 met de uitvoering van de beheersmaatregelen.
Het actieplan ziet er als volgt uit:

Tijd	Actie	Uitgevoerd door
Voor 1 juni	Beheersmaatregelen uitleggen aan Sociaal Wijkteam	M.T. Rondom Wijchen
Voor 1 juni	Werkproces beheersmaatregelen inrichten	M.T. Rondom Wijchen
Voor 1 juni	Communicatieplan maken en uitvoeren	M.T. Rondom Wijchen gemeente Wijchen
Voor 1 juni	Afspraken maken overleg kritische casussen en klachten	M.T. Rondom Wijchen gemeente Wijchen
Voor 1 juni	Data collectieve bijeenkomsten leveranciers Jeugd en W.M.O. plannen	M.T. Rondom Wijchen
Voor 1 juni	Data plannen gesprekken huisartsen en gecertificeerde instellingen	M.T. Rondom Wijchen Gemeente Wijchen
1 juni	Start beheersmaatregelen	Rondom Wijchen
Vanaf 1 juni	In de teams ouderen, volwassenen, jeugd, regieteams elke maatwerkvoorziening bespreken	M.T. Rondom Wijchen
Vanaf 1 juni	Twee wekelijkse update uit monitor om effecten te monitoren • Aantal maatwerkvoorzieningen tellen • Wachttijd monitoren • Inzet vrij toegankelijk aanbod monitoren • Herindicaties monitoren	M.T. Rondom Wijchen gemeente Wijchen
Vanaf 1	Steekproef multi probleemhuishoudens	Gemeente Wijchen

juni		i.s.m. Rondom Wijchen
6 juni	Bezoek Raad uitleg beheersmaatregelen	Rondom Wijchen gemeente Wijchen
Vanaf 15 juni	Collectieve bijeenkomsten leveranciers Jeugd en W.M.O. uitvoeren en beheersmaatregelen uitleggen -vaktherapeuten uitnodigen	M.T. Rondom Wijchen
30 juni	Individuele gesprekken plannen en uitvoeren met leveranciers Jeugd en W.M.O.	M.T. Rondom Wijchen
Vanaf 1 juli	In gesprek met andere toegangspoorten; huisartsen en gecertificeerde instellingen	M.T. Rondom Wijchen
Vanaf 8 juli	Maandelijks monitoren effecten beheersmaatregelen in bestuurlijk overleg	Rondom Wijchen Gemeente Wijchen

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	502
Extern Zaak ID	Z/19/033875
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	26 september 2019
Agendapunt	5.f
Omschrijving	33875 Beantwoording schriftelijke vragen D66 over 'verkeerssituatie Kerkeveld'
Organisatieonderdeel	domein Fysieke leefomgeving - team Gebiedsinrichting
Eigenaar	Bitter, Colette
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P2 Verkeer en vervoer
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Loermans, P.L.J. (Paul)
Telefoonnummer steller	088 432 7209
E-mail adres steller	c.bitter@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Informatienota - Antwoord raadsvragen D66 over 'verkeerssituatie Kerkeveld' (33875)
19 33875 Schriftelijke vraag D66 - Verkeerssituatie Kerkeveld

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	2 juli 2019
Raad openbaar Wijchen	**26 september 2019**
Stukken gemeenteraad Wijchen	20 augustus 2019

Voorgesteld besluit

Kennis te nemen van het antwoord op schriftelijke vragen over verkeerssituatie Kerkeveld.

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

Kennis te nemen van het antwoord op schriftelijke vragen over verkeerssituatie Kerkeveld.

Openbaar Zaaknummer: 33875

Informatienota voor de Gemeenteraad

Antwoord op schriftelijke vragen: antwoord raadsvragen D66 over 'verkeerssituatie Kerkeveld'

Kernboodschap
Wij zien geen aanleiding tot het aanpassen van de verkeerssituatie.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit
9-11-2017	Raadsbesluit 17 6347

Antwoord van het college
In navolgende tekst beantwoorden wij de gestelde vragen

1. *Is het college het eens met D66 Wijchen dat door de nieuwe verkeerssituatie er een andere gevaarlijke situatie is ontstaan?*

Nee, wij zijn het er niet mee eens dat de nieuwe situatie tot een andere gevaarlijke situatie heeft geleid. De situatie is verbeterd met alle maatregelen die zijn gerealiseerd. Ieder verkeersongeval valt te betreuren en proberen we te voorkomen, maar zit helaas in een klein hoekje.

2. *Is het college bereid deze situatie te gaan beoordelen en haar bevindingen hierover te rapporteren aan de raad?*

Ja, wij beoordelen iedere melding die we krijgen. Nu dus ook. Wij zien dat er sprake is van een veilige verkeerssituatie. Wij kunnen de individuele keuze van een voetganger, die van het fietspad gebruik maakt, niet veranderen. Het fietspad is een onverplicht fietspad. Toch is gekozen voor rode bestrating zodat extra goed opvalt dat er fietsers kunnen rijden. Het oversteken van fietspaden is hiermee veilig ingericht. Eveneens is de middenstreep ter hoogte van de slingers doorgetrokken. Tot slot staan er haaientanden als men voorrang moet verlenen. De woonstraat Diemewei 45e straat is geschikt om veilig op de rijbaan te fietsen. Langs deze weg is het niet nodig een vrijliggende fietsvoorziening te maken. Bij deze hebben wij uw vraag beoordeelt en koppelen dit nu terug aan de raad. We gaan geen nieuw raadsvoorstel hierover in roulatie brengen.

3. *Is het college voornemens, wanneer de eventuele schouw hier aanleiding toe geeft, het advies van Royal Haskoning op te volgen?*

Wij zien geen aanleiding tot het aanpassen van de verkeerssituatie. Het project is afgesloten. Het resterende budget is terug naar de algemene reserve gegaan.

De Gemeenteraad van Wijchen

19 33875

Verkeerssituatie Kerkeveld

Schriftelijke vraag van de fractie D66
ingediend 26 juni 2019

Aanleiding:
Een aantal maanden geleden is de verkeerssituatie rondom de Trinoom aangepast. De gemeente heeft er eind 2017 voor gekozen het advies van Royal Haskoning om het fietspad tot aan de Woordsestraat door te trekken, niet op te volgen. Er is voor gekozen om het fietspad op de Diemewei 46e straat uit te laten komen omdat deze straat geschikt zou zijn om veilig op de rijbaan te fietsen (Beslisnota 17 63437 - beslispunt 5).

Vanuit de Leefbaarheidsgroep Kerkeveld is tijdens de evaluatie van het burgerparticipatie-traject Verkeersveiligheid Kerkeveld op 30 januari jongstleden gevraagd om de effectiviteit van de maatregelen te evalueren met speciale aandacht voor de kruising fietspad - Diemewei 46e straat omdat hierin een mogelijk nieuw knelpunt wordt voorzien. Daarnaast is tijdens het wijkberaad van 22 mei jongstleden ontevredenheid geuit over het niet doortrekken van het fietspad langs de Slingert mede op basis van berichten ouders die de Leefbaarheidsgroep hierover heeft ontvangen.

De nieuwe situatie blijkt iedere schooldag een onoverzichtelijke verkeerssituatie tot gevolg te hebben;
- Schoolkinderen moeten de rijbaan opkomen (hier heeft onlangs een ongeluk plaatsgevonden);
- Voetgangers van en naar school moeten tweemaal het fietspad oversteken;
- Het fietsverkeer komt hier vanuit twee richtingen terwijl het een slinger moet maken;
- Voetgangers kiezen er gezien de situatie voor in plaats van het trottoir, het fietspad te gebruiken.

In de praktijk leidt de nieuwe situatie opnieuw tot onduidelijkheid.

Vragen:
1. Is het college het eens met D66 Wijchen dat door de nieuwe verkeerssituatie er een andere gevaarlijke situatie is ontstaan?
2. Is het college bereid deze situatie te gaan beoordelen en haar bevindingen hierover te rapporteren aan de raad?
3. Is het college voornemens, wanneer de eventuele schouw hier aanleiding toe geeft, het advies van Royal Haskoning op te volgen?

Namens de fractie D66

Emmy Wittenberg

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	432
Extern Zaak ID	Z/19/031802
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	26 september 2019
Agendapunt	5.g
Omschrijving	31802 Beantwoording schriftelijke vragen CDA over burgerparticipatie TKWM
Organisatieonderdeel	domein Fysieke leefomgeving - team Gebiedsontwikkeling
Eigenaar	Sieuwerts, Yvette
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P8 Wonen en bouwen
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Gerrits, G.W.R. (Geert)
Telefoonnummer steller	088 432 73 01
E-mail adres steller	y.sieuwerts@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Schriftelijke vragen CDA - Burgerparticipatie project Tussen Kasteel en Wijchens Meer
Beantwoording raadsvragen CDA burgerparticipatie project TKWM (31802)

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	2 juli 2019
Stukken gemeenteraad Wijchen	20 augustus 2019
Raad openbaar Wijchen	**26 september 2019**

Voorgesteld besluit

Kennis te nemen van bijgaande beantwoording van schriftelijke vragen van het CDA over burgerparticipatie in het project Tussen Kasteel en Wijchens Meer.

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

Kennis te nemen van bijgaande beantwoording van schriftelijke vragen van het CDA over burgerparticipatie in het project Tussen Kasteel en Wijchens Meer.

	Datum beslissing B & W:						
	B	GG	PL	ND	TB	S	
Akkoord							
Bespreken							

	Openbaar
Aan	Raad
Status	Antwoord op schriftelijke vragen Gemeenteraad Wijchen
Registratienummer	
Fractie	CDA
Onderwerp vraag	antwoorden op CDA vragen over burgerparticipatie project Tussen Kasteel en Wijchens Meer
Programma /paragraaf	Ruimte en milieu - Programma 1
Besluit	Vast te stellen het antwoord op schriftelijke vragen van de fractie CDA over burgerparticipatie project Tussen Kasteel en Wijchens Meer
Portefeuillehouder	G.W.R. Gerrits
Afdeling	Team gebiedsontwikkeling
Retour afdeling	Team gebiedsontwikkeling
Adviseur / telefoon / e-mail	Yvette Sieuwerts **t** 088 432 7301 **e** y.sieuwerts@drutenwijchen.nl
Advies gevraagd aan	Team AJZ
Bijzonderheden	N.v.t.
Bijlage(n)	N.v.t.
In kennis stellen	n.v.t.
Akkoord manager	Henk Cornelissen Paraaf:
Akkoord afdeling financiën	N.v.t.
Akkoord College met beantwoording	Paraaf:
Akkoord Directie	Paraaf:

De gemeenteraad van Wijchen

19/31802 | Ruimte en milieu - Programma 1

Antwoorden op CDA vragen over burgerparticipatie project Tussen Kasteel en Wijchens Meer.

Wijchen,

Geachte leden van de raad,

Kernboodschap
De ter inzagelegging van het ontwerp bestemmingsplan "Tussen Kasteel en Wijchens Meer" heeft voor gesprekstof gezorgd, met name over eventuele bebouwing aan de oever van het Meer. Het ontwerp bestemmingsplan dat ter inzage heeft gelegen is een vertaling van alle tender- en ambitiestukken die door uw raad zijn vastgesteld voor dit project. Op onderdelen is een kwantitatieve vertaling gemaakt van kwalitatieve eisen en randvoorwaarden. Dit is noodzakelijk bij een vertaling naar bestemmingsplanregels. Zo ook voor het activeren van de meeroever. Het college zal ambtshalve én naar aanleiding van eventuele zienswijzen dit ontwerp bestemmingsplan nogmaals tegen het licht houden alvorens uw raad een voorstel voor vaststelling voor te leggen. De meeroever krijgt daarbij bijzonder onze aandacht.
Overigens is het niet zo dat het bestemmingsplan los kan worden gezien van de lopende tenderprocedure. In deze tenderprocedure zijn de kaders gesteld voor de marktpartijen. Het bestemmingsplan is vervolgens bedoeld om plannen die ontwikkeld zijn binnen deze kaders planologisch te faciliteren. Daarnaast gaat het hier om een globaal plan dat nog uitwerking behoeft. Directe realisatie op grond van dit plan is dus niet aan de orde.

Antwoord van het college
In navolgende tekst beantwoorden wij de gestelde vragen.

1. Van inwoners en leden van de klankbordgroep die betrokken zijn geweest bij het burgerparticipatietraject hebben wij begrepen dat zij over de planvorming rond het Wijchens Meer (deellocatie 4) niet gekend of geconsulteerd zijn. Veel omwonenden ook buiten het TKWM gebied geven aan verrast te zijn en hiertegen bezwaren te hebben. Klopt het dat inwoners en de klankbordgroep niet op de hoogte zijn gebracht over mogelijke bebouwing van de noordelijke oevers van het Wijchens Meer? Zo ja, waarom is dit niet gebeurd?

   Antwoord: Belangrijk uitgangspunt van het project is om het Kasteel en het Meer als de uiteinden van het project met elkaar te verbinden. Als basis voor het project dient enerzijds het centrumperspectief en anderzijds de ambitiepijlers, die met input van inwoners tot stand zijn gekomen. Hiervoor zijn 3 avonden georganiseerd om de ambitiepijlers samen met onze inwoners

portefeuillehouder: G.W.R Gerrits
informatie: Yvette Sieuwerts
telefoon: 088 432 7301
e-mailadres: y.sieuwerts@drutenwijchen.nl

te “laden”. Het activeren van de meeroever is hier ruimschoots aan bod geweest.

In ambitiepijler twee is omschreven dat de noordelijke meeroever moet worden geactiveerd en vanuit het centrum voor voetgangers beter bereikbaar moet worden. Daarbij is bepaald dat activiteiten op en aan het Meer zijn gericht op extensieve recreatie en lichte horeca. In het door uw raad vastgestelde ambitiedocument ruimtelijke kwaliteit (bijlage 2 bij het bestemmingsplan) is omschreven dat eventuele bebouwing direct aan de meeroever een paviljoenachtig karakter moet hebben en met steigers/vlonders verbonden moet zijn aan het Meer. Uiteraard dienen de landschappelijke waarden van de plek hierbij gerespecteerd te worden.

Deze kwalitatieve eisen heeft het college in het ontwerp bestemmingsplan vertaald naar kwantitatieve bebouwingseisen. De klankbordgroep heeft vooraf aan het vrijgeven voor inzage geen gelegenheid gehad om hier een reactie op te geven. Hier is niet voor gekozen omdat het een één-op-één vertaling is van de tenderstukken en de ambitiepijlers. Wel is de klankbordgroep op 1 mei, dus voorafgaand aan de tervisielegging, door het projectteam voorgelicht over het bestemmingsplan. Met de klankbordgroep hebben wij inmiddels van gedachten gewisseld over wijze van informeren. Lopende de bestemmingsplanprocedure krijgt de klankbordgroep ruim de gelegenheid om te adviseren.

2. Inwoners geven aan dat zij zienswijzen tegen deze plannen zullen indienen en zich zullen verenigen en verzetten tegen deze plannen. Wat betekent dit verzet voor de voortgang van het project en de dialoogfase met de geselecteerde ontwikkelaars? Wat gaat het college de ontwikkelaars over deze bezwaren melden?

   Antwoord: Voor het behandelen van zienswijzen is ruimte ingebouwd in het proces. Dit heeft vooralsnog dus geen effecten op de voortgang. Er is bewust voor gekozen om het ontwerp bestemmingsplan ter inzage te leggen voorafgaand aan de dialoogfase. Zodoende hebben we gelegenheid om ingediende zienswijzen en reacties van de klankbordgroep over het ontwerp bestemmingsplan bij de dialoog te betrekken en komen we tot gedragen plannen. Marktpartijen zijn ook niet gebaat bij plannen die op veel publieke weerstand stuiten. Het plan is bedoeld om Wijchen juist aantrekkelijker te maken voor iedereen!

3. Is het college bereid om juist over de ontwikkelingen in het gebied tussen de Meerdreef en het Wijchens Meer (gelegen tussen de rotonde aan de Hogeweg tot aan de rotonde bij het politiebureau) alsnog een separate vorm van burgerparticipatie met een grotere groep belanghebbenden te organiseren? Zo nee, waarom niet?

   Antwoord: Uw raad heeft ervoor gekozen om geen “postzegelplanologie” toe te passen voor dit gebied maar te kiezen voor de kracht van een gebiedsontwikkeling. Door de opgave als één ontwikkeling te benaderen is er meer ruimte voor creativiteit en verevening. Hiermee wordt de kansen voor een kwalitatief hoogwaardige ontwikkeling aanzienlijk groter. Door er nu voor te kiezen om één gebied los te koppelen komt de samenhang in het gebied onder druk te staan en wordt die mogelijk verlaten. Wij raden daarom met klem af om de meeroever als separaat deel te beschouwen.
   Daarnaast past een separate vorm van participatie niet in het proces van de

tender en het bestemmingsplan. Marktpartijen zijn plannen aan het ontwikkelen voor het gebied als geheel in relatie tot haar omgeving. De meeroever is hierbij geen separaat onderdeel maar een onderdeel van het geheel, juist om die verbinding met het centrum te maken. Er kan dus geen knip worden gelegd bij de Meerover omdat eventuele ontwikkeling niet los van haar omgeving kan worden gezien. Een separate vorm van participatie is ook niet nodig. De fase waarin we nu zitten is juist bedoeld om reacties van de inwoners te horen. Daarnaast dienen marktpartijen hun visie te geven op participatie en omgevingsmanagement. Bij de uitwerking van het winnende initiatief zal inwonersparticipatie ruim aan bod komen.

4. Waarom staat er niks in het coalitieakkoord van Kernachtig Wijchen, VVD en PvdA (uit mei 2018) noch in de verkiezingsprogramma's van deze politieke partijen over dergelijke bebouwing en/of recreatie op het Wijchens Meer en besluit het college nu dat bebouwing tot wel 400 m² op/aan het Wijchens Meer toch mogelijk moet zijn? Welke democratische legitimatie is hiervoor? Hoe zijn inwoners hierin geraadpleegd?

   Antwoord: Het project "Tussen Kasteel en Wijchens Meer" is in het coalitieakkoord genoemd als één van de projecten waarmee we aan de slag gaan. Daarnaast zijn "Kansen voor het centrum" opgenomen. Wijchen heeft een mooi en levendig centrum met een belangrijke lokale en regionale functie. Samen met onze inwoners en de ondernemers kijken we hoe we het centrumgebied nog aantrekkelijker en toekomstbestendig kunnen maken. En hoe we knelpunten kunnen oplossen en toekomstige knelpunten kunnen voorkomen. Hier sluit het project TKWM naadloos op aan. Het treedt te veel in detail om toekomstige bebouwingsvoorschriften voor de meeroever op te nemen in een coalitieakkoord.

   Ten aanzien van de democratische legitimatie: zie antwoord op vraag 1.

5. Is het in dit stadium van het project nog mogelijk om zonder schadeclaims van marktpartijen:
   a. de noordelijke meeroever uit het project Tussen Kasteel en Wijchens Meer te halen?
   b. te besluiten geen bebouwing toe te staan op of direct aan de noordelijke meeroever?
   Zo niet, welke veranderingen zijn er dan nog wel mogelijk zonder dat schadeclaims dreigen?

   Antwoord: De mogelijkheid voor partijen om schadeclaims in te dienen is in de leidraad beperkt. De leidraad bepaalt dat de aanbieder (gemeente) zich het recht heeft voorbehouden om zonder enige gehoudenheid tot vergoeding van kosten en/of schadevergoeding de procedure te beëindigen, wijzigen, of nadere voorwaarden van toepassing te verklaren (paragraaf 7.1.7).

   Dit is echter niet het enige aspect dat in ogenschouw moet worden genomen bij het overwegen van een wijziging.

   De meeroever uit het project te halen is een dusdanige wijziging dat er sprake zal zijn van een ander project. De meeroever komt in verschillende hoedanigheden in het project en de tender terug, o.a.:

portefeuillehouder: G.W.R Gerrits
informatie: Yvette Sieuwerts
telefoon: 088 432 7301
e-mailadres: y.sieuwerts@drutenwijchen.nl

- Eén van de wezenlijke doelstellingen van het project TKWM is de verbinding van het projectgebied met het Wijchens meer ;
- Omvang; er zou een heel perceel uit het project gehaald worden;
- Het betreft een essentieel onderdeel; dit komt tot uitdrukking in de naamgeving en het wordt benoemd als één van de parels van het gebied;
- In de ambitiepijlers komt het meer tot uitdrukking in de karakteristieken en in recreatie;
- Voor dit deel is aangegeven dat er de mogelijk bouwvolume op kan landen.

In de selectie van 5 partijen heeft de meeroever ook een rol gespeeld: de vraag is in hoeverre (afgevallen) partijen met een andere visie zouden zijn gekomen en er daardoor een andere uitslag zou zijn geweest.
In fase 2 (nadere selectie van 3 partijen), waarvoor op 16 mei jl. de indiening is geweest, speelt het Meer wederom een belangrijke rol in de visies die partijen hebben ingediend. Een voorgestelde wijziging zal voor partijen tot gevolg hebben dat zij (deels) opnieuw moeten beginnen. De verloren tijd die in de planvorming is gestoken wordt niet terug verdiend.

Een besluit om alsnog geen bebouwing toe te staan op de meeroever kan gevolgen hebben voor het verdienmodel in het project. Maar is, gelijk als de gehele meeroever uit het project te halen, van wezenlijke invloed op de visievorming.

De gemeente moet handelen conform de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. De voorgestelde wijzigingen zijn niet in overeenstemming met het vertrouwensbeginsel. De vraag die dan gaat leven is of partijen bereid zijn om met een dergelijke wijziging mee te gaan of dat er sprake moet zijn van stoppen en een nieuwe tender overwegen. Voor delen van de planvorming zal het voor partijen betekenen dat zij opnieuw moeten beginnen. De vraag is opportuun in hoeverre het project daarmee "besmet" wordt (schrijven partijen zich weer in voor een nieuwe tender nu Wijchen zich als "onbetrouwbare overheid" heeft laten zien?).

Concluderend: de voorgestelde wijzigingen vormen een (te) groot risico voor de voortgang van het project. We staan nu aan de vooravond van de dialoogfase. De ontwikkelingsmogelijkheden met betrekking tot de meeroever kunnen met de drie geselecteerde partijen in deze fase wel, in lijn met hun ingediende visies, verder worden onderzocht.

Burgemeester en wethouders van Wijchen,
De secretaris, De burgemeester,

De Gemeenteraad van Wijchen

19 31802

Burgerparticipatie project Tussen Kasteel en Wijchens Meer

Schriftelijke vragen van het CDA Wijchen
Ingediend: 15 mei 2019

Aanleiding:
Voor het project Tussen Kasteel en Wijchens Meer (TKWM) is gekozen voor een vergaande vorm van burgerparticipatie (schaal 3 op de participatieladder). Het CDA heeft vragen of dit participatietraject wel naar behoren is verlopen en hoe het Wijchens Meer hierin is opgenomen.

De CDA-fractie heeft in november een voorstel (amendement) in de gemeenteraad ingediend om de ontwikkelingen aan de noordoever van het Wijchens Meer via een afzonderlijk, extra zorgvuldig, participatietraject aan de inwoners voor te leggen. Om zo te voorkomen dat de noordelijke mee oever volledig over gelaten wordt aan marktpartijen. Geen van de andere politieke partijen steunden dit voorstel.

Na de terinzagelegging op 2 mei 2019 van het (ontwerp) bestemmingsplan voor het gebied Tussen Kasteel en Wijchens Meer is onder veel inwoners onrust ontstaan over de plannen. De onrust gaat met name over de noordelijke meer oever en de bebouwing c.q. recreatie die hierop kan gaan plaatsvinden. Het gaat daarbij over het stuk tussen de Meerdreef en het Wijchens Meer, gelegen tussen de rotonde aan de Hogeweg en de rotonde bij het politiebureau.

Uit het bestemmingsplan blijkt dat op dit stuk van het Wijchens Meer maximaal drie gebouwen mogen komen. Waarbij de oppervlakte afhankelijk is van het aantal gebouwen.

Indien er één gebouw aan het Wijchens Meer geplaatst wordt, kan in dat geval de oppervlakte maximaal 400 m² worden. Bij drie gebouwen aan het Wijchens Meer tussen de Hogeweg en het politiebureau is dat maximaal 150 m² per gebouw. De onderlinge afstand moet dan tenminste 100 meter bedragen. Daarnaast mogen de gebouwen één bouwlaag hoog zijn, bezien vanaf het maaiveld van de Meerdreef. Hierdoor is dit feitelijk enkele meters hoogte. Veel inwoners begrijpen deze plannen niet. Het CDA Wijchen vindt deze plannen op en aan het Wijchens Meer zeer ingrijpend.

Dit roept de volgende vragen op bij de fractie van het CDA Wijchen:

Vragen:
1. Van inwoners en leden van de klankbordgroep die betrokken zijn geweest bij het burgerparticipatietraject hebben wij begrepen dat zij over de planvorming rond het Wijchens Meer (deellocatie 4) niet gekend of geconsulteerd zijn. Veel omwonenden ook buiten het TKWM gebied geven aan verrast te zijn en hiertegen bezwaren te hebben. Klopt het dat inwoners en de klankbordgroep niet op de hoogte zijn gebracht over mogelijke bebouwing van de noordelijke oevers van het Wijchens Meer? Zo ja, waarom is dit niet gebeurd?

2. Inwoners geven aan dat zij zienswijzen tegen deze plannen zullen indienen en zich zullen verenigen en verzetten tegen deze plannen. Wat betekent dit verzet voor de voort-

gang van het project en de dialoogfase met de geselecteerde ontwikkelaars? Wat gaat het college de ontwikkelaars over deze bezwaren melden?

3. Is het college bereid om juist over de ontwikkelingen in het gebied tussen de Meerdreef en het Wijchens Meer (gelegen tussen de rotonde aan de Hogeweg tot aan de rotonde bij het politiebureau) alsnog een separate vorm van burgerparticipatie met een grotere groep belanghebbenden te organiseren? Zo nee, waarom niet?

4. Waarom staat er niks in het coalitieakkoord van Kernachtig Wijchen, VVD en PvdA (uit mei 2018) noch in de verkiezingsprogramma's van deze politieke partijen over dergelijke bebouwing en/of recreatie op het Wijchens Meer en besluit het college nu dat bebouwing tot wel 400 m² op/aan het Wijchens Meer toch mogelijk moet zijn? Welke democratische legitimatie is hiervoor? Hoe zijn inwoners hierin geraadpleegd?

5. Is het in dit stadium van het project nog mogelijk om zonder schadeclaims van marktpartijen:
   a. de noordelijke meeroever uit het project Tussen Kasteel en Wijchens Meer te halen?
   b. te besluiten geen bebouwing toe te staan op of direct aan de noordelijke meeroever?
   Zo niet, welke veranderingen zijn er dan nog wel mogelijk zonder dat schadeclaims dreigen?

Namens de fractie van het CDA Wijchen,

Jan Peters Sengers

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	512
Extern Zaak ID	Z/19/033618
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	26 september 2019
Agendapunt	5.h
Omschrijving	33618 Jaarverslag "Interne klachtbehandeling gemeente Wijchen 2018" en jaarverslag "Gemeentelijke ombudsman 2018"
Organisatieonderdeel	domein Bedrijfsvoering - team Juridische zaken
Eigenaar	Pol, Nienke
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Verheijen, J.Th.C.M. (Hans)
Telefoonnummer steller	088 432 7435
E-mail adres steller	n.pol@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Raad informatienota (33618)
Bijlage 1 Jaarverslag klachtenbehandeling Wijchen 2018
Bijlage 2 Jaarverslag Ombudsman Wijchen 2018

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Stukken gemeenteraad Wijchen	20 augustus 2019
Raad openbaar Wijchen	**26 september 2019**
College BenW openbaar Wijchen	9 juli 2019

Voorgesteld besluit

Kennisnemen van de informatienota en bijgevoegde jaarverslagen

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

Kennisnemen van de informatienota en bijgevoegde jaarverslagen

Openbaar Zaaknummer: 33618

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Jaarverslag "Interne klachtbehandeling gemeente Wijchen 2018" en jaarverslag "Gemeentelijke ombudsman 2018”

Kernboodschap
Kennisnemen van de jaarverslagen “Interne klachtbehandeling gemeente Wijchen 2018” en “Gemeentelijke ombudsman 2018”

Eerdere besluiten
N.v.t.

Toelichting
Op grond van de ‘Regeling interne en externe klachtenbehandeling gemeente Wijchen’ brengt de klachtencoördinator jaarlijks een verslag uit met betrekking tot de interne klachtbehandeling over het afgelopen jaar. Het jaarverslag 2018 treft u in de bijlage aan.

Op grond van artikel 81u van de Gemeentewet zendt de ombudsman jaarlijks een verslag van zijn werkzaamheden aan de raad. Ook dit jaarverslag treft u in de bijlage aan.

Interne klachtenprocedure
In 2018 zijn 36 schriftelijke klachten ontvangen. Van deze 36 klachten zijn er 13 door 2 personen (veelklagers) ingediend.
De regeling van het intern klachtrecht beoogt een betrekkelijk informele, laagdrempelige en flexibele behandeling van klachten mogelijk te maken. De meeste klachten zijn dan ook door middel van een informeel traject naar tevredenheid van de burger (en gemeente) afgerond. 2 Klachten zijn doorverwezen naar een andere instantie om als klacht in behandeling te nemen.

Externe klachtenprocedure (ombudsman)
Per 1 januari 2015 is mw. dr. J.G.M. Assen voor de tweede termijn benoemd als ombudsman van de gemeente Wijchen. Op 1 januari 2016 is mw. mr. L.B.F.M. Hellwig benoemd als plaatsvervangend ombudsman.
Dit is het laatste jaar dat mevrouw Assen als ombudsman optreedt. Zij heeft per 1 januari 2019 haar functie neergelegd. De nieuwe gemeentelijke ombudsman per 1 januari 2019 is mevrouw mr. M.J. van Dasselaar.

In 2018 heeft de ombudsman 7 meldingen ontvangen. 1 Heeft geleid tot een klachtbehandeling. 2 Meldingen moesten eerst nog de interne klachtbehandeling

doorlopen. 2 Meldingen zijn naar een andere afdeling doorverwezen en 2 meldingen waren niet-ontvankelijk. In het jaarverslag geeft de ombudsman een toelichting hierop.

Gevolgen
Voldaan aan de jaarlijkse eis van verslaglegging van alle klachten uit 2018 volgens de Regeling interen en externe klachtenbehandeling gemeente Wijchen.

Communicatie
De jaarverslagen zijn openbaar en worden geplaatst op de gemeentelijke website

Uitvoering of Vervolgstappen
N.v.t.

Geheimhouding:
N.v.t.

Gemeente Wijchen

Jaarverslag klachtenbehandeling 2018

Iedereen doet mee

De gemeente Wijchen doet er alles aan haar dienstverlening zo goed mogelijk te laten verlopen. We richten ons op de tevredenheid van onze inwoners, bedrijven en instellingen over de gemeentelijke dienstverlening. En op de betrokkenheid van onze inwoners bij de uitvoering en totstandkoming van het gemeentelijk beleid. 'Iedereen doet mee' is het motto uit het coalitieakkoord, waarmee is aangegeven dat we de komende jaren met elkaar verder werken aan een nog krachtiger, socialer, duurzamer én mooier Wijchen. Dat krijgen we als gemeente nooit alleen voor elkaar. Je kunt alleen dingen bereiken als je met elkaar heel goed samenwerkt.

In de meeste gevallen verloopt deze dienstverlening naar tevredenheid. Soms loopt het anders en dient men een klacht in. Het is vervolgens aan ons om na te gaan wat wij van deze klachten kunnen leren. En vervolgens onze dienstverlening hierop aan te passen. Dat is echter niet altijd mogelijk. Uiteindelijk is veel van wat wij doen mensenwerk en worden hierbij nu eenmaal fouten gemaakt. Het is de uitdaging om deze fouten tot een minimum te beperken.

Sinds 1 januari 2018 is de gemeente Wijchen ambtelijk gefuseerd met de gemeente Druten. De bedrijfsvoeringsorganisatie Werkorganisatie Druten Wijchen is ontstaan. Voor wat betreft de klachten is de werkwijze onveranderd. Het klachtrecht is bij de gemeentes zelf gebleven.

Voor u ligt het jaarverslag klachtenbehandeling 2018 van de gemeentelijke klachtencoördinator.

19 juni 2019
Kim Turk
Klachtencoördinator

1. Theoretisch kader

1.1 Inleiding

Een ieder kan een klacht indienen over de wijze waarop een bestuursorgaan, of een medewerker, zich heeft gedragen. Het klachtenrecht is opgenomen in Hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht. Hierin zijn onder andere minimumvereisten opgenomen waaraan de behandeling van klachten moet voldoen. De eisen zijn ontleend aan de eisen die de Nationale Ombudsman in de loop der jaren heeft geformuleerd over de wijze waarop bestuursorganen met klachten dienen om te gaan.
Een klacht wordt in eerste instantie ingediend bij het bestuursorgaan waartegen de klacht zich richt. Hierop volgt de zogenaamde interne behandeling van de klacht. Desgewenst kan men hierna de klacht voorleggen aan de Gemeentelijke Ombudsman.

1.2 De functies van het klachtrecht

Het klachtrecht kent een aantal functies voor de kwaliteit van dienstverlening in algemene zin en de verhouding tussen de overheid en inwoners. Het betreft de volgende functies:

1. Genoegdoeningfunctie (voor de burger)
   Vanuit de burger kan het klachtrecht een bijdrage leveren aan het verkrijgen van genoegdoening (in welke vorm dan ook) in verband met onheuse bejegening door de overheid. Die genoegdoening kan bestaan uit het aanbieden van excuses, maar kan ook verder gaan, zoals bijvoorbeeld het aanbieden van een bloemetje aan een terecht klagende burger.
2. Legitimiteitfunctie
   Vanuit de positie van de overheid is het bieden van een zorgvuldige klachtprocedure te beschouwen als bestuurlijke betamelijkheid. Invulling wordt gegeven aan fundamentele rechtsbeginselen. Het uitgangspunt van de 'dienende' overheid is daarbij een belangrijk beginsel. Inwoners ontlenen er het vertrouwen aan dat de overheid hen serieus neemt waardoor van de klachtregeling een zekere legitimerende werking uitgaat. Bij een mogelijke vertrouwensbreuk tussen de overheid en burger, kan de behandeling van een klacht leiden tot herstel van vertrouwen.
3. Leerfunctie (voor de overheid)
   Zorgvuldig onderzoek naar de klachten heeft een belangrijk leereffect. In het kader van het streven naar verbetering van de kwaliteit van de dienstverlening leveren klachten concrete en bruikbare informatie op. Het bestuur kan naar aanleiding van ontvangen klachten aanleiding zien fouten te herstellen en zwakke punten binnen de organisatie weg te nemen of te verbeteren.

1.3 De klachtregeling

Ter uitwerking van de regels van de Awb is in februari 2012 de Regeling interne en externe klachtbehandeling gemeente Wijchen vastgesteld. Deze regeling is bedoeld voor klachten over het gedrag van de gemeenteraad, het college, de burgemeester, de individuele bestuurders en de medewerkers van de Werkorganisatie Druten-Wijchen, in de uitoefening van hun functie voor de gemeente Wijchen (mandaatgever).
Vanaf 2009 zijn reeds de procedures voor interne klachtbehandeling herzien en heeft het toepassen van mediation(vaardigheden) een prominente rol gekregen.

1.4 Wat is een klacht?

Voor alle duidelijkheid wordt vermeld dat in de klachtregeling onder klacht wordt verstaan: een uiting van onvrede over een gedraging van een bestuursorgaan, leden daarvan (uitgezonderd leden van de gemeenteraad) en personen werkzaam onder de verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan, in de uitoefening van hun functie. Het gaat hierbij dus om gedragingen.

Het interne klachtrecht heeft geen betrekking op:

- Meldingen: meldingen ten aanzien van ongewenste situaties in de openbare ruimte (bijv. losse stoeptegels/ niet opgehaald vuilnis);
- Bezwaar- en beroepschriften: Wanneer men het niet eens is met (de inhoud van) een besluit.
- Beleid: besluiten van het college of de raad om op een bepaalde wijze invulling te geven aan publieke taken.

2. Interne klachtbehandeling over het jaar 2018

2.1 Ontvangen klachten

In totaal zijn het afgelopen jaar 50 schriftelijke klachten ontvangen, waarvan er 13 geen klacht waren in de zin van de klachtenregeling en 1 klacht 2 maal is ingediend. Er is dus sprake van 36 klachten. Van deze 36 klachten zijn er 13 door 2 personen (veelklagers) ingediend. Dit waren er meer dan in 2017.
De regeling van het intern klachtrecht beoogt een betrekkelijk informele, laagdrempelige en flexibele behandeling van klachten mogelijk te maken. De meeste klachten zijn dan ook door middel van een informeel traject naar tevredenheid van de burger (en gemeente) afgerond. 2 Klachten zijn doorverwezen naar een andere instantie om als klacht in behandeling te nemen.

Aantal klachten ten opzichte van de afgelopen verslagjaren

Verslagjaar	Aantal klachten
2018	36
2017	24
2016	24
2015	28
2014	22
2013	17
2012	17
2011	19
2010	19
2009	13

Een lichte stijging van het aantal klachten in de loop der jaren is onder andere te verklaren door het feit dat het takenpakket van gemeentes is uitgebreid. Ook is een verklaring te vinden in het feit dat inwoners mondiger zijn geworden en hun ongenoegen sneller bij de gemeente uiten.

Behandelstatus klachten interne procedure

	2018	2017
Aantal ontvangen	36	24
Doorgezonden/ andere proc.	2	2
Formele behandeling	8	0
Informele behandeling	20	21
In behandeling op 31 december	6	2

Er is ten opzichte van 2017 vooral een toename te zien van het aantal klachten dat formeel is afgehandeld. Van deze 8 formeel afgehandelde klachten waren er 7 van de twee veelklagers. Deze klachten zijn, gezien de geschiedenis van deze personen, lastig via de informele weg af te wikkelen.
Insteek blijft dat klachten zoveel mogelijk via de informele manier worden afgehandeld.

Per jaar vinden vele duizenden klantcontacten plaats met de gemeente. In 2018 waren er alleen al via het KlantContactCentrum circa 32.000 telefonische contacten en circa 26.000 contacten aan de informatiebalie. Er zijn daarnaast circa 15.000 ingevulde contactformulieren via de website, brieven en/of mails binnengekomen met vragen, opmerkingen, meldingen en/of verzoeken aan de gemeente.
Naast deze geregistreerde contacten zijn er ook nog de contacten van medewerkers met klanten, welke plaats hebben gevonden in een persoonlijk gesprek, telefonisch, per mail of per brief.

2.3 Afhandeling klachten die nog in behandeling waren van 2017

Op 1 januari 2018 waren er nog 2 klachten uit 2017 in behandeling. Deze klachten zijn via de formele behandeling afgewikkeld. 1 Klacht is ongegrond verklaard en 1 klacht is deels gegrond en deels ongegrond verklaard.

2.3 Aard van de klachten

Een groot deel van de klachten zijn informeel tot tevredenheid van de klager afgewikkeld.

Over het algemeen hebben de klachten betrekking gehad op de volgende aspecten:
- een onjuiste behandeling met betrekking tot omgangsvormen en fatsoen;
- het niet verstrekken van de informatie waarom is verzocht;
- het niet nakomen van gedane toezeggingen;
- geen bereidheid tonen tot het herstellen van gemaakte fouten;
- het niet zorgvuldig omgaan met de gegevens en mededelingen die men heeft verstrekt.

Het leereffect uit deze klachten is vooral dat correcte, volledige en tijdige informatieverstrekking aan de inwoners van belang is. Ook het reageren op verzoeken van inwoners, bedrijven en instellingen is van groot belang. Kom afspraken na en communiceer hier tijdig over met betrokkenen is een belangrijk leerpunt. Ook het op de juiste manier blijven benaderen van personen is een voortdurend aandachtspunt voor medewerkers. Dit speelt bijvoorbeeld in de brieven die inwoners van ons ontvangen. Schrijven in duidelijke taal is dus belangrijk.

Regelmatig worden verzoeken ook verpakt als klacht. Naast het bieden van een luisterend oor is het vervolgens zaak om het verzoek naar de juiste interne procedure te geleiden.

Ten aanzien van alle klachten geldt dat deze de alertheid van de betrokken ambtenaren

verhoogt. Afspraken komen weer even onder de aandacht.

3. Externe klachtbehandeling over het jaar 2018

Indien de interne klachtenbehandeling naar de mening van de klager niet tot het gewenste resultaat leidt, kan men zich tot de gemeentelijke ombudsman richten. In 2018 heeft de ombudsman 7 meldingen ontvangen. 1 Heeft geleid tot een klachtbehandeling. 2 Meldingen moesten eerst nog de interne klachtbehandeling doorlopen. 2 Meldingen zijn naar een andere afdeling doorverwezen en 2 meldingen waren niet-ontvankelijk.
Voor een nadere duiding van de klachten, verwijs ik naar het jaarverslag van de ombudsman.

de Gemeentelijke ombudsman
mw. Dr. J.G.M. Assen

SAMENVATTING
van het Jaarverslag 2018 van de Gemeentelijke Ombudsman
voor de Raad van de gemeente Wijchen

Op grond van artikel 81 u van de Gemeentewet is de Gemeentelijke ombudsman verplicht ieder jaar een verslag van zijn werkzaamheden uit te brengen aan de raad. Per 1 januari 2015 is mw. dr. J.G.M. Assen voor de tweede termijn benoemd als ombudsman van de gemeente Wijchen. Op 1 januari 2016 is mw. mr. L.B.F.M. Hellwig benoemd als plaatsvervangend ombudsman.

In dit verslag gaat de ombudsman kort in op zijn positie als orgaan van de gemeente en zijn werkwijze. Hij toetst het gemeentelijk handelen waarover wordt geklaagd aan de behoorlijkheidsvereisten die door de Nationale ombudsman in samenwerking met de Gemeentelijke ombudsmannen zijn ontwikkeld.

In het jaar 2018 is in de gemeente Wijchen zeven keer een beroep op de ombudsman gedaan. Een heeft geleid tot een klachtbehandeling. Twee meldingen moesten eerst nog de interne klachtbehandeling doorlopen; twee zijn naar een andere afdeling doorverwezen en twee waren niet-ontvankelijk.

Het aantal meldingen in de zes gemeenten waar deze ombudsman bevoegd is, was lager dan vorig jaar, nl. 28. Dit tegenover 20 in 2014, 35 in 2015, 49 in 2016 en 29 in 2017. Een verklaring voor deze schommelingen in aantal meldingen is niet gevonden.

De Gemeentelijke ombudsman legt verantwoording af van de wijze waarop zij met het gemeenschappelijk budget is omgegaan.

Dit is het laatste jaarverslag van deze ombudsman, omdat zij per 1 januari 2019 haar functie heeft neergelegd. In dit jaarverslag gaat de ombudsman in op de taken en werkwijze van de ombudsman in gemeenten in het algemeen en de beperkte bevoegdheden van de gemeentelijke ombudsman, hetgeen nogal eens tot teleurstelling leidt bij burgers.

Mijn opvolgster wens ik veel succes in haar functie als ombudsman van de gemeente Wijchen en net als ik altijd heb gehad: een goede samenwerking met de Gemeenteraad en het College van B&W.

Aan
de Raad van de gemeente Wijchen

JAARVERSLAG van de GEMEENTELIJKE OMBUDSMAN 2018

INLEIDING

Iedere burger heeft wettelijk het recht een klacht in te dienen bij een bestuursorgaan, dus ook bij de gemeente. De gemeente, is wettelijk verplicht een klacht op de voorgeschreven wijze te behandelen. Dit wordt de interne klachtbehandeling genoemd.
Wie het niet eens is met de uitkomst van de klachtbehandeling door de gemeente heeft het recht zijn klacht voor te leggen aan een onafhankelijke gemeentelijke ombudsman, de zogenaamde externe klachtbehandeling. De ombudsman doet in hoogste instantie uitspraak over de ingediende klacht.

Per 1 januari 2015 heeft de raad van de gemeente Wijchen mevrouw dr. J.G.M. Assen voor de tweede maal voor een periode van 6 jaar tot ombudsman benoemd. Per 1 januari 2016 is mevrouw mr L.B.F.M. Hellwig de plaatsvervangend ombudsman.
Naast ombudsman van de gemeente Wijchen is de ombudsman benoemd in 5 andere gemeenten, in de gemeenschappelijke regeling Bijsterhuizen en in de Modulaire gemeenschappelijke regeling (MGR - werkbedrijf). In totaal gaat het om een bevolkingsaantal van ruim 150.000 burgers. Mw. Mr. L.B.F.M. Hellwig is in deze organisaties plaatsvervangend ombudsman, behalve in de gemeente West Maas en Waal, waar de heer drs. R. Gerritsen deze functie vervult.
De ombudsman heeft vanwege een andere activiteit het raadzaam gevonden haar functie per 1 januari 2019 neer te leggen.

De ombudsman is weliswaar een orgaan van de gemeente, maar werkt onafhankelijk.
De Gemeentewet kent voor die onafhankelijkheid enkele garanties, zoals de benoeming door de raad, beperkte ontslagmogelijkheden en een door de raad vastgestelde vergoeding voor de werkzaamheden.

TAAK VAN DE OMBUDSMAN

De taak van de ombudsman is bijdragen aan goede verhoudingen tussen gemeente en burgers door

- rechtsbescherming via het uitspreken van een oordeel over gedragingen van de gemeente. Het oordeel van de ombudsman komt tot stand na onderzoek en na hoor en wederhoor van beide partijen; dit oordeel is bindend voor klager en gemeente;
- bemiddeling of interventie. Hierbij probeert de ombudsman via overleg het proces tussen bestuur en burger weer in goede banen te leiden. In bijzondere gevallen kan de ombudsman ook al in de fase van interne klachtbehandeling tussenbeide komen;
- preventie. De ombudsman kan de gemeente een aanbeveling geven voor toekomstig gemeentelijk handelen, of op eigen initiatief een onderzoek naar misstanden beginnen.

Het is mogelijk dat deze drie methoden bij de behandeling van een klacht naast elkaar voorkomen.

TOEGEPASTE NORMEN

Bij de beoordeling van een klacht toetst de ombudsman het gemeentelijk handelen aan een aantal normen voor behoorlijk overheidsoptreden. Deze behoorlijkheidsvereisten zijn ontwikkeld door de Nationale ombudsman in samenwerking met de gemeentelijke ombudsmannen.
Op deze wijze kan worden bereikt dat de uitspraken niet gebaseerd zijn op min of meer subjectieve inzichten van de fungerende ombudsman, maar op landelijk erkende opvattingen over de eisen van behoorlijk handelen die aan de gemeente mogen worden gesteld.

De normen van de Nationale ombudsman gaan uit van een viertal kernwaarden voor het gemeentelijk handelen. Het gemeentelijk handelen moet zijn

A. OPEN EN DUIDELIJK; hieronder vallen de vereisten van transparantie, goede informatieverstrekking, luisteren naar de burger en motivering van besluiten en handelen

B. RESPECTVOL; hieronder vallen de vereisten van respecteren van de grondrechten, bevorderen van actieve deelname door de burger, fatsoenlijke bejegening, fair play, evenredigheid en bijzondere zorg

C. BETROKKEN EN OPLOSSINGSGERICHT; hieronder vallen de vereisten van maatwerk, samenwerking, coulante opstelling, voortvarendheid en de-escalatie

D. EERLIJK EN BETROUWBAAR; hieronder vallen de vereisten van integer en betrouwbaar handelen, onpartijdigheid, redelijkheid, een goede voorbereiding van besluiten, een goede organisatie en professionaliteit.

De ombudsman beveelt aan dat ook het college en de raad deze kernwaarden vaststellen als uitgangspunten voor het behoorlijk omgaan met burgers en overig gemeentelijk handelen.

ONDERZOEKEN EN BURGERCONTACTEN IN 2018

In het jaar 2018 zijn er in de gemeente Wijchen zeven meldingen geweest. Een klacht was een klacht, een vervolg op eerdere klachten in de voorgaande jaren en ging over wat lijkt een persistente fout bij een afdeling.
Twee meldingen moesten eerst nog intern behandeld worden. Beide hebben te maken met verzoeken om hulp dan wel specifieke voorzieningen. Een ervan is onmiddellijk door de gemeente opgelost. De tweede melding vraagt om informatie door betrokkene.
Twee meldingen werden naar specifieke afdelingen in de gemeente verwezen. De ene melding betreft leerlingenvervoer, de andere woonpunten.
De overige twee meldingen zijn niet-ontvankelijk, omdat het geen klachten betroffen in de zin van de klachtwet. De ombudsman is derhalve niet bevoegd deze problemen te onderzoeken.

10 JAAR GEMEENTELIJKE OMBUDSMAN
(n.a.v. een toespraak in een gemeentelijke commissie)

Na 10 jaar neem ik afscheid als ombudsman van deze en van de andere gemeenten waarin ik gemeentelijke ombudsman ben.
Het was voor mij een lastige beslissing: ik was inmiddels vergroeid met dit werk. De contacten met de gemeenten waren in de loop der jaren verstevigd en duidelijk. De gemeenten weten wat ze aan mij hebben, hoe ik te werk ga. Met name de contacten via de klachtencoördinatoren lopen goed.
De gemeenten waar ik ombudsman ben, hebben in de loop der tijden veel met elkaar afgestemd. Ze hebben gesproken over de klachtverordening en over de website. Hoewel niet exact identiek, lijken ze wel op elkaar. Dat is het mooie.
Wat mij na al die jaren nog steeds verbaast, is dat vele medewerkers van gemeenten niet weten dat er een gemeentelijke ombudsman is en ook niet weten wat de verhouding is tussen de gemeentelijke ombudsman en de nationale ombudsman. De onbekendheid duidt er natuurlijk op dat de betreffende medewerkers nooit te maken hebben gehad met een klacht tegen hen. Dat is op zich een goed teken. Het betekent dat ze hun werkzaamheden naar behoren doen. Anderzijds zouden ze wel moeten weten hoe een en ander met betrekking tot klachten in elkaar zit.
Dat burgers dat niet weten, begrijp ik. Het komt ook regelmatig voor dat burgers mij benaderen en zeggen: als u niet doet wat ik wil, dan ga ik naar de No.
Nog vaker willen ze dat ik als woordvoerder voor hen optreedt en nog liever als gratis advocaat. Want de ombudsman is gratis voor de burger; de advocaat en de rechter niet. Daarom heet het: de ombudsman is er voor de burger. Maar die uitdrukking levert vaak verkeerde verwachtingen, zoals ik zojuist heb aangegeven.
Veel ambtenaren – en ook veel burgers - weten niet, dat nu de gemeente een eigen ombudsman heeft (de gemeentelijke ombudsman), de No geen bevoegdheden heeft in uw gemeente. De No is gemeentelijke ombudsman in een aantal gemeenten – wij zijn dus collega's met dezelfde bevoegdheden in 'onze' gemeenten.
De No is dus geen hoger beroep boven de Go.
Naast gemeenten is de No ook ombudsman voor alle rijksoverheidsinstellingen. Daarom is hij No = Nationale ombudsman.

Klachten. Het begrip klacht is erg lastig, omdat in het dagelijks spraakgebruik een klacht anders wordt gezien dan in het klachtrecht. Er zou dus een betere benaming van het begrip klacht moeten komen m.b.t. het klachtrecht.
Een burger dient een klacht in bijvoorbeeld als de straatlantaarn in zijn straat het niet doet. Volgens het recht is dat geen klacht, maar een melding. Het kan tot een klacht gaan leiden, maar dat is pas aan de orde als de gemeente bijvoorbeeld niet reageert op die melding. Dan is de klacht niet dat de straatlantaarn het niet doet, maar dat er geen antwoord is gekomen op die melding. Als er wel een antwoord, een reactie is gekomen, maar die reactie bevalt de betreffende burger niet, dan is dat geen reden tot een klacht. Dan moet men bezwaar gaan indienen of zich gaan wenden tot de politiek.
Incidenteel komt het voor dat een burger door een ambtenaar geadviseerd wordt een klacht in te dienen, over iets vergelijkbaars als die straatlantaarn. De burger wendt zich dan tot mij. Die ambtenaar had beter moeten weten. Die melding hoort niet bij de ombudsman. Ik heb de betreffende burger niet geadviseerd een klacht over het verkeerde advies in te dienen. Een klacht over zo'n gedraging is klachtwaardig en zou hoogstwaarschijnlijk ook gegrond verklaard worden.
Dat het onderscheid tussen klacht in het dagelijks spraakgebruik (melding) en klacht over gedraging van een medewerker van de gemeente lastig is, zeker voor niet-deskundigen, is duidelijk. Burgers die zich tot mij wenden, leg ik dan ook geduldig uit, waar ze zich moeten melden.

Een ander voorbeeld. Nog niet zo lang geleden kreeg ik een e-mail, van een journalist nb, die constateerde dat het beleid t.a.v. minima in de ene gemeente anders is dan in de andere en dat ik als ombudsman dat moet veroordelen met het criterium: discriminatie. Toen ik hem uitlegde dat gemeenten op dit terrein een eigen beleid mogen – en moeten – voeren en ik als ombudsman geen oordeel mag uitspreken over het gemeentelijk beleid, werd hij heel boos en zei dat ik juist als ombudsman mij in dit geval moest uitspreken, want deze verschillen hebben niets met beleid te maken maar met discriminatie. Volgens hem is het de taak van de ombudsman om discriminatie aan de orde te stellen en hierover naar buiten te treden.
Duidelijk een journalist die niet weet wat de **taken en bevoegdheden** van de ombudsman zijn. En die ook niet weet dat een ombudsman pas een uitspraak doet na grondig onderzoek, niet na een bericht van wie dan ook, ook niet als het bericht van een journalist afkomstig is.
De ombudsman is pas bevoegd een klacht in onderzoek te nemen nadat de klacht eerst intern is onderzocht. Dat wil zeggen dat de gemeente eerst zelf een klachtonderzoek moet doen. En de gemeentelijke ombudsman is als het ware 'het hoger beroep'; het is de tweede instantie, de externe klachtbehandeling. Veel burgers die een klacht indienen willen dat niet, want ze hebben immers problemen met de gemeente. En de gemeente mag niet over zichzelf oordelen, is het gevoelen. Mijn reactie is dan, dat de wetgever dit niet voor niets heeft ingesteld. Immers, allereerst moet de gemeente wel weten dat er een klacht is tegen de gemeente. U wilt niet weten hoe vaak een ingediende klacht niet bekend is bij de gemeente. Zeker een derde van de meldingen.
Ten tweede moet de gemeente de kans krijgen een fout of foute gedraging recht te zetten. In de meeste gevallen blijkt de interne klachtbehandeling afdoende om het probleem uit te wereld te helpen: de gemeente kan ofwel uitleggen waarom het heeft gehandeld zoals er is gehandeld. Of de gemeente kan ervan leren en het gedrag in de toekomst verbeteren. Dus slechts een klein deel van de klachten komt uiteindelijk bij de ombudsman terecht.
Hierbij is de rol van de **klachtencoördinator** cruciaal. De klachtencoördinator onderzoekt geen klachten en spreekt geen oordeel uit. Integendeel. De klachtencoördinator zorgt ervoor, in zeer veel gevallen, een luisterend oor te bieden aan de klager en de klager de weg te wijzen waar hij of zij het beste naar toe kan.
De klachtencoördinator is ook de directe contactpersoon voor de ombudsman. Als een melding bij de ombudsman binnenkomt, vraag ik altijd aan de klachtencoördinator of die klacht al bekend is. Dan blijkt dus vaak dat die klacht niet bekend is bij de gemeente.

Behoorlijkheidsnormen
Het gaat alleen om behoorlijke en onbehoorlijke gedragingen. Meestal is de grens met wat juridisch wel en niet kan heel duidelijk, maar niet altijd. Soms zit je op het snijvlak. Bijvoorbeeld, als een ouder met een gehandicapt kind klaagt over geen goede informatie over de juiste school voor zijn kind en op grond daarvan zijn kind thuis houdt en zelf thuis onderwijs geeft. De klacht zou kunnen gaan over: geen goede informatie, maar het kan ook zijn dat de klacht gaat over geen goede school. En dan moet je als ombudsman lastige keuzen maken over wat je wel en niet onderzoekt. De uitkomst zou kunnen zijn, dat ondanks verkeerde informatie (gegronde klacht), de ouder toch zijn kind niet mag thuishouden (leerplichtwet – dus juridisch).
Dat zijn heel moeilijke, gevoelige, emotionele situaties. In dergelijke situaties probeer ik niet alleen een klacht te onderzoeken, maar ook een oplossing te vinden om het probleem op te lossen, bijvoorbeeld door afspraken te maken en vast te leggen over op welk moment dat kind weer naar school gaat, over hoe vaak en wanneer er contacten zijn tussen de gemeenten en de ouder. Of misschien het advies van een andere ambtenaar als contactpersoon. Er zijn altijd veel oplossingen mogelijk.
Het oordeel over een klacht wordt gevormd door de zogenaamde behoorlijkheidscriteria. Dat helpt iedereen om objectieve maatstaven te gebruiken bij een klachtonderzoek.

Veranderde klachten in 10 jaar

Allereerst is de **wijze van contact** veranderd. Bijna alle contacten lopen nu per e-mail. Niet meer per post of per telefoon. Alhoewel de ombudsman dat laatste medium soms wel gebruikt in een van de eerste contacten om het probleem duidelijker te krijgen. Niet iedereen is immers in staat zijn probleem duidelijk te verwoorden op papier.

Ik sluit voor de nabije toekomst andere media, zoals sociale media, zeker niet uit.

Het maakt wel dat sommige mensen menen dat ze op de email alles kunnen schrijven wat hun te binnen schiet. Dus ook scheldpartijen. En soms ook verwachten dat je per e-mail ellenlange discussies met ze voert. Jammer genoeg kan ik daar niet op ingaan: hoe interessant ook, het zijn dan thema's voor studiedagen en zo, maar niet voor individuele burgers.

Voor deze mensen heb ik nog geen oplossing gevonden.

Er zijn steeds meer meldingen die geen klachten zijn, maar eigenlijk een vraag: waar moet ik zijn met dit of dat probleem. Een **hulpvraag**. Een doorverwijzingsbureau ben ik dan. Vroeger zou ik zeggen: postbus 51. Daarom denk ik dat gemeenten toch moeten gaan nadenken over **spreekuren** voor de ombudsman. Het zou veel ellende kunnen voorkomen, zo blijkt uit gemeenten waar ze dat wel hebben.

Veel klachten gaan over **burenruzies**, waarbij de gemeenten wordt verweten dat ze niet handhavend optreden. Soms is het inderdaad een klacht, maar bijna altijd moet ik mensen verwijzen naar een andere weg dan het klachtrecht. Dan wordt het de ombudsman verweten dat die de verzoeker geen oplossing heeft gebracht en de burenruzie gewoon blijft doorgaan.

Veel meldingen over **beleid.** Dan verwijs ik ze naar de politiek: met vragen over hondenbelasting of speeltuinen op de verkeerde hoek van de straat: het NIMBY – effect.

Slechts één keer heb ik me tot de burgemeester gewend, toen een beleidsmaatregel erg ongunstig uitpakte voor een hoogbejaard echtpaar, ouder dan 85. De gemeente had de huishoudelijke hulp uit het maatwerk gehaald en tot algemene voorziening gemaakt, waardoor deze mensen minder huishoudelijke hulp kregen.

Ik mag me niet met politiek bemoeien. Toch ben ik naar de burgemeester gegaan en heb gevraagd: het doel is toch: mensen zolang mogelijk zelfstandig laten wonen. Als je de huishoudelijke hulp niet afstemt op wat mensen individueel nodig hebt, dwing je deze mensen naar een instelling te gaan. Hoe kan het nu, dat het geen maatwerk is?

Ik heb het probleem toen helaas niet kunnen oplossen, maar ik heb begrepen dat er nu toch meer gekeken gaat worden naar de individuele behoeften en dat duidelijk is dat alleen maar kille normen toepassen niet altijd tot het gewenste doel leidt.

Van harte hoop ik dat de betreffende mensen nog steeds zelfstandig thuis wonen.

De aard van de klachten.

De klachten zijn zeer divers. Nooit heb ik 2 dezelfde klachten in één gemeente gehad. Voor mij betekent het dat de medewerkers van gemeenten over het algemeen correct en volgens de behoorlijkheidsnormen werken. Dat ervaar ik ook. Medewerkers, ambtenaren, zijn deskundige mensen en ook zeer trots op hun werk. Ze doen hun uiterste best om het zo goed mogelijk te laten verlopen, zeker degenen die met burgers te maken hebben. De meeste ambtenaren nemen het zichzelf ook ernstig kwalijk als er een klacht tegen hen wordt ingediend. Dat proberen ze steeds te voorkomen.

Meestal gaan de **klachten over informatie en communicatie**. Steeds vaker komt het voor dat het tot een klacht leidt nadat er al jaren en jaren wrevel is tussen de gemeente en een burger. **Uiteindelijk** escaleert het. Vaak heeft het te maken met langs elkaar heen praten. Soms heeft het te maken met 'alweer een nieuwe ambtenaar ' die de casus van meneer X of mevrouw Y moet behandelen en de afspraken die er in het verleden zijn gemaakt wel leest, maar niet altijd goed begrijpt of interpreteert. Bijvoorbeeld een meneer, die nogal autistisch is en keer op keer de verkeerde belastingaanslagen krijgt. Niet zo handig van die afdeling. Nadat ik een gesprek met hem en de

ambtenaar had, kreeg die meneer op weg naar huis alweer een telefoontje. Daarvan raakt die meneer van streek en neemt contact met mij op. Immers, dat was niet de afspraak in het gesprek. Die meneer zou de week erop bericht krijgen. Ik snap dat die ambtenaar 'het geval wilde afhandelen', maar dat was niet de afspraak; en zeker niet dat het binnen 10 minuten moest worden afgehandeld; want bij die meneer werkt zoiets totaal verkeerd. Dat hadden we juist besproken – en toch ging die ambtenaar zijn eigen weg zonder zich rekenschap te geven met wat dat doet met de betreffende burger. Over de lerende organisatie gesproken.
Een andere ontwikkeling is dat klachten vaker complexer zijn en uit meerdere onderdelen bestaan of zelfs twee of drie verschillende klachten betreffen.
Slechts een enkele keer komt herhaling van klachten voor bij dezelfde burger over hetzelfde onderwerp. Dan krijg je echt het gevoel dat de gemeente of die afdeling niets leert van fouten uit het verleden. En dat is juist een van de doelen van het klachtrecht: **de gemeenten moeten leren van fouten.**
Heel af en toe komt er een klacht die dwars door je heen gaat en in je hart en je vezels is binnengedrongen. Hoe triest ook wat er met iemand gebeurt of gebeurd is, of het nu de klager (verzoeker) is of de beklaagde, de ambtenaar, het onderzoek naar de klacht moet altijd grondig en objectief gebeuren. De ombudsman moet dus een goede onderzoeker zijn. En ja, net als bij de rechtspraak: er is altijd iemand die gelijk krijgt: een klacht is gegrond of ongegrond. Er is altijd iemand die teleurgesteld is. Maar er is dan wel duidelijkheid gekomen. Een enkele keer kan ik niet tot een uitspraak komen, omdat het in zo'n geval het ene woord tegen het andere is.

Nadeel: geen sancties. Voordeel: gedragsverandering
De ombudsman kan geen sancties opleggen, geen straffen, geen geldboetes – alleen adviezen geven. De gemeente moet wel aangeven wat zij met die adviezen doet. En daarin zit het positieve van geen sancties kunnen opleggen: er moet iets gedaan worden met het advies. Daardoor kan de gemeente laten zien dat ze heeft geleerd van een niet behoorlijke handeling.
Dus in de meeste gevallen vind ik het prettig dat ik geen sancties kan opleggen, omdat de gemeenten hun gedrag niet kunnen afkopen, maar daadwerkelijk moeten veranderen. Een enkele keer zou ik willen dat ik het recht had te zeggen: geef die persoon een schadevergoeding. Maar dat mag ik niet.

Contacten naar buiten
De ombudsman maakt van de klachtonderzoeken geanonimiseerde rapporten. Dat heeft te maken met privacybescherming. Niet alleen nu na de AVG, maar ik heb dat altijd al gedaan, omdat de wet voorschrijft dat 'een ieder die erom vraagt, recht heeft op een geanonimiseerd rapport'. De gemeenten plaatsen deze rapporten meestal op hun website.
Met anderen praat ik nooit over individuele gevallen – dus zeker niet met de media. Alleen over mogelijke situaties, algemeenheden. Voorbeelden zijn altijd een beetje veranderd, onherkenbaar gemaakt, maar wel gebaseerd op werkelijke voorbeelden.

CONTACTEN MET DE GEMEENTEN

Omdat ik tijdig had aangegeven dat ik per 1 januari 2019 zou stoppen met deze functie, 'was het noodzakelijk dat de gemeenten en GR's zouden afwegen of zij wilden doorgaan met deze vorm van ombudsvoorziening dan wel een andere vorm. De gemeenten hebben besloten op deze voet verder te gaan. Het zoeken naar een opvolger heeft veel overleg gevraagd, van alle kanten – soms met de nog vigerende ombudsman, soms zonder. Uiteindelijk is er een opvolgster gevonden en blijft de huidige plaatsvervanger (substituut ombudsman) in functie.

Op 19 november 2018 vond het jaarlijks overleg tussen Gemeentelijke ombudsman en de klachtencoördinatoren van de gemeenten en de gemeenschappelijke regelingen plaats op het gemeentehuis in Beuningen. Behalve lopende zaken stond deze bijeenkomst in het teken van het afscheid van de ombudsman.
Later in november en december heeft de ombudsman afscheid genomen in de gemeenteraadsvergaderingen van de gemeenten.

EXTERNE CONTACTEN

De ombudsmannen zonder kantoor zijn op 4 oktober 2018 bijeengekomen in het gemeentekantoor in Wijchen. We hebben over de volgende onderwerpen gesproken.
Voor iedereen is het herkenbaar dat er geleidelijk een verschuiving optreedt in de taak en rol van de lokale ombudsman van het geven van een formeel oordeel over een klacht naar de informele interventie, gericht op een praktische oplossing van de klacht. Iedereen acht dit een positieve ontwikkeling.
Een ontwikkeling die als probleem wordt ervaren is, dat gemeenten in toenemende mate uitvoeringstaken als het ware "buiten de deur zetten" in Gemeenschappelijke Regelingen en privaatrechtelijke entiteiten, gepaard gaande met ondoorzichtigheid voor de burgers over de klachtenbehandeling en de ombudsvoorziening. Daarom hebben we gezamenlijk een brief opgesteld aan de collega's in den lande, dus ook aan de Nationale ombudsman, om ons te ondersteunen met een verzoek om het woonplaatsbeginsel. Dit houdt in dat de burgers van een gemeente altijd bij dezelfde ombudsvoorziening terecht kunnen, ongeacht hoe de uitvoering van de gemeentelijke taken is georganiseerd. Er is wel een juridische uitspraak over welk bestuursorgaan de verantwoordelijkheid heeft bij klachten. Vaak voldoet dit niet aan de wens van de burger en de ombudsman , zoals hierboven beschreven. Hiervoor is nog steeds geen oplossing gevonden.

Bij de vergelijking van de werkomstandigheden en werkwijzen valt elke keer weer op dat de collega's met spreekuren daarover zeer tevreden zijn en ervan overtuigd zijn, dat daardoor veel onvrede van burgers met de gemeente kan worden geduid en rechtgezet.

BUDGET

De honorering voor de werkzaamheden van de Gemeentelijke ombudsman is door de raad vastgesteld en bedroeg in 2018 € 800, -- per rapport, € 400, -- voor een bemiddeling en € 50, -- voor het jaarverslag. Deze bedragen worden bij de betreffende gemeenten gedeclareerd. Daarnaast is er (voor de ombudsman en de plaatsvervangend ombudsmannen tezamen) een budget van € 4120, -- voor algemene uitgaven en voor ambtelijke ondersteuning. Dit budget wordt gevuld door bijdragen van 600 euro per gemeente en 260 per gemeenschappelijke regeling. Uit dit gezamenlijk budget worden diverse onkosten bestreden. Verantwoording hiervan vindt u in bijlage 2 bij dit jaarverslag.
Het moge duidelijk zijn dat de budgetten zeer krap bemeten zijn. In 2016 kwamen we zeer negatief uit. In 2017 was het saldo iets positief. Ook in 2018. Maar er blijft een schuld over. Om de opvolger

niet te belasten met deze schuld, zal ik het tekort van € 36,-- per gemeente bij de gemeenten declareren.
De ombudsman heeft berekend dat de gezamenlijke gemeenten in totaal minder dan één derde aan kosten hebben voor deze voorziening dan wanneer de gemeenten zouden zijn aangesloten bij de Nationale ombudsman.

TEN SLOTTE

Dank

Na 10 jaar ombudsman dank ik iedereen met wie ik te maken heb gehad bij de gemeenten. Allereerst betreft dat de klachtencoördinator mw. S. Bastiaans. Zij is mijn directe en eerste aanspreekpunt in de gemeente. Zij heeft de contacten binnen de gemeente en zorgt dat de klachten op de juiste plek terecht komen.

De raad van de gemeente Wijchen dank ik voor het in mij en in de plaatsvervangend ombudsman gestelde vertrouwen in de afgelopen 10 jaar.

Ik wens mijn opvolgster toe dat zij op net zo'n plezierige wijze haar werk kan doen in vol vertrouwen van de gemeenteraad.

11 maart 2019

De Ombudsman van de gemeente Wijchen,

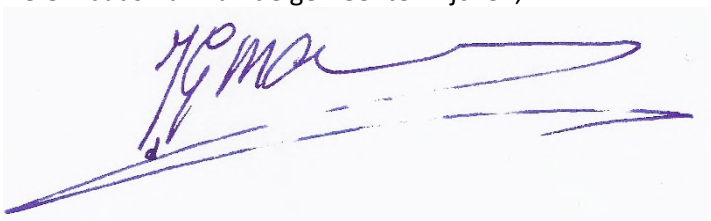

Mw. Dr. J.G.M. Assen

Drie bijlagen: 1. Overzicht van klachten 2018
2. Rekening 2018
3. Begroting 2019

Bijlage 1: Overzicht ingediende klachten 2018 naar gemeente en naar behandeling

gemeenten	B&D	B	D	H	Wmw	W	GRB	MGR	totaal
behandelwijze									
Onderzoek met uitspraak (rapport)	1	1				1			**3**
Bemiddeling, advise-ring of interventie, afhandelingsbrief	1				1				**2**
Niet-ontvankelijk	2	2	2		1	2			**9**
Direct ingediend naar intern verwezen	5	1				2			**8**
Informatie of doorverwijzing			1		1	2			**4**
Anders									
totaal per gemeente	**9**	**4**	**3**	**0**	**3**	**7**	**0**	**0**	**26**
2 meldingen, niet ontvankelijk , niet aan gemeenten toe te rekenen									**2**
totaal generaal									**28**

B en D = gemeente Berg en Dal
B = gemeente Beuningen
D = gemeente Druten
H = gemeente Heumen
Wmw = gemeente West Maas en Waal
W = gemeente Wijchen
GRB = Gemeenschappelijke regeling Bijsterhuizen
MGR = Modulaire gemeenschappelijke regeling (Werkbedrijf)

Bijlage 2: Rekening 2018 (gemeenschappelijk budget – voor alle gemeenten tezamen)

IN	**begroot 2018**	**realisatie 2018**
Bijdragen gemeenten (250, -- per gem. of GR)	4120	4120
saldo vorig jaar		-339,19
Totaal	4120	3780,81

UIT		
Lidmaatschappen	375	375
Literatuur, bank- en advieskosten	425	274,86
Overleggen en studiedagen	1280	1650
Representatie	pm	60
Ambtelijke ondersteuning	1800	1486,95
Meldingen/klachten niet aan één gemeente gekoppeld	0	150
Totaal	2080	3994,15
Saldo 2018	**0**	**-216,--**

Het negatieve saldo komt door het hoge negatieve saldo in 2016. Dat is elk jaar meegeschoven naar het volgende jaar.
Zowel in 2017 als in 2018 is op zich een positief resultaat geboekt.
Zonder dat negatieve saldo van het verleden, zou 2018 positief uitkomen, nl. + € 135,85

Omdat dit het laatste jaar is van de ombudsman zal zij het negatieve eindsaldo van die 10 jaren in rekening brengen bij de gemeenten, zijnde een bedrag van € 36,-- per gemeente.

Bijlage 3: Begroting 2019

IN		
Bijdragen gemeenten		*4120*
6 x € 600, -- per gemeente	3600	
2 x € 260, -- per GR's	520	
T		
UIT		
Vereniging van Klachtrecht	375	
Literatuur, bank- en advieskosten	225	
Ambtelijke ondersteuning	2000	
Overleggen, studiedagen, reiskosten, representaties	1500	
Totaal		*4120*

Toelichting:

- Bij overleggen: gerekend wordt 1 uur per persoon, ongeacht duur van overleg (de overleggen zijn meestal langer dan 1 uur); onderlinge overleggen per telefoon en per e-mail worden niet in rekening gebracht; reistijden en reiskosten evenmin. Alleen bij studiedagen elders in het land worden de reiskosten berekend. De onkosten van studiedagen eveneens.
- Ambtelijke ondersteuning. De ombudsman huurt ondersteuning in tbv opzetten digitaal archief en ondersteuning bij verslaglegging
- De tarieven voor 2019 blijven zoals in 2018

Tarieven 2019

Rapport	800
Bemiddeling	450
Jaarverslag	50
Uurtarief	75

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	507
Extern Zaak ID	Z/18/023699
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	26 september 2019
Agendapunt	5.i
Omschrijving	23699 Informatienota raad Fairtrade Gemeente
Organisatieonderdeel	domein Bestuur, Strategie en Projecten - team Strategische projecten en advies
Eigenaar	Druenen van, Herman
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	P3 Economie
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Verheijen, J.Th.C.M. (Hans)
Telefoonnummer steller	088-432 73 85
E-mail adres steller	h.van.druenen@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Informatienota raad Fairtrade Gemeente (23699)

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	9 juli 2019
Stukken gemeenteraad Wijchen	20 augustus 2019
Raad openbaar Wijchen	**26 september 2019**

Voorgesteld besluit

Gemeenteraad besluit kennis te nemen van de Informatienota raad Fairtrade Gemeente

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

Gemeenteraad besluit kennis te nemen van de Informatienota raad Fairtrade Gemeente

Openbaar Zaaknummer: 23699

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Informatienota Fairtrade Gemeente

Kernboodschap
Fairtrade kan op sympathie rekenen, maar de participatiebereidheid, bij zowel ondernemers, maatschappelijke instellingen, als inwoners, om van Wijchen een Fairtrade Gemeente te maken is op dit moment nog onduidelijk.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)

Toelichting
Op 8 november 2018 is tijdens de raadsvergadering motie 13 (18 2 22096) aangenomen met als dictum:
'Roept het college op:

In de eerste helft van 2019 inzichtelijk te maken:
1. wat ervoor nodig is om als gemeente Wijchen een Fairtrade Gemeente te worden en
2. in hoeverre inwoners en ondernemers hierin willen participeren.'

Wat is fairtrade?
Fairtrade zorgt ervoor dat producten onder eerlijke handelsvoorwaarden worden verhandeld met respect voor mens en milieu. Bij fairtrade worden bijvoorbeeld het recht op vakbonden en het verbod op gedwongen- of kinderarbeid nageleefd. De boeren en producenten ontvangen een eerlijke beloning voor hun werk. Ook zorgt fairtrade voor langdurige handelsrelaties, zodat de boeren en producenten kunnen investeren in zichzelf, hun familie, en in de gemeenschap waarin zij leven. Daarbij schenken ze bij de keuze voor grondstoffen of productiewijze ook extra aandacht aan het milieu.

Wat is ervoor nodig; de zes campagnecriteria
Wanneer een gemeente aan de zes criteria van de Fairtrade Gemeente campagne voldoet, dan komt de gemeente in aanmerking voor de titel Fairtrade Gemeente. De gemeente is dan op verschillende fronten actief in eerlijke handel. Deze zes campagnecriteria zijn:
- Eerste en belangrijkste voorwaarde is dat er een lokale werkgroep actief is die de initiatieven neemt om de titel te behalen. Als de gemeente de titel al in handen heeft, dan zorgt de werkgroep ervoor dat de gemeente de titel ook blijft behouden. De lokale werkgroep stelt jaarlijks een verantwoording op, waaruit moet blijken dat de gemeente nog steeds aan de criteria voldoet. De werkgroep bestaat uit een heterogene groep met vertegenwoordigers uit verschillende sectoren van de samenleving waaronder indien mogelijk iemand van de gemeente'. Op dit moment nemen we niet actief deel aan de lokale werkgroep, maar faciliteren we hen wel op verzoek. Regelmatig houden we met hen contact om de ontwikkelingen te volgen.

- 'De gemeente spreekt zich uit voor fairtrade en koopt fairtrade producten in. De gemeenteraad en de verschillende gemeentelijke afdelingen vertalen hun steun voor fairtrade in hun beleid en handelen hiernaar.
- In de plaatselijke winkels worden eerlijke producten verkocht. De plaatselijke horeca serveert fairtrade producten. Winkels en horeca laten duidelijk zien dat zij een fairtrade aanbod hebben.
- Maatschappelijke organisaties en bedrijven gebruiken fairtrade producten. Er worden, bijvoorbeeld op scholen, activiteiten georganiseerd om de kennis over en de betrokkenheid bij fairtrade te vergroten.
- Media-aandacht. De werkgroep organiseert lokale publiciteit rond de campagne. Ook organiseren zijn evenementen, bijvoorbeeld bij het behalen van de titel, en ontwikkelen zij een strategie om de campagne lang in het nieuws te houden. Op de website van de campagne worden allerlei voorbeelden getoond en ideeën gegeven voor het behalen van voldoende media-aandacht.
- Het zesde criterium is Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen, oftewel MVO. Er bestaan naast fairtrade steeds meer initiatieven die een goede bijdrage leveren aan een betere wereld. De Fairtrade Gemeente campagne wil deze initiatieven waarderen. Daarom krijgen deze initiatieven een plek in het zesde criterium voor Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen.' In de handleiding (http://www.fairtradegemeenten.nl/handleiding/) staan een aantal opties opgenomen hoe het laatste criterium gevuld kan worden.

Participatiebereidheid inwoners en ondernemers
We zoeken de verbinding met de samenleving. We willen dingen in gezamenlijkheid met elkaar doen. We hebben dan ook onderzocht of, en zo ja in welke mate, inwoners en ondernemers hierin willen participeren.

Een eerste voorzichtige peiling onder bestuursleden van de winkeliersvereniging OVWC en de Bedrijvenvereniging Bijsterhuizen wijst uit dat men terughoudend is. Een van hen gaf aan dat je een groep inwoners moet hebben met een sterke innerlijke drijfveer om dit van de grond te tillen. Kun je die niet, althans onvoldoende, vinden, dan blijft dit initiatief steken in sympathiek maar weinig kansrijk.

Op 12 juni jongstleden heeft een verkennend gesprek plaatsgevonden met de 'Initiatiefgroep Fairtrade Gemeente Wijchen'. De groep bestaat uit Henk Campschroer, Johan Janssen, Hetty van Dalen-Wilkens, Tinie Schackman-Diels en Henk van Haeften. Onlangs zijn zij voor het eerst bij elkaar gekomen.

Het proberen op te richten van een lokale 'Werkgroep Fairtrade Gemeente Wijchen' ziet de initiatiefgroep als een van haar eerste acties. Daartoe gaan zij contact leggen met (vertegenwoordigers) van maatschappelijke organisaties en ondernemers in Wijchen. Zij noemden daarbij de horeca, Centrum Management Wijchen, ondernemersverenigingen, basis- en voortgezet onderwijs, kerkelijke instellingen, zorginstellingen, wijkorganisaties, en muziekverenigingen. Voor ondersteuning in de vorm van stages wil men contact leggen met vervolgopleidingen in Nijmegen. De initiatiefgroep heeft daarnaast ondersteuning gevraagd bij de landelijke Fairtrade Gemeente Campagne.

Op dit moment is het dus nog onduidelijk wat de inspanningen van de initiatiefgroep op gaan leveren, zoals het van de grond tillen van een werkgroep met voldoende mensen die zich willen verbinden aan de zes campagne-eisen.

Waar staan we nu, en wat doet de gemeente Wijchen al?
In 2017 heeft het college de nieuwe regeling inkoop- en aanbestedingsbeleid gemeente Wijchen vastgesteld. De gemeente streeft er naar om duurzaam in te kopen. Dat geldt bijvoorbeeld voor het toiletpapier en kantoorartikelen. Dit is, naast bijvoorbeeld prijs en kwaliteit, een belangrijk criterium bij inkoop. Daarnaast worden Werken, Leveringen en/of Diensten geweerd die onder niet aanvaardbare arbeidsomstandigheden (zoals kinderarbeid, dwangarbeid, discriminatie van werknemers, niet-betaling van leefbaar loon) tot stand komen of zijn gekomen.
De gemeentelijke koffie en thee zijn fairtradeproducten. Hetzelfde geldt voor een deel van het fruit.

Communicatie
Deze informatienota wordt aan de Initiatiefgroep Fairtrade Gemeente Wijchen ter kennisgeving toegezonden.

Uitvoering of Vervolgstappen
De vervolgstappen zijn in eerste instantie door de Initiatiefgroep Fairtrade Gemeente Wijchen te zetten, waarna de beoogde Werkgroep Fairtrade Gemeente Wijchen er verder mee aan de slag gaat. Voor eind september is een vervolggesprek gepland met de initiatief- en/of werkgroep met als doel een goed beeld te krijgen van de voortgang van hun initiatief. De ervaring elders leert dat het een langdurig traject kan zijn, gezien de inspanningen die het vraagt van de soms moeilijk te werven (en te behouden) vrijwilligers. In de eerste helft van volgend jaar zullen wij u wederom informeren door middel van een informatienota over de stand van zaken op dat moment.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	454
Extern Zaak ID	Z/19/029104
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	26 september 2019
Agendapunt	5.j
Omschrijving	29104 Beantwoording schriftelijke vragen CDA over 'Woningbouw in Wijchen in cijfers'
Organisatieonderdeel	domein Fysieke leefomgeving - team Gebiedsontwikkeling
Eigenaar	Mark, van der, Maajke van der
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	P8 Wonen en bouwen
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Gerrits, G.W.R. (Geert)
Telefoonnummer steller	088 432 7337
E-mail adres steller	m.van.der.mark@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Bijlage 1: 19 29104 Schriftelijke vragen CDA - Woningbouw in Wijchen.pdf
Beantwoording vragen woningbouw in Wijchen in cijfers - pdf.pdf

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Stukken gemeenteraad Wijchen	20 augustus 2019
Raad openbaar Wijchen	**26 september 2019**
College BenW openbaar Wijchen	15 juli 2019

Voorgesteld besluit

Kennis te nemen van het antwoord op schriftelijke vragen van de fractie: CDA over Woningbouw in Wijchen in cijfers.

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

Kennis te nemen van het antwoord op schriftelijke vragen van de fractie: CDA over Woningbouw in Wijchen in cijfers.

	Datum beslissing B & W: 4 juni 2019						
	B	GG	PL	ND	TB	S	
Akkoord							
Bespreken							

	Openbaar
Aan	Raad
Status	Antwoord op schriftelijke vragen Gemeenteraad Wijchen
Registratienummer	Z/19/029104 | DOC/19/275264
Fractie	CDA
Onderwerp vraag	Woningbouw in Wijchen in cijfers
Programma /paragraaf	P8 Wonen en bouwen
Besluit	Vast te stellen het antwoord op schriftelijke vragen van de fractie: CDA over Woningbouw in Wijchen in cijfers
Portefeuillehouder	G.W.R. Gerrits
Afdeling	Team gebiedsontwikkeling
Retour afdeling	Team gebiedsontwikkeling
Adviseur / telefoon / e-mail	Maajke van der Mark **t** 088 432 7337 **e** m.van.der.mark@drutenwijchen.nl
Advies gevraagd aan	
Bijzonderheden	
Bijlage(n)	
In kennis stellen	
Akkoord manager	Paraaf:
Akkoord afdeling financiën	Paraaf:
Akkoord College met beantwoording	Paraaf:
Akkoord Directie	Paraaf:

De gemeenteraad van Wijchen

18 Z/19/029104 | P8 Wonen en bouwen

Antwoord op Woningbouw in Wijchen in cijfers van de fractie CDA.

Wijchen, 3 juni 2019

Geachte leden van de raad,

Kernboodschap
In lijn met de Woonvisie 2025 Thuis in Wijchen en de Woonagenda subregio Nijmegen en omstreken 2017-2027 zetten we nadrukkelijk in op de kwaliteit van woningbouwplannen. We bouwen woningen om te voorzien in de huidige, maar vooral voor de toekomstige behoefte aan woningen. Daarnaast bouwen we woningen om de leefbaarheid te behouden. In de Woonagenda subregio Nijmegen e.o. is naast het sturen op kwaliteit, een richtinggevend aantal woningen genoemd en is het versnellen van de woningbouw een belangrijke ambitie. Met de uitvoering van de versnellingsopgave loopt Wijchen iets voor op haar buurgemeenten.

We zetten in op woningbouwontwikkeling op locaties binnen het bestaand bebouwd gebied. Waarbij we niet meer van het zelfde toevoegen, maar aanvullend aanbod aan woningen. Zodat deze woningen een toegevoegde waarde hebben voor de buurt, wijk en/of kern.

Met de huidige druk op de woningmarkt is het nauwelijks voor te stellen, maar de provinciale en regionale prognoses laten zien dat het aantal huishoudens in de toekomst gaat dalen. Daarom is het voor Wijchen belangrijk om het richtinggevende aantal van 1.100 woningen in ons achterhoofd te houden. Nieuwbouw is een aanvulling op de bestaande woningvoorraad en mag er niet mee concurreren. Meer bouwen dan de behoefte heeft (regionaal) in eerste instantie een negatief effect op de op dat moment minst aantrekkelijke woningen, en zet de leefbaarheid in deze buurten onder druk, onder andere als gevolg van leegstand.
Onlangs is er gestart met een regionaal woningbehoefte onderzoek. Hieruit zal onder andere blijken hoe het aantal huishoudens zich ontwikkelt. De resultaten hiervan worden in het najaar verwacht. Dit onderzoek kan aanleiding zijn tot bijstelling van het beleid. Maar ook bij andere aantallen woningen zal de kwaliteit van die woningen die worden toegevoegd belangrijk blijven.

Antwoord van het college
In de navolgende tekst beantwoorden wij de gestelde vragen voor zover deze geen betrekking hebben op de kleinschalige particuliere initiatieven (KPI's). De vragen over de KPI's zijn eind april beantwoord (Z/19/029104 | DOC/19/271762). Hieronder beantwoorden wij de overige gestelde vragen.

portefeuillehouder: G.W.R. Gerrits
informatie: Maajke van der Mark
telefoon: 088 432 7337
e-mailadres: m.van.der.mark@drutenwijchen.nl

1. Zijn de cijfers in de tabellen 1 t/m 10 correct?

Antwoord:
Wij hebben de weergegeven getallen niet allemaal gecontroleerd, maar gelet op de bronnen gaan we er van uit dat u ze correct heeft weergegeven. Dat wil echter niet altijd zeggen dat cijfers een compleet beeld vormen. Een vergelijking met een gemeente van vergelijkbare omvang en waar de groei van de woningvoorraad in dezelfde periode heeft plaatsgevonden lijkt logischer. Maar ook daar zijn kanttekeningen bij te plaatsen. Elke gemeente, kern, wijk en buurt heeft zijn eigen identiteit en regionale context. Een vergelijking geeft daarom een indicatie, maar geeft niet altijd goed weer wat de stand van zaken is, noch welke ontwikkelingen er aan staan te komen.
Naast terugkijken vinden we het ook belangrijk om vooruit te kijken. Zoals eerder dit jaar in de Lokale uitvoeringsagenda wonen (19 23695) is aangegeven, kan geconstateerd worden dat de woningbouwplannen in lijn zijn met de regionale afgesproken woningbouwopgave. En dat deze plannen in een dusdanig stadium van voorbereiding zijn dat realisatie mag worden verwacht binnen twee tot vijf jaar. Daarmee verwachten we de beoogde versnelling van 70% te halen, dus 770 van de 1.100 woningen).

In de bijlage vindt u van een aantal van de gepresenteerde cijfers een andere weergave, bijvoorbeeld de cijfers over een groter aantal jaren of een vergelijking met een andere gemeente.

2. Indien u van mening bent dat een of meerdere tabellen niet correct zijn, kunt u dan toelichten waarom dit niet het geval is en de juiste cijfers verstrekken?

Antwoord:
Zie vraag 1.

3. Deelt u de conclusies van het CDA die onder diverse tabellen zijn weergegeven? Zo niet; welke conclusie(s) niet en waarom niet?

Antwoord:
Wij delen niet alle conclusies die u trekt. Zie kernboodschap en reactie op de eerste vraag.

4. Het college geeft aan dat niet meer zo strak op aantallen in de regio wordt gestuurd. Waarom komt in alle nota’s over Woningbouw in Wijchen dan toch nog steeds die 1.100 woningen terug?

Antwoord:
Op basis van de beschikbare prognoses is zowel met de regiogemeenten (subregio Nijmegen) als de provincie afgesproken (Woonagenda subregio Nijmegen en omstreken 2017-2027) om meer te gaan sturen op kwaliteit. Daarbij is de regionale woningbouwopgave per gemeente vertaald in richtinggevende aantallen. Voor Wijchen is dit aantal 1.100 woningen in de periode 2017-2027.

5. Is onze aanname correct dat de aangekondigde versnelling van woningbouw in de periode 2019-2021 voor alle regiogemeenten geldt en dat de versnelling geen kwantitatieve verruiming van de 1.100 woningen tot 2027 inhoudt?

Antwoord:

Ja, dat is correct. De woonagenda subregio Nijmegen en omstreken is door alle deelnemende gemeenten en de provincie Gelderland onderschreven. En hierin ligt onder andere de ambitie vast om te versnellen. De vastgestelde versnellingsopgave biedt kwantitatieve verruiming in de eerste 5 jaar (2017-2021). Als blijkt dat de verwachte ontwikkeling van de woningbehoefte op korte én op lange termijn er toch heel anders uitzien, dan is dat altijd een aanleiding om de huidige afspraken te heroverwegen.

6. Hoe kan het dat de gemeente Druten in de periode 2013-2016 verhoudingsgewijs veel meer woningen dan Wijchen heeft gebouwd?

Antwoord:
De gemeente Druten komt uit een andere woningmarktregio waarbinnen andere afspraken golden.

7. Kunt u de vergelijking in tabel 7 aanvullen voor de jaren 2017-2019?

Antwoord:
Ja dat kan, maar het college ziet in deze tabel weinig relevantie in de beoordeling van de uitvoering van ons (subregionale) woonbeleid. We geven daarom in onderstaande tabel weer in hoeverre we onze kwantitatieve ambitie hebben waar gemaakt ten opzichte van de andere gemeente in deze subregio. Dan blijkt dat wij in 2017 en 2018 45% van de 770 woningen die wij tot 2022 willen realiseren, hebben gerealiseerd. Wijchen loopt daarmee iets voor op haar buurgemeenten.

	Richtlijn totaal (tot 2027)	**Ambitie 70% tot 2022**	**In % (tot 2022)**
Berg en Dal	700	490	41%
Beuningen	950	665	40%
Druten	800	560	24%
Heumen	450	315	32%
Wijchen	1.100	770	45%
Mook & Middelaar	350	245	28%
Regiogemeenten	**4.350**	**3.045**	**37%**
Nijmegen	12.050	8.435	27%
Totaal regio Nijmegen	**16.400**	**11.480**	**29%**

Burgemeester en wethouders van Wijchen,
De secretaris, De burgemeester,

portefeuillehouder: G.W.R. Gerrits
informatie: Maajke van der Mark
telefoon: 088 432 7337
e-mailadres: m.van.der.mark@drutenwijchen.nl

Bijlage Diverse statistische gegevens

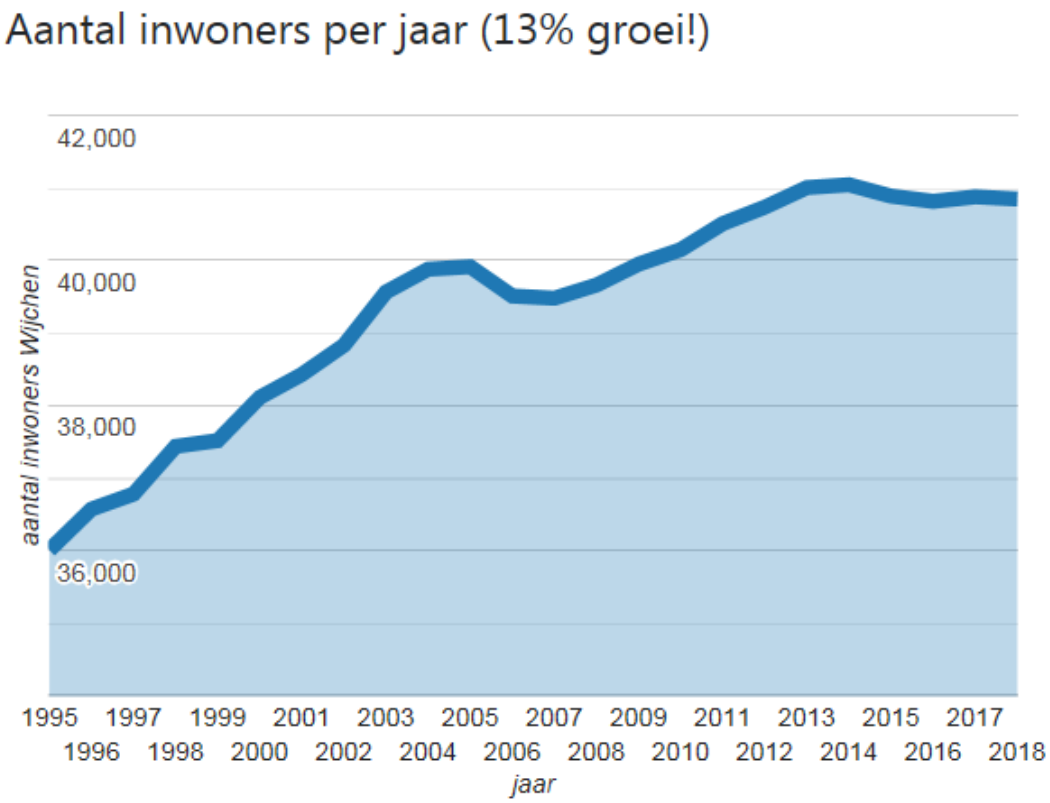

Aantal inwoners Wijchen, jaren 1995 tot en met 2018.

Het aantal inwoners in Wijchen is met 4.841 inwoners toegenomen (afgerond is dat 13%): van 36.006 in 1995 tot 40.847 in 2018. Het aantal inwoners is het aantal personen zoals op 1 januari in het bevolkingsregister vastgelegd.

Bron 1 https://allecijfers.nl/gemeente/wijchen/

https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Dashboard/Bouwen-en-wonen/?regionlevel=gemeente

https://woningmarktmonitor.gelderland.nl/chart/350304/

De Gemeenteraad van Wijchen

19 29104

Woningbouw Wijchen in cijfers

Schriftelijke vragen van het CDA Wijchen

Ingediend: 14 maart 2019

Aanleiding:

Tijdens diverse debatten over de Woonagenda geeft het CDA Wijchen aan dat woningbouw in Wijchen achterblijft bij regiogemeenten. Het lijkt erop dat de wethouder met andere cijfers rekent dan bij het CDA bekend zijn. De CDA-fractie hecht er waarde aan de juiste cijfers te hanteren waar overeenstemming over is.

CDA Wijchen baseert haar standpunt op algemene informatie van het CBS en op gegevens uit de Woonagenda Nijmegen e.o. 2017 – 2027 die ook in Wijchen leidend is.

Voor het CDA Wijchen en voor veel inwoners is 'Wonen' een zeer belangrijk thema. CDA Wijchen wil het debat voeren vanuit correcte cijfers. Daarom hebben wij de volgende vragen aan het college over de cijfers rondom het thema wonen in Wijchen:

Vragen:

1. Zijn de cijfers in de tabellen 1 t/m 10 correct?
2. Indien u van mening bent dat een of meerdere tabellen niet correct zijn, kunt u dan toelichten waarom dit niet het geval is en de juiste cijfers verstrekken?
3. Deelt u de conclusies van het CDA die onder diverse tabellen zijn weergegeven? Zo niet; welke conclusie(s) niet en waarom niet?

A. Demografische factoren (ontwikkeling inwonersaantallen 2014-2018)

Gemeente	Aantal inwoners 2014	Aantal inwoners 1-1-2018	% verschil	Absolute aantallen
Wijchen	41043	40847	-0,5%	-196
Heumen	16334	16462	0,8%	128
Berg en Dal	34304	34748	1,3%	444
Overbetuwe	46665	47481	1,7%	816
Beuningen	25288	25798	2,0%	510
Druten	18210	18701	2,7%	491
Nijmegen	168292	175948	4,5%	7656

Tabel 1: Ontwikkeling inwonersaantallen 2014-2018, subregio Nijmegen, bron CBS

Conclusie CDA op grond van tabel 1:

Gemeente Wijchen is in vergelijking met bovenstaande regiogemeenten de enige gemeente die wat betreft inwonersaantal krimpt tussen 2014-2018.

B. Toename aantal woningen

Gemeente	Aantal woningen 2014	Aantal woningen 2018	Toename in %	Toename in aantallen
Wijchen	17440	17843	2,3%	403
Nijmegen	77248	79474	2,9%	2226
Berg en Dal	14965	15518	3,7%	553
Beuningen	10538	11043	4,8%	505
Overbetuwe	18517	19486	5,2%	969
Heumen	6729	7123	5,9%	394
Druten	7495	7983	6,5%	488

Tabel 2: Aantal woningen 2014-2018 regio Nijmegen

Conclusie CDA op grond van tabel 2:
De toename van het aantal woningen in de gemeente Wijchen blijft percentueel achter t.o.v. bovenstaande andere gemeenten.

C. Subregionale woningbouw afspraken

Gemeente	Te bouwen woningen 2017-2027	Inwoners 1-1-2018	Aantal te bouwen woningen per 1.000 inwoners tot 2027
Berg en Dal	700	34687	20,2
Wijchen	1100	40847	26,9
Heumen	450	16462	27,3
Beuningen	950	25798	36,8
Druten	800	18701	42,8
Mook en Middelaar	350	7768	45,1
Nijmegen	12050	175948	68,5

Tabel 3: Regionaal vergelijk woningbouw per 1.000 inwoners, Bron: CBS & Woonagenda Subregio Nijmegen e.o. afspraken 2017-2027, Bijlage 1 Richtlijn indicatieve verdeling toevoeging woningen.

Conclusie CDA op grond van tabel 3:
Gemeente Wijchen neemt in vergelijking met bovenstaande gemeenten de een na laagste plaats in met het aantal te bouwen woningen tot 2027, gemeten per 1.000 inwoners.

Gemeente	Te bouwen woningen 2017-2027	Huishoudens (2015, CBS)	Aantal te bouwen woningen per 1.000 huishoudens tot 2027
Berg en Dal	700	15077	46,2
Wijchen	1100	17118	64,3
Heumen	450	6885	65,4
Beuningen	950	10590	89,7
Mook en Middelaar	350	3422	102,2
Druten	800	7392	108,2
Nijmegen	12050	92743	112,9

Tabel 4: Regionaal vergelijk woningbouw per 1.000 huishoudens, Bron: CBS & Woonagenda Subregio Nijmegen e.o. afspraken 2017-2027, Bijlage 1 Richtlijn indicatieve verdeling toevoeging woningen.

Conclusie CDA op grond van tabel 4:
Gemeente Wijchen neemt in vergelijking met bovenstaande gemeenten de een na laagste plaats in met het aantal te bouwen woningen tot 2027, gemeten per 1.000 huishoudens.

Oorspronkelijke woningbouwafspraken 2015-2025

Gemeente	Huishoudens 2015	% van totaal huishoudens in regio	woningen 2015-2025	% verdeling woningen
Berg en Dal	15077	10%	668	5%
Wijchen	17118	11%	793	6%
Heumen	6885	4%	345	3%
Beuningen	10590	7%	735	5%
Druten	7392	5%	649	5%
Mook en Middelaar	3422	2%	239	2%
Nijmegen	92743	61%	10370	75%
Totaal	**153227**		**13799**	

Tabel 5: Richtlijn aantal woningen in 2015-2025, subregio Nijmegen

Recente woningbouwafspraken

Gemeente	Huishoudens 2015	% huishoudens van totaal in regio	Contingent woningen 2018	% verdeling contigent woningen
Berg en Dal	15077	10%	700	4%
Wijchen	17118	11%	1100	7%
Heumen	6885	4%	450	3%
Beuningen	10590	7%	950	6%
Druten	7392	5%	800	5%
Mook en Middelaar	3422	2%	350	2%
Nijmegen	92743	61%	12050	73%
Totaal	**153227**		**16400**	

Tabel 6: Aangepaste richtlijn woningen 2017 -2027 subregio Nijmegen (herziene afspraak)

Conclusie CDA op grond van tabel 5 en 6:
Het aantal huishoudens van de gemeente Wijchen is 11% van het totaal in de regio. In de oude woningbouwafspraken kreeg Wijchen 6% van het aantal nieuw te bouwen woningen toegewezen, in de jongste woningbouwafspraken 7%.
Wijchen blijft, afgezet tegen het percentage huishoudens, in belangrijke mate achter bij buurgemeenten zoals Druten, Beuningen en Nijmegen.

Aanvullende vragen tabel 5 en 6:
4. Het college geeft aan dat niet meer zo strak op aantallen in de regio wordt gestuurd. Waarom komt in alle nota's over Woningbouw in Wijchen dan toch nog steeds die 1.100 woningen terug?
5. Is onze aanname correct dat de aangekondigde versnelling van woningbouw in de periode 2019-2021 voor alle regiogemeenten geldt en dat de versnelling geen kwantitatieve verruiming van de 1.100 woningen tot 2027 inhoudt?

D. Vergelijk Druten-Wijchen

Nieuwbouwwoningen per 1.000 inwoners								
Gemeente	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
Wijchen	14,9	5,1	3,2	3,9	1,3			
Druten	2,7	7,9	15,9	7,6	19,3			
Heel Gelderland					9			

Tabel 7: Woningbouw Druten-Wijchen-Gelderland 2012-2016

Conclusie CDA op grond van tabel 7:
Het aantal nieuwbouwwoningen per 1.000 inwoners is in Wijchen substantieel lager dan in Druten en heel Gelderland.

Aanvullende vragen bij tabel 7:
6. Hoe kan het dat de gemeente Druten in de periode 2013-2016 verhoudingsgewijs veel meer woningen dan Wijchen heeft gebouwd?
7. Kunt u de vergelijking in tabel 7 aanvullen voor de jaren 2017-2019?

E. Kleinschalige woningbouw initiatieven gemeente Wijchen

Kern	**Plannen 2017**	**Afgewezen plannen 2017**	**Plannen 2018**	**Afgewezen plannen 2018**
Wijchen	12	12	12	9
Alverna	1	1	2	2
Balgoij	5	4	7	6
Niftrik	5	4	4	4
Hernen	3	2	3	3
Bergharen	4	2	2	2
Batenburg	0	0	1	0
Leur	0	0	1	0
Totaal	**30**	**25**	**32**	**26**
% afgewezen		**83%**		**81%**

Tabel 8: Aantal plannen voor kleinschalige woningbouw initiatieven 2017-2018,
bron: beantwoording college schriftelijke vragen CDA Wijchen van juni 2018

Aanvullende vragen bij tabel 8:
8. Hoe kan het dat ruim 80% van de **plannen** voor kleinschalige woningbouw initiatieven afgewezen worden?
9. Is dit hoge percentage afwijzingen reden voor het college om nog eens goed te kijken of het huidige beleid rondom kleinschalige woningbouw initiatieven herzien moet worden?

Kern	Aantal aangevraagde woningen kleinschalige initiatieven 2017	Afgewezen woningen kleinschalige initiatieven 2017	Aantal aangevraagde woningen kleinschalige initiatieven 2018	Afgewezen woningen kleinschalige initiatieven 2018
Wijchen	27	27	26	19
Alverna	4	4	6	6
Balgoij	14	13	21	18
Niftrik	15	11	10	10
Hernen	4	3	4	4
Bergharen	4	2	2	2
Batenburg	0	0	1	1
Leur	0	0		1
Totaal	**68**	**60**	**71**	
% afgewezen		**88%**		**86%**

Tabel 9: Aantal woningen voor kleinschalige woningbouw initiatieven 2017-2018
bron: beantwoording college schriftelijke vragen CDA Wijchen van juni 2018

Aanvullende vragen bij tabel 9:

10. Meer dan 85% van de aangevraagde **woningen** bij kleinschalige woningbouw initiatieven wordt afgewezen. Hoe verklaart het college dit zeer hoge percentage afwijzingen en is dit reden tot heroverweging van het beleid of de beoordelingscriteria?
11. Hoe verhoudt tabel 9 zich tot het uitgangspunt van het college dat gebouwd wordt voor lokale behoefte? Ziet het college deze aanvragen voor kleinschalige woningbouw initiatieven niet als lokale woningbouwbehoefte?
12. De CDA-fractie bereiken veel teleurgestelde geluiden van inwoners over afwijzingen van kleinschalige woningbouw initiatieven. Inwoners ervaren de afwijzingen als: op onduidelijke gronden genomen, rigide en willekeurig. Herkent het college deze geluiden? Zo ja, wat betekent dit voor het beleid en de uitvoering?

Wij zien met belangstelling uw beantwoording van de vragen tegemoet,

Namens de gehele fractie van het CDA Wijchen,

Björn Derksen
Fractievoorzitter CDA Wijchen

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	544
Extern Zaak ID	Z/19/031695
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	26 september 2019
Agendapunt	5.k
Omschrijving	31695 Evaluatie digitale informatiesystemen
Organisatieonderdeel	domein Fysieke leefomgeving - team Ruimtelijk beheer
Eigenaar	Vinke, Rino
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	P3 Economie
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Loermans, P.L.J. (Paul)
Telefoonnummer steller	06-46824098
E-mail adres steller	r.vinke@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Evaluatie digitale inormatiesystemen

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Raad openbaar Wijchen	**26 september 2019**
College BenW openbaar Wijchen	13 augustus 2019
Stukken gemeenteraad Wijchen	20 augustus 2019

Toelichting

Eind februari 2019 is met vertegenwoordigers van de Wijchense ondernemers en de firma Suurland het project digitale informatieborden geëvalueerd. Over het algemeen is men tevreden met de schermen. Wel vinden de ondernemers dat het door hen via reclamegelden betaalde deel van het systeem soms onvoldoende opvalt ten opzichte van het deel voor de verenigingen/gemeente. Met enkele aanpassingen in de layout van dat deel, soberder kleurgebruik, kleiner kader zijn we hen tegemoet gekomen aan deze wens.

Voorgesteld besluit

1. De evaluatie van de digitale informatiesystemen voor kennisgeving aan te nemen.

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

1. De evaluatie van de digitale informatiesystemen voor kennisgeving aan te nemen.

Openbaar Zaaknummer: 31695

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Evaluatie digitale informatiesystemen

Kernboodschap
In navolging op het initiatiefvoorstel van de fracties van Kernachtig Wijchen en de VVD heeft een uitgebreid traject van marktconsultatie in 2018 geresulteerd in de plaatsing van 6 digitale informatieborden in Wijchen.

Eind februari 2019 is met vertegenwoordigers van de Wijchense ondernemers en de firma Suurland het project geëvalueerd. Over het algemeen is men tevreden met de schermen. Wel vinden de ondernemers dat het door hen via reclamegelden betaalde deel van het systeem soms onvoldoende opvalt ten opzichte van het deel voor de verenigingen/gemeente. Met enkele aanpassingen in de layout van dat deel, soberder kleurgebruik, kleiner kader is getracht tegemoet te komen aan deze wens.

In de informatienota van 29 november 2017 is toegezegd dat we bij de evaluatie van de digitale informatieborden ook de sandwichborden langs de doorgaande wegen betrekken. We stellen vast dat de digitale informatieborden op de komgrenzen de functie van de sandwichborden niet overnemen. Wij zijn van plan de mogelijkheden te onderzoeken voor het plaatsen van een aantal “kleine” A0 frames langs doorgaande wegen. Hierop kunnen bedrijven, verenigingen alsook politieke partijen hun boodschap of evenement plaatsen afgewisseld met reclame. Over het resultaat van deze onderzoek informeren wij u in een separaat voorstel.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
November 2017	Informatienota Z/16/001616, digitale informatieborden bij de komgrenzen. In deze nota wordt aangegeven dat de firma Suurland in de loop van 2018 6 digitale informatie systemen gaat plaatsen.

Toelichting
Naar aanleiding van een initiatiefvoorstel van de fracties van Kernactig Wijchen en de VVD hebben wij uw raad in november 2017 geinformeerd over de plannen voor het plaatsen van 6 digitale info-schermen. Daarbij is ook toegezegd dat we e.e.a. zouden evalueren.

Op 27 februari is met de betrokken partijen het project geëvalueerd. De voornaamste bevindingen zijn:

- Alle schermen zijn geplaatst;
  In het 2e en derde kwartaal van 2018 zijn de schermen bij de komgrenzen geplaatst. In februari is het scherm bij het station geplaatst. Dit scherm is later geplaatst omdat de eerder gekozen locatie achteraf te dicht bij de rotonde lag en

dat verkeerstechnisch toch als onveilig werd beoordeeld. De extra kosten van het verplaatsen en de inkomstenderving heeft Suurland op zich genomen.

- De kwaliteit van de schermen voldoet aan de hoge verwachtingen;
  De schermen die Suurland geplaatst heeft zijn de meest moderne. Ze zijn goed leesbaar ook bij felle zon. 's Nachts worden ze gedimd naar 10%.
- Één bewoner heeft bezwaar ingediend;
  Een bewoner aan de Balgoijseweg heeft bezwaar gemaakt tegen het bord. Het bord zou onevenredig veel overlast bezorgen (lichtoverlast en geluid). Dit bezwaar is behandeld in de bezwarencommissie. Het bezwaar is niet overgenomen. Met Suurland is echter wel afgesproken dat ze mogelijkheden gaan onderzoeken om het geluid van de koeling verder te reduceren.
- De ondernemers vinden de boodschap van de gemeente/verenigingen te dominant;
  De reclame van de ondernemers komt volgens hen bij de huidige opzet onvoldoende tot z'n recht. In de huidige opzet is de bovenste helft van het scherm beschikbaar voor verenigingen en de gemeente. De onderste helft voor de reclame-uitingen van ondernemers. Dit is overigens van begin af aan de opzet geweest en ook zo met alle betrokkenen besproken. Desondanks heeft de gemeente de kleuren en groottes van de afbeeldingen in het bovenste schermdeel aangepast. Ook proberen we op ons deel meer met tekst te werken in plaats van met plaatjes. Deze aanpassingen blijken een gunstige uitwerking te hebben op het beeld.
- Een logisch vervolg zou zijn dat de sandwichborden langs de doorgaande wegen verboden worden;
  Langs doorgaande wegen mogen verenigingen en evenementen nog steeds dmv sandwichborden aandacht vragen voor hun evenement/activiteit. De ondernemers zien graag dat deze borden niet meer toegestaan worden. Dit, mede ingegeven door het gegeven dat veel evenementen ook commercieel zijn. Ook bij de gemeente leeft deze wens maar dan vanwege een netter straatbeeld. De gedachte is dat verenigingen en organisaties ook van de digitale borden gebruik maken en dat sandwichborden feitelijk dus niet meer nodig zijn. Het blijkt echter dat de digitale informatieborden op de komgrenzen de functie van de sandwichborden niet 1:1 overnemen. Daarom wordt voorgesteld te onderzoeken of de sandwichborden kunnen worden vervangen door het plaatsen van een aantal "kleine" A0 frames. Hierop kunnen bedrijven, verenigingen en ook politieke partijen hun boodschap of evenement plaatsen. Deze frames worden dan langs de doorgaande wegen. Voorals nog denken we ca. 30-40 frames volstaan.
- De stroomkosten zijn hoger dan verwacht;
  De stroomkosten van de digitale borden bedragen ca. € 1.500-2.000 jaarlijks/bord. Deze kosten komen voor rekening van de gemeente. In de aanbieding van Suurland is een afdracht van € 3.000/jr. afgesproken. Er resteert een tekort van ca. € 9.000. Suurland is gevraagd een voorstel te doen om dit te kort te beperken. Gedacht wordt aan een verruiming van de contractduur met een hogere afdracht aan de gemeente.

Gevolgen
Ondanks het feit dat het bezwaar van de bewoner aan de Balgoijseweg ongegrond verklaard is houden we de kast aan de Balgoijseweg extra in de gaten. Met Suurland is afgesproken dat zij de mogelijkheden onderzoekt om het geluid van de koeling van deze kast verder terug te dringen.
Het stoppen met het plaatsen van sandwichborden langs de doorgaande wegen is een wens maar heeft negatieve gevolgen voor verenigingen, organisatoren van evenementen en ook de politieke partijen. Met de ondernemers is afgesproken dat we de mogelijkheden onderzoeken voor een alternatief voor de sandwichborden. Gedacht kan hierbij worden aan ca. 30-40 kleine borden langs doorgaande wegen (die nu al zijn aangewezen in de voorwaarden van de sandwichborden, zie onze website) en bij winkelcentra. In het najaar onderzoeken wij hier de mogelijkheden toe. Over het resultaat van dit onderzoek informeren wij u in een separaat voorstel.

Het blijkt dat de stroomkosten van de digitale borden fors hoger zijn dan in eerste instantie verwacht. Suurland komt met een voorstel hoe we deze kostenpost kunnen reduceren.

Communicatie
We gaan verenigingen en organisaties van evenementen snel benaderen.

Uitvoering of Vervolgstappen
In het derde kwartaal van 2019 onderzoeken we de alternatieven voor de sandwichborden. Dit doen we samen met de verenigingen en ondernemers. In het vierde kwartaal zullen wij u over het resultaat van dit onderzoek informeren.

Geheimhouding:

Niet van toepassing. (De alinea hieronder kan verwijderd worden)

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	548
Extern Zaak ID	Z/19/034055
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	26 september 2019
Agendapunt	5.l
Omschrijving	34055 Antwoord op de schriftelijke vragen van K8W over sociale huurwoningen voor jongeren
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team WMO, jeugd en gezondheid
Eigenaar	Lambrichs, Sylvia
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	P8 Wonen en bouwen
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Gerrits, G.W.R. (Geert)
Telefoonnummer steller	0646824205
E-mail adres steller	s.lambrichs@drutenwijchen.nl

Bijlagen
19 34055 Schriftelijke vraag K8W - Huurwoningen
Antwoord op de schriftelijke vragen van K8W over sociale huurwoningen voor jongeren

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Raad openbaar Wijchen	**26 september 2019**
College BenW openbaar Wijchen	13 augustus 2019
Stukken gemeenteraad Wijchen	20 augustus 2019

Voorgesteld besluit

De gemeenteraad neemt kennis van het antwoord op de schriftelijke vragen van K8W over sociale huurwoningen voor jongeren.

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

De gemeenteraad neemt kennis van het antwoord op de schriftelijke vragen van K8W over sociale huurwoningen voor jongeren.

Openbaar Zaaknummer: 34055

Informatienota voor het College van B&W

Antwoord op schriftelijke vragen: Sociale huurwoningen en jongeren

Antwoord van het college

In navolgende tekst beantwoorden wij de gestelde vragen

1. **Hoeveel jongeren (18-30 jaar) staan er ingeschreven als woningzoekende voor een sociale huurwoning in Wijchen?**

Antwoord:
Talis gaat niet uit van het totaal aantal ingeschrevenen. Er wordt bij rapportages uitgegaan van het aantal actief woningzoekenden, aangezien jongeren zich vaak uit voorzorg inschrijven, maar dan toch liever nog een aantal jaren thuis of op kamers wonen.
In 2018 waren er 2381 actief woningzoekenden in Wijchen in de leeftijd van 18 tot en met 27 jaar. Dit is 35% van het totaal aantal mensen dat reageert op aanbod in Wijchen.
In de gemeente Wijchen is 47 van de 255 verhuringen in 2018 naar de leeftijdsgroep tot en met 27 jaar gegaan. Dit is 18% van het aantal verhuringen in 2018.

2. **Wat is de actuele zoektijd naar een sociale huurwoning van deze doelgroep in het afgelopen jaar geweest?**

Antwoord: In 2018 was de zoektijd voor jongeren tot en met 22 jaar 0,92 jaar en voor jongeren tussen de 23 tot en met 27 jaar 1,61 jaar. Gemiddeld is het 1,32 jaar.

zoektijd WIJCHEN jaar leeftijd	2014	2015	2016	2017	2018
1. t/m 22 jaar	0,98	0,93	0,96	0,96	0,92
2. 23 t/m 27 jaar	1,56	1,42	1,52	1,47	1,61
3. 28 t/m 54 jaar	1,36	1,30	1,36	1,59	1,50
4. 55 t/m 74 jaar	0,99	0,92	0,89	0,99	1,02
5. 75 jaar en ouder	0,72	0,64	0,54	0,65	0,78
Gemiddeld	1,27	1,18	1,23	1,34	1,32

3. **Is er in deze zoektijd een daling of stijging?**

Antwoord: De afgelopen 5 jaar is de zoektijd voor jongeren tot en met 27 jaar nauwelijks toegenomen. Zie de tabel hierboven. Overigens liggen de zoektijden de afgelopen jaren in Nijmegen gemiddeld iets hoger dan in Wijchen. Van de overige regiogemeenten hebben we geen actuele gegevens.

4. **Kan de gemeente de doelgroep jongeren voorrang geven bij het toewijzen van huurwoningen? Zo ja op welke manier kan dit?**

Antwoord: Ja, dat is mogelijk. De gemeente Wijchen heeft voor de verdeling van sociale huurwoningen een (regionale) Huisvestingsverordening vastgesteld. Hierin is geregeld dat de woningcorporatie de woningen verdeelt volgens bepaalde regels. Woningcorporaties kunnen woningen labelen op leeftijd of bv voor starters. Dit valt onder de afspraken over het maatwerk. Dit is tot maximaal 20% van de mutaties toegestaan. Deze ruimte van 20% is ook nodig voor het huisvesten van kwetsbare doelgroepen. Wanneer er ook woningen voor jongeren of starters gelabeld worden, kan de 20% overschreden worden.
In lijn met onze Woonvisie ‘Thuis in Wijchen’ zetten we in op meer kansen voor jongerenhuisvesting.

Als voorbeeld hebben we onlangs een overeenkomst gesloten voor jongerenhuisvesting in het Molenhuis. De inzet is daarnaast, om ook het aandeel van jongerenhuisvesting in de afspraken met de woningcorporaties te vergroten.
Het labelen van woningen voor starters is niet per definitie dé oplossing voor starters. Het is bekend dat als je een woning labelt voor starters, er minder verhuisketens op gang komen dan wanneer een woning aan een doorstromer wordt toegekend. Het aantal mutaties en daarmee nieuwe verhuringen (ook aan jongeren) zal dan dus verminderen.

De Gemeenteraad van Wijchen

19 34055

Sociale huurwoningen en jongeren

Schriftelijke vraag van de Fractie van Kernachtig Wijchen
ingediend 1 juli 2019

Aanleiding:
De krapte op de woningmarkt houdt aan en daarmee de berichten dat jongeren steeds moeilijker aan een eigen woning (huur of koop) komen. In de Gelderlander afgelopen week opperde een partij in de gemeente Nijmegen zelfs dat het mogelijk moet zijn om jongeren uit de eigen gemeente voorrang te geven bij het toewijzen van sociale huurwoningen.

Ook in Wijchen is het lastig voor jongeren om op zichzelf te gaan wonen. Kernachtig Wijchen maakt zich hier zorgen om en wil graag van het college het volgende weten.

Vragen:
1. Hoeveel jongeren (18-30 jaar) staan er ingeschreven als woningzoekende voor een sociale huurwoning in de gemeente Wijchen?
2. Wat is de actuele zoektijd naar een sociale huurwoning van deze doelgroep in het afgelopen jaar geweest?
3. Is er in deze gemeten zoektijd een daling of stijging te zien?
4. Kan de gemeente de doelgroep jongeren voorrang geven bij het toewijzen van huurwoningen? Zo, ja op welke manier kan dit?

Namens de fractie van Kernachtig Wijchen

Renate Loermans

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	550
Extern Zaak ID	Z/19/031487
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	26 september 2019
Agendapunt	5.m
Omschrijving	31487 Startnotitie bedrijventerrein Wijchen Oost
Organisatieonderdeel	domein Fysieke leefomgeving - team Gebiedsontwikkeling
Eigenaar	Schipstal, van, Edwin
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P3 Economie
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Derks, N.G. (Nick)
Telefoonnummer steller	088 43207966
E-mail adres steller	e.van.schipstal@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Bijlage: Startdocument Wijchen Oost
Startdocument toekomstvisie bedrijventerrein - informatienota

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	13 augustus 2019
Raad openbaar Wijchen	**26 september 2019**
Stukken gemeenteraad Wijchen	20 augustus 2019

Toelichting

In aanloop naar het nieuwe bestemmingsplan voor bedrijventerrein Wijchen Oost zal er een visie ontwikkeld worden.

Dit begint met een startnotitie die een SWOT-analyse en een aantal deelprojecten bevat. Deze notitie wordt bij deze voorgelegd.

Voorgesteld besluit

Kennis te nemen van de startnotitie bedrijventerrein Wijchen Oost

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

Kennis te nemen van de startnotitie bedrijventerrein Wijchen Oost

Openbaar Zaaknummer: 31487

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Startdocument toekomstvisie bedrijventerrein Wijchen oost

Kernboodschap

In 2020 zal er een nieuw bestemmingsplan voor bedrijventerrein Wijchen oost opgesteld worden. In aanloop naar dat bestemmingsplan zal er een visie ontwikkelt worden over wat er nodig is om dit bedrijventerrein toekomstbestendig te maken en te houden. Als aftrap van dit proces is er een startdocument opgesteld. Bij deze kunt u kennis nemen van dit document.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
-	-

Toelichting

In 2020 zal er een nieuw bestemmingsplan voor bedrijventerrein Wijchen oost vastgesteld moeten worden. Voordat dit bestemmingsplan vastgesteld kan worden is het belangrijk om te weten wat er nodig is om dit bedrijventerrein toekomstbestendig te maken en te houden. Daarvoor hebben we binnen de ambtelijke organisatie geïnventariseerd wat er de komende jaren beleidsmatig aan de orde komt. Vervolgens is er gesproken met de parkmanager en het bestuur van bedrijventerreinvereniging Wijchen oost over wat zij belangrijk vinden en hoe het proces tot informatievergaring aan te vliegen.
Door de procesbegeleider zijn gesprekken gevoerd met eigenaren van diverse ondernemingen en vastgoedeigenaren, verspreid over het terrein en van verschillende omvang.
Eind januari hebben we een werksessie met ondernemers van het bedrijventerrein georganiseerd. Het doel van deze bijeenkomst was om op te halen wat zij belangrijk vinden om in de toekomst goed te kunnen ondernemen. Dit is opgenomen in het startdocument.

Gevolgen

Het gewenste resultaat bestaat uit twee parallelle sporen:

Parallel spoor 1: We gaan voor de kortere termijn aan de slag met de deelprojecten uit de startnotitie.

We werken de acht deelprojecten verder uit, te weten:

- Een plan van aanpak leegstand en verloedering om uitstraling te verbeteren, op initiatief van de eigenaren en in samenspraak met de gemeente

- Een plan van aanpak voor parkeeroplossingen
- Een plan van aanpak voor multifunctioneel weggebruik: veiligheid en manoeuvreerruimte op de weg voor alle weggebruikers
- Onderzoek naar betere doorstroming van/naar A326
- Plan voor ruimtelijke kwaliteit, uitstraling, imago en beeldkwaliteit.
- Duidelijkheid scheppen over clustering van de functies (bestemmingen) op het bedrijventerrein
- Beleid ontwikkelen over wonen op het bedrijventerrein met meerjaren uitvoeringsplan en communicatieplan
- Plannen ontwikkelen voor innovatie, duurzaamheid en circulariteit

De acties uit de deelprojecten dragen bij aan de toekomstbestendigheid om goed te kunnen blijven ondernemen op de korte termijn.

Parallel spoor 2: Voor de lange termijn en het bestemmingsplan gaan we verder met de visievorming.

Het uiteindelijke resultaat moet een toekomstbestendig bedrijventerrein zijn waarop het goed werken en wonen is waarbij duidelijkheid bestaat over de diverse functies die het bedrijventerrein heeft. Naast de deelprojecten loopt een parallel spoor dat zich richt op de kaders voor het bestemmingsplan. Deze kaders staan in de visie vervat (o.a. met de onderwerpen wonen en duurzaamheid).

Om uitgangspunten voor de deelprojecten te hebben is het veelal noodzakelijk dat je deze langs je visie kunt leggen. Om de voortvarendheid erin te houden doen we dit tegelijk met het oppakken van de deelprojecten. Daar waar visie en projecten elkaar raken, passen we de planning daarop aan. Het moet immers wel doordacht zijn wat we doen.

Communicatie

Na de ondernemersbijeenkomst van 29 januari zijn de aanwezigen in mei per brief geïnformeerd over de voortgang van het proces. In de eerste helft van oktober wordt er een nieuwe bijeenkomst georganiseerd voor de ondernemers waarbij de startnotitie en het vervolgproces worden toegelicht.

Uitvoering of Vervolgstappen

De volgende stap is dat er een procesplanning gemaakt wordt.
Voor elk deelproject wordt in beeld gebracht welke personen nodig zijn. Daarnaast wordt de planning afgestemd op de bestaande beleidscycli.
Vervolgens worden de afzonderlijke werkgroepen geformeerd. Voor vervolgacties waar budget voor nodig is zal een afzonderlijk voorstel gemaakt worden.

Geheimhouding:

Niet van toepassing.

STARTDOCUMENT TOEKOMSTVISIE WIJCHEN OOST

6 MAART 2019

BUREAU STEDELIJKE PLANNING

Status:
Definitief

Datum:
26 maart 2019

Een product van:
Bureau Stedelijke Planning bv
Schootsestraat 14
5616 RD Eindhoven
040 - 3043004
www.stedplan.nl
info@stedplan.nl

Team Projectmanagement
Bianca Lemm MSc
Anita van Limpt MRE

Voor meer informatie: Anita van Limpt MRE, avl@stedplan.nl

In opdracht van:
Gemeente Wijchen

De in dit document verstrekte informatie mag uitsluitend worden gebruikt in het kader van de opdracht waarvoor deze is opgesteld. Elk ander gebruik behoeft de voorafgaande schriftelijke toestemming van Bureau Stedelijke Planning BV©.

Projectnummer: 2018.E.157
Referentie: 2018.E.157 Wijchen Oost PM

MANAGEMENTSAMENVATTING 4

1 INLEIDING 5

1.1 AANLEIDING

1.2 DOELSTELLING STARTDOCUMENT

1.3 AANPAK EN PROCES

2 LIGGING, PROFIEL EN CONTEXT 7

2.1 WIJCHEN-OOST

2.2 CONTEXT

2.3 BELEIDSKADER

3 STAKEHOLDERANALYSE 18

4 THEMA'S EN SWOT-ANALYSE 20

5 AANPAK VERVOLG 27

5.1 DOELSTELLINGEN

5.2 ACTIVITEITEN & DEELPROJECTEN

5.3 UITVOERING & ORGANISATIE

BRONNEN

BIJLAGEN

BIJLAGE 1: DEFINITIES PDV EN GDV

BIJLAGE 2: OVERZICHTSKAARTJES FUNCTIES

OP VERZOEK TER INZAGE:

- VERSLAG INTERVIEWS (VERTROUWELIJK)
- VERSLAG WERKSESSIES AMBTELIJKE TEAMS

MANAGEMENTSAMENVATTING

Dit startdocument is het eindresultaat van een eerste verkenning van de wensen en behoeften van de gemeente en de ondernemers voor de toekomst van Wijchen-Oost.
Voor de toekomst van het bedrijventerrein een richtinggevend kader en deelplannen voor de aanpak. Dient ook al input voor een nieuw te ontwikkelen omgevingsplan (bestemmingsplan).

Aan de hand van de volgende actuele thema's:
- Ruimtelijke kwaliteit & functionaliteit
- Bereikbaarheid, mobiliteit & parkeren
- Economie, maatschappij & organisatie
- Duurzaamheid, circulariteit, energie en klimaat

Samen met ondernemers, parkmanager en gemeente is per thema een SWOT-analyse uitgevoerd en zijn oplossingsrichtingen gedefinieerd.
Met als eindresultaat gezamenlijke doelstellingen en activiteiten en een overzicht van aan te pakken deelprojecten. Deze zijn:

1. Plan van aanpak leegstand en verloedering om uitstraling te verbeteren, op initiatief van de eigenaren en in samenwerking met de gemeente.
2. Plan van aanpak parkeeroplossingen.
3. Plan van aanpak voor multifunctioneel weggebruik: veiligheid en manoeuvreerruimte op de weg voor alle weggebruikers.
4. Plan voor verbeteren doorstroming van/naar A326.
5. Plan voor ruimtelijke kwaliteit, uitstraling, imago, beeldkwaliteit.
6. Duidelijkheid over clustering van de functies (bestemmingen) op het bedrijventerrein, zoals onder andere maakindustrie, PDV/GDV, handel en reparaties van auto's, dienstverlening, facilitaire voorzieningen, ruimte voor start-ups en scale-ups in combinatie met onderwijs en kennis.
7. Beleid ontwikkelen over wonen op het bedrijventerrein met meerjaren uitvoeringsplan en communicatieplan.
8. Plannen ontwikkelen voor innovatie, duurzaamheid en circulariteit.

Voor de aanpak van de deelprojecten wordt voorgesteld om onder andere werkgroepen te installeren, bij voorkeur onder de regie van parkmanagement, met vertegenwoordigers uit de ondernemingen en van de gemeente. Initiatieven komen zowel van de ondernemers, eigenaren als de gemeente.

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

De gemeente Wijchen heeft de ambitie om samen met de parkmanager en de bedrijvenvereniging Wijchen Oost een visie en plannen te maken voor de tweede revitalisering van bedrijventerrein Wijchen Oost. Het bedrijventerrein moet weer toekomstbestendig worden. Het verbeteren van de parkeersituatie, handhaving op het bedrijventerrein, verduurzaming en een mogelijke herziening van het bestemmingsplan zijn hierbij belangrijke thema's (Coalitieakkoord Wijchen 2018-2022).

Dit startdocument is het eindresultaat van een eerste verkenning van de wensen en behoeften van de gemeente en de ondernemers voor de toekomst van Wijchen-Oost. Deze eerste verkenning heeft plaatsgevonden eind 2018/begin 2019.

1.2 DOELSTELLING STARTDOCUMENT

Het opstellen van dit startdocument voor de toekomst van bedrijventerrein Wijchen-Oost kent meerdere doelstellingen.

Ten eerste is het belangrijk om voor de toekomst van het bedrijventerrein een richtinggevend kader (routeplan) met beoogde deelplannen te hebben. Voor het opstellen van dit startdocument zijn de toekomstige opgaven voor bedrijventerrein Wijchen-Oost geïnventariseerd aan de hand van actuele thema's. Bij de inventarisatie zijn veel stakeholders betrokken. Zo ontstaat een plan met draagvlak en daardoor de grootste kans op concrete aanpak van de deelprojecten. In het laatste hoofdstuk van dit startdocument is een uitvoeringsagenda opgenomen. Dit dient als leidraad voor de vervolgstappen. De uitkomsten van het startdocument kunnen ook worden gebruikt als input voor het nieuw te ontwikkelen omgevingsplan (bestemmingsplan) voor het bedrijventerrein.

Ten tweede is het proces om te komen tot deze notitie ook van belang. Tijdens het proces van afgelopen maanden is zowel bij de gemeente als bij de ondernemers nog eens een keer de aandacht gevestigd op het belang van een kwalitatief en goed functionerend bedrijventerrein. Denk hierbij aan het bieden van werkgelegenheid bij de bedrijven voor de (lokale) maatschappij, prettig en veilig kunnen vertoeven op het bedrijventerrein, vasthouden/uitbouwen van de waarde van de bedrijven en van het vastgoed en aandacht voor de toekomstige uitdagingen met betrekking tot duurzaamheid, circulariteit, energie en klimaat.

De aandacht en energie die afgelopen maanden is los gemaakt, moet men proberen vast te houden door de in dit document omschreven thema's en deelprojecten samen aan te pakken en door te pakken op de uitvoering. Alle betrokken partijen (stakeholders) zijn hiervoor gezamenlijk aan zet. Bij het ene project misschien iets meer of minder dan bij het andere project. Maar samen zijn de partijen verantwoordelijk voor de voortgang en resultaten. Hier moeten partijen elkaar ook op kunnen aanspreken. Communicatie is daarvoor een belangrijk middel!

1.3 AANPAK EN PROCES

In de afgelopen maanden is het onderstaande proces doorlopen, met als eindresultaat dit startdocument.

Proces

- Inventarisatie bestaande beleidsdocumenten, ambities en huidige stand van zaken
- Interviews enkele ondernemers en met de parkmanager aan de hand van thema's
- Werksessies met 3 teams van de gemeente Wijchen
  - Team openbare ruimte
  - Team milieu
  - Team handhaving en vergunningen
- Informatie uit interviews en werksessies per thema is verwerkt in SWOT-analyses
- Ondernemersbijeenkomst d.d. 29-01-2019, voor verifiëring en prioritering
- Verwerken input uit ondernemersbijeenkomst en opstellen oplossingsrichtingen
- Opstellen Startdocument Toekomstvisie Wijchen-Oost

Bron: Bureau Stedelijke Planning

Ondernemersbijeenkomst

De opkomst bij de ondernemersbijeenkomst op 29 januari 2019 was groot. Hieruit blijkt de enorme betrokkenheid van de ondernemers en grond/gebouweigenaren bij de ontwikkelingen op bedrijventerrein Wijchen-Oost en het belang dat zij hechten aan inspraak bij de toekomst van het bedrijventerrein. Deze betrokkenheid biedt kansen voor het uitbouwen van een organisatie via parkmanagement (werkgroepen), zoals in dit document wordt aangegeven. Verder is het aan te raden om nu door te pakken bij de aanpak van eerste projecten om momentum niet te verliezen.

2 LIGGING, PROFIEL EN CONTEXT

In dit hoofdstuk is een omschrijving van bedrijventerrein Wijchen-Oost, de context en relevante beleids- en ambitiedocumenten opgenomen.

2.1 WIJCHEN-OOST

BEDRIJVENTERREIN WIJCHEN-OOST >>

Wijchen-Oost is een verzamelnaam voor de bedrijventerreinen Oost, Zesweg en Hofsedam. Samen met het ernaast gelegen bedrijventerrein Bijsterhuizen vormt bedrijventerrein Wijchen Oost het grootste aaneengesloten bedrijventerrein in de Stadsregio Arnhem Nijmegen (het KAN-gebied) ten zuiden van de Waal. Dit bedrijventerrein is het oudste bedrijventerrein van de gemeente. Wijchen-Oost beslaat ca. 155 ha (bruto) en het gehele terrein is uitgegeven. 412 bedrijven hebben zich er gevestigd met in totaal ca. 4.300 werkzame personen.

Realisatiestrategie Wijchen-Oost (2004-2008)
In 2004 is de realisatiestrategie voor de revitalisering van bedrijventerrein Wijchen-Oost vastgesteld. Destijds was er ook een uitgebreide enquête en een inventarisatie gehouden; mede door de revitalisatie is er een bestuur en voor Wijchen-Oost gekomen met werkgroepen, het eerste Keurmerk Veilig Ondernemen is behaald, parkmanagement is gestart en er is een nieuw bestemmingsplan opgesteld. In de Realisatiestrategie was het volgende uitvoeringsprogramma opgesteld en gedeeltelijk uitgevoerd.

- **Verbetering openbare ruimte Centrumzone**, door onder meer de herinrichting van het kruispunt 'Nieuweweg – Kamerlingh Onnesstraat – Buys Ballotstraat' in een rotonde;
- **Kwaliteitsimpuls Centrumzone**, door onder meer intensivering van het ruimtegebruik en bundeling van de parkeervoorzieningen;
- **Kwaliteitsimpuls deelgebied West**, waar het opstellen van een woonwerkvisie onderdeel van was en logistieke bedrijvigheid uitgeplaatst moest worden;
- **Verbetering openbare ruimte deelgebied Zuid**, door aanleg van een rotonde bij Nieuweweg/Graafseweg;
- **Kwaliteitsimpuls deelgebied Zuid**, waar logistieke bedrijvigheid en woonfuncties uitgeplaatst/beëindigd moesten worden;
- **Verbetering openbare ruimte deelgebied Noord**, door aanpassing van het wegprofiel Zesweg en de aanleg van parkeerhavens in het openbaar gebied;
- **Kwaliteitsimpuls deelgebied Noord**, door onder meer een stedenbouwkundige uitwerking van de (interne) ontsluitingsstructuur.

Bereikbaarheid
Het terrein is gelegen in het oosten van de gemeente en heeft een gunstige ligging ten opzichte van de A73 (Venlo-Nijmegen). Vanuit Nijmegen is Wijchen-Oost goed bereikbaar via de N324/Nieuweweg. Daarnaast zijn er aansluitingen met de A50 (Eindhoven-Arnhem) en A59 (’s-Hertogenbosch en Waalwijk) via de A326. De ligging ten opzichte van het snelwegennet is daarmee goed. De belangrijkste ontsluitingswegen binnen Wijchen zijn de Randweg Noord, Edisonstraat/-Einsteinstraat, Gagelvenseweg/Schoenaker, Nieuweweg en Stationslaan. Daarnaast loopt een spoorlijn over het bedrijventerrein, deze heeft geen verbindingen met het terrein.

Wijchen-Oost ligt ca. 2 kilometer van het station Wijchen en zo’n 2,5 kilometer van station Nijmegen Dukenburg. Deze stations zijn met de bus in enkele minuten te bereiken.

FIGUUR 1: LIGGING EN BEREIKBAARHEID WIJCHEN-OOST

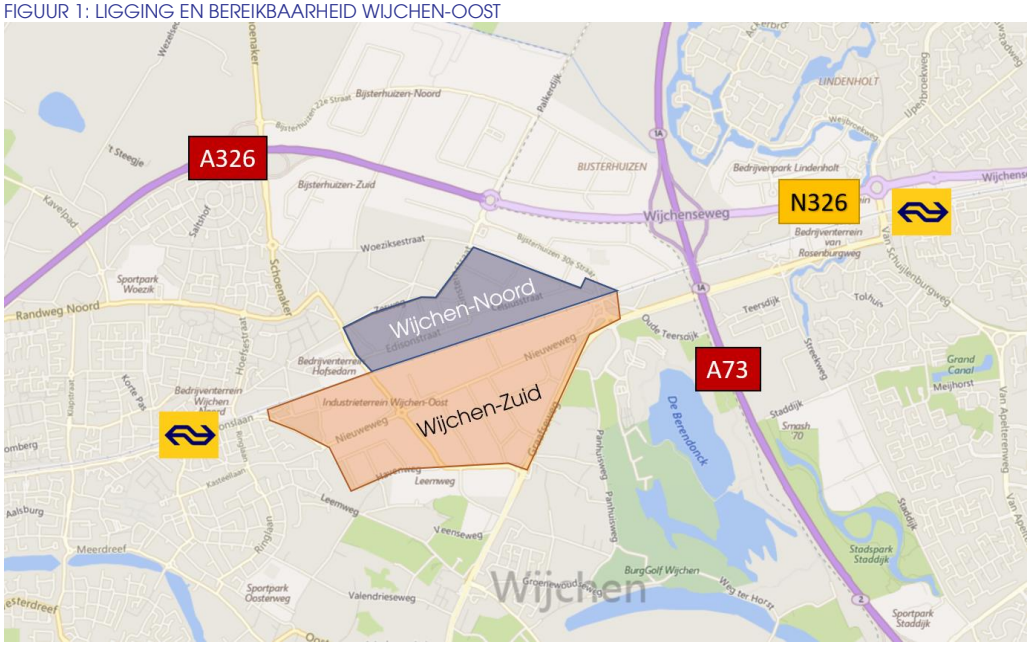

Profilering en functies op het bedrijventerrein
Wijchen-Oost kent twee deelgebieden: het deel ten noorden van de spoorlijn Nijmegen–’s-Hertogenbosch en het deel ten zuiden van de spoorlijn. Beide deelgebieden kennen een verschil in ontstaansgeschiedenis en een verschil in invulling. Het noordelijke deel is nieuwer en kent relatief veel kleine kavels met woonwerkeenheden. Het zuidelijke deel is als eerste ontwikkeld en daar hebben zich met name een aantal grote (productie)bedrijven gevestigd en later veel autobedrijven.

In de kern van het bedrijventerrein rondom de rotonde aan de Nieuweweg-Buys Ballotstraat en in het oosten is perifere en grootschalige detailhandel (PDV/GDV) gevestigd. In bijlage 1 wordt een omschrijving van de definities van PDV en GDV gegeven.

Vanuit functioneel oogpunt is een meer verfijnde indeling te maken, die ook als zodanig in de verschillende bestemmingen terugkomt. Daarbij is de toegestane milieucategorie een belangrijke leidraad. De toegestane categorie komt enerzijds voort uit de ter plaatse aanwezige bedrijven, maar ook de mate van functiemenging en de nabijheid van hindergevoelige objecten in de omgeving.

Zo bevinden zich in het westen van het terrein voornamelijk industrie, ambachten en autobedrijven. In het centrale gebied zijn bedrijven tot en met milieucategorie 4 toegestaan, waardoor er met name zware industriële bedrijven gevestigd zijn.

Om inzicht te krijgen van de verschillende soorten functies op bedrijventerrein Wijchen-Oost en hun ligging op het bedrijventerrein zijn overzichtskaartjes gemaakt per branche. Deze kaartjes zijn opgenomen in bijlage 2.
Ter illustratie is hieronder één kaartje opgenomen.

FIGUUR 2: OVERZICHTSKAARTJE MET VESTIGINGEN VAN MAAKINDUSTRIE

Uit deze inventarisatie blijkt dat de volgende branches goed vertegenwoordigd zijn:

- Handel en reparatie van auto′ s,
- Groothandel,
- Dienstverlening,
- Detailhandel,
- Bouwbedrijven (en gerelateerde bedrijven),
- Maakindustrie (vervaardigen, reparatie en bewerking van producten).

Wat opvalt is dat er weinig horecagelegenheden aanwezig zijn op het bedrijventerrein en logistiek (goederen en personenvervoer) komt ook minder voor. Logistieke bedrijfshuisvesting concentreert zich meer op Bijsterhuizen. Detailhandel, grootschalig en kleinschalig, (incl. detailhandel via internet) is versnipperd op het bedrijventerrein gevestigd.

Let op! Deze inventarisatie is een momentopname; door verhuizingen of bijvoorbeeld wijzigingen in de bedrijfsvoering kan het overzicht veranderen.

Bestemmingsplan
In het bestemmingsplan Bedrijventerrein Oost (2008) is het terrein grotendeels bestemd als bedrijventerrein. Centraal in het plangebied heeft een klein stuk een gemengde bestemming. Deze gebieden zijn bestemd als Gemengd I en Gemengd II en zijn bestemd voor verschillende soorten detailhandel. Daarnaast bevinden zich er een aantal burgerwoningen en bedrijfswoningen, die ook als dusdanig zijn bestemd. Tot slot is een klein deel geheel in het oosten van het plangebied bestemd als horeca.

FIGUUR 3: PLANKAART BESTEMMINGSPLAN BEDRIJVENTERREIN OOST (2008)

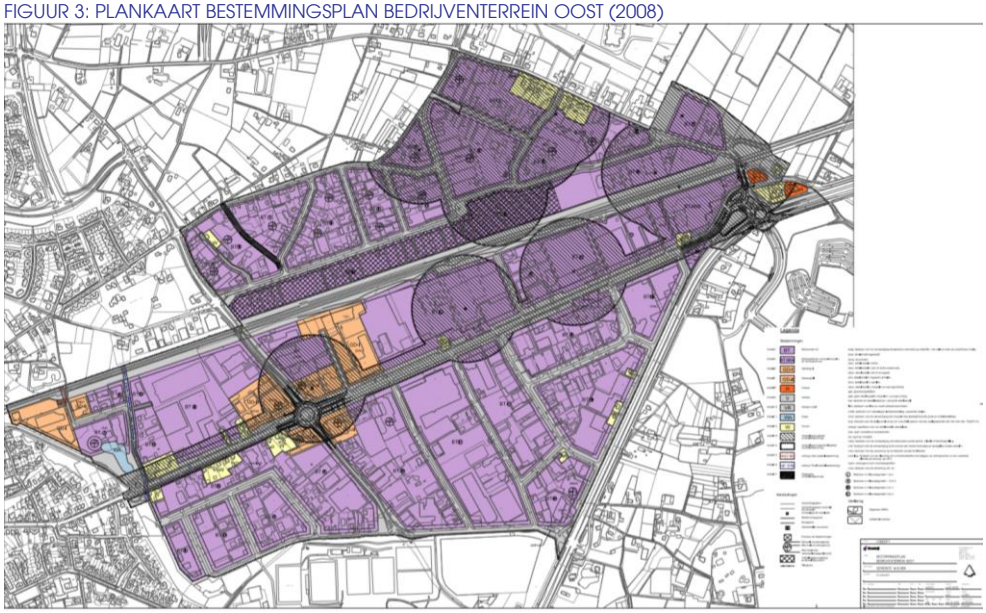

Bron: www.ruimtelijkeplannen.nl

Aanbod bedrijfslocaties
Het aanbod en leegstand van bedrijfslocaties op het bedrijventerrein is gering.

- Op Funda in Business (d.d. 24-10-2018) worden ca. 20 (kleine) bedrijfslocaties met een oppervlakte tussen 200 en 2.000 m² te koop/te huur aangeboden.
- Grote locaties op Funda-in-Business zijn:
  - Nieuweweg 271-275 12.700 m2
  - Nieuweweg 97 6.000 m2
  - Nieuweweg 160 2.379 m2
  - Havenweg 4a 2.764 m2
  - Havenweg 8 3.166 m2

  27.000 m² + kleine locaties

PARKMANAGEMENT EN BEDRIJVENVERENIGING WIJCHEN-OOST

Bedrijvenvereniging Wijchen Oost komt op voor de gezamenlijke belangen van de bedrijven die op Bedrijventerrein Oost zijn gevestigd. Het lidmaatschap is vrijwillig en bestaat uit een jaarlijkse contributie. De bedrijvenvereniging kent ca. 135 leden.

Voor de ondernemers en voor het terrein in haar geheel is het van belang dat het terrein goed onderhouden wordt en dat het veilig en goed ontsloten is, zowel qua wegen als ICT, en er bovendien aantrekkelijk uit ziet. Ook klanten en medewerkers hechten belang aan deze zaken. Het bedrijventerrein heeft een parkmanager die als doel heeft om (toegevoegde) waarde op lange termijn te behouden en te ontwikkelen voor het terrein en de stakeholders.
Via reclamebelasting (ondernemersfonds) dragen ondernemers bij aan het parkmanagement. Gezamenlijke activiteiten zijn onder andere KVO, beveiliging en collectieve inkoop. Het bedrijventerrein is gerevitaliseerd en ontsloten met een modern glasvezelnetwerk. De ondernemers zamelen collectief afval in en er bestaat collectieve surveillance en cameratoezicht.

KVO
De veiligheid wordt al vele jaren geborgd door het Keurmerk Veilig Ondernemen. Binnen de kaders van dit Keurmerk wordt in een werkgroep nauw samengewerkt met gemeente, politie, brandweer en bedrijvenvereniging Bijsterhuizen. De bedrijvenvereniging zorgt er samen met Gemeente Wijchen voor dat het terrein er schoon en aantrekkelijk blijft.

Bron: www.bedrijvenvereniging-wijchenoost.nl

GEORGANISEERDE CRIMINALITEIT EN ONDERMIJNING BEDRIJVENTERREIN OOST

Georganiseerde criminaliteit ondermijnt het lokale gezag, verslechtert veiligheid en leefbaarheid en levert schade op voor ondernemers. De aanpak van georganiseerde criminaliteit richt zich op de cruciale ondersteunende activiteiten van 'de bovenwereld' aan 'de onderwereld'. De onderwereld maakt voor illegale activiteiten gebruik van diensten van 'de bovenwereld'. Bijvoorbeeld voor distributie, financiële handelingen, vergunningen en huisvesting. Ook zijn criminelen vaak op zoek naar manieren om illegaal verkregen vermogen wit te wassen. Bijvoorbeeld door te investeren in vastgoed. Ook in de gemeente Wijchen is sprake van ondermijnende criminaliteit. Bedrijventerreinen als Wijchen-Oost zijn extra vatbaar voor ondermijnende criminaliteit door de lage sociale controle en daarnaast de frequentie van de handhavingscontroles.

Als antwoord hierop zijn samenwerkingsverbanden opgezet tussen diverse partners die betrokken zijn bij de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Door een integrale aanpak van georganiseerde criminaliteit willen we voorkomen dat georganiseerde criminaliteit door overheid en bedrijfsleven wordt gefaciliteerd. Ook voorkom je door een dergelijke aanpak dat er vermenging ontstaat tussen georganiseerde criminaliteit en overheid en bedrijfsleven. Tevens doorbreek je hiermee economische machtsposities die zijn opgebouwd met kapitaal dat met criminele activiteiten is verdiend.

2.2 CONTEXT

Hieronder volgt een opsomming van de bedrijventerreinen in de directe omgeving van Wijchen-Oost met de belangrijkste kenmerken zoals oppervlakte, uitgeefbaar areaal, maximale milieuhindercategorie en profiel.

Bijsterhuizen (Wijchen, Nijmegen)
- Oppervlakte: 222,6 ha
- Uitgeefbaar: 15,7 ha
- Maximale milieuhindercategorie: 4.1
- Profiel: Bijsterhuizen-Noord: grootschalige logistiek, Bijsterhuizen-Zuid: MKB bedrijven

Dit bedrijventerrein is gelegen in het noordoosten van de gemeente en is zeer goed bereikbaar via de A50 en de A73. Er is ook een actieve bedrijvenvereniging op Bijsterhuizen. Er zijn bouwkavels beschikbaar vanaf € 145,- m2 exclusief BTW (direct uitgeefbaar).

FIGUUR 4: GEMEENTEGRENZEN BEDRIJVENTERREIN BIJSTERHUIZEN

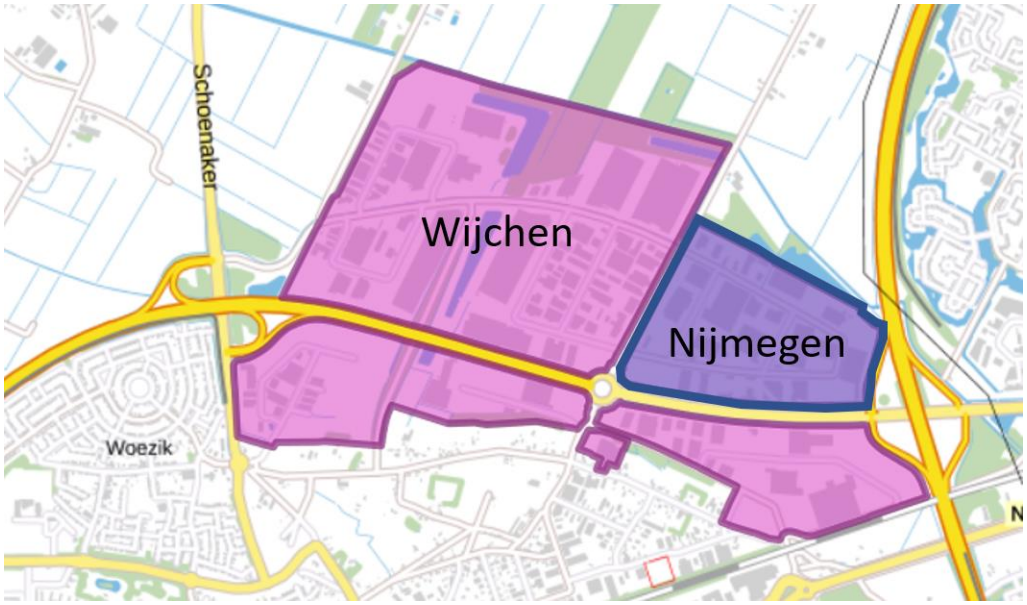

Bron: IBIS

Breekwagen (Wijchen)
- Oppervlakte: 10,6 ha
- Uitgeefbaar: 0 ha
- Maximale milieucategorie: 3.1
- Profiel: gemengd terrein voor MKB bedrijven

Bedrijventerrein Breekwagen is geschikt voor kleinere en middelgrote bedrijven. Dit bedrijventerrein is gelegen in de kern Bergharen.

Kraanvogel (Wijchen):
- Oppervlakte: 3,37 ha
- Uitgeefbaar: 0 ha
- Maximale milieuhindercategorie: 2.0
- Profiel: gemengd terrein

De Kraanvogel is een klein bedrijventerrein vlakbij het station van Wijchen. Hier zijn onder meer een bouwmarkt, een babywinkel en een fietsenzaak gevestigd.

Loonse Waard (Wijchen)
- Oppervlakte: 13,7 ha
- Uitgeefbaar: 0 ha
- Maximale milieucategorie 5.2
- Profiel: gemengd terrein, watergebonden bedrijvigheid

Bedrijventerrein de Loonse Waard is het enige terrein binnen Wijchen waar watergebonden bedrijvigheid mogelijk is. Dit bedrijventerrein kent zowel grotere als kleinere bedrijven. De Loonse Waard is gelegen aan de Maas bij Niftrik.

Bedrijventerrein Van Rosenburgweg (Nijmegen):
- Oppervlakte: 8,5 ha
- Uitgeefbaar: 0 ha
- Maximale milieuhindercategorie: 2
- Profiel: gemengd terrein

Op bedrijventerrein Van Rosenburgweg is een aantal bouwmarkten gevestigd. Ook ligt hier de ijsbaan Triavium.

Brabantse Poort (Nijmegen):
- Oppervlakte: 6,45 ha
- Uitgeefbaar: 0 ha
- Maximale milieuhindercategorie: 4.1
- Profiel: Gemengd terrein

Tussen Bedrijvenpark Lindenholt en bedrijventerrein van Rosenburgweg ligt Brabantse Poort. Dit is een klein terrein waar met name kantoren zijn gevestigd, zoals het CBR Examencentrum en softwarebedrijven.

Lindenholt (Nijmegen):
- Oppervlakte: 27,4 ha
- Uitgeefbaar: 0 ha
- Maximale milieuhindercategorie: 2
- Profiel: Hoogwaardig bedrijvenpark

Bedrijvenpark Lindenholt ligt aan de andere kant van de A73, in de gemeente Nijmegen. Op het bedrijvenpark is met name kantoorhoudende werkgelegenheid gevestigd.

FIGUUR 5: BEDRIJVENTERREINEN OMGEVING WIJCHEN-OOST

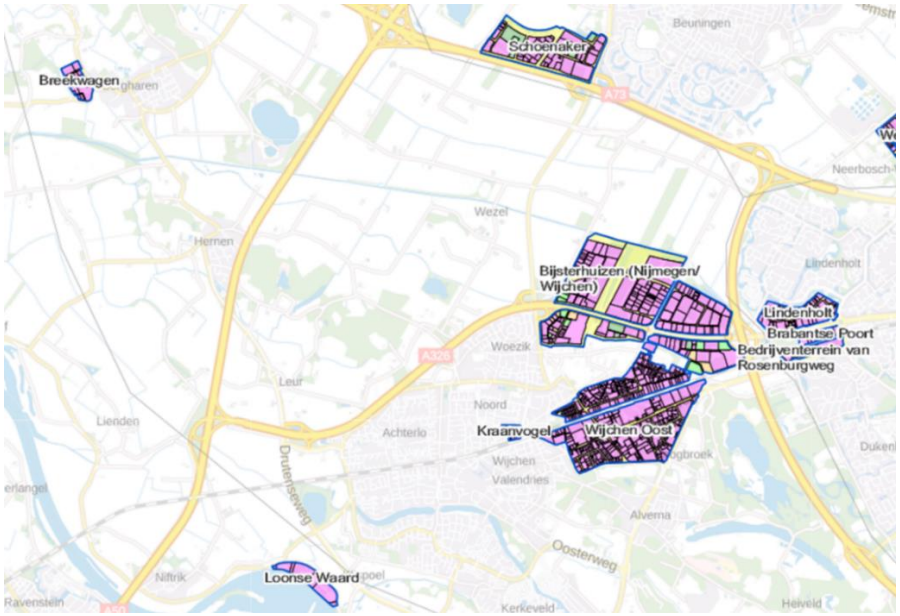

Bron: Provincie Gelderland

2.3 BELEIDSKADER

Omgevingsvisie Gelderland (2018)
De provincie Gelderland kiest ervoor om voor elke regio een RPW (Regionaal Programma Werklocaties) verplicht te stellen. In een RPW worden ten minste afspraken gemaakt over de programmering van bedrijventerreinen. Hiermee wordt het beschikbare aanbod aan werklocaties kwalitatief goed afgestemd op de marktvraag en de regionale economische ambities en kracht van het gebied.
De provincie Gelderland ziet de volgende opgaven:

- Vraag en aanbod van bedrijventerreinen kwantitatief en kwalitatief op elkaar afstemmen;
- Een zorgvuldige ruimtelijke afweging van nieuwe en bestaande locaties die aansluit bij de behoefte van bedrijven;
- Een duurzame inrichting van bedrijventerreinen die courant is en die bijdraagt aan een circulaire economie, waar nodig door tijdige revitalisering of herstructurering;
- Bereikbaarheid afstemmen op de behoefte van de gebruikers.

Regionaal Programma Werklocaties Regio Arnhem-Nijmegen (2017)
De doelstellingen van het RPW zijn:

1. Zorgen voor nieuwe economische ontwikkeling op de juiste locatie in de regio met maximaal rendement voor de werkgelegenheid. Dit geldt zowel voor bedrijventerreinen, kantoren als perifere detailhandel.
2. Ruimte geven aan uitbreiding van lokale bedrijvigheid.
3. In een realistisch tijdspad toewerken naar een economisch evenwicht in vraag en aanbod.
4. De economische marktontwikkelingen nauwlettend volgen en optimaal benutten. Er is een reële kans dat de komende drie jaren (2018, 2019 en 2020) de huidige marktontwikkelingen doorzetten en de uitgifte/verkoop van gronden boven verwachting uitpakt.

Groenstructuurplan Wijchen 2008-2017 (2008)
In 2008 heeft de gemeente Wijchen het groenstructuurplan vastgesteld voor de periode 2008-2017. Omdat er nog geen nieuw groenstructuurplan is opgesteld, nemen we dit plan als uitgangspunt.

Om het oriëntatievermogen binnen het bedrijventerrein en haar deelgebieden te verhogen, wordt de herkenbaarheid van de entrees en rotondes geoptimaliseerd. De entrees langs de Nieuweweg, Buys Ballotstraat en de Graafseweg vormen accentpunten die de herkenbaarheid en het oriëntatievermogen vergroten. De rotonde in het centrumgebied krijgt de functie van accentlocatie.

FIGUUR 6: KAART GROENVISIE

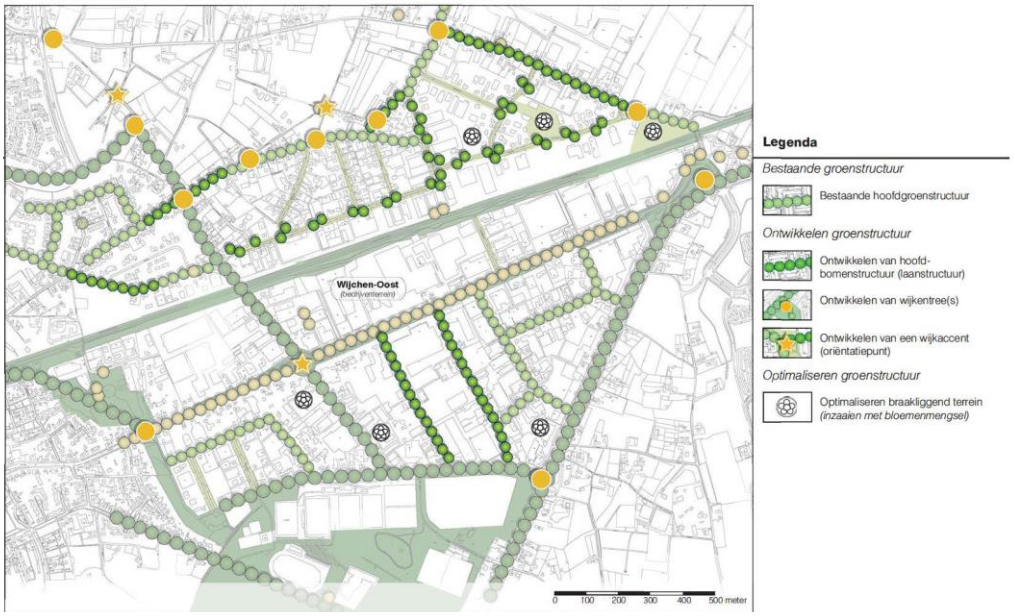

Bron: Groenstructuurplan Wijchen 2008-2017

Structuurvisie Wijchen (2009)
De kansen die de gemeente Wijchen ziet ten aanzien van bedrijvigheid, zijn onder meer:

- Ruimtelijke afstemming in de ontsluiting en zonering van Wijchen Oost en Bijsterhuizen;
- Keuze voor duurzame industrie- en duurzaam ingerichte bedrijventerreinen.

De gemeente streeft naar uitbreiding van de werkgelegenheid. Hieraan wordt onder meer op onderstaande wijze invulling gegeven:

- **Zonering bedrijventerrein Wijchen Oost en bedrijventerrein Bijsterhuizen**:
  De ontwikkeling van de bedrijvigheid en de ontsluiting van bedrijventerrein Wijchen Oost en bedrijventerrein Bijsterhuizen op elkaar afstemmen.
- **Duurzame industrie- en bedrijventerreinen**:
  De gemeente kiest nadrukkelijk voor duurzame industrie- en bedrijventerreinen, waarbij intensiever gebruik wordt gemaakt van de bedrijfsruimte.
- **(Zakelijke) dienstverlening in oost- en westflank van het centrum**:
  De gemeente streeft naar bundeling van de zakelijke en publiekgerichte dienstverlening in de oost- en westflank van het centrum.

Beleidsnotitie detailhandel gemeente Wijchen 2014 (2015)
Om te komen tot een duurzame en toekomstbestendige detailhandelstructuur stelt de gemeente Wijchen de volgende uitgangspunten voor detailhandelsontwikkeling in Wijchen vast:

- Detailhandel in dagelijkse goederen dient te worden geconcentreerd in de bestaande winkelgebieden in de bestaande detailhandelstructuur.
- Detailhandel in niet dagelijkse goederen en buurt overstijgende voorzieningen dienen te worden geconcentreerd in het kernwinkelgebied, behoudens detailhandel in goederen die daar naar aard en omvang niet thuis horen zoals gevaarlijke stoffen en volumineuze artikelen (meubels, sanitair, bouwmaterialen, tuinmaterialen).
- In geval van nieuwe stedelijke ontwikkelingen kan een nieuw buurtsteunpunt aan de structuur worden toegevoegd om ook voor de nieuwe bewoners de mogelijkheid te scheppen om in de buurt hun dagelijkse boodschappen te doen. De grootte van dit buurtsteunpunt moet wel afgestemd zijn op het verzorgingsgebied.
- Pick-up points worden indien mogelijk gekoppeld aan de bestaande detailhandelstructuur, door middel van vestiging aan de randen van de winkelgebieden nabij uitvalswegen en parkeervoorzieningen. Alternatief is vestiging aan of nabij de uitvalswegen, mits dat niet leidt tot nieuwe solitaire winkelvestigingen.

3 STAKEHOLDERANALYSE

Bij de ontwikkelingen rondom bedrijventerreinen zijn diverse partijen in meer of mindere mate betrokken. In onderstaand schema is een overzicht opgenomen van de bij bedrijventerrein Wijchen-Oost betrokken partijen. De mate van hun betrokkenheid (belang) bij de aanpak van bedrijventerrein Wijchen-Oost, is in het schema uitgedrukt in de termen 'meeweten, meedenken, meedoen, meebeslissen (=betalen)'. Dit geeft globaal aan in hoeverre de partijen bij de uitwerking en uitvoering van de ambities en deelplannen moeten worden betrokken. Dit kan echter per ambitie en/of deelproject variëren.

NAAM STAKEHOLDER	OMSCHRIJVING & ROL	BELANG
Ondernemers gevestigd op het bedrijventerrein (en hun werknemers)	Dagelijkse gebruikers Risicodragend ondernemerschap Imago & aantrekkelijke werkomgeving Verantwoordelijk voor zorgvuldig gebruik van de ruimten en gebouwen	Meeweten Meedenken Meedoen Meebeslissen
Eigenaren van gronden en gebouwen op het bedrijventerrein	Ruimte beschikbaar stellen voor ondernemerschap Behoud vastgoedwaarde door behoud van kwaliteit Initiatiefnemer voor fysieke/ruimtelijke ingrepen op eigen terrein	Meeweten Meedenken Meedoen Meebeslissen
Ondernemersvereniging Wijchen-Oost	Verbinden, vertegenwoordigen en versterken samenwerking ondernemers	Meeweten Meedenken Meedoen
Parkmanagement Wijchen-Oost	Verbinden, vertegenwoordigen en versterken samenwerking ondernemers Behoud van kwaliteit bedrijventerrein (KVO), collectieve inkoop	Meeweten Meedenken Meedoen
Gemeente Wijchen, ambtelijk en bestuurlijk	Vorming ambities, visie en beleid Stimuleren uitvoering visies etc. Inrichting en beheer openbare ruimte Handhaving Faciliteren bedrijfsleven en economie	Meeweten Meedenken Meedoen Meebeslissen
Regio Arnhem-Nijmegen	Platform van overleg en afstemming over structurele verbetering van het vestigingsklimaat voor inwoners en bedrijven in de regio van 18 gemeenten	Meeweten Meedenken

Provincie Gelderland	Vorming ambities, visie en beleid Afstemming regionaal vraag en aanbod bedrijventerreinen	Meeweten Meedenken
Andere overheden zoals Waterschap, Rijkswaterstaat	Inrichting, beheer en onderhoud snelwegen, waterwegen etc.	Meeweten Meedenken
Personeel- & onderwijsinstellingen	Werkgelegenheid en stageplaatsen Aansluiten onderwijs op behoefte van de bedrijven	Meeweten Meedenken Meedoen

TABEL 1 STAKEHOLDERS
Bron: Bureau Stedelijke Planning en internet

4 THEMA'S EN SWOT-ANALYSE

In dit hoofdstuk is de informatie verwerkt die is opgehaald tijdens werksessies met verschillende teams van de gemeente, interviews met de parkmanager en enkele ondernemers en tijdens de ondernemersbijeenkomst op Wijchen-Oost.

De werksessies en interviews zijn gehouden aan de hand van een agenda met onderstaande hoofdthema' s.

- Ruimtelijke kwaliteit en functionaliteit,
- Mobiliteit, bereikbaarheid, parkeren,
- Economie, maatschappij en organisatie,
- Duurzaamheid, circulariteit, energie en klimaat.

De uitkomsten van de werksessies en interviews zijn verwerkt in SWOT-analyses, waarvan op de volgende pagina' s steeds per thema de uitwerking is opgenomen.

Vervolgens zijn deze SWOT-analyses tijdens de ondernemersbijeenkomst in januari 2019 gepresenteerd aan de ondernemers en grond/gebouweigenaren van Wijchen-Oost. Bij deze bijeenkomst is iedereen gevraagd om eventuele extra aandachtspunten voor de toekomst van bedrijventerrein Wijchen-Oost aan te geven en om aan te geven welke onderwerpen prioriteit moeten krijgen bij de aanpak van het bedrijventerrein. De wensen en extra aandachtspunten van de ondernemers en eigenaren zijn opgenomen onder de SWOT' s.

Een voorstel voor de aanpak en prioritering is in hoofdstuk 5 opgenomen.

Noot:
Niet alle punten zijn letterlijk overgenomen in dit rapport. De verslagen van de werksessies, interviews en ondernemersbijeenkomsten zijn gearchiveerd door de gemeente. Indien tot uitvoering van een deelproject wordt overgegaan, is het raadzaam deze verslagen te raadplegen als achtergrondinformatie.

SWOT RUIMTELIJKE KWALITEIT & FUNCTIONALITEIT

Strengths

- Mooie entree/hoofdontsluitingsweg Nieuweweg.
- Centrale ligging ten opzicht van dorpskern en snelwegen.
- Functiemenging: bedrijven, ABC-locaties (auto bedrijven), GDV-locaties, wonen.
- Sociale veiligheid/controle dankzij wonen door ondernemers op het bedrijventerrein.
- Onderhoud openbare ruimte wordt over het algemeen als voldoende ervaren.
- Er is een fraaie wandelroute langs het spoor; deze wordt weinig gebruikt door lunchwandelaars.

Weaknesses

- Op sommige delen van het terrein rommelig beeld door veel buitenopslag, veel parkeren in de openbare ruimte, ander gebruik van de bedrijfsgebouwen en bedrijfswoningen.
- Verpaupering door (meerjaren) leegstand.
- Inrichting openbare ruimte heeft niet overal een duidelijke structuur / geen duidelijkheid over functie.
- Functiemenging & versnippering; geen duidelijke sturing op ruimtelijke ordening van de verschillende functies.
- Niet overal een (collectief) glasvezelnetwerk aanwezig.
- Op sommige delen overlast van geur, geluid, fijnstof.

Opportunities

- Gezamenlijk werken aan een kwalitatieve uitstraling van het bedrijventerrein en imago; dit levert een positieve bijdrage aan de waarde van het vastgoed, de economische waarde van de bedrijven en werkt aantrekkelijk voor personeel.
- Ruimte creëren voor centrale ontmoetingsplek (flexwerken/vergaderen en/of horeca); dit bevordert kansen op samenwerking en kruisbestuiving,
- Aanbrengen duidelijke inrichting openbare ruimte, bewegwijzering en aanwijzingen t.b.v. ordentelijk gebruik; ook gebruiken voor promotie van gevestigde bedrijven.
- In kaart brengen van lege plekken op het bedrijventerrein t.b.v. verplaatsingen en uitbreidingen en/of parkeeroplossingen, bijv. via een (gezamenlijke) databank.
- OnFiber biedt glasvezel aan op Wijchen Oost.

Threats

- Ontbreken van visie en geen duidelijk beleid, onduidelijk bestemmingsplan, geen sturing / slagvaardigheid, ontbreken plannen van aanpak (bijv. bij illegale bewoning, parkeren handelswaren op de openbare weg) waardoor meer verrommeling en verpaupering.
- Verschillende functies naast elkaar kunnen over en weer overlast veroorzaken.

Aanvullende input en wensen uit ondernemersbijeenkomst:

- Veel prioriteit voor oplossen van leegstand en verloedering, zoals de panden aan de zuidzijde van de rotonde Nieuweweg – Kamerlingh Onnesstraat. *
- Meer ambitie voor kwaliteit, uitstraling en imago verbetering.
- Inrichten veilige fietsroutes, oa. de routes naar Nijmegen (scholieren).
- Inrichten lunchwandelrondjes met faciliteiten (bankjes, prullenbakken).
- Sommige straten en bochten zijn te smal voor manoeuvreren van vrachtverkeer (bijv. Havenweg).
- Cluster enkele functies (bestemmingen) op het bedrijventerrein.

* De eigenaren kunnen initiatieven voor herontwikkeling en/of opwaardering bespreken met de gemeente. Herontwikkeling van leegstaande gebouwen tot een spraakmakend gebouw en een plek waar ontmoeten centraal staat, kan een grote bijdrage leveren aan de uitstraling van bedrijventerrein Wijchen-Oost. Met betrekking tot de programmering en toegestane functies op deze locatie zal nader onderzoek moeten plaatsvinden om na te gaan wat haalbaar is.

SWOT BEREIKBAARHEID, MOBILITEIT & PARKEREN

Strengths

- Goede bereikbaarheid en nabij snelwegen (A326, A73).

Weaknesses

- Parkeren en manoeuvreren op eigen terrein is niet altijd geregeld op de bedrijfskavels; bedrijfskavels worden te vol gebouwd, waardoor druk op de openbare ruimte.
- Op sommige delen van het bedrijventerrein beperkte parkeer- en manoeuvreerruimte.
- Vrachtwagenparkeren en kamperende vrachtwagenchauffeurs op plekken waar dit niet is toegestaan.
- Bereikbaarheid noord – zuid verbinding en naar A326 soms lastig vanwege lange wachttijden bij spoorwegovergang.
- In sommige straten gevaarlijke verkeerssituatie, o.a. door veel langsparkeren en/of hard rijden (bijv. Edisonstraat).
- Veel fietsers (schoolgaande jeugd) nemen de kortste fietsroute via het bedrijventerrein; dit levert gevaarlijke situaties op.

Opportunities

- Onderzoek naar een veilige inrichting van het bedrijventerrein. oa. voor fietsers van en naar Nijmegen

Threats

- Ontbreken van prioriteit en financiële middelen voor onderzoek en/of gewenste oplossingen.

Aanvullende input en wensen uit ondernemersbijeenkomst:

- Doorstroming van/naar de snelweg A326 verbeteren (Palkerplein en Gagelvenseweg/Schoenaker) verbeteren.
- Helder beleid voor parkeren van personenauto' s en vrachtwagens ontwikkelen en hierop handhaven.
- Veiligheid bij multifunctioneel gebruik van de wegen (voetgangers, fietsers, auto' s, vrachtverkeer, uitritten, laden & lossen, oversteekplaatsen etc.).

SWOT ECONOMIE, MAATSCHAPPIJ & ORGANISATIE >>

Strengths

- Gezonde economie, gezonde bedrijven, kwalitatief hoogwaardige (maak)bedrijven.
- MKB-bedrijven van lokale en betrokken ondernemers.
- Parkmanagement aanwezig en financieel geregeld via Reclamebelasting (doel: schoon, heel en veilig).
- Actieve ondernemersvereniging aanwezig (helaas op dit moment zonder voorzitter).
- Camera beveiliging aanwezig.

Weaknesses

- Onvoldoende handhaving op illegale praktijken / oneigenlijk gebruik / overlastgevende situaties.
- Er is geen centrale flexwerk/flexvergaderruimte en/of horeca voorziening aanwezig.

Opportunities

- Gezamenlijke werkgroepen (overheid, onderwijs en ondernemers) installeren met actuele thema's zoals personeel en onderwijs, duurzaamheid en circulariteit, mobiliteit en bewegen, om kwaliteit op het bedrijventerrein samen te bevorderen.
- Communicatie ontwikkelen m.b.t. het gebruik en functies op het bedrijventerrein, over de bedrijven zelf en bijv. extra waarden zoals aanwezige archeologische waarden,; via diverse communicatie kanalen zoals bewegwijzering, fysieke inrichting en nieuwsbrieven, gesprekstafels.
- Ondersteunen samenwerking met universiteiten en scholen voor doorontwikkelen creaties uit de maakindustrie en voor kruisbestuiving bedrijven en onderwijs, bijv. robotica. Dit kan door beleid, budget en ook het bieden van een of meerdere locaties voor deze ontwikkelingen.
- Ruimte creëren voor start-ups en scale-ups in de maakindustrie.
- In samenspraak (gemeente, ondernemersvereniging en ondernemers/eigenaren) een visie en uitvoeringsplan met planning/fasering opstellen en gezamenlijk de uitvoering aanpakken.

Threats

- Ontbreken prioriteit en financiële middelen bij bedrijven en overheid voor organisatie van gezamenlijke activiteiten etc.

- Plan van aanpak voor Handhaving en prioritering: 'Task Force' met meerjarenplan. Ideeën hiervoor zijn: bijv. 'verhuispremie', inzet Bibob, handhaving op milieudelicten, parkeerverbod op sommige delen instellen, 30 km zone instellen etc.

Aanvullende input en wensen uit ondernemersbijeenkomst:

- Samenwerken met kennis- en onderwijsinstellingen.
- Werkgroepen per thema inrichten met ondernemers en ambtenaren onder regie van parkmanagement of gemeente.
- Task Force Handhaving: gezamenlijk opstellen van plan van aanpak voor Handhaving voor illegale praktijken, parkeren etc.

SWOT DUURZAAM & GEZOND

Strengths

- De Wijchense MKB-er en ondernemer is trots op de Wijchense (maak)industrie!
- Deels afkoppeling HWA.

Weaknesses

- Geen prioriteit bij veel ondernemers voor duurzaamheid, circulariteit, energie en klimaatadaptatie.

Opportunities

- Wandelroute langs spoor beter vindbaar en aantrekkelijker maken en wandelen/bewegen tijdens lunch stimuleren.
- Opstellen overzicht van subsidiemogelijkheden voor duurzaamheidsingrepen; bijv. SDE-subsidie., aansluiten bij Power2Nijmegen en NijmeegseEconomieCiculair (NEC) 3.0.
- In kaart brengen van restwarmte/reststoffen bij bedrijven op Wijchen-Oost t.b.v. circulariteit.
- Afkoppelen HWA bij verbouw, herontwikkeling, reconstructie etc.

Threats

- Er wordt weinig/niets ondernomen voor duurzaamheid, circulariteit en energie. Kans op innovatie en kruisbestuiving m.b.t. deze onderwerpen wordt gemist door de ondernemers.

Aanvullende input en wensen uit ondernemersbijeenkomst:

- Er zijn vele ideeën en ambities bij de ondernemers. De aanpak en uitvoering kan worden gestimuleerd door bijv. subsidies en door steun vanuit de (nieuwe) duurzaamheidscoördinator van de gemeente, in samenwerking met een werkgroep Duurzaamheid onder regie van Parkmanagement.

5 AANPAK VERVOLG

Uit de analyse die in het vorige hoofdstuk is verwerkt, komen een aantal doelstellingen voort. In dit hoofdstuk zijn de doelstellingen voor de vervolgaanpak opgesomd. Vervolgens is een voorstel voor de uitvoering van activiteiten en aanpak van de deelprojecten opgenomen.

5.1 DOELSTELLINGEN

De gemeente Wijchen, de parkmanager en de ondernemers van Wijchen-Oost hebben de ambitie om bedrijventerrein Oost toekomstbestendig te maken en houden.
Belangrijke doelstellingen hierbij zijn onder meer:

- Verbeteren ruimtelijke kwaliteit en uitstraling
- Plan voor parkeeroplossingen en handhaving
- Verbetering doorstroming van/naar A326
- Verbeteren veiligheid weggebruikers
- Duurzaamheid en gezondheid
- Duidelijkheid clustervorming en functies op het bedrijventerrein
- Duidelijkheid over wonen op het bedrijventerrein
- Innoveren door samenwerking en creëren van ruimte voor ontmoeten
- Inrichten van werkgroepen

Communicatie als rode draad
Naast bovengenoemde doelstellingen is communicatie een belangrijk middel om alle stakeholders betrokken te houden, zowel voor begrip voor de mogelijkheden en onmogelijkheden als om hen te stimuleren mee te doen bij de aanpak.

Om te beginnen is het wenselijk om te communiceren over de oplevering van dit startdocument en de vervolgaanpak. Dit kan bijvoorbeeld in een periodieke nieuwsbrief.

5.2 ACTIVITEITEN & DEELPROJECTEN

De doelstellingen kunnen worden bereikt door gezamenlijk te werken aan deelprojecten en de samenwerking die hiervoor nodig is te organiseren. Daarvoor kunnen onderstaande activiteiten en deelprojecten worden opgepakt.

Activiteiten:

- Installeren van werkgroepen onder regie van parkmanagement en in samenwerking met de gemeente en de ondernemersvereniging:
  - Economie, werkgelegenheid, onderwijs, kennis en innovatie,
  - Duurzaamheid, circulariteit, energie en klimaat,
  - Mobiliteit en parkeren,
  - Ruimtelijke kwaliteit en functionaliteit,
  - Task force handhaving (=> onder regie van de gemeente).
- Duurzaamheidscoördinator van de gemeente koppelen aan de werkgroep.
- Inrichten van een integraal team ('Task Force') bij de gemeente voor beleid, aanpak en handhaving van de verschillende deelprojecten op het bedrijventerrein.
- Ook onderwijs en het werkbedrijf betrekken bij deelprojecten en/of onderwerpen van de werkgroepen.
- Communicatieplan & planning opzetten met daarin aandacht voor de verschillende soorten communicatiekanalen (digitaal en fysiek) en hun onderlinge samenhang.

Deelprojecten:

9. Plan van aanpak leegstand en verloedering om uitstraling te verbeteren, op initiatief van de eigenaren en in samenwerking met de gemeente.
10. Plan van aanpak parkeeroplossingen.
11. Plan van aanpak voor multifunctioneel weggebruik: veiligheid en manoeuvreerruimte op de weg voor alle weggebruikers.
12. Plan voor verbeteren doorstroming van/naar A326.
13. Plan voor ruimtelijke kwaliteit, uitstraling, imago, beeldkwaliteit.
14. Duidelijkheid over clustering van de functies (bestemmingen) op het bedrijventerrein, zoals onder andere maakindustrie, PDV/GDV, handel en reparaties van auto's, dienstverlening, facilitaire voorzieningen, ruimte voor start-ups en scale-ups in combinatie met onderwijs en kennis.
15. Beleid ontwikkelen over wonen op het bedrijventerrein met meerjaren uitvoeringsplan en communicatieplan.
16. Plannen ontwikkelen voor innovatie, duurzaamheid en circulariteit.

Sommige deelprojecten kunnen snel en eenvoudig worden uitgevoerd (quick wins). Voor andere deelprojecten zal eerst een projectplan of businesscase moeten worden opgesteld. Daarbij kan de vraag/behoefte, haalbaarheid en de aanpak verder worden onderzocht. Bij een haalbaar plan kan vervolgens worden overgegaan tot uitvoering.

In de volgende paragraaf wordt een voorstel gedaan voor de aanpak in de vorm van een uitvoeringsagenda.

5.3 UITVOERING & ORGANISATIE

Wie doet wat?
Onderstaand schema is in februari 2019 aan het college van Burgemeester en Wethouders gepresenteerd tijdens een terugkoppeling met betrekking tot de voortgang van dit project. Uit dit schema blijkt de integraliteit en noodzaak tot samenwerking tussen gemeente en bedrijfsleven voor de aanpak van de projecten op het bedrijventerrein.

FIGUUR 7: INTEGRALE AANPAK

Thema's	Ondernemers	Samen	Gemeente
Economie, maatschappij en organisatie	- Elkaar beter leren kennen - Samenwerking drie O's	- Verloederde panden opknappen - Werkgroepen op thema. - Mogelijkheid tot lunchwandelen	- Handhaving - Parkeren - Ondermijning - wonen
Duurzaamheid, circulariteit, energie en klimaat	- Collectief inkoop energie en afvalverwijdering - Circulaire (grondstoffen-) stromen - Collectief asbest saneren	- Flexibel bestemmingsplan - In beeld krijgen wat moet in NL om op in te spelen - Afkoppelen verhard oppervlak	- Programmamanager duurzaamheid
Bereikbaarheid, mobiliteit en parkeren	- Parkeergedrag	- Parkeren	- Fiets- en wandelroutes - Verbinding met A326 (2) - Woeziksestraat/30e straat
Ruimtelijke kwaliteit en functionaliteit	- Ontmoetingsplek (met horeca), flexvergaderen	- Meer kwaliteit en uitstraling van gebouwen en openbare ruimte	- Nieuw bestemmingsplan - Wonen

Voor de aanpak van de deelprojecten en activiteiten zijn (financiële) middelen en mensen nodig. Financiële middelen kunnen onder andere worden gevonden in subsidies, stimuleringsprogramma's, budgetten van lopen of geplande projecten (bijvoorbeeld groot onderhoud openbare ruimte) of nieuwe bijdragen.

Aanpak in werkgroepen
Onder de paraplu van parkmanagement en de ondernemersvereniging kunnen werkgroepen worden geïnstalleerd. Aan deze werkgroepen kunnen medewerkers van de gemeente Wijchen en ook andere stakeholders worden toegevoegd.
Als suggestie wordt meegegeven dat ook medewerkers van de bedrijven die affiniteit hebben met een bepaald thema kunnen deelnemen aan een werkgroep. Dit is ook goed voor het netwerk van de medewerkers, kansen op kruisbestuiving, enthousiasme en innovatie!

De aanpak van de acht deelprojecten door de verschillende werkgroepen kan worden opgepakt met behulp van onderstaande 'kaarten' per deelproject.

DEELPROJECT 1) AANPAK LEEGSTAND EN VERBETEREN UITSTRALING

Waarom?

- Leegstand veroorzaakt verrommeling en verslechtert de uitstraling van het bedrijventerrein; bovendien wordt beschikbare ruimte niet zorgvuldig gebruikt.
- Tegelijkertijd is er behoefte aan centrale ontmoetingsplekken op het bedrijventerrein; ruimte voor ontmoeten, flexwerken, flexvergaderen, lunchen, horeca etc.
- Leegstaande locaties kunnen worden gebruikt voor de invulling van deze behoefte, waardoor de uitstraling en beleving van de locaties verbetert.
- Leegstaande locaties, zoals Mawi-complex en de Derks-panden, veroorzaken een verouderde uitstraling op het bedrijventerrein. De aanpak van leegstand door herontwikkeling en een nieuw gebruik verbetert de uitstraling van het hele bedrijventerrein.

Wat?

- Aanpak leegstand en zorgvuldig ruimtegebruik.
- Aanpak leegstand combineren met de behoefte aan ontmoetingsplekken en facilitaire voorzieningen (win-win).
- Leegstand herontwikkelen tot spraakmakende gebouwen en locaties.

Hoe?

- Ontwikkelen van een financieel en ruimtelijk haalbare nieuwe invulling (programmering) onder andere met facilitaire functies, voor het toekomstig gebruik van leegstaande panden en verankeren in het bestemmingsplan-/omgevingsplan.
- Aanpak herontwikkeling.

Wie neemt het initiatief?

- Eigenaren van het leegstaand vastgoed.
- In samenspraak met de gemeente programmering opzetten.

DEELPROJECT 2) PLAN VAN AANPAK PARKEEROPLOSSINGEN

Waarom?

- Er wordt veel op de openbare weg geparkeerd, o.a. handelswaren en personenauto's van personeel, waardoor onoverzichtelijke situaties ontstaan en de uitstraling verrommeld.
- De openbare weg is niet ingericht voor parkeren en manoeuvreren; bedrijven dienen dit op eigen terrein te organiseren; maar vaak zijn door groei van de ondernemingen de bedrijfskavels vol gebouwd of bezet met opslag, of door splitsing van de gebouwen meer gebruikers.
- Vrachtwagens parkeren waar dit niet is toegestaan en ook chauffeurs die overnachten, dit veroorzaakt verrommeling (Woeziksestraat, 30e straat).

Wat?

- Er is behoefte aan duidelijkheid over wat wel/niet mag; beleid opstellen met een communicatieplan en plan van aanpak voor handhaving.
- Er is behoefte aan extra parkeeroplossingen; mogelijkheden onderzoeken zoals parkeren langs het spoor aan de achterzijde van de bedrijven, parkeren in de bermen aangeven waar is toegestaan door een duidelijke inrichting.
- Parkeerruimte voor vrachtwagens.

Hoe?

- Totaal overzicht ontwikkelen van beleidsmaatregelen en (on)mogelijkheden, eenduidig beleid van maken.
- Stapsgewijs uitvoeren van (nieuw) beleid: eerst eenduidig beleid ontwikkelen, hierover (meerdere malen) communiceren en daarna handhaven.
- Financiële middelen reserveren voor uitvoeringsprojecten.
- Communicatieplan maken.
- Extra parkeeroplossingen aanbieden/creëren.

Wie neemt het initiatief?

- Gemeente Wijchen, start met het opzetten van een Werkgroep Mobiliteit en parkeren.
- Bedrijven/ondernemers/werknemers (afstemming).

DEELPROJECT 3) PLAN VAN AANPAK VOOR MULITFUNCTIONEEL WEGGEBRUIK

Waarom?

- Veiligheid voetgangers en fietsers in combinatie met (vracht)verkeer van/naar bedrijven, ladsen & lossen, manoeuvreren, in/uitritten, hard rijden.
- Ruimte voor (vracht)verkeer van/naar bedrijven mag niet worden beperkt; het is een bedrijventerrein.
- Er wordt hard gereden op de Edisonstraat/Einsteinstraat, Zesweg, Kamerlingh Onnesstraat, Havenweg (m.n. aan de zijde waar geen verkeer van rechts komt).
- Parkeren op de openbare weg zorgt voor onoverzichtelijke situaties.

Wat?

- Onderzoek naar verkeerskundige oplossingen om veiligheid te verbeteren.
- Aansturen weggebruikers: personeel, fietsers, bezoekers.
- Handhaving.

Hoe?

- Oplossingen (financieel) inplannen en uitvoeren, bijvoorbeeld inrichting van de weg wijzigen (smaller wegbeeld en fietssuggestiestrook), 30 km-zone?
- Financiële middelen reserveren voor uitvoeringsprojecten.
- Communicatieplan maken.

Wie neemt het initiatief?

- Gemeente Wijchen, start met het opzetten van een Werkgroep Mobiliteit en parkeren.
- Bedrijven/ondernemers/werknemers (afstemming).

DEELPROJECT 4) PLAN VAN AANPAK VERBETEREN DOORSTROMING NAAR A326

Waarom?
- Doorstroming naar A326 wordt steeds slechter door toenemende drukte.
- Verbinding noord – zuid soms lastig vanwege lange wachttijden bij spoorwegovergang.

Wat?
- Behoefte aan snellere verbinding.
- Rekening houden met de groei van aantal bedrijven, waardoor de doorstroming nog slechter wordt.

Hoe?
- Onderzoek snellere verbindingen nu en in de toekomst (bijv. door verbeteren aansluitingen richting A326, Palkerplein, Gagelvenseweg).
- Financiële middelen reserveren voor uitvoeringsprojecten.
- Oplossingen (financieel) inplannen en uitvoeren.

Wie neemt het initiatief?
- Gemeente Wijchen, start met het opzetten van een Werkgroep Mobiliteit en parkeren.

DEELPROJECT 5) VERBETEREN RUIMTELIJKE KWALITEIT & UITSTRALING

Waarom?
- Behoefte aan meer kwaliteit en uitstraling op het hele bedrijventerrein.
- Verbeteren van uitstraling en imago bedrijventerrein, draagt bij aan meerwaarde van het vastgoed en ook imago van de bedrijven.
- Kwalitatieve buitenruimte voor werknemers om te verblijven en of te lunchen, zoals bijv. een lunchwandelroute.

Wat?
- Verbeteren inrichting en beheer & onderhoud openbare en private ruimten, m.n. oplossen leegstand (zie ook deelproject 1).
- Aantrekkelijke lunchwandelroute voor werknemers, met straatmeubilair (bankjes, prullenbakken), paden goed toegankelijk maken (droog) en aangeven routes, werknemers stimuleren om te gebruiken.

Hoe?
- Gezamenlijke ideeën en plan van aanpak ontwikkelen, door alle stakeholders. Stimuleren door goede voorbeelden uit te voeren en bijvoorbeeld een digitale ideeënbus maken?
- Opwaardering van het totaalbeeld door gevel-tot-gevel-aanpak.
- Oplossingen (financieel) inplannen en uitvoeren; combineren met beheer en (groot) onderhoud.
- Uitvoering eventueel samen met opleidingen en/of werkbedrijven oppakken.

Wie neemt het initiatief?
- Werkgroep ruimtelijke kwaliteit en functionaliteit, voor ideeën uitwisseling.
- Bedrijven en eigenaren.
- Gemeente Wijchen.
- Opleidingen, werkbedrijven.

DEELPROJECT 6) DUIDELIJKHEID OVER CLUSTERING FUNCTIES

Waarom?
- Behoefte aan duidelijkheid over clustering van functies (bestemmingen) op het bedrijventerrein, zoals onder andere maakindustrie, PDV/GDV, handel en reparaties van auto's, dienstverlening, facilitaire voorzieningen, ruimte voor start-ups en scale-ups in combinatie met onderwijs en kennis.
- Eenduidig beleid voor alle stakeholders en voorkomen van willekeur bij het toestaan van functies.
- Voorkomen dat verschillende functies met verschillende belangen elkaar niet in de weg gaan zitten (bijv. milieucirkels of mobiliteit).
- Stimuleren van nieuwe functionaliteiten, zoals ruimte voor ontmoetingsplekken.

Wat?
- Ontwikkelen van een ruimtelijk-functionele hoofdstructuur (kaart met deelgebieden).
- Ontwikkelen van vestigingscriteria en afwegingskader per deelgebied.

Hoe?
- Ontwikkelen van beleid/strategie voor de uitvoering (inclusief handhaving).
- Beleid verankeren in een nieuw bestemmingsplan/omgevingsplan.

Wie neemt het initiatief?
- Gemeente Wijchen.
- Werkgroep ruimtelijke kwaliteit en functionaliteit.

DEELPROJECT 7) DUIDELIJKHEID OVER WONEN OP HET BEDRIJVENTERREIN

Waarom?
- Behoefte aan duidelijkheid over wonen op het bedrijventerrein.
- Behoefte aan beleid om te kunnen handhaven.
- Wonen op het bedrijventerrein wordt door de ondernemers als positief ervaren, o.a. vanwege de sociale veiligheid.
- Sommige woningen worden oneigenlijk gebruikt (niet door de ondernemer); dan is er behoefte aan handhaving.

Wat?
- Beleid ontwikkelen over wonen op het bedrijventerrein .
- Meerjaren uitvoeringsplan (inclusief handhaving) opstellen.
- Communicatieplan opstellen.

Hoe?
- In samenspraak met bewoners op het bedrijventerrein.
- Beleid verankeren in een nieuw bestemmingsplan/omgevingsplan.

Wie neemt het initiatief?
- Gemeente Wijchen.
- Werkgroep ruimtelijke kwaliteit en functies (t.b.v. afstemming en communicatie).

DEELPROJECT 8) INNOVATIE, DUURZAAMHEID EN CIRCULARITEIT

Waarom?
- Veel ambities en ideeën bij bedrijven, onderwijs, werkbedrijf en gemeente.
- Werkgelegenheid bevorderen, personeel aantrekken, imago van bedrijven versterken.
- Klimaatdoelstellingen.

Wat?
- Inventariseren ambities en ideeën en raakvlakken onderzoeken (win-win), bijv. collectief organiseren van asbestsanering, zonnepanelen, laadpalen, energiescan, hergebruik restwarmte.
- Inventariseren kansen voor bijdrage (subsidies, financieringen).
- Plannen van aanpak ontwikkelen (draaiboeken zodat niet iedere keer het wiel opnieuw hoeft te worden uitgevonden).
- Platform voor kennis uitwisseling en inzet personeel en opleidingen.
- Meer groene inrichting en wateropvang (combineren met deelproject 5).

Hoe?
- Gezamenlijk oppakken kansen.
- Gebruik maken van noodzaak door wetgeving en regels.
- Ondersteunen bij financiering/subsidie aanvragen.
- Elkaar stimuleren door praktijkvoorbeelden, succesverhalen, gezamenlijke aanpak.

Wie neemt het initiatief?
- Werkgroep Duurzaamheid, circulariteit, energie en klimaat.
- Duurzaamheid coördinator van de gemeente.

BRONNEN

- Funda in Business, meetmoment 24-10-2018.
- Gemeente Wijchen (2004), Realisatiestrategie Wijchen-Oost: revitalisering bedrijventerrein Wijchen Oost.
- Gemeente Wijchen (2009), Structuurvisie
- Gemeente Wijchen (2012), Afwijken beleid vestiging bedrijventerrein Wijchen Oost
- Gemeente Wijchen (2015), Beleidsnotitie detailhandel 2014
- Gemeente Wijchen (2018), Groenstructuurplan Wijchen 2008-2017: (Be)leefbaar groen voor de toekomst.
- Gemeente Wijchen (2018), Coalitieakkoord Wijchen 2018-2022: Krachtiger, socialer, duurzamer en mooier: iedereen doet mee.
- IBIS Bedrijventerreinen
- IBIS Provincie Gelderland
- Provincie Gelderland (2018), Omgevingsvisie Gelderland.
- Regio Arnhem-Nijmegen (2017), Regionaal Programma Werklocaties: Ruimte voor Economische Ontwikkeling.
- Ruimtelijke Plannen

BIJLAGEN

1. Definities van PDV en GDV
2. Overzichtskaartjes per branche

BIJLAGE 1: DEFINITIES PDV EN GDV

Perifere en grootschalige detailhandelsvestigingen (PDV en GDV)

Om de perifere en grootschalige detailhandelsvestigingen in Wijchen toekomstbestendig te maken, is het wenselijk om duidelijkheid over deze locaties te creëren.

Bij detailhandelsvestigingen kan onderscheid worden gemaakt in:

- Centrumvoorzieningen: winkelen en verblijven
- Wijkwinkelvoorzieningen: ondersteunende boodschappencentra
- Perifere en grootschalige vestigingen (PDV/GDV): grootschalig en bereikbaar met auto
- Solitaire locaties: uniek product en locatie (vaak historisch ontstaan)

Verdeling van branchering is meestal als volgt:

- Centrum: dagelijks, mode & luxe, sport & spel,
- PDV/GDV: in en om huis, plant & dier, doe-het-zelf etc. (zie figuur 1),
- Automotive,
- Horeca & Leisure,
- Faciliteiten/voorzieningen, afhaalpunten, maar ook blurring (bijv. flexwerken, ambachten, diensten) i.c.m. ondersteunende horeca,
- Overige.

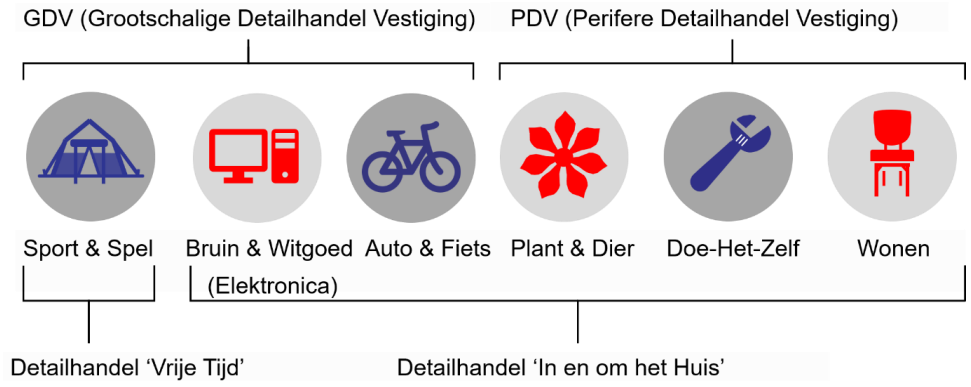

FIGUUR 1 DEFINITIE PDV EN GDV NAAR BRANCHEGROEP EN BRANCHE
Bron: Bureau Stedelijke Planning, volgens indeling Locatus

Op bedrijventerrein Wijchen-Oost zijn 3 gebieden in gebruik voor PDV en GDV, namelijk aan de Graafseweg, bij rotonde Nieuweweg-Buys Ballotstraat-Kamerlingh Onnesstraat en Stationslaan.

Daarbij kan globaal onderscheid worden gemaakt in woonwinkels (Graafseweg en Stationslaan) en doe-het-zelfwinkels (rotonde Nieuweweg). Deze indeling is in de loop der jaren zo gegroeid, zonder dat er een uitgebreid beleid aan ten grondslag ligt.

In het bestemmingsplan 'Bedrijventerrein Oost' (2008) zijn de gebieden rondom de rotonde Nieuweweg en bij de Stationslaan aangewezen als 'gemengd' met specificaties

voor type detailhandel. Maar verder ontbreekt een gerichte detailhandelsnotitie waarmee kan worden gestuurd op de aantallen en m2's detailhandel en op branchering.

Om tot een evenwichtig aanbod te komen binnen de gemeente Wijchen is het wenselijk om samen met de ondernemers van deze detailhandelsvestigingen en de ondernemers van de centrumvoorzieningen tot gezamenlijke uitgangspunten voor nu en in de toekomst te komen.

Afspraken kunnen worden vastgelegd in beleid, planregels, beeldkwaliteitsplan, huishoudelijk (terrein)reglement, uitvoeringsagenda's bijv. voor evenementen en gezamenlijke inrichting terreinen (privaat en publiek) etc.

BIJLAGE 2: OVERZICHTSKAARTJES FUNCTIES

PM: Kaartjes worden afzonderlijk toegevoegd (om te voorkomen dat het digitale bestand te zwaar wordt).

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	483
Extern Zaak ID	Z/19/032502
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	26 september 2019
Agendapunt	5.n
Omschrijving	32502 antwoord op schriftelijke vragen: handhaving op uitstallingen centrum Wijchen
Organisatieonderdeel	domein Fysieke leefomgeving - team Juridische advisering
Eigenaar	Zanten, van, Eric
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Verheijen, J.Th.C.M. (Hans)
Telefoonnummer steller	0884327465
E-mail adres steller	e.van.zanten@drutenwijchen.nl

Bijlagen
19 32502 Schriftelijke vraag VVD - Uitstallingen
antwoord raadsfractie VVD handhaving uitstallingen

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	13 augustus 2019
College BenW openbaar Wijchen	25 juni 2019
Stukken gemeenteraad Wijchen	20 augustus 2019
Raad openbaar Wijchen	**26 september 2019**

Voorgesteld besluit

Kennis nemen van het antwoord op de raadsvragen van de VVD fractie

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

Kennis nemen van het antwoord op de raadsvragen van de VVD fractie

Openbaar Zaaknummer: 32502

Informatienota voor de Gemeenteraad

Antwoord op schriftelijke vragen: Handhaving op uitstallingen centrum Wijchen

Kernboodschap
De berichtgeving dat plotseling door de gemeente gehandhaafd wordt op uitstallingen in het centrum van Wijchen is niet compleet en ligt genuanceerder. In dit antwoord gaan wij hier nader inhoudelijk op in. Op voorhand kunnen wij stellen dat het ons bevreemdt dat de raadsfractie van de VVD Wijchen zich kritisch opstelt t.a.v. de vermeende plotselinge handhaving op uitstallingen. Temeer daar de gemeenteraad in het verleden verzocht is om meer handhaving in het centrum.

Eerdere besluiten
N.v.t.

Antwoord van het college
In navolgende tekst beantwoorden wij de gestelde vragen.
De fractie van de VVD Wijchen heeft via verschillende kanalen van ondernemers in het centrum van Wijchen vernomen dat sinds kort wordt gehandhaafd op het houden van meer dan één uitstalling in het centrumgebied. De beslissing tot handhaving zou genomen zijn in overleg met gemeente, bewoners en maatschappelijke organisaties. De ondernemers zijn niet in deze besluitvorming betrokken.

Vraag 1. Waarom wordt er nu plotseling gehandhaafd op deze regelgeving? Wat was de aanleiding voor het besluit tot handhaving?

Antwoord 1
De stelling dat er sprake is van plotselinge handhaving strookt niet met de werkelijkheid. Op grond van klachten en een (mondeling) verzoek van het centrummanagement om handhavend op te treden tegen de toenemende verrommeling van het centrumgebied, hebben onze BOA's een informatieve brief opgesteld aan de ondernemers die zich hoofdzakelijk 'schuldig' maken aan het hebben van meer dan één uitstalling. Abusievelijk is deze brief breder verspreid, hetgeen tot vragen heeft geleid. Het doel was om overtredende ondernemers eerst te informeren en daarna met hen in gesprek te gaan, hetgeen ook gebeurd is.

Vraag 2. Is er inmiddels al handhavend opgetreden? Zijn er reeds (bestuurlijke) boetes uitgedeeld?

Antwoord 2
Zoals u onder antwoord 1 kunt lezen, is er slechts een informatieve brief gestuurd waarin de reeds bestaande regels uitgelegd zijn. Dit is conform ons beleid waarbij wij eerst de betrokkene attent maken op zijn overtreding via een waarschuwingsbrief, voordat overgegaan wordt op handhaving. Er zijn dus nog geen dwangsombesluiten, bestuurlijke boetes of andere handhavingsinstrumenten gebruikt. Alvorens er besluiten genomen worden, sturen wij altijd eerst een voornemen tot het opleggen van de last onder bestuursdwang of de last onder dwangsom, waardoor overtreders de kans krijgen om

gehoord te worden. Hun zienswijze wordt dan meegenomen in het handhavingsbesluit. Zo ver is het nu echter (nog) niet.

Vraag 3. Waarom bent u voorafgaand aan het besluit tot handhaving niet eerst in overleg gegaan met de ondernemers? Is er sprake geweest van opzettelijke wildgroei of recidive waardoor dit overleg niet plaats heeft gevonden?

Antwoord 3
Ten eerste is het integraal Vergunningen, Toezicht & Handhavingsbeleid is op 16 februari 2016 door het college vastgesteld voor de periode 2016 – 2019 en gepubliceerd. Ook het hieruit afgeleide en vastgestelde uitvoeringsprogramma is gepubliceerd, waardoor eenieder er kennis van heeft kunnen nemen.
Ten tweede zijn er nu klachten ontvangen op basis waarvan een informatieve brief is gestuurd. Dit is conform ons beleid waarbij wij eerst de betrokkene attent maken op zijn overtreding via een waarschuwingsbrief, voordat overgegaan wordt op handhaving. Aan de hand van de brief zijn de BOA's in gesprek gegaan met de overtredende ondernemers.

Wij hopen dat er bij de ondernemers het besef ontstaat dat met het naleven van deze regels bereikt wordt dat er een leefbaar en hoogwaardig centrumgebied blijft bestaan. Als wij dit kunnen bereiken zonder ingewikkelde, tijdrovende handhavingsprocedures, heeft dit uiteraard onze voorkeur.

De Gemeenteraad van Wijchen

19 32502

Plotselinge handhaving op het aantal uitstallingen in het centrum van Wijchen

Schriftelijke vraag van de Wijchense VVD
ingediend 27 mei 2019

Aanleiding:
Via verschillende kanalen heeft de Wijchense VVD van ondernemers in het centrum vernomen, dat sinds kort gehandhaafd wordt op het feit dat ondernemers in het centrum slechts één uitstalling mogen plaatsen. Een uitstalling is een reclamebord of bestaat uit de goederen die de onderneming verkoopt. De beslissing tot handhaving zou zijn genomen in overleg met de gemeente, bewoners en maatschappelijke organisaties. De ondernemers zelf zijn echter niet in deze besluitvorming betrokken.

Vragen:
1. Waarom wordt er nu plotseling gehandhaafd op deze regelgeving? Wat was de aanleiding voor het besluit tot handhaving?
2. Is er inmiddels al handhavend opgetreden? Zijn er reeds (bestuurlijke) boetes uitgedeeld?
3. Waarom bent u voorafgaand aan het besluit tot handhaving niet eerst in overleg gegaan met de ondernemers? Is er sprake geweest van opzettelijke wildgroei of recidive waardoor dit overleg niet plaats heeft gevonden?

Namens de fractie van de Wijchense VVD,

Wessel Krale

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	545
Extern Zaak ID	Z/19/032482
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	26 september 2019
Agendapunt	5.o
Omschrijving	32482 Jaarstukken 2018 RBT KAN
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team Welzijn & Sport
Eigenaar	Ribbink, Rob
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	P3 Economie
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Derks, N.G. (Nick)
Telefoonnummer steller	0884327344
E-mail adres steller	r.ribbink@drutenwijchen.nl

Bijlagen
bijlage_2018 jaarrekening_RBT KAN B.V.
bijlage_2018 jaarrekening_Regio Arnhem Nijmegen B.V.
bijlage_2018 jaarrekening_Stichting RBT Arnhem Nijmegen Veluwe
bijlage_2018 Jaarverslag RBT KAN
Informatienota voor de raad

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Stukken gemeenteraad Wijchen	20 augustus 2019
Raad openbaar Wijchen	**26 september 2019**
College BenW openbaar Wijchen	13 augustus 2019

Voorgesteld besluit

Kennis te nemen van het Jaarverslag en de jaarrekening 2018 van RBT KAN.

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

Kennis te nemen van het Jaarverslag en de jaarrekening 2018 van RBT KAN.

Openbaar Zaaknummer: 32482

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Jaarverslag 2018 RBT KAN

Kernboodschap
Het RBT KAN heeft in 2018 haar activiteiten uitgevoerd ter bevordering van de vrijetijdseconomie binnen het werkgebied Veluwe, regio Arnhem en het Rijk van Nijmegen, waaronder Wijchen. Wij hebben van het RBT KAN het jaarverslag en de jaarrekening 2018 ontvangen. Zie bijlagen. Wij hebben in 2018 een subsidie verstrekt van € 55.474 zoals volgt uit de gemeenschappelijke regeling *Financiële grondslag Stichting RBT KAN*.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)

Toelichting
Stichting RBT KAN heeft het jaarverslag en jaarrekeningen van de stichting alsmede de onderliggende Holding en werkmaatschappijen Visit Veluwe B.V. en Regio Arnhem Nijmegen B.V. aan ons aangeboden. Het jaarverslag geeft een duidelijk beeld van de ondernomen activiteiten in het afgelopen jaar.

De activiteiten bestaan uit:
- destinatiemarketing[1] van de deelgebieden en gemeenten zoals Rijk van Nijmegen, het Land van Maas en Waal en Wijchen;
- het adviseren van de partners op het gebied van de marketing;
- toeristische productontwikkeling.
- naast destinatie-expert is RBT KAN ook aanspreekpunt voor toeristen, online en offline via de VVV-vestigingen en -agentschappen.

RBT KAN kent een publiek-private samenwerking om de vrijetijdseconomie in onze regio te versterken.

Gevolgen
Door de samenwerking op het gebied van destinatiemarketing kunnen we meer voor elkaar krijgen om gericht bezoekers te trekken die hier langer verblijven en navenant meer besteden, dan we op eigen houtje zouden bereiken.

Voor de Regio Arnhem en het Rijk van Nijmegen zijn er in 2018 geen nieuwe regionale cijfers verschenen over bezoekers en bestedingen. In 2019 komt RBT KAN met

[1] Bij destinatiemarketing gaat het om het aantrekken van plaatselijke of regionale bezoekers en toeristen naar een bepaalde bestemming. Destinatiemarketing is erop gericht een bestemming beter op de kaart te zetten. Die bestemming kan een stad zijn (dan spreekt men ook wel van citymarketing), een gebied (gemeente, natuurgebied etc) of een specifieke locatie (als een museum, hotel, of vergaderlocatie etc).

onderzoek om inzicht te krijgen in de economische betekenis van toerisme en recreatie in de regio's en de ontwikkeling hierin. Wat we al wel weten is dat volgens het CBS het aantal verblijfgasten in Nederland steeg met 10 miljoen in de afgelopen vijf jaar. Ook in Gelderland groeide het toerisme in 2018, er werden 12,1 miljoen overnachtingen geregistreerd, zo'n 4,2% meer dan in 2017. Bijna 15% van de overnachtingen in Gelderland zijn afkomstig van buitenlandse gasten, in 2017 was dit nog 13,6%. De binnenlandse markt is voor Gelderland nog altijd de belangrijkste. Het CBS noteerde in 2018 10.351.000 binnenlandse overnachtingen in Gelderland.

Toerisme is een belangrijke economische sector. Alle reden om samen met RBT KAN te blijven werken aan goede destinatiemarketing. Zo bieden bijvoorbeeld de ontwikkelingen in het centrum van Wijchen en de Thermen Berendonck nieuwe kansen om de vrijetijdseconomie in onze gemeente verder te versterken.

Communicatie
-

Uitvoering of Vervolgstappen
RBT KAN heeft van ons een brief ontvangen met de definitieve vaststelling van de financiële bijdrage.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

10.1 Balans per 31 december 2018

ACTIVA	Toelichting	31 dec 2018	31 dec 2017
		€	€
VASTE ACTIVA			
Immateriële vaste activa	1	**132.318**	66.954
Materiële vaste activa	2		
Inventaris		79.542	52.947
Vervoermiddelen		11.826	14.804
Verbouwingen		27.553	55.089
Totaal Materiële vaste activa		**118.921**	122.840
Financiële vaste activa	3		
Deelnemingen in groepsmaatschappijen		0	20.000
Totaal Financiële vaste activa		**0**	20.000
VLOTTENDE ACTIVA			
Voorraden	4	**24.189**	93.280
Vorderingen	5		
Handelsdebiteuren		305.315	143.523
Belastingen en premies sociale verzekeringen		39.727	14.874
Overige vorderingen en overlopende activa		202.535	164.379
Totaal Vorderingen		**547.577**	322.776
Liquide middelen	6	**206.334**	195.219
TOTAAL ACTIVA		**1.029.339**	**821.069**

PASSIVA	Toelichting	31 dec 2018	31 dec 2017
		€	€
Eigen vermogen			
Geplaatst kapitaal	7	18.000	18.000
Overige reserves	8	105.363	55.363
Bestemmingsreserve ontwikkeling personeel		39.498	0
Totaal Eigen vermogen		**162.861**	73.363
Voorzieningen	9	**58.036**	33.248
Kortlopende schulden	10		
Schulden aan groepsmaatschappijen		13.493	51.429
Schulden aan leveranciers en handelskredieten		468.670	264.653
Belastingen en premies sociale verzekeringen		62.534	68.030
Overlopende passiva		263.745	330.346
Totaal Kortlopende schulden		**808.442**	714.458
TOTAAL PASSIVA		**1.029.339**	**821.069**

TOELICHTING GECONSOLIDEERDE BALANS

1 IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

	Software	Website	**Totaal**
	€	€	€
Boekwaarde 1 januari 2018	3.192	63.762	**66.954**
(Des)investeringen	0	86.288	86.288
Afschrijvingen	-668	-20.256	-20.924
Mutaties	-668	66.032	**65.364**
Boekwaarde 31 december 2018	**2.524**	**129.794**	**132.318**

Afschrijvingspercentages: Software 20%, Website 20%

2 MATERIËLE VASTE ACTIVA

	Inventaris	Vervoermiddelen	Verbouwingen	**Totaal**
	€	€	€	€
Boekwaarde 1 januari 2018	52.947	14.804	55.089	**122.840**
(Des)investeringen	47.178	0	0	47.178
Afschrijvingen	-20.583	-2.978	-27.536	-51.097
Mutaties	26.595	-2.978	-27.553	**-3.919**
Boekwaarde 31 december 2018	**79.542**	**11.826**	**27.553**	**118.921**

Afschrijvingspercentages: Inventaris 20%, Vervoermiddelen 20% en Verbouwingen 10%

3 FINANCIËLE VASTE ACTIVA

	31 dec 2018	31 dec 2017
	€	€
Deelnemingen in groepsmaatschappijen		
Deelneming Regio Arnhem Nijmegen B.V.	0	10.000
Deelneming VisitVeluwe B.V.	0	10.000
Totaal Financiële vaste activa	**0**	**20.000**

4 VOORRAAD

	31 dec 2018	31 dec 2017
	€	€
VVV cadeaubonnen	0	29.995
Drukwerk en souvenirs	24.189	63.285
Totaal Voorraad	**24.189**	**93.280**

5 VORDERINGEN

	31 dec 2018	31 dec 2017
	€	€
Handelsdebiteuren		
Debiteuren	306.327	166.937
Voorziening Dubieuze debiteuren	-1.012	-23.414
Totaal Handelsdebiteuren	**305.315**	143.523
Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Omzetbelasting	39.727	0
Pensioenen	0	14.874
Totaal Belastingen en premies sociale verzekeringen	**39.727**	14.874
Overlopende activa		
OHW Projecten	21.664	30.430
Vooruitbetaalde kosten	113.500	103.734
Overige overlopende activa	67.391	30.215
Totaal Overlopende activa	**202.535**	164.379

6 LIQUIDE MIDDELEN

	31 dec 2018	31 dec 2017
	€	€
Bank	199.438	189.835
Kas	6.896	5.384
Totaal Liquide middelen	**206.334**	195.219

7 GEPLAATST KAPITAAL

	31 dec 2018	31 dec 2017
	€	€
Geplaatst kapitaal	18.000	18.000

Het geplaatst aandelenkapitaal bestaat uit 18.000 gewone aandelen nominaal € 1,00

8 RESERVES

	2018	2017
	€	€
Overige reserves		
Stand per 1 januari	55.363	411
Resultaatbestemming boekjaar	50.000	54.952
Stand per 31 december	**105.363**	55.363
Bestemmingsreserve ontwikkeling Personeel		
Stand per 1 januari	0	0
Resultaatbestemming boekjaar	39.498	0
Stand per 31 december	**39.498**	0

9 VOORZIENINGEN

	Meerjarig onderhoud gebouwen	Voorziening jubilea	**Totaal**
	€	€	€
Stand per 1 januari 2018	20.000	13.248	33.248
Dotatie	30.000	369	30.369
Onttrekking	0	-5.581	**-5.581**
Stand per 31 december 2018	50.000	8.036	**58.036**

10 KORTLOPENDE SCHULDEN

	31 dec 2018	31 dec 2017
	€	€
Schulden aan groepsmaatschappijen		
Stichting Regionaal Bureau voor Toerisme Arnhem Nijmegen Veluwe	13.493	51.429
Totaal Schulden aan groepsmaatschappijen	**13.493**	51.429
Schulden aan leveranciers en handelskredieten		
Crediteuren	468.670	264.653
Totaal Schulden aan leveranciers en handelskredieten	**468.670**	264.653
Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Omzetbelasting	0	23.336
Vennootschapsbelasting	9.328	0
Loonheffing	51.513	44.670
Pensioenen	1.693	0
Totaal Belastingen en premies sociale verzekeringen	**62.534**	68.030
Overlopende passiva		
Reservering vakantiedagen/vakantiegeld	111.954	105.712
Overige overlopende passiva	58.241	78.052
Projecten	63.025	83.626
Vooruitgefactureerde omzet	12.456	34.887
Investeringssubsidie Gemeente Arnhem	18.069	28.069
Totaal Overlopende passiva	**263.745**	330.346

BATEN EN LASTEN	Toelichting	2018	Begroting 2018	2017
		€	€	€
Baten				
Bijdrage Gemeenten	1	1.636.070	1.641.900	1.456.273
Projectopbrengsten	2	861.162	958.300	833.645
Marketing en Regionale Productontwikkeling	3	1.035.370	740.500	1.085.093
Gastheerschap (VVV)	4	372.157	320.250	359.286
Totaal Baten		**3.904.759**	3.660.950	3.734.297
Lasten				
Projectkosten	5	476.696	601.500	555.914
Marketing en productontwikkeling	6	654.058	594.500	774.326
Gastheerschap (VVV)	7	325.539	247.200	260.193
Personeelskosten	8	1.782.899	1.724.500	1.553.095
Afschrijvingen	9	62.047	53.000	22.290
Overige bedrijfskosten	10	501.748	440.250	515.347
Totaal Lasten		**3.802.987**	3.660.950	3.681.165
Bedrijfsresultaat		**101.772**	0	53.132
Financiële baten & lasten	11	1.500	0	1.822
Resultaat voor belasting		**103.272**	0	54.954
Belastingen resultaat	12	-13.774	0	0
NETTO RESULTAAT		**89.498**	**0**	**54.954**
Voorstel tot bestemming van het resultaat van het boekjaar				
Toevoegen Overige reserve		50.000	0	54.954
Toevoegen Bestemmingsreserve ontwikkeling personeel		39.498	0	0
		89.498	**0**	**54.954**

Het resultaat na belastingen is € 89.498 hoger dan begroot. Deze stijging ten opzichte van de begroting heeft met name te maken met een aantal projecten en opdrachten (Regionale Productontwikkeling) die uitgevoerd zijn in 2018, maar nog niet bekend waren tijdens het opstellen van de begroting 2018.

Het enkelvoudige resultaat van RBT KAN B.V. bedraagt € 64.526.

TOELICHTING OP STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2018

1 BIJDRAGE GEMEENTEN

	2018	2017
	€	€
Gemeenten VisitVeluwe	610.521	455.503
Gemeenten Rijk van Nijmegen	420.905	411.067
Gemeenten Regio Arnhem	459.144	444.203
Subsidie Arnhem inz Visit Arnhem	120.000	120.000
Subsidie Renkum inz VVV Oosterbeek	25.500	25.500
Totaal Bijdrage Gemeenten	**1.636.070**	1.456.273

2 PROJECTOPBRENGSTEN

	2018	2017
	€	€
Projectopbrengsten		
Van Gogh Pitch	0	40.747
Das Andere Holland	14.651	0
Gelderse Streken	299.660	415.825
Gelderse Streken Individueel 2018	192.244	0
Gelderse Streken Individueel 2017	11.430	184.634
Gelderse Streken Individueel 2016	0	66.809
Hanzesteden op de Duitse Markt	0	125.630
GOBT Werkplan 2017	13.609	0
GOBT Werkplan 2018	128.152	0
Kastelen en Buitenplaatsen	59.127	0
Marketing Ontwikkelpakket 2017	42.290	0
Marketing Ontwikkelpakket 2018	100.000	0
Totaal Projectopbrengsten	**861.162**	833.645

3 MARKETING EN REGIONALE PRODUCTONTWIKKELING

	2018	2017
	€	€
Regionale Productontwikkeling Arnhem Nijmegen	284.955	281.557
Regionale Productontwikkeling VisitVeluwe	157.684	314.156
Marketingpakketten Arnhem Nijmegen	301.392	279.885
Marketingpakketten VisitVeluwe	252.186	165.905
Conventionbureau	39.153	43.590
Totaal Marketing en Regionale Productontwikkeling	**1.035.370**	1.085.093

4 GASTHEERSCHAP (VVV)

	2018	2017
	€	€
Winkelverkoop VVV locaties	169.840	168.506
Vierdaagsebemiddeling	202.317	190.780
Totaal Gastheerschap (VVV)	**372.157**	359.286

5 PROJECTKOSTEN

	2018	2017
	€	€
Van Gogh Pitch	0	31.272
Gelderse Streken	180.000	192.782
Gelderse Streken Individueel 2018	144.553	0
Gelderse Streken Individueel 2017	11.340	151.195
Gelderse Streken Individueel 2016	0	65.918
Hanzesteden op de Duitse Markt	0	114.747
GOBT Werkplan 2017	1.312	0
GOBT Werkplan 2018	12.815	0
Kastelen en Buitenplaatsen	46.627	0
Marketing Ontwikkelpakket 2017	26.050	0
Marketing Ontwikkelpakket 2018	54.000	0
	476.696	555.914

6 MARKETING EN PRODUCTONTWIKKELING

	2018	2017
	€	€
Inkoop marketingactiviteiten	654.058	774.326
Totaal Marketing en Productontwikkeling	**654.058**	774.326

7 GASTHEERSCHAP (VVV)

	2018	2017
	€	€
Winkelverkoop VVV locaties	155.854	101.263
Vierdaagsebemiddeling	169.685	158.930
Totaal Gastheerschap (VVV)	**325.539**	260.193

8 PERSONEELSKOSTEN

	2018	2017
	€	€
Lonen en salarissen		
Brutolonen	1.375.336	1.224.605
Ontvangen Ziekengelduitkeringen	-24.532	-26.172
Doorbelaste personeelskosten	-38.517	-154.701
Totaal Lonen en salarissen	**1.312.287**	1.043.732
Sociale lasten		
Premies sociale verzekeringswetten	221.196	187.372
Premie ziekteverzuimverzekering	20.000	32.603
Totaal Sociale lasten	**241.196**	219.975
Pensioenlasten	**145.706**	136.224
Overige personeelskosten	**83.710**	153.165

Personeelsleden
Bij de vennootschap waren in 2018 gemiddeld 32,55 personeelsleden werkzaam omgerekend naar full-time equivalenten (2017: 31,32).

De totale bezoldiging van de tweehoofdige directie bedroeg in 2018: € 235.242 inclusief pensioenopbouw

9 AFSCHRIJVINGEN

	2018	2017
	€	€
Afschrijvingen immateriële vaste activa		
Afschrijvingskosten Website	20.256	0
Afschrijvingen overige IVA	668	148
Totaal Afschrijvingen immateriële vaste activa	**20.924**	148
Afschrijvingen materiële vaste activa		
Afschrijvingskosten Inventaris	20.583	18.665
Afschrijvingskosten Vervoermiddel	2.978	1.785
Afschrijvingen verbouwingen	27.536	19.895
Vrijval investeringssubsidie Arnhem	-10.000	-15.958
Boekresultaat desinvestering mva	26	-2.245
Totaal Afschrijvingen materiële vaste activa	**41.123**	22.142

10 OVERIGE BEDRIJFSKOSTEN

	2018	2017
	€	€
Huisvestingskosten	192.209	183.749
Autokosten	50.776	48.163
Kantoorkosten	142.265	131.483
Algemene kosten	116.498	151.952
Totaal Overige bedrijfskosten	**501.748**	515.347

11 FINANCIËLE BATEN & LASTEN

	2018	2017
	€	€
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten		
Ontvangen rente	1.500	1.822
Totaal Financiële baten & lasten	**1.500**	1.822

10.3 Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

VOORWAARDELIJKE VERPLICHTINGEN

Fiscale eenheid

De vennootschap maakt samen met Regio Arnhem Nijmegen B.V. en VisitVeluwe B.V. deel uit van de fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting van RBT KAN B.V. Op grond daarvan is de vennootschap hoofdelijk aansprakelijk voor de belastingschuld van de fiscale eenheid als geheel.

Bankgaranties

Per balansdatum is een bankgarantie afgegeven voor een totaalbedrag van € 8.250.

Leaseverplichtingen

Door de vennootschap zijn operational leaseverplichtingen aangegaan. Voor een bedrag van € 41.901,92 heeft deze verplichting een looptijd korter dan een jaar, voor een bedrag van € 66.858,22 een looptijd tussen 1 en 5 jaar. Er zijn geen verplichtingen met een looptijd langer dan 5 jaar.

Huurverplichtingen

Door de vennootschap zijn meerjarige financiële verplichtingen aangegaan ter zake van huur van ruimten. Voor een bedrag van € 116.949,27 heeft deze verplichting een looptijd korter dan een jaar, voor een bedrag van € 117.289,80 een looptijd tussen 1 en 5 jaar. Er zijn geen verplichtingen met een looptijd langer dan 5 jaar.

Gestelde zekerheden

De vennootschap beschikt over een kredietfaciliteit. Ten behoeve hiervan zijn de volgende zekerheden verstrekt:

- Alle huidige en toekomstige inventaris en voorraden zijn verpand;
- Alle huidige en toekomstige rechten/vorderingen al dan niet voortvloeiende uit huidige en toekomstige rechtsverhoudingen uit hoofde van het bedrijf of beroep van de vennootschap.

10.4 Grondslagen

WAARDERING EN RESULTAATBEPALING ACTIVITEITEN

ACTIVITEITEN
GROEPSVERHOUDINGEN
STELSELWIJZIGING
ALGEMENE GRONDSLAGEN
SCHATTINGEN
VERGELIJKENDE CIJFERS

De activiteiten van RBT KAN B.V., statutair gevestigd te Elst , bestaan voornamelijk uit: het verzorgen van de marketing en promotie in binnen- en buitenland voor de domeinen recreatie, (zakelijk) toerisme en cultuur (historie). Daarnaast verzorgt RBT KAN B.V. het gastheerschap in de regio Arnhem Nijmegen (VVV) en is tevens een projectorganisatie. Jaarlijks worden projecten opgestart en uitgevoerd met een daarbij behorend flexibel personeelsbestand.

WAARDERING EN RESULTAATBEPALING ACTIVITEITEN

ACTIVITEITEN
GROEPSVERHOUDINGEN
STELSELWIJZIGING
ALGEMENE GRONDSLAGEN
SCHATTINGEN
VERGELIJKENDE CIJFERS

Per 20 december 2017 zijn naast de holding RBT KAN B.V. twee werkmaatschappijen opgericht te weten: Regio Arnhem Nijmegen B.V. en VisitVeluwe B.V. De holding RBT KAN B.V. is 100% aandeelhouder van beide werkmaatschappijen. Voor de holding en de werkmaatschappijen is voor het eerst een geconsolideerde jaarrekening opgesteld. Voor vergelijkingsdoeleinden zijn de enkelvoudige jaarcijfers 2017 van RBT KAN B.V. als vergelijkende cijfers gepresenteerd. De werkmaatschappijen Regio Arnhem Nijmegen B.V. en VisitVeluwe B.V. hebben een verlengd boekjaar dat loopt van 20-12-2017 tot en met 31-12-2018. Het resultaat van dit gehele verlengde boekjaar is meegenomen in de consolidatie.

WAARDERING EN RESULTAATBEPALING ACTIVITEITEN

ACTIVITEITEN
GROEPSVERHOUDINGEN
STELSELWIJZIGING
ALGEMENE GRONDSLAGEN
SCHATTINGEN
VERGELIJKENDE CIJFERS

De jaarrekening is opgesteld volgens de bepalingen van RJ 640 Organisaties zonder winststreven

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en de passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Resultaten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke negatieve resultaten die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

WAARDERING EN RESULTAATBEPALING ACTIVITEITEN

- ACTIVITEITEN
- GROEPSVERHOUDINGEN
- STELSELWIJZIGING
- ALGEMENE GRONDSLAGEN
- SCHATTINGEN
- VERGELIJKENDE CIJFERS

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van RBT KAN B.V. zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

WAARDERING EN RESULTAATBEPALING ACTIVITEITEN

- ACTIVITEITEN
- GROEPSVERHOUDINGEN
- STELSELWIJZIGING
- ALGEMENE GRONDSLAGEN
- SCHATTINGEN
- VERGELIJKENDE CIJFERS

De vergelijkende cijfers zijn waar nodig aangepast voor vergelijkingsdoeleinden.

WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

- IMMATERIËLE VASTE ACTIVA
- MATERIËLE VASTE ACTIVA
- FINANCIËLE VASTE ACTIVA
- VOORRADEN
- VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA
- VOORZIENINGEN
- KORTLOPENDE SCHULDEN

Immateriële vaste activa worden gewaardeerd op het bedrag van de bestede kosten, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De jaarlijkse afschrijvingen bedragen een vast percentage van de bestede kosten, zoals nader in de toelichting op de balans is gespecificeerd. De economische levensduur en de afschrijvingsmethode worden aan het einde van elk boekjaar opnieuw beoordeeld

WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

- IMMATERIËLE VASTE ACTIVA
- MATERIËLE VASTE ACTIVA
- FINANCIËLE VASTE ACTIVA
- VOORRADEN
- VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA
- VOORZIENINGEN
- KORTLOPENDE SCHULDEN

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf datum van ingebruikneming.

WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

- IMMATERIËLE VASTE ACTIVA
- MATERIËLE VASTE ACTIVA
- FINANCIËLE VASTE ACTIVA
- VOORRADEN
- VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA
- VOORZIENINGEN
- KORTLOPENDE SCHULDEN

De deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd op de nettovermogenswaarde, doch niet lager dan nihil. Deze nettovermogenswaarde wordt berekend op basis van de grondslagen van RBT KAN B.V. Deelnemingen waarin geen invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs en indien van toepassing onder aftrek van bijzondere waarde- verminderingen.

WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

- IMMATERIËLE VASTE ACTIVA
- MATERIËLE VASTE ACTIVA
- FINANCIËLE VASTE ACTIVA
- VOORRADEN
- VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA
- VOORZIENINGEN
- KORTLOPENDE SCHULDEN

Voorraden handelsgoederen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere netto-opbrengstwaarde. Deze lagere netto-opbrengstwaarde wordt bepaald door individuele beoordeling van de voorraden.

WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

- IMMATERIËLE VASTE ACTIVA
- MATERIËLE VASTE ACTIVA
- FINANCIËLE VASTE ACTIVA
- VOORRADEN
- VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA
- VOORZIENINGEN
- KORTLOPENDE SCHULDEN

De vorderingen worden opgenomen tegen nominale waarde, onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

- IMMATERIËLE VASTE ACTIVA
- MATERIËLE VASTE ACTIVA
- FINANCIËLE VASTE ACTIVA
- VOORRADEN
- VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA
- VOORZIENINGEN
- KORTLOPENDE SCHULDEN

Een voorziening wordt gevormd voor verplichtingen waarvan het waarschijnlijk is dat zij zullen moeten worden afgewikkeld en waarvan de omvang al dan niet vaststaat, maar redelijkerwijs is te schatten. De omvang van de voorziening wordt bepaald door de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichtingen en verliezen per balansdatum af te wikkelen. Voorzieningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld.

Groot onderhoud gebouwen

De voorziening ter gelijkmatige verdeling van lasten voor groot onderhoud van gebouwen wordt bepaald op basis van de te verwachten kosten over een reeks jaren. De voorziening wordt lineair opgebouwd. Het uitgevoerde onderhoud wordt ten laste van deze voorziening gebracht.

Pensioenregeling

De pensioenregeling bij de vennootschap wordt gefinancieerd door afdrachten bij een verzekeringsmaatschappij. De vennootschap kent een toegezegd-pensioenregeling. De vennootschap maakt gebruik van de vrijstelling voor kleine rechtspersonen om de toegezegd-pensioenregeling in de jaarrekening te verwerken als een toegezegde-bijdrage regeling. Dit houdt in dat niet alle risico's verbonden aan deze pensioenregeling tot uitdrukking zijn gebracht in de balans.

WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

- IMMATERIËLE VASTE ACTIVA
- MATERIËLE VASTE ACTIVA
- FINANCIËLE VASTE ACTIVA
- VOORRADEN
- VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA
- VOORZIENINGEN
- KORTLOPENDE SCHULDEN

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Daar waar geen sprake is van (dis)agio en transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde

BEPALING VAN HET RESULTAAT

- RESULTAATBEPALING
- BATEN
- SUBSIDIES
- AFSCHRIJVINGEN
- BELASTINGEN

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en lasten van het verslagjaar met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderingsgrondslagen. Positieve resultaten zijn verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd c.q. de diensten zijn verricht. Negatieve resultaten welke hun oorsprong vinden in het boekjaar zijn in aanmerking genomen zodra deze voorzienbaar zijn.

BEPALING VAN HET RESULTAAT

- RESULTAATBEPALING
- BATEN
- SUBSIDIES
- AFSCHRIJVINGEN
- BELASTINGEN

Onder baten wordt verstaan de opbrengst van de in het verslagjaar geleverde goederen en verleende diensten.

BEPALING VAN HET RESULTAAT

- RESULTAATBEPALING
- BATEN
- SUBSIDIES
- AFSCHRIJVINGEN
- BELASTINGEN

Subsidies worden ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde uitgaven komen.

BEPALING VAN HET RESULTAAT

- RESULTAATBEPALING
- BATEN
- SUBSIDIES
- AFSCHRIJVINGEN
- BELASTINGEN

De afschrijvingen op de immateriële vaste activa zijn berekend door middel van vaste percentages van de verkrijgingsprijs respectievelijk de kosten van ontwikkeling. De afschrijvingen op de materiële vaste activa zijn berekend door middel van vaste percentages van de aanschaffingswaarde, op basis van de verwachte economische levensduur. Boekwinsten en -verliezen bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

BEPALING VAN HET RESULTAAT

- RESULTAATBEPALING
- BATEN
- SUBSIDIES
- AFSCHRIJVINGEN
- BELASTINGEN

De vennootschapsbelasting wordt berekend tegen het geldende tarief over het resultaat van het boekjaar, waarbij rekening wordt gehouden met permanente verschillen tussen de winstberekening volgens de jaar- rekening en de fiscale winstberekening, en waarbij actieve belastinglatenties (indien van toepassing) slechts worden gewaardeerd voor zover de realisatie daarvan waarschijnlijk is.

10.5 Overige gegevens

STATUTAIRE REGELING WINSTBESTEMMING

In artikel 21 van de statuten van de vennootschap staat het volgende opgenomen betreffende de resultaatbestemming: De winst staat ter vrije beschikking van de algemene vergadering van aandeelhouders. De vennootschap kan aan de aandeelhouders en andere gerechtigden tot de voor uitkering vatbare winst slechts uitkeringen doen voor zover het eigen vermogen groter is dan het gestorte en opgevraagde deel van het kapitaal vermeerderd met de reserves die krachtens de wet of de statuten moeten worden aangehouden. Uitkering van winst geschiedt na de vaststelling van de jaarrekening waaruit blijkt dat zij geoorloofd is. Bij het berekenen van de winstverdeling tellen de aandelen die de vennootschap in haar eigen kapitaal houdt niet mede, tenzij deze aandelen zijn belast met een vruchtgebruik of pandrecht of daarvan certificaten zijn uitgegeven ten gevolge waarvan het winstrecht toekomt aan de vruchtgebruiker, de pandhouder of de houder van die certificaten van de aandelen.

Aandelen waarvan de vennootschap certificaten van aandelen houdt of waarop de vennootschap een beperkt recht heeft op grond waarvan zij gerechtigd is tot de winstuitkering, tellen bij de berekening van de winstverdeling eveneens niet mee. De vennootschap mag tussentijds slechts uitkeringen doen, indien aan het vereiste van lid 2 is voldaan.

ONDERTEKENING

Elst, 18 april 2019
Directeur: Dhr. ir. H.M. Dijkema
Download controleverklaring

11.1 Enkelvoudige balans per 31 december 2018

ACTIVA	Toelichting	31 dec 2018
		€
VASTE ACTIVA		
Immateriële vaste activa		
Website	1	5.950
Totaal Immateriële vaste activa		**5.950**
Materiële vaste activa		
Inventaris	2	572
Totaal Materiële vaste activa		**572**
VLOTTENDE ACTIVA		
Voorraden	3	**23.534**
Vorderingen		
Handelsdebiteuren	4	145.589
Belastingen en premies sociale verzekeringen	5	7
Overlopende activa	6	78.827
Totaal Vorderingen		**224.423**
Liquide middelen	7	**4.971**
TOTAAL ACTIVA		**259.450**

PASSIVA	Toelichting	31 dec 2018
		€
Eigen vermogen		
Geplaatst kapitaal	8	10.000
Resultaat lopend boekjaar	9	12.480
Totaal Eigen vermogen		**22.480**
Kortlopende schulden		
Schulden aan groepsmaatschappijen	10	120.328
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	11	91.853
Schulden aan kredietinstellingen	12	14.064
Overlopende passiva	13	10.725
Totaal Kortlopende schulden		**236.970**
TOTAAL PASSIVA		**259.450**

TOELICHTING ENKELVOUDIGE BALANS

1 IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

	€
Website	
Boekwaarde 1 januari 2018	0
(Des)investeringen	5.950
Afschrijvingen	0
Mutaties	5.950
Boekwaarde 31 december 2018	**5.950**

2 MATERIËLE VASTE ACTIVA

	€
Inventaris	
Boekwaarde 1 januari 2018	647
(Des)investeringen	0
Afschrijvingen	-75
Mutaties	-75
Boekwaarde 31 december 2018	**572**
Het gehanteerde afschrijvingspercentage is 20%	

3 VOORRAAD

	31 dec 2018
	€
Voorraad	
Drukwerk en souvenirs	23.534
Totaal Voorraden	**23.534**

4 HANDELSDEBITEUREN

	31 dec 2018
	€
Debiteuren	145.589
Voorziening Dubieuze debiteuren	0
Totaal Handelsdebiteuren	**145.589**

Een voorziening voor oninbaarheid wordt niet noodzakelijk geacht.

5 BELASTINGEN EN PREMIES SOCIALE VERZEKERINGEN

	31 dec 2018
	€
Omzetbelasting	7
Totaal Belastingen en premies sociale verzekeringen	**7**

6 OVERLOPENDE ACTIVA

	31 dec 2018
	€
Nog te factureren omzet	17.173
Projecten	12.554
Vooruitbetaalde kosten	47.004
Diverse vorderingen	2.106
Totaal Overlopende activa	**78.827**

7 LIQUIDE MIDDELEN

	31 dec 2018
	€
Liquide middelen	**4.971**

8 GEPLAATST KAPITAAL

	31 dec 2018
	€
Geplaatst kapitaal	**10.000**

Het geplaatst aandelenkapitaal bestaat uit 10.000 gewone aandelen nominaal € 1,00

9 OVERIGE RESERVES

	€
Stand per 1 januari 2018	0
Resultaat lopend boekjaar	12.480
Stand per 31 december 2018	**12.480**

10 SCHULDEN AAN VERBONDEN MAATSCHAPPIJEN

	31 dec 2018
	€
RBT KAN B.V.	**120.328**

11.2 enkelvoudige staat van baten en lasten over 2018

BATEN EN LASTEN	Toelichting	2018
		€
Baten		
Bijdrage Gemeenten	1	1.025.549
Marketing en Regionale Productontwikkeling	2	376.256
Gastheerschap (VVV)	3	372.157
Totaal Baten		**1.773.962**
Lasten		
Marketing en productontwikkeling	4	170.937
Gastheerschap (VVV)	5	325.717
Personeelskosten	6	955.162
Afschrijvingen	7	18.541
Overige bedrijfskosten	8	288.427
Totaal Lasten		**1.758.784**
Bedrijfsresultaat (resultaat voor belasting)		**15.178**
Belastingen resultaat (vennootschapsbelasting)		-2.698
NETTO RESULTAAT		**12.480**

TOELICHTING OP STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2018

1 BIJDRAGE GEMEENTEN

	2018
	€
Rijk van Nijmegen	420.905
Regio Arnhem	459.144
Gemeente Arnhem / Visit Arnhem	120.000
Gemeente Renkum / VVV Oosterbeek	25.500
Totaal Bijdrage gemeenten	**1.025.549**

2 MARKETING EN REGIONALE PRODUCTONTWIKKELING

	2018
	€
Regionale Productontwikkeling Arnhem Nijmegen	55.289
Marketingpakketten Arnhem Nijmegen incl. Conventionbureau	320.967
Totaal Marketing en Regionale Productontwikkeling	**376.256**

3 GASTHEERSCHAP (VVV)

	2018
	€
Winkelverkoop VVV locaties	169.840
Vierdaagsebemiddeling	202.317
Totaal Gastheerschap (VVV)	**372.157**

4 MARKETING EN PRODUCTONTWIKKELING

	2018
	€
Inkoop marketingactiviteiten	**170.937**

5 GASTHEERSCHAP (VVV)

	2018
	€
Winkelverkoop VVV locaties	156.032
Vierdaagsebemiddeling	169.685
Totaal Gastheerschap (VVV)	**325.717**

6 PERSONEELSKOSTEN

	2018
	€
Lonen en salarissen	937.587
Overige personeelskosten	17.575
Totaal Personeelskosten	**955.162**

Er was in 2018 geen personeel in dienst.

7 AFSCHRIJVINGEN

	2018
	€
Afschrijvingen materiële vaste activa	
Afschrijvingskosten Inventaris	75
Doorbelasting afschrijvingskosten	18.466
Totaal Afschrijvingen	**18.541**

8 OVERIGE BEDRIJFSKOSTEN

	2018
	€
Huisvestingskosten	139.566
Autokosten	31.529
Kantoorkosten	74.956
Algemene kosten	42.376
Totaal Overige bedrijfskosten	**288.427**

11.4 Grondslagen

ALGEMEEN

ACTIVITEITEN

GROEPSVERHOUDINGEN

OPSTELLING VAN DE JAARREKENING

SCHATTINGEN

VERLENGD BOEKJAAR

De activiteiten van Regio Arnhem Nijmegen B.V. , statutair gevestigd te Elst, bestaan voornamelijk uit: het verzorgen van de marketing en promotie in binnen- en buitenland voor domeinen recreatie, (zakelijk) toerisme en cultuur (historie). Daarnaast verzorgt Regio Arnhem Nijmegen B.V. de receptieve & informatieve functie in de regio Arnhem Nijmegen (VVV). Regio Arnhem Nijmegen B.V. is tevens een projectorganisatie. Jaarlijks worden projecten opgestart en uitgevoerd met een daarbij behorend flexibel personeelsbestand.

ALGEMEEN

ACTIVITEITEN

GROEPSVERHOUDINGEN

OPSTELLING VAN DE JAARREKENING

SCHATTINGEN

VERLENGD BOEKJAAR

Regio Arnhem Nijmegen B.V. behoort tot een groep waarvan RBT KAN B.V. aan het hoofd staat. RBT KAN B.V. heeft een 100 % kapitaalsbelang in Regio Arnhem Nijmegen B.V.

ALGEMEEN

ACTIVITEITEN

GROEPSVERHOUDINGEN

OPSTELLING VAN DE JAARREKENING

SCHATTINGEN

VERLENGD BOEKJAAR

De jaarrekening is opgesteld volgens de bepalingen van RJ 640 Organisaties zonder winststreven

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en de passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Resultaten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke negatieve resultaten die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

ALGEMEEN

ACTIVITEITEN

GROEPSVERHOUDINGEN

OPSTELLING VAN DE JAARREKENING

SCHATTINGEN

VERLENGD BOEKJAAR

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van Regio Arnhem Nijmegen B.V. zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de

toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

ALGEMEEN

ACTIVITEITEN

GROEPSVERHOUDINGEN

OPSTELLING VAN DE JAARREKENING

SCHATTINGEN

VERLENGD BOEKJAAR

Het eerste boekjaar van Regio Arnhem Nijmegen B.V. loopt van 20-12-2017 t/m 31-12-2018.

WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

- IMMATERIËLE VASTE ACTIVA
- MATERIËLE VASTE ACTIVA
- VOORRADEN
- VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA
- KORTLOPENDE SCHULDEN

Immateriële vaste activa worden gewaardeerd op het bedrag van de bestede kosten, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De jaarlijkse afschrijvingen bedragen een vast percentage van de bestede kosten, zoals nader in de toelichting op de balans is gespecificeerd. De economische levensduur en de afschrijvingsmethode worden aan het einde van elk boekjaar opnieuw beoordeeld

WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

- IMMATERIËLE VASTE ACTIVA
- MATERIËLE VASTE ACTIVA
- VOORRADEN
- VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA
- KORTLOPENDE SCHULDEN

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf datum van ingebruikneming.

WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

- IMMATERIËLE VASTE ACTIVA
- MATERIËLE VASTE ACTIVA
- VOORRADEN
- VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA
- KORTLOPENDE SCHULDEN

Voorraden handelsgoederen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere netto-opbrengstwaarde. Deze lagere netto-opbrengstwaarde wordt bepaald door individuele beoordeling van de voorraden.

WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

- IMMATERIËLE VASTE ACTIVA
- MATERIËLE VASTE ACTIVA
- VOORRADEN
- VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA
- KORTLOPENDE SCHULDEN

De vorderingen worden opgenomen tegen nominale waarde, onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

- IMMATERIËLE VASTE ACTIVA
- MATERIËLE VASTE ACTIVA
- VOORRADEN
- VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA
- KORTLOPENDE SCHULDEN

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Daar waar geen sprake is van (dis)agio en transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde.

BEPALING VAN HET RESULTAAT

- RESULTAATBEPALING
- BATEN
- SUBSIDIES
- AFSCHRIJVINGEN
- BELASTINGEN

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en lasten van het verslagjaar met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderingsgrondslagen. Positieve resultaten zijn verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd c.q. de diensten zijn verricht. Negatieve resultaten welke hun oorsprong vinden in het boekjaar zijn in aanmerking genomen zodra deze voorzienbaar zijn.

BEPALING VAN HET RESULTAAT

- RESULTAATBEPALING
- BATEN
- SUBSIDIES
- AFSCHRIJVINGEN
- BELASTINGEN

Onder baten wordt verstaan de opbrengst van de in het verslagjaar geleverde goederen en verleende diensten.

BEPALING VAN HET RESULTAAT

- RESULTAATBEPALING
- BATEN
- SUBSIDIES
- AFSCHRIJVINGEN
- BELASTINGEN

Subsidies worden ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde uitgaven komen.

BEPALING VAN HET RESULTAAT

- RESULTAATBEPALING
- BATEN
- SUBSIDIES
- AFSCHRIJVINGEN
- BELASTINGEN

De afschrijvingen op de immateriële vaste activa zijn berekend door middel van vaste percentages van de verkrijgingsprijs respectievelijk de kosten van ontwikkeling. De afschrijvingen op de materiële vaste activa zijn berekend door middel van vaste percentages van de aanschaffingswaarde, op basis van de verwachte economische levensduur. Boekwinsten en -verliezen bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

BEPALING VAN HET RESULTAAT

- RESULTAATBEPALING
- BATEN
- SUBSIDIES
- AFSCHRIJVINGEN
- BELASTINGEN

De vennootschapsbelasting wordt berekend tegen het geldende tarief over het resultaat van het boekjaar, waarbij rekening wordt gehouden met permanente verschillen tussen de winstberekening volgens de jaar- rekening en de fiscale winstberekening, en waarbij actieve belastinglatenties (indien van toepassing) slechts worden gewaardeerd voor zover de realisatie daarvan waarschijnlijk is.

11.5 Overige gegevens

STATUTAIRE REGELING WINSTBESTEMMING

In artikel 20 van de statuten van de vennootschap staat het volgende opgenomen betreffende de resultaatbestemming: De winst staat ter vrije beschikking van de algemene vergadering van aandeelhouders. De vennootschap kan aan de aandeelhouders en andere gerechtigden tot de voor uitkering vatbare winst slechts uitkeringen doen voor zover het eigen vermogen groter is dan het gestorte en opgevraagde deel van het kapitaal vermeerderd met de reserves die krachtens de wet of de statuten moeten worden aangehouden. Uitkering van winst geschiedt na de vaststelling van de jaarrekening waaruit blijkt dat zij geoorloofd is. Bij het berekenen van de winstverdeling tellen de aandelen die de vennootschap in haar eigen kapitaal houdt niet mede, tenzij deze aandelen zijn belast met een vruchtgebruik of pandrecht of daarvan certificaten zijn uitgegeven ten gevolge waarvan het winstrecht toekomt aan de vruchtgebruiker, de pandhouder of de houder van die certificaten van de aandelen.

Aandelen waarvan de vennootschap certificaten van aandelen houdt of waarop de vennootschap een beperkt recht heeft op grond waarvan zij gerechtigd is tot de winstuitkering, tellen bij de berekening van de winstverdeling eveneens niet mee. De vennootschap mag tussentijds slechts uitkeringen doe, indien aan het vereiste van lid 2 is voldaan.

ONDERTEKENING

Elst, 18 april 2019

Directeur: Dhr. ir. H.M. Dijkema

Download controleverklaring

13.1 Balans per 31 december 2018 - stichting RBT ANV te elst

ACTIVA	Toelichting	31 dec 2018	31 dec 2017
		€	€
VASTE ACTIVA			
Financiële vaste activa	1		
Deelnemingen in groepsmaatschappijen		162.862	73.364
Totaal Financiële vaste activa		**162.862**	73.364
VLOTTENDE ACTIVA			
Vorderingen	2		
Overlopende activa		23.108	0
Vorderingen op groepsmaatschappijen		13.493	51.429
Totaal Vorderingen		**36.601**	51.429
Liquide middelen	3	**22.690**	26.951
TOTAAL ACTIVA		**222.153**	**151.744**

PASSIVA	Toelichting	31 dec 2018	31 dec 2017
		€	€
Algemene reserve	4	**222.153**	132.791
Kortlopende schulden	5		
Crediteuren		0	215
Overige schulden en overlopende passiva		0	18.738
Totaal Kortlopende schulden		**0**	18.953
TOTAAL PASSIVA		**222.153**	**151.744**

TOELICHTING BALANS

TOELICHTING BALANS

1 FINANCIËLE VASTE ACTIVA

	2018	2017
	€	€
Deelnemingen in groepsmaatschappijen		
RBT KAN B.V.		
Stand per 1 januari	73.364	18.411
Aandeel in het resultaat	89.498	54.953
Stand per 31 december	**162.862**	73.364

Betreft een 100% kapitaalbelang in RBT KAN B.V. te Elst.

2 VORDERINGEN

	31 dec 2018	31 dec 2017
	€	€
Vorderingen op groepsmaatschappijen		
RBT KAN B.V.	13.493	51.429

Over de vorderingen is geen rente berekend. Er zijn geen aflossingsverplichtingen overeengekomen en er zijn geen zekerheden gesteld.

Overlopende activa		
Nog te ontvangen subsidies	23.108	0

3 LIQUIDE MIDDELEN

	31 dec 2018	31 dec 2017
	€	€
Rabobank	22.690	26.951

Het saldo van de liquide middelen staat volledig ter vrije beschikking van de stichting.

4 ALGEMENE RESERVE

	€	€
Stand per 1 januari 2018	132.791	77.983
Resultaatbestemming boekjaar	89.362	54.808
Stand per 31 december 2018	**222.153**	132.791

5 KORTLOPENDE SCHULDEN

	31 dec 2018	31 dec 2017
	€	€
Crediteuren	0	215
Overige schulden en overlopende passiva		
Vooruit ontvangen subsidies	0	18.738

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Fiscale eenheid omzetbelasting
De stichting maakt tezamen met RBT KAN B.V., Regio Arnhem Nijmegen B.V. en VisitVeluwe B.V. deel uit van de fiscale eenheid voor de omzetbelasting. De stichting is mede aansprakelijk voor de te betalen omzetbelasting van alle bij de fiscale eenheid betrokken rechtspersonen.

13.2 Staat van baten en lasten over 2018

BATEN EN LASTEN	Toelichting	Realisatie 2018	Realisatie 2017
		€	€
Baten			
Subsidiebaten	6	1.636.069	1.456.273
Lasten	7		
Overige bedrijfslasten		1.636.069	1.456.273
Rentelasten en soortgelijke lasten		136	145
Totaal		-136	-145
Aandeel in het resultaat van deelnemingen	8	89.498	54.953
SALDO		**89.362**	**54.808**

6 SUBSIDIEBATEN

	2018	2017
	€	€
Rijk van Nijmegen	420.905	411.067
Arnhem en Regio	604.610	589.703
Gemeenten VisitVeluwe	610.554	455.503
Totaal subsidiebaten	**1.636.069**	1.456.273

Onder Rijk van Nijmegen zijn de volgende gemeenten opgenomen: Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen, Kranenburg, Mook en Middelaar, Nijmegen en Wijchen.

Onder Arnhem en Regio zijn de volgende gemeenten opgenomen: Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Wageningen, Westervoort en Zevenaar.

Onder Gemeenten VisitVeluwe zijn de volgende gemeenten opgenomen: Apeldoorn, Barneveld, Brummen, Ede, Elburg, Epe, Ermelo, Harderwijk, Hattem, Heerde, Nunspeet, Oldebroek, Putten, Voorst.

7 LASTEN

	2018	2017
	€	€
Overige bedrijfslasten		
Uitbesteding RBT KAN B.V.	1.636.069	1.456.273
Rentelasten en soortgelijke lasten		
Bankrente en -kosten	-136	-145

8 AANDEEL IN HET RESULTAAT VAN DEELNEMINGEN

	2018	2017
	€	€
Aandeel resultaat RBT KAN B.V.	89.498	54.953

13.4 Niet in de balans opgenomen verplichtingen

FISCALE EENHEID OMZETBELASTING

De stichting maakt tezamen met RBT KAN B.V., Regio Arnhem Nijmegen B.V. en VisitVeluwe B.V. deel uit van de fiscale eenheid voor de omzetbelasting. De stichting is mede aansprakelijk voor de te betalen omzetbelasting van alle bij de fiscale eenheid betrokken rechtspersonen.

ONDERTEKENING

Elst, 18 april 2019

Directeur: Dhr. ir. H.M. Dijkema

Download controleverklaring

toerisme veluwe arnhem nijmegen
DESTINATIEMANAGEMENT, ONTWIKKELING & MARKETING

Inhoudsopgave jaarverslag 2018

1. Organisatie 3
1.1 Bedrijfsstructuur 3
1.2 Directie 4
1.3 Raad van Toezicht 4
1.4 Personeel en huisvesting 4

2. Strategie 6
2.1 Perspectief 2030 6
2.2 Bedrijfsstrategie 6
2.3 Manifest 'Grip op ontwikkeling' 7

3. Trends en ontwikkelingen in binnen- en buitenland 7
3.1 Binnenlandse bezoeker 7
3.2 Buitenlandse bezoeker 8
3.3 Zakelijke bezoekers 8

4. Kennis, ontwikkeling en advies 9
4.1 District Oost / Parkdistrict 9
4.2 VeluweAgenda 9
4.3 Veluwecongres 10
4.4 China Lab 10
4.5 Leefstijlen 10
4.6 Partner communicatie 10

5. Travel Trade 11
5.1 Cycle Summit 11
5.2 Global Trade Show 11
5.3 Beurzen en sales trips 11
5.4 Riviercruises 12
5.5 Nieuwe communicatiemiddelen 12

6. Zakelijke destinatie ontwikkeling en -marketing 12
6.1 Destinatie ontwikkeling 12
6.2 Destinatiemarketing 12

7. Gastheerschap 13
7.1 Promotiepakketten voor ondernemers 14
7.2 Training en workshops voor ambassadeurs 14
7.3 Vierdaagsebed 14
7.4 Groepsbegeleiding 14
7.5 Toeristische bewegwijzering 15
7.6 Een nieuwe visie op gastheerschap 15

8. Onze marketingactiviteiten in binnen- en buitenland 15
8.1 Projecten en campagnes 15
8.2 Pers en publiciteit 20
8.3 Onze regio's online 21
8.4 Drukwerk 22
8.5 Beurzen 23

1. Organisatie

Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen, voorheen RBT KAN, is gespecialiseerd in destinatiemanagement, -ontwikkeling en -marketing. We werken voor en samen met zo'n 700 Gelderse ondernemingen in het toerisme en 33 gemeentes. Wij brengen ambities samen en adviseren onze partners over (door)ontwikkeling van het aanbod. Samen zorgen we voor bezoekers die duurzaam aansluiten op de ambities van onze regio's. Dat betekent dat we ons inzetten voor bezoekers die graag tijd en geld bij ons willen spenderen. Zodat we samen bezoekers zoveel mogelijk spreiden over de regio en de seizoenen en onze streek voor altijd zo mooi blijft als nu.

Om onze mooie streek duurzaam te ontwikkelen, werken we nauw samen met al onze partners. We doen onderzoek en delen de resultaten. We brengen partners onderling bij elkaar. We investeren in de ontwikkeling van bezoekersprofielen, adviseren over marketing en lanceren gezamenlijke campagnes. Samen staan we sterk.

Naast destinatie-expert zijn we ook aanspreekpunt voor toeristen. Dat doen we online en offline, via de VVV-vestigingen en -agentschappen. In de regio's Arnhem en Nijmegen zijn wij namelijk VVV-licentiehouder.

1.1 Bedrijfsstructuur

De Stichting Regionaal Bureau voor Toerisme Arnhem Nijmegen Veluwe is enig aandeelhouder van Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen B.V., voorheen RBT KAN B.V. De Stichting beheert de publieke middelen die vanuit lokale overheden jaarlijks aan haar betaald worden en geeft jaarlijks de B.V. de opdracht voor management, ontwikkeling en marketing, van de regio's Arnhem, Nijmegen en de Veluwe. Het bestuur van de Stichting bestaat uit een directeur-bestuurder, de heer H.M. Dijkema, en een Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht vormt ook de Raad van Commissarissen van Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen B.V.

VisitVeluwe en Visit Arnhem Nijmegen

Om snel te kunnen schakelen, heb je het liefst contact met een expert uit je eigen regio. Daarom hebben wij ons georganiseerd in twee werkmaatschappijen: VisitVeluwe en Visit Arnhem Nijmegen, voorheen Regio Arnhem Nijmegen. Beide werkmaatschappijen vallen direct onder de holding Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen B.V. en zijn 100% dochter van de holding.

VisitVeluwe en Visit Arnhem Nijmegen kennen allebei een aparte en onafhankelijke Raad van Advies, waarin diverse partners uit het (toeristisch) bedrijfsleven gevraagd en ongevraagd advies geven.

Organogram

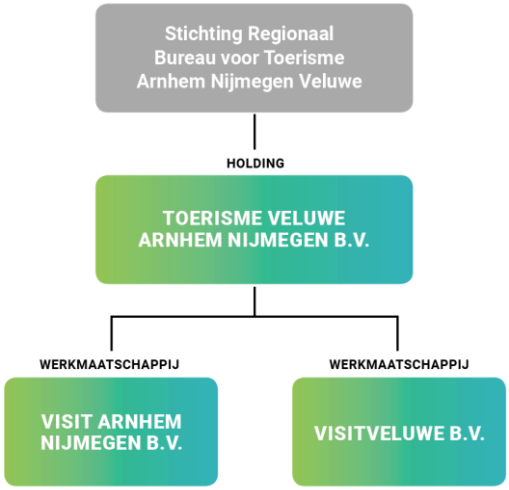

1.2 Directie

De dagelijkse leiding van Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen (voorheen RBT KAN), VisitVeluwe en Visit Arnhem Nijmegen (voorheen Regio Arnhem Nijmegen) is in handen van de heer ir **Herre Dijkema**, algemeen directeur en mevrouw **Hanneline Oosting-Adriaansens**, adjunct directeur.

1.3 Raad van Toezicht

De Stichting Regionaal Bureau voor Toerisme Arnhem Nijmegen Veluwe is enig aandeelhouder van Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen B.V. De Stichting beheert de publieke gelden die vanuit de lokale overheden jaarlijks aan haar betaald worden. Stichting Regionaal Bureau voor Toerisme Arnhem Nijmegen Veluwe geeft jaarlijks de B.V. de opdracht om de marketingactiviteiten voor de verschillende regio's uit te voeren. De Raad van Toezicht van de Stichting is tevens de Raad van Commissarissen van Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen BV.

Toezichtkader

Aandachtspunten van de Raad van Toezicht zijn in het bijzonder:

- Het uitoefenen van toezicht op het bestuur en de realisatie van de doelen van de Stichting waarbij de Raad haar toezicht zodanig inricht dat de maatschappelijke verantwoordelijkheid daarin tot uiting komt.
  - ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van de taken van de stichting, waaronder de uitvoering van het businessplan;
  - de financiële planning- en controlcyclus;
  - de organisatie van de stichting en haar performance;
  - de directeur-bestuurder, zijn functioneren en handelen, alsmede de continuïteit ervan;
  - belangrijke externe ontwikkelingen;
  - het relatiepatroon met de belangrijkste stakeholders en de externe reputatie;
  - de statutair voorgeschreven taken inzake toezichthouden.
- Het gevraagd en ongevraagd adviseren van de directeur-bestuurder en optreden als klankbord alsmede het signaleren en delen van de voor Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen relevante ontwikkelingen in het werkgebied.
- Het nemen van statutair toegewezen beslissingen.
- Het functioneren als werkgever voor de directeur-bestuurder.

De Raad van Toezicht was in 2018 als volgt ingevuld:
- Elisabeth Tuijnman, onafhankelijk voorzitter
- Hans Blaauw, directeur Het Rijk Golfbanen
- Dr. Willem Bijleveld, voorzitter Veluwe Board
- Erna Kruitwagen-Hajenius, directeur-eigenaar Buitengoed De Panoven (tot 1 april 2018)
- Theo Hoekx MMO, adviseur openbaar bestuur
- Carla Maessen, general manager Bilderberg De Keizerskroon

De Raad van Toezicht heeft 2 vaste commissies:
- Remuneratiecommissie
- Auditcommissie

Activiteiten van de Raad van Toezicht in 2018
De Raad van Toezicht heeft in 2018 5 maal vergaderd. In deze bijeenkomsten is gesproken over de volgende zaken:
- Jaarrekening en accountantsverslag 2017;
- inhoudelijk jaarverslag 2017;
- begroting 2019;
- statutenwijziging en/of oprichting van Stichting Regionaal Bureau voor Toerisme Arnhem Nijmegen Veluwe, Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen BV, Visit Arnhem Nijmegen BV en VisitVeluwe B.V.;
- nieuwe bedrijfsstrategie;
- huisvesting;
- strategische projecten.

Eigen functioneren Raad van Toezicht
De leden van de Raad van Toezicht vervullen hun taak met zorgvuldigheid en ook met plezier. Dat heeft veel te maken met het enthousiasme dat zij tegenkomen bij de organisatie, de directie, gesprekken met stakeholders en bij andere gremia. De Raad geeft invulling aan de verschillende rollen en hanteert de scheiding tussen de rol van de bestuurder en toezichthouder goed. De Raad van Toezicht vindt de relatie tussen de Raad van Toezicht en de bestuurder goed. De Raad wordt goed geïnformeerd door de directie. Jaarlijks wordt een vergoeding van € 1500,00 toegekend aan de leden van de Raad van Toezicht.

April 2019
Namens de Raad van Toezicht
E. Tuijnman, voorzitter

2. Strategie

2.1 Perspectief 2030

2018 was een jaar waarin toerisme met enige regelmaat het nieuws haalde en dan vooral de keerzijde van (te) veel bezoek in bijvoorbeeld Amsterdam en Giethoorn. Het leidde zelfs tot een debat in de Tweede Kamer, waarna verantwoordelijk staatssecretaris Mona Keijzer toezegde met een plan te komen. NBTC Holland Marketing is daarop dat plan gaan ontwikkelen en op 10 oktober 2018 werd deze, onder de noemer Perspectief 2030, aangeboden aan de staatssecretaris. Wij zijn nadrukkelijk betrokken geweest bij de totstandkoming van Perspectief 2030: een visie op toerisme in 2030, gegeven de verwachte groei in met name het buitenlands toerisme. De strekking van het Perspectief is dat toerisme meer een middel dan een doel op zich zou moeten zijn: een middel om bij te dragen aan welzijn én welvaart, duurzaamheid, mobiliteit, werkgelegenheid en leefbaarheid. Bij deze verandering hoort ook meer aandacht voor de balans tussen bewoner en bezoeker en tussen natuur en recreatie. Soms betekent dit dat er ruimte is voor groei op plekken waar dat kan. Op andere plekken betekent het juist het voorkomen van meer bezoek.

2.2 Bedrijfsstrategie

Vooruitlopend op Perspectief 2030 zijn wij halverwege 2018 gestart met het herijken van onze eigen bedrijfsstrategie, omdat wij zagen dat onze rol - richting onze partners bij overheden en bedrijfsleven - veranderde: wij worden al lang niet meer alleen gevonden voor het vermarkten van de bestemmingen Veluwe, regio Arnhem en het Rijk van Nijmegen, maar veel vaker ook om onze kennis over de (potentiële) bezoeker, het toeristisch-recreatieve aanbod en de match daartussen. Voor ons betekent dit dat kennis en expertise nog belangrijker worden: kennis over trends en ontwikkelingen bij regionale, nationale en internationale bezoekers, kennis over het aanwezige toeristisch-recreatieve aanbod en de (mis)match daartussen. Vanuit die match kunnen wij onze partners adviseren over bijvoorbeeld inzet op marketingcommunicatie of de (door)ontwikkeling van bestaand of nieuw toeristisch aanbod. Gekoppeld aan onze nieuwe strategie hebben we een uitvoeringsagenda opgesteld, een gestructureerde operationalisatie van onze bedrijfsstrategie.

Waarom doen wij wat we doen?
Wij willen significant bijdragen aan versterking van de vrijetijdseconomie in ons werkgebied, de Veluwe, regio Arnhem en het Rijk van Nijmegen.

Hoe doen we dat?
Als ondernemende verbinder activeren we hogere bestedingen, langer verblijf en herhalingsbezoek van bezoekers op een manier waartoe individuele spelers in de private en publieke sector niet in staat zijn.

Wat maken we?
Wij doen dat door in samenwerking met onze partners producten, diensten en campagnes te ontwikkelen rond de pijlers natuur, cultuur(historie), smaak, shoppen en relaxen. Als geen ander hebben we een visie op trends en weten wij gebiedsbrede projecten en campagnes te initiëren en te realiseren.

2.3 Manifest 'Grip op ontwikkeling'

Naast onze nieuwe bedrijfsstrategie hebben we, samen met de twee andere regionale bureaus voor toerisme in de provincie Gelderland, het manifest 'Grip op ontwikkeling' opgesteld. Voortbordurend op onze eigen nieuwe bedrijfsstrategie, staat in dit manifest het streven centraal, om de customer journey van de (potentiële) bezoeker te optimaliseren. Dit via de 4 pijlers van moderne toeristische ontwikkeling: kennis, ontwikkeling, informatie en marketing. De regionale bureaus voor toerisme zijn daarbij de spin in het web voor alle bedrijven, organisaties en gemeenten die actief zijn in de vrijetijdseconomie. Vanuit onze onafhankelijke positie zijn wij daarom bij uitstek geschikt om de draaischijf tussen de provincie en het veld te vormen. Het manifest is eind 2018 aangeboden aan de verantwoordelijke gedeputeerde en verspreid onder de statenleden ter inspiratie voor de provinciale statenverkiezingen van maart 2019.

3. Trends en ontwikkelingen in binnen- en buitenland

Volgens CBS steeg het aantal verblijfgasten in Nederland met 10 miljoen in de afgelopen vijf jaar. Ook in Gelderland groeide het toerisme in 2018, er werden 12,1 miljoen overnachtingen geregistreerd, zo'n 4,2 % meer dan in 2017. Bijna 15% van de overnachtingen in Gelderland zijn afkomstig van buitenlandse gasten, in 2017 was dit nog 13,6%. De binnenlandse markt is voor Gelderland nog altijd de belangrijkste, CBS noteerde in 2018 10.351.000 binnenlandse overnachtingen in Gelderland.

3.1 Binnenlandse bezoeker

Nederlandse bezoekers in de Regio Arnhem en het Rijk van Nijmegen

Voor de Regio Arnhem en het Rijk van Nijmegen zijn er in 2018 geen nieuwe regionale cijfers verschenen. In 2019 geven wij gevolg aan onderzoek om inzicht te krijgen in de economische betekenis van toerisme en recreatie in de regio's en de ontwikkeling hierin. In 2016 kwam uit het onderzoek dat er in de regio's 10% groei in het aantal overnachtingen was gerealiseerd en dat de toeristische bestedingen met 5% waren toegenomen.

Nederlandse bezoekers op de Veluwe

Volgens de laatste Continu Vakantie Onderzoek (CVO) cijfers groeide in 2018 het aantal toeristische vakanties op de Veluwe met 0,4% ten opzichte van 2017. De landelijke groei bedroeg 2,2%. De Veluwe laat daarmee groei zien, al was de groei van de Noordzeebadplaatsen (1) en de Groningse, Friese en Drentse zandgronden nog hoger.

Uit de cijfers blijkt dat Veluwe en Veluwerand de afgelopen jaren gegroeid zijn in het aantal vakanties en het aantal toeristische vakanties. De andere twee toeristische gebieden die net als de Veluwe een groot aantal binnenlandse bezoekers mogen ontvangen fluctueerden de afgelopen jaren meer. Dit heeft mogelijk te maken met de goede zomer die we in 2018 hebben gehad. Daarnaast blijkt uit de cijfers dat het marktaandeel van Veluwe en Veluwerand de afgelopen jaren stabiel is rond de 10% (in 2018 was het marktaandeel van de Veluwe en Veluwerand van alle binnenlandse vakanties 11%).

De werkgelegenheid in de vrijetijdseconomie is de afgelopen 10 jaren op de Veluwe met bijna 3.000 arbeidsplaatsen toegenomen. Met uitzondering van 2013 nam de werkgelegenheid, in meerdere of mindere mate, in alle jaren toe. Het aandeel in de totale werkgelegenheid nam toe van 5,9% in 2009 naar 6,5% in 2018.

3.2 Buitenlandse bezoeker

Inkomend toerisme in Nederland
In 2018 ontving Nederland bijna 1,2 miljoen meer verblijfsgasten dan in 2017, waarvan twee derde afkomstig is uit Duitsland en België. Van alle buitenlandse verblijfsgasten bezoekt de Duitser Nederland het meest. 30% van alle buitenlandse verblijfsgasten komt uit Duitsland, gevolgd door België (13%) en het Verenigd Koninkrijk (12%). Volgens NBTC hebben de internationale bezoekers voor 12,7 miljard euro aan bestedingen gezorgd.

De prognose is dat deze groei de komende jaren exponentieel doorzet en dat deze gebieden ook nog eens voor het meeste herhaalbezoek zorgen.

Duitse bezoekers in Gelderland
In 2018 noteerden we in Nederland meer dan 19 miljoen overnachtingen van Duitse vakantiegangers. Daarvan kwam 4% terecht in Gelderland (787.000 overnachtingen). De afgelopen jaren stijgt dit aantal fors, met meer dan 10% per jaar. De meeste Duitse gasten komen uit Nordrhein-Westfalen en Niedersachsen. Duitsers besteden op hun vakantie in Nederland € 442 per persoon per verblijf. Tijdens een dagtocht besteden zij hier € 85 per persoon.

Belgische bezoekers in Gelderland
Nederland staat bij alle vakanties van Belgen op een derde plaats. België is voor Nederland het tweede belangrijkste herkomstland. De Belgen brachten in 2018 gezamenlijk 5,8 miljoen overnachtingen in Nederland door, 5,9% hiervan vond plaats in Gelderland. Tijdens een dagtocht besteden Belgen hier € 117 per persoon. Ze vinden Nederland een goed bereikbaar en gastvrij land, dat erg geschikt is om er eventjes tussenuit te gaan, een familievriendelijke, ontspannen bestemming, die veel meer is dan Amsterdam en de kust. Belgen gaan graag op stap, de natuur in. Onderweg stoppen ze bij een goed restaurant. Ze verkennen historische steden en zijn geïnteresseerd in architectuur.

3.3 Zakelijke bezoekers

Elke drie jaar wordt er een continu zakenreis onderzoek uitgevoerd door NBTC NIPO. De cijfers van het onderzoek over de periode 2013-2016 zijn in 2017 gepubliceerd en hier maakten wij ook in 2018 gebruik van. Hieruit blijkt dat in 2016 gemiddeld 445.000 zakenreizigers per kwartaal een binnenlandse zakenreis hebben ondernomen. In 2016 zijn er circa 3,9 miljoen zakenreizen ondernomen, goed voor 6,64 miljoen overnachtingen.

Van deze zakenreizen bestond ongeveer 35% uit congressen/bijeenkomsten (MICE markt: Meetings, Incentives, Conferencing, Exhibitions) en 65% uit individueel zakelijke reizen. 13% van deze zakenreizen vonden plaats in Gelderland. Opvallend is dat het aandeel MICE reizen in Gelderland op 43% lag. Hiermee heeft Gelderland, na Utrecht, procentueel het hoogste aandeel MICE zakenreizen, doordat Gelderland als een aantrekkelijke provincie wordt beschouwd voor zakelijke bijeenkomsten.

NB: CBS meet in de Statistiek Logiesaccommodaties het aantal overnachtingen gasten bij toeristische accommodaties. Kleine logiesaanbieders worden in dit onderzoek niet meegenomen. Vaste verblijfsgasten (standplaatsen zoals een stacaravan, boot of tweede woning) worden niet meegenomen.

Bronnen:
CBS
NBTC
NBTC-NIPO Research, ContinuVakantieOnderzoek 2018

4. Kennis, ontwikkeling en advies

Ook afgelopen jaar waren wij regionaal aanspreekpunt voor de ontwikkeling van toeristisch beleid door overheid en het (individueel) toeristisch bedrijfsleven. Wij namen steeds meer de rol op ons om het toeristisch recreatief bedrijfsleven te adviseren en ondersteunen bij kennisontwikkeling en productontwikkeling. Zo gaven wij advies over nota's vrijetijdseconomie en waren wij actief in debatten, discussies, workshops en brainstormsessies.

Ook organiseerden wij zelf workshops en trainingen voor het bedrijfsleven, met name met betrekking tot de Duitse markt op het gebied van taaltraining, workshops (gastheerschap, marktkennis, online marketing), maar ook met advies en (financiële) ondersteuning om het product op orde te brengen. We zetten ons nadrukkelijk in voor beter gastheerschap en bewerkten daarnaast de dichtbij doelmarkten effectief met onze marketinginspanningen.

4.1 District Oost / Parkdistrict

In het najaar van 2018 hebben wij met Marketing Oost, Marketing Drenthe en Stichting Achterhoek Toerisme bij elkaar gezeten om op basis van inhoud te brainstormen over een gezamenlijke aanpak voor de marktbewerking van de Duitse en Vlaamse markt. De aanleiding was om vanuit inhoud (in plaats van financiën) een intensievere samenwerking te onderzoeken. We zijn tot de conclusie gekomen dat we veel op inhoud delen en we werken een voorstel uit dat we begin zomer 2019 presenteren.

4.2 VeluweAgenda

VisitVeluwe geeft uitvoering aan de VeluweAgenda voor een aantal omschreven ambities. In deze netwerksamenwerking staat beschreven 'wie over wat gaat' en, nog belangrijker: hoe helpen we elkaar de gezamenlijke ambities te verwezenlijken? Op 15 februari 2018 tekenden wij de samenwerkingsovereenkomst, waarmee ongeveer 40 partners zich scharen achter de ambities in de VeluweAgenda. Sinds afgelopen jaar zetten we nog sterker in op advies en ontwikkeling. Daarnaast is marketing randvoorwaarde voor succes op de Veluwe. Bij alle projecten waar productontwikkeling of promotie een rol speelt, zijn wij nauw betrokken.

Veluws Recreatief Netwerk
In 2018 heeft VisitVeluwe in opdracht van de VeluweAlliantie haar bijdrage geleverd aan het advies rond het Veluws Recreatief Netwerk. Wij hebben een grote rol gespeeld in merkactivatie en de bewerking van de internationale markt. In december 2018 zijn wij gestart met een roadshow voor de geadviseerde belevingsgebieden.

House of Hospitality Veluwe
Afgelopen jaar hebben wij de voorbereidingen gestart voor de oprichting van het House of Hospitality Veluwe (HHV) in het eerste kwartaal van 2019. Het HHV zal het centrum op de Veluwe worden dat toeristische ontwikkeling stimuleert en bijdraagt aan de gewenste samenhang op de Veluwe. HHV krijgt drie pijlers: Innovatie & productontwikkeling, Kennis & Inzicht en de Veluwe Academy.

4.3 Veluwecongres

Op 19 april 2018 organiseerden wij, in samenwerking met de VeluweAlliantie, de derde editie van het VeluweCongres in de Heerlickheijdt van Ermelo. Tijdens het VeluweCongres kwamen ruim 200 Veluwepartners samen voor kennisuitwisseling en netwerken, via workshops en presentaties. Wij hebben onze partners bijgepraat over de laatste stand van zaken over de Veluwe ambities en de verschillende programma's en projecten. Er was ook veel te beleven: deelsessies over specifieke onderwerpen, een plenaire sessie met drie sprekers over uiteenlopende onderwerpen en een informatiemarkt met onder andere de prijswinnaars van de Veluwe prijsvraag.

4.4 China Lab

In 2016 is VisitVeluwe op verzoek van publieke & private stakeholders op de Veluwe een verkenning gestart op de Aziatische markt. Het doel was om te prioriteren en meer kennis op te bouwen over deze markt. De verkenning is uitgevoerd in samenwerking met NBTC Holland Marketing. In 2017 zijn de plannen verder uitgewerkt om samen te werken binnen een 'China Lab'. Afgelopen jaar is een start gemaakt met het opzetten van 'China Lab'. In dit Lab hebben zich tal van Nederlandse partners verenigd, o.a. de Efteling, de Keukenhof, Gassan Diamonds, VisitBrabant, Den Haag Marketing en ook VisitVeluwe. Partners delen ervaringen en expertise. In onze regio zijn Het Nationale Park de Hoge Veluwe en het Kröller-Müller Museum al enige tijd gereed om Chinese gasten te ontvangen, zo kan er via Alipay en WeChat digitaal betaald worden, is er een Chinese Audiotour en informatie in het Chinees beschikbaar. Ons hoofddoel is om expertise op te bouwen, die we met onze partners delen. In dit kader zijn we van 12 tot en met 16 november 2018 op studietour gegaan in China.

4.5 Leefstijlen

In opdracht van acht provincies heeft SAMR Marktvinders afgelopen jaar uitgebreid onderzoek gedaan naar doelgroep segmentatie in de recreatieve sector. Hier zijn zeven leefstijlen uitgekomen. Deze leefstijlen laten zien waar mensen in hun vrije tijd of op vakantie behoefte aan hebben en wat de verschillen hierin zijn. Er is uitgebreid omschreven hoe de leefstijlen eruit zien en waar ze in Nederland wonen.

Vanuit de Provincie Gelderland zijn wij betrokken geweest bij het onderzoek en hebben wij een adviserende rol ingenomen. Afgelopen jaar hebben wij de leefstijlen opgenomen in onze eigen marketing strategie. Daarnaast adviseerden wij onze partners proactief over de kennis uit - en de inzet van de zeven leefstijlen en hoe zij deze effectief op kunnen nemen in hun strategie. In 2019 gaan we hierover verder de diepte in.

4.6 Partner communicatie

Via onze online partner platformen rbtkan.nl en partners.visitveluwe.nl, ons Together magazine en via diverse (digitale) nieuwsbrieven, hielden wij onze partners op de hoogte van de ontwikkelingen in onze regio's en van onze eigen activiteiten. Voor de gezamenlijke promotie van onze regio stelden we communicatiemiddelen beschikbaar, zoals beeldmaterialen, teksten en huisstijlen.

5. Travel Trade

Touroperators, rederijen en touringcarondernemingen in Duitsland, België en Groot-Brittannië benaderen we actief. Zo maken we onze regio's onderdeel van reisprogramma's en trekken we meer internationale bezoekers. Ook afgelopen jaar hebben wij onze regio's actief onder de aandacht gebracht bij touroperators, rederijen en touringcarondernemingen, in binnen- en buitenland, onder de vlag 'Visit the other Holland'. Dit deden wij door een mix van activiteiten, zoals: online & offline presentaties, één op één kennismakingstrips, deelname aan buitenlandse vakbeurzen, verkoopgesprekken en actief relatiebeheer, met gerichte updates richting de reisindustrie. Daarnaast hebben wij de samenwerking met de Achterhoek en Overijssel versterkt en geïnvesteerd in het verbeteren van het kennisniveau van de aangesloten Travel Trade partners door twee netwerkbijeenkomsten. Veel aandacht ging in 2018 naar de organisatie van de Cycle Summit en de Global Trade Show.

5.1 Cycle Summit

In navolging op eerdere grootschalige fietsevenementen, zoals Giro d'Italia in 2016 en VeloCity in 2017, bracht Cycle Summit onze provincie wederom goed onder de aandacht. Cycle summit vond van 6 tot en met 9 oktober plaats in onze regio's en had als doel (onze minder bekende) toeristische highlights onder de aandacht te brengen van haar 80 deelnemende touroperators en ons aanbod zoveel mogelijk opgenomen te krijgen in Europese en Noord-Amerikaanse fietsreisprogramma's.

Het programma, dat wij in nauwe samenwerking met onze partners hebben opgesteld, liet de diversiteit van landschappen, erfgoed, belevingen en gastvrijheid in Gelderland zien. Ook onze uitstekende fiets-infrastructuur kreeg veel aandacht.

5.2 Global Trade Show

Op 8 en 9 oktober 2018 organiseerden wij, onder leiding van NBTC Holland Marketing en samen met MarketingOost, een deel van het programma van de eerste HollandCity Global Travel Trade Show in Zwolle. 105 internationale reisorganisaties maakten kennis met Nederland als inspirerende reisbestemming, daarnaast waren 75 toeristische organisaties aanwezig, zoals musea, hotels, attracties, evenementen locaties en restaurants. Ons programma bestond uit meet & greet sessies, waarbij één-op-één afspraken tussen reisorganisaties en de Nederlandse reisindustrie plaatsvonden. Ook begeleidden wij voorafgaand en aansluitend zogenaamde familiarisation trips. De reisorganisaties bezochten diverse plekken op de Veluwe en maakten kennis met het reisaanbod.

5.3 Beurzen en sales trips

Van groot belang voor de zakelijke bewerking van de internationale markt is onze deelname en aanwezigheid op grote internationale beurzen. Zo hebben wij ons afgelopen jaar van 7 tot en met 11 maart op de Internationale Tourismusbörse Berlin (ITB) gepresenteerd en zijn wij in juli naar de Reisering Deutscher Autobusunternehmungen (RDA) in Keulen geweest. Ook bezochten wij Groot-Brittannië in februari voor diverse verkoopgesprekken en hebben wij op 2 november deelgenomen aan de General Europe Market van ETOA in London, voor 19 gesprekken met touroperators. Naar aanleiding van alle gesprekken zijn er vele vervolggesprekken met touroperators geweest en diverse locatiebezoeken binnen onze regio's.

Voor de Belgische markt hebben wij afgelopen jaar diverse mogelijkheden afgetast. In 2019 geven wij hier verder gevolg aan.

5.4 Riviercruises

Hoewel de steden Arnhem en Nijmegen in het voorjaar veel riviercruises kennen, was er in 2018 veel hinder van de lage waterstand van de Rijn en de Waal. Veel schepen konden niet of slechts moeizaam varen, met als gevolg dat er veel tochten werden geannuleerd. Het in 2017 gehouden onderzoek naar beweegredenen van bezoekende partijen en in excursieprogramma's opgenomen attracties, heeft ons goed zicht geleverd op goede en minder goede punten voor riviercruises in onze regio's. Afgelopen jaar hebben wij deze kennis verwerkt in diverse gesprekken met cruisevaartmaatschappijen en de havenmeesters van Arnhem en Nijmegen. Ook hebben wij hen ondersteund met promotiemateriaal van de steden. In 2019 zetten wij de nauwe samenwerking voort.

5.5 Nieuwe communicatiemiddelen

Eind 2018 lanceerden wij een nieuw online platform visittheotherholland.com en een nieuwe travel trade brochure, met informatie, programma's, grote evenementen, highlights en promotiemateriaal. Zo presenteren wij onze Travel Trade partners en arrangementen en programma's, met als doel om internationale touroperators, rederijen en touringcarondernemingen van informatie en inspiratie te voorzien.

6. Zakelijke destinatie ontwikkeling en -marketing

Convention Bureau Gelderland

Convention Bureau Gelderland is gespecialiseerd in zakelijke destinatie ontwikkeling en destinatiemarketing, met als doel zakelijke bestedingen en herhalingsbezoeken in Gelderland te stimuleren. Wij zetten sterke Gelderse kennisthema's, zoals Food, Health, Energie en Milieutechnologie en sport, zakelijk op de kaart. Onze experts geven onafhankelijk, persoonlijk en kosteloos advies aan meeting- en eventplanners. Zij promoten Gelderland als dé bestemming voor zakelijke en feestelijke bijeenkomsten, door het samenbrengen van de vraag en het veelzijdige aanbod aan zakelijke en feestelijke mogelijkheden. Bovendien worden relevante zakelijke bijeenkomsten door actieve acquisitie naar de regio getrokken. Convention Bureau Gelderland is onderdeel van Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen.

6.1 Destinatie ontwikkeling

In 2018 hebben wij het team experts voor Convention Bureau Gelderland verder uitgebreid. Naast uitgebreide expertise op marketing hebben wij nu ook een coördinator in huis die zich volledig richt op de zakelijke marktbewerking. Deze expert volgt de ontwikkelingen in de markt nauwlettend, onderhoudt ons zakelijke partnernetwerk en breidt deze actief uit, signaleert kansen en adviseert partners en andere stakeholders hierover. Zo heeft hij afgelopen jaar de contacten en samenwerking met The Economic Board en Health Valley geïntensiveerd. Daarnaast richt hij zich op het nationaal en internationaal op de kaart zetten van Gelderland als bestemming voor de zakelijke markt en brengt hij vraag en aanbod samen.

6.2 Destinatiemarketing

Ook afgelopen jaar stond de website conventionbureau.nl centraal in alle marketingactiviteiten, 4703 bezoekers kwamen hier terecht voor informatie, inspiratie en het vinden van een geschikte locatie voor hun zakelijke of feestelijke bijeenkomst. Het overdragen van kennis en het delen van ontwikkelingen in de branche en markt stond centraal in onze nieuwsbrief (9x verstuurd) aan partners en relaties, onze blogs en social berichten.

We hebben samengewerkt met diverse media partners in het creëren van (vrije) publiciteit, zoals High Profile events, Meetings, Meeting Magazine, Conference Matters Magazine, Event Summit en de Nederlandse Vereniging voor directiesecretaressen. Dit heeft een gemeten bereik opgeleverd van 80.729, met een berekende mediawaarde van € 29.680,- (exclusief doorplaatsingen).

Voor onze partners en relaties hebben wij afgelopen jaar To Meet magazine uitgebracht en correctbook, een praktisch en duurzaam notitieboekje, met informatie, inspiratie en praktische handvatten. Deze hebben wij ook ingezet op beurzen en events.

Evenementen
Afgelopen jaar hebben wij als standhouder deelgenomen aan de beurzen Event Summit, 15 februari in de RAI Amsterdam met 5.500 bezoekers en The Next Event, 3 april in de Van Nelle Fabriek Rotterdam. Zelf hebben we afgelopen jaar een summerclass georganiseerd op 11 juni, voor Nederlandse meeting- en eventplanners. Tijdens dit evenement stond kennisdeling centraal, met plenaire sessies, workshops en netwerkgelegenheid. Uit de evaluatie bleek dat 80% van de deelnemers de Summerclass aan anderen aanraadt. In 2019 geven wij hier dus graag weer vervolg aan.

Begin februari organiseerden wij in Apeldoorn, in samenwerking met Apeldoorn Congresstad, een masterclass voor meeting- en eventplanners. Het thema 'The future is now' stond deze dag centraal en er was veel aandacht voor duurzaamheid. Tijdens de masterclass werden de deelnemers voorzien van informatie, inspiratie en praktische tips.

29 oktober was het vervolgens de beurt aan Expeditie Apeldoorn, wederom in samenwerking met Apeldoorn Congresstad. Zo'n 50 eventplanners gingen de uitdaging aan en bezochten in één dag maar liefst acht unieke locaties in Apeldoorn. Het doel was om de diversiteit en mogelijkheden van congres- en evenementenlocaties in Apeldoorn te laten zien.

7. Gastheerschap

Via onze regio websites, social media, de landelijke VVV website en de VVV app, kunnen bezoekers zich online eenvoudig laten informeren en inspireren voor hun (komende) bezoek aan de regio Arnhem, het Rijk van Nijmegen of de Veluwe. Eenmaal aanwezig in het gebied, kan de bezoeker ook een beroep doen op één van de VVV winkels, toeristische informatiepunten of digitale informatiezuilen. Binnen regio Arnhem en het Rijk van Nijmegen zijn wij licentiehouder van de 9 VVV winkels, de 24 toeristische informatiepunten en de 30 digitale informatiezuilen, verspreid over de regio's.

Daarnaast wordt het gastheerschap natuurlijk ook vervuld door alle toeristische ondernemers in de regio's. Samenwerking hierin vergroot de kwaliteit en versterkt de uniformiteit en herkenbaarheid voor de bezoeker. Daarom adviseren wij onze partners proactief en bieden wij diverse handvatten voor het vergroten van kennis en het creëren van uniformiteit in de communicatie naar bezoekers.

7.1 Promotiepakketten voor ondernemers

Voor de gezamenlijke promotie van regio Arnhem en het Rijk van Nijmegen, de subregio's en/of gemeenten, hebben wij ook afgelopen jaar weer communicatiemiddelen beschikbaar gesteld aan onze partners, zoals de huisstijlhandboeken Regio Arnhem, Rijk van Nijmegen, De Betuwe, Berg en Dal en Veluwezoom, met logo, beeldmaterialen en teksten.

7.2 Training en workshops voor ambassadeurs

Via online trainingsplatform regioambassadeur.nl bieden wij basis - en thematische trainingen aan. Deelname aan de trainingen is gratis en bedoeld voor frontoffice medewerkers van toeristische organisaties. Zodat zij voldoende kennis hebben om op te treden als ambassadeur van de regio. Afgelopen jaar hebben wij ons aanbod verder uitgebreid naar 40 cursussen, onder andere met toevoeging van de cursussen: 'Nationaal Park De Hoge Veluwe en Kröller-Müller Museum', 'Nijmegen European Green Capital', 'Wild op de Veluwe', 'Online marketing Duitsland', 'Social media Duitsland', 'Hoe ontvang ik Belgische gasten' en 'Meer Belgische gasten in je bedrijf'. Het aantal cursisten groeide door tot bijna 2.000 en het aantal gevolgde cursussen groeide naar de 7.000. Ter promotie van het kennisplatform hebben wij afgelopen jaar een nieuwe promotiefilm uitgebracht, welke we ook in 2019 actief inzetten om het aantal ambassadeurs verder te vergroten en de kwaliteit van de kennis van onze ambassadeurs te verhogen.

Ook de jaarlijkse ambassadeursdag droeg hier aan bij, welke afgelopen jaar op 20 maart plaatsvond. Deze dag vol workshops en presentaties zorgde ervoor dat zo'n 200 frontoffice medewerkers onze regio nog beter leerden kennen. Doormiddel van speeddates en presentaties konden zij kennis maken met (het laatste nieuws van) belangrijke attracties en musea en de naderende highlights. Met de persoonlijke ambassadeurspas konden zij afgelopen seizoen ook zelf zo'n 75 toeristische trekpleisters ervaren.

7.3 Vierdaagsebed

Via de website vierdaagsebed.nl bemiddelen wij al jaren tussen de vierdaagse wandelaars die een slaapplek zoeken en de gastgezinnen die een bed in de aanbieding hebben. Afgelopen jaar waren er 1890 bedden beschikbaar en hebben wij 1082 wandelaars ingeschreven voor een bed. Daarnaast hebben wij, in samenwerking met hoteliers uit Nijmegen en omstreken, speciale Vierdaagse-hotelarrangementen aangeboden. In het najaar van 2018 zijn wij druk geweest met vernieuwing van de vierdaagsebed.nl website, welke in februari 2019 is gelanceerd.

7.4 Groepsbegeleiding

Voor stadswandelingen in Arnhem en Nijmegen, streekritten, battlefieldtours en natuurwandelingen door Millingerwaard, begeleiden onze gidsen groepen en verzorgen wij de reserveringen. Wij hebben een vaste groep touroperators als opdrachtgevers en afgelopen jaar groeide de groep particuliere aanvragers.

7.5 Toeristische bewegwijzering

Voor een aantal gemeenten en ondernemers in de regio Arnhem en het Rijk van Nijmegen verzorgen wij de uitvoering en het onderhoud van de toeristische bewegwijzering (bruin-witte borden). In 2018 hebben wij, in opdracht van gemeente Berg en Dal, de toeristische bewegwijzering in Millingen, Ooij, Beek Ubbergen en Berg en Dal, vervangen door de herkenbare bruin-witte borden.

7.6 Een nieuwe visie op gastheerschap

Ondertussen zijn wij bezig met herbezinning op onze gastheerschapsfunctie, onder andere door de digitale transformatie. Nieuwe ontwikkelingen en invalshoeken zorgen ervoor dat we onze visie op fysiek gastheerschap opnieuw tegen het licht wilden houden. Wat is de rol van fysiek gastheerschap in de totale klantreis? Wat is de toegevoegde waarde ten opzichte van andere kanalen en welke uitingsvormen passen daarbij? Het zijn vragen waarop we in onze visie een antwoord geven. Hierbij zal het ook gaan over het faciliteren van gastheerschap bij ondernemers. We hebben DestinatieX gevraagd om samen met ons deze visie te schrijven. Medio december 2018 is deze visie opgeleverd. Met deze visie zullen wij in 2019 gesprekken voeren met gemeenten in onze regio over de ambities en ontwikkelrichting van fysiek gastheerschap in de regio Arnhem Nijmegen.

8. Onze marketingactiviteiten in binnen- en buitenland

8.1 Projecten en campagnes

In de collectieve samenwerking met 33 gemeenten, 700 partners en tal van andere betrokken partijen, initiëren en coördineren wij diverse projecten en campagnes. Dit zijn opdrachten vanuit een specifiek thema in een regio of vanuit een (regio overschrijdende) verhaallijn, maar ook projecten die wij zelf initiëren of die geïnitieerd worden vanuit onze adviesrol in de ontwikkeling en promotie van onze regio's.

Gelderland levert je mooie streken…

Vrijwel iedere Nederlander is door de commercials op radio en tv bekend met de campagne 'Gelderland levert je mooie streken...' vanuit de vier thema's 'eropuit met kinderen', 'actief in de natuur', 'cultuur proeven' en 'lekker eten & ontspannen'. Zoals ten doel gesteld is, is de awareness rondom de Gelderse streken, sinds de start van de campagne in 2013, aanzienlijk vergroot. Van een traditionele zendcampagne is de focus geleidelijk steeds meer verlegd naar 'consumer engagement' en het creëren van fans. Met de grote thematische campagnes 'Spring op de fiets', 'Ontdek het Gelderse goud' en 'Het groot Gelders avontuur' is in 2017 focus aangebracht, deze campagnes hebben we in 2018 dan ook gecontinueerd. Inspirerende en herkenbare verhalen en ervaringen van anderen staan hierin centraal. Dit doen we door optimaal gebruik te maken van de crossmediale mogelijkheden, waarbij content integratie op kanalen van relevante media een steeds belangrijkere rol speelt. Hiermee stimuleren wij meerdaags bezoek aan de Gelderse streken.

In het najaar van 2018 hebben wij marktonderzoekbureau GfK opdracht gegeven de effectiviteit van de campagne te onderzoeken. Uit het onderzoek blijkt dat onze campagne effectief is. Dat 38% van de doelgroep bekend is met de campagne en dat 73% van de doelgroep overweegt om één van de Gelderse streken te bezoeken. Belangrijkste aanbeveling is om te investeren in een groter bereik, zodat de bekendheid van de Gelderse streken verder toeneemt. In 2019 wordt gekeken hoe we de campagne verder door kunnen ontwikkelen.

Gelderland levert je mooie streken… in Vlaanderen
De campagne draait ook in Belgisch Vlaanderen en vanwege het (te verwachten) toenemende aantal Belgische bezoekers hebben we de campagne afgelopen jaar verder uitgebreid. In het voorjaar van 2018 hebben we, in samenwerking met NBTC Holland Marketing, een crossmediale campagne gevoerd met het thema fietsen. Daarnaast hebben we in 2018 voor het eerst een Vlaamse doorvertaling gemaakt van onze crossmediale campagne 'Spring op de fiets!'.

Multicliënt onderzoek Vlaamse markt
Voor beter inzicht in de Vlaamse bezoeker hebben we in 2018 geparticipeerd in het multiclient onderzoek van NBTC Holland Marketing. Wij hebben onderzoeksvragen aangeleverd over bezoekgedrag en het imago van onze regio's. Dit onderzoek leverde ons interessante inzichten en bevestigingen op.

Das andere Holland
Ook onze activiteiten op de Duitse markt zijn in 2018 toegenomen, inspelend op het groeiende aantal Duitse bezoekers. De (potentiële) Duitse herhaalbezoeker uit Nordrhein-Westfalen en Niedersachsen benaderen wij vanuit het merk Das andere Holland. Afgelopen jaar hebben we geparticipeerd in twee crossmediale campagnes van NBTC Holland Marketing: Lekker Radeln (fietsen) in het voorjaar en Lieblingsmomente (weekendje genieten) in het najaar. Beide campagnes hebben de doelstellingen ruimschoots behaald.

Vanuit het Interregproject Grenzeloze Toeristische Innovatie, een samenwerking met Euregio Overijssel en Duitse grensregio's, hebben wij in 2018 ook een groot aantal activiteiten ontwikkeld. Zoals de uitgebreide grensoverschrijdende campagne rondom het lange, vrije weekend Fronleichnam. Hierin boden verschillende partners de Duitse gast een arrangement/aanbieding aan, om er het betreffende weekend tussenuit te gaan. Daarnaast koppelden wij, binnen de campagne 'buitenspelen', attracties en verblijfsaccommodaties aan elkaar op onder andere een belevingskaart. Tevens zijn binnen deze campagne video's van verschillende regio's en partners ontwikkeld. Deze video's worden in het voorjaar 2019 crossmediaal ingezet in de Duitse grensregio's Nordrhein-Westfalen en Niedersachsen.

Afgelopen jaar zijn we al volop bezig geweest met adviesgesprekken en voorbereidingen voor de doorontwikkeling van de Duitse marktbewerking in 2019 en verder.

Routebureau Veluwe
Op donderdag 22 februari 2018 was de officiële lancering van het Routebureau Veluwe in Eerbeek. Het Routebureau Veluwe werkt samen met gemeenten, grondeigenaren, ondernemers, marketingorganisaties en anderen, aan de ontwikkeling, realisatie, beheer en promotie van recreatieve routenetwerken voor fietsers, wandelaars, ruiters en mountainbikers. Wij hebben de opdracht gekregen voor de promotie van de recreatieve routenetwerken in opdracht van het Routebureau. Afgelopen jaar hebben wij adviserende en uitvoerende werkzaamheden gedaan rondom huisstijl, bebording en informatiepanelen, de vernieuwing van de online omgeving ingezet, routecontent, routeproducten en kaarten ontwikkeld en gepromoot, zoals het To Go fietsrouteboekje en vrije publiciteit opgezocht binnen persreizen en via persberichten. In 2019 geven wij een vervolg aan deze nauwe samenwerking.

European route of Industrial heritage
Samen met de Stichting Industriecultuur Nederland rollen wij, tussen 2018 en 2021, een netwerk uit van industriële erfgoedlocaties. Deze locaties kennen een bepaalde mate van bezoekmogelijkheid. Het netwerk strekt zich uit over de regio Arnhem, het Rijk van Nijmegen, de Achterhoek en aangrenzend Duitsland. De 23 locaties voorzien wij van luisterverhalen en een uniforme markering. Afgelopen jaar zijn wij, als projectpartner, bezig geweest met de projectvoorbereiding, de verkenning van het netwerk en de formulering van de (bouw)opdrachten. Het geheel wordt gerealiseerd dankzij een financiële ondersteuning vanuit Euregio.

Macht en pracht in de Gelderse streken
Op 5 maart 2018 verrichte Gelders gedeputeerde Bea Schouten de opening van de campagne 'Macht en pracht in de Gelderse streken'. In de campagne werken 32 kastelen, buitenplaatsen en landgoederen samen. Wij werken samen met Achterhoek Toerisme en Stichting Kastelen Buitenplaatsen Landgoederen (SKBL). Daarnaast is er afstemming met NBTC Holland Marketing, vanwege de aansluiting op NBTC-verhaallijn 'Castles and countryhouses'. Gezamenlijk voeren wij tal van crossmediale marketingactiviteiten uit. En wij besteden veel aandacht aan samenwerking en onderlinge contacten, onder andere in de vorm van een netwerkbijeenkomst op 28 november. Financiering gebeurt door deelnemende kastelen, gemeenten en de VeluweAlliantie.

Landgoedfestival
In aansluiting op Macht en pracht in de Gelderse streken, ontvingen wij in 2018 de opdracht voor een marketingcampagne, met daarin een nieuwe website centraal, voor het Landgoedfestival dat in 2019 aan de Veluwezoom wordt gehouden. In het Landgoedfestival worden theatervoorstellingen, binnen de bijzondere karakters van de locaties, gehouden op vijf landgoedlocaties in vijf gemeenten.

Erfgoedfestival
In 2018 werd voor de vijfde keer een Erfgoedfestival gehouden. Dit keer was het thema 'grenzen'. Gedurende het jaar hebben wij veelvuldig overleg gepleegd met de projectorganisatie en geadviseerd over de inzet van marketingactiviteiten. Wij hebben alle festivalactiviteiten opgenomen op onze toeristische regio-websites. De festival-brochure presenteerde niet alleen alle historische evenementen van onze regio, maar ook een advertorial van de campagne 'Macht en pracht in de Gelderse streken'.

Rijnland Xperiences
Binnen dit project werken acht musea, twee hogescholen en twee bureaus voor toerisme, in twee landen met elkaar samen. De samenwerking wordt geleid door Erfgoed Gelderland. Vier deelnemende musea liggen in onze regio's Arnhem en Nijmegen: Nationaal Bevrijdingsmuseum, Museum Arnhem, Nederlands Openluchtmuseum en Geldersch Landschap en Kasteelen. De twee hogescholen bouwen een app die met name de jongere bezoekers van de musea op speelse wijze zal begeleiden bij hun bezoek. De app staat centraal in de marketingactiviteiten die in de zomer van 2019 starten. Het Nederlandse deel van de marketingcommunicatie nemen wij voor onze rekening. Het project is gestart in 2017 en loopt tot en met 2020.

Prinsjesdagfestival
In aanloop naar Prinsjesdag is er altijd een gastprovincie voor de organisatie van activiteiten rond de regeringsgebouwen in Den Haag. Afgelopen jaar was de eer aan Gelderland. Wij verzorgden, samen met de Provincie Gelderland, het programma. Een hoofdrol speelde de Prinsjesestafette, die maandag 10 september startte vanaf het Vierdaagseplein in Nijmegen. In vier dagen wandelden Gelderse bestuurders en geïnteresseerden naar Den Haag. Op 13 september, met de aankomst, was perscentrum Nieuwspoort

omgebouwd tot Gelderse ambassade en rond Het Plein waren tal van manifestaties waarin Gelderse iconen en attracties centraal stonden.

Verhaal van Gelderland
In samenwerking met Nederlands Openluchtmuseum en Erfgoed Gelderland voerden wij het project 'Het verhaal van Gelderland' uit, in de tweede helft van 2018. Hierin stonden twee thema's centraal: Kastelen en Hanzesteden. Drukwerken, videopresentaties en social media stonden centraal in de marketingactiviteiten. De netwerkbijeenkomst voor stadgidsen uit historische (Hanze)steden, op 22 november bij het Nederlands Openluchtmuseum, werd druk bezocht: er waren meer dan 130 gidsen aanwezig. Zij kregen een interessant programma met workshops waarin zij met andere ogen naar hun werk keken. In 2019 krijgt dit project een vervolg.

Water als wapen
In opdracht van de gemeenten Lingewaard, Overbetuwe en Stadt Kleve voerden wij een marketingcampagne uit, waarin de oorlogsjaren 1944 en 1945 centraal stonden. In die tijd werd het grondgebied van deze gemeenten als oorlogshandeling onder water gezet. Twee Liberationroute-luisterstenen, in Elden en in Rindern/Kleve, vertellen nu het verhaal van de verschrikkingen van toen. De luisterstenen zijn met elkaar verbonden aan de hand van een fietsroute. De onthulling was op 8 juni 2018.

Gelderland Herdenkt
In 2019 en 2020 herdenkt Nederland 75 jaar bevrijding, ook Gelderland herdenkt. Veel partijen in de regio's brengen een interessant programma uit. Wij brengen deze herdenkingen, evenementen, educatie, musea, begraafplaatsen en overig WOII-erfgoed samen. Hierin richten wij ons op een breed publiek, van (buitenlandse) oorlogsveteranen tot scholieren en van festivalgangers tot museumbezoekers. Op verzoek van de provincie Gelderland hebben wij in het najaar van 2018 een voorstel uitgebracht voor de uitvoering van de marketing en communicatie rondom deze activiteiten, via website, app, influencermarketing en traveltrade-activiteiten. De uitvoer is gestart in 2019.

Streekproducten Liemers
Intensief overleg met partijen in de Liemers die zich bezig houden met streekproducten, had als doel te komen tot een opdracht voor het geven van marketingondersteuning aan de streekproducenten in de Liemers. Liemers Trots, gemeenten en tal van streekproducenten werden bij het overleg betrokken. Ondanks dat er veel enthousiasme was voor ons marketingplan bleek er in 2018 onvoldoende financiële middelen beschikbaar voor opdrachtverlening. In 2019 blijven wij in overleg met de organisatoren over de financiering, om alsnog (een deel van) het plan uit te gaan voeren.

Romeinen-netwerk
2018 stond in teken van intensief overleg, mede via het Romeinen-netwerk, om te komen tot een Gelderse marketingcampagne voor het erfgoed van de Romeinen. De globale contouren zijn geschetst en diverse presentaties aan betrokken partijen zijn gehouden. Ook zijn er verkenningen geweest voor samenwerking met Utrecht en Zuid-Holland, omdat deze provincies ook een rijk Romeins erfgoed kennen. Door de hoeveelheid betrokken partijen loopt de organisatie van de financiering relatief traag.

Veluwefilm Wild

1 februari 2018 verscheen de bioscoopfilm Wild; het verhaal van de Veluwe, ontstaan in de ijstijd en uitgegroeid tot een groots natuurgebied met een rijke verscheidenheid aan leven. 700.000 bezoekers zagen de film op het witte doek in één van de 60 deelnemende bioscopen. In opvolging van de bioscoopfilm hebben wij, samen met onze partners, 10 openluchtvoorstellingen op de Veluwe georganiseerd, waar 4600 bezoekers de film in de buitenlucht zagen. Gedurende het jaar hebben wij een landelijke, crossmediale campagne gevoerd ter promotie van de film, samen met onze Veluwe en mediapartners. In het voorjaar van 2019 verschijnt de film als documentaire bij de AVROTROS.

Hanzesteden

De samenwerking Hanzesteden verbindt negen Hanzesteden: Doesburg, Zutphen, Deventer, Hattem, Zwolle, Hasselt, Kampen, Elburg en Harderwijk. Hanzesteden vormen vandaag de dag door hun authentieke karakter en hun (culturele) historie een aantrekkelijke en onderscheidende bestemming in Oost Nederland. Het doel is om de naamsbekendheid van de Hanzesteden als cultuurhistorische bestemming te vergroten en meer Belgische en Duitse bezoekers aan te trekken. In 2018 is de ingezette koers voortgezet. Travel Trade bewerking, het bewerken van de reisindustrie, heeft geleid tot opname van de Hanzesteden in Duitse reisprogramma's. We hebben een consumentencampagne op de Duitse en Vlaamse markt uitgevoerd. En er zijn in diverse media artikelen verschenen door onze pers en pr activiteiten. Hierin werken wij samen met NBTC Holland Marketing en Marketing Oost (Hanzesteden Marketing).

Grensoverschrijdende samenwerking Hanzesteden

Naast onze activiteiten binnen de Hanzesteden hebben we in 2018 veel inspanningen geleverd ter voorbereiding op een grensoverschrijdend Interreg project met de Hanzesteden. Binnen deze samenwerking staat de grensoverschrijdende ontwikkeling van nieuwe toeristische producten, langs de Hanzesteden in het Duits-Nederlandse grensgebied, centraal. Vanuit onze regio's zijn de Hanzesteden Doesburg, Harderwijk, Elburg, Hattem en Zutphen aangesloten. Wij adviseren en stimuleren toeristische ondernemers en instellingen nieuwe producten te ontwikkelen binnen het Hanze thema. Internationale bezoekers worden spelenderwijs aangetrokken door verschillende crossmediale marketingactiviteiten, waaronder augmented reality. Het project is goedgekeurd en per 1 januari 2019 gestart.

Communicatiecampagne Berg en Dal

Gemeente Berg en Dal heeft ons in 2017 gevraagd een communicatiecampagne te ontwikkelen voor de herpositionering van het merk Berg en Dal. In 2018 hebben wij uitvoer gegeven aan deze campagne. Het doel van de campagne was om gemeente Berg en Dal opnieuw op de kaart te zetten, met een gezamenlijke identiteit en profilering. Binnen de profilering lag de primaire focus op de naam Berg en Dal. De drie voormalige gemeenten (Ubbergen, Groesbeek en Millingen) werden secundair geprofileerd middels de verschillende thema's: Cultuur(historie) (musea en Operation Market Garden), actief in het landschap (wandelen, fietsen en mountainbiken) en well-being (wijn en golfen). Binnen de campagne is een combinatie van diverse media ingezet. Door een combinatie van online, print, pers & PR en gastheerschap & kennis werd de juiste doelgroep benaderd.

8.2 Pers en publiciteit

Wij zetten vrije publiciteit als kostenefficiënte en bovenal geloofwaardige manier van communiceren in, met een relatief groot bereik. Een goed en passend imago creëren voor onze regio's staat hierin centraal. Dit hebben wij afgelopen jaar niet alleen gedaan via de traditionele media zoals dag- en weekbladen, maar ook via online influencers, met een groot bereik binnen de gewenste doelgroep. In 2018 hebben wij 33 persberichten verstuurd naar landelijke en regionale media. Ook hebben wij 41 persontvangsten en persreizen georganiseerd voor nationale en internationale journalisten en influencers. Deze inzet heeft tal van artikelen, foto's en social berichten opgeleverd met een gemeten bereik van 10.068.920 (exclusief doorplaatsingen) en een berekende mediawaarde van € 485.116,-. Daarbovenop hebben wij advertenties en advertorials geplaatst, voornamelijk binnen crossmediale campagnes.

Onze regio's in de buitenlandse media

Voor een goede bewerking van het Vlaamse medialandschap hebben we afgelopen jaar samengewerkt met NL Xperience en hebben we ook in 2018 weer journalisten ontvangen van een aantal relevante bladen/special interest magazines.

Daarnaast zijn wij met Duits dagblad NRZ een samenwerking aangegaan voor de organisatie van roadtrips in de regio's. Deze zijn in september gepubliceerd. In aanvulling daarop hebben we in 2018 een grote inzet op Duitse persbewerking gepleegd, waarbij voor alle regio's journalisten en influencers zijn uitgenodigd.

Recreatiekrant Veluwe

De recreatiekrant Veluwe is afgelopen jaar 8 keer verschenen. In deze informatiebron over vrijetijdsbesteding, voor inwoners en bezoekers, hebben wij elke editie een pagina gevuld met informatie en inspiratie voor de buitenlandse bezoeker. In het Duits en Engels hebben wij tips over onder andere evenementen, attracties en musea gegeven en achtergrondinformatie over de Veluwe gedeeld. De Recreatiekrant voor de Veluwe is een gratis uitgave van de Streekverkenner en BDU media en is in 2018, in een oplage van 100.000 exemplaren per editie, verschenen bij VVV's en toeristische locaties.

Een kleine greep uit de persberichten en persreizen:

- Persbericht 'Film Wild lokt naar bioscoop en bos', februari 2018;
- Persreis rondom de kastelen, buitenplaatsen en landgoederen uit de campagne Macht & Pracht, april 2018;
- Blogtrip Regio Arnhem, The Travellers, mei 2018;
- Persbericht 'Het merk 'Betuwe, dijk van een landschap' wordt steeds meer zichtbaar', juni 2018;
- Persreis Nijmegen rondom het concert van Eminem 12 juli 2018 in het Goffertpark in Nijmegen;
- Persbericht 'Buitenvoorstellingen Wild een groot succes', augustus 2018;
- Persbericht 'Forse stijging buitenlandse toeristen in Gelderland', september 2019;
- Persreis Nijmegen rondom de tentoonstelling 'Ik, Maria van Gelre' in Museum Het Valkhof in Nijmegen, oktober 2018;
- Persbericht 'Meer dan 80 fietstouroperators uit 20 landen bezoeken de Cycle Summit in Gelderland', oktober 2018;
- Persbericht 'De Hoge Veluwe centraal in TV programma De Grote tuinverbouwing', november 2018;
- Influencerreis ' Ohmyfoodness' in de Gelderse Hanzesteden, november 2018;
- Persontvangst Telegraaf VRIJ, Veluwe, november 2018;
- Internationale persreis 'De wilde keuken van de Veluwe', in samenwerking met NBTC Holland Marketing, november 2018;

- Persbericht 'Gelderse toerismebureaus stellen manifest op om beleving van de bezoekers verder te verbeteren', december 2018.

8.3 Onze regio's online

In mei 2018 zijn onze nieuwe toeristische websites online gegaan in het Nederlands, Duits en Engels. Nieuwe technieken zorgen voor een snellere weergave van foto's, er is meer ruimte voor video's en de toeristische thema's krijgen meer aandacht. De nieuwe websites inspireren de (potentiële) bezoeker met korte, pakkende teksten en hoogwaardig beeldmateriaal. Vanzelfsprekend zijn onze partners met foto's, teksten en locatieverwijzing opgenomen.

De Regio Arnhem en het Rijk van Nijmegen zijn, in navolging op onze andere communicatiekanalen, gesplitst. Zo kunnen we beide regio's specifiek positioneren met een betere online vindbaarheid en een relevantere boodschap.

Op hetbestevandeveluwe.nl delen ambassadeurs, bezoekers en bewoners hun verhalen, tips en ervaringen. Deze website trok afgelopen jaar 38.441 bezoekers en zal in 2019 geïntegreerd worden in visitveluwe.nl.

Nieuwe toeristische websites

visitveluwe.nl
visitnijmegen.com
visitarnhem.com
bezoekdebetuwe.nl
bezoeklandvanmaasenwaal.nl
bezoekdeliemers.nl
bezoekveluwezoom.nl

Feiten en cijfers

Visitveluwe.nl	182.657 bezoekers (mei t/m december 2018)
Visitnijmegen.com	201.590 bezoekers (mei t/m december 2018)
Visitarnhem.com	229.413 bezoekers (mei t/m december 2018)

Nog meer online

Daarnaast beheren en promoten wij binnen projecten en campagnes de volgende websites:

Gelderlandwaterkant.nl	21.093 bezoekers
Geldersestreken.nl	205.149 bezoekers
Smaakopdekaart.nl	12.077 bezoekers
Genussaufderkarte.de	10.099 bezoekers
Spannendegeschiedenis.nl	97.923 bezoekers
Vierdaagsebed.nl	29.740 bezoekers
Wandelenrijkvannijmegen.nl	20.093 bezoekers

Onze regio's op social media

Afgelopen jaar hebben wij onze social media kanalen verder geprofessionaliseerd en uiteraard blijven wij inspelen op de snelle, online ontwikkelingen. Inspiratie via foto's, video's en artikelen staat voorop en we zetten bezoekers en bewoners van onze regio's in als ambassadeurs. In juli 2018 hebben wij, in navolging op onze andere communicatiekanalen, ook de social media kanalen van Regio Arnhem en het Rijk van Nijmegen gesplitst. Zo kunnen we beide regio's specifiek positioneren met een betere online vindbaarheid en een relevantere boodschap.

Feiten en cijfers

Visitveluwe

Facebook bereik	1.874.742
Facebook fanbase	19.864
Instagram volgers	7673
Instagram #visitveluwe	38.153
Instagram bereik	320.234

Visitnijmegen (juli t/m december 2018)

Facebook bereik	2.536.889
Facebook fanbase	9608
Instagram volgers	1455
Instagram #visitnijmegen	3103
Instagram bereik	85.175

Visitarnhem (juli t/m december 2018)

Facebook bereik	1.100.000
Facebook fanbase	12.764
Instagram volgers	2184
Instagram #visitarnhem	3310
Instagram bereik	84.805

Geldersestreken

Facebook bereik	11.528.743
Facebook fanbase	36.015
Instagram volgers	6178
Instagram #geldersestreken	99.334
Instagram bereik	277.342

8.4 Drukwerk

Of de bezoeker nou geïnteresseerd is in de prachtige natuur, de geschiedenis en de cultuur van de regio, lekker een hapje wil eten, een mooie route zoekt of naar een attractiepark wil, onze drukwerken informeren en inspireren bezoekers om erop uit te gaan en onze regio's (verder) te ontdekken. Afgelopen jaar hebben wij de volgende drukwerken uitgegeven:

- To Inspire Arnhem Nijmegen, het inspiratiemagazine, in een oplage van 7.000 ex.
- To Guide Arnhem Nijmegen, het informatiemagazine, in een oplage van 8.000 ex.
- To Go Arnhem Nijmegen, het routeboekje met 30 fiets- en wandelroutes, in een oplage van 8.000 ex.

- To Inspire Veluwe, het inspiratiemagazine, in een oplage van 30.000 ex.
- To Guide Veluwe, het informatiemagazine, in een oplage van 43.000 ex.
- To Go Veluwe, het routeboekje met 30 fietsroutes, in een oplage van 20.000 ex.
- Das andere Holland, het informatie- en inspiratiemagazine voor de Duitse bezoeker, in een oplage van 17.500 ex.
- The other Holland, het informatie- en inspiratiemagazine voor de Engelse bezoeker, in een oplage van 17.500 ex.

Wij hebben de drukwerken verspreid onder verblijfsaccommodaties, VVV's en toeristische informatiepunten. Daarnaast zijn de drukwerken meegegaan naar de 6 beurzen waar wij onze regio's hebben vertegenwoordigd.

En nog meer

Voor de steden bleven de stadsgidsen Arnhem en Nijmegen uit 2017, met een looptijd van twee jaar, op de plank. De stadsgidsen (in het Nederlands, Duits en Engels) zijn verkocht bij onze VVV punten en zijn een combinatie van de stadswandeling en (historische) informatie en achtergrond over de stad. De losse centrumplattegronden Arnhem en Nijmegen, met plattegrond en partnervermeldingen, hebben we wel herzien en opnieuw gedrukt. Deze zijn uitgegeven bij VVV, toeristische informatiepunten en aanmerende riviercruiseschepen.

Daarnaast hebben wij, op verzoek van gemeenten en andere partners, diverse minimaps en routeproducten uitgebracht binnen een gemeente of gebied. Uiteraard binnen de voor de bezoeker herkenbare en vertrouwde huisstijl.

8.5 Beurzen

Persoonlijk contact met onze (potentiële) bezoekers hebben wij op nationale en internationale toeristische consumentenbeurzen. In 2018 hebben wij op Nederlandse, Vlaamse en Duitse beurzen gestaan om bezoekers te informeren en adviseren. Persoonlijk, en met uitgifte van onze drukwerken.

Fiets & Wandelbeurs in Utrecht	2 t/m 4 maart	41.376 bezoekers
Vakantiesalon in Antwerpen	25 t/m 28 januari	73.171 bezoekers
Fiets & Wandelbeurs in Gent	10 en 11 februari	15.528 bezoekers
Vakantiesalon Brussel, Holland paviljoen (onbemand aanwezig)	1 t/m 4 februari	105.000 bezoekers
Reise + Camping Essen	21 t/m 25 februari	95.000 bezoekers
Touristikmesse Niederrhein Kalkar	3 en 4 maart	15.700 bezoekers

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	582
Extern Zaak ID	Z/19/035652
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	26 september 2019
Agendapunt	5.p
Omschrijving	35652 Evaluatie Gedragscode Windenergie Wijchen
Organisatieonderdeel	domein Fysieke leefomgeving - team Milieu
Eigenaar	Josten, Ron
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	§2 Duurzaamheid
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Burgers, T.T.M. (Titus)
Telefoonnummer steller	0884327319
E-mail adres steller	r.josten@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Informatie nota Evaluatie Gedragscode Windenergie Wijchen (35652)

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Raad openbaar Wijchen	**26 september 2019**
Commissievergadering Wijchen	12 september 2019
Stukken gemeenteraad Wijchen	3 september 2019

Voorgesteld besluit

kennis te nemen van informatienota evaluatie gedragscode Windenergie Wijchen

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

kennis te nemen van informatienota evaluatie gedragscode Windenergie Wijchen

Openbaar Zaaknummer: 35652

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: evaluatie Gedragscode Windenergie Wijchen

In deze informatienota wordt u geïnformeerd waarom de evaluatie van de Gedragscode Windenergie Wijchen voorlopig wordt aangehouden in het licht van de ontwikkeling van het windproject in Bijsterhuizen.

Aanleiding
In februari 2016 is de Gedragscode windenergie als onderdeel van de Routekaart energieneutraal Wijchen 2040 door de gemeenteraad van Wijchen vastgesteld.
Doel van de Gedragscode Windenergie Wijchen was en is in afspraken vast te leggen wat initiatiefnemers in windenergie (natuurlijke en rechtspersonen) dienen te doen, dan wel na te laten, in de diverse fasen van ontwikkeling van windparken in de gemeente Wijchen teneinde draagvlak te verwerven bij omwonenden.
Bij de raadsbehandeling is ook bepaald dat de Gedragscode na 3 jaar zou worden geëvalueerd.

Argumenten om de evaluatie aan te houden
Begin 2019 is de evaluatie in gang gezet en via interviews met vertegenwoordigers van diverse leefbaarheidsgroepen en stakeholders is gekeken in hoeverre de gedragscode windenergie succesvol is. Vóór de zomer is een concept evaluatierapport opgeleverd dat om de volgende redenen wordt aangehouden:
- *Het is te vroeg om volledig te evalueren:*

Door diverse geïnterviewde betrokkenen is aangevoerd dat de evaluatie te vroeg is omdat geen enkel project alle fasen van de gedragscode heeft doorlopen. Ten tijde van de interviews bevond het enige windproject in Wijchen, op Bijsterhuizen, zich in het begin van de tweede fase.
- *Leren van Windproject Bijsterhuizen in fase 2:*

Begin 2014 is Wind in Wijchen begonnen met de voorbereiding van een windproject langs de Nieuwe Wetering, aansluitend aan bedrijventerrein Bijsterhuizen. Het windpark krijgt drie turbines van 2,5 MW met een tiphoogte van 150m. WIW heeft tot op heden stappen die in de Gedragscode zijn vastgelegd doorlopen zoals het houden van openbare informatiebijeenkomsten, haalbaarheidsonderzoeken, keukentafelgesprekken met (direct) omwonenden. Dit heeft geresulteerd in een startdocument in oktober 2017 en een aanvraag voor een principe-besluit eind 2018 die op 15 januari 2019 positief is gehonoreerd. De gemeente heeft hiermee aangegeven medewerking te geven aan het initiatief. De komende maanden staan in het teken van nader onderzoek doen naar impact en het verkrijgen en peilen van draagvlak via overleg met bewonersplatform en omwonenden over inperken van eventuele overlast en participatie in het windmolenproject.
- *Niet de spelregels (Gedragscode) veranderen zolang een project loopt:*

Omdat Wind in Wijchen de Gedragscode volgt in het windproject Bijsterhuizen, is het onverstandig deze tussentijds te veranderen. Dit zou namelijk consequenties kunnen hebben voor het project alsook andere windinitiatieven die bij het vaststellen van de Gedragscode zijn gestopt, nieuw leven kunnen inblazen.

Afronding van de evaluatie eind 2019
In de ogen van het College kan de evaluatie pas worden afgerond nadat het windproject Bijsterhuizen een aantal stappen in fase 2 heeft doorlopen en het plan klaar heeft voor de RO-procedure danwel het project (eerder) intrekt. Indiening van een plan is hoogstwaarschijnlijk eind 2019 aan de orde.

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	581
Extern Zaak ID	Z/19/035651
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	26 september 2019
Agendapunt	5.q
Omschrijving	35651 Voortgang uitvoeringsprogramma duurzaamheid Wijchen
Organisatieonderdeel	domein Fysieke leefomgeving - team Milieu
Eigenaar	Josten, Ron
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	§2 Duurzaamheid
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Burgers, T.T.M. (Titus)
Telefoonnummer steller	0884327319
E-mail adres steller	r.josten@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Informatienota voortgang uitvoeringsprogramma duurzaamheid Wijchen (35651)

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	20 augustus 2019
Raad openbaar Wijchen	**26 september 2019**
Stukken gemeenteraad Wijchen	3 september 2019

Voorgesteld besluit

Kennis te nemen van de voorliggende informatienota voortgang uitvoeringsprogramma duurzaamheid Wijchen

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

Kennis te nemen van de voorliggende informatienota voortgang uitvoeringsprogramma duurzaamheid Wijchen

Openbaar Zaaknummer: 35651

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Voortgang uitvoeringsprogramma duurzaamheid Wijchen

In de raadsvergadering van 28 oktober 2018 is de “Samen naar een duurzaam Wijchen, Energieplan op hoofdlijnen” door uw raad vastgesteld. Daarbij is besloten het plan uit te werken in een programma en projecten en het aantrekken van een programmamanager duurzaamheid hiervoor. Op 1 maart 2019 is de programmamanager gestart met het opstellen van een uitvoeringsprogramma.

In deze informatienota staat de voortgang in het uitwerken van projecten en het opstellen van een uitvoeringsprogramma centraal en nadrukkelijk niet de voortgang in termen van gerealiseerde TJoules en CO2 reductie (monitoring). Dit laatste volgt eind van het kalenderjaar en zal gebeuren volgens een landelijke methodiek.

Uitvoeringsprogramma duurzaamheid najaar 2019 klaar:
In “Samen naar een duurzaam Wijchen” is een 15-tal projecten benoemd die richting geven aan de uitvoering van de energietransitie. Intern is in diverse teams handen en voeten gegeven aan integraal werken en tegelijkertijd het harmoniseren van beleid en projecten in Wijchen en Druten. Het afstemmen van rollen, verantwoordelijkheden en budgetten vormt het sluitstuk hiervan. Vóór de zomer is een eerste opzet van het uitvoeringsprogramma besproken. Na de zomer zal hier een vervolg aan gegeven worden door in teams de rollen en budgetten te bepalen. Hiermee is de inzet en ambitie van de gemeente intern geregeld.

Nog belangrijker is om het uitvoeringsprogramma af te stemmen en te voeden met informatie en input van stakeholders in de Wijchense samenleving. In september zal een consultatie bij diverse stakeholders zoals onder andere Talis, de bedrijvenverenigingen, Energiecoöperatie Leur (ECL) en Alliander plaatsvinden.

Het doel is het uitvoeringsprogramma in de raad van november vast te laten stellen.

Uw raad heeft ingestemd met een werkbudget van €200.000. Er hebben nog geen substantiële uitgaven plaatsgevonden.

1. Verduurzaming maatschappelijk vastgoed

In 2023 ligt er een financieel meerjarenplan voor een betaalbare verduurzaming van alle gemeentelijke gebouwen die voldoen aan alle wettelijke eisen (EED en Wet Milieubeheer). Er zijn 3 gebouwen verduurzaamd.

Status: loopt

- We kopen sinds 2018 groene stroom in voor alle gemeentelijke aansluitingen. Voor het vergroenen van aardgas wordt een voorstel verwacht (regionaal project).
- In 2018 is een EED-audit uitgevoerd en daarmee een beeld verkregen van het energieverbruik van alle gemeentelijke gebouwen. In 2019 zal deze audit aan de ODRN ter goedkeuring worden voorgelegd en worden gebruikt als een van de onderleggers voor een meerjarenplan voor verduurzaming van gemeentelijke gebouwen.

- Verduurzaming van gemeentelijke gebouwen loopt al. De meeste gebouwen hebben al label A en het is het streven om alle gemeentelijke gebouwen in 2023 op het niveau van label A te hebben. In het meerjarenplan komt ook naar voren welke gebouwen op betaalbare wijze (tenminste) energieneutraal worden.

2. Plan van aanpak voor energiemaatregelen bij bedrijven

In 2023 hebben 100 bedrijven energiemaatregelen getroffen.

Status: loopt, opdracht voor plan van aanpak eind 2019

- Een opdracht voor het opstellen van een plan van aanpak zal eind 2019 worden verstrekt, waarbij de wensen en inzichten van bedrijven en de bedrijvenvereniging nadrukkelijk worden .
- Er is vooruitlopend hierop budget beschikbaar gesteld aan bedrijvenvereniging Bijsterhuizen en Wijchen-Oost om 10 energiescans voor bedrijven mogelijk te maken.

3. Handhaving op energie bij bedrijven

In 2023 is 60% van de bedrijven gehandhaafd op energie.

Status: loopt

Er zijn afspraken gemaakt met ODRN om dit jaar te beginnen met handhaving bij bedrijven in relatie tot de informatie- en energiebesparingsplicht voor grootverbruikers die op 1 juli 2019 in werking is getreden.

4. Warmtetransitie bedrijventerreinen

In 2023 is inzicht in de haalbaarheid van een warmtenet (op een van de bedrijventerreinen).

Status: on hold

De warmtetransitie op bedrijventerreinen is gekoppeld aan het gemeentebreed warmteplan (project #7) dat in het najaar zal worden opgestart.

5. Duurzaam/Circulair inkopen binnen gemeentelijke organisatie

In 2023 is duurzaam inkoopbeleid vastgesteld, wordt minder afval geproduceerd, is een meerjarenplan vastgesteld voor verduurzaming eigen wagenpark, wordt 100% groene energie ingekocht voor gemeentelijke aansluitingen.

Status: loopt

- er is in 2019 personele ruimte voor een centrale inkoper, die de inkoop vanuit de diverse sectoren gaat aansturen en daarbij met extra ruimte vanuit het duurzaamheidsbudget stap voor stap duurzame inkoopprincipes zal introduceren;
- er wordt gewerkt aan een meerjarenplan voor verduurzaming van het eigen wagenpark in regionaal verband; pas in 2020 resultaat te verwachten

6. Realisering aardgasvrije, energieneutrale en circulair gebouwde nieuwbouw

In 2023 is alle nieuwbouw die is vergund na 1 juli 2018 aardgasloos en energieneutraal gebouwd.

Status: loopt

- De dialoog met ontwikkelaars en woningbouwcorporaties over aardgasloos bouwen loopt.
- Aanvragen voor omgevingsvergunningen en bestemmingsplanwijzigingen worden getoetst op de eis van gasloos bouwen (en bij voorkeur energieneutraal).

7. Gemeentebreed warmteplan voor bestaande woningbouw

Uiterlijk in 2021 is een gemeentebreed warmteplan (voor alle wijken) vastgesteld onder andere op basis van ervaringen uit de eerste Wijchense pilotwijk(en). Uiterlijk 2023 is gestart met de uitvoering van het plan van aanpak van de pilotwijk.

Status: pilotwijken bezig, in najaar startnotitie gemeentebreed warmteplan

- Momenteel heeft het project “Tussen Kasteel en Wijchens Meer” de status van pilotwijk voor aardgasvrij wonen. Een tweede pilotwijk zou “Hart van Zuid” kunnen worden, in het najaar wordt verkend of en hoe deze wijk pilotwijk kan worden.
- In het najaar komt een startnotitie in uw raad waarin de inhoud, de randvoorwaarden, rollen en proces voor het opstellen van een gemeentebreed warmteplan worden geschetst op basis waarvan de komende jaren met partijen zoals Talis en Alliander wordt samengewerkt. Hierbij wordt ook nadrukkelijk gekeken wat de provincie en het Rijk te bieden hebben (voorbeelden elders, kennis en geld) en eerste ervaringen vanuit de eerder genoemde pilotwijken.

8. Energiemaatregelen in Lokale Prestatie Afspraken

In 2023 hebben alle woningen van corporaties gemiddeld minimaal label B en kantoren label C. Er zijn 12 vrijwillige energiecoaches actief.

Status: loopt

- In 2018 en 2019 zijn er energiecoaches opgeleid, zowel door Talis en de Kernen als door ECL; na de zomer wordt gekeken hoe de energiecoaches ingebed kunnen worden in een (wijk)aanpak die particulieren en huurders zal verleiden tot energiebesparing.
- Overleg met woningcorporatie Talis en de Kernen over nieuwe prestatieafspraken lopen.

9. Actieplan elektrisch vervoer

In 2023 zijn 2 pilots uitgevoerd voor elektrische deelauto’s en staan er minimaal 30 elektrische laadpalen in het openbaar gebied.

Status: loopt

- Pilot met de 'gemeentelijke' elektrische deelauto is met één jaar verlengd en er wordt bekeken hoe een tweede pilot er uit komt te zien.
- Momenteel zijn er 32 elektrische laadpunten in de openbare ruimte en in openbare parkeergarages.

10. Actieplan voor het nemen van energiemaatregelen door particuliere huiseigenaren

In 2023 is minimaal € 3.000.000,- aan minimaal 200 leningen verstrekt aan particuliere huiseigenaren.

Status: loopt, actieplan opstellen in samenhang met # 11. Acties en campagnes om huiseigenaren te stimuleren tot energiebesparing

- Tussen november 2018 en juni 2019 zijn er 90 leningen aangevraagd voor een totaalbedrag van €650.000.
- In totaal zijn er sinds de invoering in 2012 381 leningen verstrekt voor een totaalbedrag van €2,8 miljoen.
- Op 29 juli 2019 zijn de duurzaamheidslening en de blijverslening vervangen door de brede en integrale Toekomstbestendig Wonen lening met 50% co-financiering van de provincie.

11. Acties en campagnes om huiseigenaren te stimuleren tot verduurzaming (bewustwording)

Jaarlijks 1.000 Wijchense huishoudens bewust maken van energietransitie.

Status: loopt

- De lening voor sportvereniging loopt al vanaf 2015. In 2019 is 1 lening afgesloten met een sportvereniging.
- De teller staat nu op 3 verenigingen en € 160.000.
- We hebben de Groene Grasvelden ondersteund in verduurzamingsinitiatieven.
- In juni hebben diverse bijeenkomsten plaatsgevonden ter verhoging van bewustzijn zoals:
    - een geslaagd duurzaamheidsevent in het centrum,
    - een goedbezochte informatiebijeenkomst voor VVE's in Wijchen en Druten over isoleren van woningen en zonnepanelen en
    - een 'energiecircus' van Wind in Wijchen over grootschalige opwek van duurzame energie en de kansen voor burgers.
- Via het Loket Duurzaam Wonen +, Ons Groene Gezicht en in de WegWijs worden particulieren op diverse manieren geïnformeerd over de mogelijkheden om te verduurzamen.

12. Grootschalige zonne-energie mogelijk maken

In 2023 is minimaal 30 hectare aan zonnevelden gerealiseerd.

Status: ontwerp-zonnevisie klaar en in de inspraak, zonnepark Burgers loopt

- De zonnevisie is in concept klaar en zal in het najaar in de raad ter vaststelling worden aangeboden;
- Er zijn diverse initiatieven aangehouden in afwachting van de vaststelling van de zonnevisie;
- Zonnepark Burgers bij Hernen (11 ha) is als pilot door uw raad voorzien van een verklaring van geen bedenking.

13. Faciliteren windenergie binnen de Gedragscode Windenergie Wijchen

In 2021 is minimaal 1 windinitiatief gestart (minimaal 3 turbines).

Status: evaluatie Gedragscode afronden na plan windproject Bijsterhuizen

- Windpark Bijsterhuizen Wijchen (3 windmolens) heeft begin 2019 na verwerking van inspraakreacties groen licht gekregen en momenteel wordt door Wind in Wijchen verder vormgegeven aan participatie, precieze invulling en engineering van de locatie waarbij de Gedragscode Windenergie Wijchen wordt gehanteerd. Dit alles moet leiden tot een plan dat naar verwachting eind 2019 in de RO-procedure wordt ingebracht.
- De evaluatie van de Gedragscode Windenergie Wijchen is in concept klaar maar zal naar verwachting eind 2019 worden afgerond rekening houdend met ervaringen en het resultaat van het windproject Bijsterhuizen. Naar verwachting kan de evaluatie begin 2020 worden behandeld in uw raad.

14. Deelname aan Regionale Energie Strategie (RES) Arnhem-Nijmegen

De bijdrage van de lokale ambitie aan de regionale ambitie afspreken en afstemming grootschalige duurzame energieprojecten met buurgemeenten.

Status: overleg Land van Maas en Waal gestart en ook het RES-proces is op de rails

- Op 17 juni heeft op initiatief van gemeente Wijchen en Druten een overleg plaatsgevonden met de buurgemeenten Beuningen en West Maas en Waal over de afstemming van initiatieven voor windmolenprojecten en zonneparken. Dit overleg is structureel.
- Op 27 juni was de concept-startnotitie over de RES in uw raad. In de RES wordt straks geregeld hoe de lokale ambitie wordt vertaald naar een regionale ambitie.
- Na de zomer starten de ruimteateliers waarin de ambities en projecten van gemeenten met elkaar worden vergeleken en tegen elkaar afgewogen.

15. Van afval naar grondstof

Door vermindering van transportbewegingen, afvalpreventie en hergebruik afval energie besparen en CO2 uitstoot verminderen. Ook door het gebruik van afval als grondstof. Bijdrage leveren aan VANG doelstelling.

Status: nieuwe maatregelen in afvalbeleid, verder on hold

- Gemeente Wijchen heeft het Grondstoffenakkoord ondertekend en deelt in de Circular Economy Award 2018 voor de regio Arnhem Nijmegen. De uitreiking van deze landelijke award vindt dit jaar in onze regio plaats.
- Na de zomer wordt in de raad het voorstel besproken met betrekking tot nieuwe maatregelen in het afvalbeleid en dan kan ook de bijdrage aan de VANG doelstelling worden bepaald.
- Onderzoek en beleid voor het stimuleren van afval en grondstof ketens tussen bedrijven en inzet van gemeentelijke groenstromen voor biomassa wordt in 2020 in gang gezet.

Andere activiteiten/projecten
Er zijn natuurlijk meer Wijchense activiteiten die bijdragen aan de ambities. Er zijn immers ook partijen die duurzame maatregelen uitvoeren zonder betrokkenheid van de gemeente. Ze vallen buiten de scope van dit plan en programma.

Daarnaast werken we als gemeente op meer thema's dan alleen energie aan duurzaamheid. Denk aan water, afval en milieu. Deze thema's kennen hun eigen plannen, ook onder de noemer 'Samen naar een duurzaam Wijchen'. Op termijn ontstaat hieruit een bredere duurzaamheidagenda.

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	546
Extern Zaak ID	Z/19/034441
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	26 september 2019
Agendapunt	5.r
Omschrijving	34441 Beantwoording schriftelijke vraag D66: Inzicht in problematiek rondom centrale gegevensopslag
Organisatieonderdeel	domein Bedrijfsvoering - team Informatiemanagement
Eigenaar	Masselink, Rene
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	§7 Bedrijfsvoering
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Verheijen, J.Th.C.M. (Hans)
Telefoonnummer steller	088-4327181
E-mail adres steller	r.masselink@drutenwijchen.nl

Bijlagen
19 34441 Schriftelijke vraag inzicht in problematiek rondom centrale gegevensopslag 2019
Beantwoording schriftelijke vragen D66 inzake inzicht in problematiek rondom centrale gegevensopslag (34441)
Bijlage 1 - Burgerzaken, toelichting op vragen D66 fractie over centrale correctie (34441)

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Raad openbaar Wijchen	**26 september 2019**
Stukken gemeenteraad Wijchen	3 september 2019
College BenW openbaar Wijchen	20 augustus 2019

Voorgesteld besluit

Kennis te nemen van het antwoord op schriftelijke vragen van D66: Inzicht in problematiek rondom centrale gegevensopslag

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

Kennis te nemen van het antwoord op schriftelijke vragen van D66: Inzicht in problematiek rondom centrale gegevensopslag

Openbaar Zaaknummer: 34441

Informatienota voor de Gemeenteraad

Antwoord op schriftelijke vragen: Inzicht in problematiek rondom centrale gegevensopslag

Kernboodschap

Er is behoefte aan inzicht in problematiek rondom centrale gegevensopslag: D66 Wijchen is benieuwd naar de eventuele problemen binnen de gemeente Wijchen.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)

Antwoord van het college

In navolgende tekst beantwoorden wij de gestelde vragen
Vragen:
1. Is er binnen de gemeente Wijchen een centraal punt waar problemen zoals beschreven in het artikel van het Financieel Dagblad worden verzameld?
Antwoord: Nee. Niet alle meldingen over onregelmatigheden komen bij gemeente Wijchen binnen. Registratie zou landelijk geregeld moeten worden om een sluitende administratie hierover te krijgen.
2. Hoe worden momenteel dergelijke problemen opgelost?
Antwoord: Een klant die een onregelmatigheid constateert neemt contact op met de betrokken rijksdienst of met onze organisatie. Als de onregelmatigheid zich bevindt in een basisregistratie waarvan wij tussenpersoon zijn, zullen wij de klant zo goed mogelijk adviseren en tevens als bemiddelaar optreden. Wij volgen verder de landelijke richtlijnen hierin.
3. Bent u het met D66 eens dat er na ieder probleem een analyse gemaakt moet worden ter voorkoming van soortgelijke problemen in de toekomst? Zo ja, wat gaat u dan doen? Zo nee, waarom niet?
Antwoord: 3. Ons standpunt hierin is dat als wij problemen ondervinden er een evaluatie noodzakelijk is. Dit om de oorzaak te kunnen achterhalen en het probleem te verhelpen. Hiermee kunnen wij onze processen blijven verbeteren. Deze verbetercycli maken onlosmakelijk deel uit van onze organisatie.

Antwoord D66

Landelijke situatie

Het stelsel van basisregistraties

Elke basisregistratie kent zijn eigen, individuele wettelijke kader. Er is geen overkoepelende wet- en regelgeving over het hele stelsel van basisregistraties.

De doelstelling van alle basisregistraties is er op gericht de gegevens ten aanzien van (rechts)feiten en besluiten met rechtsgevolgen éénmalig in een geautomatiseerde registratie vast te leggen zodat alle overheidsorganen bij de uitvoering van hun publiekrechtelijke taken gebruik kunnen maken van die gegevens. Zij hoeven daarvoor geen eigen registratie bij te houden én dit niet bij de burger opnieuw uit te vragen.

Elke basisregistratie kent een streng regime van kwaliteitsbewaking om dit te waarborgen, waaronder allerlei wetten, regels en procedures over de wijze van bijhouding van de gegevens.

Doordat gegevens gemakkelijker verwerkt en uitgewisseld kunnen worden, verspreiden eventuele incorrecte gegevens zich daardoor ook sneller. Dit leidt ertoe dat deze incorrecte gegevens moeilijker te herstellen zijn. Voor burgers wordt het dan nog minder eenvoudig om gegevens te laten wijzigen. Tot nu toe ligt de bewijslast van fouten meestal bij burgers, terwijl het door digitalisering niet eenvoudig is om te herleiden waar de fout nu ligt. Burgers ervaren dat het correctieproces soms moeizaam verloopt en herstel - zeker met terugwerkende kracht - is niet altijd mogelijk. Doordat fouten doorwerken naar andere registraties en instanties, is het niet altijd mogelijk om de problemen volledig op te lossen bij de instantie waar de initiële fout is gemaakt. Tevens is het niet altijd mogelijk om vast te stellen waar de fout is gemaakt.

In het artikel recht op centrale correctie gaat het over sturing op het geheel. Zij stellen dat pas wanneer alle aangesloten organisaties op dezelfde wijze fouten kunnen corrigeren dit ook werkt voor burgers. Daarom stellen zij een Wet voor met het recht op centrale correctie voor burgers.

Gemeentelijke situatie

Wij zijn ons bewust van het belang van correcte gegevens in de BRP en wat de gevolgen voor onze inwoners kunnen zijn van een fout in onze systemen. Binnen onze organisatie werken we samen met de afdelingen die de gegevens vanuit de basisregistraties verplicht moeten gebruiken. Zodra bijvoorbeeld een burger bij het aanvragen van een uitkering een ander adres opgeeft dan waar deze staat ingeschreven neemt de collega contact op met de collega van de BRP en zoeken we samen met de inwoner wat er aan de hand is.

Hoe gaan wij als gemeente Wijchen om met een verzoek tot correctie in de BRP

In de Wet BRP is het correctierecht voor de burger opgenomen. Wij gaan bij een verzoek om correctie altijd in gesprek met de burger om samen te onderzoeken wat er aan de hand is, analyseren het probleem en kijken samen met de inwoner hoe we het kunnen oplossen.

Is er een verschil tussen de registratie in de BRP en bijvoorbeeld de belastingdienst dan moet de burger eerst zelf in contact gaan met de overheidsinstantie waar het probleem

zich voordoet. Blijft er dan toch een verschil bestaan tussen de registratie in de BRP en bijvoorbeeld de belastingdienst dan geven wij de inwoner het advies met de brief van die overheidsinstantie bij de gemeente te komen. Wij treden dan op als bemiddelaar tussen de andere overheidsinstantie en de inwoner. Bij elke overheidsinstantie is een contactpersoon BRP waar de specialist burgerzaken contact mee kan opnemen om een eventueel probleem op te lossen.

De Gemeenteraad van Wijchen

19 34441

Inzicht in problematiek rondom centrale gegevensopslag

Schriftelijke vraag van de fractie D66
9 juli 2019

Aanleiding:
Op 22 juni verscheen het artikel "recht op centrale correctie" in het Financieel Dagblad[1]. In dit artikel wordt aangegeven wat de consequenties kunnen zijn voor burgers van een fout in het IT-systeem van verschillende overheidsinstanties.
D66 Wijchen is benieuwd naar de eventuele problemen binnen de gemeente Wijchen. Als zaken zoals beschreven in dit artikel plaatsvinden in onze gemeente, dan vindt D66 dat deze inzichtelijk gemaakt moeten worden voor de gemeenteraad. Bij toekomstig beleid kan dan meer rekening worden gehouden met de huidige stand van zaken van het IT-landschap binnen de gemeente Wijchen.
Voorbeelden die worden genoemd zijn onjuiste in- of uitschrijving en daardoor problemen bij schuld bij DUO of toeslagen bij belastingdienst. Of correcties met terugwerkende kracht die niet doorwerken bij UWV of bij de opbouw van AOW. Een ander voorbeeld was te zien bij EenVandaag waar een vrouw plots twee huizen op haar naam had staan[2].

Vragen:
1. Is er binnen de gemeente Wijchen een centraal punt waar problemen zoals beschreven in het artikel van het Financieel Dagblad worden verzameld?
2. Hoe worden momenteel dergelijke problemen opgelost?
3. Bent u het met D66 eens dat er na ieder probleem een analyse gemaakt moet worden ter voorkoming van soortgelijke problemen in de toekomst? Zo ja, wat gaat u dan doen? Zo nee, waarom niet?

Namens de fractie D66

Emmy Wittenberg

[1] http://www.kafkabrigade.nl/home/publicaties/columns/-41-recht-op-centrale-correctie#idlQLKectF4oIN2bSKmNG20w
[2] https://eenvandaag.avrotros.nl/item/door-een-fout-in-het-systeem-moest-simone-betalen-voor-een-huis-dat-ze-niet-had/

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	608
Extern Zaak ID	Z/19/035954
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	26 september 2019
Agendapunt	5.s
Omschrijving	35955 Plan van aanpak versterking regionale samenwerking
Organisatieonderdeel	domein Bestuur, Strategie en Projecten - team Strategische projecten en advies
Eigenaar	Mollema, Esther
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	§8 Verbonden partijen
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Verheijen, J.Th.C.M. (Hans)
Telefoonnummer steller	06-46824251
E-mail adres steller	e.mollema@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Plan van Aanpak versterking regionale samenwerking
Raad informatienota versterking regionale samenwerking (35955)

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Raad openbaar Wijchen	**26 september 2019**
Stukken gemeenteraad Wijchen	3 september 2019

Voorgesteld besluit

Kennis te nemen van het plan van aanpak voor de versterking regionale samenwerking

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

Kennis te nemen van het plan van aanpak voor de versterking regionale samenwerking

Openbaar Zaaknummer: 35955

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Plan van aanpak versterking regionale samenwerking

Kernboodschap

Na bespreking op diverse bestuurlijke tafels besloten de 18 colleges van de regiogemeenten die aangesloten zijn bij het gemeenschappelijk orgaan Regio Arnhem Nijmegen op 16 april 2019 om te gaan werken aan de versterking van de regionale samenwerking. Uw raad ontving, net als de 17 andere raden in de regio, aansluitend het voorstel en de discussienota hierover. Daarin stond de toezegging voor een plan van aanpak om die versterking vorm te geven.

Dit plan van aanpak voorziet in een compact, inspirerend en verbindend proces dat de totstandkoming van de visie / agenda en de structuur / governance voor de Regio Arnhem Nijmegen combineert. Doel is om onze regio nog aantrekkelijker te maken voor inwoners en bedrijven. De stuurgroep, de kwartiermaker, het projectteam, en de vertegenwoordiging van de raden begeleiden dit proces. Zij gaan samen met alle andere belanghebbenden in de tweede helft van 2019 uitwerking geven aan de ambitie om een topregio te worden. De colleges en raden van de 18 gemeenten besluiten uiteindelijk over deze voorstellen.

Toelichting

Door de unieke combinatie van economische en logistieke kracht en kwaliteit van leven onderscheidt de regio Arnhem-Nijmegen zich van andere regio's in het land. Juist dit geeft onze regio een sterke concurrentiepositie binnen het nationaal en internationaal krachtenveld. Deze potentie kan nog beter worden benut dan nu het geval is. We kunnen meer maken van en meer halen uit onze samenwerking in de regio Arnhem Nijmegen, zodat onze regio nog aantrekkelijker wordt voor bedrijven, inwoners en overheden. Dit kan door een stevige gedragen visie en agenda voor de regio en een passende structuur neer te zetten.
In het als bijlage bij deze nota gevoegde plan van aanpak is beschreven hoe deze visie en agenda voor de regio, met de passende structuur, tot stand komen. Het plan van aanpak is op 19 juni 2019 in het bestuur van de Regio Arnhem Nijmegen besproken.

Gevolgen

De stuurgroep gaat in de komende maanden plannen uitwerken voor een sterkere regio met één agenda, één gezicht naar buiten en een stevige ambitie. Daarbij hoort een slimme, effectieve en begrijpelijke governance die voldoende kracht geeft om de ambities en opgaven te realiseren, met oog voor de rollen van de colleges en raden van de regiogemeenten. Aan het eind van het proces liggen er drie concrete producten:
- Een gedeelde integrale visie,
- Een gedeelde integrale en dynamische agenda,
- Een slimme, effectieve en begrijpelijke structuur die voorziet in democratische legitimatie.

Rol van de raad

In dit proces van versterking is de rol van de raden cruciaal. In de regio Arnhem-Nijmegen wonen 780.000 mensen. De raden van de achttien gemeenten vertegenwoordigen deze mensen. Zowel over de visie / agenda als over de structuur, waarin de raden een plaats krijgen, is de blik en input van de raad nodig. In de Stuurgroepvergadering van 9 juli 2019 heeft een delegatie van beide griffierskringen in de regio aan tafel gezeten om van gedachten te wisselen over de betrokkenheid van de gemeenteraden.

In het plan van aanpak worden de raden op de volgende twee manieren betrokken:

- het organiseren van twee regionale raadsbijeenkomsten. De 1e bijeenkomst vindt zo mogelijk eind september plaats.
- een afvaardiging / vertegenwoordiging van de 18 raden in de regio neemt intensief deel aan het proces. De precieze vorm waarin, is op dit moment nog onderwerp van gesprek. Dit zou een klankbordgroep kunnen zijn. Wij zien graag een actieve betrokkenheid van uw raad bij dit proces.

Deze aanpak sluit aan bij hetgeen door de griffiers is ingebracht. Door hen zijn nog andere suggesties gedaan om de betrokkenheid te vergroten w.o. de inrichting van een digitaal platform. Deze suggesties krijgen nadere uitwerking in het nog op te stellen communicatieplan.

Aanpak
Dit proces gaat lopen langs twee sporen: dat van de visie en agenda enerzijds en dat van de structuur / governance anderzijds. Beide processen lopen tegelijkertijd. In het plan van aanpak vindt u een nadere uitwerking van de te zetten stappen in beide processen. Uitgangspunt voor het proces is: inspireren en verbinden!

Betrokkenen
De Stuurgroep is samengesteld uit zeven bestuurders uit de regio waarbij is rekening gehouden met een geografische spreiding over de regio. Een ambtelijk projectteam ondersteunt de stuurgroep. Een kwartiermaker, de heer Jan Herman de Baas, met stevige kennis en ervaring van dergelijke processen en van de regio voert de regie. De al eerder genoemde vertegenwoordiging van de gemeenteraden denkt en doet mee. Voornoemde gremia vormen de groep die het proces gaat vormgeven en uitvoeren. Wij zijn het met de Stuurgroep eens dat het van belang is om alle stakeholders te betrekken in dit proces. Hierbij kunt u denken aan de triple helix partners, de Economic Board, de provincie Gelderland en bestuurders en ambtenaren uit de regiogemeenten. Zij kunnen via conferenties en bijeenkomsten input leveren.

Planning
In de maanden juni tot augustus zijn de voorbereidingen getroffen om van start te kunnen gaan. De Stuurgroep heeft het hierboven genoemde Plan van Aanpak opgesteld en een kwartiermaker gevonden. In september vindt de interactie plaats om samen met alle betrokkenen de input te verzamelen. In die periode zijn er samenkomsten gepland met ambtenaren uit de regio en de 18 colleges. In oktober wordt deze input uitgewerkt. In november vindt de finetuning plaats zodat in december de voorstellen naar het bestuur van de regio en de 18 colleges van de regio kunnen. Daarna volgt vanzelfsprekend het vervolg richting uw raad. Een verder uitgewerkte planning vindt u in het plan van aanpak.

Financien
Aan de uitvoering van dit versterkingsproces zijn kosten verbonden. Dit wordt deels gedekt vanuit de begroting van de Regio Arnhem Nijmegen en deels door middel van subsidiegelden Sterk Bestuur van de Provincie Gelderland. In het Plan van Aanpak kunt u de begroting terugzien.

Geheimhouding:
Niet van toepassing

Bijlage 1: Plan van Aanpak 9 juli 2019

REGIONALE SAMENWERKING

SAMEN NOG STEVIGER EN STERKER!

PLAN VAN AANPAK

9 juli 2019

Proces tot nu toe

Eind 2018	Initiatief Kring Gemeentesecretarissen
Eind 2018	Kopgroep GS'sen gaat aan de slag
12 december 2018	Lunchpresentatie vicevoorzitter Van Eert 'Samen (nog) steviger en sterker'
12 december 2018	Bevestiging opdracht in AB GO
21 januari 2019	Bijeenkomst regioburgemeesters
26 februari 2019	College-ontmoeting Arnhem en Nijmegen
13 maart 2019	Bijeenkomst Kring Gemeentesecretarissen
21 maart 2019	Bijeenkomst regioburgemeesters
27 maart 2019	Lunchpresentatie en besluit in AB GO: voorbereiden collegebesluitvorming
16 april 2019	Besluit door 18 colleges regiogemeenten: starten proces versterking
19 juni 2019	AB GO met presentatie hoofdlijnen procesaanpak

Uit het collegebesluit van de 18 gemeenten d.d. 16 april 2019

"*Toewerken naar een sterkere regio met één agenda, één gezicht naar buiten en een stevige ambitie is de wens van het bestuurlijk overleg.*"

"Daarbij hoort een slimme, effectieve en begrijpelijke governance (wijze van besturen), die voldoende kracht geeft om de ambities en opgaven te realiseren, met oog voor de rollen van de colleges en raden van de regiogemeenten."

Drijfveren

- Unieke combinatie van economische kracht en kwaliteit van leven behouden en versterken voor onze inwoners, bedrijven en kennisinstellingen.

- Topregio in Europa met een eigen gezicht, combinatie van duurzame en gezonde keuzes voor wonen, werken en mobiliteit, op weg naar een circulaire economie.

Waar willen we naartoe?

Om samen slagvaardiger kansen te kunnen pakken, hebben we nodig:

- Eén heldere regionale visie met agenda
- Eén gezicht naar buiten
- Gezamenlijke lobby en positionering
- Stevigere verbinding besturen, agenda's en netwerken
- Samenvoegen waar dat kan
- Slimme, effectieve en begrijpelijke structuur

En natuurlijk de overtuiging dat we dit **samen** kunnen!

Eindresultaat van dit proces

- Een gedeelde integrale **visie** van de regio Arnhem-Nijmegen gericht op de ontwikkeling van de regio voor de middellange en lange termijn en die richting geeft aan beslissingen op het gebied van ruimte, mobiliteit, wonen, economie en duurzaamheid

- Een gedeelde integrale en dynamische **agenda** gebaseerd op de langetermijnvisie

- Een slimme, effectieve en begrijpelijke **structuur**

Karakter van het proces

- Inspirerend en verbindend
- Beide processen tegelijkertijd ter hand te nemen: vergelijkbare en synchrone opbouw en tijdsplanning
- Projectmatige aanpak, kort tijdsbestek
- Interactief
- Borgen van belangen van alle stakeholders én versterking regio (belangen in balans!)
- Proces is gezamenlijke verantwoordelijkheid
- Compact en energiek, divergeren en convergeren

Duoproces

Visie en agenda

- Analyse huidige (strategische) agenda van de regio
- Verkenning toekomstige opgaven en ontwikkelingen, kansen voor de regio
- Ontwikkelen strategische agenda
- Besluiten en uitvoering strategische agenda

Structuur

- Analyse huidige structuur
- Verkenning actuele ontwikkelingen/inzichten regionale samenwerking
- Ontwikkeling structuur en werkwijze
- Besluit en invoering nieuwe structuur en werkwijze

Bouwstenen

- Visie als strategische en integrale koers voor de regio
- Totstandkoming in samenwerking met regiogemeenten en triple helix-partners
- Ambities en agenda's regiogemeenten en PFO's dragen bij aan oplading strategische visie en agenda
- Integratie met Investeringsagenda Arnhem-Nijmegen
- Rekening houden met bevindingen evaluatie The Economic Board
- Gezonde Groei mede basis voor visieproces
- Rekening houden met en aansluiten bij agenda's van andere overheden en partners (bv. MIRT, Omgevingsagenda Landsdeel-oost).

Stakeholders

- Colleges en gemeenteraden regio Arnhem-Nijmegen
- Kring Gemeentesecretarissen
- The Economic Board
- Provincie Gelderland
- Triple helix-partners in de regio
- Partners via de regionale portefeuillehoudersoverleggen
- Griffiers gemeenten regio Arnhem-Nijmegen
- Regio-ambtenaren actief in regionale samenwerking
- Deskundigen/adviseurs gemeenten, provincie en partnerorganisaties

Projectorganisatie

Samenstelling Stuurgroep

Stuurgroepleden:

- Lucien van Riswijk, burgemeester gemeente Zevenaar (voorzitter)
- Ahmed Marcouch, burgemeester gemeente Arnhem
- Hubert Bruls, burgemeester gemeente Nijmegen
- Helga Witjes, wethouder gemeente Lingewaard
- Nick Derks, wethouder gemeente Wijchen
- Sylvia Fleuren, wethouder gemeente Berg en Dal
- Jasper Verstand, wethouder gemeente Renkum

Ondersteuning:

- Kwartiermaker *(nader te benoemen)*
- Henk van den Berg, secretaris regio Arnhem-Nijmegen

Betrekken raden

- Brief d.d. 6 juni van Griffierskring Gelderland-Centraal en Griffierskring Rijk van Nijmegen met daarin aanbod om mee te denken

- Gesprek begin juli tussen Stuurgroep, vertegenwoordigers beide Griffierskringen en projectgroep hoe de raden goed aan te sluiten op het proces

Communicatie

Acties:

- Communicatieplan opstellen
- Communicatieadviseur inzetten

Waarom?

- Draagvlak en betrokkenheid vergroten
- Actieve communicatie en verstrekken van relevante informatie draagt bij aan gedragen besluitvorming

Planning op hoofdlijnen

Maand van de interactie
ontwerpen, denken,
dromen & inspireren

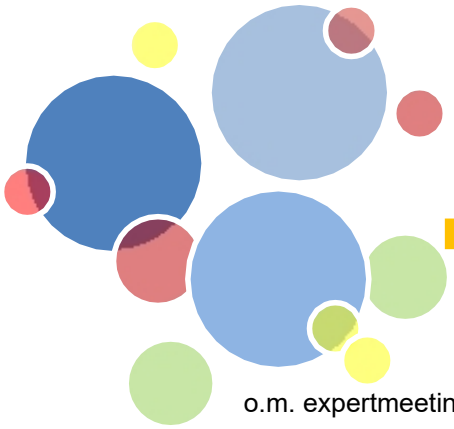

o.m. expertmeetings, ronde langs raden en fracties, 1e regiobijeenkomst colleges, 1e regioconferentie gemeenteraden

Maand van het maken
convergeren, uitdenken,
smeden & (be)schrijven

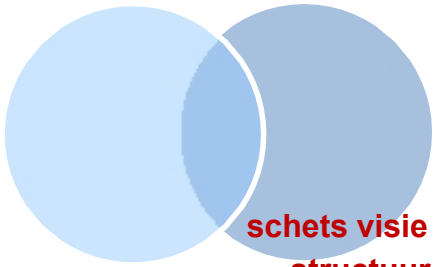

schets visie en structuur

Maand van het scherpstellen
voorleggen, uitwisselen
& fine-tunen

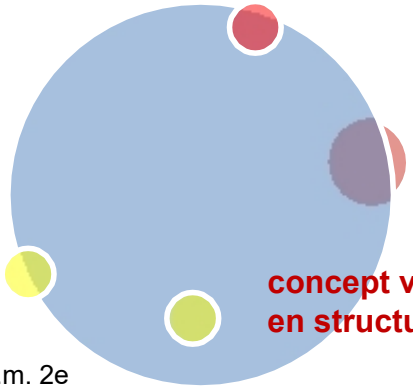

concept visie en structuur

o.m. 2e regioconferentie gemeenteraden

implementatie

voorbereiden

ontwikkeling visie, agenda en structuur

besluiten

juni - juli – augustus - september – oktober – november – december – januari – februari - maart

Middelen

- Regiogemeenten stellen ambtelijke capaciteit om niet beschikbaar
- Vanuit de begroting van het GO is € 75.000,- vrijgemaakt ter financiering van het proces
- Voor de overige middelen wordt gezocht naar alternatieve financiering (b.v. via Sterk Bestuur)

Activiteit	Kosten
Inhuur Kwartiermaker	50.000,-
Advies visie en agenda	20.000,-
Advies governance	20.000,-
Bijeenkomsten/conferenties	5.000,-
Overig	5.000,-
Totaal	**100.000,-**

Vervolgproces

- Werving kwartiermaker
- Inplannen overleggen en bijeenkomsten
  - Voorbereiding Maand van de Interactie
  - Plannen bijeenkomsten colleges en raden
  - Invulling RegioOntmoet-dagen
- Starten met eerste fase proces (inventariseren en verzamelen v.w.b. visie en samenwerkingsstructuur)

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	632
Extern Zaak ID	Z/19/036409
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	26 september 2019
Agendapunt	7
Omschrijving	36409 Onderzoek geloofsbrief de heer C.K. van Galen - toelaten
Organisatieonderdeel	Griffie Wijchen
Eigenaar	Heuvelmans, Marie-Cécile
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P0 Bestuur en ondersteuning
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Verheijen, J.Th.C.M. (Hans)
Telefoonnummer steller	0884327202
E-mail adres steller	mc.heuvelmans@wijchen.nl

Bijlagen
Onderzoek geloofsbrief de heer C.K. van Galen (36409)

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Stukken gemeenteraad Wijchen	17 september 2019
Raad openbaar Wijchen	**26 september 2019**

Voorgesteld besluit

de Gemeenteraad besluit:

De heer C.K. van Galen toe te laten als lid van de gemeenteraad,

Besluit (Aangenomen)

de Gemeenteraad besluit:

De heer C.K. van Galen toe te laten als lid van de gemeenteraad,

Openbaar Zaaknummer: 36409

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Onderzoek geloofsbrief de heer C.K. van Galen

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:
De heer C.K. van Galen toe te laten als lid van de gemeenteraad,

gehoord het rapport van de commissie betreffende de geloofsbrieven van de tot lid van de gemeenteraad benoemd verklaarde;
overwegende dat deze commissie de geloofsbrieven heeft onderzocht en in orde bevonden;
gelet op hoofdstuk V van de Kieswet.

Aanleiding
Mevrouw E. Dauphin is gestopt als raadslid.
De voorzitter van het centraal stembureau heeft de heer C.K. van Galen benoemd tot lid van de gemeenteraad.

De geloofsbrieven van de heer C.K. van Galen moeten worden onderzocht.

Op grond van artikel 5 van het Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad:
a. stelt de raad een commissie in bestaande uit drie leden van de raad;
b. benoemt de commissie uit haar midden een rapporteur;
c. wordt tijdens het onderzoek de vergadering geschorst;
d. brengt de rapporteur na heropening van de vergadering verslag uit;
e. doet de rapporteur de gemeenteraad een voorstel tot toelating;
f. besluit de gemeenteraad tot toelating.

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	629
Extern Zaak ID	Z/19/036432
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	26 september 2019
Agendapunt	8
Omschrijving	36432 Benoemen commissielid de heer Arts - benoemen
Organisatieonderdeel	Griffie Wijchen
Eigenaar	Heuvelmans, Marie-Cécile
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P0 Bestuur en ondersteuning
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Verheijen, J.Th.C.M. (Hans)
Telefoonnummer steller	0884327202
E-mail adres steller	mc.heuvelmans@wijchen.nl

Bijlagen
Beslisnota Benoemen commissielid de heer Arts (36432)

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Raad openbaar Wijchen	**26 september 2019**
Stukken gemeenteraad Wijchen	17 september 2019

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

De heer S.H.H.M.J. Arts te benoemen tot commissielid van de gemeenteraad van Wijchen

Besluit (Aangenomen)
de Gemeenteraad besluit:

De heer S.H.H.M.J. Arts te benoemen tot commissielid van de gemeenteraad van Wijchen

Openbaar Zaaknummer: 36432

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Benoemen commissielid de heer Arts

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

De heer S.H.H.M.J. Arts te benoemen tot commissielid van de gemeenteraad van Wijchen.

Aanleiding
De heer D. van den Wollenberg is gestopt als commissielid voor de VVD. Hierdoor heeft de fractie de mogelijkheid een commissielid te benoemen.
Op voordracht van de fractie wordt de heer Arts benoemd.

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	457
Extern Zaak ID	Z/19/032904
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	26 september 2019
Agendapunt	9
Omschrijving	32904 Nieuwe maatregelen afvalbeleid en wijziging inzamelfrequentie restafval en rapport SIR - bespreken
Organisatieonderdeel	domein Fysieke leefomgeving - team Milieu
Eigenaar	Veen, van der, Leen
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P7 Volksgezondheid en milieu
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Loermans, P.L.J. (Paul)
Telefoonnummer steller	088 4327154
E-mail adres steller	l.van.der.veen@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Bijlage 1: Wat is er de afgelopen jaren gedaan
Bijlage 2: Wijchen analyse en sorteerrapportage 2018
Bijlage 3: overzicht maatregelen
Bijlage 4: SIR Inhoudsanalyse (bijlage)
Bijlage 5: Rapport Wijchen omgekeerd inzamelen SIR juni 2019
Bijlage 6: SIR interviews omgekeerd inzamelen (bijlage)
Beslisnota - 28 juni 2019 raadsvoorstel nieuw afvalbeleid en wijziging inzamelfrequentie restafval en rapport SIR (32904)
Beslisnota Nieuwe maatregelen afvalbeleid en wijziging inzamelfrequentie restafval en rapport SIR (geamendeerd aangenomen)

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Commissievergadering Wijchen	12 september 2019
Raad Informatiebijeenkomst openbaar Wijchen	5 september 2019
College BenW openbaar Wijchen	25 juni 2019
Stukken gemeenteraad Wijchen	20 augustus 2019
Raad openbaar Wijchen	**26 september 2019**

Voorgesteld besluit

1. In te stemmen met één keer per vier weken huis aan huis legen van de containers voor restafval vanaf 1 januari 2020.
2. Kennis te nemen van de voorgestelde nieuwe maatregelen afvalbeleid. Waarbij goed communiceren met onze inwoners een belangrijke randvoorwaarde is.
3. Kennis te nemen van het rapport van de SIR “Analyse omgekeerd inzamelen”.

Besluit (Geamendeerd aangenomen)

1. In te stemmen met één keer per vier weken huis aan huis legen van de containers voor restafval vanaf 1 januari 2020.
2. Kennis te nemen van de voorgestelde nieuwe maatregelen afvalbeleid. Waarbij goed communiceren met onze inwoners een belangrijke randvoorwaarde is.
3. Kennis te nemen van het rapport van de SIR “Analyse omgekeerd inzamelen”.
4. De frequentie van het inzamelen van restafval niet eerder dan per 1 januari 2021 te wijzigen naar 1x per 4 weken en bovendien niet eerder dan wanneer zeker is dat luiers en incontinentiemateriaal apart van het restafval ingezameld kunnen worden.

Openbaar Zaaknummer: 32904

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Nieuwe maatregelen afvalbeleid en wijziging inzamelfrequentie restafval en rapport SIR

Geamendeerd besluit

de Gemeenteraad besluit:

1. In te stemmen met één keer per vier weken huis aan huis legen van de containers voor restafval vanaf 1 januari 2020.
2. Kennis te nemen van de voorgestelde nieuwe maatregelen afvalbeleid. Waarbij goed communiceren met onze inwoners een belangrijke randvoorwaarde is.
3. Kennis te nemen van het rapport van de SIR "Analyse omgekeerd inzamelen".
4. De frequentie van het inzamelen van restafval niet eerder dan per 1 januari 2021 te wijzigen naar 1x per 4 weken en bovendien niet eerder dan wanneer zeker is dat luiers en incontinentiemateriaal apart van het restafval ingezameld kunnen worden.

Aanleiding

Nieuwe maatregelen afvalbeleid

Vorig jaar heeft de gemeenteraad unaniem besloten dat de container voor restafval behouden blijft. De raad heeft het college ook gevraagd om een voorstel te maken om de Wijchense VANG doelstellingen te realiseren (initiatiefvoorstel februari 2018), met als uitgangspunt het behoud van de grijze container voor restafval. De landelijke VANG doelstellingen zijn het restafval verminderen naar 100 kilo restafval (fijn+grof) per inwoner per jaar en 75% scheiding van huishoudelijk afval in 2020. Daarnaast zijn de beleidsuitgangspunten uit het Afvalbeleidsplan 2014-2017 leidend: afvalscheiding aan de bron, hoge service voor gft, plastic+ en oud papier en maatwerk bij hoogbouw.

De afgelopen jaren zijn al diverse maatregelen genomen om het scheiden van restafval te verbeteren. Zie bijlage 1 voor dit overzicht. We zien dat de hoeveelheid restafval de afgelopen jaren fors is gedaald. In 2018 werd er nog 127 kg/inw/jr. restafval in gezameld en het scheidingspercentage was 74%. In 2013 werd er nog 162 kg/inw/jr. restafval ingezameld en was het scheidingspercentage 65%. We zijn aardig op weg om de VANG doelstelling voor 2020 te halen. Het uiteindelijke doel is 30 kg/inw/jr. en 100% scheiding.
Voor onze gemeente verwachten wij dat 45kg/inw/jr. haalbaar zal zijn (Wijchense doelstelling).

Dit kunnen wij niet alleen als gemeente maar ook landelijk moet er meer actie worden ondernomen om bijvoorbeeld de hoeveelheid plastic verpakkingsafval terug te dringen De sorteeranalyses restafval uit 2018 laten zien dat er nog veel herbruikbare stoffen in zitten (zie bijlage 2). Nog betere afvalscheiding is dus mogelijk.

Het voorstel om de hoeveelheid restafval te verminderen bestaat uit de volgende maatregelen:

1. De inzamelfrequentie van de grijze restafvalcontainer verlagen naar één keer per 4 weken;
2. Verenigingen en scholen faciliteren om hun afval goed te scheiden;
3. Gerichte communicatie voor het goed scheiden en goed aanbieden van het huishoudelijk afval. Waarbij ook nadrukkelijk aandacht zal worden besteed op wat de inwoner bespaard door goed haar afval te scheiden.
4. Participatie door middel van een inwonerspanel met inwoners die hebben aangegeven dat zij mee willen praten over afvalthema's;
5. Maatwerk bij complexen die containers hebben terwijl hiervoor geen ruimte is;
6. Gescheiden inzameling van luiers en incontinentiemateriaal vanaf 2020 onder voorbehoud van voldoende verwerkingscapaciteit bij ARN en besluitvorming over kosten gescheiden inzamelen van deze stroom.

Het voorstel wordt nader toegelicht in bijlage 3. Er komt nog een afzonderlijke nota waarin dit pakket maatregelen nader (financieel) wordt uitgewerkt.

Wijziging inzamelfrequentie restafval
Dar stelt nu het inzamelplan en de dienstverleningsovereenkomst voor 2020 op. Daarom moet nu al een besluit worden genomen over de inzamelfrequentie van de grijze restafvalcontainer

Oud papier inzameling
Oktober 2018 bent u geïnformeerd over het tekort aan chauffeurs bij Dar en de gevolgen voor de inzameling van oud papier met verenigingen. Dit is een structureel probleem en heeft gevolgen voor alle Dar gemeenten. Bestuurlijk zijn er afspraken gemaakt over het aantal chauffeurs waarop iedere gemeente recht heeft. De chauffeurs zijn toebedeeld naar ratio van het aantal routes per gemeente waar in 2018 met verenigingen oud papier werd ingezameld. Daarnaast zijn er afspraken gemaakt over de onderlinge verdeling van de meerkosten van de inzameling voor de komende drie jaar (met een lineaire afbouw 90%-60-30%). De inzamelkosten nemen toe omdat overdag inzamelen met achterladers met twee beladers van Dar duurder is dan de inzameling met verenigingen. We zijn in gesprek met de verenigingen over welke vergoeding men vanaf 2020 gaat ontvangen.

Vanaf 2020 ziet de inzameling van oud papier er zo uit: 16 routes samen met verenigingen en 7 routes in de dag periode door Dar. Om de stijging van de inzamelkosten voor onze gemeente te beperken worden er 4 routes met zijladers gereden.
Dit geeft de mogelijkheid om met minder beladers te werken en zo kosten te besparen. Nadeel is dat inwoners dan geen papier los bij mogen plaatsen. Ook lopen we het risico dat er meer papier bij het restafval komt. Vandaar dat we deze maatregel niet in voeren. Dit bekent wel dat de inzamelkosten voor oud papier hierdoor nog meer gaan stijgen.

Bij het uitzetten van de papiercontainers (september 2017) en bij de wisselronde vorig jaar mei mochten inwoners de container weigeren. Ongeveer 600 adressen hebben de container geweigerd vanwege bijvoorbeeld ruimtegebrek. Dit speelt vooral bij de gestapelde woningen in Diepvoorde en Hoogmeer.

GFT
Geen andere wijzigingen in de afvalinzameling in 2020. Begin van dit jaar is er door de raad de vraag gesteld om in de winterperiode gft maar 1x per 4 weken in te zamelen. Dit gaan we niet doen. Door minder service te verlenen op de inzameling van gft bestaat het risico dat inwoner hun gft weer bij restafval gaan gooien.

Plastic +
De gemeente Nijmegen wil 50 cent gaan vragen voor een rol zakken voor plastic+. Hoewel wij het met Nijmegen eens zijn dat er teveel plastic+ zakken gebruikt worden voor andere doelen en dit dus geld kost hebben wij dit plan niet. Wij denken dat het risico op meer plastic+ in het restafval te groot is.

Rapport SIR analyse
Op verzoek van de raad heeft het college laten onderzoeken welke bezwaren er bij onze inwoners zijn m.b.t. omgekeerd inzamelen. Dit onderzoek is door SIR communicatie management uitgevoerd (bijlage 4). Er waren drie soorten bezwaren: mensen waren het niet eens met het proces, de keuze voor omgekeerd inzamelen of waren het niet eens met de locatie waar de ondergrondse container zou komen. Er was te weinig gedaan om draagvlak te creëren, er was te weinig oog voor de weerstand die ontstond en men vond dat er meer participatie nodig was bij dit soort ingrijpende keuzes.

Eerdere besluiten

Datum	*Korte omschrijving eerder genomen besluit*
22-02-2018	Initiatiefvoorstel Beleid m.b.t. behalen landelijke afvaldoelstellingen (Raadsbesluit 18 2 13777): 1. De huidige voorbereidingen voor de invoering van deze wijze van omgekeerd inzamelen z.s.m. stop te zetten en de restafval kliko te behouden. 2. Het college verzoeken om met een voorstel te komen dat gericht is op het realiseren van de Wijchense VANG doelstellingen en dus een verdere vermindering van de hoeveelheid restafval. 3. Het college verzoeken te onderzoeken welke bezwaren er bij onze inwoners zijn m.b.t. omgekeerd inzamelen. 4. Het college verzoeken om met een voorstel te komen gericht op draagvlak en een positieve motivatie van onze inwoners. 7. Het college verzoeken om financieel inzicht te geven aan de raad m.b.t. het effect op de afvalstoffenheffing bij invoering van het nieuwe voorstel.
14-07-2014	Afvalbeleidsplan 2014-2017 (14RZ016)
10-10-2018	Memo gemeenteraad m.b.t. inzameling oud papier en karton in 2019

Gewenst resultaat

Het halen van de VANG doelstelling 2020: 100kg restafval per inwoner en een scheidingspercentage van 75%.
De Dar weet welke uitgangspunten gelden voor de DVO en inzamelplan voor 2020 zodat zij de juiste tarieven kunnen toepassen en de uitvoering goed kunnen plannen.
De gemeente weet wat de kosten zijn en de tarieven voor de afvalstoffenheffing vastgesteld kunnen worden.

Argumenten

1.1. De hoeveelheid restafval is afgenomen.
In 2013 heeft de gemeente Wijchen het Diftar systeem ingevoerd. Sinds de invoering zijn inwoners hun afval beter gaan scheiden is het aantal ledigingen van restafvalcontainers gedaald van ca. 210.000 in 2013 naar ca. 146.000 ledigingen in 2018. De huidige

inzamelfrequentie van één keer per twee weken (26 keer per jaar) is gebaseerd op de oorspronkelijke uitgangspunten. Gemiddeld wordt 33% van de containers ieder twee weken aangeboden. Bij een inzamelfrequentie van één keer per vier weken (13 keer per jaar) ligt dat nog steeds ruim boven het gemiddelde. Ruim 75% van alle adressen die een restafvalcontainer hebben zetten hun container nu al minder dan 14 keer per jaar aan de straat. Daardoor blijft de service bij een lagere inzamelfrequentie goed.

1.2 Het levert een financiële besparing op de inzamelkosten voor restafval.
Dar verwacht dat deze maatregel een financiële besparing oplevert van ongeveer 30%. De besparing is geen 50% omdat de inzamelroutes moeten worden aangepast en omdat per route meer containers worden aangeboden.
Het levert een besparing op van 60k maar deze staan los van de reguliere kostenuitzettingen, we verwachten daarom toch een forse toename van de inzamelkosten in 2020.

1.3 Het voorkomt onnodige transportbewegingen.
Door restafval minder vaak op te halen rijden de inzamelwagens efficiënter en effectiever. Dit heeft een positief effect voor het milieu.

1.4. Er is draagvlak voor onder inwoners.
Eén keer in de vier weken inzamelen is door inwoners zelf als oplossing aangedragen bij hun reacties n.a.v. omgekeerd inzamelen. Ook is er via een korte vragenlijst gepeild wat inwoners van deze maatregel vinden. Ruim twee derde van de respondenten vindt het een goed idee. Daarnaast maakt 10% van de respondenten gebruik van de ondergrondse container of heeft geen mening.

Tegenargumenten en risico's

1.1 Voor huishoudens met een kleine container is één keer per vier weken inzamelen te weinig.
Ongeveer 4.100 huishoudens bieden hun restafval in een kleine 140 liter container aan. Eén keer per vier weken inzamelen kan voor hen te weinig zijn. Wij achten dit risico gering omdat ook bij hen de gemiddelde aanbiedfrequentie ongeveer één keer per acht weken is. En ruim 83% van deze adressen de container nu minder dan 14 keer per jaar aanbiedt. We gaan deze huishoudens aanbieden om gratis eenmalig de container om te ruilen voor een 240 liter container.

Financiële gevolgen

- Met het 1 x per 4 weken inzamelen van restafval besparen we ongeveer 60k. Met deze maatregel kunnen we dus een deel van de verwachte kosten uitzetting voor inzameling restafval opvangen.
- De kosten van voor de inzameling van oud papier gaan fors toenemen.
- De kosten voor de extra communicatie worden meegenomen in de afvalstoffenheffing
- De kosten voor een eenmalige gratis omwisseling van de 140 liter restcontainer naar 240 liter restcontainer worden meegenomen in de afvalstoffenheffing.
- Per saldo verwachten we meer kosten dus een stijging van de afvalstoffenheffing

Communicatie

- Bewoners en bedrijven die gebruik maken van de container voor restafval worden geïnformeerd over de wijziging in inzameling.

Uitvoering of Vervolgstappen

-Aanpassing afvalstoffenverordening en uitvoeringsbesluit;
-Meenemen bij vaststellen tarieven afvalstoffenheffing
-Opstellen nota met uitwerking voorgenomen nieuwe maatregelen en de financiële gevolgen van deze uitwerking

Advies
-Financieel consulent.

Openbaar Zaaknummer: 32904

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Nieuwe maatregelen afvalbeleid en wijziging inzamelfrequentie restafval en rapport SIR

Voorgesteld besluit

de Gemeenteraad besluit:

1. In te stemmen met één keer per vier weken huis aan huis legen van de containers voor restafval vanaf 1 januari 2020.
2. Kennis te nemen van de voorgestelde nieuwe maatregelen afvalbeleid. Waarbij goed communiceren met onze inwoners een belangrijke randvoorwaarde is.
3. Kennis te nemen van het rapport van de SIR "Analyse omgekeerd inzamelen".

Aanleiding

Nieuwe maatregelen afvalbeleid

Vorig jaar heeft de gemeenteraad unaniem besloten dat de container voor restafval behouden blijft. De raad heeft het college ook gevraagd om een voorstel te maken om de Wijchense VANG doelstellingen te realiseren (initiatiefvoorstel februari 2018), met als uitgangspunt het behoud van de grijze container voor restafval. De landelijke VANG doelstellingen zijn het restafval verminderen naar 100 kilo restafval (fijn+grof) per inwoner per jaar en 75% scheiding van huishoudelijk afval in 2020. Daarnaast zijn de beleidsuitgangspunten uit het Afvalbeleidsplan 2014-2017 leidend: afvalscheiding aan de bron, hoge service voor gft, plastic+ en oud papier en maatwerk bij hoogbouw.

De afgelopen jaren zijn al diverse maatregelen genomen om het scheiden van restafval te verbeteren. Zie bijlage 1 voor dit overzicht. We zien dat de hoeveelheid restafval de afgelopen jaren fors is gedaald. In 2018 werd er nog 127 kg/inw/jr. restafval in gezameld en het scheidingspercentage was 74%. In 2013 werd er nog 162 kg/inw/jr. restafval ingezameld en was het scheidingspercentage 65%. We zijn aardig op weg om de VANG doelstelling voor 2020 te halen. Het uiteindelijke doel is 30 kg/inw/jr. en 100% scheiding.
Voor onze gemeente verwachten wij dat 45kg/inw/jr. haalbaar zal zijn (Wijchense doelstelling).

Dit kunnen wij niet alleen als gemeente maar ook landelijk moet er meer actie worden ondernomen om bijvoorbeeld de hoeveelheid plastic verpakkingsafval terug te dringen De sorteeranalyses restafval uit 2018 laten zien dat er nog veel herbruikbare stoffen in zitten (zie bijlage 2). Nog betere afvalscheiding is dus mogelijk.

Het voorstel om de hoeveelheid restafval te verminderen bestaat uit de volgende maatregelen:

1. De inzamelfrequentie van de grijze restafvalcontainer verlagen naar één keer per 4 weken;
2. Verenigingen en scholen faciliteren om hun afval goed te scheiden;

3. Gerichte communicatie voor het goed scheiden en goed aanbieden van het huishoudelijk afval. Waarbij ook nadrukkelijk aandacht zal worden besteed op wat de inwoner bespaard door goed haar afval te scheiden.
4. Participatie door middel van een inwonerspanel met inwoners die hebben aangegeven dat zij mee willen praten over afvalthema's;
5. Maatwerk bij complexen die containers hebben terwijl hiervoor geen ruimte is;
6. Gescheiden inzameling van luiers en incontinentiemateriaal vanaf 2020 onder voorbehoud van voldoende verwerkingscapaciteit bij ARN en besluitvorming over kosten gescheiden inzamelen van deze stroom.

Het voorstel wordt nader toegelicht in bijlage 3. Er komt nog een afzonderlijke nota waarin dit pakket maatregelen nader (financieel) wordt uitgewerkt.

Wijziging inzamelfrequentie restafval
Dar stelt nu het inzamelplan en de dienstverleningsovereenkomst voor 2020 op. Daarom moet nu al een besluit worden genomen over de inzamelfrequentie van de grijze restafvalcontainer

Oud papier inzameling
Oktober 2018 bent u geïnformeerd over het tekort aan chauffeurs bij Dar en de gevolgen voor de inzameling van oud papier met verenigingen. Dit is een structureel probleem en heeft gevolgen voor alle Dar gemeenten. Bestuurlijk zijn er afspraken gemaakt over het aantal chauffeurs waarop iedere gemeente recht heeft. De chauffeurs zijn toebedeeld naar ratio van het aantal routes per gemeente waar in 2018 met verenigingen oud papier werd ingezameld. Daarnaast zijn er afspraken gemaakt over de onderlinge verdeling van de meerkosten van de inzameling voor de komende drie jaar (met een lineaire afbouw 90%-60-30%). De inzamelkosten nemen toe omdat overdag inzamelen met achterladers met twee beladers van Dar duurder is dan de inzameling met verenigingen. We zijn in gesprek met de verenigingen over welke vergoeding men vanaf 2020 gaat ontvangen.

Vanaf 2020 ziet de inzameling van oud papier er zo uit: 16 routes samen met verenigingen en 7 routes in de dag periode door Dar. Om de stijging van de inzamelkosten voor onze gemeente te beperken worden er 4 routes met zijladers gereden.
Dit geeft de mogelijkheid om met minder beladers te werken en zo kosten te besparen. Nadeel is dat inwoners dan geen papier los bij mogen plaatsen. Ook lopen we het risico dat er meer papier bij het restafval komt. Vandaar dat we deze maatregel niet in voeren. Dit bekent wel dat de inzamelkosten voor oud papier hierdoor nog meer gaan stijgen.

Bij het uitzetten van de papiercontainers (september 2017) en bij de wisselronde vorig jaar mei mochten inwoners de container weigeren. Ongeveer 600 adressen hebben de container geweigerd vanwege bijvoorbeeld ruimtegebrek. Dit speelt vooral bij de gestapelde woningen in Diepvoorde en Hoogmeer.

GFT
Geen andere wijzigingen in de afvalinzameling in 2020. Begin van dit jaar is er door de raad de vraag gesteld om in de winterperiode gft maar 1x per 4 weken in te zamelen. Dit gaan we niet doen. Door minder service te verlenen op de inzameling van gft bestaat het risico dat inwoner hun gft weer bij restafval gaan gooien.

Plastic +
De gemeente Nijmegen wil 50 cent gaan vragen voor een rol zakken voor plastic+. Hoewel wij het met Nijmegen eens zijn dat er teveel plastic+ zakken gebruikt worden voor andere doelen en dit dus geld kost hebben wij dit plan niet. Wij denken dat het risico op meer plastic+ in het restafval te groot is.

Rapport SIR analyse
Op verzoek van de raad heeft het college laten onderzoeken welke bezwaren er bij onze inwoners zijn m.b.t. omgekeerd inzamelen. Dit onderzoek is door SIR communicatie management uitgevoerd (bijlage 4). Er waren drie soorten bezwaren: mensen waren het niet eens met het proces, de keuze voor omgekeerd inzamelen of waren het niet eens met de locatie waar de ondergrondse container zou komen. Er was te weinig gedaan om draagvlak te creëren, er was te weinig oog voor de weerstand die ontstond en men vond dat er meer participatie nodig was bij dit soort ingrijpende keuzes.

Eerdere besluiten

Datum	*Korte omschrijving eerder genomen besluit*
22-02-2018	Initiatiefvoorstel Beleid m.b.t. behalen landelijke afvaldoelstellingen (Raadsbesluit 18 2 13777): 1. De huidige voorbereidingen voor de invoering van deze wijze van omgekeerd inzamelen z.s.m. stop te zetten en de restafval kliko te behouden. 2. Het college verzoeken om met een voorstel te komen dat gericht is op het realiseren van de Wijchense VANG doelstellingen en dus een verdere vermindering van de hoeveelheid restafval. 3. Het college verzoeken te onderzoeken welke bezwaren er bij onze inwoners zijn m.b.t. omgekeerd inzamelen. 4. Het college verzoeken om met een voorstel te komen gericht op draagvlak en een positieve motivatie van onze inwoners. 7. Het college verzoeken om financieel inzicht te geven aan de raad m.b.t. het effect op de afvalstoffenheffing bij invoering van het nieuwe voorstel.
14-07-2014	Afvalbeleidsplan 2014-2017 (14RZ016)
10-10-2018	Memo gemeenteraad m.b.t. inzameling oud papier en karton in 2019

Gewenst resultaat

Het halen van de VANG doelstelling 2020: 100kg restafval per inwoner en een scheidingspercentage van 75%.
De Dar weet welke uitgangspunten gelden voor de DVO en inzamelplan voor 2020 zodat zij de juiste tarieven kunnen toepassen en de uitvoering goed kunnen plannen.
De gemeente weet wat de kosten zijn en de tarieven voor de afvalstoffenheffing vastgesteld kunnen worden.

Argumenten

1.1. De hoeveelheid restafval is afgenomen.
In 2013 heeft de gemeente Wijchen het Diftar systeem ingevoerd. Sinds de invoering zijn inwoners hun afval beter gaan scheiden is het aantal ledigingen van restafvalcontainers gedaald van ca. 210.000 in 2013 naar ca. 146.000 ledigingen in 2018. De huidige inzamelfrequentie van één keer per twee weken (26 keer per jaar) is gebaseerd op de oorspronkelijke uitgangspunten. Gemiddeld wordt 33% van de containers ieder twee weken aangeboden. Bij een inzamelfrequentie van één keer per vier weken (13 keer per jaar) ligt dat nog steeds ruim boven het gemiddelde. Ruim 75% van alle adressen die

een restafvalcontainer hebben zetten hun container nu al minder dan 14 keer per jaar aan de straat. Daardoor blijft de service bij een lagere inzamelfrequentie goed.

1.2 Het levert een financiële besparing op de inzamelkosten voor restafval.
Dar verwacht dat deze maatregel een financiële besparing oplevert van ongeveer 30%. De besparing is geen 50% omdat de inzamelroutes moeten worden aangepast en omdat per route meer containers worden aangeboden.
Het levert een besparing op van 60k maar deze staan los van de reguliere kostenuitzettingen, we verwachten daarom toch een forse toename van de inzamelkosten in 2020.

1.3 Het voorkomt onnodige transportbewegingen.
Door restafval minder vaak op te halen rijden de inzamelwagens efficiënter en effectiever. Dit heeft een positief effect voor het milieu.

1.4. Er is draagvlak voor onder inwoners.
Eén keer in de vier weken inzamelen is door inwoners zelf als oplossing aangedragen bij hun reacties n.a.v. omgekeerd inzamelen. Ook is er via een korte vragenlijst gepeild wat inwoners van deze maatregel vinden. Ruim twee derde van de respondenten vindt het een goed idee. Daarnaast maakt 10% van de respondenten gebruik van de ondergrondse container of heeft geen mening.

Tegenargumenten en risico's

1.1 Voor huishoudens met een kleine container is één keer per vier weken inzamelen te weinig.
Ongeveer 4.100 huishoudens bieden hun restafval in een kleine 140 liter container aan. Eén keer per vier weken inzamelen kan voor hen te weinig zijn. Wij achten dit risico gering omdat ook bij hen de gemiddelde aanbiedfrequentie ongeveer één keer per acht weken is. En ruim 83% van deze adressen de container nu minder dan 14 keer per jaar aanbiedt. We gaan deze huishoudens aanbieden om gratis eenmalig de container om te ruilen voor een 240 liter container.

Financiële gevolgen

- Met het 1 x per 4 weken inzamelen van restafval besparen we ongeveer 60k. Met deze maatregel kunnen we dus een deel van de verwachte kosten uitzetting voor inzameling restafval opvangen.
- De kosten van voor de inzameling van oud papier gaan fors toenemen.
- De kosten voor de extra communicatie worden meegenomen in de afvalstoffenheffing
- De kosten voor een eenmalige gratis omwisseling van de 140 liter restcontainer naar 240 liter restcontainer worden meegenomen in de afvalstoffenheffing.
- Per saldo verwachten we meer kosten dus een stijging van de afvalstoffenheffing

Communicatie

- Bewoners en bedrijven die gebruik maken van de container voor restafval worden geïnformeerd over de wijziging in inzameling.

Uitvoering of Vervolgstappen

-Aanpassing afvalstoffenverordening en uitvoeringsbesluit;
-Meenemen bij vaststellen tarieven afvalstoffenheffing
-Opstellen nota met uitwerking voorgenomen nieuwe maatregelen en de financiële gevolgen van deze uitwerking

Advies
-Financieel consulent.

Bijlage 1: Wat is er de afgelopen jaren al gedaan?

jaar	maatregel
2013	invoering Diftar: betalen voor weggooien restafval of leegmaken container restafval
2014	Opening nieuwe mileustraat Bijsterhuizen
2015	Vanaf juni inzameling plastic+ (naast plastic verpakkingsafval ook inzameling drankkartons en blik)
2017	Vanaf 1 oktober 2017 inzameling oud papier met containers, bijplaatsingen toegestaan.
2017	Augustus start pilot met inzameling gft bij hoogbouw op drie locaties
2018	Maart aanmelding gemeente Wijchen als deelnemer aan de Statiegeldalliantie.
2018	Juni start pilot inzameling gft in de maanden juni t/m augustus
2018	gratis inzameling matrassen op de milieustraat
2019	Besluit raad om zomerinzameling in te voeren en na 3 jaar te evalueren
2019	Uitrol gft cocons bij hoogbouw voor het einde van dit jaar

EURECO

RAPPORTAGE

DAR

Rapportage hoeveelheid, samenstelling en scheiding van fijn huishoudelijk afval 2018

Gemeente WIJCHEN
-concept-
September 2018

EURECO onderzoek en advies reststromen

Tolboomweg 1a
3784 XC TERSCHUUR (gem. Barneveld)
TELEFOON (0342) 46 24 25
MOBIEL (06) 50 27 11 91
E-MAIL info@eureco-onderzoek.nl
WEBSITE www.eureco-onderzoek.nl

Inhoudsopgave

1 Voorwoord 3
2 Prognose aanbod huishoudelijk afvalstoffen in 2018 4
2.1 Ontwikkeling aanbod fijn restafval in tijd 4
3 Gemiddelde samenstelling fijn huishoudelijk restafval 2018 5
3.1 Samenstelling en hoeveelheid fijn huishoudelijk restafval 2018 5
3.2 Gemiddelde samenstelling fijn restafval in relatie met genomen interventies 5
4 Ontwikkeling scheiding aan huis ingezamelde grondstofstromen 7
4.1 Scheiding GFT-afval 7
4.2 Scheiding herbruikbaar papier en karton 7
4.3 Scheiding PMD 8
5 BIJLAGE 9
5.1 Bijlage 1 A Samenstelling fijn restafval op basis van gewichtsprocent 2012-2018 9
5.2 Bijlage 1 B Samenstelling fijn restafval op basis van kilo per inwoner 2012-2018 9
5.3 Bijlage 2 Uitwerking sorteeranalyse 2018 9

1 Voorwoord

Deze rapportage geeft een beeld wat het effect is van genomen interventies op het scheiden van huishoudelijk afvalstoffen aan de bron. De focus ligt hierbij op de grootste afvalstromen die gescheiden aan huis worden ingezameld. Dit zijn de fracties GFT, herbruikbaar papier/karton en PMD. Deze afvalstromen worden in relatie gebracht met de hoeveelheid en samenstelling van fijn huishoudelijk restafval.

De volgende onderwerpen worden achtereenvolgens behandeld:

- Hoeveelheid ingezamelde huishoudelijk afvalstoffen in 2018.
- Hoeveelheid en samenstelling fijn huishoudelijk restafval in relatie met genomen interventies met als doel meer scheiding aan de bron te realiseren.
- Ontwikkeling totaal hoeveelheden gft, herbruikbaar papier/karton en pmd.

Als bijlage worden in 2 tabellen de gemiddelde samenstelling van het fijn restafval weergegeven over de jaren 2012 – 2018. De samenstelling is uitgedrukt in gewichtsprocent en op basis van kilo per inwoner per jaar.

De resultaten van sorteeranalyse die in 2018 is uitgevoerd is in bijlage 2 toegevoegd.

2 Prognose aanbod huishoudelijk afvalstoffen in 2018

De DAR vestrekte aan Eureco inzamelcijfers van gescheiden ingezamelde afvalstoffen afkomstig van gemeente Wijchen, over het eerste halfjaar 2018. Deze cijfers zijn geextrapoleerd naar een prognose aanbod voor heel 2018 en worden in tabel 1 vermeld.

Totaal aantal inwoners gemeente Wijchen (CBS, 2018): 40.847

Het aanbod per inwoner is berekend door de tonnages te delen door het totaal aantal inwoners. De berekende hoeveelheden per inwoner zijn ook in tabel 1 aangegeven.

Tabel 1	Tonnage ingezameld tot en met juni 2018	Geëxtrapoleerd naar heel 2018	Prognose kilo per inwoner in 2018
GFT	**3.035**	6.070	149
OPK	**1.255**	2.510	62
PMD	**587**	1.174	29
FIJN RESTAFVAL8	**2.394**	*4.788*	117
Uit minicontainers	***2.219***	*4.438*	
Uit verzamelcontainers	***175***	*350*	

*93% van het aanbod fijn restafval is ingezameld met minicontainers, 7% is afkomstig uit verzamelcontainers.

2.1 Ontwikkeling aanbod fijn restafval in tijd

In de onderstaande grafiek is de ingezamelde hoeveelheid fijn huishoudelijk restafval in tijd uiteengezet. De hoeveelheid fijn restafval is uitgedrukt in kilo per inwoner per jaar.
(Bron: CBS en prognose hoeveelheid 2018).

Grafiek 1. Ontwikkeling aanbod fijn restafval in tijd (kg/inw)

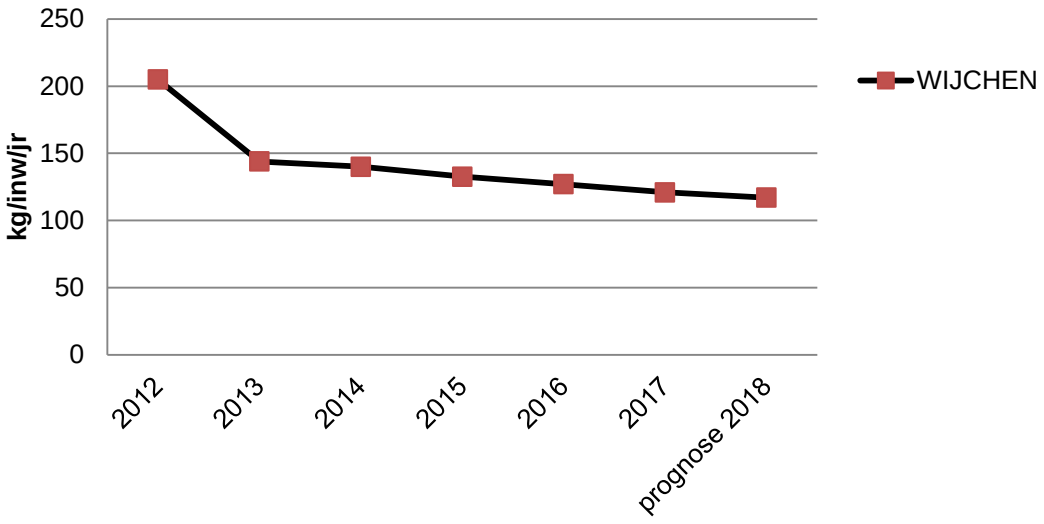

3 Gemiddelde samenstelling fijn huishoudelijk restafval 2018

De gemiddelde samenstelling van het fijn huishoudelijk restafval is vastgesteld m.b.v. sorteeranalyse die in 2018 zijn uitgevoerd. In totaal zijn 2 steekproefmonsters op samenstelling geanalyseerd: 1x bij minicontainers en 1 bij ondergrondse containers (OC).

3.1 Samenstelling en hoeveelheid fijn huishoudelijk restafval 2018

In tabel 2 wordt de gemiddelde samenstelling van het fijn huishoudelijk restafval per type inzamelmiddel weergegeven. In de voorlaatste kolom is de gemiddelde samenstelling voor Wijchen berekend, waarbij de verhouding inzameltonnages minicontainers en verzamelcontainers als weegfactor gebruikt zijn. Door een koppeling met het totale aanbod wordt in de laatste kolom de gemiddelde samenstelling vermeld in kilo per inwoner.

Tabel 2 Kenmerken	mc	oc	WIJCHEN GEMIDDELD	kilo /inw
Aantal inwoners				40.847
Ingezameld (ton)	4.438	350	4.788	117
Fracties Weegfactor	93%	7%	100%	
GFT	**31,6%**	**39,0%**	**32,1%**	**37,6**
Keukenafval	24,8%	30,9%	25,3%	29,6
Tuinafval	2,3%	4,3%	2,4%	2,8
Organische zeef 0-20 mm	4,4%	3,9%	4,4%	5,2
PAPIER/KARTON HERBRUIKBAAR	**9,8%**	**3,7%**	**9,4%**	**11,0**
Verpakking	2,6%	2,0%	2,5%	3,0
Niet verpakking	7,2%	1,7%	6,8%	8,0
PMD	**11,1%**	**7,4%**	**10,8%**	**12,6**
Plastic Heroes verpakkingen	6,0%	4,3%	5,8%	6,9
Metaal verpakkingen	3,3%	1,8%	3,1%	3,7
Drankenkarton	1,8%	1,4%	1,8%	2,1
KUNSTSTOFFEN OVERIG	**5,2%**	**3,7%**	**5,1%**	**6,0**
GLAS (GLASBAK)	**5,5%**	**2,8%**	**5,3%**	**6,2**
TEXTIEL	**4,7%**	**3,1%**	**4,6%**	**5,3**
Textiel excl. schoeisel	4,0%	2,6%	3,9%	4,6
Schoeisel	0,7%	0,5%	0,7%	0,8
METAAL OVERIG	**1,2%**	**0,5%**	**1,1%**	**1,3**
APPARATEN	**0,7%**	**0,5%**	**0,7%**	**0,8**
HOUT	**3,9%**	**1,2%**	**3,7%**	**4,3**
STEEN/PUIN	**0,2%**	**0,6%**	**0,2%**	**0,3**
KCA	**0,1%**	**0,1%**	**0,1%**	**0,1**
OVERIG REST	**26,2%**	**37,5%**	**27,0%**	**31,7**
TOTAAL	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**117,2**

3.2 Gemiddelde samenstelling fijn restafval in relatie met genomen interventies

In grafiek 2 is de gemiddelde samenstelling van het restafval over de jaren 2012 – 2018 van gemeente Wijchen te zien. De samenstelling dat uitgedrukt wordt in kilo per inwoner per jaar, bestaat uit sorteerfracties gft, papier/karton herbruikbaar, pmd en een som van alle overige sorteerfracties.

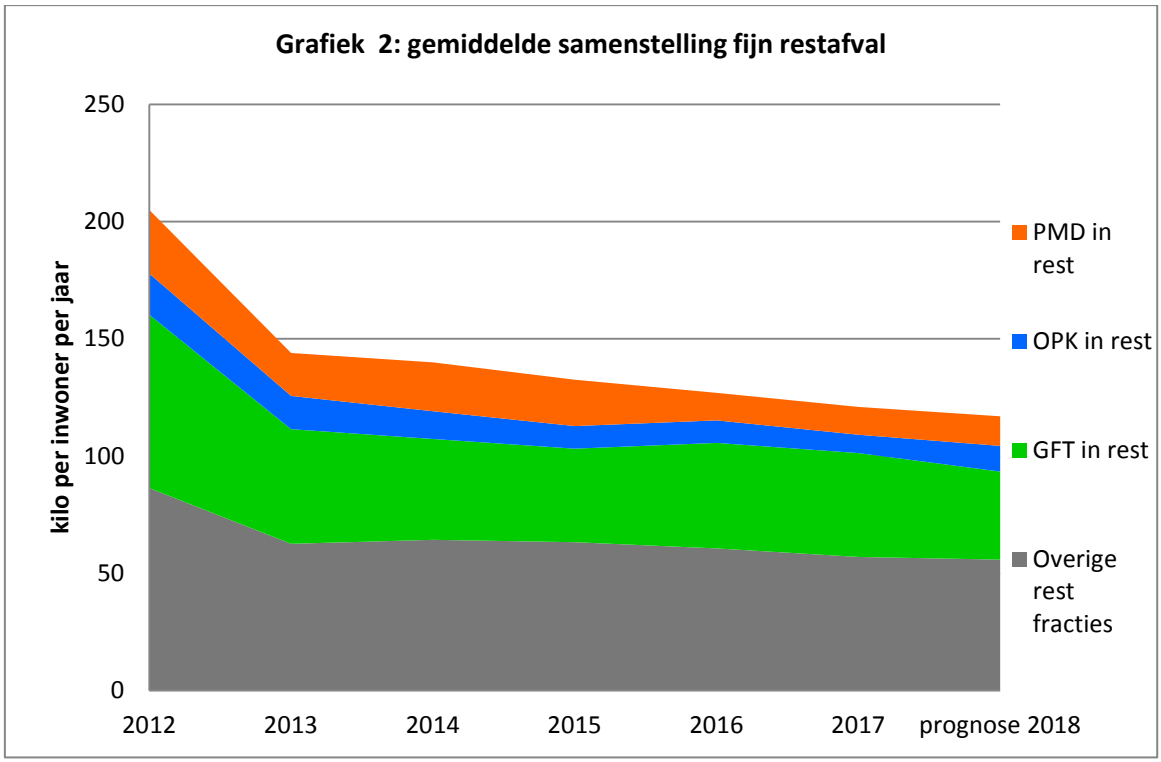

	2012	2013	2014	2015	2016	2017 en 2018
Restafval	1x /2 w	Diftar 1x/2w	idem	idem	idem	idem
GFT	MC 140/240 ltr 1x/2 w	idem	idem	idem	idem	idem
OPK	1x /2 w	idem	idem	idem	idem	idem
PMD	Plastic Heroes Zak 1x /2w	idem	idem	PMD Zak 1x / 2 w	idem	idem

Bij hoogbouw wordt fijn restafval ingezameld met verzamelcontainers.

4 Ontwikkeling scheiding aan huis ingezamelde grondstofstromen

In dit hoofdstuk wordt per grondstofstroom de hoeveelheden die gescheiden zijn ingezameld en de hoeveelheid die nog aanwezig zit in het fijn restafval in grafieken gevisualiseerd. Hiervoor zijn de samenstelling cijfers gebruikt afkomstig van sorteeranalyses uitgevoerd in de jaren 2012 – 2018. Deze cijfers zijn gekoppeld aan ingezamelde hoeveelheden die bij het CBS geregistreerd staan. Voor 2018 zijn de prognose inzamelcijfers van de DAR gebruikt, zoals weergegeven in tabel 1.

4.1 Scheiding GFT-afval

De totale hoeveelheid gft-afval dat gemiddeld per inwoner in gemeente Wijchen vrijkomt, wordt in grafiek 3 weergegeven. De hoeveelheid gft dat jaarlijks in het fijn restafval wordt gemeten is aangeduid met een donkere groene kleur. De hoeveelheid gft die gescheiden is ingezameld heeft een lichte groene kleur.

Grafiek 3: totaal aanbod gft-afval

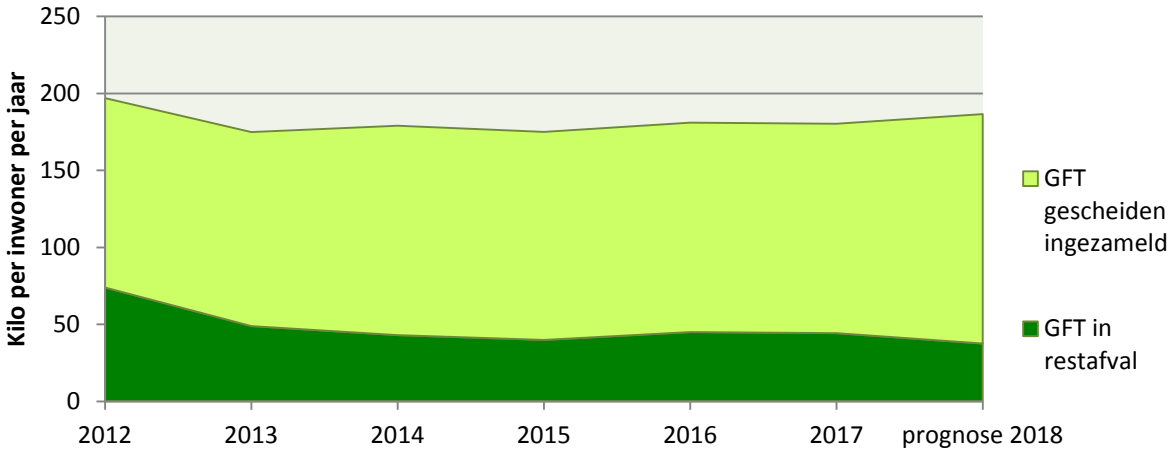

- De totale hoeveelheid gft dat jaarlijks per inwoner vrijkomt, oogt redelijk stabiel en komt uit op ongeveer 180 kilo.
- In 2017 is 75% van het vrijkomend fijn gft-afval gescheiden ingezameld. Voor 2018 is de prognose dat het inzamelresponse hoger uit zal vallen.

4.2 Scheiding herbruikbaar papier en karton

In grafiek 4 is de ontwikkeling van de totale hoeveelheid herbruikbaar papier en karton te zien. De donkere blauwe kleur is de hoeveelheid herbruikbaar papier/karton dat nog aanwezig zit in het fijn restafval, de lichte kleur is de hoeveelheid die gescheiden is ingezameld.

Grafiek 4: totaal aanbod herbruikbaar papier en karton

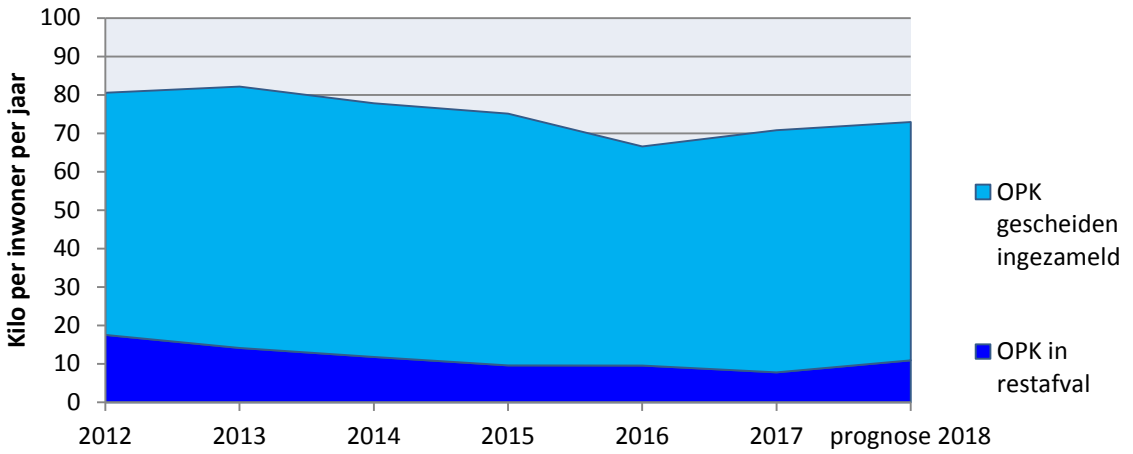

- De totale hoeveelheid herbruikbaar papier en karton dat jaarlijks per inwoner vrijkomt, lijkt in verloop van tijd af te nemen naar een aanbod van ongeveer 70 kilo per inwoner per jaar.
- In meetjaar 2017 is 89% van de herbruikbaar papier/karton gescheiden ingezameld.

4.3 Scheiding PMD

In grafiek 5 is de totale hoeveelheid pmd dat per inwoner vrijkomt in beeld gebracht. Het PMD dat nog aanwezig zit in het restafval heeft een lichte oranje kleur. De donkere kleur geeft de hoeveelheid PMD weer die gescheiden is ingezameld.

Grafiek 5: totaal aanbod pmd

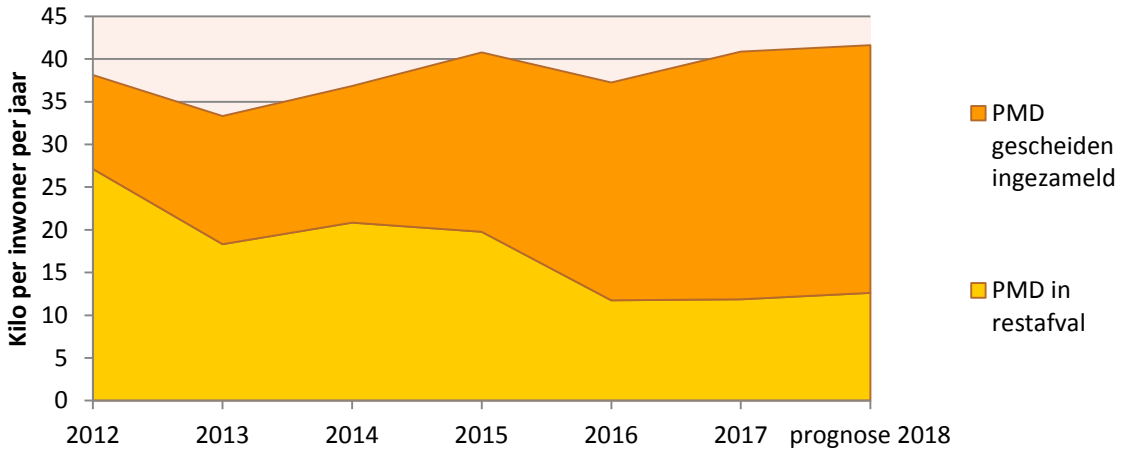

- Meetjaar 2015 is door invoering van gescheiden PMD inzameling (juni) een overgangsjaar, waardoor de hoeveelheid PMD dat in het fijn restafval is gemeten niet representatief is en in werkelijkheid lager zal zijn.
- De totale hoeveelheid PMD dat per inwoner vrijkomt, lijkt vanaf 2016 te stijgen naar ruim 40 kilo per inwoner per jaar.
- Voor 2018 lijkt de afvalscheidingsresponse voor PMD op een vergelijkbaar niveau uit te komen als in 2017. Er werd 715 van het vrijkomend PMD gescheiden ingezameld.

5 BIJLAGE

5.1 Bijlage 1 A Samenstelling fijn restafval op basis van gewichtsprocent 2012-2018

5.2 Bijlage 1 B Samenstelling fijn restafval op basis van kilo per inwoner 2012-2018

5.3 Bijlage 2 Uitwerking sorteeranalyse 2018

BIJLAGE 1 A

GEMEENTE WIJCHEN	GEMIDDELDE SAMENSTELLING FIJN HUISHOUDELIJK RESTAFVAL OP BASIS VAN GEWICHT													
Jaar	2012		2013		2014		2015		2016		2017		prognose 2018	
Fracties														
GFT	**36,1%**		**33,9%**		**30,7%**		**30,1%**		**35,4%**		**36,6%**		**32,1%**	
Keukenafval		22,7%		25,7%		21,6%		20,4%		24,0%		26,5%		25,3%
Tuinafval		3,2%		1,9%		1,4%		6,0%		2,1%		3,0%		2,4%
Organische zeeffractie 0-20 mm		10,1%		6,3%		7,8%		3,7%		9,4%		7,1%		4,4%
PAPIER/KARTON HERBRUIKBAAR	**8,6%**		**9,8%**		**8,5%**		**7,3%**		**7,6%**		**6,5%**		**9,4%**	
PMD	**13,2%**		**12,7%**		**14,9%**		**14,9%**		**9,3%**		**9,8%**		**10,8%**	
Plastic Heroes verpakkingen		5,5%		5,0%		6,6%		6,7%		5,0%		5,7%		5,8%
Metaalverpakkingen		2,8%		3,7%		4,3%		4,1%		2,5%		2,4%		3,1%
Drankenkarton		4,9%		4,1%		4,0%		4,1%		1,7%		1,8%		1,8%
KUNSTSTOFFEN OVERIG	**4,7%**		**9,1%**		**6,3%**		**4,9%**		**5,1%**		**6,3%**		**5,1%**	
GLAS (GLASBAK)	**4,0%**		**5,7%**		**4,9%**		**3,2%**		**4,1%**		**4,0%**		**5,3%**	
TEXTIEL	**3,0%**		**3,6%**		**4,6%**		**5,1%**		**6,0%**		**4,3%**		**4,6%**	
Textiel excl. schoeisel		2,1%		3,2%		3,8%		4,4%		5,2%		3,9%		3,9%
Schoeisel		0,9%		0,4%		0,8%		0,7%		0,9%		0,5%		0,7%
METAAL OVERIG	**0,9%**		**2,7%**		**1,5%**		**0,4%**		**1,9%**		**1,3%**		**1,1%**	
APPARATEN	**1,4%**		**1,4%**		**2,2%**		**1,1%**		**1,4%**		**0,5%**		**0,7%**	
HOUT	**3,7%**		**1,0%**		**2,6%**		**3,2%**		**2,2%**		**2,5%**		**3,7%**	
STEEN/PUIN	**8,1%**		**2,3%**		**4,3%**		**3,6%**		**5,4%**		**4,1%**		**0,2%**	
KCA	**0,05%**		**0,07%**		**0,05%**		**0,08%**		**0,24%**		**0,06%**		**0,06%**	
OVERIG REST	**16,3%**		**17,6%**		**19,5%**		**26,0%**		**21,4%**		**24,1%**		**27,0%**	
TOTAAL	**100,0%**		**100,0%**		**100,0%**		**100,0%**		**100,0%**		**100,0%**		**100,0%**	

BIJLAGE 1 B

GEMEENTE WIJCHEN	GEMIDDELDE SAMENSTELLING FIJN HUISHOUDELIJK RESTAFVAL OP BASIS KILO PER INWONER						
Jaar	2012	2013	2014	2015	2016	2017	prognose 2018
Fracties							
GFT	**73,9**	**48,9**	**43,0**	**39,9**	**45,0**	**44,3**	**37,6**
Keukenafval	46,6	37,0	30,2	27,1	30,4	32,0	29,6
Tuinafval	6,5	2,8	1,9	7,9	2,6	3,7	2,8
Organische zeeffractie 0-20 mm	20,8	9,1	10,9	4,9	11,9	8,6	5,1
PAPIER/KARTON HERBRUIKBAAR	**17,6**	**14,2**	**11,8**	**9,6**	**9,6**	**7,8**	**11,0**
PMD	**27,1**	**18,3**	**20,8**	**19,8**	**11,7**	**11,9**	**12,6**
Plastic Heroes verpakkingen	11,3	7,2	9,3	8,9	6,4	6,9	6,8
Metaalverpakkingen	5,7	5,3	6,0	5,4	3,2	2,9	3,7
Drankenkarton	10,1	5,8	5,6	5,4	2,2	2,1	2,1
KUNSTSTOFFEN OVERIG	**9,6**	**13,1**	**8,9**	**6,5**	**6,4**	**7,6**	**6,0**
GLAS (GLASBAK)	**8,2**	**8,2**	**6,9**	**4,3**	**5,2**	**4,8**	**6,1**
TEXTIEL	**6,2**	**5,2**	**6,4**	**6,8**	**7,7**	**5,3**	**5,3**
Textiel excl. schoeisel	4,4	4,6	5,4	5,8	6,6	4,7	4,6
Schoeisel	1,8	0,6	1,1	0,9	1,1	0,6	0,8
METAAL OVERIG	**1,9**	**3,9**	**2,1**	**0,6**	**2,5**	**1,6**	**1,3**
APPARATEN	**2,8**	**2,1**	**3,0**	**1,5**	**1,8**	**0,7**	**0,8**
HOUT	**7,7**	**1,4**	**3,7**	**4,2**	**2,8**	**3,1**	**4,3**
STEEN/PUIN	**16,5**	**3,4**	**6,1**	**4,8**	**6,8**	**4,9**	**0,3**
KCA	**0,1**	**0,1**	**0,1**	**0,1**	**0,3**	**0,1**	**0,1**
OVERIG REST	**33,4**	**25,3**	**27,2**	**34,5**	**27,1**	**29,1**	**31,6**
TOTAAL	**205,0**	**144,0**	**140,0**	**132,6**	**127,0**	**121,0**	**117,0**

EURECO

RESULTATEN

BIJLAGE 2

Uitvoering sorteeranalyse
Fijn huishoudelijk restafval

Gemeente Wijchen

2018

EURECO onderzoek en advies reststromen

Tolboomweg 1a
3784 XC TERSCHUUR (gem. Barneveld)
TELEFOON (0342) 46 24 25
MOBIEL (06) 50 27 11 91
E-MAIL info@eureco-onderzoek.nl
WEBSITE www.eureco-onderzoek.nl

Inzameling en transport steekproefmonsters

Voor gemeente Wijchen zijn in totaal 2 steekproefmonsters fijn huishoudelijk restafval op samenstelling geanalyseerd. Het steekproefmonster is door DAR ingezameld en aangeleverd.

Beoordelingssysteem

Het interne beoordelingssysteem van Eureco bestaat uit procentuele sorteerresultaten die Eureco in 2016 en 2017 heeft uitgevoerd. Bij het beoordelen van de sorteerresultaten worden de cijfers vergeleken met cijfers van vergelijkbare gemeenten of bebouwingstype. Voor gemeente Wijchen betekent dit een vergelijking met 35 resultaten van gemeenten in stedelijkheidsklasse 3 met toepassing van diftar op restafval. De beoordeling geeft aan of een fractie een zeer laag, laag, normaal, hoog of zeer hoog aandeel in het restafval is.

Resultaten

Per steekproefmonster worden de resultaten op 1 pagina weergegeven met:

1. Visuele acceptatie steekproefmonster;
2. Procentuele samenstelling op basis van gewicht;
3. Procentuele samenstelling op basis van volume;
4. Een beoordeling van gewichtssamenstelling;
5. Toelichting op enkele gesorteerde fracties.

Gemeente Wijchen — **SAMENSTELLING FIJN HUISHOUDELIJK RESTAFVAL OP BASIS VAN GEWICHT EN VOLUME 2018**

Kenmerk: laagbouw -mc-

Fracties	GEWICHTS Procent	Beoordeling*	VOLUME Procent	Soortelijk gewicht (kg/m3)
GFT	**31,6%**	**laag**	**9%**	396
Keukenafval	24,8%	hoog	8%	373
Tuinafval	2,3%	normaal	1%	254
Organische zeeffractie 0-20 mm	4,4%	zeer laag	0%	1068
PAPIER/KARTON HERBRUIKBAAR	**9,8%**	**zeer hoog**	**13%**	88
Verpakking	2,6%		7%	43
Niet verpakking	7,2%		6%	141
PMD	**11,1%**		**37%**	35
Plastic Heroes verpakkingen	6,0%	**zeer hoog**	28%	25
Metaal verpakkingen	3,3%	**zeer hoog**	5%	73
Drankenkarton	1,8%	**zeer hoog**	4%	55
LUIERS	**10,7%**	**zeer hoog**	**5%**	267
OVERIG PAPIER NIET HERBRUIKBAAR	**10,8%**	**zeer hoog**	**11%**	116
KUNSTSTOFFEN OVERIG	**5,2%**	**normaal**	**12%**	51
GLAS (GLASBAK)	**5,5%**	**zeer hoog**	**2%**	409
TEXTIEL	**4,7%**	**laag**	**6%**	96
Textiel excl. schoeisel	4,0%	normaal	5%	90
Schoeisel	0,7%	laag	1%	152
METAAL OVERIG	**1,2%**	**zeer laag**	**1%**	129
APPARATEN	**0,7%**	**laag**	**1%**	
HOUT	**3,9%**	**zeer laag**	**4%**	110
STEEN/PUIN	**0,2%**	**zeer laag**	**0%**	89
KCA	**0,07%**	**normaal**	**0%**	
OVERIGE RESTFRACTIES	**4,7%**		**1%**	
ONEIGENLIJK (asbest, bitume,dakleer)	**0,0%**		**0%**	
TOTAAL	**100,0%**		**100%**	115

***beoordeling is gebaseerd op % sorteerresultaten op basis van gewicht uit hoogbouw van gemeenten afkomstig uit stedelijkheidsklasse 3, met toepassing van diftar op restafval.**

Visuele acceptatie en kenmerken steekproefmonster		
Datum ontvangst:	9-4-2018	
Monstergrootte:	1.000	kilo
Analysemonster gewicht:	540	kilo
Analysemonster volume:	4.678	liter

GFT	Er zijn geen volle huisvuilzakken met alleen tuinafval aangetroffen. Het tuinafval bestaat vooral uit planten en grondachtig meteriaal. De organische zeef 0-20 is een fractie bestaande uit organisch gecomposteerd materiaal, vervuild met kattenbakkkorrels.
Textiel	Er zijn geen volle huisvuilzakken met alleen textiel aangetroffen. In het sorteermonster zat 1 kussen, 1 deken en 1 gordijn.
KCA	Er is aangetroffen: 4x batterij, 3x strip medicatie, 1x astmaverstuiver met vulling, 2x tube medicatie, 3x injectienaald, 3x diabetes pen.
Apparaten	11 items: 1x adapter, 1x oortelefoon, 1x rekenmachine, 1x speelgoed item, 1x zaklamp, 1x ventilator, 2x wandklok, 1x fohn, 1x rookmelder, 1x deurbel.

Het steekproefmonster is droog, licht geperst aangeleverd bij de sorteerhal van Eureco. Het afval is hoofdzakelijk verpakt in huisvuilzakken en enkele pedaalemmerzakken die na het lossen overwegend zijn dicht gebleven. Naast het aantreffen van zakken, worden kunststoffen, karton, papier en kleine droge componenten in het steekproefmonster waargenomen. Grove items komen sporadisch voor. Tijdens het sorteren ogen de afzonderlijke componenten licht versmeerd met organisch materiaal. door techinsche omstandigheden is er geen foto van het steekproefmonster meer

Gemeente Wijchen — **SAMENSTELLING FIJN HUISHOUDELIJK RESTAFVAL OP BASIS VAN GEWICHT EN VOLUME 2018**

Kenmerk: hoogbouw -oc-

Fracties	GEWICHTS Procent	Beoordeling*	VOLUME Procent	Soortelijk gewicht (kg/m3)
GFT	**39,0%**	**hoog**	**14%**	333
Keukenafval	30,9%	zeer hoog	11%	360
Tuinafval	4,3%	hoog	3%	157
Organische zeeffractie 0-20 mm	3,9%	zeer laag	0%	988
PAPIER/KARTON HERBRUIKBAAR	**3,7%**	**zeer laag**	**9%**	50
Verpakking	2,0%		7%	38
Niet verpakking	1,7%		3%	81
PMD	**7,4%**		**31%**	29
Plastic Heroes verpakkingen	4,3%	**laag**	26%	20
Metaal verpakkingen	1,8%	**laag**	3%	64
Drankenkarton	1,4%	**hoog**	2%	91
LUIERS	**4,2%**	**zeer laag**	**1%**	402
OVERIG PAPIER NIET HERBRUIKBAAR	**7,4%**	**normaal**	**8%**	113
KUNSTSTOFFEN OVERIG	**3,7%**	**zeer laag**	**10%**	47
GLAS (GLASBAK)	**2,8%**	**laag**	**1%**	409
TEXTIEL	**3,1%**	**zeer laag**	**5%**	75
Textiel excl. schoeisel	2,6%	zeer laag	5%	69
Schoeisel	0,5%	zeer laag	0%	144
METAAL OVERIG	**0,5%**	**zeer laag**	**0%**	144
APPARATEN	**0,5%**	**laag**	**0%**	
HOUT	**1,2%**	**laag**	**1%**	173
STEEN/PUIN	**0,6%**	**zeer laag**	**0%**	185
KCA	**0,07%**	**normaal**	**0%**	
OVERIGE RESTFRACTIES	**26,0%**		**19%**	
ONEIGENLIJK (asbest, bitume,dakleer)	**0,0%**		**0%**	
TOTAAL	**100,0%**		**100%**	123

***beoordeling is gebaseerd op % sorteerresultaten op basis van gewicht uit hoogbouw van gemeenten afkomstig uit stedelijkheidsklasse 3, met toepassing van diftar op restafval.**

GFT	Er zijn 2 volle huisvuilzakken met alleen tuinafval aangetroffen. Het tuinafval bestaat vooral uit planten en fijn snoeisel. De organische zeef 0-20 is een fractie bestaande uit organisch gecomposteerd materiaal, vervuild met kattenbakkorrels.
Textiel	Er zijn geen volle huisvuilzakken met alleen textiel aangetroffen. In het sorteermonster zat 1 kussen en 1 gordijn.
KCA	Er is aangetroffen: 8x batterij, 2x spaarlamp, 1x tube medicatie, 2x diabetes pen, 1x flesje vloeibare medicatie.
Apparaten	22 items: 1x adapter, 1x fietslamp, 2x horloge, 1x kerstverlichting, 1x klok, 4x plafondlamp, 1x speelgoed item, 1x waterkoker, 2x kaarslamp, 1x fitness apparaat, 1x aquariumpom, 1x deurbel, 1x nachtlampje, 2x printplaat, 2x onbekend item.

Visuele acceptatie en kenmerken steekproefmonster		
Datum ontvangst:	19-4-2018	
Monstergrootte (geschat):	1.500	kilo
Analysemonster gewicht:	700	kilo
Analysemonster volume:	5.683	liter

Het steekproefmonster is droog, ongeperst aangeleverd bij de sorteerhal van Eureco. Het afval is hoofdzakelijk verpakt in huisvuilzakken en enkele pedaalemmerzakken die na het lossen overwegend zijn dicht gebleven. items groter dan een huisvuilzak komen er niet in voor. tijdens het sorteren ogen de afzonderlijke componenten licht versmeerd met organisch materiaal.

Bijlage 3 overzicht maatregelen

Nr.	Maatregel	Aandachtspunten	Regelen
1	Verlagen inzamelfrequentie restafval naar 1x per 4 weken	Prikkel om beter te scheiden. Minder service op restafval. Deze maatregel levert een besparing op de inzamelkosten op, inschatting een besparing van 30%.	Opgenomen in DVO Dar 2020. Verrekend met afvalstoffenheffing 2020. Aanpassing afvalstoffenverordening en uitvoeringsbesluit. Deze moet ook ter inzage worden gelegd
2	Verengingen en scholen faciliteren	Deelname basisscholen aan Scholenproject Dar. Voor bedrijven en verenigingen een inzamelstructuur als thuis.	Aanpassing afvalstoffenverordening; Aanwijzen verenigingen en scholen.
3	Communicatie met inwoners en bedrijven (die reinigings betalen).	Verbeteren aanbiedgedrag: -goed scheiden -goed aanbieden Maar ook inwoners informeren hoe de afvalinzameling werkt rol ARN…enz Waarom de gemeente niet kiest voor nascheiding. Extra aandacht voor bepaalde afvalstromen, gelet op de uitkomsten sorteeranalyse	Opstellen communicatie plan.
4	Participatie	Inwoners mee laten denken over hoe doelstellingen te halen: met bijvoorbeeld brede bijeenkomsten of een panel.	Instellen van een bewonerspanel.
5	Maatwerk bij complexen die nu nog	Rekening houden met hoge kosten van dit	Uitzoeken om welke woningen/complexen

	containers hebben terwijl men hiervoor geen ruimte heeft.	maatwerk.	het gaat. Opstellen plan voor aanpak.
6	Inzameling luiers en incontinentiemateriaal Vanaf 2020	Na de zomer 2019 hierover meer duidelijkheid: ARN neemt dan een beslissing of men de benodigde reactoren gaat aanschaffen. Verwerkingskosten zijn gelijk aan verbranden rest afval. Extra kosten voor inzameling.	Hoe gaan we luiers inzamelen?

Overige zaken waar het college nog moet op reageren:

Ja/ja Sticker

Bijlage 1: Inhoudsanalyse
pers en sociale over omgekeerd inzamelen Wijchen

datum 5 juni 2019 ons kenmerk sir/gemwijch/002
onderwerp Inhoudsanalyse berichtgeving omgekeerd inzamelen

We hebben zoveel mogelijk berichten in de lokale media, sociale media en andere online bronnen verzameld en doorgenomen. Verder keken we daarbij naar de reacties op deze berichten en naar andere reacties van inwoners in de vorm van ingediende zienswijzen en ingezonden brieven.

Op basis daarvan krijgen we een goede indruk van de impact, inhoud en toon van de artikelen en reacties. Dit geeft vormt de indicatie voor de stemming en de argumenten van inwoners rondom omgekeerd inzamelen.
We gebruiken daarbij de volgende bronnen:

1. Lokale media
2. Ingezonden brieven
3. Ingediende zienswijzen
4. Sociale media
5. Online petitie op Petititie24.nl

Voor alle transacties met uitsluiting van andere voorwaarden gelden onze bij de Kamer van Koophandel te Enschede gedeponeerde Algemene Voorwaarden.

1) Lokale media

Wat werd er geschreven in de lokale media over dit onderwerp. We analyseerden de berichten in:

- De Gelderlander/ Wijchen katern
- Gelderlander online
- De Wegwijs

Begin 2017

We zien in januari en februari een eerste kleine serie artikelen voorbij komen over de beslissing om over te gaan naar een nieuwe vorm van inzamelen. Met inhoud die ingaat op het waarom van de keuze, dat Wijchen achterblijft bij de doelstellingen. De strekking is informerend en de toon is neutraal.

Nog weinig online reacties

Op de online versies van deze artikelen wordt opvallen weinig gereageerd. We tellen niet meer dan 5 reacties per artikel.

Eind 2017

Tussen februari en begin december is er in de media geen bijzondere aandacht voor omgekeerd inzamelen in Wijchen. Begin december begint de mediadruk op te bouwen. Eerst gaat het nog over het proces, over de aankondiging van de ondergrondse containers en de inloopavonden. Heel snel daarna verandert de inhoud van de berichtgeving en wordt geswitched naar:

- Bezwaren
- Krijgt Werkgroep Afval ruimte
- Moet wethouder Burgers zich verdedigen
- Initiatief van drie partijen om te stoppen
- Raadsbesluit om te stoppen
- Wethouder Burgers die zegt dat we het niet goed gedaan hebben

In totaal lazen we 25 artikelen die in deze periode verschenen

Inhoud en toon

In eerste instantie is de inhoud informatief en de toon neutraal. Maar dit verandert al snel verslaggeving over het protest, over het probleem dat er is en alles wat er niet goed gaat. Dan ook lezen we woorden als:

- Vieze spelletjes
- Lawine van protest
- Door de strot geduwd

Veel reacties van lezers

Op een aantal van de online artikelen kon door lezers gereageerd worden. Dit leverde een flinke hausse aan reacties op. In totaal telden we zo'n 150 reacties van lezers.
We zien in die reacties drie lijnen:

1. Reacties en kritiek op het **nieuwe systeem:**
   Het werkt niet, meer zwerfafval, zelf moeten lopen, slechtere service, scheiden is zinloos, nascheiding werkt beter
2. Reacties en kritiek op de **besluitvorming van politiek en bestuur**:
   Ondemocratisch plan, gemeente trekt zich niet aan van kritiek, politiek duwt door, wordt over verkiezing getild en dan gewoon ingevoerd
3. Reacties en kritiek op **kosten en opbrengsten van nieuwe systeem**:
   Zinloze investering, belastinggeld wordt weggegooid, dit verdienen we nooit terug

2) Inhoud ingezonden brieven

Het lokale weekblad de Wegwijs bood een mooi platform voor ingezonden brieven over dit onderwerp. We lazen er 25 die in de periode van februari 2017 tot en met februari 2018 gepubliceerd werden.

Alle briefschrijvers zijn tegen het nieuwe systeem van inzamelen. Ze doen daarbij ook verscheidene oproepen aan de gemeente om af te zien van het omgekeerd inzamelen, of om te kiezen voor een andere manier van invoeren.

Een aantal hoofdonderwerpen die de briefschrijvers inbrachten:
- Geen aandacht voor zorgen van inwoners
- Twijfel over zin van afvalscheiden
- Afvalzakken geven overlast
- De gemeente straft goed gedrag
- Geen inspraak inwoners
- Verlaging service, meer verplichting inwoners
- Politiek gebruikt valse argumenten
- Het lukt de gemeente iedere keer weer de inwoners op stang te jagen

Ook hier zien we de hoofdlijnen van de kritiek terugkomen in de vorm van:
- Kritiek op het afvalinzamelingsysteem
- Kritiek op besluitvorming, politiek en bestuur

3) Inhoud Zienswijzen

Inwoners die een bezwaar wilden maken bij de gemeenten moesten hiervoor een zienswijze indienen. In totaal zijn er 310 bezwaren op deze manier binnen gekomen. Ingedeeld in categorieën ziet dit er als volgt uit:

Categorie	**Aantal**
Niet eens met locatie ondergrondse afvalcontainer	79
Niet eens met besluit omgekeerd inzamelen	45
Afstand tot OC rest is te groot	38
Niets gehoord, slecht geinformeerd, onbeantwoorde vragen	34
Zwerfafval in gemeente	29
Manier van inzamelen wordt veel duurder	23
Alle OC's voor iedereen toegankelijk, of meer containers toegewezen krijgen	15
Niet eens met betalen container	12
Aanpassingen afvalorganisatie thuis	12
Bang dat inhoud van OC rest te klein is	11
Kan zelf geen afval wegbrengen	8
Plastic + container is te ver weg	4

Een aantal letterlijke bezwaren die in de zienswijzen genoemd werden:

- Locatie gevaarlijk omdat het de enige toegang naar de wijk is en het daar al druk is
- Het wordt een rommeltje bij de container + stankoverlast
- Verplichting ligt bij inwoners zonder dat er hulp vanuit winkels/bedrijfsleven georganiseerd wordt
- Afstanden naar containers vaak te groot tot wel 500 - 1000 meter (papier/plastic container)
- In centrum Wijchen is afstand tot container wel goed. In de wijken al slechter, in de dorpen nog slechter`
- Te weinig rekening houden met ouderen en handicap.
- Het huidige systeem is beter en levert meer op.
- Afvalcoach goed maar dat is geen structurele oplossing.
- Den Haag hanteert 125 meter als maximale loopafstand naar container

4) Berichten en reacties op sociale media

Met name op Facebook zien we de discussie over het onderwerp omgekeerd inzamelen via verschillende Facebook accounts terugkomen. Op Twitter konden we weinig tweets/berichten rondom dit onderwerp terug vinden.

De politieke partijen gebruikten Facebook voorafgaand aan de gemeenteraadsverkiezingen om hun standpunten te delen en toe te lichten. We analyseerden 10 berichten rondom omgekeerd inzamelen verder. Deze berichten werden geplaatst door o.a.:

- VVD
- Kernachtig Wijchen
- Wijchense omroep
- Diverse inwoners

Door te kijken naar het aantal likes, aantal keer gedeeld en aantal reacties/opmerkingen zien we of het bericht ook echt iets gedaan heeft. De berichten die we zo analyseerden werden:

- Geliked tot maximaal 100 keer.
- Gedeeld tot maximaal 150 keer.
- Reacties/opmerkingen tot maximaal 50 keer.

Het onderwerp leefde op social media maar er is geen storm van protest terug te zien.

Inhoud van de reacties

In de reacties zien we weer de mix van kritiek op het systeem en kritiek op politiek/bestuur terug. Niet alle reacties zijn overigens tegen het omgekeerd inzamelen:

- Het is zeker de moeite waard om nog eens goed na te denken en af te wegen of dit voor Wijchen en haar inwoners een juiste keus is. Ik ben nu zeer tevreden over het scheiden van ons afval en doe mijn uiterste best dit zo goed mogelijk te doen.
- Ik begrijp jullie probleem niet! Ik als inwoner van de gemeente Druten: tot nu hoor ik heel weinig klachten bij ons wat betreft het omgekeerd afval scheiden. Wij met ons 4 persoons huishouden moeten 1 x per 5 weken een zak restafval.
- Zijn er binnenkort verkiezingen? Luisteren is goed, maar vragen stellen, luisteren en nadenken voor je een besluit neemt is beter!
- Het is in ieder geval belangrijk om uit te zoeken wat de beste oplossing is voor de burgers, maar ook wij, burgers moeten niet gelijk alleen de negatieve kanten opnoemen, daar zijn we goed in.....hoeveel restafval houden we nou echt over als we milieu
- Beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald. (soms moet je ook gewoon tevreden zijn met de manier waarop zaken zijn geregeld)

5) Petitie: Grijze Restafvalkliko voor Wijchen behouden

De Werkgroep afval startte via Petitie24.nl een online handtekeningen actie om de invoering van omgekeerd inzamelen tegen te houden. In totaal werd deze petitie door 3372 personen ondertekend. Dat is een hoog aantal. Wel een kleine kanttekening daarbij. Iedereen kan een petitie tekenen, dus ook personen buiten Wijchen. We weten niet in hoeverre hierop tijdens de looptijd van de petitie door Werkgroep op gecontroleerd is.

Verder werd er in aansluiting op de petitie nog door 227 ondertekenaars aanvullende opmerkingen gemaakt over Omgekeerd inzamelen en waarom dat in hun ogen een slecht idee is. Daarbij geven veel van de ondertekenaars aan de ze de Grijze Kliko willen behouden.

Enkele van de gemaakte opmerkingen:

- De grijze kliko moet blijven. De nieuwe plannen zijn ondoordacht en schadelijk voor milieu. Elk weldenkend mens weet dat de plannen voor ouderen een ramp zijn. Daarnaast zal iedereen met het autootje vuil weg moeten brengen. Wat een co2 uitstoot! Velen zullen helaas afval gaan dumpen langs wegen, bos en verzamelpunten. Het zal het milieu dus zwaar belasten. restvuil zal in gft kliko komen!
- Een heel slecht plan wat heel veel kost, wat de burgers weer moeten betalen.
  Heel veel overlast voor bewoners die zo'n vuilstortplaats voor de deur krijgen, om nog niet te spreken over ouderen en mensen die slecht ter been zijn, die moeten gaan zeulen met zware vuilniszakken. Het huidige systeem met drie containers voldoet prima. Wat goed is zo laten. Mogelijk spelen er financiële belangen, van een of meerdere personen, de reden van dit slechte plan!
- Toevoegen papiercontainer is een goed plan maar het zgn. Omgekeerd Inzamelen is een slecht plan. Slepen met zakken afval, vaak met de auto weggebracht vanwege de afstand tot container. Dit wordt de Wijchens bevolking door de strot gedrukt door de milieumaffia.

Versienummer	01
Kenmerk	sir/gemwijch/002
Datum	5 juni 2019
Auteur	Pieter Oosterhof

Voortsweg 131
7523 CD Enschede
Postbus 3775
7500 DT Enschede
053 430 70 44
sir.nl

IBAN NL83 ABNA 0465535046
KvK 08099696
BTW NL815312441B01

We gaan omgekeerd inzamelen!

Ambitie gestuit op weerbarstige werkelijkheid

Enschede, 5 juni 2019

Inhoudsopgave

1 Inleiding **3**

2 Op weg naar omgekeerd inzamelen (achtergrond) **4 - 5**

3 Besluitvorming en invoering (procesperspectief) **6 - 8**

4 Wat vinden de inwoners ervan? (inwonersperspectief) **9 - 12**

5 Communicatie & communicatieplan (communicatieperspectief) **13 - 14**

6 Aanbevelingen 4 ervaringsdeskundigen uit Wijchen **15**

7 Analyse & advies **16 - 17**

Bijlage 1: Inhoudsanalyse lokale media, sociale media en de reacties daarop
Bijlage 2: Interviews met 4 direct betrokkenen

1 Inleiding

De gemeente Wijchen wilde omgekeerd inzamelen invoeren om daarmee de hoeveelheid restafval te verkleinen en zo de afvaldoelstellingen halen. Hiervoor werd in 2017 een traject opgezet dat er voor moest zorgen dat deze nieuwe manier van afvalinzameling medio 2018 zou worden ingevoerd. In het laatste kwartaal van 2017 ontstond vanuit de inwoners veel weerstand tegen deze nieuwe manier van inzamelen. De gemeenteraad concludeerde begin 2018 dat verdere invoering dan ook niet verantwoord en haalbaar was. De gemeente zette de invoering daarop stop.

In deze analyse kijken wij als communicatie- en participatie-adviseurs naar het verloop van de gebeurtenissen. We doen dit met behulp van een analyse van informatie en berichten uit verschillende bronnen. Dit levert een beeld op van de situatie en de informatievoorziening rondom:

- Besluitvorming
- Invoering
- Inwoners die protesteren
- Communicatie over dit onderwerp vanuit de gemeente en Dar

Doordat we daarbij ook de inhoudelijke reacties van de inwoners meenemen in de analyse, ontstaat een beeld van meerdere kanten. Zo worden de verschillende belangen en weerstanden duidelijk. Dit completeren we met 4 interviews met direct betrokkenen die hun visie geven op deze invoering van omgekeerd inzamelen en wat er in hun ogen anders, of beter moet bij volgende vergelijkbare vraagstukken. We sluiten af met een advies hoe in volgende vergelijkbare situaties een verandering met meer kans op succes gerealiseerd kan worden.

Met deze analyse als input wil de gemeente Wijchen vervolgens gaan werken aan een meer op participatie gebaseerde werkwijze bij een mogelijke verandering van de inzamelingsmethode. De doelstellingen die er zijn op gebied van vermindering van de hoeveelheid restafval staan nog steeds en er zal dan ook verbetering en verandering nodig zijn om die te halen.

Geen beoordeling van manier van inzamelen en kosten van de verschillende systemen
Deze analyse gaat niet in op de verschillende methoden en werkwijzen die toegepast kunnen worden bij realiseren van doelstellingen op gebied van maximale afvalscheiding en vermindering van hoeveelheid afval. Dus geen systeemdiscussies over voor- of nascheiden, de rol van de verpakkingsindustrie, statiegeldsystemen enz. Ook kosten, opbrengsten en investeringen die horen bij verschillende systemen van afvalinzameling maken geen deel uit van deze analyse.

Op een aantal plekken in deze rapportage vindt letterlijke reacties van inwoners naar aanleiding van de besluitvorming en invoering van het nieuwe afvalbeleid. U herkent dit door het tekstvakje waarin ze geplaatst zijn.

2 Op weg naar omgekeerd inzamelen/ Achtergrond

Om een meer circulaire economie te krijgen, met minder verspilling en meer hergebruik van materialen, moeten afvalstromen kleiner en zo goed mogelijk gescheiden worden. Van 250 kilo naar 100 kilo restafval per inwoner per jaar en 75% scheiding van huishoudelijk afval in 2020. Dat is de ambitie van het Ministerie van IenM, de VNG, de NVRD en Rijkswaterstaat.
De Dar gemeenten gaan ook voor het realiseren van deze zogenaamde VANG doelstellingen. Daarom ondertekende de gemeente Wijchen op 24 november 2016, samen met de andere Dar gemeenten, het bestuursakkoord 'Verbeteren afvalpreventie en scheiding van huishoudelijk afval'.

In de jaren daarvoor waren er in de gemeente Wijchen al flinke stappen gezet op weg naar minder restafval:

- Vanaf 2009 werd plastic verpakkingsafval al apart ingezameld. Daarbij werd gewerkt met inzamelsysteem Plastic Heroes.
- In 2013 werd Diftar ingevoerd. Hierdoor ontstond een financiële prikkel voor inwoners om de hoeveelheid restafval te beperken.
- In 2015 werd de plastic verpakkingsafval inzameling veranderd naar plastic+ inzameling. Hierdoor konden ook blik- en drinkverpakkingen met het overige plastic verpakkingsafval ingezameld worden.

Dit had al gezorgd voor een verlaging naar 143 kg restafval per persoon. Maar de VANG doelstellingen liggen hoger. De inschatting was dat met het bestaande Diftar en plastic+ systeem, de doelstelling van 100 kg per persoon in 2020 niet gehaald gaat worden.

De gemeenten in het Dar gebied werken daarbij op basis van scheiden aan de bron. Dit betekent dat inwoners hun afval zoveel mogelijk gescheiden moeten aanbieden. De inwoners worden hierbij gefaciliteerd en gestuurd om dit zo goed mogelijk te doen en daarbij zo weinig mogelijk restafval te produceren. De rol van de inwoner is dus cruciaal.

2.1 Het besluit

Om de VANG doelstelling te halen, koos de gemeenteraad van Wijchen in februari 2017, voor omgekeerd inzamelen, met als eerste stap het invoeren van een container voor het inzamelen van oud papier. Bij dit besluit speelde mee dat omgekeerd inzamelen al succesvol was ingevoerd in de buurgemeenten Druten en Beuningen.

2.2 Werken aan invoering dit besluit

Invoering werd vervolgens verder opgepakt. Het oorspronkelijke invoeringsplan bestond eruit te werken met drie stappen:

1. Na zomer 2017 verspreiding van de papiercontainers en invoering van de nieuwe manier van inzameling daarvan.
2. Vanaf 1 januari 2018 werken met omgekeerd inzamelen middels ondergrondse containers.
3. Omzetten van grijze restafval container naar container voor plastic+ afval.

De 1e stap werd succesvol gezet. De papiercontainers werden verspreid en vanaf 1 oktober 2017 succesvol in gebruik genomen. Het zetten van de 2e stap zetten lukte echter niet. De invoering m.i.v. 1 januari 2018 van omgekeerd inzamelen werd vanwege haalbaarheid opgeschoven naar invoering medio 2018. Maar ook dit is niet gerealiseerd. Voor de gemeenteraadsverkiezingen van 2018 besloot de gemeente de invoering stop te zetten.

2.2.1 Tijdlijn van de gebeurtenissen

Datum	Gebeurtenis
24 november 2016	Ondertekening bestuursakkoord 'Verbeteren afvalpreventie en -scheiding van huishoudelijk afval' door Dar gemeenten.
20 december 2016	Collegebesluit m.b.t. versnellen afvalbeleid.
26 januari 2017	Twee gesprekstafels met raad, belangengroepen en inwoners over voorgenomen verandering.
21 februari 2017	Unaniem raadsbesluit versnellen afvalbeleid inclusief invoer omgekeerd inzamelen.
2 oktober 2017	Leefbaarheidsgroepen wordt gevraagd mee te denken over locatieplan containers omgekeerd inzamelen.
30 november 2017	Raad neemt opnieuw het besluit over te gaan tot omgekeerd inzamelen.
4 december 207	Ontwerp locatieplan containers omgekeerd inzamelen wordt gepubliceerd.
6 december 2017	Brief alle inwoners over invoer omgekeerd inzamelen met daarbij uitnodiging voor inloopavond.
11 december 2018	Start van serie inloopavonden omgekeerd inzamelen.
16 januari 2018	Kernachtig Wijchen, VVD en Wijchen lokaal dienen initiatiefvoorstel in tot stoppen met invoering omgekeerd inzamelen. Het initiatiefvoorstel is op 22 januari aangenomen.
1 februari 2018	College geeft uitvoering aan het initiatiefvoorstel en stopt met verdere invoering van omgekeerd inzamelen.

'Ondoordacht, ondemocratisch plan. Lokale politiek staat los van inwoners. Niemand zit hier op te wachten'
(Online reactie Gelderlander 22-02-2017)

3 Besluitvorming en invoering/ procesperspectief

De gemeenten in Nederland werken aan beter scheiden van afval en vermindering van de hoeveelheid restafval (VANG-doelstellingen). Om dit te realiseren worden diverse oplossingen en systemen gebruikt. Een gemeente mag zelf kiezen welk systeem van afvalinzameling ze daarbij wil gebruiken.

De gemeente Wijchen koos voor een systeem van omgekeerd inzamelen. Een systeem waarmee de buurgemeenten Druten en Beuningen goede ervaring hadden opgedaan en dat daar goed werkte. Uit bewonersonderzoek bleek dat ruim 75% van de inwoners van deze gemeenten positief waren over dit nieuwe systeem.
De gemeente Wijchen koos hiervoor om zo:

- VANG doelstellingen voor hoeveelheid restafval te halen; 100 kg in 2020, 30 kg in 2025.
- VANG doelstellingen voor beter gescheiden afvalstromen te halen; 75% gescheiden 2020, 100% gescheiden in 2025.
- Inzamelkosten voor restafval beheersbaar te laten blijven.

Om er voor de inwoners een goed totaalpakket van te maken werd daarbij ook gekozen voor:

- De verspreiding onder de huishoudens van containers voor oud papier.
- Het omzetten van restafvalcontainers tot de plastic+ container.

De gemeente heeft samen met Dar, de inzamelaar van huishoudelijk afval, een projectgroep gevormd om de invoering van de wijzigingen verder voor te bereiden en uit te voeren.

3.1 Bewustzijn dat draagvlak belangrijk is

Gemeenteraad, B&W en gemeentelijk organisatie realiseerden zich daarbij dat de sleutel voor het succes van dit beleid en het halen van de doelstellingen, bij de inwoners lag. Maar de betrokkenen voorzagen op dat moment niet dat de invoering van het omgekeerd inzamelen zoveel weerstand zou kunnen oproepen. Diverse fracties in de gemeenteraad riepen op om voldoende tijd te nemen voor de introductie van omgekeerd inzamelen en goed te kijken naar de ervaringen van andere gemeenten. Vanuit de buurgemeenten hoorde de raad en de gemeentelijke organisatie, dat de invoering van omgekeerd inzamelen met zorg gedaan zou moeten worden. Dat je de tijd moet nemen en dat je als onderdeel van een succesvolle invoering, moet werken aan draagvlak en acceptatie bij inwoners.

3.2 In gesprek met de samenleving

Ter voorbereiding op de besluitvorming in de gemeenteraad heeft de raad een gesprekstafel georganiseerd. Het aantal aanmeldingen was zo groot dat dit twee gesprekstafels werden op 26 januari 2017. Bij de gesprekstafels waren ook ambtenaren van de gemeente Beuningen en Druten aanwezig om over hun ervaringen te vertellen. Er was naar aanleiding van dit alles op dat moment in de lokale en op de sociale media verder geen verontrustende berichtgeving over dit onderwerp.

Naar aanleiding van de gesprekstafels en de rust in de media, ontstond dan ook geen aanleiding te gaan twijfelen aan het besluit rondom omgekeerd inzamelen. Daardoor verdween mogelijk het gevoel van urgentie dat er bewust gewerkt moest worden aan het verkrijgen van draagvlak en acceptatie bij inwoners.

3.3 Top down besluit, top down invoering

Normaal gesproken zou de gemeente bij invoering van een verandering met veel impact gekozen hebben voor een benadering met kleinere stappen. Eerst een pilot, dan evalueren en daarna pas grootschaliger invoeren. Maar omdat de wens bestond om het afvalbeleid versneld door te voeren, werd gekozen voor een gelijktijdige introductie in de gehele gemeente. Mogelijk heeft het ontbreken van het gevoel van urgentie om te werken aan draagvlak een rol gespeeld om het op deze manier te doen.

Deze keuze voor gelijktijdige invoering in de gehele gemeente zien we vervolgens terugkomen in de manier waarop vanaf november 2017 de communicatie over dit onderwerp wordt gevoerd. De kernboodschap daarbij was: 'Met omgekeerd inzamelen gaan we onze duurzame doelstellingen halen. Daarom voeren we dit systeem in en dat betekent voor u…'. Een duidelijke boodschap maar ook een boodschap met weinig ruimte tot gesprek. Op basis van deze boodschap en nadat ze geïnformeerd waren over de mogelijke locaties van de ondergrondse afvalcontainers, konden inwoners in een laat stadium en slechts beperkt mee gaan denken. Dit gebeurde in december 2017 in de vorm van een vijftal inloopavonden over het ontwerp locatieplan.

3.4 Communicatie is vooral informerend

In de kernboodschap en de communicatiestijl waarvoor gekozen werd, lag de nadruk op het informeren over de verandering. Met weinig ruimte voor meedenken over de verandering en weinig ruimte voor antwoorden op reële bezwaren van inwoners.

3.5 De Leefbaarheidsgroepen werden geconsulteerd

Van de diverse Leefbaarheidsgroepen in de gemeente wilde de gemeente de mening hebben over de voorgestelde locaties van de ondergrondse containers waar inwoners hun restafval naar toe moeten gaan brengen. Deze vraag werd in oktober 2017 aan deze groepen gesteld. Hun op- en aanmerkingen zouden vervolgens verwerkt gaan worden in het ontwerp locatieplan. De opbrengst van dit meedenken was beperkt. Voor de Leefbaarheidsgroepen was het een vraag waarop zij het lastig vonden om voor hun buurt/wijk/woonkern antwoord te geven.

3.6 Het gaat mis op de inloopavond

Tijdens de inloopavonden die georganiseerd werden na de bekendmaking van het ontwerp locatieplan ging het vervolgens mis. Tijdens deze avonden werd naast het bieden van informatie en het kunnen stellen van vragen, ook de gelegenheid geboden tot het indienen van zienswijzen tegen de mogelijke locaties van de ondergrondse restafvalcontainers. De weerstand bij veel inwoners was echter al zover opgelopen dat de avonden in een conflictsfeer eindigden. Met ontevreden en boze inwoners aan de ene kant en medewerkers van de gemeente die geen mogelijkheden hadden oplossingen te bieden aan de andere kant.

3.7 De gemeenteraad durft het niet verder aan

De uitkomst van de avonden en de verdere publieke weerstand, die o.a. zichtbaar werd in een online petitie die door ruim 3300 Wijchenaren ondertekend werd, zorgde ervoor dat diverse partijen in de raad zich opnieuw beraadden op deze nieuwe vorm van inzameling. Drie van die partijen kwamen vervolgens met een initiatiefvoorstel om te stoppen met invoering. Dit voorstel werd in februari 2018 door de raad aangenomen.

Samengevat:

- Wijchen wil VANG doelstellingen halen.
- De buurgemeenten Druten en Beuningen hebben goede ervaring met omgekeerd inzamelen en Wijchen kiest hier dan ook voor.
- Er is bewustzijn dat draagvlak bij inwoners belangrijk is.
- In eerste instantie geen tegendruk vanuit samenleving.
- Inwoners krijgen pas laat en beperkt mogelijkheid mee te denken (ze kunnen dan eigenlijk alleen nog bezwaar maken).
- Nadruk op informeren van inwoners over de verandering (Dit verandert er voor u…),
- Verrast door tegenstand tijdens inloopavonden en aantal reacties op online petitie.
- Gemeenteraad besluit invoering omgekeerd inzamelen stop te zetten.

'U gaat voorbij aan de problemen die het omgekeerd inzamelen geeft voor degene die hetzij slecht ter been zijn óf door medische redenen veel meer restafval hebben dan de gemiddelde bewoner. Wat gaat hoe voor hen doen, hoe zorgt u dat zij van hun afval afkomen? compenseert u de extra hoge kosten. Niet iedereen heeft mantelzorg óf een dikke portemonnee achter de hand.'
Online reactie Gelderlander 13-02-2017

'Als we dan toch beter afval willen gaan scheiden, moet er eens een optie komen om de luiers te recyclen. Dit gebeurd in veel gemeentes, maar niet in Wijchen! Zonder onze luiers zouden we onze grijze kliko maar 2 keer per jaar aan de straat zetten.'
Reactie op Facebook januari 2018

'Ik begrijp jullie probleem niet! Ik als inwoner van de gemeente Druten: tot nu hoor ik heel weinig klachten bij ons wat betreft het omgekeerd afval scheiden. Wij met ons 4 persoons huishouden moeten 1 x per 5 weken een zak restafval wegbrengen.'
Reactie op Facebook januari 2018

'Afstanden naar de ondergrondse containers vaak te groot tot wel 500 - 1000 meter.'
Reactie uit zienswijze december 2017

4 Wat vinden de inwoners ervan? / inwonersperspectief

Begin 2017 besluit de gemeente het afval anders in te gaan zamelen. Naast invoering van omgekeerd inzamelen, werd ook besloten om inzameling van oud papier en de plastic+ inzameling te veranderen. De invoering van deze veranderingen werd daarbij los van elkaar uitgevoerd. Het begon met de verspreiding van de containers voor de oud papier inzameling onder de Wijchense huishoudens. Later in het jaar zou dan het omgekeerd inzamelen worden ingevoerd. Daarna zouden de restafval containers, die door het omgekeerd inzamelen overbodig geworden waren, omgevormd worden tot plastic+ inzamelcontainer.

4.1 De Wegwijs en de Gelderlander als spreekbuis voor besluit

Deze besluiten werden actief vanuit de gemeente bekend gemaakt via de gemeentepagina's in De Wegwijs en de rubriek 'Uit de raad' in de Wegwijs. Daarnaast besteedde De Gelderlander in het Wijchen katern via diverse artikelen aandacht aan deze veranderingen. De besluitvorming zorgde bij de inwoners van Wijchen in die periode nog niet voor veel ongerustheid. Dit zien we o.a. terug in het lage aantal reacties dat online gegeven werd en het lage aantal ingezonden brieven over dit onderwerp.

4.2 Nog weinig aanleiding voor zorgen of kritiek bij de inwoners

Inwoners konden in deze periode (begin 2017) al wel hun mening geven over deze verandering. Tijdens de twee gesprekstafels met de raad. Hier werden wel kritische vragen gesteld, maar dit was gelet op de aantallen deelnemers aan deze tafels, geen aanleiding voor de raad tot heroverwegen.

4.3 Invoering papiercontainer verliep vrijwel geruisloos

Vervolgens verliep de invoering van de nieuwe containers voor de inzameling van oud papier (zomer 2017) vrij probleemloos. Met weinig negatieve geluiden van inwoners. Inwoners die wel negatief zijn hebben bezwaren omdat de extra container ruimte inneemt in hun tuin. Maar signalen dat de volgende stap (invoering omgekeerd afval) problematisch kan worden, zijn niet zichtbaar.

4.4 Opvallend: Oprichting werkgroep met inwoners

Hoewel het tegengeluid vanuit de inwoners beperkt is, zien we naar aanleiding van de gesprekstafels een groep inwoners die zich gaat organiseren. Ze wilden als groep met de gemeente gaan samenwerken in een werkgroep rondom het onderwerp afval & omgekeerd inzamelen. De gemeente koos ervoor om niet op deze manier met de werkgroep te gaan samenwerken. Deze groep inwoners ging vervolgens zelfstandig verder onder de naam Werkgroep Afval. Zij hadden een groot aantal goed onderbouwde inhoudelijke argumenten waarom omgekeerd inzamelen geen goed idee is. We zien hun bezwaren vervolgens ook terugkomen in de discussie die online en via de ingezonden brieven gevoerd werd. Naast bezwaren biedt de groep ook alternatieven die beter zouden zijn.

4.4.1 De Werkgroep stelt reële vragen over omgekeerd inzamelen

De Werkgroep Afval stelt diverse inhoudelijke vragen over het omgekeerd inzamelen. Het zijn vragen over het principe, de werking, de opbrengst en belasting voor inwoners van deze methode. We vonden in de berichten en informatie die de gemeente en Dar publiceerden vervolgens geen zichtbare antwoorden op deze vragen.

In de loop van de periode zal de Werkgroep Afval vervolgens een tegenpartij worden die met steeds meer kracht tegengeluid laat horen. Daarbij zullen ze ook de online petitie die door duizenden Wijchenaren wordt ondertekend opzetten.

4.5 De katalysator; Het container locatieplan

In november worden de inwoners via een brief geïnformeerd over invoering van omgekeerd inzamelen met de terinzagelegging van het ontwerp locatieplan. In het locatieplan is aangegeven waar de plek is waar men het restafval vanaf 1 juni 2018 naar toe kan brengen.

Deze brief en dit ontwerp locatieplan is de katalysator voor meer protest van inwoners. De inloopavonden in de verschillende wijken worden druk bezocht. De sfeer tijdens de avonden is niet goed. Bezwaren die er zijn gaan over:

- De afstand naar de ondergrondse containers.
- De plek van de ondergrondse containers.
- Dat de bestaande manier van inzamelen met containers een prima systeem is.
- Dat inwoners nu gestraft worden met nieuw slechter werkend systeem.
- Dat er niet geluisterd wordt naar inwoners.

Kortom er wordt een flinke kloof tussen gemeente en inwoners zichtbaar.

4.6 Het wordt drukker op de sociale media

We zien in deze periode in: de sociale media, de reacties op online artikelen, de Gelderlander en de ingezonden brieven in de Wegwijs, een explosie van de aantallen berichten en reacties. Doordat de verandering voor het eerst zichtbaar en daarmee voelbaar wordt, klimmen inwoners in de (digitale) pen. Want door de brief over dit onderwerp die inwoners ontvangen en het ontwerp locatieplan, realiseren ze zich in één keer wat omgekeerd inzamelen voor hen gaat betekenen. De inloopavonden waarvoor inwoners ook via de brief worden uitgenodigd, vormden zo het lont om de al op vele plekken aanwezige weerstand te ontsteken.

De Werkgroep Afval zet in deze periode vervolgens een petitie voor het behoud van de grijze afvalcontainer online. Deze wordt in korte tijd door meer dan 3300 personen ondertekend, maar wordt niet aan de raad overhandigd.

4.7 Heeft iedereen dan bezwaren?

Het is niet exact bekend wat de verdeling van de mening van de Wijchenaren is t.a.v. omgekeerd inzamelen. Uit de respons op de online petitie mogen we afleiden dat een flink percentage tegen dit systeem is. Er waren 3372 ondertekenaars. Die staan voor een flink percentage van het totaal van 41000 inwoners. Maar we weten niet hoe de andere Wijchenaren hier tegenover staan. Verder zullen de inloopavonden bezocht zijn door inwoners met vragen, problemen en bezwaren. Want als je die niet hebt, waarom zou je dan naar een inloopavond gaan. Op deze manier is dan ook vooral de tegenstem geactiveerd. We weten niet hoeveel inwoners neutraal zijn, of hoeveel inwoners het een goed idee vinden.

> ***'Meedenker: Verander de ophaal frequentie naar misschien wel 8 weken. We scheiden al best wel goed, dus minder frequent ophalen kan zeker. Doe daar eens onderzoek naar. Of zijn de 'oogkleppen' met omgekeerd inzamelen ga ik punten scoren niet, meer af te zetten.'***
> Online reactie januari Gelderlander 2018

4.7.1 Zienswijzen geven zicht op de bezwaren

Inwoners die een bezwaar wilden maken bij de gemeenten moesten hiervoor een zienswijze indienen. In totaal zijn er 310 zienswijzen op deze manier binnen gekomen. Ingedeeld in categorieën ziet dit er als volgt uit:

Categorie	Aantal
Niet eens met locatie ondergrondse container	79
Niet eens met besluit omgekeerd inzamelen	45
Afstand tot ondergrondse container voor restafval is te groot	38
Niets gehoord, slecht geinformeerd, onbeantwoorde vragen	34
Zwerfafval in gemeente	29
Manier van inzamelen wordt veel duurder	23
Alle ondergrondse containers voor iedereen toegankelijk, of meer containers toegewezen krijgen	15
Niet eens met betalen container	12
Aanpassingen afvalorganisatie thuis	12
Bang dat inhoud van ondergrondse container voor restafval te klein is	11
Kan zelf geen afval wegbrengen	8
Plastic+ container is te ver weg	4

Een aantal letterlijke bezwaren die in de zienswijzen genoemd werden:

- Locatie gevaarlijk omdat het de enige toegang naar de wijk is en het daar al druk is.
- Het wordt een rommeltje bij de container + stankoverlast.
- Verplichting ligt bij inwoners zonder dat er hulp vanuit winkels/bedrijfsleven georganiseerd wordt.
- Afstanden naar containers vaak te groot tot wel 500 - 1000 meter (papier/plastic container).
- In centrum Wijchen is afstand tot container wel goed. In de wijken al slechter, in de dorpen nog slechter.
- Te weinig rekening houden met ouderen en handicap.
- Het huidige systeem is beter en levert meer op.
- Afvalcoach is goed, maar dat is geen structurele oplossing.
- Den Haag hanteert 125 meter als maximale loopafstand naar container.

4.8 Hoe is het beeld in andere gemeenten

Wijchen is niet de enige gemeente waar omgekeerd inzamelen een onderwerp is. Zo deden wij zelf in de gemeente Wierden onderzoek naar de ervaringen van inwoners met diftar en de bereidheid bij inwoners om ook de stap naar omgekeerd inzamelen te maken. Ook deed de gemeente Hengelo onderzoek naar de mening van de inwoners over het daar begin 2018 ingevoerde systeem van omgekeerd inzamelen.

4.8.1 Onderzoek gemeente Wierden (juni 2018):

Uit eigen onderzoek dat wij voor de gemeente Wierden uitvoerden naar de tevredenheid met het afvalsysteem Diftar met gebruik van verschillende containers aan huis, kwam het volgende beeld naar voren:

- Diftar werd in Wierden een jaar geleden ingevoerd. Inwoners zijn in grote meerderheid tevreden met dit systeem.
- We vroegen vervolgens ook naar de mening over een mogelijk in te voeren systeem van omgekeerd inzamelen. Daaruit bleek dat 70% van de inwoners dit géén goed idee zou vinden. Veelal met als argument dat het bestaande systeem prima voldoet.

4.8.2 Onderzoek gemeente Hengelo (december 2018):

In gemeente Hengelo is in 2018 het systeem van omgekeerd inzamelen ingevoerd. Na protest van inwoners en oppositie werd het systeem uitgebreid met een 'keuzecontainer'. Inwoners die hun restafval niet naar de ondergrondse container willen brengen, kunnen gebruik maken van de keuzecontainer. Ze blijven daarmee de beschikking houden over een grijze restafvalcontainer, die eens in de acht weken aan straat kan worden gezet. Deze keuzecontainer is een extra service en daarom duurder.

Kennispunt Twente voerde in november evaluatie onderzoek uit naar de tevredenheid van inwoner hiermee. Dit leverde het volgende beeld op:

- 84% van de respondenten doet aan omgekeerd inzamelen, 15% heeft een keuzecontainer.
- Bij de verschillende stellingen over omgekeerd inzamelen en de ondergrondse container bleek dat na een half jaar gebruik tot 44% van de inwoners bezwaren had tegen de werking van het systeem.

4.8.3 Ook in andere plaatsen een moeizame invoering

Dat Wijchense inwoners niet uniek zijn in hun weerstand tegen omgekeerd inzamelen is duidelijk. Ook in andere gemeenten die deze methode invoeren ontstaan bij de invoering problemen met inwoners.

- Zo zag Purmerend in **oktober 2017** na uitvoering van een enquête af van een pilot omgekeerd inzamelen.
- Zaanstad kiest voor een zeer gefaseerde wijk-voor-wijk invoering in twee jaar **(2018 – 2019)**.
- Ook Amersfoort en Apeldoorn kiezen voor een lange pilot gevolgd door een gefaseerde introductie. Amersfoort startte in 2018 pilot met 1100 huishoudens en werkt daarna pas verdere invoering. Apeldoorn is in 2018 gestart met een pilot in Apeldoorn Zuid en gaat in 2019 verder invoeren in rest van stad.
- Hardenberg koos na evaluaties voor een hybride systeem waarbij restafval aan huis wordt opgehaald, maar inwoners ook mogelijkheid hebben een ondergrondse container te gebruiken **(2017)**

4.8.4 Reken op een grote groep tegenstanders

In alle gemeenten waar omgekeerd inzamelen wordt ingevoerd zijn grote groepen (40% en meer) te vinden, die niet instemmen met dit systeem. Dit verplicht je als gemeente hiermee rekening te houden bij keuze voor en invoering van omgekeerd inzamelen.

Samengevat:

- Vlak na besluit omgekeerd inzamelen begin 2017 zijn er weinig vragen van en is er weinig commotie onder inwoners.
- Oprichting Werkgroep met inhoudelijke vragen over omgekeerd inzamelen. Deze groep wil graag een meedenkende rol. Daar wordt vanuit gemeente geen gehoor aan gegeven.
- Papiercontainers worden door iedereen gezien als een verbetering t.o.v. de bestaande manier van inzamelen.
- Publicatie locatieplan katalyseert de onvrede.
- Kritiek op omgekeerd inzamelen bestaat uit: 1) kritiek op systeem en 2) kritiek op besluitvorming, politiek & bestuur.
- Inloopavonden maken conflict tussen inwoners en gemeente zichtbaar.
- Alleen het tegengeluid is op inloopavonden en in media hoorbaar.
- In de andere gemeenten in het land vind je ook flinke percentages inwoners die tegen omgekeerd inzamelen zijn.

5 Communicatie & communicatieplan/ communicatieperspectief

In aansluiting op de bestuurlijke en politieke besluitvorming werd een communicatieplan ontwikkeld. De eerste stap in de plan betrof het invoeren van de container voor papier. De tweede stap betrof de invoering van omgekeerd inzamelen. Met Kennis, Houding en Gedragsdoelstellingen waaraan gewerkt moet gaan worden. Met een kernboodschap die inspeelt op het milieu motief. Gecombineerd met een mix van communicatiemiddelen waarmee inwoners vooral geïnformeerd worden over wat er gaat veranderen. De gemeente Wijchen en Dar zijn samen de afzender. Voor het oplossen van de individuele problemen bij omgekeerd inzamelen werd gekozen voor de inzet van afvalcoaches. Deze coaches gaan in overleg met de inwoner op zoek naar oplossingen voor zijn/haar individuele probleem bij omgekeerd inzamelen.

Wat we echter niet zien in het plan is een aanpak gericht op gesprek met inwoners en daarbij werken aan draagvlak voor omgekeerd inzamelen. Wat we ook niet zien is specifieke ruimte voor het inhoudelijk goed ingaan op reële bezwaren en vragen. Om zo mythes te ontkrachten, om helderheid te scheppen en om tegenargumenten om te kunnen buigen.

Het plan dat gemaakt is zou prima voldoen voor een onderwerp waarin het risico op weerstand klein is. Maar voor een onderwerp met zoveel impact als omgekeerd inzamelen voldoet het niet. Door de nadruk op informeren over de verandering, ontstaat juist niet het gesprek dat je wel nodig hebt om omgekeerd inzamelen succesvol te kunnen laten werken.

5.1 Wel besef maar geen consequenties

We lezen in de communicatieplannen wel dat er besef is dat inwoners op de één of andere manier betrokken moeten worden en mee willen praten. Ook lezen we dat er besef is dat inwoners weerstand hebben tegen deze nieuwe vorm van inzamelen. Maar we zien dit vervolgens niet terug komen in een strategie en oplossingen hoe hiermee om te gaan. Ook zien we daarbij weinig begrip voor en inhoudelijke reacties op reële vragen en bezwaren uit de samenleving.

Vervolgens escaleert de situatie vanaf november 2017. De communicatie inspanning van de gemeente en Dar kan dan niet meer op tegen de commotie en weerstand die ontstaat in de samenleving. De balans in communicatie rondom het onderwerp slaat door naar: de lokale pers met o.a. vele ingezonden brieven, reacties op sociale media en de massaal getekende online petitie.

5.2 Over de planning en timing

We zien dat de timing van de communicatie sterk bepaald wordt door besluitvorming en de implementatie van de systemen. Daardoor is de communicatie rondom de invoering van de papiercontainer losgekoppeld van die van de invoering van omgekeerd inzamelen. Die papiercontainer kan goed getypeerd worden als een extra service bij de afvalinzameling. Zo wordt dit ook gezien door inwoners. Dus hier waren geen bezwaren tegen.

Vervolgens maanden later, rond de bekendmaking van de ontwerp locatieplannen, koos men de communicatiemomenten voor omgekeerd inzamelen. In deze planning en timing is onvoldoende rekening gehouden met het feit dat veranderen voor inwoners tijd kost, dat veranderen niet vanzelf gaat en dat draagvlak voorwaarde is voor succesvol omgekeerd inzamelen

5.3 Pas laat in proces 'in gesprek'

Het omgekeerd inzamelen kwam pas echt in beeld bij de inwoners op moment van bekendmaken van het ontwerp locatieplan en de inloopavond die in verband daarmee georganiseerd werd. Dit was laat en de toon was 'Zo gaan we het doen!'. Daarbij werd vervolgens de mogelijkheid geboden 'bezwaar' te maken op de inloopavond. We kunnen ons voorstellen dat inwoners zich hierdoor overvallen hebben gevoeld.

5.4 Kernboodschap in de gebruikte communicatiemiddelen

Er is gekozen voor geven van informatie die begrijpbaar en concreet is. Inhoudelijk is vervolgens geprobeerd vooral de positieve kanten van het nieuwe systeem te belichten. Daarbij werd gebruik gemaakt van inwoners in beeld die eerst tegen waren maar die vervolgens in de praktijk merkten dat het prima werkbaar is. Dit deel van de communicatiestrategie is voor een groot deel nog niet ingevuld in verband met het voortijdig staken van de introductie.

Samengevat:

- Prima communicatieplan voor een onderwerp waar inwoners op hoofdlijnen achter staan.
- Bezwaren en tegenstand wel gezien, maar te weinig consequenties en dus oplossingen aan verbonden.
- Inzet afvalcoaches om individuele problemen met omgekeerd inzamelen op te lossen.
- Communicatie niet voldoende gericht op wederzijds gesprek over de verandering.
- De implementatie van het systeem is leidend geweest voor de regie en planning communicatie.
- Om houding en gedragsverandering te realiseren is een ander tijdspad nodig dat hiervan afwijkt.
- Weinig heldere antwoorden op reële bezwaren & vragen.
- Krachtenveldanalyse vooraf niet goed uitgevoerd.

'Het is in ieder geval belangrijk om uit te zoeken wat de beste oplossing is voor de burgers. Maar ook wij, burgers, moeten niet gelijk alleen de negatieve kanten opnoemen, daar zijn we goed in'
Reactie op Facebook januari 2018

'Graag zou ook ik een klein stukje willen publiceren in de Wegwijs over het Omgekeerd Inzamelen. Ik ben er heilig van overtuigd dat de gemeente Wijchen het goed voor heeft met zijn inwoners. Maar dat straks deze inwoners met vieze, stinkende en lekkende zakken moeten sjouwen en in hun auto moeten leggen, schijnt de gemeente zich niet te realiseren. Heeft u weleens de geur van de vuilnisauto geroken? Nou, dat is de geur die straks in uw auto hangt en blijft hangen, want die krijg je er niet meer uit. Het lijkt alsof de gemeente in aanmerking wil komen voor de titel Het Beste Jongetje Van De Klas.'
Ingezonden brief De Wegwijs 20 december 2017

6 Interviews met 4 ervaringsdeskundigen uit de gemeente

Om het beeld compleet te maken spraken we met 4 direct betrokken Wijchenaren. Vanuit hun rol gaven ze ons hun visie op de gang van zaken. Wat gebeurde er nou eigenlijk, wat ging er mis, waarom ging het mis, wat kunnen we hier voor de toekomst van leren.

We gingen in gesprek met
- Martijn Verharen; Raadslid Kernachtig Wijchen met veel expertise op gebied van afvalinzameling
- Titus Burgers; Wethouder en had in die periode afval en afvalinzameling in zijn portefeuille
- Henk van Teeffelen; Voorzitter Leefbaarheidsgroep Wijchen Noord
- Henk Boer; Medeoprichter en voormalig lid en voorzitter van de Werkgroep Afval

6.1 Aanbevelingen uit de interviews

De volledige interviews zijn te vinden in bijlage 2. De gemeenschappelijke deler die we uit de interviews halen hebben we samengevat in de volgende aanbevelingen:

- **Zorg voor tijd**
  Door de besluitvorming en invoering van zo'n grote verandering voor inwoners onder tijdsdruk te zetten hoor je de signalen en tips vanuit de samenleving niet meer goed.

- **Niet in 1 keer alles willen uitrollen**
  Door te kiezen voor het gelijk invoeren voor de gehele gemeente mis je de mogelijkheid om ervaring op te doen, te evalueren en daarvan te leren.

- **Ga niet langs elkaar heen praten**
  Door teveel te blijven denken en praten vanuit je processen en doelen (systeemwereld) wordt luisteren naar je inwoners moeilijker (leefwereld) en ga je langs elkaar heen praten. Waarna beide kanten zich onbegrepen voelen.

- **Zoek samenspraak met inwoners in vroeger stadium**
  Nu kregen inwoners pas laat in het proces de mogelijkheid om terug te praten en bezwaren te maken. Doordat er toen al veel vastlag was het moeilijk hun antwoorden te geven waar ze mee verder konden en schoot iedereen nog verder in de weerstand.

- **Zorg voor meer flexibiliteit in je oplossing**
  Doordat je één afvalinzamelingsmethode biedt voor geheel Wijchen, kun je inwoners in reële problemen brengen. Want one-size is niet voor iedereen de oplossing. Flexibiliteit in je methode maakt het gemakkelijker de probleemgevallen op te lossen.

- **Wanneer je draagvlak nodig hebt, maak daar dan werk van**
  Voor omgekeerd inzamelen heb je inzet van inwoners nodig om er een succes van te maken. Achteraf draagvlak hiervoor zoeken werkt niet zo goed. Dat werkt beter wanneer je eerder begint met luisteren en vervolgens inspeelt op vragen en problemen die je daarbij ophaalt.

7 Analyse & advies

7.1 Analyse

Veranderen van afvalgedrag is per definitie lastig

Alle betrokkenen in Wijchen bij de invoering van omgekeerd inzamelen realiseerden zich dat draagvlak bij inwoners belangrijk is. Want zij zijn de sleutel naar succesvol omgekeerd inzamelen. Maar in de uitwerking is vervolgens geen vorm gevonden, om hier werk van te maken. De mogelijke reactie in de vorm van tegenstand vanuit de inwoners werden vervolgens lange tijd onderschat. Dat die bezwaren en kritiek zou komen was echter wel te voorzien geweest:

- Omgekeerd inzamelen gaat om gedragsverandering.
- Omgekeerd inzamelen wordt al snel als een verslechtering van de afvaldienstverlening gezien.
- Moeten veranderen van eigen gedrag zonder dat dit direct voordeel oplevert, roept weerstand op.
- Daarbij is veranderen van gewoontegedrag extra moeilijk. Dat weten mensen bewust/onbewust en dat roept weerstand op.
- Gedrag rondom afval vindt plaats in en rond de eigen woning en raakt aan belangrijke persoonlijke waarden als hygiëne, vrijheid, gezondheid. Het is een persoonlijk onderwerp en roept daarmee gemakkelijk weerstand op.
- Ook in andere gemeenten in Nederland zien we moeilijkheden bij invoering van omgekeerd inzamelen.

Het is dus een manier van ophalen: *Waarbij ik als inwoner minder service krijg, mijn gedrag moet veranderen en geen directe voordelen heb.*

Dan moet er wel een heel goed argument tegenover staan om dit systeem toch probleemloos ingevoerd te krijgen. Het argument 'dat we zo werken aan een meer circulaire afvalstroom' bleek voor veel inwoners in Wijchen niet genoeg.

Dit sentiment is onderschat en daardoor:

- Is er niet gewerkt met een meer gefaseerde introductie waardoor je kunt leren en het systeem kunt verbeteren.
- Is er in de introductie- en communicatiestrategie weinig ruimte gemaakt voor gesprek met en draagvlak maken bij inwoners.
- Is er geen strategie ontwikkeld om inwoners te faciliteren bij deze nieuwe manier van inzamelen. Om daarmee de noodzakelijke gedragsverandering te vergemakkelijken.

7.2 Advies

Hanteer in volgende situaties een veranderstrategie waarmee je inwoners helpt

We weten dat er veel bezwaren zijn bij inwoners, maar we weten ook dat het niet onmogelijk is om dit soort veranderingen te realiseren. Want er zijn gemeenten waar het wel werkt.
Hoe kan Wijchen hier in de toekomst beter mee omgaan. Hieronder een aantal uitgangspunten die kunnen helpen bij het ontwikkelen van een veranderstrategie die gaat werken:

1. Maak ruimte voor gesprek met inwoners en andere stakeholders: Waar staan ze nu, wat zijn de bezwaren, wat zijn de emoties, wat zijn hun eigen ideeën en voorkeuren. Ga zo op basis van goede vragen in gesprek over de verandering.

2. Je verlangt nieuw gedrag. Help en faciliteer inwoners hier vervolgens dan ook mee. Doe je best om inwoners te helpen bij de uitvoering van dit nieuwe gedrag. Door grote of kleine nudges, hulpjes, doelen & beloningen, gemakjes enz. te bieden.
3. Benadruk wat de verandering concreet betekent en wat dit over een jaar oplevert; Minder kosten & gemiddeld maar 10 x per jaar een zak in de ondergrondse container. Zo ontwikkel je een nieuw meer relativerend communicatieframe.
4. Los de echte probleemgevallen op.
5. Laat zien dat je als gemeente wilt leren, dat fouten maken daar ook bij hoort. Bied hiervoor ruimte en mogelijkheden tijdens de introductiefase (begin met een Pilot).
6. Sluit in je communicatie en handelen aan bij de waarden van de ander.

Completeer dit met juiste inzet van je andere beleidsinstrumenten
Door te werken met deze 6 regels voor verandering verhoog je de kans op een succesvolle introductie aanzienlijk. Daarnaast en ter versterking van de succesvolle introductie is het belangrijk ook de andere beschikbare beleidsinstrumenten in te zetten op een manier die de verandering ondersteunt. Alleen communicatie & gesprek over de verandering is niet genoeg. Ook de beleidsinstrumenten Regelgeving, Handhaving, Financiën en Voorzieningen kun je afstemmen en inzetten op de gewenste veranderingen.

7.3 Aanpak
Om de doelstellingen op het gebied van afval te realiseren zullen in de gemeente nog stappen gezet moeten worden. Met de ervaring van het afgelopen jaar in het achterhoofd is het belangrijk daarbij nu te kiezen voor een meer participerende aanpak.

Om dit te realiseren is het verstandig om op korte termijn met een wat bredere groep eerst te gaan werken aan een participatieplan hiervoor. In dit plan beschrijf je de: vragen die je hebt voor je verschillende stakeholders, de manier waarop je de verschillende groepen wilt laten meedenken en de invloed die je hen geeft:
- Met wie wil je in gesprek
- Waarover wil je in gesprek
- Wat zijn de vragen waarop je antwoord wilt hebben
- Wat is rol van alle gesprekspartners (meedenken, meebeslissen, meedoen).
- Hoe geef je dit gesprek vorm

De input die je hiermee vervolgens ophaalt kun je daarna gebruiken om te komen tot meer gedragen veranderingen in afvalinzameling, die je vervolgens met meer succes gaat introduceren.

Samenvatting
- Omgekeerd inzamelen betekent voor inwoners ander gedrag waar geen directe voordelen aan verbonden zijn. Dat maakt deze verandering per definitie lastig.
- Hanteer in volgende situaties een (communicatie)aanpak waarbij de inwoner veel centraler staat. Gebruik daarbij de 6 regels voor een veranderstrategie.
- Completeer en versterk dit met je andere beleidsinstrumenten.
- Begin nu met ontwikkeling van een participatieplan voor het gesprek hierover met inwoners en andere stakeholders.

Bijlage 2: Interviews

met direct bij invoering omgekeerd inzamelen betrokkenen

datum 5 juni 2019 ons kenmerk sir/gemwijch/002
onderwerp Interviews omgekeerd inzamelen

Om het beeld compleet te maken spraken we met 4 direct betrokken Wijchenaren. Vanuit hun rol gaven ze ons hun visie op de gang van zaken. Wat gebeurde er nou eigenlijk, wat ging er mis, waarom ging het mis, wat kunnen we hier voor de toekomst van leren.

We gingen in gesprek met:

- Martijn Verharen; Raadslid Kernachtig Wijchen met veel expertise op gebied van afvalinzameling
- Titus Burgers; Wethouder en had in die periode afval en afvalinzameling in zijn portefeuille
- Henk van Teeffelen; Voorzitter Leefbaarheidsgroep Wijchen Noord
- Henk Boer; Voormalig voorzitter van de Werkgroep Afval

In gesprek….

Martijn Verharen; Raadslid Kernachtig Wijchen:

Kernachtig Wijchen is grootste partij in gemeenteraad met 12 raadsleden. Vanuit zijn werk is Martijn Verharen voor GR Regio Rivierenland sterk betrokken geweest bij de uitvoering van afvalbeleid/afvalinzameling en heeft dus veel inhoudelijke kennis.

Terugkijkend, hoe kwamen jullie tot de beslissing om omgekeerd inzamelen in voeren?
Martijn Verharen: 'Bijna de complete raad stemde 2016/2017 in met andere oplossingen voor inzamelen van afval. Het ging daarbij om andere manier van oud papier ophalen en andere manier van ophalen restafval. De VANG doelstellingen waaraan de gemeente wil/moet voldoen waren voor ons de belangrijkste reden om het inzamelingsbeleid te gaan vernieuwen. Achteraf gezien denk ik dat we deze beslissing genomen op basis van te eenzijdige communicatie vanuit DAR. Waarbij we ook teveel vertrouwd hebben op de situatie in buurgemeente Druten waar het wel werkt.
Vervolgens kwam daar nog wat extra druk vanuit de wethouder die dit onderwerp graag afgerond wilde hebben voordat ze in een andere gemeente als burgemeester aan de slag ging.

Tijdens deze besluitvormingsfase hebben we ons onvoldoende gerealiseerd dat dit onderwerp moeilijk zou kunnen liggen bij de Wijchenaren. Kernachtig Wijchen was wel sceptisch maar heeft toch op basis van de informatie die er was, de ervaringen in Druten ingestemd met invoering. Ook was er op dat moment nog geen sprake van weerstand vanuit de gemeentelijke samenleving.

Tijdens bijeenkomsten en gespreksmomenten waarbij we gesprek met inwoners zochten over verschillende onderwerpen die spelen in de gemeente (in loop van 2017), bleven bij onder afval iedere keer maar met weinig mensen over om over afvalonderwerp te praten.

Waarschuwingen om meer participerend te werken bij de invoering van anders inzamelen zijn wel gegeven, maar daar is op dat moment niet concreet iets mee gedaan. We wisten wel dat omgekeerd inzamelen alleen goed kan werken wanneer je inwoners hebt die mee willen werken, anders blijven je afvalstromen te vervuild. Maar we hebben er te weinig aan gedaan om juist hierover het gesprek met inwoners te voeren.'

Die invoering zou geen probleem worden, maar waar liepen jullie tegen aan?
'Vanuit Kernachtig Wijchen werd als voorstel voor de invoering van omgekeerd inzamelen gesteld dat inwoner op binnen een straal van 100 meter een ondergrondse afvalcontainer zouden moeten hebben. Aan deze eis kon in de praktijk niet worden voldaan en de afstand werd dan ook al snel 250 meter. Met deze afstand werden vervolgens de container locatieplannen gemaakt.'

'Deze locatieplannen waren de aanleiding voor de inloopavonden en daar kwam vervolgens de weerstand van de Wijchense inwoners naar buiten. Veel inwoners die boos waren, er ontstond zelfs een dreigende sfeer. Van de aanwezige inwoners was 95% tegen en de andere 5% neutraal. Inwoners die met deze andere manier van inzamelen konden leven, of hier misschien zelfs wel achter stonden, waren niet aanwezig. De stemming in de Wijchense samenleving werd zo sterk negatief, dat ook het geluid van inwoners die meer neutraal waren, of die zelfs instemden met deze manier van inzamelen, nergens meer gehoord werd.

We hadden in het begintraject en voorafgaand aan de besluitvorming moeten investeren in gesprek met inwoners en hun argumenten voor of tegen veel beter moeten kennen. Dat hebben we nagelaten en daar hebben we ons in vergist.
Die grote onvrede van de inwoners, een petitie die door 3000 inwoners getekend werd, gemeenteraadsverkiezingen op komst, maakte een cocktail die zorgde voor intrekken van omgekeerd inzamelen.'

Is de Wijchenaar uniek in het zo sterk afwijzen van omgekeerd inzamelen?
'Ik generaliseer een beetje en heb het niet onderzocht, maar ik denk dat de gemiddelde Wijchenaar milieubewustzijn en duurzaam handelen niet helemaal boven aan zijn of haar prioriteitenlijstje heeft staan. Daarbij zetten we ons in Wijchen ook graag af tegen grote buur Nijmegen, dat wel het imago heeft van milieubewuste en groene gemeente te zijn met dito inwoners. De Wijchenaar vindt alles wat uit Nijmegen komt niet geheel te vertrouwen. Ook DAR wordt daarbij als echt Nijmeegs gezien.'

'Verder woont de Wijchenaar in een gemeente waar het allemaal goed geregeld is en waar afvalinzameling als een goed georganiseerde service wordt gezien. 'Het afvalinzamelen zoals we dat nu doen gaat prima en we scheiden op deze manier ook al goed'. Inruilen van deze goede service voor een systeem met minder comfort is voor veel Wijchenaren dan ook niet makkelijk acceptabel. 'We worden gestraft door de gemeente' hoorde je veel.'

'Daarbij zijn Wijchenaren niet gemakkelijk te overtuigen met rationele argumenten: voor omgekeerd inzamelen, over het halen van VANG doelstellingen, dat gescheiden afval duurzaamheid bevorderd, dat duurzaamheid nodig is. Het zijn wat betreft kritische inwoners die alles wat de gemeente zegt en wil niet per definitie geloven en vertrouwen.'

Wat is je 'achteraf' advies?
'Inwoners hebben niet in begintraject meegepraat en daardoor zijn er toen geen reële bezwaren opgetekend. Waarmee vervolgens iets gedaan had kunnen worden. DAR speelde hierin een belangrijke rol maar die heeft hier onvoldoende/geen aandacht voor gehad. Er waren geen goede antwoorden op echte en reële vragen van inwoners. Over bezwaren van inwoners werd pas tijdens het invoeringstraject inhoudelijk nagedacht. Dat was te laat.'

'Wanneer we weer aan de slag willen met veranderingen in de manier van inzamelen zou ik het nu echt anders doen. In ieder geval de tijd nemen. Goed kijken wat er om je heen gebeurt en wat je daarvan kunt leren, vooral ook van andere gemeenten. Knoop vroeg het gesprek met inwoners aan. Want beter scheiden en ander afvalgedrag het gaat nooit werken zonder inwoners die mee willen doen.'

'Formuleer vervolgens zeer realistische doelstellingen die je wilt halen en kijk ook goed hoe ver je al bent met bereiken van die doelstellingen. Want eigenlijk doet Wijchen het op dit moment al goed met het bereiken van VANG doelstellingen. Baseer daar dan een ruimer tijdspad op voor verandering die je wilt realiseren. Zo bouw je ruimte voor gesprek met inwoners hierover in en kun je gaan werken met pilots.'

'Wanneer we in Wijchen omgekeerd inzamelen weer willen invoeren als methode maken het onszelf wel moeilijk. Het woord omgekeerd inzamelen heeft een hele negatieve lading gekregen bij de inwoners. Dus wanneer de vraag aan inwoners is, we gaan omgekeerd inzamelen invoeren en daar mag je over mee praten dan wordt het lastig. Wanneer je veranderingen in afvalscheiding en afvalinzameling wilt realiseren samen met inwoners zul je hierover een open gesprek moeten kunnen houden zonder dat de uitkomst vast staat.'

In gesprek….

Titus Burgers; wethouder gemeente Wijchen met afvalinzameling in portefeuille:

Je was het afgelopen jaar het gezicht van omgekeerd inzamelen in Wijchen en hebt flink wat je overheen gekregen. Hoe is dat zo gekomen?
'Titus Burgers: 'Als raadslid was ik al betrokken bij vraagstukken rondom keuze voor omgekeerd inzamelen. Dat was in 2016. Daarbij was ik me bewust dat omgekeerd inzamelen een onderwerp met risico was. Mijn advies en het advies van onze fractie was toen ook al dat je dit op een flexibele manier zou moeten invoeren om de kans op succes hoog te maken. Daarna werd ik begin 2017 vrij onverwacht wethouder als opvolger van Agnes Schaap die burgemeester werd in Renkum en kreeg het onderwerp afval in mijn portefeuille. Agnes was verantwoordelijk voor de invoering van deze nieuwe methode van inzamelen, had voorbereidende werkzaamheden al laten verrichten en wij als raad hadden al ingestemd met deze andere manier van inzamelen.'

Waar liep je vervolgens tegen aan?
'Ik sprong dus op de rijdende trein en ging door met activiteiten gericht op invoering. Het was daarbij oorspronkelijk de bedoeling een tweeslag te maken. Door de nieuwe manier van papierinzameling middels de papiercontainer en de inzameling van restafval middels omgekeerd inzamelen zoveel mogelijk in combinatie met elkaar in te voeren. Dit lukte in de praktijk niet en invoering omgekeerd inzamelen moest meer naar achteren geschoven worden. Terwijl de papiercontainers wel medio 2017 konden worden verspreid. En die invoering ging prima.'

'Door die vertraging van omgekeerd inzamelen kwamen we met invoering en communicatie daarover uit in de periode vlak voor de gemeenteraadsverkiezingen. Juist in die periode kwam de toenemende stroom negatieve publiciteit (ook landelijk) en weerstand vanuit de Wijchense samenleving op gang. Dit zorgde vervolgens voor een steeds verder toenemende twijfel bij politieke partijen. Er werd intern en extern steeds kritischer en negatiever tegen het omgekeerd inzamelen aangekeken. Zo creëerden we op alle fronten eigenlijk onze eigen weerstand. Dat bleek dan ook niet houdbaar en de raad besloot dan ook te stoppen.'

Wat vind je achteraf gezien van de manier waarop je Omgekeerd inzamelen wilde invoeren?
'Het systeem van omgekeerd inzamelen en de manier waarop we wilden dat dit in Wijchen zou gaan werken, bood geen keuzevrijheden voor inwoners. Ook hebben we geen ruimte gemaakt voor een getrapte invoering. Zodat we bijvoorbeeld via pilots ervaring op konden doen hoe het in Wijchen zou werken. Nogal star dus.

'De discussie die we vervolgens kregen met de inwoners voerden wij vooral met rationele antwoorden. Terwijl de weerstand niet alleen bestond uit rationele redenen, daar zat ook veel emotie in. Je moet ook kunnen werken aan het verminderen van boosheid en wantrouwen en dat lukte niet goed. We gingen op Inloopavonden en andere communicatiemomenten met inwoners dan ook langs elkaar heen praten.'

Wat karakteriseert de Wijchenaar?
'Onze inwoners zijn gewend te wonen in een gemeente waar alles goed geregeld is. Zijn daarom wellicht sterker in hun weerstand tegen veranderingen en zullen die dan snel negatief uitleggen. Of dit nu terecht of onterecht is. Daarbij zijn we geen grote stad. We hebben dan ook meer een ons ken ons cultuur en de vele clubverbanden. Dit zorgt ervoor al snel groepsdruk ontstaat in de richting van de heersende mening. Dat maakt een open onderlinge discussie moeilijker.'

Waar zag je aan dat dit speelde?
'We kregen natuurlijk allemaal signalen dat het niet goed zat. In december hadden we al de inloopbijeenkomsten die niet goed gingen. Daarvoor vroegen we al de Leefbaarheidsgroepen van alle wijken en kernen om mee te denken over de locaties voor de ondergronds container. De meesten daarvan zagen het niet zitten om advies te geven. We hoorden van hen dat ze dit niet wilden en durfden omdat er zoveel tegenstand was in de kern die zij vertegenwoordigden. Toen we ook nog van goed ingevoerde inwoners als de oud-burgemeester te horen kregen: 'Waar we toch mee bezig waren en dat hij zich zorgen maakte of we wel op de goede weg zaten', realiseerde ik me dat we de emotie en weerstand echt onderschat hebben en dat er geen draagvlak was voor verandering.'

Wat is je 'achteraf' advies?
- Wees flexibeler in de uitvoering.
  (Voorbeeld: Bij een appartementen gebouw staat al een restafval container, waarom mogen die niet ook gebruikt worden door buren in laagbouw die daar tegenover wonen?)
- Je moet indien nodig inwoners een vorm van keuze kunnen bieden.
- Knoop ook het gesprek aan met inwoners over dit onderwerp. Denk daarbij goed na waarover je in gesprek gaat. Ga niet in gesprek over het 'Of', maar ga wel heel goed in gesprek over het 'Hoe'. En doe daar vervolgens ook wat mee. Het moet een open gesprek kunnen zijn, waarbij je wel het onderwerp goed kadert.
- Durf er wel weer mee aan de slag te gaan. De VANG doelstellingen staan en daar willen we ook aan kunnen voldoen. Samen werken aan een duurzaam Wijchen zou daarbij centraler moeten gaan staan.

In gesprek….

Henk van Teffelen; voorzitter Leefbaarheidsgroep Noord:

Wat voor wijk is Wijchen Noord?
Henk van Teffelen: 'Onze wijk Wijchen Noord is in de jaren 50 en 60 van de vorige eeuw gebouwd. Het is dus eigenlijk al een wat ouder buurtje en dat zie je ook terug bij inwoners. Het aantal ouderen/senioren in onze buurt neemt dan ook toe. Onze buurt bezit een flink aantal voorzieningen op gebied van welzijn, zorg, onderwijs en we hebben winkels voor onze dagelijkse boodschappen. Het is dan ook prettig wonen in Wijchen noord. En dat vinden de meeste inwoners ook. Als leefbaarheidsgroep zochten we in de afgelopen twee jaar samen met inwoners uit hoe zij tegen de toekomst van de buurt aankijken. Hiermee maakten we een Wijkplan. Wat we hoorden van de bewoners was de bestaande voorzieningen goed intact moeten blijven. Want die maken het wonen hier prettig en zorgen voor een goede leefbaarheid.'

Hoe maakte de leefbaarheidsgroep kennis met omgekeerd inzamelen?
'We kregen vanuit de gemeente al vrij vroeg nadat het besluit tot omgekeerd inzamelen genomen de mogelijkheid om mee te denken over deze nieuwe manier van inzamelen. De wethouder met wie we in daarbij in gesprek gingen, stelden we toen voor om in Wijchen Noord een soort van proef te gaan starten. Om te kijken hoe omgekeerd inzamelen zou werken en waar je daarbij tegen aanloopt.'

'Maar met dat idee werd verder niet zoveel gedaan. Op een volgende Informatieavond waarbij ook over dit onderwerp werd gesproken, was de boodschap eigenlijk: We gaan omgekeerd inzamelen en zo gaan we dat doen in Wijchen. Dat overviel ons op die manier wat en het viel ook tegen dat met onze eerdere suggestie voor een proef niets gedaan was.'

'Een paar maanden later werden de inloopavonden voor al onze buurtgenoten georganiseerd. Bij die inloopavond en bij de manier waarop we daarover geinformeerd werden hadden we als leefbaarheidsgroep wel wat vraagtekens:

- Waarom een inloopavond waar je vooral de tegenstem te horen gaat krijgen?
- Waarom zo dicht op de verkiezingen?
- Waarom zo positief over Druten en Beuningen?
- Waarom waren de afstanden naar Ondergrondse containers voor veel buurtbewoners meer dan 250 meter, zoals eerder wel beloofd was?'

Vraagteken 1: Inloopavond is vooral aantrekkelijk voor tegenstanders
'Dat je met de inloopavonden vooral tegenstanders oproept om hun zegje te doen is logisch. Buurtgenoten die niet een probleem met omgekeerd inzamelen hebben komen daar niet op af.'

Vraagteken 2: Vlak voor verkiezingen zo'n onderwerp met impact door willen duwen
'Verder ging natuurlijk meespelen dat we vlak op de gemeenteraadsverkiezingen zaten. Dat is een periode dat partijen gevoelig zijn voor de mening van hun kiezers. Waarom ga je nu juist net voor die verkiezingen in gesprek over dit omgekeerd inzamelen. Een onderwerp waar zoveel inwoners problemen mee hebben.'

Vraagteken 3: Positief over ervaringen in Druten en Beuningen. Was dat terecht?
'Belangrijk in de informatie die we kregen waren de positieve ervaring met omgekeerd inzamelen in Druten en Beuningen. Volgens onze buurtbewoners met contacten in Druten en Beuningen was daar nog wel aardig wat op af te dingen en waren er in die gemeenten best wel problemen.'

Vraagteken 4: Afstanden kloppen niet
'Er was eigenlijk beloofd door de gemeente dat de loopafstanden naar de ondergrondse container niet meer dan 250 meter zou zijn. Dit bleek echt niet te kloppen op de locatiekaart zagen wij, en de rest buurtbewoners, dat die afstand vaak groter was.'

'Oudere buurgenoten moeten buren vragen afval weg te brengen' 'Op de vraag hoe de ouderen die slechter ter been zijn, hun afval naar de container moeten krijgen, antwoordde de gemeente tijdens de inloopavonden dat zij hun buren moesten vragen om hiermee te helpen. Toen werd het laatste restje goodwill helemaal verspeeld.'

'Boosheid en ontevredenheid werd alleen maar groter
De boosheid en ontevredenheid met omgekeerd inzamelen werd door deze aanpak en de antwoorden die we kregen alleen maar groter. Het was geen overtuigend verhaal dat we te horen kregen. Dat zagen verschillende partijen in de raad ondertussen ook in en niet veel langer daarna besloot de raad te stoppen.'

'Vervolgens kregen we zelf ook verwijten vanuit de buurt
Wij als Leefbaarheidsgroep kregen daarbij van onze buurtgenoten achteraf nog het verwijt dat we niet stevig genoeg waren in het neerzetten van het standpunt van de buurt tegenover de gemeente. Want je zag toch dat wanneer je je echt even boos maakt de gemeente wel luistert. Ja zo zie ik onze rol niet. We zijn niet actiecomité van de buurt. We laten het geluid van de buurt horen in de gemeente, maar we zoeken tegelijkertijd ook de samenwerking met de gemeente om zo samen goeie voor onze buurt te doen.'

Wat is je 'achteraf' advies?
'Ik zou eigenlijk tegen de gemeente willen zeggen dat ze bij een volgende vergelijkbare situatie ons prima mogen betrekken, maar maak dan wel met gebruik van onze adviezen en ideeën. Dat hebben we nu niet gezien. Misschien was het heel anders gelopen wanneer juist wel die proef in Wijchen Noord gehouden was in plaats van omgekeerd inzamelen in één keer voor de hele gemeente te willen invoeren.'

In gesprek…

Henk Boer; voormalig voorzitter Werkgroep Afval:

Henk Boer was als actieve en betrokken inwoner aanwezig bij één van de eerste gemeentelijke informatiebijeenkomsten over het onderwerp omgekeerd inzamelen. Op dat moment ontstond bij hem en bij enkele andere deelnemers aan de bijeenkomst de behoefte om wat meer georganiseerde wijze een tegengeluid te laten horen. Zij gaven hier vorm aan met oprichting van de Werkgroep Afval.

De aanleiding voor oprichting van de Werkgroep

'In 2017 werd er vanuit gemeente een informatieavond georganiseerd over de nieuwe wijze van afvalinzameling. Vond ik als inwoner een interessant onderwerp. Ging er dan ook naar toe met het idee dat de gemeente hierover met ons (inwoners) in gesprek wilde. Dat bleek al snel niet de insteek van de avond te zijn. We kregen op dat moment een verhaal over ons heen voornamelijk vanuit de Dar in de vorm van een kant en klaar plan hoe het inzamelen van afval het komende jaar zou gaan veranderen. Er was eigenlijk geen ruimte voor gesprek en meedenken.
Vanuit de aanwezigen werden er natuurlijk vragen gesteld over deze verandering en of er ook nog meegepraat kon worden. We voelden echter dat er helemaal geen ruimte was voor overleg. Het plan was klaar en zo zou de gemeente het gaan doen. Zo kwam het over. Dit was de aanleiding voor mij en een paar andere aanwezigen, om de koppen bij elkaar te steken. Zo ontstond er een groepje met inwoners met veel vragen en bezwaren bij deze nieuwe manier van inzamelen. We wilden hierover graag echt constructief over meedenken met de gemeente.'

De besluitvorming in de raad

'Wat me kort daarna verbaasde was de unanieme instemming van de raad met dit plan. Een plan dat in onze ogen geheel uit de koker van Dar kwam en waar op geen enkele manier inspraak van inwoners bij gebruikt was. Alsof er geen bezwaren waren, alsof de inwoners die je nodig hebt voor goede afvalscheiding niet hun zegje mogen doen hierover. Ik begrijp nog steeds niet waarom de hele raad op dat moment zo positief was hierover.'

'We hebben geen opening voor gesprek gevonden'

'Wij gingen als werkgroep van ongeruste inwoners verder in gesprek met elkaar. Wat konden we nog doen en hoe konden er oplossingen gevonden worden voor de bezwaren die we hadden. Onze groep bestond daarbij uit realistische inwoners, met daarbij zeker ook leden die duurzaamheid belangrijk vinden. We waren dan ook niet tegen beter scheiden, of tegen het verminderen van restafval. Maar we vonden dat het anders en beter zou kunnen. We dachten dan ook in alternatieven en andere oplossingen. Daar wilden we graag over in gesprek. Maar we kregen eigenlijk geen antwoorden en het lukte maar niet om inhoudelijk in gesprek te komen. Dat zorgde voor frustratie. We werden als inwoners voortdurend geconfronteerd met voldongen feiten. Al met al een teleurstellende ervaring.'

'Later in het jaar konden we als Werkgroep nog een keer inspreken over dit onderwerp bij de raad. Ik was degene die namens de werkgroep het woord voerde. Maar ik voelde vooral een afwerende houding bij de raad. We waren duidelijk niet welkom. Dat voelde voor mij echt niet goed en ik begrijp die houding van de raad en van de gemeente ook niet. Wethouder Burgers voelde op dat moment kennelijk als enige wel aan dat hij toch iets moest met onze groep en nodigde ons gelukkig uit voor een vervolggesprek. Niet dat dit verder tot iets geleid heeft, maar het heeft mijn beeld van gemeente waarmee je niet in gesprek komen kunt wel weer een beetje bijgesteld.'

Wat wilden jullie bereiken als werkgroep?
'Wij vonden dat we reële vragen en goede ideeën hadden. Daar wilden we met de gemeente over praten. Want wij als inwoners moeten deze andere manieren van inzamelen tot een succes maken. We wilden de gemeente input bieden en betere keuzes laten maken. We zaten echt op die lijn. Pas later, toen we niet gehoord werden, werden we steeds meer een Werkgroep die echt tegen de invoering was. We begonnen realistisch en werden in de loop van tijd steeds meer activistisch'

'In de periode na de bijeenkomsten in de buurten over locaties voor de ondergrondse containers, waarbij veel inwoners hun onvrede en boosheid lieten blijken ben ik uit de Werkgroep gestapt. Ik sta open om de boel op te schudden, maar wel met het idee om het daarna weer samen op te bouwen. Binnen onze groep werd de stemming steeds meer actiegericht met daarbij steeds steviger afzetten tegen gemeente. Dit paste steeds minder goed bij mij.'

Zie je vaker dat inwoners in Wijchen worden overgeslagen?
'Ik vind dat de inwoners van Wijchen bij veel onderwerpen niet worden meegenomen als gesprekspartner. Ook bij de kleine onderwerpen die spelen in de eigen buurt. Bomen die ineens gekapt moeten worden, of de inrichting van de straat, of een bouwproject in de buurt dat wordt ontwikkeld. We worden niet echt betrokken en krijgen geen ruimte om mee te denken. Dat zorgt ervoor dat veel inwoners wat wantrouwend naar de gemeente kijken. Misschien durft de gemeente niet inhoudelijk het gesprek aan te gaan, of misschien wil ze dat niet. Ik weet niet wat daar achter zit. Ik heb wel het gevoel dat het wat dat betreft echt beter kan in Wijchen.'

De Wijchenaar
'Mijn ervaring is dat de Wijchenaar niet zo snel in actie komt. Zeker wanneer een besluit van de gemeente gaat over iets dat nog ver weg is, zal er niets gebeuren. Maar wanneer ze dan toch in verzet komen dan kan dit verzet vrij sterk en massaal zijn. Misschien heeft dit te maken met de omvang van de gemeente Wijchen, of misschien is dat wel Wijchense cultuur.'

Wat is je 'achteraf' advies?
'Je moet als gemeente meer gericht zijn op samenwerken met je inwoners. Of het nu grote of kleine onderwerpen zijn, sta open voor de samenleving, stimuleer het burgerinitiatief dat op vele manieren vorm kan krijgen en durf inhoudelijk gewoon het gesprek met je inwoners aan te gaan. Werk er gewoon aan een open gemeente met een open cultuur te worden.'

'Over de invoering van een andere manier van inzamelen kan ik nog zeggen dat de gemeente dit natuurlijk heel anders had moeten aanpakken. Start met pilots, kijk wat er werkt en niet werkt, evalueer dat goed met inwoners en kies dan pas hoe je verder gaat. Zo leg je de basis voor iets dat gaat werken. Dus geen voorgekookte besluiten en dit dan vervolgens over de gemeente uitrollen. Of wat ook niet werkt met een voorgekookt besluit het gesprek aanknopen met je inwoners. Waarbij er vervolgens met die mening en de bezwaren van inwoners niets meer gedaan kan worden. Ik geloof echt dat we in de Wijchen in veel meer situaties samenwerkingen kunnen hebben. We moeten dan ook op zoek naar dit nieuwe samenwerken in Wijchen.'

De Gemeenteraad van Wijchen

19 32904 Nieuwe maatregelen afvalbeleid en wijziging inzamelfrequentie restafval en rapport SIR

Toevoegen beslispunt

Amendement van de fracties van VVD, Kernachtig Wijchen en PvdA
Eerste indiener: Wessel Krale

Ingediend op 26 september 2019

Ondergetekenden stellen het volgende amendement voor:

Extra beslispunt toe te voegen:
De frequentie van het inzamelen van restafval niet eerder dan per 1 januari 2021 te wijzigen naar 1x per 4 weken en bovendien niet eerder dan wanneer zeker is dat luiers en incontinentiemateriaal apart van het restafval ingezameld kunnen worden.

Toelichting:
De gemeenteraad heeft eind 2017 afgesproken om, ondanks het stopzetten van Omgekeerd Inzamelen, de VANG doelstellingen te willen behalen. De frequentieverlaging van de inzameling van restafval kan daarbij een middel zijn.

Om onduidelijkheid bij onze inwoners over de inzameldagen te voorkomen, is het niet wenselijk om gedurende het kalenderjaar de frequentie te wijzigen.

Belangrijk is het dat er maatregelen worden genomen voor inwoners met afval van luiers en incontinentiemateriaal, stoma's en waardoor capaciteitsproblemen en stankoverlast worden voorkomen/beperkt.

Uit recente sorteerproeven blijkt circa 10 kg per inwoner van dit afval in het restafval zit en door dit apart in te zamelen en te verwerken zal de hoeveelheid restafval verder afnemen.

Namens de fracties van

Wijchense VVD, Wessel Krale
Kernachtig Wijchen, Martijn Verharen
PvdA, Wim Roosenboom

De Gemeenteraad van Wijchen

19 32904 Nieuwe maatregelen afvalbeleid en wijziging inzamelfrequentie restafval en rapport SIR

Wijziging in afvalfrequentie kostenneutraal

Motie van de fractie van D66 Wijchen
Eerste indiener motie: Emmy Wittenberg

De gemeenteraad van de gemeente Wijchen in openbare vergadering bijeen op 26 september 2019.

De gemeenteraad, gehoord de beraadslaging,

Constaterende, dat
1. Afvalkosten elk jaar toenemen.
2. Deze kosten groter zijn dan de inflatie.
3. De besparing met 1x per 4 weken inzamelen van restafval 60k is en dit onvoldoende is om de verwachte kostenstijging op te vangen.
4. De gemeente Wijchen sinds 2018 een zomerinzameling GFT uitvoert, waarvan meerkosten 105k zijn.

Overwegende dat,
1. Kosten belangrijk zijn in verkrijging van draagvlak onder inwoners.
2. Een alternatief schema in de zomermaanden juni, juli, augustus (3x gft en 1x rest) een besparing van 60k kan opleveren.
3. Een alternatief voorstel minder vervoersbewegingen teweeg kan brengen, omdat vuilniswagens minder hoeven te rijden. Dit is beter voor het milieu.

Draagt het college van B&W om:

Te komen tot een voorstel met als uitgangspunten:
- 1x per maand inzameling van restafval, en
- kostenneutraal ten opzichte van de uiteenzetting zomerinzameling GFT en meerkosten voor het inzamelen van papier.

en gaat over tot de orde van de dag.

Namens de fractie van D66 Wijchen
Emmy Wittenberg

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	598
Extern Zaak ID	Z/19/35611
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	26 september 2019
Agendapunt	10.a
Omschrijving	35611 Gebiedsvisie Hart van Zuid - bespreken
Organisatieonderdeel	domein Bestuur, Strategie en Projecten - team Strategische projecten en advies
Eigenaar	Man, Wai wah
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P8 Wonen en bouwen
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Gerrits, G.W.R. (Geert)
Telefoonnummer steller	088-432 7215
E-mail adres steller	w.man@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Beslisnota Hart van Zuid - Voorzieningenhart.pdf

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Raad openbaar Wijchen	**26 september 2019**
Raad Informatiebijeenkomst openbaar Wijchen	5 september 2019
Commissievergadering Wijchen	12 september 2019
Stukken gemeenteraad Wijchen	3 september 2019

Voorgesteld besluit

1. Een aanvullend voorbereidingskrediet van € 80K ter beschikking te stellen ter afronding van de gebiedsvisie voor het voorzieningenhart Hart van Zuid.

a. Hiervan € 40K ten laste te brengen van de algemene reserve en € 40K te dekken uit te verkrijgen subsidie.

b. Bij verkrijging van een subsidie die lager is dan de beoogde € 40K, het verschil eveneens te dekken uit de algemene reserve.

c. De genoemde budgetten als nieuw beleid af te wegen bij de komende begrotingsbehandeling.

2. Vooruitlopend op een positief raadsbesluit medio 2020 over de gebiedsvisie voor het voorzieningenhart en de daarop volgende budgetaanvraag voor de volgende planfase van de

gebiedsontwikkeling, een indicatief voorbereidingskrediet als nieuw beleid af te wegen bij de komende begrotingsbehandeling, ter hoogte van € 100K voor het jaar 2020 en € 50K voor 2021.

Besluit (Aangenomen)

1. Een aanvullend voorbereidingskrediet van € 80K ter beschikking te stellen ter afronding van de gebiedsvisie voor het voorzieningenhart Hart van Zuid.

a. Hiervan € 40K ten laste te brengen van de algemene reserve en € 40K te dekken uit te verkrijgen subsidie.

b. Bij verkrijging van een subsidie die lager is dan de beoogde € 40K, het verschil eveneens te dekken uit de algemene reserve.

c. De genoemde budgetten als nieuw beleid af te wegen bij de komende begrotingsbehandeling.

2. Vooruitlopend op een positief raadsbesluit medio 2020 over de gebiedsvisie voor het voorzieningenhart en de daarop volgende budgetaanvraag voor de volgende planfase van de gebiedsontwikkeling, een indicatief voorbereidingskrediet als nieuw beleid af te wegen bij de komende begrotingsbehandeling, ter hoogte van € 100K voor het jaar 2020 en € 50K voor 2021.

Openbaar Zaaknummer: Z/19/35611

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Hart van Zuid - Voorzieningenhart

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. Een aanvullend voorbereidingskrediet van € 80K ter beschikking te stellen ter afronding van de gebiedsvisie voor het voorzieningenhart Hart van Zuid.
   a. Hiervan € 40K ten laste te brengen van de algemene reserve en € 40K te dekken uit te verkrijgen subsidie.
   b. Bij verkrijging van een subsidie die lager is dan de beoogde € 40K, het verschil eveneens te dekken uit de algemene reserve.
   c. De genoemde budgetten als nieuw beleid af te wegen bij de komende begrotingsbehandeling.
2. Vooruitlopend op een positief raadsbesluit medio 2020 over de gebiedsvisie voor het voorzieningenhart en de daarop volgende budgetaanvraag voor de volgende planfase van de gebiedsontwikkeling, een indicatief voorbereidingskrediet als nieuw beleid af te wegen bij de komende begrotingsbehandeling, ter hoogte van € 100K voor het jaar 2020 en € 50K voor 2021.

Aanleiding
Opdracht
Wijchen Zuid is al ruim dertig jaar een prettige wijk om in te wonen. Op sommige punten dreigt de sleet er nu in te komen. In december 2017 heeft uw raad daarom opdracht gegeven te onderzoeken hoe Wijchen Zuid de volgende 30 jaar die fijne wijk kan blijven. In januari 2019 heeft het College van B&W u geïnformeerd over de voortgang (zie hierna 'Eerdere besluiten').

De opdracht bestaat uit het opstellen van een routekaart voor de wijk en een gebiedsvisie voor het voorzieningenhart. De routekaart geeft een visie op aandachtspunten in de wijk en mogelijke wegen naar een mooie toekomst voor de wijk. De gebiedsvisie geeft een kijk hoe het voorzieningenhart kan worden verbeterd voor een optimale bijdrage aan de toekomstbestendigheid van de wijk. De ambities voor het voorzieningenhart zien we als een onderdeel van de overkoepelende routekaart voor de totale wijk Wijchen-Zuid. Het is gaat niet om een losstaande vastgoed ambitie. Daarom is een "vitaal en bruisend voorzieningenhart van de wijk" één van de vijf opgaven binnen de routekaart.

Verdiepingsslag gebiedsvisie voorzieningenhart
De gebiedsvisie voor het voorzieningenhart is nog niet gereed. Om tot adequate besluitvorming te kunnen komen over het vervolg van de planvorming (opstellen Masterplan, vastgoed exploitaties, eventueel voorbereiding aanbesteding), is meer concreetheid noodzakelijk over (investerings-)kaders en de haalbare ontwikkelkoers voor de gebiedsvisie. We willen daarom een integrale verdiepingsslag maken en een aantal kansen verkennen samen met Talis en Hazenberg Vastgoed (eigenaar winkelcentrum). Hiervoor wordt in samenwerking met Talis ook dieper ingegaan op de samenhang met andere ontwikkelingen in Wijchen. We vragen extra voorbereidingskrediet aan voor onafhankelijke begeleiding van de integrale planvorming.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit
21-12-'17	Beslisnota Hart van Zuid (17 2 7418): Naar aanleiding van een 'Verkenningsverslag' door verschillende partijen volgt raadsopdracht voor een wijkanalyse ('routekaart') en nader onderzoek voor verbetering van het voorzieningengebied bij het winkelcentrum ('gebiedsvisie').
31-01-'19	Informatienota Stand van zaken Hart van Zuid (19 2 22682): Een groot respons van bewoners op de wijkenquête levert een schat aan informatie. De initiatiefnemers voor Hart van Zuid geven hun kijk op de toekomst van de wijk zonder het project Hart van Zuid ('nulmeting').

Gewenst resultaat
Het doel is de wijk Wijchen Zuid toekomstbestendig maken. De wijk moet de komende dertig jaar een fijne wijk blijven. Om het hoofddoel te bereiken zijn 5 subdoelen of *opgaven* gekozen. In de routekaart zijn deze nader toegelicht:
1. Vitaal & bruisend voorzieningenhart van de wijk.
2. Samen maken wij de wijk
3. Meer diversiteit in de buurten rondom het Hart van Zuid.
4. Een kwaliteitsslag van de leefomgeving.
5. Duurzame wijk.

Argumenten
1.1 Er is nog een verdiepingsslag nodig voor concretere afspraken voor het voorzieningengebied.
We willen een gebiedsvisie waaraan partijen zich kunnen committeren voor de vervolgfases. De huidige (investerings-)kaders en uitgangspunten van verschillende partijen zijn niet concreet genoeg hiervoor.

Gemeente, Talis en Hazenberg Vastgoed (eigenaar winkelcentrum) zijn momenteel de grootse vastgoed- en grondeigenaren en potentieel de grootste investeerders in het voorzieningenhart. De drie partijen willen een integrale verdiepingsslag maken om hardere programmatische en financiële kaders af te spreken voor de afronding van gebiedsvisie. Hiervoor wordt in samenwerking met Talis ook dieper ingegaan op de samenhang met andere ontwikkelingen in Wijchen.

Voor deze verdiepingsslag is wel extra voorbereidingskrediet nodig. De partijen moeten worden begeleid door een onafhankelijke gebiedsontwikkelingsadviseur, planeconoom en stedenbouwkundige. Naast deze extra begeleiding brengen alle partijen hun kennis en kunde in om een zo goed mogelijk resultaat te bereiken.

We ramen de extra onderzoekskosten voor verdieping van de gebiedsvisie op € 80K en vragen hiervan 50% subsidie aan bij de Provincie voor procesbegeleiding. We willen het proces niet laten wachten en verzoeken daarom het bedrag in 2019 ter beschikking te stellen.

2.1 Bij positief besluit op de gebiedsvisie in 2020 willen we direct kunnen doorpakken.
We willen met een goede verdiepingsslag (zie *Argumenten 1.1*) in het voorjaar van 2020 de gebiedsvisie gereed hebben. Uw raad en de bevoegde organen van de andere betrokken partijen kunnen dan medio 2020 besluiten over de

gebiedsvisie. Indien dan opdracht wordt verleend voor vervolg van de planvorming hebben we financiële middelen nodig in 2020.

De bedragen zijn indicatief geraamd voor onder andere het opstellen van een masterplan en exploitatie afspraken voor het toekomstig gebruik en beheer van het vastgoed. Uiteraard dienen wij te zijner tijd een formeel budgetaanvraag in voor besluitvorming door uw raad. Tevens wordt onderzocht we hoe verdere ontwikkelkosten kunnen worden verdeeld onder partijen.

Tegenargumenten en risico's

1.1 De algemene reserve 2019 voldoet meerjarig niet aan de norm

Met de kredietaanvraag voor 2019 willen we de positieve energie met de partijen vasthouden. De algemene reserve ligt in het meerjarenperspectief beneden de gewenste ondergrens, zoals in de Perspectiefnota ook is aangekaart. In 2019 ligt de hoogte van de algemene reserve ongeveer op de norm. Een besluit met dekking vanuit de algemene reserve geeft tegendruk op het realiseren van het gewenste niveau van het weerstandvermogen. Wij verzoeken de voortgang van het project in dit geval te prioriteren.

1.2 Het subsidietraject loopt nog.

We kunnen nog niet met zekerheid zeggen dat de subsidie in de beoogde omvang wordt toegekend Om de planning niet te frustreren stellen we voor het risico van het (deels) niet verkrijgen van de subsidie vooraf af te dekken uit de algemene reserve. We achten de kans van slagen wel groot.

Financiële gevolgen

Opgave Vitaal & bruisend voorzieningenhart van de wijk)

- Een voorbereidingskrediet ter beschikking te stellen ter afronding van gebiedsvisie voor het voorzieningenhart. Dit voorbereidingskrediet ten laste te brengen van de algemene reserve 2019.
- Eventuele subsidies gebruiken om de onttrekking uit de algemene reserve te verlagen.
- Vooruitlopend op een positief raadsbesluit op de gebiedsvisie in het voorjaar van 2020 een voorbereidingskrediet te reserveren voor de vervolgfase (masterplan en exploitaties) van € 100K voor het jaar 2020 en € 50K voor 2021.
- Voor de gemeentelijke kosten van de fysieke ingrepen in het voorzieningenhart is eerder een indicatie afgegeven van 5-11 miljoen euro.

Dekking volgende stappen	***2019***	***2020***	***2021***
Overeenkomst investeringsambities van huidige eigenaren + afronding gebiedsvisie	80K		
Reservering voor vervolg planvorming (indicatief o.b.v. opstellen Masterplan en vastgoed exploitaties)		100K	50K
Totaal	**80K**	**100K**	**50K**

Communicatie

n.v.t.

Uitvoering of Vervolgstappen

Besluitvorming:

- Raadbesluit Gebiedsvisie voorzieningenhart 26 september 2019
- Raadbesluit Begroting 7 november 2019

Geheimhouding:
N.v.t.

Voorstel /Advies
N.v.t.

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	562
Extern Zaak ID	Z/19/033984
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	26 september 2019
Agendapunt	10.b
Omschrijving	33984 Routekaart Hart van Zuid - bespreken
Organisatieonderdeel	domein Bestuur, Strategie en Projecten - team Strategische projecten en advies
Eigenaar	Man, Wai wah
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P8 Wonen en bouwen
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Gerrits, G.W.R. (Geert)
Telefoonnummer steller	088-4327215
E-mail adres steller	w.man@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Beslisnota Routekaart - Hart van Zuid
2019-09-04 Routekaart Hart van Zuid - DEF.pdf

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Raad openbaar Wijchen	**26 september 2019**
Stukken gemeenteraad Wijchen	3 september 2019
Commissievergadering Wijchen	12 september 2019
Raad Informatiebijeenkomst openbaar Wijchen	5 september 2019
College BenW openbaar Wijchen	20 augustus 2019

Voorgesteld besluit

1. In te stemmen met de routekaart 'Toekomst Hart van Zuid' voor het toekomstbestendig maken van de wijk Wijchen Zuid.

2. Voor het versterken van de structuur in de wijk in te stemmen met een bedrag van 80K voor 2020 en 80K voor 2021 voor de uitvoering van de werkzaamheden, onder voorbehoud van een positief besluit bij de begrotingsbehandeling in november 2019.

3. Voor programmamanagement en communicatie in te stemmen met een bedrag van 75K in 2020 en 45K voor 2021, onder voorbehoud van een positief besluit over het

budget bij de begrotingsbehandeling in november 2019.

4. De genoemde budgetten in beslispunt 2 en 3 als nieuw beleid af te wegen bij de komende begrotingsbehandeling.

Besluit (Aangenomen)

1. In te stemmen met de routekaart ‘Toekomst Hart van Zuid’ voor het toekomstbestendig maken van de wijk Wijchen Zuid.

2. Voor het versterken van de structuur in de wijk in te stemmen met een bedrag van 80K voor 2020 en 80K voor 2021 voor de uitvoering van de werkzaamheden, onder voorbehoud van een positief besluit bij de begrotingsbehandeling in november 2019.

3. Voor programmamanagement en communicatie in te stemmen met een bedrag van 75K in 2020 en 45K voor 2021, onder voorbehoud van een positief besluit over het budget bij de begrotingsbehandeling in november 2019.

4. De genoemde budgetten in beslispunt 2 en 3 als nieuw beleid af te wegen bij de komende begrotingsbehandeling.

Openbaar Zaaknummer: Z/19/33984

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Hart van Zuid - routekaart

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. In te stemmen met de routekaart *'Toekomst Hart van Zuid'* voor het toekomstbestendig maken van de wijk Wijchen Zuid.
2. Voor het versterken van de structuur in de wijk in te stemmen met een bedrag van 80K voor 2020 en 80K voor 2021 voor de uitvoering van de werkzaamheden, onder voorbehoud van een positief besluit bij de begrotingsbehandeling in november 2019.
3. Voor programmamanagement en communicatie in te stemmen met een bedrag van 75K in 2020 en 45K voor 2021, onder voorbehoud van een positief besluit over het budget bij de begrotingsbehandeling in november 2019.
4. De genoemde budgetten in beslispunt 2 en 3 als nieuw beleid af te wegen bij de komende begrotingsbehandeling.

Aanleiding
Eind 2016 klopten verschillende partijen bij de gemeente Wijchen aan om hun zorg te delen over ontwikkelingen in Wijchen Zuid. We hebben deze signalen opgepakt en de partijen uit het gebied bij elkaar gebracht. Samen is verkend wat er speelt rondom de voorzieningen in Wijchen Zuid. Eind 2017 lag er een verkenningsverslag met als belangrijkste conclusie dat er zowel een noodzaak is om de voorzieningen een impuls te geven als aan de slag te gaan met buurten in Wijchen Zuid.
De verkenningsgroep vond het belangrijk om ook de inwoners van Wijchen Zuid te vragen naar hun beeld van het imago en de leefbaarheid van de wijk. Dit heeft geresulteerd in een wijkonderzoek (juni 2018). Van de 3.300 huishoudens in Wijchen Zuid hebben er 799 de vragenlijst ingevuld. Een hoge respons die de resultaten betrouwbaar maakt en bovendien waardevolle informatie oplevert over de wijk en haar inwoners.
Een van de uitkomsten is dat de buurten direct rond het winkelcentrum, de schoollocatie in Huissteden, het wijkcentrum en overige voorzieningen extra aandacht verdienen. Inwoners van deze buurten zijn minder tevreden over hun woon- en leefomgeving, de sociale leefbaarheid en het imago van de buurt. Ook de aantrekkelijkheid van het voorzieningenhart kan verbeterd worden. In eerste instantie voor de mensen uit Wijchen Zuid, maar daarnaast ook voor mensen van buiten de wijk.
Dit alles heeft geresulteerd in De routekaart 'Toekomst Hart van Zuid' (bijlage 1) voor Wijchen Zuid. De routekaart is een uitwerking van de resultaten van het onderzoek. De samenwerkende partijen en inwoners hebben in verschillende workshops de resultaten uitgewerkt in vijf opgaven.
In juni is door de samenwerkende partijen voor Hart van Zuid ingestemd met de routekaart en hebben zij een inspanningsverplichting uitgesproken.
De ondertekenaars van de routekaart zijn: woningcorporatie Talis, Samenwerkingsstichting Kans & Kleur, ZZG Zorggroep, Hazenberg Vastgoed, de ondernemersvereniging van het winkelcentrum Zuiderpoort, kinderopvang De Eerste Stap, MeerVoormekaar, Wijkvereniging Wijchen Zuid en de gemeente Wijchen.
Naast de routekaart komt er nog een gebiedsvisie voor het voorzieningencentrum. Die verwachten we in het tweede kwartaal van 2020.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit
21-12-`17	Beslisnota Hart van Zuid (17 2 7418): Naar aanleiding van een 'Verkenningsverslag' door verschillende partijen volgt de raadsopdracht voor een wijkanalyse ('routekaart') en nader onderzoek voor verbetering van het voorzieningengebied bij het winkelcentrum ('gebiedsvisie').
31-01-'19	Informatienota Stand van zaken Hart van Zuid (19 2 22682): Een groot respons van bewoners op de wijkenquête levert een schat aan informatie. Duidelijk is dat er een opdracht ligt voor de samenwerkende partijen om de wijk toekomstbestendig te maken.

Gewenst resultaat

Het doel is de wijk Wijchen Zuid toekomstbestendig maken. De wijk moet de komende dertig jaar een fijne wijk blijven.

Argumenten

1.1 De routekaart 'Toekomst Hart van Zuid' biedt ons handvatten om de wijk gereed te maken voor de toekomst.

De resultaten van het onderzoek in Wijchen Zuid tonen aan dat toekomstbestendigheid van de wijk in het gedrang is. De kans is groot dat de wijk over enkele jaren 'afglijdt' als er niet wordt ingegrepen. Wij komen dan voor een grotere uitdaging te staan. Dat willen wij voorkomen door tijdig een wijkaanpak op maat te starten. Gelet op de betrokkenheid van partijen en bewoners bij het uitgevoerde onderzoek en de verkenning, ligt het voor de hand om nu door te gaan met uitvoering van de geïdentificeerde opgaven. Het risico is reëel dat anders energie, betrokkenheid en vertrouwen snel zullen afbrokkelen.

1.2 Om het hoofddoel te bereiken willen we werken aan 5 opgaven.

Hieronder volgt een korte weergave van de inhoud en het doel van de opgaven.

1. *Vitaal & bruisend voorzieningenhart van de wijk*.
   Het voorzieningenhart is het winkelcentrum, het wijkcentrum, de school en de sporthal samen. Uit de enquête komt naar voren dat inwoners een bezoek aan één van de voorzieningen combineren met een bezoek aan een ander. Bijvoorbeeld iemand die de kinderen naar school brengt gaat daarna naar het wijk- of het winkelcentrum. Dit zogenoemde combinatiebezoek willen we graag behouden.
   Ook komt uit het onderzoek naar voren dat de twee leefstijlen 'aqua' (organiseert graag) en 'lime' (volgt en doet graag) in de wijk elkaar bij de voorzieningen ontmoeten. Dit biedt een kans om de samenwerking tussen de leefstijlen te vergroten.
   We zien voor de toekomst een compact, compleet en comfortabel voorzieningencentrum voor ogen waar kinderen naar school gaan, men elkaar ontmoet, samen een kopje koffie drinkt en waar ruimte is voor eerstelijnsvoorzieningen en woonzorglocaties voor ouderen zijn toegevoegd. De fysieke uitwerking van deze opgave komt in samenhang met de routekaart terug in de gebiedsvisie.
2. *Samen maken wij de wijk*.
   Uit het onderzoek komt naar voren dat de vitaliteit van een aantal buurten rond het voorzieningenhart afneemt als we daar niks ondernemen. Ook hebben we gemerkt dat de wijk een lage sociale cohesie heeft. Nadeel hiervan is dat men elkaar wel wil helpen, maar dat dit niet altijd van de grond komt, omdat men elkaar niet zo goed kent. Om hier verbetering in te brengen willen

we samen met inwoners werken aan ontmoeten en samen dingen doen. Hierbij denken we onder andere aan een maatjesproject en meer (laagdrempelige) ontmoetingsplekken in de wijk. Voor de (hele) lange termijn zien we een all inclusive wijk voor ons (daarin werkt de gemeenschap samen op allerlei alle aspecten van het leven zoals goed wonen, zorg, werk, recreatie, lagere energierekening). Met de inzet op deze opgave creëren we de randvoorwaarde voor het slagen van het hele project, omdat hiermee het project nog meer van de inwoners wordt.

3. *Meer diversiteit in de buurten rondom het Hart van Zuid*.
   Uit de gesprekken met de samenwerkende partners komt naar voren dat het behoud van de basisschool en kinderopvang essentieel is voor de levendigheid van het voorzieningengebied. De school trekt ouders naar het voorzieningenhart, die vervolgens hun boodschappen doen, of naar het wijkcentrum gaan. De kinderen spelen lekker op het schoolplein. Om de school te behouden is gebruik door inwoners uit verschillende buurten in Wijchen Zuid een voorwaarde, anders wordt het aantal leerlingen te laag. De school en de schoolomgeving dienen daarom aantrekkelijk te zijn voor alle leefstijlen in de wijk.
   Om hier een boost aan te geven is meer diversiteit van inwoners rond de school een oplossing. Daarom gaat deze opgave vooral over meer diversiteit van woningen en inwoners. Hiermee verduurzamen we ook de gewenste sterke sociale structuur in de wijk. Voor de korte termijn is al gestart met het meer verspreid toewijzen van woningen voor urgente woningzoekenden. Voor de (middel)lange termijn denken we aan het toevoegen van beschut wonen, het huisvesten van middeninkomens en starters op de woningmarkt.
4. *Een kwaliteitsslag van de leefomgeving*.
   Uit het onderzoek komt naar voren dat inwoners zeer begaan zijn met hun leefomgeving en graag zien dat die er netjes en verzorgd uitziet. Daarom gaat deze opgave over een leefomgeving waar het prettig vertoeven is, die schoon, heel en veilig is. Dit pakken we op samen met inwoners. Voor de korte termijn is al gestart met o.a. de aanpak van het zwerfafval en het tunneltje. Uit het onderzoek en diverse gesprekken met bewoners komt naar voren dat het tunneltje voor langzaam verkeer als onveilig wordt ervaren. Om hier wat aan de doen zijn de struiken bij het tunneltje gesnoeid en is de verlichting gemaakt. Om het tunneltje een prettiger uitstraling te geven gaan de kinderen van de samenwerkingsschool Het Zuiderpad het tunneltje opvrolijken onder begeleiding van de graffitikunstenaar, van de parkeergarage bij het station en de tunnel in Wijchen Noord. De tunnel is een belangrijke verbinding voor fietsers en voetgangers onder de drukke Zuiderdreef door. Het verbindt het voorzieningenhart met Abersland en de daar achter liggende buurten.
   Voor de lange termijn denken we aan nieuwe manieren van samenwerken voor beheer en onderhoud van het openbaar groen.
5. *Duurzame wijk*.
   Voor deze opgave zien we kansen voor de Wijk van de toekomst. Dit is een gasloze wijk waar ook gewerkt wordt aan de opbouw van een nieuwe basis voor warmtevoorziening. De provincie Gelderland is op zoek naar pilotwijken. Wijchen Zuid zou er één van kunnen zijn.
   Daarnaast zien we mogelijkheden voor het verduurzamen van woningen, o.a. in samenspraak met de woningcorporatie. Voor de korte termijn denken we bijvoorbeeld aan maatregelen voor klimaatadaptie en leiden we inwoners uit

de wijk op tot energiecoach. De coach kan met andere inwoners in gesprek over het verbeteren van zijn/haar energieverbruik.

1.3 *We doen separaat voorstellen voor nadere kosten binnen de opgaven.*
Niet alle voorstellen in de routekaart zijn nu al geschikt voor uitvoering. Bovendien kunnen er nog nieuwe ideeën ontstaan en niet alles hoeft morgen al uitgevoerd te worden. Dit geldt met name voor de middellange en lange termijn. Voor de kosten die hieraan verbonden zijn zoeken we breed naar financiering. Hierbij kunt u denken aan subsidies en bijdragen van de partners. Daarnaast zal de gemeente als partner ook bijdragen. Voorstellen voor uitvoering van afzonderlijke onderdelen van de routekaart 'Toekomst Hart van Zuid' leggen we voor ter besluitvorming.

1.4 We kunnen starten zonder eerst een wijkontwikkelingsplan op te stellen.
In de beslisnota van 21 december 2017 gingen we ervanuit dat de routekaart alleen globale ambities zou opleveren. Van grof naar fijn werkend zouden in een wijkontwikkelingsplan concretere plannen worden opgeschreven om tot uitvoering te brengen.
Echter, de routekaart geeft voldoende houvast om met inwoners en professionals (nadere) ambities uit te werken of tot uitvoering te brengen. Daarom vragen we nu direct een uitvoeringsbudget aan.
Mede dankzij de grote schat aan informatie uit de onderzoeken kunnen we de integrale wijkaanpak eerder opstarten. Daarmee komen we tegemoet aan de enthousiaste professionals en inwoners die nu vooral snel en concreet aan slag willen in de wijk. Daar zit de energie en dat faciliteren we graag.

2.1 De wijk heeft een tijdelijke extra duw in de rug nodig voor duurzame leefbaarheid.
In de toekomstbestendige wijk is goede leefbaarheid een structurele kwaliteit. Om tot duurzame leefbaarheid te komen is eigenaarschap en goede organisatiegraad bij wijkbewoners een vereiste en minimale extra inzet van overheid of hulpinstanties (we willen van hoge inwonersparticipatie naar lage overheidsparticipatie). Er zit energie, commitment en welwillendheid in de wijk. Op het gebied van initiatieven, ondernemerschap, samenwerking en samenzijn moeten er nog veel verbindingen worden gelegd. Wijchen Zuid heeft daar hulp bij nodig. We vragen een uitvoeringsbudget aan voor de eerste twee jaren van de wijkaanpak om duurzame leefbaarheid op gang te brengen. Meervoormekaar neemt de uitvoering op zich. Het bedrag dekt de extra werkzaamheden die men voorziet.
Na twee jaar evalueren we de resultaten en stellen we opnieuw vast welke inzet nodig is.

3.1 Een complex project als Hart van Zuid vraagt om extra capaciteit.
Hart van Zuid is een complex project met veel spelers, veel en soms grote belangen en investeringen. We hebben iemand nodig die de opgaven een stap verder brengt en koppelt aan een trekker, dus verbindingen legt, in- en extern. Inzet met name in de beginfase is essentieel om de energie vast te houden, partijen verbonden te houden en nieuwe partijen te binden. Zodra een en ander loopt, verwachten we dat de inzet afneemt.
Daarnaast is het voor geen van de samenwerkende partijen handig om de rol van programmamanager op zich te nemen, omdat hij daarmee twee petten op heeft: die van neutrale partij die boven de partijen hangt en deelnemer.

Daarnaast vraagt de wijkbrede aanpak met verschillende opgaven, betrokken partijen, inwoners en professionals om veel communicatie inzet; exceptioneel meer dan in onze andere projecten. Hiervoor is extra capaciteit nodig.

4.1 Hiermee sluiten we aan bij de systematiek van dit jaar.
De begroting biedt, zoals het er nu uitziet, geen ruimte voor nieuw beleid. Overige aanvragen voor nieuw beleid worden ook afgewogen in de begrotingsvergadering voor het jaar 2020. Door genoemde budgetten hier aan toe te voegen is een integrale afweging mogelijk.

Tegenargumenten en risico's

1.1 De definitieve routekaart is nog niet breed teruggekoppeld aan de inwoners.
De routekaart is mede tot stand gekomen met inzet van inwoners die betrokken zijn geraakt bij het project. De definitieve routekaart is echter nog niet breed bekend gemaakt onder alle inwoners. Dit willen we zo spoedig mogelijk doen na uw besluit. Mocht dit tot nieuwe suggesties leiden dan is hiervoor nog voldoende ruimte voor de korte en middellange termijn.

1.2 Er is geen vastgesteld kader voor het uitvoeringsprogramma.
We hebben geen wijkontwikkelingsplan gemaakt met kaders of leidraden voor de (integrale) kwaliteit, proces en haalbaarheid voor werkzaamheden in de wijk. Toch biedt de routekaart *'Toekomst Hart van Zuid'* voldoende houvast. Het is een meer dynamisch document met ruimte voor doorontwikkeling.
Veel voorgestelde verbeteracties moeten nader worden onderzocht op inhoud, haalbaarheid en prioritering. Dat kan leiden tot aparte besluitvorming (op investering). Overigens liggen zeker niet alle onderwerpen vanzelfsprekend op het bordje van de gemeente.

2.1 Is de tijdelijke (kleine 2 jaar) extra inzet voldoende voor structurele verbeteringen?
We streven ernaar de wijk op verschillende fronten een boost te geven om zelfredzaamheid en samenredzaamheid te vergroten. Dit legt de basis voor een sterke sociale wijk nu en in de toekomst. Het is niet de bedoeling om structureel extra inzet te plegen. Echter, concrete sociaal-maatschappelijke successen zijn vooraf niet goed te onderbouwen. Indien verlenging van extra inzet gewenst is, zal hiertoe een voorstel aan uw raad worden voorgelegd.

3.1 Het subsidietraject loopt nog.
We kunnen nog niet met zekerheid zeggen of de beoogde subsidies toegekend worden. Om de planning niet te frustreren stellen we voor het risico van het (deels) niet verkrijgen van de subsidie vooraf af te dekken uit de algemene reserve.

Financiële gevolgen

Samenvattend is het totaalbedrag van de kosten genoemd in deze beslisnota voor 2020 155k en voor 2021 is dat 125k.
Er is kans op aanvulling van een subsidieprogramma voor procesbegeleiding voor leefbaarheid in wijken begin 2020. Mocht subsidie beschikbaar komen, dan wordt dit in mindering gebracht op de onttrekking uit de algemene reserve.
De wijkontwikkeling is een meerjarige dynamisch proces waarbij de kans aanwezig is dat ook na 2021 extra gemeentelijke inzet van mensen en middelen noodzakelijk is. De

werkelijke behoefte is nu nog niet scherp te bepalen. Na 1,5 tot 2 jaar worden de resultaten geëvalueerd. We kiezen er daarom voor nu nog geen reserveringen te treffen.

Kosten uitvoering routekaart:	***2020***	***2021***
Uitvoering routekaart, opgaven 2 t/m 5 (exclusief opgave 1: gebiedsontwikkeling voorzieningenhart).	80K	80K
Programmamanagement uitvoeringsprogramma (inhuur): o.a. opbouw en sturing van programma's, organisatie, begeleiding en besluitvorming. *Communicatie*: extra inzet voor de uitvoering en gebruik van verschillende mediakanalen. Afdeling communicatie heeft geen capaciteit.	60K 15k	30K 15k
Totaal	**155K**	**125K**

Communicatie
Bij de uitvoering van de routekaart is intensief contact nodig met de wijk, buurt of individuele inwoners. Tevens dragen we positieve gebeurtenissen in de wijk meer uit. We gebruiken hiervoor verschillende media voor verschillende opgaven in de wijk. We maken met de samenwerkende partijen afspraken over herkenbare werkwijzen en ruimte voor maatwerk.
Er is een werkgroep Communicatie gevormd met de communicatie-adviseurs van Talis en Hazenberg Vastgoed (winkelcentrum) voor communicatie over het project. Verder is er een vrijwilligster die persberichten maakt over gebeurtenissen in de wijk.

Uitvoering of Vervolgstappen
Besluitvorming:
- Raadbesluit Routekaart 26 september 2019
- Raadbesluit Begroting 7 november 2019
- Start uitvoering routekaart 8 november 2019
- Raadsbesluit Gebiedsvisie Voorzieningenhart: 2e kwartaal 2020.

Uitvoering
In de verdere uitwerking van de opgaven zal per onderdeel helder worden wie als trekker gaat fungeren, welke verdere kansen voor samenwerking er zijn en op welke wijze eventuele kosten worden verdeeld.

Overigens: gestarte werkzaamheden binnen bestaande budgetten gaan ondertussen gewoon door.

Geheimhouding:
N.v.t.

Voorstel /Advies
N.v.t.

Toekomst Hart van Zuid

Gaat jouw hart ook sneller kloppen?

WIJCHEN.NL/HARTVANZUID

HARTVANZUIDWIJCHEN

hart van zuid
goed je te ontmoeten

INLEIDING

Eind 2016 klopten verschillende partijen bij de gemeente Wijchen aan om hun zorg te delen over ontwikkelingen in Wijchen-Zuid. De gemeente Wijchen heeft deze signalen opgepakt en de partijen uit het gebied bij elkaar gebracht. Samen is verkend wat er precies speelt rondom de voorzieningen en Wijchen-Zuid. Eind 2017 lag er een verkenningsverslag met als belangrijkste conclusie dat er zowel een noodzaak is om de voorzieningen in het centrum een impuls te geven als aan de slag te gaan met een positieve ontwikkeling van de buurten in Wijchen-Zuid. We zijn nu 1,5 jaar verder en hebben niet stil gezeten. Wat hebben we gedaan?

Wijkenquête en gesprekken met inwoners

De verkenningsgroep en gemeenteraad vonden het belangrijk om ook de inwoners van Wijchen-Zuid te vragen naar hun beeld van het imago en de leefbaarheid van de wijk. Dit heeft geresulteerd in een wijkonderzoek (juni 2018). Van de 3.300 huishoudens in Wijchen-Zuid hebben 799 huishoudens de vragenlijst ingevuld. Een hoge respons die de resultaten betrouwbaar maakt en bovendien waardevolle informatie oplevert over de wijk en haar inwoners. Ook de gesprekken met bewoners bij de veelvuldig ingezette pop-up partytent gaven belangrijke inzichten en ideeën.
Het 'onderbuikgevoel' van de verkenningsfase werd bevestigd waarbij er wel een zichtbaar verschil is tussen de verschillende buurten van Wijchen-Zuid. De buurten die rondom het winkelcentrum, de locatie Huissteden van basisschool Het Zuiderpad, wijkcentrum en overige voorzieningen liggen verdienen extra aandacht. Inwoners van deze buurten zijn minder tevreden over hun woon- en leefomgeving, de sociale leefbaarheid en het imago van de buurt. Ook de aantrekkelijkheid van het voorzieningenhart kan verbeterd worden. In eerste instantie voor de mensen uit Wijchen-Zuid, maar daarnaast ook voor mensen van buiten de wijk.

Samen bereiken we meer dan alleen

Samen met professionals van de gemeente Wijchen, Talis, Kans & Kleur, de Eerste Stap, het Wijkcentrum, MeerVoormekaar, ZZG en inwoners zijn we met de resultaten aan de slag gegaan. Waar mogelijk hebben we al 'snelle acties' uitgevoerd die bijdragen aan een betere wijk. Daarnaast hebben we in een aantal werksessies een plan gemaakt waarbij we voortbouwen op de kwaliteiten van de wijk en inspringen op daar waar het beter kan. Professionals en bewoners zien verschillende opgaven die bijdragen aan die toekomstbestendige wijk waar het prettig wonen en leven is.
Er ligt een toekomstplan met een mooie ambitie, opgaven en een aanpak waar we samen onze schouders onder willen zetten. Soms al heel concreet, vaak ook nog een plan dat samen verder ingevuld moet worden. We hebben elkaar nodig om hier een succes van te maken en met óns hart vóór Zuid, een bruisend Hart van Zuid te maken!

2. HART VAN ZUID

Wijchen-Zuid is een woonwijk gelegen aan de zuidelijke oever van het Wijchens Meer. De wijk is grotendeels in de jaren '80 gebouwd en bestaat uit 15 buurten met ieder hun eigen dynamiek. Over het algemeen wonen de bewoners hier met plezier.
Toch zie je een tweedeling in buurten waarbij vooral bewoners van de buurten De Ververt, Elsland en Diepvoorde (type 3) het minst tevreden zijn. Ook bewoners van Abersland, Hoogmeer, Huissteden en de Balgoijseweg (type 2) zijn minder tevreden over het imago van de wijk, de woon en leefomgeving en de sociale leefbaarheid. Een deel van het woningbezit is hier inmiddels gerenoveerd, maar dat geldt nog niet voor de gehele wijk. Vervuiling van het openbaar gebied is voor veel mensen een doorn in het oog. De buurten zijn stenig en er zijn weinig parkjes of andere ontmoetingsplekken. De leefbaarheid staat hier onder druk. Dit geldt niet voor de buurten Zesakkers, de Grippen, de Weertjes, Oudelaan, Zevendreef, Sluiskamp, Kronenland en de Geer (type 1) waar bewoners tevreden zijn. Zij waarderen hun buurt, voelen zich thuis en verwachten dat anderen ook positief zijn over hun wijk. In deze buurten is het aantal sociale huurwoningen minder en vind je huur en koop in verschillende prijsklassen waardoor de samenstelling van de wijk divers en in balans is. Ook ligt het gemiddelde inkomen hoger in deze wijken.

3. AMBITIE HART VAN ZUID

Hart van Zuid - Gaat jouw hart ook sneller kloppen?

Het is zomer, september 2029 en Wijchen-Zuid ligt er zonnig en groen bij. Op diverse plekken in de wijk zijn inwoners en professionals bezig met de voorbereidingen voor het Hart van Zuid feest. 10 jaar na het officiële startschot 'Hart van Zuid' is het tijd om feest te vieren en stil te staan bij wat er de afgelopen jaren is gebeurd. Inwoners voelen zich thuis in hun wijk waar ze elkaar ontmoeten en groeten. Het is er schoner en groener dan 10 jaar geleden. Op verschillende locaties in de wijk zie je ontmoetingsplekken en fijne routes om te wandelen en te fietsen. Het hoogtepunt is een wijkcafé in het voorzieningenhart waar jong en oud samenkomt. Hier staat het bakje koffie klaar, er is aandacht voor elkaar en er is gebeuren leuke dingen en verenigingen en bewonersinitiatieven hebben er hun plek. Het wijkcafé is onderdeel van het voorzieningenhart, met een mooi winkelcentrum, een bruisende school, kinderopvang en een gezondheidscentrum. De inwoners die hier beschermd en beschut wonen drinken graag hun bakje koffie samen met de bezoekers van het wijkcafé.

De bewoners zijn trots op hun wijk. De woningen zijn opgeknapt in de afgelopen jaren en levensloopbestendig, comfortabel en duurzaam. Door de goede samenwerking met inwoners, organisaties werkzaam in zorg, welzijn en gezondheidszorg wonen mensen langer thuis en krijgen zij een helpende hand. Inwoners nemen eigen initiatief om de wijk te verbeteren en weten de weg te vinden naar de professionals in de wijk voor ondersteuning. Het positieve imago, de sfeer en de opgeknapte en nieuwe woningen trekken steeds meer nieuwe inwoners. Doordat er nu meer verschillende mensen in de wijk wonen is de draagkracht versterkt en zijn er meer ideeën die de wijk ten goede komen. En dat voel je.

Laat het feestje maar beginnen!

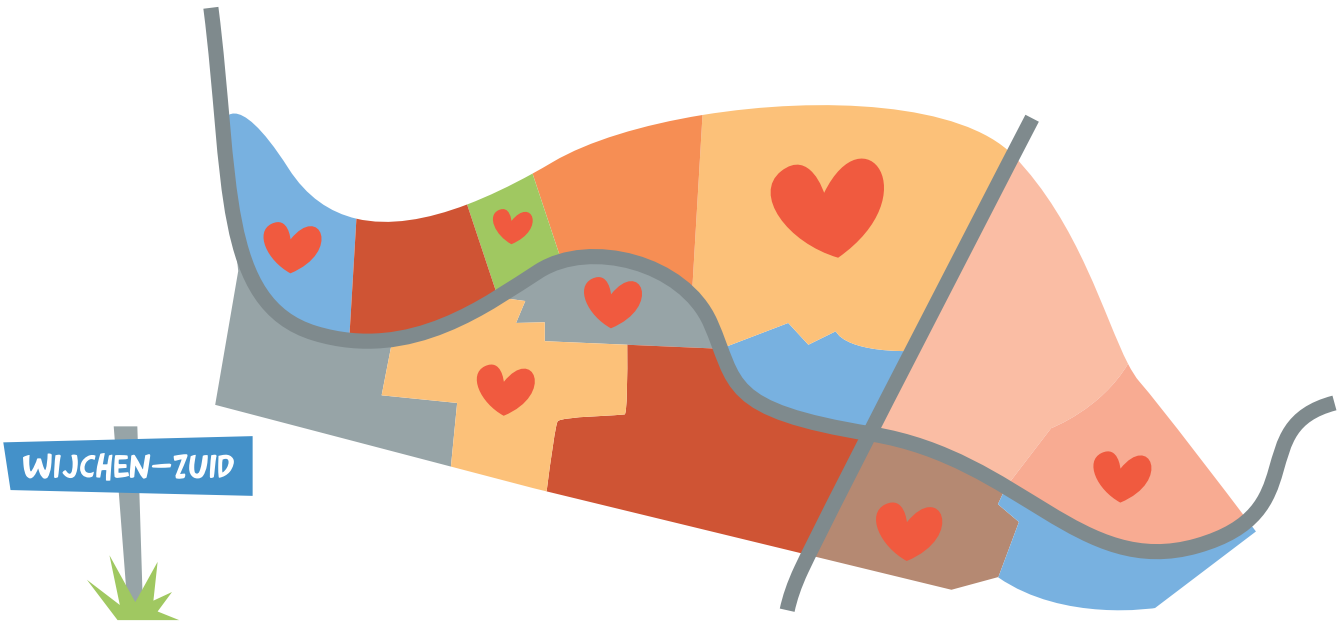

4. ONZE OPGAVEN

Wij zien een aantal opgaven die bijdragen aan onze ambitie. We hebben daarbij aandacht voor de sociale leefbaarheid, de woon-en leefomgeving en het voorzieningenhart.

Opgave 1

Vitaal & bruisend voorzieningenhart van de wijk

Wat is er nu?

Wijchen-Zuid beschikt over een goed maar versnipperd voorzieningenhart met een winkelcentrum, een wijkcentrum, een school en sporthal. De gebouwen staan met de achterkanten naar elkaar waardoor verkeersafwikkeling tussen de gebouwen niet goed is. Iedere voorziening heeft zijn eigen uitdagingen.
De voormalige basisschool 't Palet had te maken met een terugloop van het aantal leerlingen door demografische ontwikkelingen en de beeldvorming over de buurt Huissteden, waarin de school stond.
De school is inmiddels gefuseerd tot samenwerkingsschool het Zuiderpad, maar de schoollocatie in Huissteden blijft onveranderd een aandachtspunt. Het wijkcentrum wordt weliswaar goed gebruikt maar is een gedateerd en gesloten gebouw.
Er is onvoldoende ruimte voor nieuwe initiatieven en het bereikt een deel van (de kwetsbare) wijkbewoners niet.
Het gebouw nodigt niet uit voor een gezellig kopje koffie, een praatje of een hulpvraag.
Het winkelcentrum heeft onderzoek gedaan naar de wensen van haar klanten. Hieruit komt naar voren dat de aantrekkelijkheid verbeterd wordt door o.a. een breder winkelaanbod en een ontmoetingsplek te realiseren.
De sporthal wordt minder gebruikt, mede door de terugloop van het leerlingenaantal van de basisschool en beperkte bruikbaarheid voor andere organisaties.

Hoe ziet de wijk er over 10 jaar uit?

Het voorzieningenhart is een plek waar mensen elkaar ontmoeten, recreëren en ondersteuning krijgen bij hulpvragen. Een plek waar mensen hun dagelijkse boodschappen doen in een compleet, compact en comfortabel centrum. Een plek waar de bewoners uit de gehele wijk graag hun kinderen naar school en de kinderopvang brengen en waar ze terecht kunnen voor zorg en waar woonzorglocaties voor ouderen zijn toegevoegd. Een plek die inspringt op de vraag vanuit de wijk.
Door de fysieke aanpassingen liggen de voorzieningen dichter bij elkaar en is de omgeving aantrekkelijker. De onderlinge samenwerking tussen partijen is goed en door de gezamenlijke energie is het voorzieningenhart nog meer een bruisende plek in de wijk.

Wat gaan we doen?

We onderzoeken en ontwerpen samen met de betrokken organisaties, professionals en inwoners hoe we het voorzieningenhart weer vitaal en bruisend maken. We hebben daarvoor van allerlei kanten informatie opgehaald: dromen, ideeën, kansen, verbeterpunten, wensen en eisen.

De (toekomstige) behoeftes vertalen we in het voorzieningenhart ook naar programma's voor gewenste grotere fysieke ingrepen (denk aan sloop, bouw, verbouw). De haalbaarheid van investeringen, langdurig beheer, exploitatie en gebruik, zijn belangrijke zaken die verschillende investerende partijen moeten overeenkomen.

Binnen de huidige raadsopdracht van december 2017 is dit het onderdeel de 'Gebiedsvisie voor het voorzieningenhart'. De gebiedsvisie is nog niet gereed voor besluitvorming door de gemeente en ander organisaties. Enerzijds omdat we de werkzaamheden een periode op een laag pitje hebben gezet om de resultaten van de inwonersenquête Wijchen-Zuid af te wachten. Anderzijds willen de (investerende) partijen de financiële haalbaarheid van de planontwikkeling verder uitwerken alvorens zich te committeren aan de opgave. We richten ons op begin 2020 om in ieder geval tot (intentie-) overeenkomst te komen met de woningcorporatie en de winkelcentrumeigenaren.

Opgave 2:
Samen maken we de wijk

Wat is er nu?

Inwoners van Wijchen-Zuid zijn tevreden over hun wijk. Ze wonen er graag. Tegelijkertijd zien we dat van een aantal buurten rondom het voorzieningenhart vitaliteit afneemt. Sommige wijkgenoten doen in mindere mate mee aan de samenleving. Het aantal huishoudens met een laag inkomen of een grote afstand tot de arbeidsmarkt is in enkele buurten hoger dan in de rest van de wijk. Dit geldt ook voor de werkloosheid en het aantal mensen met psychosociale problemen.

Uit het leefbaarheidsonderzoek blijkt dat de vergrijzing toeneemt en daarmee het aantal ouderen dat langer zelfstandig thuis blijft wonen. Eenzaamheid is een belangrijk aandachtspunt. Ook geven inwoners aan behoefte te hebben aan meer laagdrempelige ontmoetingsplekken en de nabijheid van zorg en welzijnsvoorzieningen.

Ondanks de tevredenheid van inwoners over hun wijk is uit het leefbaarheidsonderzoek gebleken dat Wijchen-Zuid en m.n. de buurten (Diepvoorde, Elsland, De Ververt, Abersland, Hoogmeer en Huissteden) achteruit gaan, als we daar niks ondernemen. Inwoners geven aan dat het imago van deze buurten beter kan. Deze bevindingen worden ook onderschreven door organisaties werkzaam in de wijk.

Hoe ziet de wijk er over 10 jaar uit?

Wijchen-Zuid is een wijk waar oog is voor elkaar en waar iedereen die wil meedoet, waar extra aandacht is voor de mensen die het moeilijker hebben of minder aansluiting vinden bij de wijk. Een wijk waar ontmoeten en groeten vanzelfsprekend is, iedereen zich thuis voelt en we samen kunnen blijven wonen door de zorg voor elkaar. Een wijk waar fysieke ontmoetingsplekken zijn, waar de omgeving uitnodigt tot beweging.

Een wijk met een vitale mix aan bewoners: er wonen mensen van verschillende leeftijden, achtergronden, gezinssamenstellingen, inkomensniveaus, in huur- en koopwoningen. Al deze mensen doen mee en voelen zich betrokken en thuis in de wijk.

Wat gaan we doen?

De Buurgereedschapskist

Met inwoners en betrokken partners ontwikkelen we een gereedschapskist met een variëteit aan projecten en initiatieven. Door te kijken welke gereedschap voor een bepaalde straat of groep nodig is wordt maatwerk mogelijk. We richten ons zowel op een buurt, een straat als het individu met als doel de zelfredzaamheid van individuele bewoners en de samenredzaamheid van de buurt te vergroten. Deze gereedschapskist wordt in 2019 gevuld en in de komende jaren aangevuld of vervangen afhankelijk van de vraag. Zowel inwoners als professionals zijn bekend met het aanbod.

Een greep uit het 'gereedschap':

✓Maatjesproject

voor inwoners van de wijk die kwetsbaar zijn en/of nieuw zijn (ouderen, mensen met psychosociale problematiek, mensen uit de zorg, nieuwkomers): de coördinatie ligt bij MeerVoormekaar die inwoners aan een maatje uit de buurt koppelt.

✓Welzijnsbezoeken ouderen 70+

MeerVoormekaar bezoekt ouderen met de vraag of ze prettig in de wijk wonen, wat ze nog willen en nodig hebben, om ze daar waar nodig of behoefte is te verbinden aan een netwerk in de wijk.

✓ken je buur

Talis bezoekt haar huurders op de bonnefooi om zo eens in gesprek te gaan en te horen wat huurders zoal willen, zonder dat daarvoor iets aan de hand moet zijn.
De vragen van huurders worden zowel op individueel als op buurtniveau opgepakt. Hierbij wordt nauw samengewerkt met samenwerkingspartners zoals MeerVoormekaar en het Sociaal Wijkteam.

✓Buur-boost

Voor buren met een goed idee. We verbeteren de sociale leefbaarheid door samen met inwoners aan de slag te gaan met snelle resultaten die de leefbaarheid in de wijk verbeteren en de onderlinge samenhang vergroten. We combineren dit met het verbeteren van de kwaliteit van de openbare ruimte (zie opgave 4). Inwoners kunnen een beroep doen op ondersteuning van de partners om de ideeën mogelijk te maken met advies, handen en euro's (moestuin, kliko's, gevelgroen, speeltuin, etc.).

✓Buurtbemiddeling

Dit project loopt al enige jaren in Wijchen. Buurtbemiddeling bemiddelt bij ruzies tussen buren. De bemiddelaars zijn vrijwilligers uit Wijchen. Het project wordt gefaciliteerd door MeerVoormekaar, Talis en de gemeente Wijchen.

✓Buurtapp

Inwoners helpen elkaar met boodschappen of andere kleine klusjes.

Ontmoet en groet

✓We willen meer laagdrempelige ontmoetingsplekken in de wijk. Dit kan in de vorm van speelplekken, parkjes en bankjes zijn, maar ook door het realiseren van gezamenlijke ideeën en initiatieven. De partners van Hart van Zuid stimuleren deze ontmoetingsplekken en gezamenlijke initiatieven en maken dit mede mogelijk.

✓We zien een kans in het samen werken en ontmoeten vanuit een gezamenlijke plek in het voorzieningenhart waar inwoners en professionals elkaar makkelijk kunnen vinden en waar het aanbod op maat is.

✓Een ontmoetingsplek in de vorm van een laagdrempelig café al dan niet opgezet door inwoners zelf, een maatschappelijk ondernemer of als onderdeel van het wijk- of winkelcentrum.

Gezondheid, Zorg en Welzijn samen aan zet

Vanuit inwoners maar ook vanuit professionals is er een vraag om meer samen én preventief te werken aan welzijn en gezondheid. Welke kansen liggen er? Zijn er nieuwe concepten te vinden waardoor mensen eerder aansluiting

vinden in de wijk, ondersteuning of hulp krijgen en daardoor later niet aan hoeven kloppen bij de zorg? Hoe vinden inwoners de weg naar het aanbod? Welke kansen liggen er als er een nieuwe multifunctionele accommodatie komt? We ontwikkelen samen een plan voor de wijk en het voorzieningenhart waar gezondheid, welzijn en zorg samenwerken en focussen op preventie, op meedoen en op slim samenwerken. De bijdrage voor dit plan komt van inwoners, apotheek, huisartsen, MeerVoormekaar, Rondom Wijchen, GGD, Kans en Kleur, Talis, HAN Spark Centre, Wijkcentrum en gemeente.

Meer verbinding en ontmoeting

In onze wijk hoef je niet eenzaam te zijn. We stimuleren contact op verschillende manieren:

✓We realiseren een fysieke leefomgeving die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten

✓We realiseren een natuurlijke loop naar het wijkcentrum als je naar andere voorzieningen gaat

✓We stimuleren spontane en georganiseerde ontmoetingen en plekken om even te zitten

Kortom we zorgen voor een centrale fysieke ontmoetingsplek én verbindingen tussen mensen in de buurt (samen iets doen dichtbij hun huis/straat). Dat versterkt elkaar!!!

Armoedepreventie

Armoede is vaak een gevolg van meerdere (complexe) factoren en vraagt om een brede aanpak. We zorgen dat inwoners weten waar ze moeten zijn als er sprake is van armoede en we geven vooral voorlichting advies en/of tips. Een voorbeeld is hoe je met weinig middelen toch goedkope en gezonde maaltijden kan maken.
Hoe je kinderen kan leren omgaan met zakgeld en de besteding daarvan.

Deeleconomie

We stimuleren de deeleconomie (samen gebruiken/samen inkopen). We maken het samen delen makkelijk en onderzoeken de mogelijkheden voor parkeerplaatsen en app's voor deelauto's/collectieve inkoop zonnepanelen, etc.

Opgave 3:

Meer diversiteit in de buurten rondom het voorzieningenhart

Wat is er nu?

Inwoners van Wijchen-Zuid zijn over het algemeen tevreden over hun wijk. Toch blijkt uit het leefbaarheidsonderzoek en de ervaringen van professionals dat de kwetsbaarheid van de wijk toeneemt. Dit komt mede door de veranderingen in het toewijzen van sociale huurwoningen. De woningen met de laagste huurprijs gaan naar mensen met het laagste inkomen en vanuit de extramuralisatie in de geestelijke gezondheidszorg komen er meer mensen met persoonlijkheidsproblematiek in de buurten te wonen. Het gaat dan vooral om de buurten rondom het voorzieningenhart die een eenzijdige samenstelling hebben. We zien dat hier relatief veel mensen wonen met een laag inkomen, een grote afstand tot de arbeidsmarkt en dat de psychosociale problematiek onder inwoners hoger is.
In de overige buurten van Wijchen-Zuid zien we een ander type inwoner. Het inkomen ligt hoger en het woningaanbod is gevarieerder. Deze inwoners maken weinig gebruik van de wijkvoorzieningen zoals het wijkcentrum, terwijl dit een plek zou kunnen zijn waar de verschillende type inwoners van Wijchen-Zuid elkaar ontmoeten.

Hoe ziet de wijk er over 10 jaar uit?

Wijchen-Zuid heeft meer variëteit gekregen van inwoners per buurt, in woningen, in ontmoetingsplekken en voorzieningen, in stenen en groen. In het wijkcentrum komt een brede afspiegeling van de wijk samen, er is ruimte voor nieuwe groepen en initiatieven en er is een scala aan voorzieningen, van welzijn tot intramurale zorg. Er is een integraal kindcentrum met onderwijs en opvang voor kinderen van 0 – 12 jaar waar verschillende type ouders en kinderen zich thuis voelen, gebouwd op een zichtlocatie. Samen zijn we sterker en bereiken we meer dan ieder

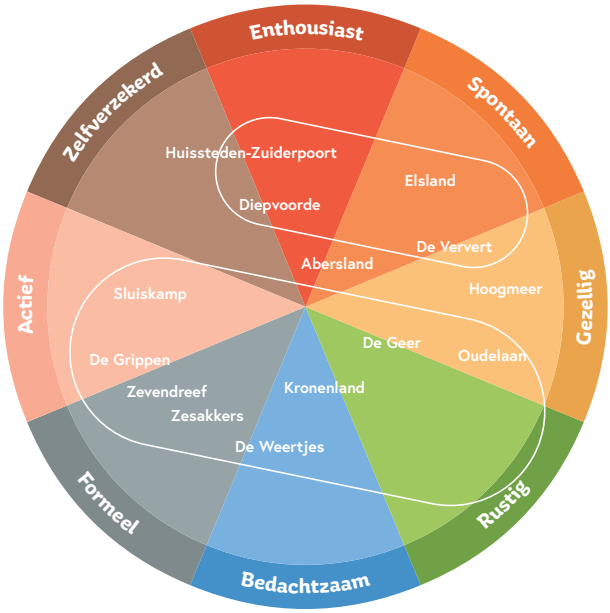

fig. 1 De leefstijlen in de buurten van Wijchen-Zuid

voor zich. Huizen zijn aangepast en er zijn nieuwe, andere type woningen gebouwd en er is meer ruimte voor groen. Er is een groter aanbod in 'beschut wonen' in lijn met de behoefte in de wijk. De wijk met veel verschillende inwoners is levendig en leefbaar.

Wat gaan we doen?

Wij willen de kwetsbaarheid van deze buurten verminderen door onder andere de sociale samenhang en de diversiteit onder bewoners te vergroten. We doen dit door te investeren in straten en buurten waar de leefbaarheid onder druk staat. Maar we kijken ook naar de mogelijkheden om via de woningvoorraad een bijdrage te leveren. We maken een plan met verschillende maatregelen om hieraan bij te dragen. Wat we in ieder geval al gaan doen is:

Onderzoek

We onderzoeken de mogelijkheden om via ingrepen in de woningvoorraad bij te dragen aan de diversiteit en weerbaarheid in de wijk. Daarbij kijken we naar verschillende interventies waaronder investeren in stenen, gebruik maken van de wetswijziging om middeninkomens te huisvesten, verkoop woningen, nieuwbouw koop, revitaliseren van bestaande bouw. Daarbij is extra aandacht voor plekken in de wijk waar de leefbaarheid onder druk staat.

Kwaliteitsimpuls woningen

We bouwen voort op de woonvisie van de gemeente Wijchen. We revitaliseren de bestaande bebouwing waardoor een gevarieerder woningaanbod ontstaat en huurwoningen een aantrekkelijker uitstraling krijgen. Dit doen we ook met nieuwbouw voor starters en middeninkomens, beschut- en beschermd wonen. We onderzoeken of er nieuwe concepten zijn die aansluiten bij de vraag (zoals bijv. tiny houses/ collectief opdrachtgeverschap/woongroepen/meer generatiewoningen, etc.).

Maatwerk in toewijzen en de weg wijzen

Door maatwerk in toewijzingsbeleid plaatsen we minder kwetsbare inwoners in straten of buurten waar de overlast en kwetsbaarheid het grootst is. Nieuwe bewoners heten we welkom en laten we de wijk zien. Je wordt voorgesteld aan de buren. Door deze binding hopen we dat mensen langer in hun buurt blijven wonen.

Opgave 4:
Een kwaliteits-slag van de leefomgeving

Wat is er nu?

Vooral de inwoners van de buurten rondom het voorzieningenhart hebben minder waardering voor de gesloten stenige ruimtelijke kwaliteit en het openbaar groen en zien vaker zwerfafval, hondenpoep en vernielingen. Deze buurten zijn minder ruim van opzet. Daarnaast geven inwoners ook vaker aan zich onveilig te voelen en hebben ze vaker te maken met criminaliteit, verwarde mensen en vandalisme.

Rondom het voorzieningenhart vraagt de verkeers-afwikkeling en het parkeren aandacht. In de wijk zijn door de jaren heen veel bomen verdwenen, omdat ze te groot werden en te dicht op de bebouwing stonden.

Hoe ziet de wijk er over 10 jaar uit?

Waar je ook buiten bent in Wijchen-Zuid, je vindt een prettige omgeving met verspreid in de wijk plekjes voor beweging, ontmoeting en groen. Elke plek is uniek. Deze zijn tot stand gekomen door eigen initiatief en betrokkenheid van inwoners. Inwoners hebben plekken geadopteerd en onderhouden ze. "Schoon, heel, veilig en prettig" is de standaard.

Wat gaan we doen?

Wij stimuleren een schone en veilige woonomgeving door de aanpak van de openbare ruimte en gebouwen en het tegengaan van verloedering en verrommeling. We zetten de werkgroep schoon en de groep vrijwilligers, evt. ondersteund met afvalcoaches, in om een gedragsverandering te realiseren tegen zwerfafval en vandalisme. We hebben speciale aandacht voor hangplekken van jongeren. De verkeersafwikkeling (bevoorrading, spanning fietser/voetganger), parkeerproblemen en stenige inrichting worden meegenomen in de plannen voor het voorzieningenhart en per blok/straat kijken we waar we de situatie kunnen verbeteren. Op markante plekken creëren we ruimte door sloop van gebouwen. Ook zorgen we voor prettige fiets-/looproutes tussen buurten, en van de buurten naar het voorzieningenhart.

Snelle acties, zichtbaar resultaat

Samen met bewoners bedenken we acties die snel en makkelijk uitvoerbaar zijn en die we samen oppakken.

Ook maken we de mogelijkheden die er zijn om de leefomgeving te verbeteren beter bekend bij de inwoners van Zuid. Zo zijn we al gestart met het verbeteren van de fiets/voetgangerstunnel tussen de Oudelaan en het voorzieningenhart. Kans en Kleur, De Eerste Stap, gemeente en vrijwilligers trekken hier samen in op. Ook is er een start gemaakt met het schoonhouden van de wijk.

Inventariseren prioriteitslocaties

Inwoners, gemeente, Talis en MeerVoormekaar brengen samen in beeld bij welke plekken en buurten wat aan de hand is waardoor de leefbaarheid onder druk staat.
We gaan samen aan de slag om oplossingen te zoeken en de leefbaarheid te verbeteren. We doen dit bijvoorbeeld met een wijkschouw en springen in op klachten en ideeën van inwoners/huurders. Buurtnetwerkers van MeerVoormekaar bedenken samen met inwoners een aanpak voor verbetering van hun straat/buurt.

Buurt-boost - Initiatief belonen

Inwoners die een idee hebben om hun eigen straat of buurt te verbeteren dat in lijn ligt met de gebiedsvisie, ondersteunen we door bijvoorbeeld 'vouchers' (tegoedbon voor een x-bedrag) ter beschikking te stellen.

Beheer en onderhoud openbare ruimte op maat (differentiatie per buurt):

We zoeken naar nieuwe manieren van samenwerken door bijvoorbeeld buurtbewoners te vragen waar de beheer- en onderhoudsprioriteit ligt in hun buurt en wat ze er zelf voor willen en kunnen doen. Daarnaast bieden we al de mogelijkheid om zelf een stuk openbaar groen te onderhouden.

Opgave 5:
Duurzame wijk

Wijk van de toekomst!

Wat is er nu?

Wijchen-Zuid is een woonwijk gebouwd in de jaren '80 met veel huur- en koopwoningen in verschillende prijsklassen. Ongeveer tweederde van de huurwoningen in de wijk is in het bezit van woningcorporaties. Woningcorporatie Talis wil haar woningbezit in en rond het Voorzieningenhart verduurzamen. ZZG wil een nieuw woon-zorgcomplex voor haar cliënten en trekt hierin samen op met Talis. De gemeentelijke gebouwen zoals het wijkcentrum, sporthal en de schoolgebouwen (Zuiderpad locaties Oudelaan en Huissteden) zijn gedateerd. Ook deze gebouwen zullen toekomstbestendig en duurzaam moeten worden. (Opgave 1 en opgave 5 zijn onlosmakelijk verbonden met elkaar zowel voor het voorzieningenhart als voor de wijk). Verder heeft de wijk een hoge bebouwingsdichtheid waardoor deze stenig oogt met veel groen aan de randen. Het is daarom belangrijk om aan de slag te gaan met klimaatadaptatie in de wijk.

Hoe ziet de wijk er over 10 jaar uit?

Over 10 jaar is Wijchen-Zuid hard op weg naar een duurzame wijk. Woningen zijn levensloopbestendig en er is voldoende gevarieerd woningaanbod om binnen de wijk wooncarrière te maken. Er is geanticipeerd op de vergrijzing in Wijchen-Zuid waardoor er voldoende andere vormen van wonen, al dan niet met zorg, zijn.
De energievoorziening is verduurzaamd en we hebben maatregelen genomen om ons aan te passen aan de veranderingen in het klimaat. Door deze maatregelen is het gezonder en plezieriger wonen en werken in de wijk. Er is veel groen en biodiversiteit in de wijk. Er is minder fijnstof in de lucht en bovendien is het er koeler in de zomer en is er minder verdroging en wateroverlast. Ook wordt er minder energie verbruikt.Daarnaast besteden we aandacht aan duurzame mobiliteit en zorgen we ervoor dat parkeren in balans is in de wijk en het voorzieningenhart.
Wijchen-Zuid is op weg naar een energieneutrale en klimaatbestendige woonwijk met een bruisend voorzieningenhart!

Wat gaan we doen?

Wijk van de toekomst

We onderzoeken of de gemeente aansluit bij het programma van de Provincie 'Wijk van de toekomst' dat zich richt op één van de hoofdthema's van de energietransitie in de gebouwde omgeving: de stapsgewijze afkoppeling van het aardgas van Gelderse wijken én de opbouw van een nieuwe basis voor warmtevoorziening. Daarmee maakt een Wijk van de Toekomst zich klaar voor de toekomst en wordt de wijk een plek waar mensen prettig wonen en werken, zowel betaalbaar als veilig en aardgasvrij, geschikt voor jong en oud, zonder wateroverlast of hittestress.

Duurzaamheid woningvoorraad

We kijken ook naar circulair hergebruik van materialen. Bestaande gebouwen worden verder verduurzaamd. De corporatie pakt de verduurzaming van woningen planmatig op. Particuliere woningenbezitters worden gestimuleerd mee te liften.

Klimaatmaatregelen

We gaan aan de slag met een aantal 'klimaatadaptatie maatregelen' en zoeken naar creatieve oplossingen voor de scheiding van het regenwater van het riool, het 'ontstenen' van de openbare ruimte en tuinen van inwoners.

Verlagen woonlasten

We leiden vrijwilligers (uit de wijk) op tot energiecoaches. Zij informeren andere bewoners over de mogelijkheden om energiemaatregelen te nemen in huis en zo de energielasten omlaag te brengen. Waar mogelijk combineren zij dit met adviezen over levensloopbestendig wonen.

5. ONZE AANPAK

Onze ambitie is dat Wijchen-Zuid een toekomst-bestendige wijk is met een toekomstbestendig voorzieningenhart: een duurzame, gezonde woonwijk waar we elkaar groeten en ontmoeten. Een wijk waar iedereen graag woont.

We hebben samen plannen gemaakt en gezocht naar kansen in de wijk. Daardoor staat er een mooie basis waar we samen op verder kunnen bouwen. Het is daarbij wel van belang om elkaar te blijven vinden en te zoeken naar nieuwe oplossingen en vooral aan de slag te gaan. We hebben nog niet alles uitgewerkt maar geloven dat het juist beter werkt als we dit samen doen. We gaan als het ware met elkaar op expeditie, weten waar we naar toe gaan, maar nog niet precies welke weg we nemen. Een mooi avontuur dus!

Hoe pakken we dat aan?

Samen aan de slag

We organiseren werkbijeenkomsten om samen met bewoners en stakeholders concrete plannen te maken voor de verschillende opgaven. Ook gaan we op buurt of straatniveau samen aan de slag. We maken elkaar enthousiast en trekken samen op in de uitvoering van de plannen.
Op deze manier zorgen we dat de plannen gebaseerd zijn op de behoefte in de wijk én op dat wat de partners kunnen bijdragen. Bovendien is het realiseren van draagvlak een van de belangrijkste voorwaarden voor succes.

Meer betrokkenheid en zeggenschap bewoners

Betrokkenheid en invloed van de inwoners is cruciaal voor het realiseren van de ambitie van Hart van Zuid.
Wij willen, met ondersteuning van MeerVoormekaar, bouwen aan een buurtstructuur en daarmee de betrokkenheid en invloed van inwoners vergroten.
Ook investeren we in zelfregie en weerbaarheid van inwoners, in meedoen aan de samenleving en in economische zelfstandigheid. We doen dit door het realiseren van slimme verbindingen tussen inwoners en partners in de wijk.

'follow the energy' & ruimte voor ideeën

Er zijn veel plannen en kansen om de leefbaarheid te verbeteren. We bepalen samen prioriteiten. We richten ons op plekken en initiatieven die het meest kansrijk zijn om aan te pakken, door een combinatue van de mate van urgentie en de energie vanuit betrokken inwoners en bieden de ruimte aan ideeën. De eerste voorbeelden kunnen anderen inspireren en enthousiasmeren om ook mee te doen.

Vliegwiel

We zien een kans in de pilot 'Wijk van de toekomst'.
Dit is een programmaregeling/subsidie van de provincie Gelderland. De aanpak en doelstelling speelt in op belangen van inwoners en betrokken partijen en biedt financiële middelen voor extra inzet op proces, techniek en inclusie. Om de wijk duurzamer te maken zullen alle belanghebbenden (op den duur) betrokken moeten zijn. We hebben elkaar nodig om keuzes te maken en beslissingen te nemen. De aanpak draagt bij aan het betrekken en motiveren van inwoners en aan de buurtstructuur die nodig is voor de andere opgaven.

Successen vieren voedt trots op de wijk

Voor het succes van Hart van Zuid is het van belang dat we goed laten zien wat we doen. Door samen aan de slag te gaan, mooie resultaten te boeken en onze successen te vieren zijn inwoners op de hoogte van wat er gebeurt. Bovendien draagt het bij aan een beter imago van de buurten rondom het voorzieningenhart. We willen trots op de wijk zijn.
We gaan ervan uit dat binnen een paar jaar nieuwe inwoners maar wat graag in onze wijk willen komen wonen.
Om dit te bereiken is er een communicatiegroep met vertegenwoordigers van de belangrijkste partners en een wijkjournalist die zorgt dat het nieuws gedeeld wordt op verschillende social-media kanalen. We hopen dat meer bewoners zich hierbij aansluiten. Om te zorgen dat we veel mensen bereiken zoeken we naar verschillende manieren om ons verhaal en onze successen te delen: filmpjes, vlogs, apps en in gesprek gaan met elkaar.

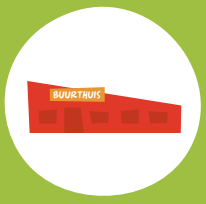

Hart van Zuid – Huis

Heel blij zijn we met ons Hart van Zuid – Huis. Een plek waar bewoners en professionals elkaar ontmoeten. Een plek van waaruit we werken, waar we onze plannen laten zien aan elkaar en de inwoners. Een plek waar we inwoners betrekken, enthousiasmeren en toetsen of we op de goede weg zijn en een plek waar we gewoon een bakje koffie drinken.

6. BETROKKEN PARTNERS

Hart van Zuid is het initiatief van een aantal partners. Samen met inwoners hebben we de vraag verkend, opgaven bepaald en de eerste plannen gemaakt. Iedereen vanuit zijn eigen rol en verantwoordelijkheid. We hebben elkaar nodig om de plannen verder uit te werken en te realiseren. Op ons pad komen we misschien nog meer initiatieven en partijen tegen die iets kunnen betekenen in onze ambitie.

De volgende partijen dragen bij:

De inwoners van Hart van Zuid zijn het kloppend hart. Zij weten wat nodig is, dragen bij aan de uitvoering van plannen en zijn medeverantwoordelijk voor het resultaat.

De gemeente Wijchen heeft in eerste instantie de regie gepakt en financieel bijgedragen om te komen tot een goed gedragen plan in de vorm van toekomstplan. Tegelijkertijd is zij ook deelnemer en heeft ze o.a. een verantwoordelijkheid als het gaat om de leefbaarheid in de wijk en fysieke ingrepen in de openbare ruimte, het wijkcentrum en de schoolgebouwen. De gemeente is bereid hierin te investeren. In de vervolgfase voelt de gemeente Wijchen zich verantwoordelijk voor een goede begeleiding van het proces. Zij zal hier, samen met andere partijen, aan bijdragen.

MeerVoormekaar is een belangrijke partner in het versterken van de betrokkenheid van bewoners. Zij heeft een regisserende rol in het realiseren van een buurtstructuur en het bijdragen aan de weerbaarheid van de wijk en haar inwoners. Ook vangt zij signalen op uit de wijk en legt nieuwe verbindingen. Als onderdeel van zorgcoöperatie Rondom Wijchen legt MeerVoormekaar de verbinding naar het welzijn en zorg. MeerVoormekaar vraagt naast haar reguliere uren extra tijd om samen met bewoners en andere partners deze taak op te pakken.

Woningcorporatie Talis is een belangrijke speler in de wijk. Het merendeel van de huurwoningen in Wijchen-Zuid is in het bezit van Talis. In het voorzieningenhart is Talis gevraagd zo'n 45 woonzorgeenheden voor de ZZG te bouwen. Ook is het haar ambitie om het bezit in Wijchen-Zuid te verduurzamen en de leefbaarheid te verbeteren waar nodig. Door samenwerking met verschillende partijen kan de impact vergroot worden.

ZZG Zorggroep ondersteunt mensen (ouderen) als het niet meer vanzelf gaat. Door de toenemende vraag naar passende woonvormen in de wijk ontstaat een tekort aan wooneenheden die hieraan voldoen. Omdat ZZG zorg en voorzieningen dicht bij de mensen biedt wil zij aan deze vraag voldoen. Ze heeft Talis gevraagd om 45 zorgwoningen te realiseren. Daarnaast draagt zij bij aan een vernieuwend woon/zorg/welzijn concept en goede voorzieningen op wonen en zorg in de wijk waardoor binding van mensen met hun leefomgeving blijft.

Samenwerkingsstichting Kans & Kleur is betrokken omdat de school Zuiderpad in Wijchen-Zuid staat. Sinds 1 augustus 2018 is Basisschool Het Zuiderpad de enige basisschool in de wijk met een locatie aan de Oudelaan en een locatie in Huissteden. Samenwerkingsschool Het Zuiderpad is ontstaan uit een fusie van basisschool de Boskriek en basisschool 't Palet. Vooral 't Palet had te maken met een terugloop van het aantal leerlingen door demografische ontwikkelingen en beeldvorming over de buurt Huissteden. Kans & Kleur zet zich ervoor in om de school te behouden voor Hart van Zuid. Hiermee wordt de school onderdeel van een groter aanbod van onderwijs, welzijn, sport en zorg. Ze draagt hiermee bij aan kansengelijkheid van kinderen in de wijk. Niet alleen door aanwezig te zijn in de wijk, maar ook met een interessant onderwijsconcept dat inwoners met verschillende achtergronden aanspreekt. Ook zet zij zich in om kleine verbeteringen in de wijk te realiseren samen met ouders, kinderen en andere partners in de wijk.

De Eerste Stap (kinderopvang, buitenschoolse opvang en peuterspeelzaalwerk) werkt nauw samen met de school aan de vorming van een integraal kindcentrum voor kinderen van 0–12 jaar. De Eerste Stap biedt innovatieve opvang van uitstekende kwaliteit. Kinderen krijgen de ruimte al spelend te ontdekken, nieuwe ervaringen op te doen en hun talenten te ontwikkelen. Zo bereiden we kinderen voor op een toekomst die we nog niet kennen. Ouders uit verschillende groepen brengen hun kinderen hier graag naar toe. Ook draagt De Eerste Stap samen met de kinderen en ouders bij aan kleine verbeteringen in de wijk.

Winkelcentrum Zuiderpoort is het hart van Wijchen-Zuid en biedt een gezellig en compleet winkelcentrum. De vastgoedeigenaar en ondernemers investeren in het winkelcentrum en de wijk en zorgen voor een bruisend hart samen met de andere voorzieningen. Voor hen is het van belang dat voorzieningen blijven, de omgeving schoon is en de wijk leefbaar.

Het Wijkcentrum Wijchen-Zuid is een ontmoetingsplek voor alle inwoners van Wijchen-Zuid. Het huidige wijkcentrum is gedateerd, het nodigt niet uit tot inloop, er is geen mogelijkheid voor een terras en er is te weinig ruimte om nieuwe groepen een plek te bieden. Zij wil daarom bijdragen aan een nieuw wijkcentrum op een goede plek, nieuwe energie en meer ruimte voor samenwerking met andere partijen. Zij wil graag onderdeel zijn van het nieuwe voorzieningenhart.

7. WAT IS ER NODIG?

Een belangrijke voorwaarde voor succes is de samenwerking tussen inwoners en partners. Maar we hebben natuurlijk meer nodig. We zoeken naar mogelijkheden om onze bestaande middelen slim in te zetten. Dat vraagt om anders denken en anders doen. Waar zit ruimte in de afspraken die we binnen de organisatie hebben gemaakt? We redeneren vanuit de vraag waarbij we zoeken naar wat wél kan!

Financiering

Vanzelfsprekend zijn de plannen voor Hart van Zuid veel groter dan wat binnen de reguliere middelen mogelijk is. Het vraagt vooral van de eigenaar van het winkelcentrum, Talis en de gemeente Wijchen om investeringen in het voorzieningenhart en het verduurzamen van de wijk. We zoeken niet alleen naar optimale oplossingen binnen de beschikbare middelen maar ook naar extra financiering via de Provincie Gelderland en Nederlandse fondsen.

Expertise

We maken gebruik van de beschikbare expertise bij de betrokken partners. Daar waar de expertise ontoereikend is trekken we deze extern aan. Dit gaat o.a. om de uitdagingen op het vlak van gebiedsontwikkeling, duurzaamheid en procesbegeleiding.

8. TOT SLOT

Dit toekomstplan vormt de basis om samen aan de slag te gaan. Het is een basis voor alle betrokken partners om het gesprek binnen de eigen organisatie aan te gaan en de benodigde middelen te realiseren.

De kern van deze visie wordt in een animatie en een praat-plaat samengevat, zodat we het verhaal kort & krachtig kunnen uitleggen en mensen betrekken bij Hart van Zuid. Deze twee producten zijn na de zomer gereed.

We willen graag aan de slag met inwoners en partners en met ons hart vóór Zuid, een bruisend Hart ván Zuid te maken!

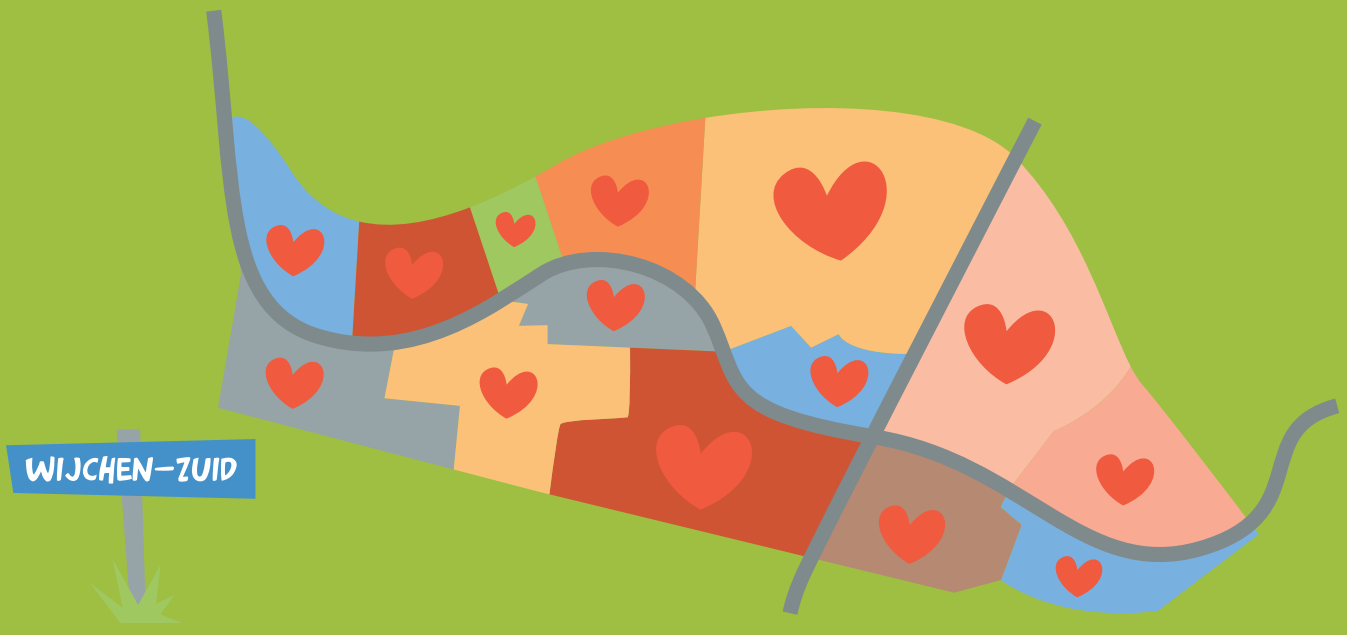

BETROKKEN PARTIJEN

MEER VOOR MEKAAR

WIJKCENTRUM WIJCHEN ZUID

ZZG zorggroep

de eerste stap kinderopvang

Met plezier samen groeien

INWONERS WIJCHEN-ZUID

winkelcentrum zuiderpoort

TALIS

samenwerkingsstichting KANS&KLEUR

Gemeente Wijchen

De Gemeenteraad van Wijchen

19 35611 Gebiedsvisie Hart van Zuid

Amendement 1

Kom tot verdeelsleutel als subsidie Hart van Zuid niet doorgaat

Amendement van de fracties van D66 en CDA
Eerste indiener amendement: Emmy Wittenberg
ingediend 26 september 2019

Ondergetekende stelt het volgende amendement voor:

Beslispunt 1b

Bij verkrijging van een subsidie die lager is dan de beoogde 40K, het verschil eveneens te dekken uit de algemene reserve.

te vervangen door:

Bij verkrijging van een subsidie die lager is dan 40k, een voorstel voor een verdeelsleutel voor te leggen aan de gemeenteraad.

Toelichting:
Een aanvullende subsidie van 40K voor voorzieningenhart Hart van Zuid is nog niet toegezegd. Als de subsidie niet doorgaat, wil het college dit krediet uit de algemene reserve verkrijgen. De algemene reserve van de gemeente Wijchen ligt echter vanaf 2020 onder de gewenste ondergrens.
Bij een dusdanig groot project, met meerdere grote belanghebbenden, is het realistisch dat de voorbereidingskosten worden verdeeld over de belanghebbenden. De gemeente Wijchen heeft reeds een grote voorinvestering gemaakt (150K + 40K uit de algemene reserve). Het is daarom tijd voor een financieel commitment vanuit de andere belanghebbenden.

Namens de fracties van

D66, Emmy Wittenberg
CDA, Jan Peters Sengers

De Gemeenteraad van Wijchen

19 35611 Gebiedsvisie Hart van Zuid

Amendement 2

Instellen van budgetplafond Hart van Zuid

Amendement van de fracties van D66 en CDA
Eerste indiener amendement: Emmy Wittenberg
ingediend 26 september 2019

Ondergetekende stelt het volgende amendement voor:

Aan Beslisnota Hart van Zuid - Voorzieningenhart
Toe te voegen beslispunt:

In te stemmen met een budgetplafond van 350K.

Toelichting:
Om grip te houden op de voorbereidingskosten stelt de gemeenteraad van Wijchen een budgetplafond op. Dit is samengesteld op basis van de onderstaande gegevens:

Investering	**Bijbehorend krediet**
Voorbereidingskrediet 2017	150.000
Voorbereidingskrediet 2019	40.000
Voorbereidingskrediet 2020	100.000
Voorbereidingskrediet 2021	50.000
Evt restant ivm vervallen subsidie	10.000
Totaal	350.000

Namens de fracties van

D66, Emmy Wittenberg
CDA, Jan Peters Sengers

De Gemeenteraad van Wijchen

19 35611 Hart van Zuid – Gebiedsvisie

Amendement 3

Geen zekerheid over je geld? Dan nu niets beloven!

Amendement van de fractie van Sociaal Wijchen
Eerste indiener amendement: Johan de Kievit
ingediend 26 september 2019

Ondergetekende stelt het volgende amendement voor:

Schrappen van beslispunt 2.

Toelichting
In de Perspectiefnota van juli 2019 wordt voor de begrotingsjaar 2020 een tekort van voorzien van ruim 1,2 miljoen euro. Daarom is het ongepast en onwenselijk om nu al een besluit te nemen over een indicatief voorbereidingskrediet. Geld vrijmaken voor het afronden van de gebiedsvisie van Hart van Zuid is goed, maar gezien de grote financiële onzekerheid voor de komende jaren moet het daar ook bij blijven!

Door beslispunt 2 te schrappen vervalt het dwingende karakter om in de begroting van 2020 een bedrag van 100.000 euro op te nemen voor de volgende planfase van de gebiedsontwikkeling.

Namens de fractie van

Sociaal Wijchen, Johan de Kievit

De Gemeenteraad van Wijchen

19 35611 Gebiedsvisie Hart van Zuid

Motie 1

Verdeelsleutel Hart van Zuid

Motie van de fractie van D66 Wijchen en CDA Wijchen
Eerste indiener motie: Emmy Wittenberg

De gemeenteraad van de gemeente Wijchen in openbare vergadering bijeen op 26 september 2019.

De gemeenteraad, gehoord de beraadslaging,

Constaterende, dat

1. In 2017 de gemeenteraad 150k heeft vrijgemaakt voor een Voorbereidingskrediet Hart van Zuid.
2. De wethouder aangaf dat dit voorbereidingskrediet zorgvuldig verdeeld is en er voldoende over is om te komen tot de routekaart én de gebiedsvisie (commissievergadering 17-1-19).
3. Er nogmaals 80k gevraagd wordt voor enkel de gebiedsvisie en dit meer dan de helft van het initiële voorbereidingskrediet is.

Overwegende dat,

1. In najaar 2016 verschillende partijen de gemeente Wijchen hebben benaderd over Hart van Zuid.
2. De gemeente Wijchen met andere partijen een gedeelde ambitie heeft voor voorzieningenhart Hart van Zuid.
3. De algemene reserve vanaf 2020 onder de gewenste ondergrens ligt.
4. Het onwenselijk is dat alleen de gemeente investeert in een voorbereidingskrediet.
5. De wethouder heeft aangegeven in gesprek te zijn over een verdeelsleutel. Hierover geen concrete afspraken bekend zijn en daarmee de raad geen zekerheid heeft.

Vraagt het college van B&W om:

1. Samen met de betrokken partijen te komen tot een verdeelsleutel voor voorbereidingskosten bij het voorzieningenhart Hart van Zuid, die recht doet aan het belang van de gemeente Wijchen.

en gaat over tot de orde van de dag.

Namens de fracties van

D66 Wijchen, Emmy Wittenberg
CDA Wijchen, Jan Peters Sengers

De Gemeenteraad van Wijchen

19 35611 Gebiedsvisie Hart van Zuid | **Motie 2**

Financiële doorkijk n.a.v. Hart van Zuid

Motie van de fracties van CDA Wijchen en D66 Wijchen
Eerste indiener motie: Jan Peters Sengers

De gemeenteraad van de gemeente Wijchen in openbare vergadering bijeen op 26 september 2019.

De gemeenteraad, gehoord de beraadslaging,

constaterende, dat:
- voorligt de beslisnota Hart van Zuid met een verwachte gemeentelijke investering van tussen 5 en 11 miljoen euro;
- de gemeentefinanciën door diverse oorzaken inmiddels onder druk staan en dit de komende jaren naar verwachting niet gaat verbeteren;
- de ambities van het college desalniettemin aanzienlijk zijn;
- ook op de agenda staan: Tussen Kasteel en Wijchens Meer, Renovatie Kasteel, MFA Speelhoeve, MFA Hernen, Kraanvogelstraat, Zwembad;
- de gemeenteraad hierdoor naar verwachting de komende jaren veel omvangrijke investeringsbeslissingen zal moeten gaan nemen;
- dat het onze fractie niet duidelijk is of de gemeente nog op verantwoorde wijze investeringsbesluiten kan aangaan;
- de gebruikelijke rapportagemomenten en begrotingen onvoldoende inzicht geven in de financiële gevolgen van deze ambities.

Roept het college daarom op:
- de gemeenteraad inzicht te verschaffen in de verwachte investeringen voor de projecten die in de pijplijn van het college zitten.
- een globale inschatting te geven van de daarbij behorende afschrijvingen en rentelasten voor de komende jaren.

en gaat over tot de orde van de dag.

Namens de fracties van
CDA Wijchen, Jan Peters Sengers
D66 Wijchen, Emmy Wittenberg

De Gemeenteraad van Wijchen

19 333984 Hart van Zuid – Routekaart

Amendement 4

Geen zekerheid over je geld? Dan nu niets beloven!

Amendement van de fractie van Sociaal Wijchen
Eerste indiener amendement: Johan de Kievit
ingediend 26 september 2019

Ondergetekende stelt het volgende amendement voor:

Schrappen van beslispunt 1, 2, 3 en 4.

Toevoegen nieuw beslispunt.

- Over dit collegevoorstel pas een besluit te nemen bij de raadsvergadering over de begroting 2020.

Toelichting
In de Perspectiefnota van juli 2019 wordt voor het begrotingsjaar 2020 een tekort voorzien van ruim 1,2 miljoen euro. Daarom is het ongepast en onwenselijk om nu al een besluit te nemen over een indicatief voorbereidingskrediet. Geld vrijmaken voor het afronden van de gebiedsvisie van Hart van Zuid is goed, maar gezien de grote financiële onzekerheid voor de komende jaren moet het daar ook bij blijven! Of er ook geld is voor de routekaart (uitvoering en programmamanagement 2020, samen 155.000 euro), is nu onzeker! Mocht het college van B&W in de begroting voor 2020 kans zien de genoemde bedragen op een verantwoorde wijze op te nemen, zou dat fantastisch zijn.
Met dit amendement vervalt het dwingende karakter van dit besluit.

Namens de fractie van

Sociaal Wijchen, Johan de Kievit

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	575
Extern Zaak ID	Z/19/035570
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	26 september 2019
Agendapunt	11
Omschrijving	35570 Extra middelen subsidie Rondom Wijchen 2018 - bespreken
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team WMO, jeugd en gezondheid
Eigenaar	Hessels, Will
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P6 Sociaal domein
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Burgers, T.T.M. (Titus)
Telefoonnummer steller	06-22863826
E-mail adres steller	w.hessels@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Beslisnota raad verhogen subsidie 2018 Rondom Wijchen 130819.pdf
Bijlage Beschikking herzien subsidie 2018 Rondom Wijchen.pdf

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Stukken gemeenteraad Wijchen	3 september 2019
Raad openbaar Wijchen	**26 september 2019**
Commissievergadering Wijchen	12 september 2019

Voorgesteld besluit

De gemeenteraad Wijchen besluit:

1. € 2.998.698 extra beschikbaar te stellen voor zorgbudgetten binnen de subsidie 2018 aan Rondom Wijchen.
2. € 752.681 beschikbaar te stellen voor bedrijfsvoeringskosten binnen de subsidie 2018 aan Rondom Wijchen.

Besluit (Aangenomen)

De gemeenteraad Wijchen besluit:

1. € 2.998.698 extra beschikbaar te stellen voor zorgbudgetten binnen de subsidie 2018 aan Rondom Wijchen.
2. € 752.681 beschikbaar te stellen voor bedrijfsvoeringskosten binnen de subsidie 2018 aan Rondom Wijchen.

Openbaar Zaaknummer: Z/19/035570

Beslisnota voor de Gemeenteraad Wijchen

Onderwerp: Extra middelen subsidie 2018 Rondom Wijchen

Voorgesteld besluit
De gemeenteraad Wijchen besluit:

1. € 752.681 extra beschikbaar te stellen voor bedrijfsvoeringskosten binnen de subsidie 2018 aan Rondom Wijchen.
2. € 2.998.698 extra beschikbaar te stellen voor zorgbudgetten binnen de subsidie 2018 aan Rondom Wijchen.

Aanleiding
Rondom Wijchen voerde in 2018 op basis van een subsidie voor ons lokaal de taken zorg uit zoals beschreven in de Wmo[1] en Jeugdwet. Uit de bij het college ingediende subsidieverantwoording 2018 blijkt nu een overschrijding van € 2.998.698 op zorgbudgetten en € 752.681 aan bedrijfsvoeringskosten. In totaal gaat het om een bedrag van € 3.751.379.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
10-01-2018	Subsidiebeschikking 2018 Rondom Wijchen, Zaaknummer Z/17/011754

Gewenst resultaat
Door verhoging van de subsidie 2018 zijn de gesubsidieerde activiteiten en daarmee gemaakte kosten voor Jeugdhulp en Wmo gedekt.

Argumenten
1.1 Verhoging van de subsidie 2018 aan Rondom Wijchen zorgt ervoor dat 2018 financieel kan worden afgesloten.
Met dit besluit wordt aansluiting gezocht met de definitieve jaarrekening 2018 van Rondom Wijchen en het college kan de subsidie vaststellen.

1.2 We zijn tevreden over de geleverde diensten van Rondom Wijchen.
Rondom Wijchen draagt zorg voor zorg en hulp zoals beschreven in de Wmo en Jeugdwet en de beschikking hiervoor van de gemeente Wijchen.

1.3 De overschrijdingen van het budget in 2018 waren onoverkomelijk.
Rondom Wijchen geeft onder andere de verbeterde toegang en bereik van doelgroepen als oorzaken van de overschrijding aan. Daarnaast wordt verwezen naar het landelijke beeld van overschrijdingen, met name bij de jeugdhulp. Want stijgingen van kosten zijn ook bij veel andere Nederlandse gemeenten aan de orde. De genoemde veronderstellingen van Rondom Wijchen vinden wij aannemelijk. Om deze reden stellen wij voor om het beschikbare bedrag voor de subsidie van 2018 te verhogen. Rondom Wijchen heeft tegen deze achtergrond inmiddels beheersmaatregelen ingevoerd.

[1] Niet de klassieke Wmo

Tegenargumenten en risico's

2.1 De verantwoording over de uitgaven en de daarbij behaalde beleidsinhoudelijke resultaten door Rondom Wijchen zijn nog niet van het gewenste detailniveau. Deze verantwoordingscyclus is momenteel volop in ontwikkeling.
2.2 Gezien de ontwikkelingen van afgelopen jaren moet rekening gehouden worden met een aanhoudende stijging van kosten voor Wmo en met name jeugdhulp.
2.3 De jaarrekening 2018 van Rondom Wijchen is nog niet definitief. De jaarrekeningcontrole 2018 Rondom Wijchen loopt nog. Wél is de verwachting dat het definitieve resultaat 2018 Rondom Wijchen conform de conceptstukken zal zijn.

Financiële gevolgen
Dit besluit heeft voor de gemeente Wijchen *geen* financiële gevolgen in 2019. In de reeds vastgestelde jaarrekening 2018 van de gemeente Wijchen is al volledig rekening gehouden met de hogere vaststelling van de subsidie 2018 Rondom Wijchen voor genoemd bedrag. Zie ook de informatienota 2D's 2018.
Rondom Wijchen heeft in 2018 na herziening (een aantal activiteiten* bleken niet onder de subsidie te vallen) € 10.307.854 aan subsidie ontvangen. Het totaalbedrag waarop we de subsidie willen herzien bedraagt nu € 14.059.233. Dit is € 3.751.379 hoger. Dit bedrag bestaat uit een overschrijding op de zorgbudgetten van € 2.998.698 en € 752.681 aan bedrijfsvoeringskosten in 2018. De bedrijfsvoeringskosten 2018 maken géén onderdeel uit van het tekort Rondom Wijchen 2018. Deze kosten, initieel geen onderdeel van de beschikking 2018, zitten reeds *budgetneutraal* in de jaarrekening 2018 van Rondom Wijchen. Ook in de jaarrekening 2018 van de gemeente Wijchen levert dit geen overschrijding op. Het betreft grotendeels de doorbelasting van de bedrijfsvoeringskosten 2D's Wijchen aan Rondom Wijchen zoals vastgelegd in de dienstverleningsovereenkomst.

*Dit betreft: *Arbeidsmatige dagbesteding, Veilig Thuis, Jeugdbescherming en jeugdreclassering (blok C2)*

Communicatie
Rondom Wijchen met een brief informeren na vaststelling subsidie door college van B&W.

Uitvoering of Vervolgstappen
Vaststellen van de subsidie 2018 Rondom Wijchen door het college van B&W en Rondom Wijchen hierover met een brief informeren.

Geheimhouding:

N.v.t.

Voorstel
Advies
Beschikbaar bedrag voor subsidie 2018 aan Rondom Wijchen verhogen met € 752.681 voor bedrijfsvoeringskosten en € 2.998.698 voor zorgbudgetten (totaal € 3.751.379) tot een bedrag van €14.059.233.

Bijlagen

Openbaar Zaaknummer: 33570

n.v.t.

De gemeenteraad van Wijchen,

De griffier, De burgemeester,

Gemeente Wijchen

Rondom Wijchen
t.a.v. het bestuur
Postbus 9000
6600 HA Wijchen

Gemeente Wijchen
Kasteellaan 27
Postbus 9000
6600 HA Wijchen

t 024 751 71 11
e gemeente@wijchen.nl

contactpersoon
Miranda Thijssen
t 088 432 7393
e m.thijssen@drutenwijchen.nl

ons kenmerk
Z/19/35592

datum 26 september 2019
onderwerp Herziening beschikking 2018 Rondom Wijchen
verzonden

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij informeren wij u over een verhoging van de subsidie 2018. Verder blijft al het gestelde in de voorgaande beschikking 2018 van kracht.

Aanleiding
De gemeenteraad Wijchen heeft extra middelen beschikbaar gesteld omdat het budget niet overeenkomt met de uitgevoerde taken.

Totaal na herziening
De subsidie 2018 bedroeg bij de oorspronkelijke beschikking (na herziening) € 10.307.854. Met de verhoging € 3.751.379 bedraagt de subsidie voor 2018 nu € 14.059.233. Dit ziet u terug bij de subsidievaststelling 2018.

Heeft u vragen of opmerkingen?
We vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Heeft u vragen, dan kunt u contact opnemen met Miranda Thijssen, telefoonnummer 088 432 7393 of e-mail m.thijssen@drutenwijchen.nl.

Met vriendelijke groet,
gemeenteraad van Wijchen

Voorzitter

Griffier

De Gemeenteraad van Wijchen

19 35570 Extra middelen subsidie Rondom Wijchen 2018

Jaarrekening 2018 Rondom Wijchen

Amendement van de fractie van Sociaal Wijchen
Eerste indiener amendement: Johan de Kievit
ingediend 26 september 2019

Ondergetekende stelt het volgende amendement voor:

Beslispunt toevoegen zijnde:
- De brief aan Rondom Wijchen inzake: Herziening beschikking 2018 Rondom Wijchen pas te versturen zodra de jaarrekening 2018 Rondom Wijchen definitief is.

Beslispunt toevoegen zijnde:
- Mocht de definitieve jaarrekening 2018 Rondom Wijchen een ander resultaat opleveren als bij beslispunt 1 en 2 genoemd, een nieuwe beslisnota voor te leggen aan de Gemeenteraad.

Toelichting
In deze beslisnota staat bij het hoofdstuk: Tegenargumenten en risico's onder punt 2.3: "De jaarrekening 2018 van Rondom Wijchen is nog niet definitief. De jaarrekeningcontrole 2018 Rondom Wijchen loopt nog. Wél is de verwachting dat het definitieve resultaat 2018 Rondom Wijchen conform de conceptstukken zal zijn."

Het lijkt ons formeel onjuist om iets goed te keuren wat nog niet definitief is, maar nog een conceptstuk is.

Namens de fractie van

Sociaal Wijchen, Johan de Kievit

De Gemeenteraad van Wijchen

19 35570 Extra middelen subsidie Rondom Wijchen 2018

Sociaal domein en Rondom Wijchen 2.0

Motie van de fracties van D66 Wijchen en CDA Wijchen
Eerste indiener motie: Kees van Galen

De gemeenteraad van de gemeente Wijchen in openbare vergadering bijeen op 26 september 2019.

De gemeenteraad, gehoord de beraadslaging,

Constaterende, dat

1. Toen de transities plaatsvonden en de Wmo-nieuw en de Jeugdzorg overgingen naar de gemeenten niemand de reikwijdte daarvan ten volle kon vaststellen;
2. Het Rijk bij de overdracht gekort heeft op de middelen en dat tot op heden niet ten volle heeft gecompenseerd;
3. Wijchen als een van de eerste gemeenten in Nederland overging tot een systeem van populatiegebonden bekostiging en daartoe overeenkomsten sloot met de coöperatie Rondom Wijchen;
4. Er bij de start van Rondom Wijchen nog veel onzekerheden waren en zaken uitgewerkt moesten worden;
5. De vraag naar ondersteuning en zorg de afgelopen jaren is gestegen en verwacht wordt dat deze zal blijven stijgen.

Overwegende dat,

1. Er bij de start van Rondom Wijchen en de herschikkingen bij de Sociale Wijkteams en de Toegangspoort door het college ten aanzien van de zorg- en hulpverlening in het kader van de Wmo en de Jeugdwet verwachtingen zijn gewekt om:
   a. de samenwerking tussen de verschillende aanbieders te versterken,
   b. de bureaucratie te verminderen en
   c. de gemeentelijke kosten voor zorg- en hulpverlening beter te kunnen beheersen;
2. Er sprake is van grote kostenoverschrijdingen;
3. De gemeentelijke administratie kennelijk, ook gezien de correc-

tie op de bedrijfsvoeringskosten, nog altijd niet harmonieert en aansluit op die van Rondom Wijchen;
4. Er ten behoeve van analyse en sturing nog onvoldoende sprake is van synchronisatie van data.
5. Ook de landelijke cijfers van het CBS vooralsnog onvoldoende licht werpen over de oorzaken van de forse uitzetting van de kosten.

Roept het college van B&W op om:

1. De raad een omvattende notitie aan te bieden over de huidige stand van zaken in het Sociaal domein en Rondom Wijchen, met daarin:
    a. Een terugblik over de start van Rondom Wijchen met een heldere analyse van wat er daarbij goed en niet goed is gegaan;
    b. De lessen die daaruit zijn getrokken en de wijzigingen die zijn doorgevoerd;
    c. De fricties en uitdagingen die er momenteel nog zijn in de aansturing, bedrijfsvoering, tijdige financiële verantwoording en data-analyses.
    d. Een bijgesteld beeld wat de Raad naar het inzicht van het huidige college nu en in de komende jaren mag verwachten van de inrichting van het Sociaal domein en Rondom Wijchen;
    e. Waar daarin de onzekerheden en uitdagingen zitten;
    f. Wat de beheersmaatregelen zijn als de rijksbijdragen onvoldoende blijken, dan wel hoe veel het college verwacht hierin als gemeente te moeten investeren.

en gaat over tot de orde van de dag.

Namens de fracties van
D66 Wijchen, Kees van Galen
CDA, Karin Hoogteijling

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	577
Extern Zaak ID	Z/19/035571
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	26 september 2019
Agendapunt	12
Omschrijving	35571 Beschikking Innovatiemiddelen Rondom Wijchen 2019 - bespreken
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team WMO, jeugd en gezondheid
Eigenaar	Hessels, Will
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P6 Sociaal domein
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Burgers, T.T.M. (Titus)
Telefoonnummer steller	06-22863826
E-mail adres steller	w.hessels@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Bijlage 1 Subsidieaanvraag Innovatiemiddelen 2019 Rondom Wijchen 120819.pdf
Bijlage 2 Projectplan Dorpsondersteuners.pdf
Bijlage 3 Business case Versterken van wijknetwerken.pdf
Bijlage 4 Gezond ouder worden gemeente Wijchen.pdf
Bijlage 5 Beschikking Innovatiemiddelen 2019 - 2020 Rondom Wijchen.docx
Beslisnota raad Innovatiemiddelen 2019 Rondom Wijchen.pdf
Beslisnota Innovatiemiddelen 2019 Rondom Wijchen (geamendeerd aangenomen)

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Stukken gemeenteraad Wijchen	3 september 2019
Raad openbaar Wijchen	**26 september 2019**
Commissievergadering Wijchen	12 september 2019

Voorgesteld besluit

De gemeenteraad Wijchen besluit:

1. Voor 2019 een subsidie van € 90.000 en voor 2020 een subsidie van € 210.000 te verlenen aan Rondom Wijchen, voor de uitvoering van de volgende projecten: a.

Dorpsondersteuners, b. Investeren in de wijk, c. Versterking voorliggend veld, vindplaats kinderopvang en onderwijs.

2. Het totaalbedrag van € 300.000 te dekken vanuit het bestaande Innovatiebudget WMO/Jeugd.

3. Een bedrag van € 210.000 van het Innovatiebudget WMO / Jeugd in 2019 te storten in de Egalisatiereserve 2d's WMO- Jeugd om deze € 210.000 vervolgens in 2020 weer te onttrekken vanuit deze reserve ten behoeve van de subsidieverlening m.b.t. 2020.

Besluit (Geamendeerd aangenomen)

De gemeenteraad Wijchen besluit:

1. Voor 2019 een subsidie van € 90.000 te beschikken en voor 2020 een subsidie van € 210.000 te reserveren zodat Rondom Wijchen de volgende projecten kan uitvoeren: a. dorpsondersteuners, b. investeren in de wijk, c. versterking voorliggend veld, vindplaats kinderopvang en onderwijs en d. gezond ouder worden.

2. Het college te verzoeken de gemeenteraad elke vier maanden een informatienota te verstrekken over: de bereikte effecten bij de doelgroep, de gerealiseerde en geprognosticeerde inverdieneffecten alsmede de op dat moment bestede budgetten. Hiermee moet de gemeenteraad kunnen beslissen over voortzetting van de projecten in de resterende pilotperiode.

3. Het totaalbedrag van € 300.000 te dekken vanuit het bestaande Innovatiebudget WMO/Jeugd.

4. Een bedrag van € 210.000 van het Innovatiebudget WMO / Jeugd in 2019 te storten in de Egalisatiereserve 2d's WMO- Jeugd om deze € 210.000 vervolgens in 2020 weer te onttrekken vanuit deze reserve ten behoeve van de subsidieverlening m.b.t. 2020.

Openbaar Zaaknummer: Z/19/035571

Beslisnota voor de Gemeenteraad Wijchen

Onderwerp: Beschikking Innovatiemiddelen Rondom Wijchen 2019

Geamendeerd besluit
De gemeenteraad Wijchen besluit:

1. Voor 2019 een subsidie van € 90.000 te beschikken en voor 2020 een subsidie van € 210.000 te reserveren zodat Rondom Wijchen de volgende projecten kan uitvoeren: a. dorpsondersteuners, b. investeren in de wijk, c. versterking voorliggend veld, vindplaats kinderopvang en onderwijs en d. gezond ouder worden.
   ~~Voor 2019 een subsidie van € 90.000 en voor 2020 een subsidie van € 210.000 te verlenen aan Rondom Wijchen, voor de uitvoering van de volgende projecten: a. Dorpsondersteuners, b. Investeren in de wijk, c. Versterking voorliggend veld, vindplaats kinderopvang en onderwijs.~~
2. Het college te verzoeken de gemeenteraad elke vier maanden een informatienota te verstrekken over: de bereikte effecten bij de doelgroep, de gerealiseerde en geprognosticeerde inverdieneffecten alsmede de op dat moment bestede budgetten. Hiermee moet de gemeenteraad kunnen beslissen over voortzetting van de projecten in de resterende pilotperiode.
3. Het totaalbedrag van € 300.000 te dekken vanuit het bestaande Innovatiebudget WMO/Jeugd.
4. Een bedrag van € 210.000 van het Innovatiebudget WMO / Jeugd in 2019 te storten in de Egalisatiereserve 2d's WMO- Jeugd om deze € 210.000 vervolgens in 2020 weer te onttrekken vanuit deze reserve ten behoeve van de subsidieverlening m.b.t. 2020.

Aanleiding
Eerder heeft de gemeenteraad Wijchen € 500.000 beschikbaar gesteld voor invulling van het innovatiebudget en als voorbeeld zijn daarbij aandachtgebieden benoemd. Voor u ligt een concrete uitwerking van innovatieve projecten. Rondom Wijchen wil met de inzet van Innovatiemiddelen laagdrempelige toegankelijke ondersteuning beschikbaar maken voor alle inwoners van Wijchen. Rondom Wijchen heeft hiervoor een subsidieaanvraag ingediend met bijbehorende plannen (bijlage 1 t/m 4). Dit is de directe aanleiding voor dit voorstel.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
28-11-2017	Invulling innnovatiebudget Wmo en jeugd, Zaaknummer Z/17/011737

Gewenst resultaat
Als gevolg van intensivering en vernieuwing van samenwerking in het netwerk wordt minder maatwerk verstrekt en is de integraliteit van de samenwerking en netwerk toegenomen.

Argumenten

1.1 Rondom Wijchen gaat met inzet van de Innovatiemiddelen de samenwerking uitbreiden met buurtnetwerkers, dorpsondersteuners en onderwijsteams.

Doel is dat inwoners die zorg of ondersteuning nodig hebben hun ondersteuningsvraag in de toekomst zoveel mogelijk zelfstandig, met ondersteuning waar nodig, kunnen oplossen. Uiteindelijk zal dit leiden tot een verbeterde zelfredzaamheid, participatie en leefomgeving. De opbrengsten en leerpunten van de projecten moeten leiden tot kostenbesparingen. Waar mogelijk worden deze meteen in de praktijk ingebed.

1.2 De samenwerking onderling als samenwerkingspartners, maar ook met het onderwijs, de huisartsen en de doelgroep moet na de subsidieperiode ingebed zijn in de reguliere werkwijze.

De samenwerking binnen Rondom Wijchen wordt via een daadkrachtige aanpak geïntensiveerd. Andere partijen, zoals huisartsen en onderwijsinstellingen, worden hierbij aangehaakt. Zo ontstaat ook een uitbreiding van het netwerk en neemt de integraliteit toe. Het streven is om minder maatwerkvoorzieningen te verstrekken. Omdat hierdoor minder aanvragen komen kan deze capaciteit ingezet worden voor voortzetting van de hernieuwde werkwijze. Rondom Wijchen gaat tevens (tussentijds) evaluaties plannen om tevredenheid te peilen en eventueel werkwijze(n) aan te passen.

1.3 De projecten voldoen aan de uitgangspunten zoals gesteld in het raadsbesluit Innovatiebudget Wmo/Jeugd.

Rode draad is de projecten is efficiënter en effectiever samenwerken. Dit geeft de mogelijkheid om te vernieuwen en te verbeteren en eraan bij te dragen om beter uit te komen binnen de beschikbare middelen en op termijn kosten te besparen.

3.1 Het Innovatiebudget WMO / Jeugd is incidenteel 2019- budget bij de gemeente Wijchen.

Om dekking te realiseren voor genoemde subsidieverlening ad € 210.000 voor het jaar 2020, dient dit deel van het bestaande Innovatiebudget WMO / Jeugd te worden doorgeschoven naar 2020. Voorstel is om dit via de Egalisatiereserve 2d's WMO- Jeugd te laten verlopen, zodat het budgetneutraal verloopt en geen effect heeft op het begrotingssaldo van de gemeente Wijchen.

Tegenargumenten en risico's

1.1 Rondom Wijchen vraagt € 399.080 subsidie aan voor de gecombineerde projecten. Advies is om het thans beschikbare budget van maximaal € 300.000 als subsidie beschikbaar te stellen. Rondom Wijchen kan met een beperkte aanpassing van de plannen (zoals beperken inzet fte) toch de projecten uitvoeren. Hiervoor wordt in de beschikking een aangepast plan als voorwaarde gesteld.

1.2 Voor het project Versterking voorliggend veld, vindplaats kinderopvang en onderwijs stellen we in de beschikking als voorwaarde het indienen van een nader uitgewerkt plan.

1.3 De cursus gezond ouder worden in de aanvraag (bijlage 4) past naar ons oordeel niet binnen het gestelde kaders van het Innovatiebudget en hiervoor wordt geen subsidie verleend.

1.4 Hoewel logischerwijs aangenomen kan worden dat vroegsignalering en verbeterde zelfredzaamheid bij inwoners zal leiden tot minder vraag naar hulp en zorg is inmiddels bekend dat ook eerder en vaker complexe situaties bij inwoners worden aangetroffen. Dit met als gevolg een toename van maatwerktrajecten. Dit is in lijn met het landelijke beeld van toename gebruik van met name jeugdhulp.

1.5 Er is vooralsnog geen adequate prognose te geven van de mogelijke besparingen dan wel inverdieneffecten die het project zal opleveren.

1.6 Er dient rekening gehouden te worden met tegenvallende en of slecht meetbare resultaten in het project. Daarom is het raadzaam om vanaf het begin concrete

afspraken te maken over monitoring van voortgang en de manier van registratie van activiteiten en resultaten. Voorwaarde is daarom dat Rondom Wijchen meteen in de beginfase van het project met de gemeente afspraken hierover maakt.

1.7 Als de bij 1.5 genoemde inverdieneffecten uitblijven, kan het zo zijn dat deze intensivering en vernieuwde samenwerking in het netwerk ná de subsidieperiode niet vervolgd kan worden, omdat daar dan geen dekking voor is (incidenteel budget).

Financiële gevolgen
Dit voorstel betreft het verlenen van subsidie 2019 (30 % = € 90.000) en subsidie 2020 (70% = € 210.000) aan Rondom Wijchen. Het totale subsidiebedrag van € 300.000, wordt gedekt vanuit bestaand budget, zijnde innovatiebudget WMO/ Jeugd.
Dit besluit heeft wel een begrotingswijziging tot gevolg: Om dekking te realiseren voor genoemde subsidieverlening ad € 210.000 voor het jaar 2020, dient dit deel van het bestaande Innovatiebudget WMO / Jeugd te worden doorgeschoven naar 2020. Voorstel is om dit via de Egalisatiereserve 2d's WMO- Jeugd te laten verlopen, zodat het budgetneutraal verloopt en geen effect heeft op het begrotingssaldo van de gemeente Wijchen.

Communicatie
We brengen Rondom Wijchen met een beschikking op de hoogte van de verlening van de subsidie.

Uitvoering of Vervolgstappen
We brengen Rondom Wijchen met een beschikking op de hoogte van de verlening van de subsidie.

Geheimhouding:

N.v.t.

Voorstel
Advies
De gevraagde eenmalige subsidie t.h.v. € 300.000 Innovatiemiddelen is beschikbaar gesteld aan Rondom Wijchen, waarvan voor inzet in 2019 € 90.000 en in 2020 € 210.000.

Bijlagen
Bijlage 1: Aanvraag subsidie Innovatiemiddelen
Bijlage 2: Projectplan Dorpsondersteuners
Bijlage 3: Business case Versterken wijknetwerken
Bijlage 4: Gezond ouder worden
Bijlage 5: Beschikking Innovatiemiddelen 2019 en 2020 Rondom Wijchen

Burgemeester en wethouders van Wijchen,
De secretaris, De burgemeester,

Openbaar Zaaknummer: Z/19/035571

Beslisnota voor de Gemeenteraad Wijchen

Onderwerp: Beschikking Innovatiemiddelen Rondom Wijchen 2019

Voorgesteld besluit
De gemeenteraad Wijchen besluit:

1. Voor 2019 een subsidie van € 90.000 en voor 2020 een subsidie van € 210.000 te verlenen aan Rondom Wijchen, voor de uitvoering van de volgende projecten: a. Dorpsondersteuners, b. Investeren in de wijk, c. Versterking voorliggend veld, vindplaats kinderopvang en onderwijs.
2. Het totaalbedrag van € 300.000 te dekken vanuit het bestaande Innovatiebudget WMO/Jeugd.
3. Een bedrag van € 210.000 van het Innovatiebudget WMO / Jeugd in 2019 te storten in de Egalisatiereserve 2d's WMO- Jeugd om deze € 210.000 vervolgens in 2020 weer te onttrekken vanuit deze reserve ten behoeve van de subsidieverlening m.b.t. 2020.

Aanleiding
Eerder heeft de gemeenteraad Wijchen € 500.000 beschikbaar gesteld voor invulling van het innovatiebudget en als voorbeeld zijn daarbij aandachtgebieden benoemd. Voor u ligt een concrete uitwerking van innovatieve projecten. Rondom Wijchen wil met de inzet van Innovatiemiddelen laagdrempelige toegankelijke ondersteuning beschikbaar maken voor alle inwoners van Wijchen. Rondom Wijchen heeft hiervoor een subsidieaanvraag ingediend met bijbehorende plannen (bijlage 1 t/m 4). Dit is de directe aanleiding voor dit voorstel.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
28-11-2017	Invulling innnovatiebudget Wmo en jeugd, Zaaknummer Z/17/011737

Gewenst resultaat
Als gevolg van intensivering en vernieuwing van samenwerking in het netwerk wordt minder maatwerk verstrekt en is de integraliteit van de samenwerking en netwerk toegenomen.

Argumenten
1.1 Rondom Wijchen gaat met inzet van de Innovatiemiddelen de samenwerking uitbreiden met buurtnetwerkers, dorpsondersteuners en onderwijsteams.
Doel is dat inwoners die zorg of ondersteuning nodig hebben hun ondersteuningsvraag in de toekomst zoveel mogelijk zelfstandig, met ondersteuning waar nodig, kunnen oplossen. Uiteindelijk zal dit leiden tot een verbeterde zelfredzaamheid, participatie en leefomgeving. De opbrengsten en leerpunten van de projecten moeten leiden tot kostenbesparingen. Waar mogelijk worden deze meteen in de praktijk ingebed.

1.2 De samenwerking onderling als samenwerkingspartners, maar ook met het onderwijs, de huisartsen en de doelgroep moet na de subsidieperiode ingebed zijn in de reguliere werkwijze.

De samenwerking binnen Rondom Wijchen wordt via een daadkrachtige aanpak geïntensiveerd. Andere partijen, zoals huisartsen en onderwijsinstellingen, worden hierbij aangehaakt. Zo ontstaat ook een uitbreiding van het netwerk en neemt de integraliteit toe. Het streven is om minder maatwerkvoorzieningen te verstrekken. Omdat hierdoor minder aanvragen komen kan deze capaciteit ingezet worden voor voortzetting van de hernieuwde werkwijze. Rondom Wijchen gaat tevens (tussentijds) evaluaties plannen om tevredenheid te peilen en eventueel werkwijze(n) aan te passen.

1.3 De projecten voldoen aan de uitgangspunten zoals gesteld in het raadsbesluit Innovatiebudget Wmo/Jeugd.

Rode draad is de projecten is efficiënter en effectiever samenwerken. Dit geeft de mogelijkheid om te vernieuwen en te verbeteren en eraan bij te dragen om beter uit te komen binnen de beschikbare middelen en op termijn kosten te besparen.

3.1 Het Innovatiebudget WMO / Jeugd is incidenteel 2019- budget bij de gemeente Wijchen.

Om dekking te realiseren voor genoemde subsidieverlening ad € 210.000 voor het jaar 2020, dient dit deel van het bestaande Innovatiebudget WMO / Jeugd te worden doorgeschoven naar 2020. Voorstel is om dit via de Egalisatiereserve 2d's WMO- Jeugd te laten verlopen, zodat het budgetneutraal verloopt en geen effect heeft op het begrotingssaldo van de gemeente Wijchen.

Tegenargumenten en risico's

1.1 Rondom Wijchen vraagt € 399.080 subsidie aan voor de gecombineerde projecten. Advies is om het thans beschikbare budget van maximaal € 300.000 als subsidie beschikbaar te stellen. Rondom Wijchen kan met een beperkte aanpassing van de plannen (zoals beperken inzet fte) toch de projecten uitvoeren. Hiervoor wordt in de beschikking een aangepast plan als voorwaarde gesteld.

1.2 Voor het project Versterking voorliggend veld, vindplaats kinderopvang en onderwijs stellen we in de beschikking als voorwaarde het indienen van een nader uitgewerkt plan.

1.3 De cursus gezond ouder worden in de aanvraag (bijlage 4) past naar ons oordeel niet binnen het gestelde kaders van het Innovatiebudget en hiervoor wordt geen subsidie verleend.

1.4 Hoewel logischerwijs aangenomen kan worden dat vroegsignalering en verbeterde zelfredzaamheid bij inwoners zal leiden tot minder vraag naar hulp en zorg is inmiddels bekend dat ook eerder en vaker complexe situaties bij inwoners worden aangetroffen. Dit met als gevolg een toename van maatwerktrajecten. Dit is in lijn met het landelijke beeld van toename gebruik van met name jeugdhulp.

1.5 Er is vooralsnog geen adequate prognose te geven van de mogelijke besparingen dan wel inverdieneffecten die het project zal opleveren.

1.6 Er dient rekening gehouden te worden met tegenvallende en of slecht meetbare resultaten in het project. Daarom is het raadzaam om vanaf het begin concrete afspraken te maken over monitoring van voortgang en de manier van registratie van activiteiten en resultaten. Voorwaarde is daarom dat Rondom Wijchen meteen in de beginfase van het project met de gemeente afspraken hierover maakt.

1.7 Als de bij 1.5 genoemde inverdieneffecten uitblijven, kan het zo zijn dat deze intensivering en vernieuwde samenwerking in het netwerk ná de subsidieperiode niet vervolgd kan worden, omdat daar dan geen dekking voor is (incidenteel budget).

Financiële gevolgen
Dit voorstel betreft het verlenen van subsidie 2019 (30 % = € 90.000) en subsidie 2020 (70% = € 210.000) aan Rondom Wijchen. Het totale subsidiebedrag van € 300.000, wordt gedekt vanuit bestaand budget, zijnde innovatiebudget WMO/ Jeugd.
Dit besluit heeft wel een begrotingswijziging tot gevolg: Om dekking te realiseren voor genoemde subsidieverlening ad € 210.000 voor het jaar 2020, dient dit deel van het bestaande Innovatiebudget WMO / Jeugd te worden doorgeschoven naar 2020. Voorstel is om dit via de Egalisatiereserve 2d's WMO- Jeugd te laten verlopen, zodat het budgetneutraal verloopt en geen effect heeft op het begrotingssaldo van de gemeente Wijchen.

Communicatie
We brengen Rondom Wijchen met een beschikking op de hoogte van de verlening van de subsidie.

Uitvoering of Vervolgstappen
We brengen Rondom Wijchen met een beschikking op de hoogte van de verlening van de subsidie.

Geheimhouding:

N.v.t.

Voorstel
Advies
De gevraagde eenmalige subsidie t.h.v. € 300.000 Innovatiemiddelen is beschikbaar gesteld aan Rondom Wijchen, waarvan voor inzet in 2019 € 90.000 en in 2020 € 210.000.

Bijlagen
Bijlage 1: Aanvraag subsidie Innovatiemiddelen
Bijlage 2: Projectplan Dorpsondersteuners
Bijlage 3: Business case Versterken wijknetwerken
Bijlage 4: Gezond ouder worden
Bijlage 5: Beschikking Innovatiemiddelen 2019 en 2020 Rondom Wijchen

Burgemeester en wethouders van Wijchen,
De secretaris, De burgemeester,

MEER VOOR MEKAAR

Gemeente Wijchen
Aan de gemeenteraad
Kasteellaan 27
6602 DB Wijchen

Betreft: Aanvraag innovatiemiddelen
Ons kenmerk:

Wijchen, 29 april 2019

Geachte raad,

Namens het bestuur van Rondom Wijchen willen wij een aanvraag indienen voor verstrekking van de innovatiemiddelen voor het kalenderjaar 2019 zoals door uw raad beschikbaar gesteld op 21 december 2017.

Aanleiding
Rondom Wijchen werkt intensief samen met andere professionals en organisaties binnen de gemeente Wijchen. Deze samenwerking is een krachtig middel om onder andere complexe problematiek gezamenlijk het hoofd te bieden. Tegen deze achtergrond zien we echter dat er teveel gebruik wordt gemaakt van (dure) maatwerkvoorzieningen, dat meer integraliteit en samenwerking nodig is en de infrastructuur moet verbeteren. Hiervoor dient Rondom Wijchen een aanvraag in bij gemeente Wijchen voor inzet Innovatiemiddelen 2019.

Algemeen
- Het totaal gevraagde bedrag aan subsidie bedraagt € 399.080,- Als bijlage zijn toegevoegd de afzonderlijke plannen per onderdeel.
- Deze aanvraag is eenmalig en wij willen deze in 2019 en 2020 inzetten. Vooralsnog gaan wij uit van inzet in 2019 van 30% van de subsidie: € 119.724 en in 2020 70%: € 279.356.
- Snel na de start van de projectactiviteiten maken wij in overleg met gemeente Wijchen afspraken over volgen van de voortgang en tussentijdse evaluatie(s) van het project. Daarbij komen ook cijfers over toename/afname gebruik zorg en hulp aan de orde.
- Bij ZonMw hebben wij voor dezelfde activiteiten ook subsidie aangevraagd t.h.v.
- € 74. 996 Wij informeren u hierover zodra meer bekend is over subsidieverlening. Een afschrift van deze aanvraag is bijgesloten als bijlage.

MEERVOORMEKAAR
welzijnsorganisatie voor
Druten en Wijchen

correspondentieadres: Campuslaan 6 6602 HX Wijchen tel. 024 6418459
bezoekadressen: Campuslaan 6 6602 HX Wijchen en Van Heemstraweg 53 6651 KH Druten

IBAN: NL43 RABO 0156 7974 53 KvK nummer: 64755991

Doelstellingen
De doelstelling van het project is om de samenwerking binnen 'Rondom Wijchen' verder te ontwikkelen, om zo gezamenlijk een samenhangend stelsel van zorg- en ondersteuning te realiseren. Hierbij komt laagdrempelig toegankelijke ondersteuning beschikbaar voor inwoners van gemeente Wijchen. De samenwerking wordt uitgebreid met buurtnetwerkers, dorpsondersteuners en onderwijsteams. Inwoners weten op deze manier bij wie ze terecht kunnen met ondersteuningsvragen. Ook kan dan in kaart worden gebracht wat er aansluitend op behoeften, precies nodig is in de wijk. Het doel is dat een inwoner die zorg of ondersteuning nodig heeft dit in de toekomst zoveel mogelijk zelfstandig, met ondersteuning waar nodig, kan oplossen. Hierbij ligt de nadruk op het, voor zover mogelijk, verkennen en benutten van de duurzame ondersteuningsmogelijkheden in de eigen leefomgeving. Dit leidt tot een verbetering van de zelfredzaamheid, participatie en leefomgeving.

1. Het resultaat dat wij als samenwerkingsverband gedurende de projectperiode willen bereiken:
- Betere onderlinge samenwerking/afstemming tussen de partijen in het samenwerkingsverband
- Juiste zorg op de juiste plek voor de inwoners van Wijchen
- Minder onnodige zorg bij maatwerk voorzieningen
- Meer knelpunten worden opgelost in het voorliggende veld door inzet van o.a. laagdrempelige toegankelijke buurtnetwerkers en de inzet van dorpsondersteuners

2. Kansen
Door het verbeteren van de sociale structuur in wijken kan maatwerk voorkomen worden. Ook leren inwoners om gebruik te maken van het eigen oplossingsvermogen van zichzelf en zijn/haar sociale omgeving. Dit vergroot de mogelijkheden om andere voorliggende oplossingen aan te bieden en te ontwikkelen in plaats van de bestaande maatwerkoplossingen. Dit zal een reductie van het aantal maatwerkvoorzieningen tot gevolg hebben zoals beschreven in dit plan. Doordat Rondom Wijchen een compact overzienbaar deel van de regio Rijk van Nijmegen is kunnen alle ontwikkelingen als lering worden gevolgd door de andere regiogemeenten.

3. Ambitie
We willen naar een nieuwe balans in verantwoordelijkheden tussen inwoners, vrijwilligers en mantelzorgers, professionele aanbieders van welzijn en zorg, gemeenschap en inwoners. We willen de mogelijkheden en draagkracht vanuit de samenleving beter benutten. We sluiten aan bij wat de samenleving zelf kan en wil. Vanuit gezamenlijkheid bouwen we aan een krachtige Wijchense samenleving, waarin iedereen kan meedoen. Met sterke individuele en collectieve steunstructuren. De infrastructuur die daarvoor nodig is wordt collectief en individueel activerend, ondersteunend, begeleidend en behandelend georganiseerd. De inwoners van Wijchen zijn uitgangspunt met hun mogelijkheden, krachten en potenties. Altijd als inwoner, graag als vrijwilliger, soms als cliënt. Gezamenlijk werken we aan doorontwikkeling van het fundament voor zelfredzaamheid en betrokkenheid van inwoners en – daarop –aansluitend- meer maatwerk in de dienstverlening van welzijn en zorg.

4. Hoe / activiteiten
De volgende activiteiten worden tijdens het project uitgevoerd:

- De buurtnetwerkers worden het eerste aanspreekpunt voor inwoners met een knelpunt. Deze netwerkers zijn actieve vrijwilligers die hun stem laten horen. De buurtnetwerker wordt de 'screener' en gaat samen met de inwoner bekijken wat er nodig is om het knelpunt binnen het eigen netwerk/ de leefomgeving op te lossen.
- De dorpsondersteuners zijn 'eigen' inwoners uit een wijk, kern of dorp. Zij gaan actief op zoek naar datgene wat er nodig is om zolang mogelijk en zo zelfstandig mogelijk te kunnen functioneren in hun eigen kern, wijk of dorp.
- Zorgaanbieders en SWT (sociale wijkteam) consulten vormen gezamenlijk het onderwijsteam. Samen verzorgen zij de aanwezigheid op alle scholen. Door hun aanwezigheid op de scholen zijn ze nabij jongeren en diens ouders aanwezig en daardoor gemakkelijk aanspreekbaar. Door de directe nabijheid verwachten wij eerder knelpunten te kunnen signaleren en te kunnen oppakken.
- De schoolmaatschappelijk werker is een vaste contactpersoon voor de scholen en heeft ruimte voor kortdurende hulpverlening. Huisartsen krijgen een vaste contactpersoon bij SWT en buurtnetwerken.
- Het vrij toegankelijke aanbod moet worden zichtbaar worden in de sociale kaart. Het systeem Wij Wijchen wordt gebruikt als sociale kaart en wordt beter toegankelijk gemaakt.
- Deze praktische aanpak wordt gedurende de projectperiode actief gedeeld om zo op daadkrachtige wijze het netwerk verder te verdiepen binnen Rondom Wijchen.

5. Betrokkenheid inwoners

Via verschillende leefbaarheidsgroepen worden inwoners van Wijchen betrokken. De stichting leefbaarheidsgroep Bergharen (burgervertegenwoordiger van enkele kerkdorpen in Wijchen) neemt hierin het voortouw. Het projectonderdeel dorpsondersteuners in de kernen Bergharen, Hernen en Leur is naar aanleiding van welzijnsbezoeken door de kerngroep Leefbaarheid van de kernen opgepakt. Ze hebben samen het projectplan ontwikkeld. Een lector van de HAN gaat op verzoek van hen de resultaten bijhouden en hen ondersteunen indien dit noodzakelijk is. Het projectonderdeel buurtnetwerken gaat van start in een wijk waar de sociale cohesie aan de lage kant is. Juist door dat gegeven hebben we gekozen om in een dergelijke wijk te starten. We betrekken hierin buurtbewoners/wijkvereniging.
Met de huisartsen is afgesproken dat met een van hen regelmatig contact is over de voortgang, daarnaast is er iedere 6 maanden een zgn. huisartsenoverleg. Hierin wordt besproken wat goed werkt, wat de knelpunten zijn en waar extra aandacht voor noodzakelijk is.
Het systeem Wij Wijchen is reeds actief, echter dit heeft nog een extra 'boost' nodig om eind 2019 ook het vrij toegankelijk aanbod van Rondom Wijchen inzichtelijk te maken voor de inwoner van de gemeente Wijchen. Het zijn 3 inwoners van Wijchen die het platform Wij Wijchen voornamelijk vullen. Meer voor Mekaar heeft hierin een faciliteren de rol.

6. Tijdsplanning

Het onderwijsteam start in het derde kwartaal van 2019. Doel hiervan is minder inzet individuele trajecten voor jeugd. Iedere huisarts heeft in het vierde kwartaal een vast contactpersoon vanuit het SWT. Het doel hiervan is minder verstrekken van maatwerkvoorzieningen en meer preventieve oplossingen bedacht/aangeboden. De buurtnetwerker en dorpsondersteuner starten in het derde of vierde kwartaal van 2019. Ieder kwartaal zal een evaluatie plaatsvinden waarin besproken wordt hoeveel mensen zich gemeld hebben, wat de vraag was, welke oplossing er geboden is, etc. ook hier

correspondentieadres: Campuslaan 6 6602 HX Wijchen tel. 024 6418459
bezoekadressen: Campuslaan 6 6602 HX Wijchen en Van Heemstraweg 53 6651 KH Druten
IBAN: NL43 RABO 0156 7974 53 KvK nummer: 64755991

is het doel om minder maatwerkvoorzieningen te verstrekken en de inwoner te ondersteunen zodat hij/zij zich in de eigen leefomgeving tot oplossingen komt. Het systeem Wij Wijchen is reeds gestart, echter de doelstelling is dat het vrij toegankelijk aanbod eind 2019 ook in WIJ Wijchen is opgenomen en zichtbaar is voor alle inwoners van de gemeente Wijchen.

7. Beoogde resultaten: op welke wijze wordt de samenwerking na afloop van de subsidie voortgezet?

De samenwerking onderling als samenwerkingspartners, maar ook met het onderwijs, de huisartsen en de doelgroep moet na de subsidieperiode ingebed zijn in de reguliere werkwijze. Het bestaande samenwerkingsverband Rondom Wijchen wordt via een daadkrachtige aanpak geïntensiveerd. Andere partijen, zoals huisartsen en onderwijsinstellingen, kunnen hierbij aanhaken. Dit project zal daarin moeten voorzien. Zo ontstaat ook een uitbreiding van het netwerk en neemt de integraliteit toe. Doordat het streven is om minder maatwerkvoorzieningen te verstrekken en daar dus minder aanvragen komen kan deze capaciteit ingezet worden voor voortzetting van de hernieuwde werkwijze. We gaan tevens (tussentijds) evaluaties plannen om tevredenheid te peilen en eventueel werkwijze(n) aan te passen. Ons streven is om halverwege het project reeds de eerste resultaten te kunnen laten zien en kunnen bijstellen waar nodig.

8. Begroting

a.	Dorpsondersteuners		
	Salaris	€ 28.000,-	
	Laptop en telefoon	€ 1.450,-	
	Huur gespreksruimte	€ 3.500,-	
	Coach dorpsondersteuners	€ 2.400,-	
	Onderzoek naar effecten	€ 7.500,-	
	Website en communicatie	€ 1.500,-	
	Onvoorzien	€ 1.500,-	
	Subtotaal		€ 45.580,-
b.	Investeren in de wijk Circa 1,7 fte		€173.500,-
c.	Versterking voorliggend veld, vindplaats kinderopvang en onderwijs Circa 1,7 fte		€173.500,-
d.	Cursus gezond ouder worden! Mantelzorger en wat nu?		€ 6.500
Totaal			€ 399.080,-

9. Samenvatting

Het coöperatief samenwerkingsverband Rondom Wijchen bestaat sinds november 2017 en is toegankelijk voor alle inwoners en leveranciers van zorg en welzijn in de gemeente Wijchen. Het bestuur bestaat uit de volgende partijen; Pluryn, Driestroom, RIBW, Entrea/Lindehout, HomeInstead, MEE Gelderse Poort en MeerVoormekaar.

Binnen dit project wil het samenwerkingsverband zich verder ontwikkelen en gezamenlijk inzetten op het voorkomen van onnodig maatwerk en het bieden van juiste zorg op de juiste plek. Door de inzet van meer zorg en ondersteuning in het voorliggend veld door buurtnetwerkers, dorpsondersteuners en schoolmaatschappelijk werk, wordt verkend hoe deze zorg en ondersteuning in gezamenlijkheid

MEERVOORMEKAAR
Druten en Wijchen

verder ingericht kan worden. Hierbij wordt gericht op het gezamenlijke realiseren van samenhangende zorg, dichtbij burgers en aansluitend op de behoefte. Zo ontstaat een intensievere samenwerking en kan de netwerkgroep verder worden uitgebreid. Op daadkrachtige en praktische wijze vindt verdieping van de samenwerking plaats, met oog voor andere partners en een integrale aanpak.

Met vriendelijke groet,

Namens het bestuur van Rondom Wijchen
Annette Nijhuis

MEERVOORMEKAAR
welzijnsorganisatie voor
Druten en Wijchen

correspondentieadres: Campuslaan 6 6602 HX Wijchen tel. 024 6418459

bezoekadressen: Campuslaan 6 6602 HX Wijchen en Van Heemstraweg 53 6651 KH Druten

IBAN: NL43 RABO 0156 7974 53 KvK nummer: 64755991

Projectplan Dorpsondersteuners

Bergharen, Hernen en Leur

November 2018

Werkgroep Positieve Gezondheid en Zorg

Inhoudsopgave

1. Inleiding en aanleiding 3
2. Opdrachtgever 3
3. Doel en resultaat 4
4. Projectomschrijving 4
5. Projectorganisatie 5
6. Profiel van de dorpsondersteuners 5
7. Projectgrenzen en randvoorwaarden 5
8. Fasering 6
9. Evaluatie & Onderzoek 6
10. Financiering, kosten en baten 7
11. Communicatie 8
12. Contactgegevens 9

Bijlage 1: Profiel dorpsondersteuner 10

Bijlage 2: Terugblik themamiddag en zorgmarkt 11

Bijlage 3: Poster Zorgmarkt 13

Bijlage 4: Verslag Focusgroepbijeenkomsten 17

1. Inleiding en aanleiding

"Een dorpsondersteuner is een centrale en verbindende schakel tussen dorpsbewoners, actieve vrijwilligersorganisaties, welzijnswerkers, zorgverleners, gemeente en andere professionals. Een dorpsondersteuner brengt mensen bij elkaar, verbindt mensen met elkaar en met professionals, signaleert hulpvragen en stimuleert zelfredzaamheid. Een dorpsondersteuner kan verbonden zijn aan een dorpscoöperatie en wordt ook wel dorpsverbinder of dorpscoördinator genoemd" (Werkgroep Positieve Gezondheid en Zorg, 2018).

In 2016 heeft bureau Seinpost, in opdracht van de Leefbaarheidsgroepen van Bergharen en Hernen / Leur, een onderzoek gedaan naar de (gewenste) voorzieningen ter handhaving en versterking van de leefbaarheid in de dorpen Bergharen, Hernen en Leur. Met de uitkomsten van dit onderzoek zijn drie groepen aan de slag gegaan, elk met hun eigen thema; sport en bewegen, onderwijs en positieve gezondheid en zorg.

Sinds 2017 is de werkgroep 'Positieve Gezondheid en Zorg' bezig om de handreikingen uit het onderzoek van bureau Seinpost verder uit te werken, de behoeften van de inwoners van Bergharen, Hernen en Leur op het gebied van positieve gezondheid en zorg verder in kaart te brengen en manieren te vinden om dit zo nodig te verbeteren. Dit met als doel om de leefbaarheid ten aanzien van zorg, welzijn en sociale contacten in Bergharen, Hernen en Leur op peil te houden en te verbeteren. Activiteiten waar de werkgroep tot nu toe trots op kan zijn, zijn o.a. HAP en TRAP, de Sociale kaart BHL voor ouderen incl. Welzijnsgesprekken en de Zorgmarkt "langer in mijn dorp blijven wonen, hoe doe ik dat?".

In 2017 is de werkgroep samen gaan werken met het INTERREG-project Krachtige Kernen (KRAKE). Vanuit dit Europese project is via focusgroep-interviews in beeld gebracht wat de behoefte is van inwoners van de dorpen ten aanzien van zorg, welzijn en leefbaarheid. Uit dit onderzoek (zie bijlage 2) komen verschillende concrete aanwijzingen om de leefbaarheid in de dorpen te verbeteren. Dit varieert van een dorpscoöperatie of actieve koppeling van vrijwilligers aan mensen die hulp nodig hebben tot een duidelijke plek of centraal persoon die mensen de weg kan wijzen als het gaat om zorg en welzijn.

Vanuit de conclusies van dit onderzoek is de werkgroep verder gegaan met het inventariseren van mogelijke oplossingen. Er zijn bezoeken geweest aan o.a. de dorpen America en Roggel, waar dorpsondersteuners actief zijn. Ook is er gekeken naar succeservaringen van een aantal andere dorpen die met dorpsondersteuners werken. Vanuit deze best practices is de conclusie dat twee dorpsondersteuners voor Bergharen, Hernen en Leur een passende oplossing kan zijn voor de meest genoemde wensen van de inwoners. Deze ontwikkeling sluit daarnaast aan bij het inmiddels afgelopen experiment m.b.t. de dorpscontactpersoon. De dorpsondersteuners betreffen een doorontwikkeling ten opzichte van de dorpscontactpersoon.

Om dit initiatief van de grond te krijgen, zijn uiteraard middelen nodig. Dit projectplan dient als onderbouwing voor de aanvraag van subsidie voor het project Dorpsondersteuners Bergharen, Hernen en Leur. In dit projectplan wordt het idee van dorpsondersteuners uitgewerkt en onderbouwd. Wij hopen uiteraard dat u als lezer even enthousiast wordt van dit idee als wij!

2. Opdrachtgever

De opdrachtgevers van dit plan zijn de Leefbaarheidsgroepen van Bergharen en Hernen / Leur.

3. Doel en resultaat

Ons doel is om voor Bergharen, Hernen en Leur twee dorpsondersteuners aan te stellen die met name als centrale en verbindende schakel tussen dorpsbewoners en actieve vrijwilligersorganisaties in de dorpen kunnen dienen, maar ook als verbindende factor voor zorgverleners, gemeente, sociaal wijkteam, welzijn en andere professionals. Deze dorpsondersteuners zullen mensen de weg wijzen en met elkaar verbinden, vanuit de visie van Positieve Gezondheid. Zij zullen vanuit het belang van de dorpen handelen en acteren in de netwerken van de drie dorpen, met aandacht voor de individuele belangen van de bewoners van Bergharen, Hernen en Leur.

De beoogde resultaten zijn:

- Minder eenzaamheidsproblematiek doordat meer mensen met weinig contacten in beeld komen via het netwerk.
- Vrijwilligers en mensen die hulp nodig hebben worden met elkaar verbonden.
- Mensen kunnen langer thuis blijven wonen, doordat er ook hulp en contact komt vanuit (mede) dorpsbewoners.
- Voor individuele vragen kan mogelijk een collectieve oplossing worden gevonden (zoveel mogelijk in het netwerk van bewoners zelf, ook wel nulde lijn genoemd), waar andere inwoners van meeprofiteren en wat een preventieve werking heeft.
- We besparen uiteindelijk op kosten voor zorg en welzijn, doordat oplossingen in het eigen netwerk worden gevonden en niet in de zorg.

4. Projectomschrijving

Het project 'Dorpsondersteuners Bergharen, Hernen en Leur' gaat over het implementeren van de functie van dorpsondersteuner in de genoemde dorpen. Hieronder volgt de projectomschrijving in verschillende fases van het project:

Initiatief- en definitiefase: zoals eerder vermeld in de aanleiding, komt het project voort uit onder andere de resultaten van focusgroep-interviews in 2017 en de ideeën die zijn opgedaan door het bezoeken van andere dorpen (o.a. vanuit het project Krachtige Kernen). In de definitiefase is dit plan geschreven, waarmee het idee van de dorpsondersteuner gedefinieerd en uitgewerkt is (ontwerpfase). De profielomschrijving wordt gemaakt en er wordt subsidie aangevraagd. Daarnaast wordt komende maanden bekendheid gegeven aan het concept van dorpsondersteuner, zodat mensen in de dorpen op de hoogte zijn van ons project en de meerwaarde van het project. Uiteraard kunnen mensen die het betreft ook alvast nadenken over of zij de functie van dorpsondersteuner ambiëren of misschien wel iemand kennen die hiervoor geschikt zou zijn. Hoe de communicatie verder in zijn werk gaat, is verderop in dit plan uitgewerkt.

De voorbereidingsfase van het project betreft de werving van twee dorpsondersteuners. Hiervoor is verderop een korte procedure geschreven. Het profiel van de dorpsondersteuner geldt hiervoor als uitgangspunt. We hopen uiteraard door het actief bekendmaken van dit project, dat potentiele kandidaten zich aan gaan melden. Als dit niet zo is, zullen we actief mensen gaan aanspreken en vragen of zij wellicht iemand kennen die geschikt zou zijn voor de functie van dorpsondersteuner. Er zal een sollicitatieprocedure worden opgestart. Vanuit de leefbaarheidsgroepen en de begeleidingscommissie zal de sollicitatiecommissie worden samengesteld. Het resultaat van deze voorbereidingsfase is dat we twee dorpsondersteuners hebben gevonden die aan het profiel voldoen en die willen starten!

De realisatiefase betreft de eerste twee tot drie jaar, waarin de dorpsondersteuners actief zijn. Projectactiviteiten die hierbij horen zijn onder andere het begeleiden van de dorpsondersteuners, het creëren van de nodige randvoorwaarden voor hen en het evalueren en monitoren van de effecten van de dorpsondersteuners. Daarnaast hebben we in deze fase de ambitie om een structuur te vinden voor permanente financiering van de dorpsondersteuners. Er wordt een begeleidingscommissie samengesteld die periodiek met de beide dorpsondersteuners de ontwikkeling van de functie en rol bespreekt, wellicht onder leiding van een deskundige.

In de afrondingsfase van het project hopen we de eerder genoemde resultaten te hebben behaald en hopen we een substantiële bijdrage te hebben geleverd aan een leefbaar Bergharen, Hernen en Leur, waar mensen prettig en op een verantwoorde wijze kunnen blijven wonen.

5. Projectorganisatie

De werkgroep Positieve Gezondheid en Zorg heeft als laatste taak op zich genomen om de werving van de dorpsondersteuners verder uit te werken en te realiseren. Op het moment dat de projectaanvraag een feit zijn, is de werkgroep Positieve Gezondheid en Zorg klaar met haar taak en zullen de leefbaarheidsgroepen de werving en selectie van de dorpsondersteuners verder overnemen en zullen de dorpsondersteuners gaan functioneren onder leiding van een klankbordgroep die onder de Leefbaarheidsgroepen van Bergharen en Hernen / Leur valt.

6. Profiel van de dorpsondersteuners

Dit voorstel gaat uit van twee dorpsondersteuners, één voor Bergharen en één voor Hernen en Leur. Deze dorpsondersteuners werken nauw samen, ondersteunen elkaar, wisselen uit en vervangen elkaar waar nodig. De dorpsondersteuners worden deels betaald. We denken aan 8 tot 12 uur per week (naar rato van dorpsgrootte). In de praktijk zal ook een aanvullend deel van de uren vrijwillig worden gemaakt.

Het project van De dorpsondersteuners is een burgerinitiatief, uniek voor Bergharen, Hernen en Leur. Daarom timmeren we de functie niet dicht. De dorpsondersteuners moeten, in samenspraak met de klankbordgroep, de kans krijgen eigen kleur te geven aan de invulling van de functie. Positieve gezondheid is onderdeel van onze onderliggende visie. De dorpsondersteuners dragen bij aan het welbevinden en samen prettig leven en versterken bestaande netwerken.

Voor de functie van dorpsondersteuner is een uitgebreid profiel beschreven. Dit is opgenomen in bijlage 1.

7. Projectgrenzen en randvoorwaarden

Het project heeft tot doel om de functie van dorpsondersteuner succesvol te implementeren in Bergharen, Hernen en Leur. Hiermee samen hangt een eventuele oprichting van een dorpencoöperatie, wat misschien ook nuttig is bij de verduurzaming van de functie. Dit valt echter buiten de scope van dit project en zal als apart plan/project worden ingediend. De subsidieaanvraag is gebaseerd op drie jaar dorpsondersteuner van de dorpsondersteuner.

Randvoorwaarden:

- Organisatie: de dorpsondersteuner wordt ondersteund door een actieve klankbordgroep (en mogelijk door een coach/adviseur op afstand)
- Begeleiding: de dorpsondersteuners krijgen de mogelijkheid aangeboden om een coach/ adviseur in de arm te nemen (optioneel bij financiering)

- Onderzoek en evaluatie: om aan te tonen of resultaten worden behaald en om tussentijds te kunnen bijsturen, is het raadzaam om hier onderzoek naar te laten doen. Zie uitwerking verderop.
- Samenwerking met en medewerking van partijen is noodzakelijk voor het slagen. We denken hierbij voor aan het sociaal wijkteam en de huisartsen. Andere relevante partijen zijn o.a. Zonnebloem, KBO, Kerken, het netwerk/ samenwerkingspartners, vrijwilligersorganisaties en de school.
- Financiële middelen: voor de eerste drie jaar moet financiering in de vorm van subsidie worden gevonden. Daarna kan worden gezocht naar een permanente financieringsstructuur. De dorpsondersteuner krijgt 8 tot 12 uur per week betaald (zie financiering)

8. Fasering

Fase	**Tijdspad**
Ontwikkelen plan van aanpak	Oktober 2018
Indienen plan bij subsidieverstrekkers	Nov/dec 2018
Financiering rond	Feb 2019
Bekendheid geven aan het plan van de dorpsondersteuners	Jan – mrt 2019
Werving dorpsondersteuners	Maart 2019
Start dorpsondersteuner	Mei 2019
Plan van aanpak start dorpsondersteuners	Juni 2019
Start nulmeting	Mei 2019
1e evaluatie	Februari 2020
Eerste effectmeting	Mei 2020
Start tweede jaar dorpsondersteuner met bijsturing	Mei 2020
Start derde jaar dorpsondersteuner en continuering	Mei 2021

9. Evaluatie & Onderzoek

Het is raadzaam om tussentijds te evalueren in hoeverre beoogde resultaten worden behaald. Dit zowel om het effect van de dorpsondersteuner aan te tonen als om eventueel tussentijds bij te sturen. Evaluatie en onderzoek bestaat uit de volgende onderdelen:

- Nulmeting (deze is deels uitgevoerd door de HAN in het Krachtige Kernen project, namelijk de focusgroep-interviews).
- Effectmeting na jaar 1, jaar 2 en jaar 3

Manieren om de effectmeting te doen zijn onder andere:

- Micro- analyses van verschillende casussen die door de dorpsondersteuner zijn behandeld, om te bekijken hoe de dorpsondersteuner te werk gaat en wat het effect hiervan is.
- Een analyse van het logboek van de dorpsondersteuner, om na te gaan wat de dorpsondersteuner doet en hoeveel tijd hier naartoe gaat.
- Interviews met betrokkenen, om na te gaan wat mensen vinden dat het effect van de dorpsondersteuner is en welke verbeteringen/veranderingen zij zien.

10. Financiering, kosten en baten

De te verwachten jaarlijkse kosten, waarvoor subsidie nodig is, zijn als volgt:

Salaris dorpsondersteuners	Op basis van 10 uur week * 2 = 20 uur/ week + 20% opslag voor mogelijke personeelskosten 28000 euro/ jaar
Mobiele telefoon en laptop dorpsondersteuners	1450 euro / jaar
Huur gespreksruimte	3500
Coach dorpsondersteuners	2400 euro/jaar op basis van 2 uur coaching per maand á 100 euro/ uur
Onderzoek bijv. door HAN naar effecten dorpsondersteuner	7500 / jaar
Website en communicatiemateriaal	1500/ jaar
Onvoorzien	1500/ jaar
TOTALE JAARLIJKSE KOSTEN	**45850**

11. Communicatie

De doelstellingen van onderstaand communicatieplan, zijn:

- Bekendheid geven aan het feit dat er een dorpsondersteuner komt, en wat deze voor de dorpsgenoten kan betekenen;
- Bekendheid geven aan de vacature en functieprofiel van dorpsondersteuner.

Medium	**Wat**	**Wie**	**Hoe**	**Wanneer**
Website BHL	Aankondigen dat er dorpsondersteuners komen, wat deze kan betekenen voor dorpsgenoten en wat er van deze persoon wordt verwacht	Annelieke en Carolien	Plaatsen op website	Medio januari, diverse aanvullingen tot eind maart
Facebook BHL	Aankondigen dat er dorpsondersteuners komen, wat deze kan betekenen voor dorpsgenoten en wat er van deze persoon wordt verwacht	Annelieke en Carolien	Plaatsen op facebook en link naar de website	Medio januari, diverse aanvullingen tot eind maart
KBO informatieblad 55~, Regionale huis aan huis bladen en regionale digitale bladen (o.a. Wijchen Nieuws)	Aankondigen dat er dorpsondersteuners komen, wat deze kan betekenen voor dorpsgenoten en wat er van deze persoon wordt verwacht	Annelieke en Carolien	Inzenden uiterlijk medio februari	Edities februari
Op de Hoogte	Interview met 2 mensen uit de werkgroep Positieve gezondheid en zorg	Henk Adams		Editie januari
Op de Hoogte	Ingezonden stuk	Annelieke en Carolien	Inzenden uiterlijk medio februari	Editie februari
Nieuwsbrief project gemeenschappelijke voorzieningen	Hoofdonderwerp in nieuwsbrief 2019	Annelieke en Carolien	Deur aan deur met op de Hoogte, aanleveren medio februari	Eind februari
Wegwijs of Gelderlander	Interview over dorpsinitiatief met 2 mensen uit de werkgroep Positieve gezondheid en zorg evt met wethouder Loermans	Annelieke en Carolien leggen contact		Begin februari
Lokale pers algemeen	Persbericht over dorpsinitiatief	Annelieke en Carolien		Begin februari

12. Contactgegevens

Contactpersoon Bergharen: Henk Borghardt | 0657981018 | Henk.Borghardt@gmail.com

Contactpersoon Hernen en Leur: Henk Beaart | 0487531678 | H.A.T.Beaart@xmsnet.nl

Bijlage 1: Profiel dorpsondersteuner

Profiel dorpsondersteuner

Hieronder volgt een opsomming van de kenmerken en taken van de dorpsondersteuner

Profiel

- De dorpsondersteuners zijn proactieve burgers uit de dorpen.
- De dorpsondersteuners zijn verbinders en investeren in contacten met burgers, professionals, verenigingen en ondernemers.
- De dorpsondersteuners zijn gespreksvaardig en kunnen goed luisteren.
- De dorpsondersteuners zijn in staat om vertrouwen te winnen (en/of hebben dit al).
- De dorpsondersteuners zijn creatief in het bij elkaar brengen van burgers, bijv. mensen die hulp aanbieden en mensen die hulp vragen en weet hierbij talenten van mensen te herkennen en in te zetten.

Kennis en ervaring

- De dorpsondersteuners hebben al een netwerk en zijn in staat om dit verder uit te bouwen.
- De dorpsondersteuners hebben kennis van en contacten met het netwerk van zorg- en hulpverleners en vrijwilligersorganisaties.

Taken

- De dorpsondersteuner is een centrale verbindende schakel in het dorp tussen bewoners en professionals en brengt mensen en belangen bij elkaar. Hierbij borduurt hij/zij voort op wat er al is.
- Hij/zij stimuleert het eigen initiatief van bewoners en stimuleert de zelfredzaamheid vanuit de visie van Positieve Gezondheid.
- Hij/zij zorgt er voor dat knelpunten, die niet door partijen zelf opgelost kunnen worden, op de juiste plek terecht komen en kan doorverwijzen.
- Hij/zij is vraagbaak voor inwoners van de dorpen.
- Hij/zij onderhoudt contacten met o.a. de huisarts en het sociaal wijkteam.

Bijlage 2: Terugblik themamiddag en zorgmarkt

Bron: Op de Hoogte

TERUGBLIK OP THEMAMIDDAG EN ZORGMARKT:

''LANGER IN MIJN DORP BLIJVEN WONEN, HOE DOE IK DAT?''

Onder grote belangstelling werd op 12 september door ruim 140 belangstellenden de door de werkgroep positieve gezondheid en zorg georganiseerde bijeenkomst bijgewoond en de zorgmarkt bezocht.

Na de begroeting door Belinda van Doornik en Henk Beaart beide lid van de werkgroep positieve gezondheid/zorg werd door Belinda van Doornik de spits afgebeten met haar inleiding ''Wat kan de wijkverpleging voor mij betekenen.''

In haar aansprekende inleiding ging Belinda in op de taak van de wijkverpleegkundige zoals hulp bij het opstaan en douchen. Het aan en uitkleden en het geven van injecties. Maar ook wondverzorging en klaarzetten en toedienen van medicijnen behoort tot de taak.

Zij besloot haar inleiding met een praktijk filmpje wat een visueel inzicht verschafte over de taakinhoud van de wijkverpleging.

De tweede inleiding werd gehouden door Jeanny Evers van ''Meer voor Mekaar.''Haar inleiding vergezeld van een power-pointpresentatie spitste zich toe op belangrijke zaken als bewust wonen, en het voorkomen van ongelukken in de woning.

Jeanny gaf daarnaast informatie over de huistest en woonadviseur, wonen met dementie en woningaanpassingen. Al met al een reeks van tips die het mogelijk maken zo lang mogelijk verantwoord in de eigen woning te blijven wonen.

Aansluitend kwam Sylvia Lambrichs Beleidsmedewerkster Welzijn van de gemeente Wijchen (tevens lid van de werkgroep) aan het woord.

Het accent van haar inleiding lag specifiek op het gebied wat de gemeente voor ons kan betekenen zoals: mantelzorgwoningen, woningsplitsing, bouwen of verbouwen van de woning, gemeentelijke leningen, zoals de zogenaamde blijverslening en energiebesparende maatregelen in en aan de woning.

Tevens werd door Sylvia aandacht besteed aan de taken van het Sociaal Wijkteam zoals daar zijn: huishoudelijke hulp, dagbesteding, vervoer, hulpmiddelen, woningaanpassingen, personenalarmering, mantelzorgondersteuning, indicatiestelling en financiën.

Als klap op de vuurpijl was er als laatste de inleiding en presentatie van de robot ''Tessa.'' Door vele van de aanwezigen was naar het wel en wee van het nieuwerwetse apparaat

uitgekeken. Op een heldere en duidelijke wijze werd door Tessa (geen typefout) de Vaan de mogelijkheden van de robot ‘’Tessa’’ gedemonstreerd.

‘’Tessa’’ is een klein sociaal robotje met een natuurlijke stem die je ondersteunt bij het aanbrengen van structuur gedurende de dag. Bijvoorbeeld het innemen van medicijnen, de krant en of post uit de brievenbus halen. Of ‘’Tessa’’ te laten melden dat het etenstijd is.

‘’Tessa’’ geeft gesproken suggesties en herinneringen voor activiteiten en dagelijkse routines.

Voor vele van ons die met de nodige scepsis tegen het fenomeen huisrobot werd aangekeken is door de wijze waarop Tessa ‘’Tessa’’ presenteerde een positievere kijk op de huisrobot ontstaan.

Tijdens de pauze werd nog stevig nageboomd over de veelheid aan informatie die was gepresenteerd. Aansluitend aan de pauze vond de opening van de markt plaats. De zorg die we hadden of de markt wel de nodige aandacht zou krijgen bleek ongegrond, door nagenoeg alle deelnemers werd de markt bezocht.

Aan de markt werd door maar liefst 25 exposanten deelgenomen. Hieronder in willekeurige volgorde de standhouders:

-Woonstichting De Kernen; KBO Bergharen, Hernen, Leur; Tijssen maaltijden; Gemeente Wijchen; Meer voor Mekaar; Sociaal Wijkteam; De Hagert; Eettafel de Zandloper; Repair café; Huidprofs; Motiv-eet; Leefbaarheidsgroepen Bergharen en Hernen/Leur; Fysio Chiel Hamann; Odensahuis; Aalsterveld psychologen; Fysio Jan Sonnaville; Saar aan huis; Zonnebloem Bergharen en Hernen/Leur; Robot ‘’Tessa’’; Huisman domotica; Buurtzorg; ZZG en Home Instead.

Zonder uitzondering werden de stands goed bezocht. De standhouders waren unaniem vol lof over de belangstelling en enthousiasme van de bezoekers. In een ontspannen sfeer werden vragen, opmerkingen gesteld en beantwoord.

Met de opgedane kennis over de beschikbare hulp, ondersteuning en aanwezige voorzieningen, en niet te vergeten de aangeboden folders, brochures, zonnebloemen en kleine attenties, is hopelijk menigeen huiswaarts gekeerd in het vertrouwen dat het in Bergharen, Hernen Leur ‘’Langer in mijn dorp blijven wonen’’ beslist mogelijk is!

De werkgroep positieve gezondheid en zorg.

Bijlage 3: Poster Zorgmarkt

Zie volgende pagina

BERGHAREN HERNEN LEUR

2x Dorpsondersteuner (m/v) Bergharen, Hernen en Leur

Centrale verbindende schakel tussen dorpsbewoners, zorgverleners, gemeente, welzijnswerkers en andere professionals

De dorpenondersteuner verbindt, brengt mensen bij elkaar, signaleert hulpvragen en stimuleert zelfredzaamheid.

Hij/zij lost knelpunten op, kan doorverwijzen en bemiddelen en is een vraagbaak voor dorpsbewoners. Dit in nauw contact met professionals.

Kenmerken dorpenondersteuner

- Proactieve burgers uit de dorpen
- Verbinders
- Investeren in contacten met burgers
- Gespreks- en luistervaardig
- Vertrouwen winnen
- Netwerkers
- Creatief in mensen bij elkaar brengen

KRAKE
Krachtige Kernen
Starke Dörfer

Waarom een dorpenondersteuner?

- Eén eerste aanspreekpunt en verbindende schakel voor zorg en welzijn
- Nog meer verbinding creëren tussen burgers en hiermee de leefbaarheid verder vergroten
- Mensen de weg wijzen in het versnipperde zorg- en welzijnsaanbod
- Als dorp de eigen regie behouden en handelen in belang van dorp en burgers

Randvoorwaarden

- De functie is deels betaald en deels vrijwillig.
- Twee dorpenondersteuners van de drie dorpen werken nauw samen. Bergers kunnen kiezen wie van de twee benaderd wordt
- Structurele financiering is belangrijk! We gaan financiering aanvragen bij de gemeente en/of provincie. Een goede effectmeting is hierbij belangrijk om structureel middelen te verkrijgen.

Bijlage 4 : Verslag focusgroepinterviews

VERSLAG FOCUSGROEPINTERVIEWS
BERGHAREN, HERNEN EN LEUR
DECEMBER 2017

Ellen van Wijk
Project Krachtige Kernen
Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

SAMENVATTING

Dit verslag bevat een uitgebreide analyse en conclusies van de gegevens uit vijf focusgroepgesprekken met burgers en professionals, wonend en/of werkzaam in de dorpen Bergharen, Hernen en Leur. De vraag die centraal stond tijdens de gesprekken, was: 'welke motieven liggen ten grondslag aan keuzes die mensen maken ten aanzien van zorg, welzijn en wonen en wat vraagt dit van het toekomstige zorg, welzijn en wonen aanbod in Bergharen, Hernen en Leur'?

De belangrijkste bevindingen ten aanzien van het thema Wonen, zijn:

- Jonge mensen (20 – 40) hebben behoefte aan betaalbare woningen, die geschikt zijn voor alleenstaanden of gezinnen. Deze woningen zijn er vooral in Bergharen te weinig. Jongeren uit de dorpen geven aan in de toekomst graag in de dorpen te gaan wonen.
- Ouderen hebben behoefte aan levensloopbestendige woningen. Uit de interviews komen verschillende opties naar voren: patiowoningen, hofjes, woongroepen en woningsplitsing worden regelmatig genoemd (allen levensloopbestendig). Ook hiervan is het aanbod in de dorpen te gering.
- Motieven die ten grondslag liggen aan keuzes die mensen maken ten aanzien van wonen, hebben te maken met de omgeving, de mobiliteit van mensen (kan men auto rijden? Kan men lopen?), de behoefte aan activiteiten en vertier, de beschikbaarheid van gewenste woning in de dorpen of in de omgeving, wensen van de partner en de verbondenheid aan familie.

De belangrijkste bevindingen ten aanzien van het thema's Zorg en Welzijn, zijn:

- Er zijn ouderen in de dorpen met wie men moeilijker in contact komt, waardoor het soms ook lastig is om te controleren of het goed gaat met de betreffende persoon. Er is ook sprake van (al dan niet verborgen) eenzaamheid.
- Men geeft ook aan dat hulp vragen als dat nodig is voor sommige ouderen een enorme drempel is. Dit heeft o.a. te maken met waarden en normen en met het niet weten wat men te wachten staat als blijkt dat men zorg nodig heeft.
- Er is veel aanbod qua zorg- en welzijn in de gemeente Wijchen. Men ziet hier soms door de bomen het bos niet. Het sociaal wijkteam vervult deels de behoefte van wegwijzen in het aanbod, maar men is hier niet altijd tevreden over en men weet hen niet altijd te vinden.
- Concrete dienstverlening waar men behoefte aan heeft zijn o.a. tijdelijke 24-uurszorg in de dorpen, een duidelijk overzicht van het zorgaanbod en iemand die mensen kan verbinden als het gaat om vraag en aanbod (zowel vanuit de nulde- als eerstelijn.)

Mogelijke acties die als gevolg van deze interviews gaan plaatsvinden, zijn o.a. het verkennen van de mogelijkheid om een dorpscoöperatie op te richten, waardoor de dorpen in de lead komen m.b.t de vraag en het aanbod op het gebied van zorg en dienstverlening en waardoor een aantal diensten centraal door het dorp kunnen worden georganiseerd. Een andere actie is het ontwikkelen van een Sociale Kaart, niet digitaal en speciaal voor ouderen, zodat het voor ouderen gemakkelijker wordt om de juiste zorg en dienstverlening te vinden. De werkgroep m.b.t. Wonen gebruikt de resultaten van dit onderzoek om druk uit te oefenen bij de gemeente om het woningaanbod m.b.t betaalbare en levensloopbestendige woningen in de dorpen te vergroten.

Inleiding

Vanuit de leefbaarheidsgroepen/ werkgroep Zorg/ Positieve Gezondheid wil men graag sturen op een toekomstbestendig zorg-, welzijns- en woonaanbod, passend bij de (toekomstige) behoeften van burgers en waarbij professionals en burgers nauw samenwerken. Het doel is om de leefbaarheid in Bergharen, Hernen en Leur te behouden en te versterken. Dit leidt tot welbevinden op alle vlakken van het model van Positieve Gezondheid.

Om met eventuele acties nauw aan te sluiten bij de behoeften van de burgers in de drie dorpen, zijn in 2017 verschillende gesprekken gehouden met zowel burgers als professionals uit de drie dorpen. De kernvraag is 'welke motieven liggen ten grondslag aan keuzes die mensen maken ten aanzien van zorg, welzijn en wonen en wat vraagt dit van het toekomstige zorg, welzijn en wonen aanbod in Bergharen, Hernen en Leur'?

In de periode mei 2017- oktober 2017 zijn vijf focusgroep interviews afgenomen. Hieraan hebben mensen deelgenomen uit alle drie de dorpen, zowel in de rol van burger als vrijwilliger of professional in de zorg en/of welzijn. In totaal hebben 37 mensen deelgenomen, verspreid over de vijf gesprekken.

In dit verslag wordt eerst een onderscheid gemaakt tussen de verschillende generaties, die duidelijk verschillen in wensen en motieven. Daarna worden behoeften en wensen van mensen m.b.t. **wonen en zorg** weergegeven. Er wordt een aparte paragraaf gewijd aan de **jongeren**. Tenslotte worden **aanknopingspunten voor acties** beschreven.

1. Doelgroepen en generaties

Uit de interviews blijkt dat er verschillen zijn in motieven, keuzes en behoeften m.b.t. zorg en wonen tussen verschillende generaties. Om een goed beeld te krijgen van deze verschillende generaties, worden hieronder de in interviews genoemde kenmerken van de verschillende groepen uitgewerkt.

1. Jongeren -20: vertrekken veelal voor studie uit de dorpen. Hebben wel hechte vriendengroepen. Kunnen soms niet op kamers vanwege stop studiefinanciering en blijven daarom bij ouders wonen. Wanneer zij wel de financiële middelen hebben om zelfstandig te gaan wonen, trekken zij veelal uit het dorp, mede omdat er in het dorp geen betaalbare huuropties zijn.
2. 20-30: willen deels terugkomen naar de dorpen, ook vanwege hechte vriendengroepen, maar dit is niet mogelijk door gebrek aan geschikte woningen. Men wenst voor hen kamers en goedkope huurwoningen. Er wordt ook aangegeven dat deze generatie liever zou kopen dan zou huren; er worden echter weinig betaalbare koopwoningen aangeboden (gemiddelde WOZ-waarde in de dorpen is bijna 4 ton).
3. 30-50: mensen met kinderen. Vinden moeilijk een betaalbare woning in de dorpen. Hernen heeft nu wel betaalbare eengezinswoningen, Bergharen en Leur niet. Opvallend is daarbij dat een aantal van hen ervoor kiest hun kinderen buiten de dorpen naar school te laten gaan, als reden wordt aangegeven dat dit logistiek makkelijker is. Gevolg hiervan is dat de school leegloopt. Dit punt is een aantal keer genoemd en geldt vooral voor Hernen en Leur.
4. 50-70: generatie met over het algemeen veel eigen vermogen. Zelfbewuster. Denken na over toekomst en hebben daar veelal duidelijk beeld over. Zien zichzelf o.a. wonen in woongroepen met gedeelde voorzieningen en hebben ook de middelen om dit in de nabije toekomst te realiseren. Zij zijn digitaal vaardig. Bij deze generatie is opvallend dat men veelal vanuit zelfmanagement denkt (wat heb ik nodig om hier te kunnen blijven wonen, om gelukkig oud te worden etc.) en van daaruit zelfregie toepast.
5. 70-80: mensen die vaak nog redelijk zelfstandig kunnen wonen zonder al te veel hulp. Generatie waarbij meeste zorgvragen starten. Denken minder na wat de toekomst brengt en anticiperen hier ook minder op. Men ‘ziet wel als iets zich aandient’. Er zijn twee groepen te onderscheiden in deze categorie: één groep betreft mensen die voorzieningen en activiteiten zwaarder laten wegen in de woonkeuze (en dus eerder willen vertrekken uit de dorpen) en een andere groep betreft mensen die sterk verbonden zijn met het dorp en die - als het zou kunnen- nooit het dorp zouden verlaten. Kenmerkend lijkt te zijn dat deze doelgroep niet voldoende tools in handen heeft om zelfmanagement toe te passen. Mensen die beginnen te kwakkelen/ kwetsbaarheden beginnen te krijgen, zijn niet altijd in beeld.
6. 80+: oftewel de ‘echte ouderen’: veelal mensen die wel enige of veel zorg gebruiken. Hebben het over het algemeen financieel minder goed dan generaties daarvoor. Ze typeren zich als zorgmijders. Ze schuiven beslissingen op zorg- en woongebied zo ver mogelijk voor zich uit. Ze hebben een moraal van zelf doen, voor jezelf zorgen, vragen minder makkelijk om hulp. Hebben vaak relatief meer kinderen, groot gezin. Digitaal iets regelen of opzoeken is meestal lastig. Opvallend lijkt dat deze generatie mensen veel waarde hechten aan zelfregie en vaak (uit schaamte) geen zorg accepteren of pas als het te laat is (iemand is bv. al gevallen).
7. Mensen met een indicatie (-behoefte): Als men een indicatie heeft (bijv. mensen met gevorderde dementie) is er veel mogelijk. Is dat niet zo, dan vallen mensen nog wel eens tussen wal en schip. Deze mensen zijn soms moeilijk te bereiken. Voor eenzaamheid is geen label, wat anderen als eenzaamheid zouden bestempelen ervaart de betreffende persoon wellicht heel anders.

2. Contact met omgeving

Contacten met de omgeving was een belangrijk onderwerp tijdens de gesprekken. Sfeer, directe contacten, activiteiten en contact met mantelzorgers en vrijwilligers zijn hierin belangrijke aspecten.

Ligging en sfeer

Men spreekt over het algemeen van een fijne buurt met nauwe contacten, waar iedereen voor elkaar klaarstaat. Maar er zijn ook veel mensen die achteraf wonen en niet actief contact zoeken. Voor Leur geldt dat de meeste woningen wat verder van elkaar af liggen, wat direct contact en oplettendheid soms moeilijk maakt. Veel buurten zijn overdag nagenoeg leeg, omdat veel mensen werken (Leur). Er wordt bij dit onderwerp ook gesproken over de aanwezigheid van (stille) armoede en zorg mijdend gedrag, waar men moeilijker grip op krijgt.

Contacten in de buurt

Sommige buurten hebben een actieve buurtapp. Deze was bijvoorbeeld actief in de periode dat er relatief veel inbraken plaatsvonden, maar wordt ook gebruikt om af te spreken m.b.t. klussen. In één van de interviews wordt aangegeven dat de app niet van de grond is gekomen in een van de buurten. De reden lijkt te zijn dat de persoon die deze app heeft opgericht niet echt bekend is in het dorp.

Een aantal buurten/dorpen heeft behoefte aan coördinatie van buurtcontacten (o.a. Bergharen). Een plek waar vragen bij elkaar komen m.b.t. wie wat wil en kan betekenen voor de ander en wie hulp vraagt. Dit moet niet te officieel.

Mantelzorgers en vrijwilligers

Men geeft aan dat het soms lastig is om hulp te vinden. Buren en kinderen werken en kunnen bijv. niet even chauffeuren als dat nodig is. Men merkt ook dat mensen langer moeten werken. Dit is vooral te merken aan mantelzorg, maar ook aan de terugloop van het aantal vrijwilligers. Mensen zijn steeds drukker.

Het is echter niet alleen lastig, sommige mensen zijn wel positief op dit punt en geven als voorbeeld aan dat ouderen soms afspraken maken met de buren dat zij regelmatig checken of alles goed gaat (bijv. om checken of om 9.00 de gordijnen open zijn). In Hernen is de ervaring dat als één van de ouderen extra hulp nodig heeft of als er een oogje in het zeil gehouden moet worden, er een appgroep wordt gemaakt. Hieraan worden dan zo'n 30 mensen toegevoegd, die met zijn allen actief zijn voor deze persoon.

De Zonnebloem gebruikt collectes om actief praatjes te maken met mensen, mensen zo te verbinden en een oogje in het zeil te houden bij mensen.

Activiteiten

Opvallend is dat bij georganiseerde activiteiten in het weekend (bijv. muziek, theater) weinig dorpelingen van de partij zijn. Met betrekking tot activiteiten (voor ouderen) door de week is opvallend dat hier altijd dezelfde groep mensen op af komt. Als reden voor 'weinig animo' wordt in één van de interviews aangegeven dat het voor sommige mensen wellicht lastig is om een activiteit te bezoeken vanwege gebrek aan vervoer; anderen geven aan dat mensen bang zijn 'zielig' gevonden te worden als ze naar een activiteit gaan.

3. Behoeften m.b.t. wonen

Met betrekking tot behoeften m.b.t. wonen kunnen we de generaties weer onderscheiden, vooral behoeften van jongeren en ouderen.

1. Jongeren en 20-30: willen vooral betaalbare woningen, geschikt voor alleenstaanden en gezinnen. Men heeft zowel behoefte aan koop als huur. Men slaat hier een brug naar duurzaamheid: als jonge gezinnen in de dorpen komen wonen, geeft dit ook aanwas van kinderen. Vooral in Bergharen is dit nodig, voor de balans in het dorp en voor het voortbestaan van de school. Een deel van de jongeren wil volgens deelnemers in de toekomst in Bergharen wonen, maar maakt zich zorgen over of dit wel mogelijk is. Studenten of jongeren tussen 18-25 wonen soms noodgedwongen thuis. Zij zouden best geïnteresseerd zijn in goedkope kamerbewoning in de dorpen, bijv. antikraak. Dit is ook goed voor ontwikkeling en zelfstandigheid.
2. Ouderen hebben behoefte aan levensloopbestendige woningen (koop). Dit is er niet in de dorpen. Opties die men noemt zijn':
    - Patiowoningen die rolstoel en rollator proof zijn als ideaalbeeld. Mensen blijven daarom nu wonen waar ze nu wonen, of gaan o.a. naar Wijchen. Er wordt hier o.a. een voorbeeld gegeven van een oudere die een eengezinswoning heeft gekocht in Bergharen wegens gebrek aan seniorenwoning, maar wat nu met de huidige gebreken helemaal niet handig is.
    - Verschillende keren zijn de 'hofjes' genoemd. Men ziet dit als een plek met meerdere appartementen bij elkaar, waarbij ook enkele voorzieningen zijn en waar men elkaar ondersteunt, maar toch vrijheid heeft.
    - Ook wordt door de generatie 50-70 verschillende keren de woongroep/commune genoemd, maar dan wel met zelfstandigheid. Gedeelte voorzieningen, elkaar helpen waar nodig. Men overweegt het grote huis om te bouwen en kleine delen te verhuren als appartement. Deze groepen mogen ook gemengd zijn jong-oud. Dit thema komt opvallend vaak terug.
    - Ouderen die nu geen mantelzorg krijgen staan negatief tegenover een mantelzorgunit. ("ik ga toch niet bij mijn kinderen achter in de tuin zitten")
    - Woningsplitsing klinkt voor veel mensen positiever als een mantelzorgunit. Hier lijkt ook zeker animo voor te zijn.
3. Het aanbod dat aansluit bij bovenstaande behoeften is heel gering. Als huurwoningen vrijkomen komen daar ook mensen van buiten de dorpen in. Ook wordt er in één van de interviews aangegeven dat er voor seniorenwoningen geen animo is onder de ouderen, waardoor er jonge mensen in komen wonen. Dit heeft zowel voor- als nadelen. De Elzendweg wordt eenmaal nog genoemd als zijnde geen goede locatie, omdat deze te ver buiten het dorp ligt. Een zorgpunt wat hier nog wordt genoemd is dat sommige ouderen wel behoefte hebben aan aanpassingen in huis, maar dit niet kunnen betalen of spaargeld willen bewaren voor de kinderen.

4. Keuzes en motieven voor keuzes m.b.t. wonen

Om hiervan een goed overzicht te krijgen, volgt hieronder een samenvatting van de motieven. Er zijn motieven die zorgen dat mensen willen blijven in de dorpen en dat mensen juist willen vertrekken uit de dorpen. Deze twee categorieën worden hieronder van elkaar onderscheiden.

Motieven om te blijven	**Motieven om te verhuizen naar buiten de dorpen**
Rust die men ervaart en waar men ook behoefte aan geeft.	Behoefte aan voorzieningen, winkels, horeca, markt (Meest genoemd. Als deze voorzieningen in de dorpen aanwezig waren, geldt meestal dat men niet weg zou gaan)
Het oude in stand houden, geen verandering.	Behoefte aan 'reuring'
Contacten die men heeft in de dorpen in stand houden.	Wat te zien hebben
Partner die nauw verbonden is met het dorp, waardoor men toch blijft.	Weg naar Wijchen is lang, rustig, eng
Niet altijd mogelijk om te investeren in nieuwe woning. Verhuizen kost geld.	Woningen in dorpen voldoen niet aan wensen, niet levensloopbestendig. In o.a. Wijchen zijn deze woningen wel te krijgen.
Afstand Wijchen te ver als kinderen in BHL wonen	Niet meer in staat om auto te rijden
Nog in staat om auto te rijden	

De rol van de kinderen

Kinderen spelen in sommige gevallen een duidelijke rol, omdat ze als mantelzorger fungeren. Soms verhuizen mensen met kinderen mee, omdat ze afhankelijk zijn van hen, bijv. als mantelzorger. Dit komt echter niet vaak terug. Veel mensen geven aan in de toekomst echt geen beroep op de kinderen te willen doen. Redenen:

- Niet willen belasten, eigen leven, kinderen druk met eigen kinderen en werk
- Wonen niet in de buurt, gaan niet achterna verhuizen
- Niet zeker weten of kinderen dat wel zien zitten
- Het zelf niet zien zitten om door kinderen bijv. verzorgd te worden.
- Zelf beslissingen willen maken

Er zijn zeker wel kinderen die dit aanbieden en ouderen die het niet accepteren.

Veranderende behoeften en de rol van mobiliteit

Woonbehoeften veranderen op termijn. Het verschilt in hoeverre mensen vooruitdenken en anticiperen of het vooral op zich af laten komen. De tendens lijkt dat mensen onder de 70 wel vooruitdenken en daarboven minder. Behoeften veranderen vooral als gevolg van veranderingen in mobiliteit. De rol van de auto is bijvoorbeeld groot: als men niet meer auto kan rijden, wordt men ook meer afgesloten van de buitenwereld. Dit is voor veel mensen ingrijpend. Er werd ook een voorbeeld genoemd van mensen die naar Wijchen zijn verhuisd, maar nu doordat zij rollator-afhankelijk zijn nog steeds bijna niet buiten komen.

5. Motieven voor keuzes m.b.t. zorg

Belangrijke onderwerpen die hier zijn genoemd zijn de eenzaamheid, de mantelzorg en een centraal punt voor informatie en vragen.

Eenzaamheid

Er zijn eenzame ouderen die weinig contact hebben. Het is soms lastig om hun behoefte te peilen. Eenzaamheid is vaak gekoppeld aan schaamte om hulp te vragen of aan te geven dat iets (mentaal of fysiek) niet goed gaat. Soms zijn deze mensen ook niet/minder sociaal vaardig of wonen zij afgelegen en afgezonderd. Men is soms bang voor veranderingen (bijv. huis uit moeten). Veel voorbeelden worden genoemd in verschillende gesprekken. Het betreft hier deels ook mensen die buitenaf wonen en waar je moeilijk binnen komt. Eenzaamheid is daarnaast een lastig begrip en niet één op één te meten aan het aantal contacten dat iemand heeft.

Centrale spreekuren buurtzorg/ sociaal wijkteam

Men geeft aan dat spreekuren van sociaal wijkteam en buurtzorg niet werken. Men wil niet gezien worden, drempelvrees. Ook is er onbekendheid. Daarnaast is dit dure dienstverlening, i.v.m. huur ruimte etc. Ook wordt hier als drempel aangegeven dat deze mensen niet iedereen kennen, er vaak iemand anders zit, ze verhaal opnieuw moeten doen. Het zijn mensen van buitenaf.

Beroep op mantelzorg

De gevolgen van zorgvragen kunnen een enorme drempel zijn om zorg te vragen, bijv als je weet dat dit een sterk beroep doet op mantelzorgers of dat men verder weg moet revalideren. Er is verschil tussen behoefte aan incidentele of structurele hulp. Incidenteel durven mensen eerder hulp te vragen. Structureel heeft grotere impact.

Mantelzorg heeft ook grenzen voor de mantelzorger. Niet alleen in belastbaarheid in tijd, maar ook in soort handelingen die je uitvoert. Een voorbeeld van respondent die voor ouders zorgt: ze doet bijna alles, maar het verzorgende gedeelte laat ze over aan thuiszorg. Grenzen die men heeft op dit vlak kunnen wel verschuiven als het eenmaal zover is.

Geven is voor veel mensen gemakkelijker dan ontvangen, vooral bij praktische hulp als boodschappen, vervoer, etc.

6. Behoeften m.b.t. zorg en welzijn

Hieronder staan een aantal concrete behoeften van mensen als het gaat om zorg en welzijn:

- Personenalarmering met professionele dan wel niet professionele opvolging (in één van de interviews wordt genoemd dat dit wel mogelijk is maar dat het vrij duur is, een speciale senioren telefoon zou veel goedkoper zijn en heeft hetzelfde resultaat)
- Tijdelijke 24-uurszorg in de dorpen. Bijv. in vorm van herstelbedden. Men vindt het verschrikkelijk om naar Nijmegen of verder te moeten voor tijdelijke 24-uurszorg. Dit punt komt terug in meerdere interviews. Een idee is 24-uurs zorg in vorm van een topkamer bij een bed & breakfast in één van de dorpen.
- Men kent het zorgaanbod onvoldoende. Digitaal werkt niet voor oude mensen. Men heeft behoefte aan informatie op papier.

- De huisarts is voor veel mensen het eerste aanspreekpunt m.b.t. zorg en welzijn, maar heeft weinig focus op sociale zorg/ welzijn. Er is behoefte aan meer informatie en verwijzing naar welzijn (Welzijn op Recept bijvoorbeeld).
- Huisarts zou zich moeten specialiseren in ouderenzorg. Er wordt genoemd dat actief screenen op kwetsbaarheid onder ouderen door de huisarts uitkomst zou kunnen bieden. Hierdoor komen mensen in beeld bij de huisarts en kunnen er mogelijk dingen geregeld worden.
- Ondersteuning met praktische zaken zoals financiën (ervaring van een oudere dat dit heel fijn is, maar wordt weinig gebruik van gemaakt)
- Gezondheidscentrum wordt (behalve locatie) als positieve ontwikkeling ervaren. Thuiszorg en Sociaal Wijkteam zouden hierin ook een plek moeten krijgen. Daarnaast is er behoefte aan GGZ-ondersteuner, psycholoog en pedicure in het gezondheidscentrum.
- Er zijn voldoende activiteiten op het gebied van welzijn, de kunst is om mensen zo ver te krijgen dat ze deelnemen. Het helpt soms om mensen op te halen. Ouderen zijn soms passief hierin (pamperen werkt).
- De buurtbus is niet geschikt voor rolstoelen (kunnen niet in of uitstappen in de dorpen). Er is behoefte aan vervoer o.a. voor mensen met een rolstoel.
- Ouderen weten soms niet meer wat ze bij wie moeten halen. Op het moment dat er één centraal telefoonnummer is waar ze naartoe kunnen bellen zou het al makkelijker worden.

7. Jongeren

Uit de interviews blijkt men graag jonge aanwas wil in de dorpen (met name Bergharen). Er is zorgen over de krimpende school.

Daarnaast gaat het bij het thema jongeren over de woonbehoefte van jongeren. Zoals eerder is beschreven zijn er weinig mogelijkheden m.b.t. goedkope huur- en koopwoningen in de dorpen voor jongeren en jonge gezinnen. Een aantal keer wordt genoemd dat het een optie is om een pand om te bouwen tot studentenkamers. Er zijn verschillende signalen dat hier behoefte aan is. Jongeren in de dorpen zijn veelal lid van vriendengroep. Dit blijft hen binden aan de dorpen.

Vanuit de werkgroep m.b.t. wonen is een enquête afgenomen onder een selecte groep jongeren uit Bergharen. 42 jongeren hebben deze enquête ingevuld. Tweederde hiervan is man, eenderde vrouw. Het betreft jongeren tussen de 15 en 35, waarvan de meesten tussen de 21 en 25 jaar zijn. Opvallend is dat bijna drie kwart van deze jongeren hoogopgeleid is of een HBO- of WO-studie volgt. Ook opvallend is dat 31 respondenten nu in Bergharen wonen. Dit kan de representativiteit van de resultaten beïnvloeden en mogelijk een vertekend beeld geven.

De opvallendste conclusie uit deze korte enquête is dat 70% van de respondenten in de toekomst in Bergharen wil wonen. 17% twijfelt daarover en 10% weet het niet. Motieven die doorslag geven in woonplekkeuze in de toekomst onder deze groep zijn:

- Omgeving, plek, ruimte 12x
- Vrienden, familie en kinderen, 10x
- Faciliteiten 8x
- Sfeer in het dorp 8x
- Dichtbij werk 5x
- De prijs 5x

Wat ook opvallend is, is dat iedereen aangeeft in de toekomst iets te willen kopen, en NIET te willen huren. Zo zijn er ook maar liefst 18 mensen die graag een vrijstaand huis willen in Bergharen. Veel vermelden zij hier het woordje 'nieuwbouw' bij. De starterswoning is niet waar mensen van dromen, slechts 5 mensen geven dit aan als wens, maar men geeft wel aan dat prijs belangrijk is. Een tuin en een buitenruimte (schuur, garage) vindt men ook belangrijk. Een appartement is slechts eenmaal genoemd. Bij tips voor Bergharen worden betaalbare (nieuwe) (starters) woningen maar liefst tien keer genoemd. Ook het behouden van voorzieningen (school, bus, sport) vindt deze groep belangrijk.

8. Acties naar aanleiding van de interviews

Uit bovenstaande analyse komen concrete aanknopingspunten voor acties naar voren, die mogelijk kunnen worden opgepakt. Hieronder wordt eerst ingegaan op twee acties die specifiek zijn bevraagd in de interviews: de dorpscoöperatie en de sociale kaart. Daarna volgen andere acties die naar voren zijn gekomen in de interviews.

8.1 De Dorpscoöperatie

In de gesprekken is specifiek gevraagd naar of men een dorpscoöperatie ziet zitten. Vaak wist men niet precies wat dit was en is de beeldvorming hiervan lastig. Er zijn wel enkele aanknopingspunten naar voren gekomen, die belangrijk zijn als het gaat om de werkwijze en vorm van een eventuele dorpscoöperatie.

- Vertrouwen winnen van mensen is essentieel. Als er een dorpsondersteuner wordt aangesteld dient deze het vertrouwen te hebben van de mensen. Dit moet een goede netwerker zijn die mensen kent. Iemand uit het dorp.
- Het werkt als je mensen aan je bindt door middel van een lidmaatschap.
- Neem zo veel mogelijk drempels weg
- Betrek de huisarts hierbij
- Pas op met aanbieden van voorzieningen die er al zijn, bijvoorbeeld sociaal wijkteam, zonnebloem, KBO. De meerwaarde moet duidelijk zijn.

Over het algemeen was men in de gesprekken wel positief over een dorpscoöperatie. Het is vooral goed dat je als dorp zelf het beheer en de zeggenschap krijgt over de WMO-gelden en dat je dus zelf als dorp in de lead bent als het gaat om zorg, welzijn en leefbaarheid.

Een belangrijke functie van een dorpscoöperatie is mensen verbinden. Uit de interviews zijn verschillende aanknopingspunten naar voren gekomen, waaruit blijkt dat men hier behoefte aan heeft:

- Het afstemmen van vraag en aanbod m.b.t. vrijwilligers (komt hierna apart terug bij de acties)
- Ouderen die aangeven dat ze graag een functie of rol willen in het dorp. Pakjes aannemen van de buurt en verhalen vertellen op school zijn twee voorbeelden die genoemd worden.
- Het actief zicht houden op ouderen, hoe het met hen gaat en of er hulp nodig is
- Opzetten vervoersdienst (komt hierna terug bij de acties)
- Dorpsinformatiepunt, waar alles samen komt van alle terreinen van leefbaarheid, dus ook sport en verenigingen.

8.2 De sociale kaart

Ook naar deze actie is apart gevraagd. De vraag is gesteld in hoeverre men behoefte heeft aan een sociale kaart op papier. De reacties:

- Er is behoefte aan informatie over zorg en welzijnsaanbod. Digitaal is niet de goede manier.
- Sociale kaart op papier positief!
- Goede reden om bij ouderen langs de deuren te gaan.
- Manier om kwetsbaarheid in kaart te brengen.
- Gevoelig voor veranderingen, dus jaarlijks updaten is eigenlijk een must. In hoeverre is dit haalbaar?

8.3 Aanknopingspunten voor overige acties

Naast de dorpscoöperatie en de sociale kaart, zijn onderstaande aanknopingspunten voor acties uit de gesprekken naar voren gekomen. Een aantal van deze acties kan ook prima vallen onder een dorpscoöperatie of een beginfase vormen van het proces om te komen tot de coöperatie.

- Vervoer: als (vooral) oudere ergens naartoe moet (Wijchen, huisarts BH). Dit kan in vorm van een dorpsauto met vrijwilligers. Men vindt het geen probleem om hier iets voor te betalen. De regiotaxi vervult deze behoefte deels. Voor dichtbij komen zij niet (bijv huisarts). Hiervoor zou er centraal persoon moeten zijn. De buurtauto van Appeltern wordt aantal keer genoemd als voorbeeld. Dit moet wel gecoördineerd worden, wil het succesvol zijn.
- Vrijwilligers vraag en aanbod: bij elkaar brengen van mensen die iets kunnen of willen betekenen en mensen die juist hulp nodig hebben bij een centraal persoon, die dit niet al te formeel kan organiseren en mensen kan verbinden.
- In meerdere interviews is de (soort van of bijna-) 24-uurs zorg genoemd als gemis in de dorpen. Opties als ‘herstelbedden’ of soortgelijke constructies zouden met open armen worden ontvangen. Ook het idee van 24-uurs zorg in een bed&breakfast is genoemd. Een serieuze optie om te onderzoeken. Elders in het land zijn hier goede voorbeelden van.
- Klussendienst via de App. Ook om bijv. te organiseren om eens per maand met veel mensen bij iemand de tuin samen te doen.
- Dorpsinformatiepunt, waar alles samen komt van zorg, welzijn, verenigingen, waar iemand is die alles verbindt. Dit moet niet te veel afhankelijk zijn van één persoon, dat maakt het kwetsbaar.
- Voor voorzieningen die je creëert en organiseert geldt het dat men de “trouw” moet voelen om ook van die voorzieningen gebruikt te maken.

Business Case – Rondom Wijchen

De transformatie van het Sociaal Domein -
Versterken van wijknetwerken en collectief/preventieve inzet

28 februari 2019
Marleen Borgonjen (MeerVoormekaar)
Robert Mathijssen (MEE Gelderse Poort)

Inleiding
Dit document volgt rechtstreeks op de notitie ‘Versterken van wijknetwerken’ van 5 september 2018. Deze notitie werd positief ontvangen door Rondom Wijchen met als belangrijke vervolgbehoefte een realistische prognose en onderbouwing van de te verwachten effecten, oftewel Business Case.
In deze bijlage leveren wij, MeerVoormekaar (Marleen Borgonjen) en MEE Gelderse Poort (Robert Mathijssen), deze onderbouwing.
We zijn gestart met de vraag ‘wat levert investeren in buurtnetwerken op en op welke termijn gaan we resultaat zien?’ Gaandeweg het maken van de business case hebben we de vraag verbreed naar ‘hoe gaan we in Wijchen écht zorgen voor de transformatie?’

Probleemstelling (kern)
We willen terug naar de bedoeling van de transformatie en van het SWT: het vergroten van het zelf oplossend vermogen van de inwoners. Daarbij is het van belang om de cohesie in de wijk te benutten en waar nodig te versterken. Het uitgangspunt moet weer liggen bij bewoners zelf en hun directe omgeving, zodat zij eigenaar blijven van hun eigen oplossing.

Vooraf
Het is belangrijk om de implicaties van de nieuwe, beoogde manier van werken uit te drukken in zo direct mogelijk herleidbare financiële consequenties én maatschappelijke/niet-financiële consequenties.
Door het geven van een aantal ervaringsgegevens uit andere gemeenten en resultaten uit gerealiseerde projecten zorgen we voor een zo goed mogelijk onderbouwing.

Anders gaan werken
Tegelijk met de invoering van de nieuwe werkwijze (versterken van wijk- en buurtnetwerken) biedt de huidige werkwijze veel mogelijkheden tot kostenreductie én kwaliteitsverbetering: verschuiving van individuele naar meer preventieve/collectieve dienstverlening. MeerVoormekaar en MEE Gelderse Poort hebben hier het afgelopen jaar al op geïnvesteerd en deze investering begint zijn vruchten af te werpen.
Daarnaast zijn in de huidige hulp- en zorgvragen slagen te maken door analyse van deze vragen, door het clusteren van types hulpvragen en een proces vroegtijdig anticiperen.

Hoe gaan we in Wijchen zorgen voor de transformatie?

1. Buurtnetwerken; investeren in buurten en wijken
2. Collectief/preventief aanbod versterken

Ad 1. Investeren in buurten en wijken

De wijkbewoner staat centraal en heeft de leiding in het bedenken van de oplossing voor zijn hulpvraag; “ik wil, ik kan, ik heb nodig” en komt op deze manier samen met het eigen netwerk en de benodigde professionals tot een oplossing. Bron: https://www.proeftuinruwaard.nl/

Dit is waar het om gaat bij versterken van buurt- en wijknetwerken. Beginnen bij de bewoners zelf. Hierbij is het Sociaal Wijkteam een verlengstuk, waar gebruik van gemaakt kan worden op het moment dat mensen in hun eigen netwerk geen oplossing kunnen vinden.
Deze manier van werken sluit naadloos aan bij de SNS methode, waar de medewerkers van het Sociaal Wijkteam op geschoold zijn.

Vroeger werd op basis van de indicatie ‘van achter het bureau’ een plan opgesteld en uitgevoerd. Nu kunnen we de tijd nemen om een slag dieper te kijken en dit breed met elkaar af te stemmen.”
(bron Netwerk Welzijn Versterk)

Belangrijke uitgangspunten van een andere manier van werken, inclusief ‘best practices’ uit soortgelijke trajecten zoals in de gemeenten Peel en Maas en Oss:

- Terug naar de bedoeling.
- De bewoner / klant / cliënt als uitgangspunt.
- Thuis geven / verantwoordelijkheid nemen.
- Inzet ‘constructieve ontregelaars’: professionals die hun nek uit durven steken en er echt voor gaan.
- Kleine proeftuin, met een specifiek thema, waarbij anderen ondertussen gewoon verder gaan. (*)
- Neem alle lagen mee (werkvloer, management, bestuur) van de ‘gouden driehoek’.:
  1. Burgers en hun netwerk
  2. Regiepartijen (inclusief zorgverzekeraars) (**)
  3. Maatschappelijke partners
- Werk met meerdere disciplines samen.
- Stem de aanpak af op de specifieke wijk (gebruik rapport RIVM ‘Toolkit preventie in de wijk’).

(*) In het programma De Ruwaard werkt dit als volgt:

Actie-leren als verandermethodiek
"Binnen de proeftuin werken we op basis van actie-leren. Dit betekent dat wijkbewoners, professionals, managers en bestuurders simpelweg beginnen met een bepaalde manier van werken (experimenteren), in plaats van eerst plannen van eisen en projectplannen op te stellen. Dit vanuit het idee dat het schrijven van een plan niet het antwoord biedt op de vragen die er leven in de wijk. In allerlei bijeenkomsten, sessies en overleggen staan alle betrokken vervolgens stil bij het leerproces. Hierin wordt bijvoorbeeld heel duidelijk zichtbaar welke drempels er zijn, hoe die kunnen worden weggehaald en welke gedragsverandering er nodig is. Zo leren we van elkaar en mét elkaar. Dit actie-leren noemen we de Leergeschiedenis van Proeftuin Ruwaard"
Bron: Proeftuin Ruwaard

(**) De betrokkenheid van zorgverzekeraars is interessant. Beheersing van de omvang van de te leveren zorg is immers ook voor hen van groot (financieel) belang. Het is gebleken dat daar bereidheid tot mede-financiering uit voort kan komen. De effectenarena brengt dit in beeld. (zie ook rapport Netwerk Welzijn Versterkt).

Ad 2. Collectief / preventief aanbod
De tweede pijler in de aanpak is de ombuiging van individueel naar collectief/preventief aanbod. Van een sterke sociale infrastructuur in een buurt of wijk gaat een grote preventieve werking uit. Van inwoners die actief deel uit maken van een of meer sociale verbanden (bijv. contacten met de buren, vrienden, verenigingsleven, deelname aan sport, ontmoeting en ontspanning) en "erbij horen" en "ertoe doen" en "kunnen bijdragen" is bekend dat hun kwaliteit van leven toeneemt en dat dit de kans op gezondheidsproblemen verkleint.
Ook als er geen problemen zijn, kunnen mensen elkaar helpen en versterken. Daar waar problemen ontstaan, die binnen het eigen netwerk opgelost kunnen worden, hoeven deze niet bij de zorg of hulpverlening terecht te komen.
Als problemen niet binnen het eigen netwerk kunnen worden opgelost, zijn collectieve activiteiten in buurt of wijk, al dan niet (kortdurend) ondersteund door professionals vanuit welzijns- en/of maatschappelijk werk, dichtbij.
Waar nodig kan een beroep gedaan worden op individuele ondersteuning en/of gespecialiseerde zorg, waarvoor in veel gevallen de tussenkomst van het SWT of huisarts geboden is.

Om dit te bewerkstelligen zullen MeerVoormekaar en MEE Gelderse Poort 15-20 % van de beschikbare, reeds begrote formatie gaan inzetten voor collectieve/preventieve activiteiten. Hiermee worden in het sociaal domein de maatschappelijke en financiële effecten bereikt zoals die ook in de voorbeeld-gemeenten zijn gerealiseerd.

Het afgelopen jaar hebben MEE Gelderse Poort en MeerVoormekaar ingezet op het organiseren van collectief aanbod, naar aanleiding van signalen uit het Sociaal Wijkteam of uit de samenleving.
Deze investering heeft inmiddels zijn vruchten afgeworpen:
Samenwerking tussen MeerVoormekaar en MEE is er inmiddels al in de volgende projecten:

- Vriendenkring
  Organiseren van vriendenkringen voor mensen die dit zelf lastig vinden
- Netwerkcoach / bruggenbouwer
  Ondersteunen van mensen bij het uitbreiden van hun netwerk
- Gezinnen voor elkaar
  Ondersteuning bieden van gezinnen aan andere gezinnen met een ondersteuningsvraag
- Relatie en scheidingsadviespunt
  Ondersteuning aan mensen die vragen hebben over hun relatie of echtscheidingssituaties
- NAH
  Na een startbijeenkomst over dit onderwerp, georganiseerd door professionals, is een werkgroep ontstaan die praktisch aan de slag is met signalen die opgehaald zijn uit de startbijeenkomst.
  De groep professionals faciliteert de werkgroep.

Daarnaast is een medewerker van het Sociaal Wijkteam (opbouwwerker van MeerVoormekaar) volledig vrijgespeeld op casussen. Het afgelopen jaar zijn hierdoor de volgende lotgenotengroepen opgestart:

- Ontmoetingsgroep voor jongeren met autisme
  Voor jongeren met autisme die samen activiteiten willen ondernemen.
  Ontstaan in samenwerking met WAuW.
- Moeders in een echtscheidingssituatie
  Lotgenotengroep voor moeders in een echtscheidingssituatie.
  Ontstaan vanuit het SWT.
- Rouwgroepen
  Lotgenotencontact voor mensen die hun partner hebben verloren.
  Ontstaan vanuit signalen bij het SWT.
- Kindverlies
  Lotgenotencontact voor mensen die een kind verloren hebben.
  Ontstaan vanuit de rouwgroepen.
  Samenwerking met Indigo en Perspectief Beuningen.
- Geraakt door kanker, Mariekencafé
  Lotgenotencontact voor mensen die te maken hebben met kanker.
  In samenwerking met het Mariekenhuis.

Randvoorwaarde: managen operationele druk

Belangrijke randvoorwaarde voor de hierboven geschetste nieuwe manier van werken is het voorkomen van te grote druk op de operationele werkzaamheden van het wijkteam. Dit doen we door de grotere preventieve inzet, meer analyse en bundeling van soortgelijke vraagstukken tot een collectief aanbod en het anticiperen op signalen. Hiermee wordt voorkomen dat er een wachtlijst ontstaat (behalve dan een ‘normale’ werkvoorraad) en dat de operationele druk de preventieve inzet wegdrukt .

De transformatie in Wijchen: wat levert het op?

Het is belangrijk en noodzakelijk om te sturen op effecten en resultaten. Tegelijk is de ervaring dat het cruciaal is om uit te gaan van **visie** en **doelen**, waarbij de tussentijdse resultaten worden gemonitord om te sturen en bij te sturen. Uit het programma De Ruwaard:

"Binnen Proeftuin Ruwaard werken we programmatisch. Dit houdt in dat we niet streven naar een concreet resultaat of product, maar naar een einddoel. Namelijk een vitale wijk waar wijkbewoners tegen lagere kosten een betere (positieve) gezondheid ervaren. De weg die we moeten bewandelen om daar te komen, ontdekken en ontwikkelen we samen. Dit doen we door het vertalen van onze ambitieuze visie in strategische doelen en operationele richtingen. Aan de hand van experimenten boeken we resultaten en sturen we bij"
Bron: Proeftuin Ruwaard

Zonder dat exacte getallen voorhanden zijn wijst het programma in De Ruwaard wel uit dat er een verschuiving plaatsvindt van hoog-complexe (dure) zorg naar reguliere zorg.

Inmiddels zijn er beproefde methodes om te berekenen wat investeren in welzijn oplevert. Hier zijn de 'effectenarena' en de 'effectencalculator' goede methodes voor. Het is lastig om goede cijfers te vinden, omdat gemeenten deze vaak binnenskamers houden. De gemeente Peel en Maas heeft echter een uitgewerkt rapport gemaakt over een andere manier van werken; Netwerk Welzijn Versterkt. De link naar het complete rapport:
https://www.peelenmaas.eu/document.php?m=13&fileid=79381&f=9fb6fc4cfa2e05c2be7bb8434c337498&attachment=&c=38597

Het rapport van Peel en Maas bevat zeer specifieke, uitgewerkte financiële en maatschappelijke effecten. In bijlage 2 hebben we het onderdeel overgenomen waarin de effecten voor drie casussen gedetailleerd zijn uitgewerkt. Reële casussen, die ook in Wijchen voorkomen.

Samengevat komen uit het rapport van Peel en Maas de volgende te verwachten resultaten naar voren:

- In alle casussen blijkt een uiteindelijke besparing van 15 tot 25% op (zorg)kosten gerealiseerd.
- Binnen een half jaar zullen de eerste resultaten zichtbaar zijn.
- Kwaliteit van leven neemt aanzienlijk toe.
- Op korte termijn zullen de kosten toenemen. De besparing komt (vaak) pas later.
- Niet alleen bij WMO en jeugdzorg zal bespaard worden. Ook elders zullen besparingen te zien zijn (politie, woningcorporatie, zorgverzekering). Het is

belangrijk om al deze partijen in kaart te brengen en afspraken te maken met deze partijen, zodat de incasseerders ook gaan investeren.

Rondom Wijchen; maatschappelijke effecten

De positieve effecten (zowel maatschappelijk als financieel) zijn onomstotelijk. Gemeentebreed zijn de financiële effecten lastig aan te tonen; daarvoor is nader onderzoek nodig. De maatschappelijke effecten zijn er echter al. Een greep uit recente Wijchense ervaringen:

Mevrouw uit de laaggeletterden groep.
Deze mevrouw met een psychisch / sociaal probleem, zoekt de veiligheid van haar thuissituatie. Ze komt nauwelijks buiten en heeft weinig sociale contacten. Haar dag- en nachtritme is verschoven.
Mevrouw is gestimuleerd om de ontmoetingsgroep voor laaggeletterden te bezoeken. Ze vond het prettig contact te hebben met mensen die haar situatie begrijpen. Hierdoor is ze vaker gekomen. Ze moet niet alleen voor de activiteit op tijd uit bed, maar komt hierdoor ook de rest van de week eerder uit haar bed, waardoor haar dag- en nachtritme is verbeterd. Mevrouw ontmoet anderen. Dit stimuleert haar geestelijke en lichamelijke gezondheid / vitaliteit en zelfvertrouwen.

Mevrouw uit de lotgenotengroep kind verlies.
De mevrouw heeft een jong kind verloren aan een ongeneeslijke ziekte.
In de lotgenotengroep heeft ze voor het eerst begrip ervaren voor haar situatie zonder beoordeeld of veroordeeld te worden.
Door onbegrip van haar omgeving voor de keuze van euthanasie voor haar kind, in de laatste fase van de ziekte, kwam mevrouw in een negatieve spiraal terecht. Ze wilde stoppen met werken, had minder zin in het leven en was aan het vereenzamen.
De lotgenotengroep kwam precies op het goede moment om een kanteling in haar situatie teweeg te brengen.

Vrouwen uit de groep alleenstaande gescheiden moeders.
De aandacht in de groep richt zich op de communicatie richting de kinderen en ex-partners. Mensen worden gestimuleerd en stimuleren elkaar om vanuit het perspectief van hun kinderen of ex naar de situatie te kijken.
Het advies dat ze elkaar geven is; ga niet altijd de strijd aan met elkaar.
Door met elkaar in gesprek te gaan in de groep, worden vechtscheidingen gede-escaleerd. Er ontstaat een prettigere omgang richting kinderen en ex-partners.
Daarnaast vermindert het de noodzaak om ONS (ouderschap na scheiding) trajecten in te zetten, of op tijd in te zetten, zodat het een gewenst resultaat heeft.
N.B.: Één ONS cursus kost 100 uren.

Buurten met de Buren

Tijdens het Buurten met de Buren spraken we twee buurtgenoten. Een oudere dame kon niet meer goed zelf haar boodschappen doen, omdat het haar lichamelijk te zwaar werd.
Een andere mevrouw bood aan om deze boodschappen voor deze mevrouw mee te brengen. De oudere vrouw gaf echter aan dat dat voor haar geen prettige oplossing was, omdat ze dan niet zelf haar boodschappen meer kon halen.
Daarop hebben de buurtgenoten afgesproken dat de vrouw de oudere mevrouw een half uur voor vertrek zou laten weten dat ze boodschappen wilde gaan doen. De oudere vrouw had daardoor de tijd om een lijstje te maken en zich gereed te maken om zelf mee te gaan.
Door het contact tijdens het Buurten met de Buren hebben de buurtgenoten deze afspraak gemaakt. Hierdoor hoeven zij geen beroep te doen op een dienst van welke aanbieder dan ook, maar wordt het ‘probleem’ binnen het netwerk opgelost.

Mevrouw uit het project SameNoord

Mevrouw heeft meegedaan met de enquête van SameNoord en is daarna gevraagd om een onderdeel van het project op te pakken en te helpen dit vorm te geven. Omdat het onderwerp en het enthousiasme waarmee ze gevraagd werd haar aanspraken, heeft ze besloten dit onderdeel op te pakken.
Door het project zit mevrouw minder thuis op de bank, maar komt meer onder de mensen. Ze ziet mensen niet alleen binnen, maar ook buiten het project.
Ze heeft het gevoel dat haar bijdrage gewenst en zinvol is. Dit levert haar energie op. Doordat ze actiever is geworden is ze ook lichamelijk minder moe, actiever, fitter en meer in beweging.
Daarnaast maken andere mensen nu gebruik van haar kennis binnen het project.

Samenvatting en vervolg

De transformatie van het sociaal domein in Wijchen krijgt vorm door enerzijds het *versterken van de wijknetwerken* en anderzijds *het ombuigen van individueel naar collectief/preventief aanbod*.
Dit zal zowel leiden tot *meer kwaliteit* als *lagere kosten* in de hulpverlening en zorg.

Concreet zien wij de volgende hoofdstappen voor de implementatie:

1. Inrichten werkwijze **wijknetwerken** in twee te selecteren wijken (*) met in iedere wijk een Buurtverbinder. Dit betekent een investering in extra formatie van 2 fulltime Buurtverbinders.
   Voor verdere uitwerking van deze stap zie bijlage 1

2. Ombuigen individueel naar **preventief/collectief aanbod**

(*) Dit kunnen de eerder genoemde wijken Alverna en Huurlingsedam zijn. Voorstel is om in overleg met de partners van Rondom Wijchen tot definitieve keuze te komen voor de twee wijken. In bijlage 1 hebben we de genoemde wijken wel aangehouden.

Een gezamenlijk werkbezoek aan bijvoorbeeld de wijk De Ruwaard te Oss zou als inspirerende vertrekpunt kunnen dienen.

28 februari 2019

Marleen Borgonjen
Robert Mathijssen

Bijlage 1

(bron notitie 'Versterken van wijknetwerken' van 5 september 2018)

Concreet vertaald naar de praktijk: Alverna en Huurlingsedam

MeerVoormekaar en MEE GeldersePoort richten zich in eerste instantie op 2 buurten/wijken met specifieke problematiek, te weten Alverna en Huurlingsedam. In een later stadium kan de verkregen kennis en werkwijze verder uitgerold worden naar de andere wijken.

Alverna
Alverna is een kern van de gemeente Wijchen die gekenmerkt wordt door een groot aandeel ouderen. Het is bekend dat veel ouderen wanneer zij een werk of partner verliezen en geen of een slecht functionerend sociaal netwerk hebben, geconfronteerd worden met onder meer onverwerkte rouw, eenzaamheid, depressie en somatische gezondheidsproblemen (w.o. diabetes, ondervoeding, alcoholgebruik) en als gevolg daarvan een beroep doen op huisartsenzorg en andere gespecialiseerde zorg. Ook zijn mantelzorgers vaak overbelast, zeker wanneer een oudere verschijnselen van dementie vertoont.

De inzet van MeerVoormekaar en MEE Gelderse Poort is erop gericht deze problematiek het hoofd te bieden. Het creëren en versterken van het netwerk rond deze ouderen en hen (weer) betrekken bij het sociale leven in hun wijk/buurt is daarbij de primaire inzet, omdat de verwachting is dat een deel van deze problemen en het beroep op professionele zorg daardoor kan worden gereduceerd. In concreto zal de inzet gericht worden op onder meer het versterken van bestaande buurtnetwerken, het verbinden van mensen met elkaar en met hun omgeving, het versterken van de mantelzorgondersteuning, het inrichten een buddy-systeem, het stimuleren van deelname aan sociale activiteiten in de wijk (ontmoeting, ontspanning, bewegen, eettafels) alsmede het aanbieden van rouwgroepen en andere meer collectieve, voorlichtings- en trainingsgerichte activiteiten, informatie en adviesfunctie.

Huurlingsedam
Huurlingsedam is een relatief jonge wijk in Wijchen gekenmerkt door veel jonge gezinnen. De sociale structuur binnen de wijk is zwak en daarmee het vermogen om gezamenlijk de voorkomende problematieken het hoofd te bieden. Er bestaat met name zorg om jongeren in de wijk. Deels wordt die veroorzaakt door complexe echtscheidingsproblematiek die in een aantal gevallen gepaard gaat met armoede en schulden.

De aanpak van MeerVoormekaar en MEE Gelderse Poort in Huurlingsedam is erop gericht om enerzijds in te zetten op versterking van het sociaal systeem in de wijk, waardoor bewoners beter in staat worden gesteld om gezamenlijk aan oplossingen te werken voor hun individuele problemen. Anderzijds wordt gewerkt aan het opzetten

van een systeem van vroeg-signalering, waarbij het schoolmaatschappelijk werk, het jongerenwerk en kinderopvang zijn betrokken.
Daarbij kan gedacht worden aan informatie en advies, trainingen ouderschapsversterking en opvoedingsondersteuning, KIES-trainingen voor jongeren, SMART met Geld, echtscheidingsloket en –groepen, ed.

Bijlage 2

(Bron: Netwerk Welzijn Versterkt, Peel en Maas)

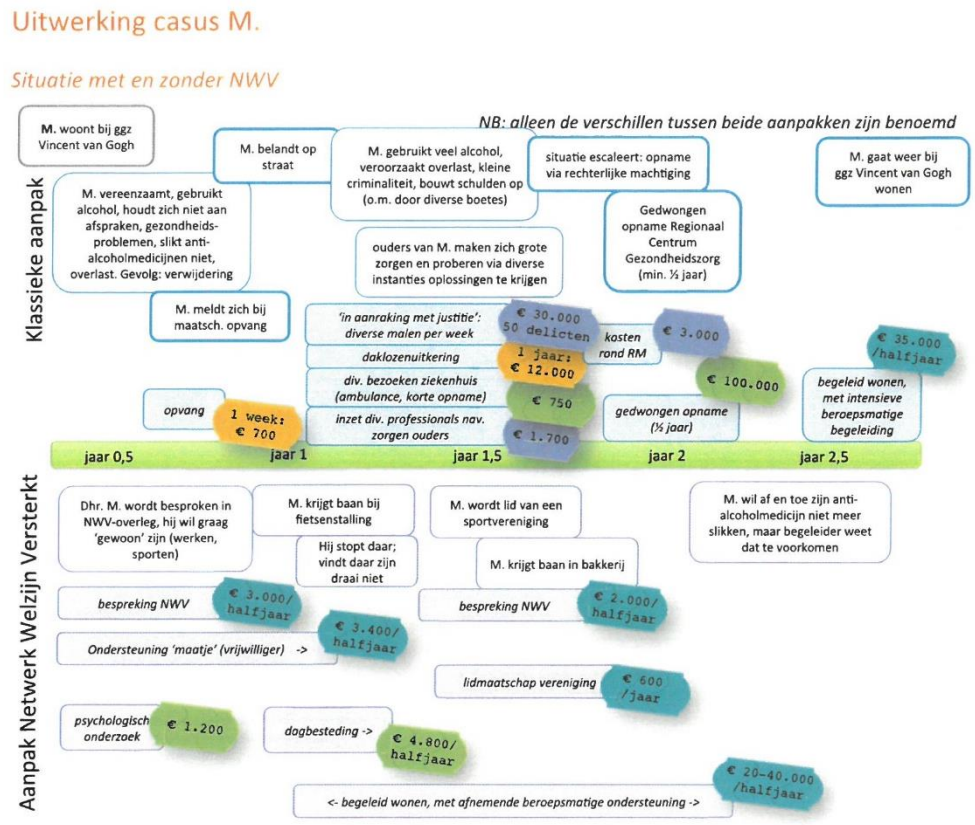

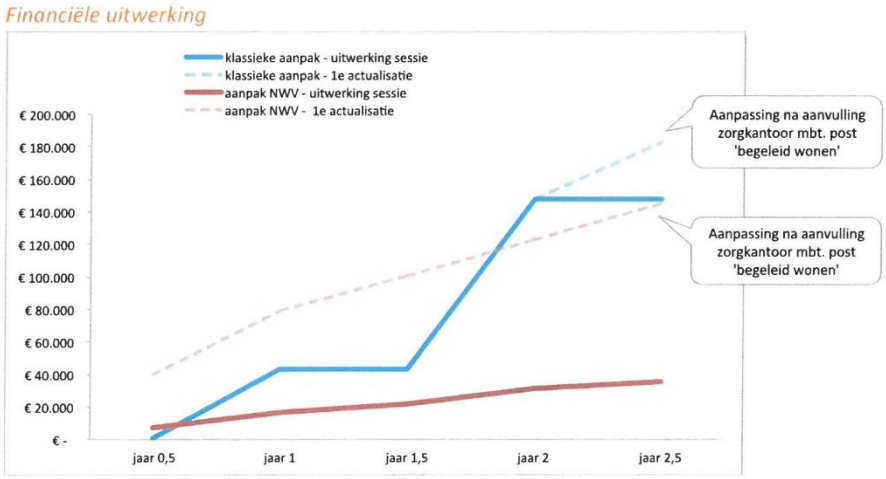

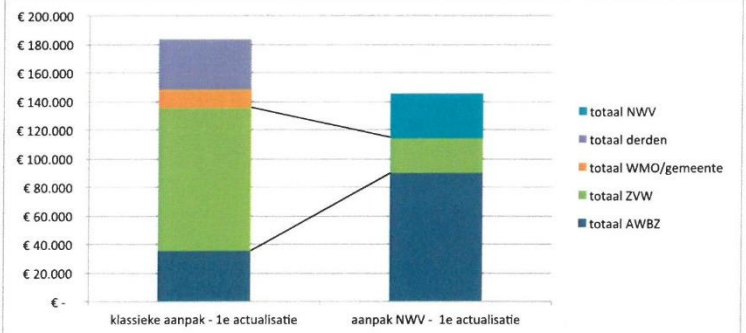

Uitwerking casus mevr. G.B.

Situatie met en zonder NWV

NB: alleen de verschillen tussen beide aanpakken zijn benoemd

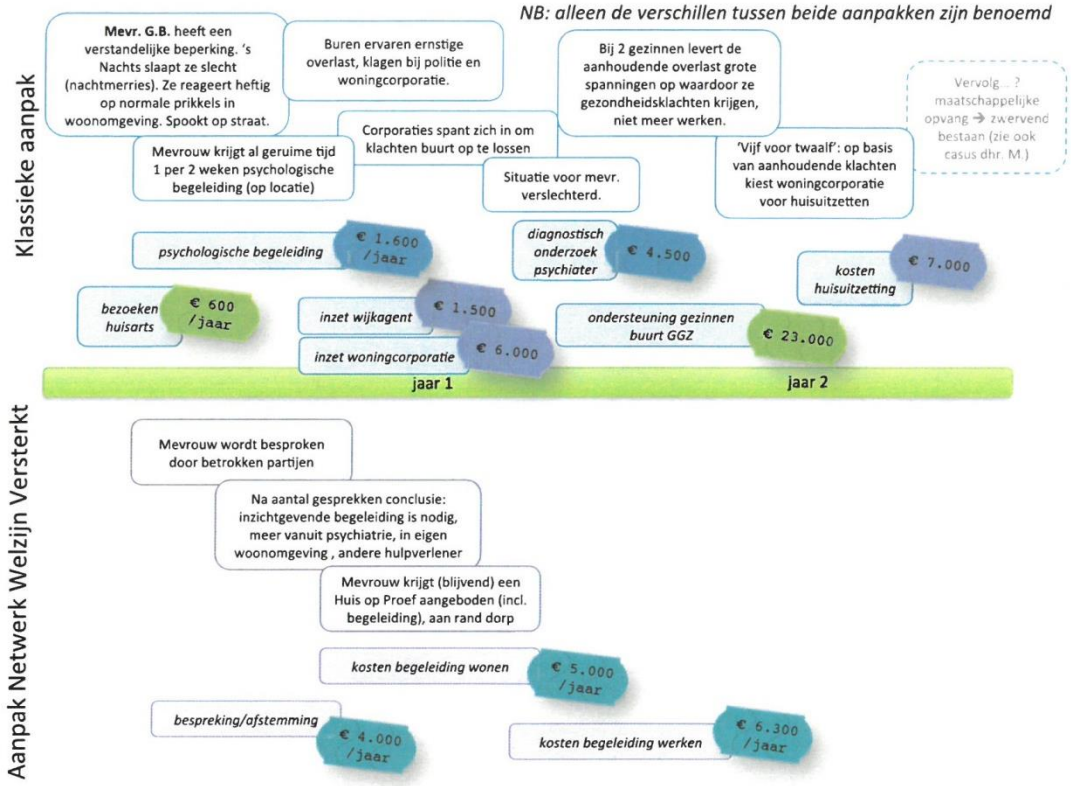

Financiële uitwerking

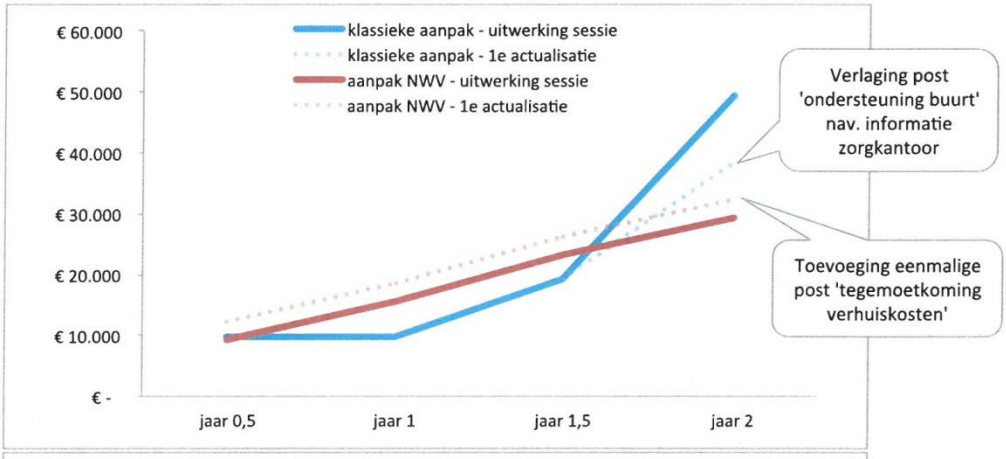

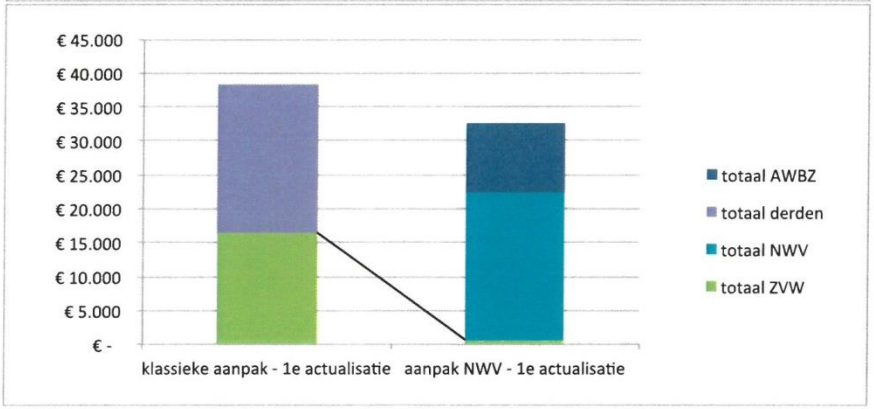

Uitwerking casus S.

Situatie met en zonder NWV

NB: alleen de verschillen tussen beide aanpakken zijn benoemd

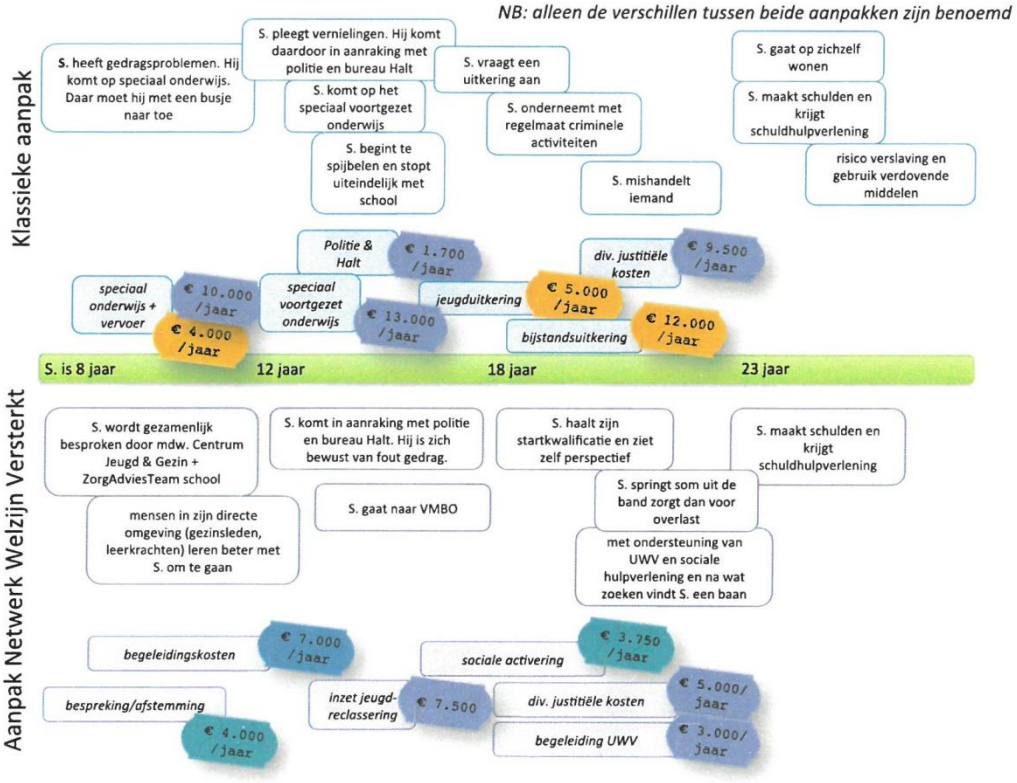

Financiële uitwerking

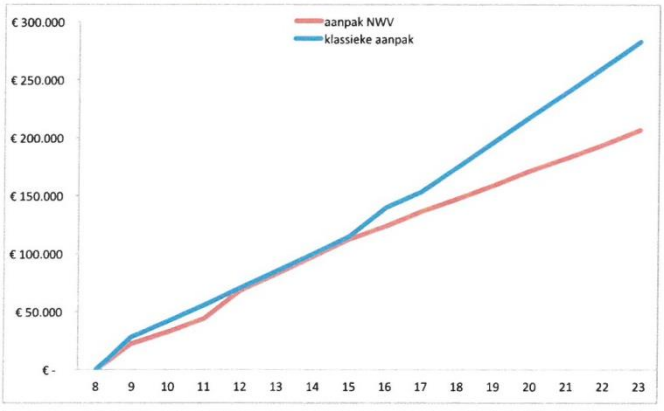

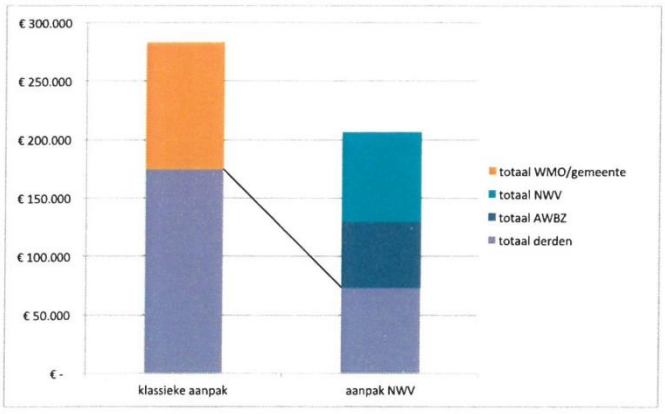

Gezond ouder worden! Mantelzorger en wat nu?

1. **Thuis een zieke verzorgen; Een cursus voor mantelzorgers / vrijwilligers**
2. **Vervolgcursus een zieke verzorgen, gericht op Hospice Wijchen en VPTZ Wijchen**
3. **Voorlichting "Vergeetachtigheid of Dementie?" voor burgers**
4. **Cursus aan mantelzorgers; "Omgaan met dementie" in de thuissituatie**
5. **Vervolg cursus "Omgaan met dementie" in de thuissituatie voor partners van dementerenden**

1. Inleiding

Al ruim 25 jaar geven ervaren, opgeleide wijkverpleegkundigen van ZZGzorggroep voorlichtingen en cursussen aan mantelzorgers die thuis een zieke verzorgen (van oudsher de "Cursus ziekenverzorging thuis") of geconfronteerd worden met een mens met dementie in hun directe omgeving. Sinds juni 2014 neemt de vraag hiernaar toe. Steeds meer mantelzorgers/vrijwilligers willen deelnemen aan deze cursussen.
Dit komt met name door de maatschappelijke veranderingen. Er vindt een verschuiving plaats van professionele zorg naar informele zorg. Burgerparticipatie doet zijn intrede en wordt gestimuleerd. Ouderen worden geacht langer thuis te blijven wonen. Hierdoor wordt er steeds vaker een beroep gedaan op het systeem rond de zorgvrager. Zorgvragers willen ook graag eigen regie blijven voeren, hun zelfredzaamheid bevorderen of de samenredzaamheid (zorgvrager en zijn directe omgeving).
Het systeem rond de zorgvrager (vaak partners, kinderen en ook vrijwilligers) willen dan ook gesterkt worden in onder andere:

- de verzorging op bed, hoe naar het toilet te gaan, het gebruik van hulpmiddelen (bv. postoel, bedlift e.d.), transfers in bed of van bed in rolstoel etc.
- hoe ga ik om met het gedrag van mijn vader/moeder/echtgenoot met dementie?
- hoe zorg ik goed voor mijzelf als mantelzorger?

De voorlichtingen en cursussen worden jaarlijks gevalideerd door onze netwerkpartners binnen het Netwerk "100" en DementieNet.
Wij gaan uit, tijdens onze cursussen, van de volgende definitie van gezondheid:
"Gezondheid is het vermogen je aan te passen en je eigen regie te voren, in het licht van fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven"
De cursussen/trainingen van ZZGzorggroep richten zich op deze definitie. Daarnaast komen thema's als acceptatie, betekenisvol zijn, balans zoeken, goed voor jezelf zorgen, controle hebben en eigen waarde aan de orde.

2. Thuis een zieke verzorgen

- **Doel** van de cursus is dat de mantelzorger/vrijwilliger aangeeft thuis (of in een zorginstelling/Hospice) een zieke te kunnen verzorgen. Dat de vaardigheden en de kennis hieromtrent na het volgen de cursus aanwezig zijn.
- **Doelgroep** zijn mantelzorgers en vrijwilligers die thuis een zieke verzorgen
- **Duur** van de basiscursus is 3 x 2 uur (zowel theorie als praktisch oefenen in skils) en de herhalingscursus 1 á 2 bijeenkomsten van 2,5 uur.
- **Trainers** zijn ervaren verpleegkundigen of wijkverpleegkundigen van ZZGZorggroep en onderdeel van een specifiek team dat zich gespecialiseerd heeft in Gezondheids Voorlichting en Opvoeding (GVO-team). De wijkverpleegkundige van de desbetreffende wijk of van het sociale wijkteam wordt altijd betrokken bij de activiteit.
- **Hulpmiddelen thuis** en nieuwe inzichten in, verantwoord en volgens de arbo regels werken, zijn geïntegreerd in de cursussen.

3. Vervolgcursus Thuis een zieke verzorgen (extra verdieping/thema's)

- **Doel** van de cursus is dat de vrijwilligers die werkzaam zijn in de palliatief/terminale zorg een zieke kunnen verzorgen in specifieke zorgsituaties bij bijvoorbeeld NAH, hartfalen en COPD. Dit omdat de complexiteit van zorg steeds meer toeneemt en vrijwilligers optimaal kunnen inspelen op de specifieke (zorg)behoeftes
- **Doelgroep** zijn de vrijwilligers van Hospice Wijchen en VPTZ thuiswaken
- **Duur** van de cursus is 4 x 2 uur (zowel theorie als praktisch oefenen van vaardigheden) gericht op verschillende onderwerpen.
- **Trainers** zijn ervaren verpleegkundigen of wijkverpleegkundigen van ZZGZorggroep en onderdeel van een specifiek team dat zich gespecialiseerd heeft in Gezondheids Voorlichting en Opvoeding (GVO-team). De wijkverpleegkundige van de desbetreffende wijk of van het sociale wijkteam wordt altijd betrokken bij de activiteit.

3. Algemene Voorlichting "Vergeetachtigheid of dementie?

- **Doel** van de voorlichtingsactiviteit is om burgers op een laagdrempelige manier (open inloop) te informeren over vergeetachtigheid, de werking van het geheugen, wat is ouderdomsvergeetachtigheid en wat is dementie. Waar kan ik terecht met vragen of verdere hulp.
- **Doelgroep** zijn burgers/inwoners van een gemeente/wijk/buurt die behoefte hebben aan meer informatie en vaak de stap naar de huisarts nog te groot vinden.
- **Duur** is 2uur. De locatie is vaak een centraal punt in de wijk/buurt/gemeente zoals een wijkcentrum.
- **Voorlichters** zijn ervaren wijkverpleegkundigen van ZZGZorggroep met expertise gebied dementie en zorgtrajectbegeleiders dementie. ZZGZorggroep en onderdeel van een specifiek team dat zich gespecialiseerd heeft in Gezondheids Voorlichting en Opvoeding (GVO-team). De wijkverpleegkundige van de desbetreffende wijk of van het sociale wijkteam wordt altijd betrokken bij de activiteit.

4. Training "Herken de vroege signalen van dementie"

- **Het doel** van deze training is: Het Zorgprogramma Dementie in de regio Nijmegen, wordt georganiseerd door "100" uw welzijn- en zorgnetwerk Nijmegen. Binnen dit netwerk is afgesproken dat we samenwerken rond mensen met dementie. Allereerst gaat het dan om de signalen van dementie te herkennen en vervolgens om de toeleiding naar de juiste hulp en dat de signalen bij de huisarts terecht komen. Deze interactieve training geeft inzicht in het proces van signalering en toeleiding naar de juiste hulp.
- **Doelgroepen zijn** burgers, horeca medewerkers, vrijwilligers etc.
- **Duur** is 1,5 uur De locatie is vaak een centraal punt in de wijk/buurt/gemeente zoals een wijkcentrum.
- **Trainers** zijn ervaren wijkverpleegkundigen van ZZGZorggroep met expertise gebied dementie en zorgtrajectbegeleiders dementie. ZZGZorggroep en onderdeel van een specifiek team dat zich gespecialiseerd heeft in Gezondheids Voorlichting en Opvoeding (GVO-team). De wijkverpleegkundige van de desbetreffende wijk of van het sociale wijkteam wordt altijd betrokken bij de activiteit.

5. Cursussen "Omgaan met dementie"

- **Doelen** van de cursus zijn:
  1) Aan het einde van de cursus benoemen de cursisten dat kennis en inzicht verkregen in de cursus, hen helpt bij het omgaan met de draaglast.
  2) Aan het einde van de cursus zeggen de cursisten een passende omgang met de mens met dementie in hun directe omgeving gevonden te hebben.
  3) Aan het einde van de cursus benoemen de cursisten dat het delen van ervaringen met lotgenoten voor hen ondersteunend is.
  4) Aan het einde van de cursus zeggen de cursisten de zorg als minder zwaar te ervaren, zodat de zorg langer volgehouden kan worden.
  5) Aan het einde van de cursus geven de cursisten aan dat zij weten bij wie zij terecht kunnen voor hulp en ondersteuning.
- **Doelgroep** zijn partners, kinderen familieleden vrienden of kennissen die in de thuissituatie hulp/mantelzorg bieden aan mensen met dementie.
- **Trainers** zijn ervaren wijkverpleegkundigen van ZZGZorggroep met expertise gebied dementie en zorgtrajectbegeleiders dementie. ZZGZorggroep en onderdeel van een specifiek team dat zich gespecialiseerd heeft in Gezondheids Voorlichting en Opvoeding (GVO-team). De wijkverpleegkundige van de desbetreffende wijk of van het sociale wijkteam wordt altijd betrokken bij de activiteit.
- **Duur:** 7 bijeenkomsten á 2 uur (inclusief follow-up)

6. Overzicht ZZG preventieactiviteiten door het ZZG GVO-team gerelateerd aan financiering/verantwoordelijkheid

Universele preventie	**Selectieve preventie**

Gericht op alle ouderen	*Gericht op groepen ouderen (zelfstandig wonend) met hoog risico*

WMO

- **Cursus "Thuis een zieke verzorgen"**

Duur: 2 á 3 bijeenkomsten á 2 uur in praktijklokaal
Doelgroepen: Mantelzorgers en vrijwilligers
Uitvoering door: Wijkverpleegkundigen van het ZZG GVO-team en plaatselijke (wijk, buurt, stad) deskundigen

- **Vervolgcursus Thuis een zieke verzorgen (extra verdieping/thema's**

Duur: 4 x 2 uur
Doelgroepen: zijn de vrijwilligers van Hospice Wijchen en VPTZ thuiswaken
Uitvoering door: Wijkverpleegkundigen van het ZZG GVO-team en plaatselijke (wijk, buurt, stad) deskundigen

- **Voorlichting "Vergeetachtigheid of dementie?" / "Herken de vroege signalen van dementie"**

Duur: 1 voorlichtingsbijeenkomst á 2 uur
Doelgroep: Ouderen, en hun directe omgeving, met een mogelijk vermoeden op dementie, burgers/horeca medewerkers etc.
Uitvoering door: Wijkverpleegkundigen van het ZZG GVO-team

- **Cursus "Omgaan met dementie"**

Duur: 7 bijeenkomsten á 2 uur (inclusief follow-up)
Doelgroep: Mantelzorgers van mensen met dementie
Uitvoering door: Wijkverpleegkundigen van het ZZG GVO-team

- **Vervolgcursus "Omgaan met dementie"**

Duur: 6 bijeenkomsten á 2 uur (inclusief follow-up)
Doelgroep: Partners van mensen met dementie
Uitvoering door: Wijkverpleegkundigen van het ZZG GVO-team

Activiteiten	**Aantal keren uitvoeren activiteit in Wijchen**	**Aantal medewerkers per activiteit**	**Directe uren per medewerker per activiteit**	**Totaal uren**	**Bedrag á € 75,00 per uur**
Voorlichting "Vergeetachtigheid of Dementie?" voor burgers i.s.m. Pro Persona	1	2	3	6	**€450,00**
Cursus voor mantelzorgers; "Omgaan met dementie" in de thuissituatie. 7 bijeenkomsten (inclusief follow-up)	1	2	3	42	**€3150.00**
Dementie vriendelijke gemeente Scholing/training "Herken de vroege signalen van dementie" voor burgers	1	1	2,25	2,25	**€168,75**
Basiscursus "Thuis een zieke verzorgen" Stichting Vrijwilligers Terminale Zorg/Hospice en mantelzorgers	2	2	3	24	**€1800,00**
Vervolgcursus 'Thuis een zieke verzorgen' Vrijwilligers van Hospice Wijchen en VPTZ thuiswaken	4	1	3	12	**€900,00**
Totaal					**€6468.75**

De verhouding voorbereiding:uitvoering is 1:2. Voor 2 uur uitvoering is 1 uur voorbereiding nodig.

Verder is van belang: De eigen bijdrage van de cursist is 25€ voor onkostenvergoeding (reader, koffie/thee, kopiekosten etc.)

Gemeente Wijchen

Rondom Wijchen
t.a.v. het bestuur
Postbus 9000
6600 HA Wijchen

Gemeente Wijchen
Kasteellaan 27
Postbus 9000
6600 HA Wijchen

t 024 751 71 11
e gemeente@wijchen.nl

contactpersoon
Miranda Thijssen
t 088 432 7393
e m.thijssen@drutenwijchen.nl

ons kenmerk
Z/19/35571

datum 26 september 2019
onderwerp Beschikking Innovatiemiddelen 2019 - 2020
verzonden

Geachte heer/mevrouw,

U heeft bij ons een subsidieaanvraag ingediend voor Innovatiemiddelen ter hoogte van € 399.080. U krijgt deze brief omdat wij naar aanleiding van uw aanvraag besloten hebben dat u voor 2019 en 2020 een subsidie 'Innovatiemiddelen' krijgt van € 300.000. Derhalve wijzen wij uw aanvraag gedeeltelijk af.
Desalniettemin rekenen wij erop dat u met deze middelen in staat bent om de projecten (aangepast aan de beschikbaar gestelde middelen) vorm en inhoud te geven.
In deze brief stellen wij de kaders voor deze subsidie.

Welke taken voort u uit voor de subsidie?
U voert voor de subsidie activiteiten uit zoals omschreven in uw subsidieaanvraag Innovatiemiddelen met bijbehorende plannen en documenten. Het betreft de volgende projecten:

a. Dorpsondersteuners.
b. Investeren in de wijk.
c. Versterking voorlichtend veld, vindplaats kinderopvang & onderwijs.

De subsidie is niet bestemd voor het project 'Cursus gezond ouder worden! Mantelzorger en wat nu?'. Deze valt naar ons oordeel niet binnen de gestelde kaders voor de Innovatiemiddelen.

Kortweg gaat u naast de dorpsondersteuners(s) capaciteit inzetten op uitbreiding van de samenwerking met buurtnetwerkers en onderwijsteams. Centraal doel hiervan is dat inwoners die zorg of ondersteuning nodig hebben hun ondersteuningsvraag in de toekomst zoveel mogelijk zelfstandig, met ondersteuning waar nodig, kunnen oplossen. Uiteindelijk zal dit leiden tot een verbeterde zelfredzaamheid, participatie en leefomgeving en verwachting is dat de vraag naar maatwerkvoorzieningen mede hierdoor is afgenomen.

<u>De volgende activiteiten worden tijdens de projecten uitgevoerd:</u>

- De buurtnetwerkers worden het eerste aanspreekpunt voor inwoners met een knelpunt. Deze netwerkers zijn actieve vrijwilligers die hun stem laten horen. De buurtnetwerker wordt de 'screener' en gaat samen met de inwoner bekijken wat er nodig is om het knelpunt binnen het eigen netwerk/ de leefomgeving op te lossen.

- De dorpsondersteuners zijn 'eigen' inwoners uit een wijk, kern of dorp. Zij gaan actief op zoek naar datgene wat er nodig is om zolang mogelijk en zo zelfstandig mogelijk te kunnen functioneren in hun eigen kern, wijk of dorp.
- Zorgaanbieders en SWT (sociale wijkteam) vormen gezamenlijk het onderwijsteam. Samen verzorgen zij de aanwezigheid op alle scholen. Door hun aanwezigheid op de scholen zijn ze nabij jongeren en diens ouders aanwezig en daardoor gemakkelijk aanspreekbaar. Door de directe nabijheid verwachten wij eerder knelpunten te kunnen signaleren en te kunnen oppakken.
- De schoolmaatschappelijk werker is een vaste contactpersoon voor de scholen en heeft ruimte voor kortdurende hulpverlening. Huisartsen krijgen een vaste contactpersoon bij SWT en buurtnetwerken.
- Het vrij toegankelijke aanbod wordt beter zichtbaar gemaakt in de sociale kaart. Het systeem Wij Wijchen wordt gebruikt als sociale kaart en wordt beter toegankelijk gemaakt.
- Deze praktische aanpak wordt gedurende de projectperiode actief gedeeld om zo op daadkrachtige wijze het netwerk verder te verdiepen binnen Rondom Wijchen.

Effecten van de projecten zijn onder meer dat de samenwerking onderling als samenwerkingspartners, maar ook met het onderwijs, de huisartsen en de doelgroep na de subsidieperiode zijn ingebed in de reguliere werkwijze.

Welke voorwaarden zijn op de subsidie van toepassing?

1. Bij deze subsidie zijn de voorwaarden uit de Algemene subsidieverordening Wijchen 2018 van toepassing.
2. Op basis van het voorlopige toegekende bedrag van € 300.000 stelt u een aangepaste begroting voor de projecten op. Suggestie is om bijvoorbeeld de fte's aan te passen.
3. U levert een nader uitgewerkt plan in voor het project Versterking voorlichtend veld, vindplaats kinderopvang & onderwijs .
4. De feitelijke verstrekking van de subsidie zal plaatsvinden nadat bij punt 2 en 3 genoemde stukken zijn goedgekeurd door de gemeente Wijchen.
5. Aanlevering van hierboven genoemde stukken moet voor 1 november 2019 plaats vinden.
6. Tijdens de reguliere overleggen met de gemeente Wijchen brengt u verslag uit over de voortgang van het project.

Wat zijn de afspraken over het subsidiebedrag?

Rondom Wijchen is risicodrager van de subsidie. De subsidie is eenmalig en mag in twee jaar worden ingezet tot in 2020. Er vindt geen verlenging of verhoging van de subsidie plaats.

Hoe stellen wij de subsidie beschikbaar?

Voor 2019 stellen wij 30% van de subsidie beschikbaar (€ 90.000) en voor 2020 de overige 70% (€ 210.000).

Hoe verantwoordt u de subsidie?

Voor 1 april 2021 levert Rondom Wijchen het inhoudelijk en financieel verslag op van deze subsidie. Op basis hiervan stellen wij de subsidie vast. Als bij de verantwoording of eerder blijkt dat in afwijking van afspraken de geleverde prestaties achterblijven, worden de oorzaken hiervan onderzocht. Indien dit achterblijven aantoonbaar wordt veroorzaakt

door een te geringe inspanning van Rondom Wijchen, kan de gemeente de subsidie op grond van de Awb en de Algemene subsidieverordening wijzigen of intrekken.

Als Rondom Wijchen niet voldoet aan (een of meer) van de in deze beschikking geformuleerde (subsidie)voorwaarden dan kan dat leiden tot het lager vaststellen en of terugvorderen van de subsidie.

Bent u het niet eens met ons besluit?
Heeft u vragen over dit besluit of bent u het er niet mee eens? Belt u dan eerst met de medewerker van de gemeente die uw situatie behandelt. We nemen dan het besluit met u door. Wilt u daarna toch een bezwaarschrift indienen? Dan kunt u binnen zes weken na de verzenddatum van deze brief bezwaar maken. Hoe u dit doet, leest u hieronder.

Hoe maakt u bezwaar?
Bent u het niet eens met ons besluit? Dan kunt u hier bezwaar tegen maken. U doet dit door een brief te sturen naar de gemeenteraad van de gemeente Wijchen. Zo'n brief heet een bezwaarschrift. Let erop dat uw brief binnen zes weken na de verzenddatum van deze brief door ons ontvangen moet zijn.
In uw brief moet het volgende staan:

- uw naam en adres;
- uw e-mailadres en telefoonnummer;
- de datum van uw brief;
- het besluit waartegen u bezwaar maakt;
- de redenen waarom u bezwaar maakt;
- uw handtekening.

Het adres is:
gemeenteraad gemeente Wijchen
Afdeling BMO
Postbus 9000
6600 HA Wijchen

Wilt u dat het besluit niet meteen wordt uitgevoerd?
Ook al maakt u bezwaar, dan kan het besluit toch meteen uitgevoerd worden. Wilt u dat gewacht wordt met het uitvoeren van het besluit totdat er over uw bezwaarschrift is beslist? Dan kunt u de rechter vragen een voorlopige uitspraak te doen. Dit heet een voorlopige voorziening. Let op: u kunt dit alleen aan de rechter vragen als u ook een bezwaarschrift heeft opgestuurd naar de gemeente Wijchen. Ook moet er sprake zijn van spoed wanneer u dit wilt vragen aan de rechter.

Hoe vraagt u dit aan de rechter?
U kunt op twee manieren aan de rechter vragen om een voorlopige uitspraak te doen:
Gemeente Wijchen

- U stuurt een brief aan de Voorzieningenrechter van de rechtbank Gelderland, Postbus 9030, 6800 EM Arnhem. Hierin vraagt u om een voorlopige voorziening. Stuur een kopie mee van uw bezwaarschrift.
- U stuurt digitaal een verzoek naar de rechtbank via http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht -> digitaal procederen -> rechtbanken sector bestuursrecht.

U betaalt griffierecht als u vraagt om een voorlopige voorziening. U kunt aan de rechtbank vragen hoe hoog dit bedrag is.

Heeft u vragen of opmerkingen?
We vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Heeft u vragen, dan kunt u contact opnemen met Miranda Thijssen, telefoonnummer 088 432 7393 of e-mail m.thijssen@drutenwijchen.nl.

Met vriendelijke groet,
gemeenteraad van Wijchen,

De Gemeenteraad van Wijchen

19 35571 Innovatiemiddelen 2019 Rondom Wijchen

Innovatievoorstellen

Amendement van de fracties Kernachtig Wijchen, PvdA en VVD
Eerste indiener: Rob Albersnagel
Ingediend op 26 september 2019

Ondergetekenden stellen het volgende amendement voor:

Stellen voor het besluit onder punt 1 als volgt te wijzigen:
1. Voor 2019 een subsidie van € 90.000 en voor 2020 een subsidie van € 210.000 te reserveren zodat Rondom Wijchen de volgende projecten kan uitvoeren: a. dorpsondersteuners, b. investeren in de wijk, c. versterking voorliggend veld, vindplaats kinderopvang en onderwijs en d. gezond ouder worden.

Toe te voegen beslispunt 2
2. Het college te verzoeken de gemeenteraad elke vier maanden een informatienota te verstrekken over: de bereikte effecten bij de doelgroep, de gerealiseerde en geprognosticeerde inverdieneffecten alsmede de op dat moment bestede budgetten. Hiermee moet de gemeenteraad kunnen beslissen over voortzetting van de projecten in de resterende pilotperiode.

De in de beslisnota genoemde beslispunten 2 en 3 om te nummeren naar beslispunt 3 c.q. 4.

<u>Toelichting</u>

Overwegingen
- De beheersmaatregelen als doel hebben de instroom in dure voorzieningen te verlagen;
- De voorgestelde projecten die ten laste van het innovatiebudget moeten komen, hebben als doel een verschuiving plaats te laten vinden van hoog-complexe en dure zorg naar reguliere zorg;
- In de beslisnota wordt aangegeven dat er vooralsnog geen adequate prognose te geven is van de mogelijke besparingen of inverdieneffecten van de projecten;

- Ook rekening gehouden dient te worden met tegenvallende of slecht meetbare resultaten in het project;
- De cursus Gezond ouder worden in onze ogen wel innovatief is;

De in de beslisnota genoemde maatregelen zullen hun meerwaarde in de praktijk nog moeten aantonen. Met dit amendement wil de gemeenteraad actief betrokken worden bij de uitvoering van de pilots maar ook in positie komen om de effecten gedurende de uitvoering te monitoren en bij te kunnen sturen.
De indieners zijn van mening dat álle vier ingediende pilots hun meerwaarde moeten kunnen aantonen. Anders dan in de beslisnota staat verwoord, vinden indieners het plan Gezond ouder worden, voor ouderen wel degelijk innovatief omdat het ouderen op een andere manier bewust maakt van de gevolgen van het ouder worden. Ook dit plan sluit o.i. aan bij de wensen en behoeften uit de samenleving en bij de professionals.

Namens de fracties van:

Kernachtig Wijchen, Rob Albersnagel
PvdA, Zainab Osman
VVD, Alice Peters-Vroom

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	537
Extern Zaak ID	Z/18/013466
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	26 september 2019
Agendapunt	13.a
Omschrijving	13466 Ontmoetingscentrum Wijchen Centrum
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team WMO, jeugd en gezondheid
Eigenaar	Beekmans, Lies
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P6 Sociaal domein
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Burgers, T.T.M. (Titus)
Telefoonnummer steller	0646824187
E-mail adres steller	l.beekmans@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Beslisnota - Ontmoetingscentrum Wijchen Centrum (13466)

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Raad openbaar Wijchen	**26 september 2019**
College BenW openbaar Wijchen	15 juli 2019
Stukken gemeenteraad Wijchen	20 augustus 2019

Voorgesteld besluit

De gemeenteraad besluit:

1. Een bedrag van €62.235 uit de algemene reserve beschikbaar te stellen voor het realiseren van een ontmoetingscentrum in Villa Sterrenbosch voor de duur van twee jaar.

2. Het ter beschikking stellen van Villa Sterrenbosch in Wijchen aan de kwartiermakersgroep te kenmerken als een activiteit van algemeen belang als bedoeld in artikel 25h lid 5 en 6 van de Mededingingswet.

Besluit (Aangenomen)

De gemeenteraad besluit:

1. Een bedrag van €62.235 uit de algemene reserve beschikbaar te stellen voor het realiseren van een ontmoetingscentrum in Villa Sterrenbosch voor de duur van twee jaar.
2. Het ter beschikking stellen van Villa Sterrenbosch in Wijchen aan de kwartiermakersgroep te kenmerken als een activiteit van algemeen belang als bedoeld in artikel 25h lid 5 en 6 van de Mededingingswet.

Openbaar Zaaknummer: 13466

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Ontmoetingscentrum Wijchen Centrum

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. Een bedrag van €62.235 uit de algemene reserve beschikbaar te stellen voor het realiseren van een ontmoetingscentrum in Villa Sterrenbosch voor de duur van twee jaar.
2. Het ter beschikking stellen van Villa Sterrenbosch in Wijchen aan de kwartiermakersgroep te kenmerken als een activiteit van algemeen belang als bedoeld in artikel 25h lid 5 en 6 van de Mededingingswet.

Aanleiding
Sinds de sluiting van de Huttenkamp is er in het centrum van Wijchen geen ontmoetingsruimte voor ouderen. Op 6 november 2014 heeft uw raad – in vervolg op een voorstel van de ouderenorganisaties - via een motie het college verzocht om een onderzoek naar het realiseren van een ontmoetingscentrum in de directe omgeving van het Kasteel. De WMO Raad heeft vervolgens de behoefte aan een ontmoetingscentrum gepeild onder ouderen in het centrum van Wijchen. De uitkomst van het onderzoek was dat de behoefte aan inloop en ontmoeten leeft. Naar aanleiding van dit advies heeft het college aan MeerVoormekaar de opdracht gegeven om de haalbaarheid te onderzoeken van een ontmoetingscentrum in het centrum van Wijchen met daarbij specifiek aandacht voor het beheer en het gebruik van een dergelijk ontmoetingscentrum. De uitkomst van dat onderzoek rechtvaardigt het houden van een pilot met een kleinschalig ontmoetingscentrum. Hierop heeft het college een kwartiermakersgroep van vrijwilligers en de Wmo Raad onder begeleiding van MeerVoormekaar gevraagd om een plan uit te werken voor een pilot van maximaal twee jaar. De gemeente faciliteert het vinden van een geschikte locatie. Inmiddels is er een locatie, Villa Sterrenbosch, gevonden. Een locatie in het centrum van Wijchen die uitermate geschikt is voor inloop en ontmoeting.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
	Z 18.13466 Ouderencentrum Wijchen-centrum

Gewenst resultaat
Een geheel door vrijwilligers draaiende gehouden kleinschalig ontmoetingscentrum in het centrum van Wijchen die zich primair richt op zelfstandig wonende senioren (55+) uit Wijchen.

Argumenten

1.1 Hiermee wordt tegemoetgekomen aan de behoefte aan een ontmoetingscentrum in het centrum
Villa Sterrenbosch is een locatie die volledig voldoet aan de eisen die aan een ontmoetingscentrum gesteld kunnen worden: centraal gelegen, ruim en volledig gebruiksklaar zodat er gedurende de pilotfase geen investeringskosten gemaakt hoeven te worden. Na het beschikbaar stellen van de gevraagde middelen door uw raad, gaat de gemeente een huurovereenkomst aan met de eigenaar van Villa Sterrenbosch voor de duur van twee jaar. De villa wordt vervolgens door de gemeente in gebruik gegeven aan de kwartiermakersgroep.

1.2 Het beschikbaar zijn van een locatie is een randvoorwaarde voor de kwartiermakersgroep om verder te gaan met de uitwerking van het plan
Aanvankelijk was de insteek van het college dat de kwartiermakersgroep onder begeleiding van MeerVoormekaar een plan zou uitwerken voor een kleinschalig ontmoetingscentrum met daarin de eisen en wensen (inrichting en beheer) voor zo'n centrum. De kwartiermakers wilden echter eerst zicht hebben op een (mogelijke) locatie en op basis van de mogelijkheden van die locatie tot een plan komen. Dit gelet op het feit dat men al enige jaren bezig is met behoefte- en haalbaarheidsonderzoeken zonder zicht op een daadwerkelijke locatie.

1.3 Er is gekozen voor een pilot voor de duur van twee jaar
Momenteel is een enthousiaste groep van kwartiermakers onder leiding van MeerVoormekaar bezig met de uitwerking van een plan. Er is een dagelijks bestuur geformeerd dat zich bezighoudt met de vormgeving van de ontmoetingsruimte, het werven van vrijwilligers, het regelen van activiteiten die zullen gaan plaatsvinden en de PR die opgestart gaat worden. Het dagelijks bestuur treft ook voorbereidingen voor het oprichten van een stichting. Gekozen wordt voor een ingroeimodel waarbij het ontmoetingscentrum de eerste periode drie dagen per week open zal zijn. Uitbreiding naar vier dagen per week is mogelijk bij voldoende animo, voldoende activiteiten en voldoende vrijwilligers om het centrum draaiende te houden. Uitgangspunt is dat het ontmoetingscentrum door vrijwilligers draaiend wordt gehouden.
Het blijft de vraag hoeveel mensen daadwerkelijk gebruik gaan maken van het ontmoetingscentrum. Met een tijdelijke voorziening kan de werkelijke behoefte achterhaald worden.

1.4 Tussentijds evalueren wij samen met de kwartiermakers en MeerVoormekaar de ontwikkelingen
In november 2020 vindt de tussentijdse evaluatie plaats onder leiding van MeerVoormekaar. Evaluatiecriteria zijn:
- de bezettingsgraad: uitgangspunt is een bezoekersaantal van 80-100 per week na een jaar, maandelijks wordt het aantal bezoekers bijgehouden;
- het aantal activiteiten in het ontmoetingscentrum: uitgangspunt is minimaal drie activiteiten per week na een jaar (ingroeimodel);
- tevredenheid bezoekers: uitgangspunt minimaal een 7 (tevredenheidsonderzoek uit te voeren door HAN student).
Het bestuur van de kwartiermakersgroep en MeerVoormekaar evalueren jaarlijks met de vrijwilligers, de kwartiermakers, de familie Sanders, en de gemeente over de gang van zaken. De eindevaluatie vindt plaats vóór de zomer 2021.

1.5 Een startsubsidie is nodig voor de opstartkosten
De kwartiermakersgroep heeft een aanvraag ingediend voor een tegemoetkoming in de opstartkosten welke zijn begroot op € 4.015. Wij stellen voor dat u instemt met de betaling van deze aanloopkosten. Vanaf 2020 zal de kwartiermakersgroep zelf een dekkende begroting dienen te hebben en wordt er geen bijdrage in de exploitatiekosten door de gemeente gegeven.

2.1 Een expliciet besluit van uw raad is nodig op grond van de Mededingingswet
De Wet markt en Overheid voorziet in gedragsregels voor overheden wanneer zij of hun overheidsbedrijven economische activiteiten verrichten. Onder een economische activiteit wordt onder andere verstaan het ter beschikking stellen van panden of gemeentelijk vastgoed. Op grond van deze wet dienen bij economische activiteiten de integrale kosten van de economische activiteit te worden doorberekend. Gezien de maatschappelijke behoefte van deze pilot, is het niet wenselijk om de integrale kosten door te berekenen aan de kwartiersmakersgroep. In dit kader is het mogelijk om een economische activiteit aan te merken als een bevoordeling in het algemeen belang. In dit kader heeft de gemeenteraad een hoge mate van beleidsvrijheid.

Tegenargumenten en risico's
1.1 Als het besluit over een ontmoetingscentrum in het centrum nog langer op zich laat wachten, zal het enthousiasme bij de kwartiermakers en de vrijwilligers wegebben

1.2 Als er onvoldoende vrijwilligers te vinden zijn om het ontmoetingscentrum draaiende te houden zal de pilot voortijdig stoppen

1.3 Bij dit besluit vindt dekking plaats vanuit de algemene reserve
Dit heeft invloed op het weerstandvermogen van de gemeente Wijchen. Momenteel staat het weerstandsvermogen van de gemeente Wijchen onder druk. Een besluit met dekking vanuit de algemene reserve geeft tegendruk op het realiseren van het gewenste niveau van het weerstandvermogen.

Financiële gevolgen
Het bedrag van €62.235 is opgebouwd uit een bedrag van €58.220 voor de huur van Villa Sterrenbosch voor de periode oktober 2019 tot oktober 2021 en een eenmalig bedrag van €4.015 voor het dekken van de aanloopkosten.
De huur wordt aangegaan voor drie dagen per week in 2019, oplopend tot maximaal vier dagen per week in 2020 en 2021 bij gebleken succes. Bij activiteiten waarvoor de villa te klein is kan in voorkomende gevallen uitgeweken worden naar een zaal in Sterrenbosch. Dekking vindt plaats vanuit de algemene reserve.

Communicatie
De kwartiermakersgroep gaat via de eigen PR commissie de communicatie rond het ontmoetingscentrum verzorgen.

Uitvoering of Vervolgstappen
Nadat uw raad de gevraagde middelen beschikbaar heeft gesteld zal de huurovereenkomst tussen de gemeente en de eigenaar van Villa Sterrenbosch worden afgesloten voor de duur van maximaal twee jaar. Ook zullen met de kwartiermakersgroep spelregels voor het gebruik worden opgesteld.

Geheimhouding:

Niet van toepassing.

Advies

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	540
Extern Zaak ID	Z/19/026639
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	26 september 2019
Agendapunt	13.b
Omschrijving	26639 Subsidie project MEERkunst
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team Welzijn & Sport
Eigenaar	Ribbink, Rob
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P5 Sport, cultuur en recreatie
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Loermans, P.L.J. (Paul)
Telefoonnummer steller	0884327344
E-mail adres steller	r.ribbink@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Beslisnota - Subsidie MEERkunst Herdenking 75 jaar vrijheid (26639)
Bijlage 2 - projectplan MEERkunst Kunstkring Wijchen
Bijlage 1 - Regioprogramma Rijk van Nijmegen viert 75 jaar vrijheid

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Stukken gemeenteraad Wijchen	20 augustus 2019
Raad openbaar Wijchen	**26 september 2019**
College BenW openbaar Wijchen	15 juli 2019

Voorgesteld besluit

1. Een subsidie van € 36.500 te verlenen aan stichting Kunst Promotie Wijchen voor het project 'MEERkunst, 75 jaar vrijheid verbeeld op het Wijchens Meer'.

Besluit (Aangenomen)

1. Een subsidie van € 36.500 te verlenen aan stichting Kunst Promotie Wijchen voor het project 'MEERkunst, 75 jaar vrijheid verbeeld op het Wijchens Meer'.

Openbaar Zaaknummer: 26639

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Subsidie MEERkunst Herdenking 75 jaar vrijheid

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. Een subsidie van € 36.500 te verlenen aan stichting Kunst Promotie Wijchen voor het project *MEERkunst, 75 jaar vrijheid verbeeld op het Wijchens Meer.*

Aanleiding
Stichting Kunst Promotie Wijchen heeft bij ons een subsidie aangevraagd voor een beeldende kunst-project in het kader van *Wijchen herdenkt 75 jaar vrijheid*. We hebben dit project opgenomen in ons regioprogramma *Rijk van Nijmegen herdenkt 75 jaar vrijheid. V*oor de uitvoering van dit regioprogramma heeft provincie Gelderland een subsidie verstrekt aan de gemeente Nijmegen. De provincie heeft Nijmegen aangewezen als penvoerder namens de regiogemeenten Rijk van Nijmegen. De penvoerder vraagt de subsidie aan bij de provincie. Vervolgens subsidieert Nijmegen de bedragen door naar de regiogemeenten. De grondslag van deze subsidie is *Gelderland Herdenkt – 75 jaar vrijheid*.

Als bijlage hebben wij het regioprogramma en het projectplan *MEERkunst Herdenking 75 jaar vrijheid* opgenomen.

Op grond van onze subsidieverordening bent u bevoegd om eenmalige subsidies van € 25.000 of meer te verlenen.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)

Gewenst resultaat
Uitvoering van de activiteiten voor Wijchen Herdenkt 75 jaar vrijheid als onderdeel van het regioprogramma Rijk van Nijmegen Herdenkt 75 jaar vrijheid.

Argumenten
1.1 We *hebben het project opgenomen in ons regioprogramma Rijk van Nijmegen herdenkt 75 jaar vrijheid.*
Het programma heeft tot doel om in de herdenkingsperiode een afgewogen palet aan activiteiten te bieden dat er nadrukkelijk op is gericht om het beleven en herdenken van de oorlog te koppelen aan de toekomst. De expositie van beeldende kunst die de Kunstkring organiseert past in dit doel. Elk kunstwerk is in feite een ode aan de bevrijding van Wijchen en de vrijheid die we sedertdien ervaren. Door 15 beeldend kunstenaars uit verschillende disciplines wordt het thema vrijheid in beeld gebracht. Dat gebeurt op een bijzonder locatie: in het Wijchens Meer. De kunst-expositie wordt gekoppeld aan de tentoonstelling van het museum kasteel Wijchen. Zo ontstaat er een verbindend geheel van beleven en herdenken tussen het kasteel in het centrum en het Wijchens Meer.

1.2 Een deel van de subsidie (€ 26.500) komt van de provinciale subsidieregeling Gelderland Herdenkt.
De provincie subsidieert alleen voor activiteiten in het kader van Gelderland Herdenkt 75 jaar vrijheid als deze zijn opgenomen in het regioprogramma. Wij hebben van Nijmegen de beschikking ontvangen met ons aandeel van de provinciale subsidieverlening. Zodoende kunnen wij nu de subsidie doorzetten naar de Kunstkring.

Tegenargumenten en risico's
1.1 Wij dragen de verantwoordelijkheid voor de deelprojecten in Wijchen binnen het kader van het regioprogramma.
Wij moeten het Wijchense subsidie-aandeel subsidie verantwoorden aan Nijmegen. Nijmegen moet de totale subsidie voor het regioprogramma verantwoorden aan de provincie. Daarom nemen we de subsidie- en verantwoordingsvoorwaarden over, zoals opgenomen in de subsidiebeschikking die provincie Gelderland aan Nijmegen heeft verstrekt, in de beschikking aan stichting Kunst Promotie Wijchen. De stichting dient zelf (of van derden) € 16.500 cofinanciering bij te dragen. Als dit bedrag lager uitvalt, verlagen we de subsidie navenant.

Financiële gevolgen
We dekken het bedrag ad € 36.500,00 als volgt:
- € 10.000 uit de bestemmingsreserve Kunst.
- € 26.500 ontvangen we van de provincie.

Communicatie
Voor de herkenbaarheid van de activiteiten als onderdeel van het Regioprogramma *Rijk van Nijmegen herdenkt 75-jaar vrijheid*, en tevens subsidievoorwaarde van de provincie, dient de Kunstkring bij schriftelijke uitingen over de activiteit en bij uitingen in geschreven media, internet en andere beeldmedia gebruik te maken van de "Logo- en huisstijlgids Gelderland Herdenkt".

Verder wordt de activiteit aangemeld op de website van het WOII Informatiecentrum (www.infocentrumwo2.nl) en van Gelderland Herdenkt (www.gelderlandherdenkt.nl). Deze websites vormen de regionale en provinciale kalender van alle activiteiten in het kader van 75 jaar vrijheid in het Rijk van Nijmegen en Gelderland.

Uitvoering of Vervolgstappen
Stichting Kunst Promotie Wijchen ontvangt een beschikking tot subsidieverlening. In de beschikking nemen we de subsidievoorwaarden op die de provincie aan ons oplegt.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

RIJK VAN NIJMEGEN HERDENKT

75 JAAR VRIJHEID

Regioprogramma Rijk van Nijmegen

1944-1945 HERDENKEN – BESEFFEN - BELEVEN 2019-2020

INFO CENTRUM WO2 NIJMEGEN

GEMEENTE Berg en Dal

Gemeente Wijchen

Nationaal Bevrijdingsmuseum 1944 - 1945

Nijmegen

gemeente Heumen

Gemeente Druten

Februari 2019

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 2
Voorwoord 3
1. Inleiding 4
2. Proces: samenwerking en samenhang 4
3. Verhaallijnen en activiteiten 4
4. Governance en wijze van uitvoering 7
5. Kosten en financiering 9
Bijlage I: Activiteiten verhaallijn Market Garden 10
Bijlage II: Activiteiten verhaallijn Veritable 20
Bijlage III: Activiteiten verhaallijn Bevrijding / Canadezen 24
Bijlage IV: Extra activiteiten Rijk van Nijmegen 30
Bijlage V: Begroting regioprogramma Rijk van Nijmegen 32
Bijlage VI: Totaalkalender Rijk van Nijmegen per maand 32

Voorwoord

De bevrijding van Europa, en van Nederland, ging niet zonder slag of stoot. Na een heftige start in Normandië op 6 juni 1944 werden Frankrijk en België in de zomer bevrijd. Het vertrouwen was groot bij de geallieerden dat Nederland snel zou volgen, waarna zij zouden kunnen oprukken naar Berlijn.
De Operatie Market Garden in september 1944 bleek echter letterlijk “een brug te ver”. Hoewel Zeeland, Brabant, Limburg en Zuid-Gelderland werden bevrijd, bleef de opmars steken onder Arnhem.
Voor het Rijk van Nijmegen brak een heftige periode aan. Hoewel het gebied was bevrijd, lag het direct aan het front met de Duitsers en werd het vrijwel dagelijks bestookt. Daarnaast startte in februari 1945 vanuit deze regio het Rijnlandoffensief. Honderdduizenden geallieerden staken de grens met Duitsland over om de rest van Europa te bevrijden.

De bevrijding van het Rijk van Nijmegen en de frontstadperiode hebben hun sporen nagelaten in de regio, zowel letterlijk als figuurlijk.

De 75e herdenking van het einde van de Tweede Wereldoorlog staat in het teken van stilstaan bij het verleden – om te herinneren, te herbeleven en te bedanken, maar misschien meer nog in het teken van het betrekken van de jongere generaties. Hoe zorgen we dat de jeugd van nu, die oorlog slechts kent van de media, zich realiseert dat vrijheid niet vanzelfsprekend is, dat er een prijs voor wordt betaald. Dat is de uitdaging van 75 jaar vrijheid.

Het Rijk van Nijmegen maakt zich op voor bijzondere herdenkingsjaren met tientallen partners in stad en regio. Samen presenteren wij een gevarieerd regionaal programma voor bewoners en bezoekers uit de eigen regio en de rest van Nederland en Europa.

Mede namens de gemeenten Berg en Dal, Druten, Heumen en Wijchen en het Nationaal Bevrijdingsmuseum 40-45/ Infocentrum WO2,

Drs. H.M.F. Bruls
Burgemeester van Nijmegen

1. Inleiding

Het Rijk van Nijmegen presenteert de hoofdlijnen van het regioprogramma voor de herdenking en viering van 75 jaar vrijheid. We geven inzicht in het proces van totstandkoming van het programma, en in de gekozen hoofdverhaallijnen voor de regio, en laten zien waar de regio een “plus” organiseert bovenop de reguliere activiteiten die ook in de niet-jubileum-jaren worden uitgevoerd. Het programma heeft tot doel om in de herdenkingsperiode een afgewogen palet aan activiteiten te bieden, dat er nadrukkelijk op is gericht om het beleven en herdenken van de oorlog te koppelen aan de toekomst. Educatieve activiteiten en nadruk op het betrekken van jongeren maken integraal onderdeel uit van vele activiteiten.

2. Proces: samenwerking en samenhang

In 2018 hebben de gemeenten binnen het Rijk van Nijmegen gezamenlijk een inventarisatie gemaakt van de ideeën die leven met betrekking tot de herdenkingsjaren 2019 en 2020. Het proces wordt begeleid door een regionale ambtelijke werkgroep met de gemeenten Nijmegen, Berg en Dal, Heumen, Wijchen, en Druten. De gemeenten Beuningen en West Maas en Waal zijn ook betrokken, maar daar zijn op dit moment geen initiatieven uit voortgekomen. Belangrijke partner in het gehele proces is het Nationaal Bevrijdingsmuseum 1944-1945, en in het verlengde daarvan het WOII Informatiecentrum dat begin 2019 zijn deuren opent in Nijmegen. De meer dan 100 initiatieven zijn, waar mogelijk, aan elkaar gekoppeld en gerangschikt binnen de kaders zoals door WO2Gld en de provincie Gelderland aangegeven. Er is nadrukkelijk gezocht naar een goede balans tussen verschillende soorten activiteiten, doelgroepen en doelen: herdenken, beleven en beseffen.

De ambtelijke werkgroep heeft getracht een zo compleet mogelijk beeld te krijgen van de ideeën die leven in de samenleving, door oproepen te doen aan alle bekende WO2-organisaties en organisaties die zich ook (maar niet uitsluitend) met dit onderwerp bezighouden, in het Rijk van Nijmegen. Ook zijn diverse bijeenkomsten georganiseerd in de regio om partijen aan te sporen met voorstellen te komen en om samenwerkingsverbanden te stimuleren en te organiseren. Daarnaast is het regioprogramma op een dusdanige wijze vormgegeven dat de uitwerking ervan invulling geeft aan het beleidsplan Gelderland Herdenkt, met inachtneming van de daarin beschreven kaders

3. Verhaallijnen en activiteiten

Het Rijk van Nijmegen heeft gedurende de gehele herdenkingsperiode (september 1944 - mei 1945) in het brandpunt van de oorlog gestaan, en is dan ook onevenredig getroffen door oorlogshandelingen, zowel in slachtofferaantallen als in fysieke schade. Het regioprogramma Rijk van Nijmegen concentreert zich op drie verhaallijnen:

- Operatie Market Garden (september 1944)
- Operatie Veritable/Rijnlandoffensief (voorjaar 1945)
- Bevrijding/Canadezen (mei 1945)

Verhaallijn 1: Operatie Market Garden: de luchtlandingen en de opmars van de grondtroepen
De luchtlandingen bij Groesbeek en Overasselt vormden de start van de bevrijding van het Rijk van Nijmegen. Vanuit de landingsgebieden rukten de geallieerden verder op richting de Waal en Nijmegen. Gelijktijdig verliep de opmars van de grondtroepen over een smal front, een tweebaansweg die vanuit België naar het noorden liep. De opmarsroute lag constant onder moordend vuur. Velen lieten het leven. De Britten en Amerikanen noemden de weg al snel ‘Hell's Highway’. De tegenslagen stapelden zich op en vertraagden de opmars van de grondtroepen.

Het resultaat was dat ze niet in staat waren de luchtlandingstroepen in Arnhem te ontzetten. Hierdoor mislukte Market Garden.

Het herhalen, en daarmee herdenken en beleven van die luchtlandingen is een spectaculair begin van het programma “75 jaar Vrijheid”. Langs de historische en chronologische lijnen van de daaropvolgende bevrijding organiseren partners in de regio in september 2019 tientallen herdenkingen, belevingsactiviteiten, educatieve projecten, wandel- en fietsroutes, battlefieldtours, exposities, films, boeken etc. De activiteiten zijn programmatisch en in de tijd op elkaar afgestemd en bieden de bezoekers een ketting van belevingsmomenten. In het programma benadrukken we de bijzondere relatie met de Amerikaanse en Britse bevrijders van de regio. De activiteiten worden ondersteund door een regionaal educatief programma.

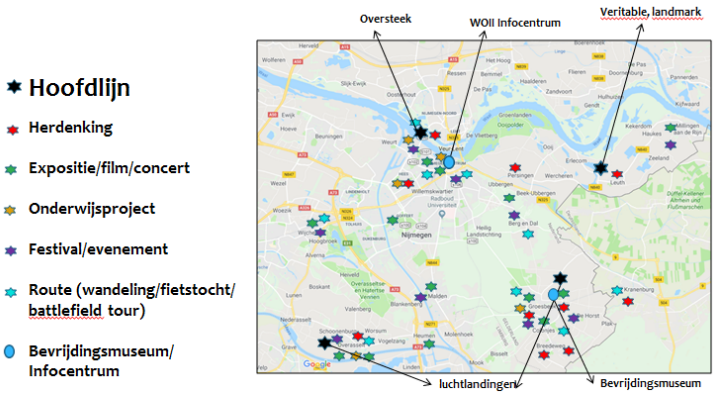

Een kleine greep uit het programma:

- **Exposities**: Nationaal Bevrijdingsmuseum, het Huis van de Nijmeegse Geschiedenis, Museum Kasteel Wijchen, Ateliermuseum Jac Maris, Archeologisch Depot Nijmegen.
- **Herdenkingen**: Gavin Monument, herdenkingsmonument de Oversteek, kerk van Leuth, Horse Glider Monument, herdenkingsbord Hees
- **Evenementen**: luchtlandingen, Taptoe Groesbeek, muzikale route Millingen, Bevrijdingsfestival en diverse andere evenementen in Bevrijdingsmuseum, doorkomst historische voertuigen die de Hell’s Highway rijden via Alverna, Overasselt, Groesbeek en Nijmegen , Living History Event Nijmegen, event bij Oversteek.

Verhaallijn 2:Operatie Veritable: grensoverschrijdende projecten

Tijdens de Operatie Veritable trokken honderdduizenden geallieerden vanuit het Rijk van Nijmegen de Duitse grens over. Deze fase van de bevrijding kostte wederom vele mensenlevens, ook burgerslachtoffers, en ging gepaard met grote verwoestingen aan beide kanten van de grens. Samen met de Duitse regio Kleve/Kranenburg en de Betuwe organiseert het Rijk van Nijmegen een aantal grensoverschrijdende projecten. De projecten binnen deze verhaallijn zoomen vooral in op het burgerleed dat de bevolking in het Rijk van Nijmegen heeft ondergaan. Om er twee te noemen:

- Het water als wapen, een uitgebreid project over onderwaterzettingen en evacuaties in september 1944 – maart 1945. Op kunstzinnige wijze willen we zorgen voor blijvende zichtbare herinneringen aan het gedeelde oorlogsleed in de vorm van een permanent, grensoverschrijdend landmark.
- Een grensoverschrijdende kaart met musea en herinneringsplekken die te maken hebben met de periode 1944-1945.

Afbeelding 2: impressie van het kunstproject

Verhaallijn 3: Bevrijding / Canadezen

Het Rijk van Nijmegen heeft een bijzondere band met Canada: duizenden jonge Canadezen stierven tijdens de gevechten in onze regio. Velen van hen zijn begraven op de Canadese erebegraafplaats in Groesbeek. Jaarlijks zijn daar indrukwekkende herdenkingen, zowel in september (Market Garden), op 8 februari (Veritable) als tijdens de doortocht van de Nijmeegse Vierdaagse in juli. De projecten binnen deze verhaallijn zoomen in op de bevrijding van het het Rijk van Nijmegen door de Canadezen . Om er drie te noemen:

* ***2500 Canadese jongeren in de regio***

Die bijzondere relatie komt tot uitdrukking tijdens het bezoek van 2500 Canadese jongeren aan de regio rondom 5 mei 2020. Dit bezoek is onderdeel van een project met o.a. Canadese regering en ambassade, alle Canadagemeenten in Nederland (van Bergen op Zoom via Groesbeek naar Holten) en Canadese en Nederlandse onderwijsinstellingen. Samen met jongeren uit onze regio voeren de Canadese jongeren projecten uit. Eén daarvan betreft het zogenaamde “faces to graves”. Als voorbereiding op hun bezoek aan Nederland doen de jongeren van tevoren in hun thuisland onderzoek om meer informatie en gezichten te vinden bij de vele graven in Berg en Dal. Een ander onderdeel van het bezoek zal bestaan uit het lopen van de Sunset March over de brug “De Oversteek” in Nijmegen waar iedere dag veteranen de oversteek maken in herinnering aan de Amerikaanse militairen die de heroïsche oversteek in september 1944 niet overleefden.

**** In de voetsporen van Josephine Baker***.

Een documentaire over deze wereldberoemde revuester die in oktober 1944 optrad in “Café van Lin” te Overasselt. Drie avonden achtereen gaf zij, begeleid door een 8-koppig orkest, een daverende show met vele verkleedpartijen.

Additioneel wordt in dit regioprogramma ook een regionaal educatief programma uitgevoerd. Met het uitvoeren van al deze activiteiten in de periode september 2018 – mei 2019 voorziet het regioprogramma Rijk van Nijmegen 75 jaar vrijheid in een gedifferentieerd en evenwichtig geheel van activiteiten, dat zoveel mogelijk is verspreid over de herdenkingsperiode en is bestemd voor meerdere doelgroepen. Het regioprogramma heeft daarmee aantoonbare meerwaarde ten opzichte van de jaarlijkse herdenkingsactiviteiten.

**** Expositie van beeldende kunst in het Wijchens Meer***.

Elk kunstwerk is in feite een ode aan de bevrijding door de Canadezen in Wijchen, en de vrijheid die we sedertdien ervaren.

Iconisch project: Liberty Talks

De provincie Gelderland streeft naar drie iconische projecten met (inter)nationale uitstraling gedurende de herdenkingsperiode. Het Rijk van Nijmegen is in februari 2020 gastheer van de Liberty Talks, een internationaal jongerencongres, dat onderdeel vormt van een reeks Liberty-evenementen van Normandië tot Berlijn. 1000 jonge creatieve denkers en artiesten uit heel Europa komen naar de regio om op vernieuwende wijze na te denken over de uitdagingen waar we internationaal voor staan als het gaat om een veilig, vrij en inclusief Europa. Er komen uitdagende sprekers ,en goede ideeën worden doorontwikkeld. Aan het eind van het congres wordt het slotmanifest opgesteld.

Het organiseren van de Liberty Talks is een separaat evenement dat buiten het regioprogramma valt en het maakt in die zin geen onderdeel uit van de begroting.

4. Governance en wijze van uitvoering

De regio Rijk van Nijmegen heeft gezamenlijk dit regioprogramma opgesteld en bestuurlijk vast laten stellen door de colleges van de deelnemende gemeenten. Tussen de samenwerkingspartners zijn samenwerkingsafspraken gemaakt die ook zijn vastgelegd. Hiermee is de samenhang en samenwerking in dit programma gewaarborgd. Daarnaast is er een juridische uitvoeringsovereenkomst tussen de partners waarin afspraken zijn gemaakt over de organisatorische uitvoering, de verdeling van beschikbare middelen en de wijze waarop financiële verantwoording wordt afgelegd over de te maken kosten.

Aanvraag en verstrekken van subsidiemiddelen

Voor het verkrijgen van provinciale subsidie is de gemeente Nijmegen gemandateerd penvoerder namens de regio. Als penvoerder stelt gemeente Nijmegen de subsidieaanvraag op, dient deze in, ontvangt de provinciale middelen en draagt zorg voor de financieel-administratieve afhandeling hiervan. Een belangrijk criterium om in aanmerking te komen voor provinciale subsidie is dat de subsidiebegunstigde een eigen subsidieregeling heeft op grond waarvan subsidie kan worden verstrekt voor projecten in het regioprogramma. Door de gemeente Nijmegen is in oktober 2018 de “Nijmeegse Kaderverordening Subsidies 2019 (NKS 2019)” vastgesteld. Deze verordening biedt het financieel-juridisch kader op basis waarvan de gemeente Nijmegen subsidie kan verstrekken. Binnen het kader bestaat expliciet de mogelijkheid om subsidie te vertrekken aan niet-Nijmeegse instellingen, stichtingen of andere organisaties die mede actief zijn voor de Nijmeegse bevolking. Ook maakt de definitie het mogelijk om instellingen, stichtingen en andere organisaties te subsidiëren die zich richten op de bevolking van andere gemeenten voor voorzieningen waarvoor de gemeente Nijmegen op basis van de regelgeving een centrumfunctie vervult. In die zin is het ook mogelijk om aan gezamenlijke projecten over de grens in bijvoorbeeld Kranenburg of Kleef subsidie te verstrekken. Op deze wijze is geborgd dat het regioprogramma voor het Rijk van Nijmegen breed kan worden opgezet én uitgevoerd met meerdere regionale partijen.

Samenwerkingsafspraken en uitvoeringsovereenkomst

Voor de zorgvuldige uitvoering van het regioprogramma wordt tussen de regiogemeenten samenwerkingsafspraken gemaakt en een uitvoeringsovereenkomst gesloten. In de vastgestelde samenwerkingsafspraken is opgenomen dat gemeente Nijmegen als penvoerder is aangewezen door de overige gemeenten, en dat de regio gezamenlijk de kosten van het regioprogramma draagt voor zover deze niet zijn gedekt met subsidie van de provincie of mogelijke bijdragen van het vFonds of andere externe geldverstrekkers. De uitvoeringsovereenkomst betreft een financieel-juridisch document waarin afspraken zijn gemaakt over de samenwerking in de uitvoeringsperiode, een verdeelsleutel is gemaakt over de te verdelen subsidie, de verantwoording van kosten na afronding van het project en de wijze waarop het gehele regionaal

uitvoeringsprogramma wordt bekostigd. In de overeenkomst zijn verder afspraken gemaakt over naleving van de kwaliteit en deugdelijkheid van het regioprogramma, het functioneren, de prestaties en verplichtingen van de verschillende partners naar elkaar toe.

Sturing en projectmanagement

Er is een regionale ambtelijke werkgroep ingesteld waar alle deelnemende regiogemeenten in zijn vertegenwoordigd zijn. Deze werkgroep bewaakt de voortgang van het regioprogramma en de daarin opgenomen projecten. Deze werkgroep komt tweemaandelijks bij elkaar om de voortgang van het project te bespreken en wordt voorgezeten door de gemeente Nijmegen als kerngemeente en penvoerder richting provincie Gelderland. De ambtelijke werkgroep wordt aangestuurd door een bestuurlijke stuurgroep. Hierin zijn de regiogemeenten vertegenwoordigd. Deze stuurgroep komt een aantal keren bij elkaar. In ieder geval één keer na de toekenning van de subsidiemiddelen en één keer gedurende de looptijd van het regioprogramma.

Uitvoering projecten

De meer dan honderd projecten, activiteiten en evenementen in het Rijk van Nijmegen worden uitgevoerd door tientallen betrokken organisaties: culturele instellingen, cultuurhistorische verenigingen, veteranenorganisaties, uitgeverijen, evenementenbureaus, kunstenaars, wijkverenigingen etc, met steun van overheden, defensieonderdelen en diverse sponsoren en fondsen. Vanuit de wens tot samenwerking en samenhang zijn de programmaonderdelen - waar mogelijk - op elkaar afgestemd, en werken voor de hand liggende partijen samen aan activiteiten die elkaar kunnen versterken. Dat is ook een eis die we bij de financieringsvoorwaarden steeds benadrukken. Iedereen maakt ook gebruik van de “Europe Remembers”-communicatielijn zodat voor de regiobewoners en de bezoekers en binnen- en buitenland de activiteiten herkenbaar van een groter programma deel uitmaken. Ook zal iedereen bij zijn activiteiten zichtbaar maken dat het mede mogelijk is gemaakt door een financiële bijdrage van de provincie Gelderland.

In bijlage VI staat schematisch het totaalprogramma voor het Rijk van Nijmegen.

Verstrekken opdrachten

De kosten in dit regioprogramma betreffen louter kosten die gemaakt worden voor de uitvoering van de activiteiten. De deelnemende gemeenten aan het regioprogramma kopen hun goederen en diensten op maatschappelijk verantwoorde manier en duurzaam in. Voor de gemeente Nijmegen als penvoerder van het consortium is dit vastgelegd in het Nijmeegs Inkoopbeleid en het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen. Hierin zijn afspraken over ons inkoopbeleid vastgelegd, waarvan de belangrijkste zijn;

- We willen Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI). Dat betekent dat we bij de inkoop van producten, diensten en werkzaamheden de effecten op mensen, op de planeet en het milieu, en ook op winst en welvaart meenemen.
- Waar dat kan kopen we in bij lokale en/of regionale ondernemers. Daarmee dragen we concreet bij aan de werkgelegenheid in onze stad en regio

Bij het inkopen van externe goederen en diensten houden we rekening met de normbedragen zoals deze in de algemene inkoopvoorwaarden zijn opgenomen. Daarbij houden we vanzelfsprekend ook rekening met de aanbestedingswet. Opdrachten besteden we enkelvoudig of meervoudig onderhands aan, als het om bedragen tot een bepaalde norm gaat. Afhankelijk van de grootte van het te besteden bedrag kan het ook zijn dat we in heel Nederland of zelfs Europa ondernemers de gelegenheid geven om mee te doen aan de aanbesteding. Dit proces is zorgvuldig geborgd in de organisaties van de deelnemende gemeenten.

5. Kosten en financiering

De totale projectkosten voor uitvoering van dit regionaal programma bedragen € 1.585.000. Dit betreffen kosten voor het uitvoeren van meerdere activiteiten binnen drie verhaallijnen en een één additionele activiteit. Deze activiteiten en kosten hiervan zijn als volgt;

Kosten verhaallijn 1: € 805.000
Kosten verhaallijn 2: € 310.000
Kosten verhaallijn 3: € 420.000
Kosten extra activiteiten: € 50.000

De totale begroting voor het Rijk van Nijmegen sluit hiermee op € 1.585.000. Meer gedetailleerde informatie over deze activiteiten is te vinden in de bijlagen I t/m IV. Hier is voor elke activiteit beschreven wat er wordt uitgevoerd, op welke wijze de activiteit past binnen de verhaallijn, op welke wijze verleden, heden en toekomst met elkaar zijn verbonden, op welke doelgroepen de activiteit is gericht, wat de educatieve bijdrage van de activiteit is, welke kosten worden gemaakt en hoe deze worden gefinancierd. Het betreft hier louter de externe kosten voor de inhuur en inkoop van diensten, middelen, activiteiten, goederen, materialen etc.

Financiering
De kosten voor uitvoering van het regioprogramma worden als volgt gefinancierd:

Bijdrage gemeente Nijmegen	€ 372.100
Bijdrage gemeente Berg & Dal	€ 200.000
Bijdrage gemeente Wijchen	€ 69.000
Bijdrage gemeente Heumen	€ 25.000
Bijdrage gemeente Druten	€ 7.900
Cofinanciering derden	€ 118.500
Bijdrage provincie Gelderland	€ 792.500
Totaal beschikbare financiering	€ 1.585.000

De totaal beschikbare financiering bedraagt € 1.585.000 Dit bedrag is toereikend om alle kosten van het regioprogramma te dekken. Hiermee is de begroting voor het regioprogramma Rijk van Nijmegen sluitend.

Bijlage I: Activiteiten verhaallijn Market Garden

Activiteit 1.1: Grote officiële herdenking OMG75 bij Gavin Monument en monument De Oversteek

Toelichting op activiteit:	Officiële herdenking OMG75 bij Generaal Gavin Monument en monument De Oversteek in het bijzijn van vele nationale en internationale hoogwaardigheidsbeklederS, burgers en militairen. Vertegenwoordigers van 82nd Airborne Division zijn aanwezig. Samenwerking met vele lokale partijen SGAV, WVI, 17 SEP CIE, Gemeente Nijmegen, Basisschool de Oversteek, Basisschool Berg en Dal
Passend binnen de verhaallijn Market Garden	Deze activiteit past in de verhaallijn omdat op historische locaties in Groesbeek en Nijmegen door burgers, schoolkinderen en militairen herdacht wordt welke offers er gebracht zijn voor onze vrijheid.
Verbinding verleden, heden, toekomst	Het project kijkt terug op de historische gebeurtenissen van 75 jaar geleden en de prijs van vrijheid. Dit draagt bij aan debat over vrijheid en vrede nu, over actuele oorlogservaringen.
Doelgroepen:	Het project richt zich met op de gehele regio en de regionale basisschoolkinderen. Daarnaast zullen ook vele bezoekers uit de Verenigde Staten en Groot Brittannië aanwezig zijn.
Educatieve bijdrage:	Het project draagt bij aan het brede besef dat vrijheid geen vanzelfsprekendheid is/was.
Kosten en financiering:	De geraamde kosten voor dit project bedragen €100.000. Deze kosten bestaan uit: - Organisatie (tribunes, geluid, veiligheid) herdenking Gavinmonument. Kosten: €45.000 - Organisatie (tribunes, geluid, veiligheid) herdenking Oversteek. Kosten: €45.000 - Projectleiding. Kosten: €10.000 Het project wordt voor 50% gefinancierd uit de provinciale subsidie en voor 50% door de gemeenten Nijmegen en Berg en Dal.

Activiteit 1.2: Parachutelandingen dropzones Den Heuvel en Overasselt

Toelichting op activiteit:	Parachutelandingen dropzones in Overasselt en Groesbeek, Den Heuvel. Parachutelandingen met medewerking van 82nd Airborne Division, 11e Luchtmobiele Brigade, Parachute Group Holland
Passend binnen de verhaallijn Market Garden	Deze activiteit past in de verhaallijn omdat op historische locaties in Groesbeek (Dropzone T) en in Overasselt de parachutisten evenals 75 jaar geleden de hemel kleurden en het begin aankondigende van Operatie Market Garden.
Verbinding verleden, heden, toekomst	Het project kijkt terug op.de historische gebeurtenissen aan het begin van Operation Market Garden.
Doelgroepen:	Het project richt zich met name regio bewoners en schoolkinderen
Educatieve bijdrage:	Het project maakt onderdeel uit van de regionale educatieprojecten
Kosten en financiering:	De geraamde kosten voor dit project bedragen €75.000 Deze kosten bestaan uit: - Organisatie (crowdcontrol, verkeersmaatregelen, projectleiding) Paradropping Den Heuvel. Kosten €60.000 - Organisatie paradropping Overasselt. Kosten €15.000 Het project wordt voor 50% gefinancierd uit de provinciale subsidie en voor 50% door de gemeenten Berg en Dal en Heumen

Activiteit 1.3: Living History Event

Toelichting op activiteit	WOII-Basecamp met o.a. re-enactment (acteurs), 'displays' van het dagelijks leven, militair leven en voertuigen. Periode: 18-22 september 2019. Uitvalsbasis voor: - Educatieprogramma voor het primair en voortgezet onderwijs. - Rondwandelingen rondom thema's burgerleed, verzet en Jodenvervolging. - Concert(en) op het kampement - Ontvangst veteranen - Startpunt voor colonne die Bevrijdingsmuseum bezoekt tijdens de droppings - Kookworkshop 'eten in de hongerwinter' met o.a. bloembollen als ingrediënt. - Gastheer historische optocht OMG2019 - Workshops, lezingen, film , expositie en kunst-educatieve projecten, gekoppeld aan actualiteiten, bv War Child. Samenwerking met scholen, culturele en educatieve instellingen, partners herinneringstoerisme
Passend binnen de verhaallijn	Deze activiteit past in de verhaallijn omdat ze het dagelijks leven van september tot en met de frontstadperiode in beeld brengt.
Verbinding verleden, heden, toekomst	Door te leren over het leven en het leed in oorlogs- en frontstadtijd in 1944/45, maar ook in de wereld van nu, worden bezoekers geprikkeld na te denken over hun eigen rol en opvattingen in de oorlogsproblematiek van dit moment.
Doelgroepen	Het project richt zich met name op: - leerlingen primair en voortgezet onderwijs - gezinnen met kinderen - veteranen en nabestaanden - Nijmegenaren en ander belangstellenden - Nieuwe Nederlanders, vluchtelingen, statushouders
Educatieve bijdrage	Het basecamp vol met levende geschiedenis en tal van activiteiten stelt bezoekers, leerlingen in staat stellen om Operation Market Garden en de lokale Nijmeegse geschiedenis rondom september 1944 te onderzoeken, begrijpen en te herdenken en ook een relatie met het heden te kunnen maken.
Kosten en financiering	De geraamde kosten voor dit project bedragen € 75.000 De kosten bestaan uit: - Programma (educatiemateriaal, re-enactment, voertuigen, kampement etc). Kosten: € 30.000 - Voorzieningen (vergunningen, toiletwagens, electra, podia, tafels en stoelen etc). Kosten: € 18.000

	- Communicatie en promotie. Kosten: € 2.000 - Organisatiekosten (projectleider, scholen coördinator, security etc). Kosten: € 25.000 Het project wordt voor 50% gefinancierd uit de provinciale subsidie en voor 50% door gemeente Nijmegen, diverse fondsen, sponsorgelden en inkomsten uit het educatief programma.

Activiteit 1.4: Taptoe, Bevrijdingsconcert en Deutsches Requiem

Toelichting op activiteit:	Op zaterdag 14 september zal in Groesbeek de start worden gegeven voor de herdenkingsactiviteiten tijdens een muzikale Taptoe, met medewerking van diverse internationaal befaamde korpsen. Op 17 september staat een optreden van Kamerkoor Muzimare met Deutsches Requiem op de agenda. Dit vindt plaats in het hervormde kerkje in Groesbeek. Op 20 september is er een waardig bevrijdingsconcert in concertgebouw De Vereeniging in Nijmegen
Passend binnen de verhaallijn Market Garden	Deze activiteit past in de verhaallijn omdat het een waardige ouverture vormt van de regionale herdenkingsweek in september
Verbinding verleden, heden, toekomst	Het project kijkt terug op het begin van Operatie Market Garden.
Doelgroepen:	Het project richt zich met name op regionale bezoekers
Educatieve bijdrage:	Bij de Taptoe zijn onder andere twee jeugdorkesten betrokken. De muziekprogramma's spreken een zeer diverse groep aan, waardoor ook mensen met minder affiniteit met het herdenkingsprogramma kunnen deelnemen.
Kosten en financiering:	De geraamde kosten voor dit project bedragen €60.000 Deze kosten bestaan uit: - Taptoe muziekkorpsen, kosten: €22.000 - Terrein, tribunes, organisatie. Kosten: €8.000 - Deutsches Requiem. Kosten: €1.000 - Bevrijdingsconcert Vereeniging. Kosten: €29.000 Het project wordt voor 50% gefinancierd uit de provinciale subsidie en voor 50% door de gemeente Berg en Dal, gemeente Nijmegen, comité 4/5 mei

Activiteit 1.5: LTF Kampement en Hell's Highway met historische voertuigen OMG2019

Toelichting op activiteit:	Kampement van "rijdend museum" van circa 280 bijzondere historische legervoertuigen op Klein Amerika in Groesbeek. Static display in Overasselt en Beek, educatief project met schoolkinderen Rijk van Nijmegen. Datum: 18 t/m 20 september 2019 Doorkomst colonne historische voertuigen (OMG2019), publieksevenement. Lunchlocatie en display in Alverna/Wijchen. Static display in Nijmegen (nabijheid Oversteek) Datum: 22 september 2019
Passend binnen de verhaallijn Market Garden	Deze activiteit past in de verhaallijn omdat het de historische route markeert die de geallieerde troepen 75 jaar geleden volgden in de aanloop naar Operation Market Garden.
Verbinding verleden, heden, toekomst	Het project kijkt terug op een bijzondere periode in de aanloop naar de bevrijding van Nederland. Door het "beleven" van het verleden kun je reflecteren op het heden: niet alleen terugkijken maar juist verbinden met de actualiteit.
Doelgroepen:	Het project richt zich op scholen in het Rijk van Nijmegen en op bewoners en bezoekers van het Rijk van Nijmegen, jong en oud.
Educatieve bijdrage:	Het project herinnert ons er aan dat de vrijheid vele offers gevraagd heeft.
Kosten en financiering:	De geraamde kosten voor dit project bedragen €120.000 Deze kosten bestaan uit: - Kampement Klein Amerika. Kosten: €15.000 - Kosten doorkomstgemeenten. Kosten: €75.000 - Extra Verkeersmaatregelen. Kosten: €20.000 - Educatief programma (ontvangst scholen). Kosten: € 10.000 Het project wordt voor 50% gefinancierd uit de provinciale subsidie en voor 50% door de gemeente Berg en Dal, Heumen, Wijchen en Nijmegen

Activiteit 1.6: Waalcrossing Oversteek Event

Toelichting op activiteit	De historische locatie (NYMA-terrein) naast de brug "De Oversteek" is tussen 20 en 22 september het toneel van tal van samenhangende activiteiten. Een kleine greep: - Eindstation historische optocht OMG2019 met static display voertuigen - multimediaal spektakel met licht, theater en muziek - Cultureel en muzikaal festival - Oversteek met historische vaartuigen inclusief historisch verantwoord re-enactment - Diverse vormen van (her)beleven van het gevoel van WOII, met educatieve doeleinden: lezingen, workshops, tekenen, koken, eten, entertainment etc Een deel van de activiteiten wordt gedurende het voorjaar van 2019 samen met de bewoners en leerlingen van Nijmegen ontwikkeld: community building.
Passend binnen de verhaallijn	Deze activiteit past in de verhaallijn omdat ze, precies 75 jaar na dato, op een historische locatie Nijmegenaren en andere bezoekers bij elkaar brengt om samen te herdenken, te beleven en ook te vieren.
Verbinding verleden, heden, toekomst	Het herdenken en vieren van vrijheid kan op veel manieren: we sluiten aan bij de manieren waarop dat 75 jaar geleden ging, maar zoeken ook nadrukkelijk vormen die aanslaan bij de jongere generaties, zoals MBO-leerlingen
Doelgroepen	Het project richt zich met name / specifiek op - leerlingen primair en voortgezet onderwijs, met nadruk op MBO-jongeren - gezinnen met kinderen - veteranen en nabestaanden - Nijmegenaren en ander belangstellenden - Nieuwe Nederlanders, vluchtelingen, statushouders
Educatieve bijdrage	Jongeren bereik je niet alleen met het herhalen en zichtbaar maken van hoe het vroeger was, maar juist met het inzichtelijk maken wat vrijheid voor hen nu betekent. Die verbinding proberen we te maken.
Kosten en financiering	De geraamde kosten voor dit project bedragen € 250.000 De kosten bestaan uit: - Programma (educatiemateriaal, re-enactment, vaartuigen, lichtshow, theater, aankleding, regisseur, acteurs etc). Kosten: €120.000 - Voorzieningen (vergunningen, toiletwagens, electra, podia, decor, tafels en stoelen,

	inrichting terrein, horeca etc). Kosten: € 50.000 - Communicatie en promotie. Kosten € 20.000 - Organisatiekosten (projectleider, coördinatoren cultuur en educatie, security etc.) Kosten: € 60.000 Het project wordt voor 50% gefinancierd uit de provinciale subsidie en voor 50% door gemeente Nijmegen, diverse fondsen, sponsorgelden en inkomsten horeca.

Activiteit 1.7 : 75 keer Sunset March

Toelichting op activiteit	Bij de opening van de brug “De Oversteek” (bijna 5 jaar geleden) is het grootste openbare kunstwerk van Nijmegen gepresenteerd: 48 lantaarn die vanaf de zonsondergang één voor één aangaan. Zij herdenken de 48 leden van de 82nd Airborne Division die het leven lieten tijdens de “oversteek”. Sinds dag 1 loopt iedere dag een veteraan de sunset march, waarbij hij of zij in het tempo van de verlichting de brug oversteekt. In 2019 gaan 75 verschillende groepen Nijmegenaren en anderen deze dagelijkse oversteek maken: scholen, woonzorgcentra, AZC-bewoners, wijkagenten, de verschillende wijken, Raden van bestuur, loodgieters etc etc, en als eerste de Nijmeegse gemeenteraad. Doel is dat in heel Nijmegen (en ook daarbuiten uiteraard) meer bekendheid en betrokkenheid ontstaat met dit bijzondere stukje Nijmeegse oorlogsgeschiedenis. Vindt plaats gedurende 2019.
Passend binnen de verhaallijn	Deze activiteit past in de verhaallijn omdat ze, in het herdenkingsjaar 2019, op een bijzondere historische locatie Nijmegenaren en andere bezoekers bij elkaar brengt.
Verbinding verleden, heden, toekomst	Een dramatische, historische gebeurtenis van 75 jaar geleden, “jonge” veteranen met hun eigen oorlogsverhalen, nieuwe generaties Nijmegenaren die kennis nemen van heldendaden van toen, leren over opoffering, lijden en de prijs van vrijheid. Dit draagt bij aan debat over vrijheid en vrede nu, over actuele oorlogservaringen.
Doelgroepen	Het project richt zich op heel Nijmegen, en op groepen van buiten de stad die deze ervaring ook willen meemaken.
Educatieve bijdrage	In het project zit voor iedere groep die meeloopt het aanbod om vooraf of achteraf een lezing door de Club van 31 (de vaste groep van de Sunset March), een historische film, of een andere passende vorm van inhoudelijke informatievoorziening te krijgen.
Kosten en financiering	De geraamde kosten voor dit project bedragen € 50.000 De kosten bestaan uit: - Inhoudelijke ondersteuning 75 oversteken (sprekers, filmvertoningen, etc.). Kosten: € 20.000 - Werving groepen. Kosten: € 5.000 - PR en communicatie, dagelijkse foto. Kosten: € 20.000 - Projectleiding Kosten: € 5.000 Het project wordt voor 50% gefinancierd uit de provinciale subsidie en voor 50% door gemeente Nijmegen.

Activiteit 1.8: Overkoepelend thematisch programma Market Garden

Toelichting op activiteit	Naast de wat grotere herdenkingen en evenementen in september 2019 staan er tientallen kleinere initiatieven op het programma, met uiteenlopende doelgroepen, op diverse locaties in stad en regio. Veel aandacht gaat daarbij uit naar het beleven van het oorlogsverhaal middels specifieke wandel- en fietstochten, battlefield tours en archeologische rondleidingen. Er zijn feestelijkheden zoals taptoes, concerten, muzikale optochten en er komen permanente markeringen op bijzondere plaatsen.
Passend binnen de verhaallijn	Deze activiteiten passen in de verhaallijn omdat ze aansluiten bij de gebeurtenissen van september 1944.
Verbinding verleden, heden, toekomst	Door het "beleven" van het verleden kun je reflecteren op het heden: niet alleen terugkijken maar juist verbinden met de actualiteit.
Doelgroepen	Het project richt zich op bewoners en bezoekers van het Rijk van Nijmegen, jong en oud.
Educatieve bijdrage	Veel van de activiteiten kennen een educatieve component. Daarbij haken we aan bij het overkoepelende regionale educatieve programma, waarbij het WOII Infocentrum een centrale rol vervult.
Kosten en financiering	De geraamde kosten voor deze projecten € 75.000 De projecten worden voor 50% gefinancierd uit de provinciale subsidie en voor 50% door gemeenten en financiering door derden.

Bijlage II: Activiteiten verhaallijn Veritable

Activiteit 2.1: Water als Wapen

Toelichting op activiteit:	Water als Wapen, grootschalig monument/landmark als permanente herinnering aan de inundaties en evacuaties van de Ooijpolder/Duffelt, wandelroute met informatiepanelen
Passend binnen de verhaallijn Veritable	Deze activiteit past in de verhaallijn omdat het kunstwerk gesitueerd wordt op de Nederlands-Duitse grens, op een historische locatie, nabij de in de oorlog verwoeste Thornsche Molen. Tijdens Operatie Veritable zijn alle inwoners uit de Ooijpolder en Duffelt geëvacueerd toen de bezetter de polders onder water zette. Dij terugkeer was van huis en haard weinig meer over. Dit monument is een blijvende herinnering aan dit burgerleed.
Verbinding verleden, heden, toekomst	Het project kijkt terug op het burgerleed tijdens de evacuatie van de Ooijpolder en de Duffelt, zowel aan Nederlandse als aan Duitse zijde van de grens. Op een eigentijdse wijze ontstaat een grensoverschrijdend monument. Door middel van informatiepanelen en een digitale presentatie krijgen bezoekers inzicht in de offers die ook burgers hebben gebracht.
Doelgroepen:	Het project richt zich op regionale bewoners en bezoekers.
Educatieve bijdrage:	Het project draagt bij aan het besef dat wij zuinig moeten omspringen met onze vrijheid en nooit mogen vergeten wat het heeft gekost om die vrijheid te verwerven.
Kosten en financiering:	De geraamde kosten voor dit project bedragen €125.000 Deze kosten bestaan uit: Evacuatie monument (hout, kunstenaar, realisatie, plaatsing). Kosten: €85.000 Wandelroute met informatiepanelen. Kosten: €40.000 Het project wordt voor 50% gefinancierd uit de provinciale subsidie en voor 50% door de gemeente Berg en Dal, gemeente Kranenburg(D) en Euregio Rijn Waal.

Activiteit 2.2: Foto's in de stad "Het gezicht van de oorlog" en "hoe beleef ik de vrijheid?"

Toelichting op activiteit	Er zijn diverse initiatieven die het verhaal van oorlog, vrede, vrijheid en herdenken in de stad zichtbaar willen maken, maar ook willen koppelen aan de actualiteit: - "Het gezicht van de oorlog", de Nijmeegse slachtoffers letterlijk een gezicht geven: foto's op verschillende locaties in de stad, etalages, woonhuizen, op straat. Passend bij educatief programma. Vindt plaats gedurende herdenkingsperiode. De verhalen bij de foto's worden opgehaald bij de Nijmeegse bevolking. - "Hoe beleef ik de vrijheid, hoe herdenk ik WOII?" een fotowedstrijd voor heel Nijmegen. Amateur- en vakfotografen kunnen het hele jaar foto's inzenden. Een jury kiest de (75) mooiste foto's. Die worden voorgelegd aan het publiek. De mooiste 25 foto's worden op 4 mei 2020 getoond op Plein 44 in trotters (mobiele borden). Doel van de actie: - Het verbeelden van het verleden - Mooi beeldmateriaal over de herdenking verzamelen - Een groep beeldliefhebbers betrekken bij het herdenkingsjaar - De verbinding leggen tussen alle herdenkingsevenementen -
Passend binnen de verhaallijn	Deze activiteiten passen in de verhaallijn omdat ze , zowel tijdens het herdenkingsjaar 2019/2020 als na afloop het effect van de oorlog zichtbaar maken en zo oproepen tot "nooit weer".
Verbinding verleden, heden, toekomst	We laten niet alleen het verleden zien, maar betrekken de stad bij de herdenkingen in het jubileumjaar. Fotograferen betekent bewust kijken, bewust meemaken, je verdiepen in het waarom.
Doelgroepen	Het project richt zich op heel Nijmegen (als consument) en op ondernemers, winkeliers, fotografen, leerlingen als actieve participanten.
Educatieve bijdrage	"Een foto zegt meer dan 1000 woorden", beelden blijven beter en langer hangen, kunnen vaker worden gebruikt bij educatie en communicatie.
Kosten en financiering	De geraamde kosten voor deze project bedragen € 60.000 De kosten bestaan uit: - Projectleiding/werving. Kosten: € 5.000 - Proces verhalen ophalen. Kosten € 5.000 - Materialen. Kosten: € 15.000 - Vormgeving en drukwerk: € 15.000 - Plaatsing trotters en borden, vergunningen etc. Kosten: € 20.000 Het project wordt voor 50% gefinancierd uit de provinciale subsidie en voor 50% door gemeente Nijmegen.

Activiteit 2.3: Duurzame herdenkingskaart

Toelichting op activiteit:	Duurzame Herdenkingskaart 44-45 van het Euregionale gebied waarin zich Operatie Market Garden en het Rijnlandoffensief hebben afgespeeld. Samenwerking met regio Achterhoek en een deel van de Niederrhein Diverse filmvoorstellingen, o.a. Krieg am Niederrhein met beelden van oorlog en bevrijding in Bevrijdingsmuseum
Passend binnen de verhaallijn Veritable	De herdenkingskaart nodigt bezoekers uit het gebied in te trekken en kennis te nemen van de belangrijkste locatie tijdens het Rijnland offensief. De diverse filmvoorstellingen uit de periode van operation Veritable dragen bij aan verdere kennis.
Verbinding verleden, heden, toekomst	Het project kijkt terug op de cruciale betekenis van het Rijnlandoffensief voor de bevrijding van Nederland. Door middel van de kaart worden bezoekers uitgenodigd zelf het gebied te bezoeken en kennis te maken met de gastvrijheid van de huidige bewoners aan beide zijden van de grens.
Doelgroepen:	De kaart is vooral bedoeld voor de toeristisch-recreatieve markt en voor de scholen.
Educatieve bijdrage:	Door de kaart en de filmvoorstellingen wordt de kennis over deze periode in de geschiedenis versterkt.
Kosten en financiering:	De geraamde kosten voor dit project bedragen €75.000 Deze kosten bestaan uit: - Ontwerp, research, rechten, drukkosten herdenkingskaart. Kosten € 65.000 - Filmvoorstellingen . Kosten: €10.000 Het project wordt voor 50% gefinancierd uit de provinciale subsidie en voor 50% door de gemeente Berg en Dal en Euregio Rijn Waal

Activiteit 2.4: Overkoepelend thematisch programma Veritable

Toelichting op activiteit:	In de periode januari tot en met maart 2020 staan, naast een aantal grootschalige activiteiten, tientallen kleinere initiatieven op de kalender, variërend van herdenkingen, battlefieldtours en wandelingen. In de Ooijpolder en de Duffelt wordt vooral stilgestaan bij het burgerleed aan beide zijden van de grens als gevolg van de intense oorlogshandelingen.
Passend binnen de verhaallijn Veritable	Operatie Veritable, ook bekend als de Slag om het Reichswald, was een militaire operatie van de Britse 21e Legergroep onder leiding van veldmaarschalk Bernard Montgomery tijdens de Tweede Wereldoorlog. Modder en nog eens modder. Dat is de herinnering van iedereen die aan de Wylerbaan in Groesbeek gevochten heeft. Operatie Veritable begint in de ochtend van 8 februari 1945 met een onvoorstelbaar grote troepenmacht aan een opmars naar Duitsland. Door de dagenlange regen, de inundaties in de Ooijpolder en het verzet van de Duitsers, verloopt die opmars maar zeer langzaam. Al vele jaren vinden in februari gezamenlijke herdenkingen plaats in Groesbeek en Donsbruggen (D)
Verbinding verleden, heden, toekomst	Bij de uitwerking van de verschillende activiteiten zal telkens de verbinding met het heden gelegd worden.
Doelgroepen:	De activiteiten richten zich op vooral op de toeristisch-recreatieve markt, regiobewoners en de scholen.
Educatieve bijdrage:	De activiteiten worden opgenomen in de activiteitenkalender voor het Rijk van Nijmegen en verspreid via het infocentrum WO2 en via de scholen.
Kosten en financiering:	Kosten overkoepelend thematisch programma Veritable: € 50.000. Deze kosten bestaan uit: tientallen kleine initiatieven op de kalender, variërend van herdenkingen, battlefieldtours en wandelingen Het project wordt voor 50% gefinancierd uit de provinciale subsidie en voor 50% door de gemeenten in het Rijk van Nijmegen.

Bijlage III: Activiteiten verhaallijn Bevrijding / Canadezen

Activiteit 3.1: Documentaire & expositie

Toelichting op activiteit:	Documentaire “In de voetsporen van Josephine Baker” In oktober 1944 trad in “Café van Lin” te Overasselt de wereldberoemde revuester Josephine Baker op. Drie avonden achtereen gaf zij een daverende show met vele verkleedpartijen. Dat deze 'Zwarte Parel' voor het Franse verzet werkte, wist toen nog bijna niemand. Henny van Lin was erbij en heeft bewust deze avonden meegemaakt Expositie van beeldende kunst, geïnspireerd op het thema bevrijding. Elk kunstwerk is in feite een ode aan de bevrijding door de Canadezen in Wijchen, en de vrijheid die we sedertdien ervaren. Door 15 tot 20 beeldende kunstenaars, uit verschillende disciplines, wordt het thema vrijheid in beeld gebracht. Dat gebeurt op een bijzonder locatie: in het Wijchens Meer. De kunst-expositie wordt gekoppeld aan de tentoonstelling van het museum kasteel Wijchen. Zo ontstaat er een verbindend geheel van beseffen tussen het kasteel in het centrum en het Wijchens Meer In de regio zullen diverse regionale tentoonstellingen en exposities worden opgezet, waaronder Bezet, Bevrijd & Geplunderd.
Passend binnen de verhaallijn Bevrijding	Deze activiteiten passen in de verhaallijn omdat bij alle drie de activiteiten de bevrijding centraal staat en de brug met de huidige tijd gelegd wordt.
Verbinding verleden, heden, toekomst	De activiteiten verbinden verleden en heden onder andere door middel van moderne kunst en eigentijdse exposities.
Doelgroepen:	De activiteiten richten zich voornamelijk op regio bewoners en toeristen.
Educatieve bijdrage:	Door de aard van de activiteiten komt een bewustwordingsproces op gang.
Kosten en financiering:	De geraamde kosten voor deze projecten bedragen € 170.000 Deze kosten bestaan uit: - Productiekosten documentaire Josephine Baker. - Kosten: € 70.000,- - Beeldende kunst expo Kasteel Wijchen. Kosten : €60.000 - Diverse regionale tentoonstellingen. Kosten: €40.000 Het project wordt voor 50% gefinancierd uit de provinciale subsidie en voor 50% door de gemeenten Heumen, Wijchen, Nijmegen en Berg en Dal

Activiteit 3.2: Herdenkingskrant

Toelichting op activiteit	In september 2019 verschijnt in de hele regio de Remember Septemberkrant. De krant presenteert het verhaal van de Tweede Wereldoorlog en deze regio in samenhang en legt de relatie tussen toen en nu. De focus ligt daarbij op de jaren ’44 en ’45: vooral Market Garden en in samenhang daarmee de frontlinieperiode en de bevrijding en het verzet. Nadruk ligt uiteraard op de agenda met alle regionale activiteiten rondom de 75e herdenking van OMG tot aan 5 mei. Doel is kennisoverdracht en de lezers attent maken op de regionale organisaties die deze periode centraal stellen en de plekken waar de sporen van de oorlog zichtbaar zijn. Dit kunnen musea, monumenten en luisterstenen zijn, maar ook begraafplaatsen, bunkers en loopgraven etc.
Passend binnen de verhaallijn	Deze activiteit past in de verhaallijn omdat alle aspecten van de bevrijding en oorlogsgeschiedenis tussen september 1944 en mei 1945 aan bod komen.
Verbinding verleden, heden, toekomst	Door lezers te laten leren van het verleden, creeert de krant bewustwording voor de actuele kwesties van oorlog en vrede in de wereld.
Doelgroepen	De totale oplage van de krant wordt ca. 190.000 en de krant zal verspreid worden in de gemeenten Nijmegen, Berg en Dal, Heumen, , Beuningen, Wijchen, Druten, Mook en Middelaar en Over-Betuwe. Het betreft hier alle huishoudens in de genoemde gemeenten, VVV’s, hotels, campings en andere verblijfsaccommodaties.
Educatieve bijdrage	De jeugd wordt betrokken middels de special kidskrant, als onderdeel van de krant.
Kosten en financiering	De geraamde kosten voor dit project bedragen € 50.000 De kosten bestaan uit: - Redactie, productie, begeleiding. Kosten: € 30.000 - Drukwerk en verzending . Kosten: € 20.000 Het project wordt voor 50% gefinancierd uit de provinciale subsidie en voor 50% door alle regiogemeenten en advertentie-opbrengsten.

Activiteit 3.3: Bevrijdingsfestival

Toelichting op activiteit:	Een feestelijk programma met o.a. live muziek en film, boekverkoop, radioshow, kindervrijmarkt, historische voertuigen en vele andere activiteiten. Tentoonstelling 'WO2 in Film en Beeld', over rol van historische films en series en ons beeld over WO2, A Bridge too Far, 'Allo 'Allo en Band of Brothers en minder bekende films en series.
Passend binnen de verhaallijn Bevrijding	Een feestelijk programma voor jeugd, gezinnen en de toeristische bezoekers met o.a. live muziek en film, boekverkoop, radioshow, kindervrijmarkt, historische voertuigen en vele andere activiteiten.
Verbinding verleden, heden, toekomst	We naderen het belangrijke kantelpunt van 'memory to history'. Immers, over enkele jaren zullen er geen tijdgenoten meer zijn die de Tweede Wereldoorlog destijds bewust hebben meegemaakt. Daarmee verdwijnt het 'eigenaarschap' van dit culturele erfgoed en zullen we ons moeten opmaken voor het overdragen hiervan naar de nieuwe generaties. Het bevrijdingsfestival draagt hieraan bij.
Doelgroepen:	Het project richt zich op gezinnen, kinderen/jongeren, toeristen, recreanten, ouderen, inwoners Berg en Dal en omgeving, regionale bezoekers, internationale bezoekers.
Educatieve bijdrage:	Het project draagt bij aan het vieren van de vrijheid.
Kosten en financiering:	De geraamde kosten voor dit project bedragen € 45.000 Deze kosten bestaan uit: - Festivalprogramma. Kosten: €45.000 Het project wordt voor 50% gefinancierd uit de provinciale subsidie en voor 50% door de gemeente Berg en Dal en Bevrijdingsmuseum

Activiteit 3.4: Lezing

Toelichting op activiteit:	Met de Vrede van Nijmegen komt er in 1678 een tijdelijk einde aan de oorlogen die Europa teisteren. In de Waalstad sloten onder meer Spanje, Frankrijk, Zweden, de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden en het Heilige Roomse Rijk vredesverdragen om verschillende oorlogen op het Europese continent te beëindigen. In veel Europese landen heeft de Vrede van Nijmegen een plaats gekregen in de geschiedenisboeken als een cruciaal moment in de Europese geschiedenis. De Vrede van Nijmegen Penning is een tweejaarlijkse onderscheiding die wordt uitgereikt aan een internationale hoofdrolspeler die zich ingezet heeft voor vrede in Europa. Het is de vijfde keer dat de Vrede van Nijmegen Penning wordt uitgereikt. Eerdere penningen gingen naar Jacques Delors, Umberto Eco, eurocommissaris Neelie Kroes en het Europese Hof voor de Rechten van de Mens. De Vrede van Nijmegen Penning is een initiatief van de gemeente Nijmegen, de Radboud Universiteit Nijmegen en NXP Semiconductors N.V. en wordt ondersteund door het Ministerie van Buitenlandse Zaken.
Passend binnen de verhaallijn:	Deze activiteit past in de verhaallijn omdat het thema van de Vrede van Nijmegen Penning 2020 het thema 75 jaar Vrijheid heeft meegekregen. De (internationale) laureaat stelt zijn lezing uiteraard in het teken van vrijheid en vrede. Vanwege de 75e herdenking komt er een uitgebreid side programma in de stad, passend bij de achtergrond en de lezing van de laureaat.
Verbinding verleden, heden, toekomst	Nijmegen profileert zich als Europese vredesstad in het verleden, heden en toekomst.
Doelgroepen:	Iedereen is welkom bij de uitreiking en het nevenprogramma. Afhankelijk van wie de penning daadwerkelijk gaat ontvangen wordt een maatwerk uitreiking en nevenprogramma ontwikkeld. In het nevenprogramma zit ook altijd een educatieve component.
Educatieve bijdrage:	Het project leert ons / herinnert ons / draagt bij aan de bewustwording van 75 jaar vrijheid en wat vrijheid (internationaal) betekent.
Kosten en financiering:	De kosten voor het side programma zijn € 30.000 Die kosten zijn verdeeld over: - Scholenprogramma/educatief programma € 15.000 - Visualisaties in de stad € 10.000 - Drukwerk, verspreiding € 5.000 - Alleen het side programma doet een beroep op extra middelen, deze kosten komen bovenop de reguliere kosten voor dit project a € 105.000 (gemeente € 50.000 en partners €55.000).

Activiteit 3.5: Faces to Graves

Toelichting op activiteit:	Faces to Graves: namen en foto's bij alle 2.590 graven en 1.029 vermisten op de Canadese Erebegraafplaats in Groesbeek, waardoor een virtueel monument ontstaat. Samenwerking met EF Tours Canada, stille tocht met oa 2.500 Canadese studenten van Groesbeek centrum naar Canadese Erebegraafplaats, Officiële herdenking door Canadese regering (Veterans Affairs) op de Canadese Erebegraafplaats.
Passend binnen de verhaallijn Bevrijding	Deze activiteit past in de verhaallijn omdat op de Canadese militaire begraafplaats in Groesbeek militairen van de geallieerde strijdkrachten liggen die zijn gesneuveld in de strijd om de vrijheid.
Verbinding verleden, heden, toekomst	Het project is gericht op het verzamelen en beschikbaar stellen van levensverhalen, documenten, redactionele verhalen en foto`s van de gevallen militairen. Namen, geboorte- en overlijdensdata en gegevens over de militaire achtergrond zijn vaak wel bekend. Maar nadere persoonlijke gegevens over de gesneuvelde militairen zijn meestal slechts zeer beperkt beschikbaar. Wij willen dat ieder van hen door een foto en een verhaal over zijn leven beter kan worden herinnerd opdat zij nooit worden vergeten.
Doelgroepen:	Het project richt zich vooral op middelbare scholieren uit de regio, samen met Canadese scholieren.
Educatieve bijdrage:	Door het project Faces tot Graves krijgt de huidige jeugd inzicht in de achtergronden van hun leeftijdsgenoten die 75 jaar geleden hier gesneuveld zijn.
Kosten en financiering:	De geraamde kosten voor dit project bedragen € 50.000 Deze kosten bestaan uit: Research namen. Kosten: €30.000 Stille tocht. Kosten: €5.000 Herdenking Canadese regering. Kosten: €15.000 Het project wordt voor 50% gefinancierd uit de provinciale subsidie en voor 50% door de gemeente Berg en Dal, Veterans Affairs Canada, EF Tours Canada

Activiteit 3.6 Overkoepelend thematisch programma Bevrijding Canadezen

Toelichting op activiteit:	In de periode maart tot en met mei 2020 staan, naast een aantal grootschalige activiteiten, tientallen kleinere initiatieven op de kalender, variërend van herdenkingen, bevrijdingsconcerten, vrijheidswandelingen en vredesinitiatieven.
Passend binnen de verhaallijn Veritable	Na de mislukte Operatie Market Garden en als gevolg van Operatie Veritable lukt het de geallieerden troepen in maart 1945 eindelijk door de Duitse verdediging te breken en kon de Rijn worden overgestoken. Het noordelijke deel van Nederland werd daarom bevrijd vanuit het oosten, vanaf Duits grondgebied. Het overgrote deel van Nederland is bevrijd door Canadese troepen of troepen onder Canadees bevel. Ondanks de grootschalige Canadese inzet en de betekenis daarvan voor Nederland, is die inzet tot op heden onderbelicht gebleven. De eerste en tevens meest massale inzet van Canadezen was de Slag om de Schelde. Later zijn Canadese eenheden ingezet bij de bevrijding van oost Nederland en in west Nederland om daar een tijdelijk militair gezag te vestigen. Hierbij kwamen ongeveer 4.100 Canadese militairen om het leven. De meesten van hen zijn begraven op de erevelden in Bergen op Zoom, Groesbeek en Holten.
Verbinding verleden, heden, toekomst	De bevrijding door de Canadezen krijgt in 2020 meer aandacht dan in het verleden, onder ander door de samenwerking door de zogenaamde Canada-gemeenten, waaronder Berg en Dal. De Canada-gemeenten werken aan het zichtbaar maken van het eigen bevrijdingsverleden in samenwerking met lokale initiatieven. Het gaat hierbij niet alleen om de geschiedenis, maar ook om een bijdrage te leveren aan de bewustwording van de waarde van vrede, vrijheid en democratie nu en in de toekomst.
Doelgroepen:	De activiteiten richten zich op vooral op de toeristisch-recreatieve markt, regiobewoners en de scholen.
Educatieve bijdrage:	De activiteiten worden opgenomen in de activiteitenkalender voor het Rijk van Nijmegen en verspreid via het infocentrum WO2 en via de scholen.
Kosten en financiering:	Kosten overkoepelend thematisch programma bevrijding Canadezen: € 75.000. Deze kosten bestaan uit: tientallen kleine initiatieven op de kalender, variërend van herdenkingen, bevrijdingsconcerten, vrijheidswandelingen en vredesinitiatieven herdenkingen, battlefieldtours en wandelingen Het project wordt voor 50% gefinancierd uit de provinciale subsidie en voor 50% door de gemeenten in het Rijk van Nijmegen.

Bijlage IV: Extra activiteiten Rijk van Nijmegen

Activiteit 4.1: Regionaal Educatief Programma

Het Infocentrum WO2 Nijmegen vormt de spil voor de activiteiten rondom de Gelderland Herdenkt activiteiten in het Rijk van Nijmegen. Het Infocentrum WO2 biedt een introductie voor de WO2 geschiedenis van het Rijk van Nijmegen en verwijst door naar andere WO2 organisaties, musea, monumenten, erfgoed, luisterstenen en uiteraard alle activiteiten die in het kader van 75 jaar Gelderland Herdenkt in onze regio worden georganiseerd.

Voor scholen is een bezoek aan het Infocentrum WO2 de manier om lessen over de Tweede Wereldoorlog mee te verrijken en leerlingen en studenten de regionale geschiedenis te laten ontdekken.

Via de website van het Infocentrum WO2 Nijmegen zullen alle activiteiten in het Rijk van Nijmegen gecommuniceerd worden. Ook alle educatieprojecten worden hier gebundeld en aangeboden, zoals de ontwikkelde lesprogramma's en educatieve tochten.

In de educatieve programma's komen de volgende zaken aan de orde:

- Het onderzoeken van hedendaagse begrippen zoals vrijheid, democratie, mensenrechten en vrede.
- De geschiedenis verbinden aan de actualiteit van oorlog en vluchtelingenstromen.
- Kinderen en jongeren meer betrekken bij de betekenis van Market Garden en het belang van de operatie voor de bevrijding van Nederland.

De educatieve programma's passen in het regionale thema 'Leven in vrijheid'. Dit bestaat uit vier onderdelen:

1. Lesbrief
Aan de hand van het lokale verhaal over de oorlog en bevrijding zullen meerdere lesbrieven ontwikkeld worden. Deze lesbrieven zijn een up-date en verbeterde versie van soortgelijke producten uit 2014.

2. Bezoek aan een historisch museum/tentoonstelling over de bevrijding
De leerlingen worden meegenomen in de verhalen van het Rijk van Nijmegen ten tijde van de bevrijding rondom Market Garden (1944). Leerlingen bezoeken een museum in of dichtbij hun woonplaats waar zij een tentoonstelling gaan zien over de bevrijding.

3. Rondwandeling langs oorlogsmonument en verdieping
Tijdens deze les brengt de klas onder begeleiding van een kunstenaar een bezoek aan een plek in de omgeving van de school waar de geschiedenis van WOII een rol speelt: een herdenkings- of vredesmonument of een kerkhof waar oorlogsslachtoffers een plek hebben.

4. Reflectie en verwerking
De leerlingen reflecteren op een geheel eigen wijze op het bezoek aan de tentoonstelling en de rondwandeling langs het oorlogsmonument. Afhankelijk van de keuze die de school maakt, vindt de verwerking in een cultuur-educatief programma plaats via muziek, een theatervoorstelling, foto's en filmpjes óf de school neemt deel aan het project de Kidskrant van het Bevrijdingsmuseum in Groesbeek.
De Kidskrant is een nieuw onderdeel van de Remember September krant, die het Bevrijdingsmuseum elk jaar verspreid huis aan huis, met een oplage van 150.000.

Doelgroep

Basisschool leerlingen van groep 6 / 7 / 8

Partners:

- Museum het Valkhof
- Nationaal Bevrijdingsmuseum Groesbeek
- Museum Kasteel Wijchen
- WO2Gld (Versterking Herinnering WO2 Gelderland)
- Cultuurknooppunt Wijchen-Beuningen
- Lindenberg (WO II Infocentrum en Cultuur en School)
- Regionaal archief Nijmegen
- Bibliotheek Wijchen

Voor dit additionele regionale educatieve programma is € 50.000 begroot. Het project wordt voor 50% gefinancierd uit de provinciale subsidie en voor 50% door de gemeenten in het Rijk van Nijmegen.

Bijlage V: Begroting regioprogramma Rijk van Nijmegen

		Kosten		Financiering	
		Interne kosten	Externe kosten	Eigen bijdrage regio	Subsidie provincie
Verhaallijn 1: Market Garden					
Nr.	**Titel activiteit**				
1	Herdenkingen, exposities en publicaties		€ 100.000	€ 50.000	€ 50.000
2	Dropping		€ 75.000	€ 37.500	€ 37.500
3	Living History Event		€ 75.000	€ 37.500	€ 37.500
4	Concert		€ 60.000	€ 30.000	€ 30.000
5	LTF: Kampenement		€ 120.000	€ 60.000	€ 60.000
6	Waalcrossing Oversteek evenement		€ 250.000	€ 125.000	€ 125.000
7	75 keer de oversteek maken		€ 50.000	€ 25.000	€ 25.000
8	Overkoepelend thematisch programma Market Garden		€ 75.000	€ 37.500	€ 37.500
	Totaal	**€ -**	**€ 805.000**	**€ 402.500**	**€ 402.500**
Verhaallijn 2: Veritable					
Nr.	**Titel activiteit**				
1	Water als wapen		€ 125.000	€ 62.500	€ 62.500
2	Visualisaties in de stad: gezicht van de oorlog en meer		€ 60.000	€ 30.000	€ 30.000
3	Duurzame herdenkingskaart 1944-1945		€ 75.000	€ 37.500	€ 37.500
4	Overkoepelend thematisch programma Veritable		€ 50.000	€ 25.000	€ 25.000
	Totaal	**€ -**	**€ 310.000**	**€ 155.000**	**€ 155.000**
Verhaallijn 3: Bevrijding Canadezen					
Nr.	**Titel activiteit**				
1	Film, tentoonstelling en expositie		€ 170.000	€ 85.000	€ 85.000
2	Herdenkingskrant		€ 50.000	€ 25.000	€ 25.000
3	Bevrijdingsfestival		€ 45.000	€ 22.500	€ 22.500
4	Lezing ontvanger VVN-penning		€ 30.000	€ 15.000	€ 15.000
5	Evenement Faces to Graves		€ 50.000	€ 25.000	€ 25.000
6	Overkoepelend thematisch programma Bevrijding Canadezen		€ 75.000	€ 37.500	€ 37.500
	Totaal	**€ -**	**€ 420.000**	**€ 210.000**	**€ 210.000**
	Totaal verhaallijnen Regioprogramma Rijk van Nijmegen	€ -	**€ 1.535.000**	**€ 767.500**	**€ 767.500**
Additionele activiteiten					
Nr.	**Titel activiteit**				
1	Regionaal educatief programma		€ 50.000	€ 25.000	€ 25.000
	Totaal	**€ -**	**€ 50.000**	**€ 25.000**	**€ 25.000**
	TOTAAL REGIOPROGRAMMA RIJK VAN NIJMEGEN	**€ -**	**€ 1.585.000**	**€ 792.500**	**€ 792.500**

Bijlage VI: Totaalkalender Rijk van Nijmegen per maand

Rijk van Nijmegen
Nijmegen
Berg en Dal
Heumen
Druten
Wijchen

september-2019

WAT	WAAR	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
battlefieldtours, fiets- en wandeltochten, stadswandelingen	in stad en regio, op aanvraag																														
expositie over evacuees weesinrichting	Kinderdorp Neerbosch																														
expositie archeologische sporen WOII	Huis Nijmeegse Geschiedenis																														
Sunset March	Brug de Oversteek																														
expositie "American friendship came across the water"	Stevenskerk																														
Escaperoom Verzet	Valkhofmuseum																														
project Frontlijnen	overal																														
Vrijheidscolleges	diverse locaties																														
Openstelling Valkhofbunker	Valkhofbunker																														
rondleiding thema WOII	Archeologie-depot																														
Monumentendag	stadsbreed																														
VERON Zendamateurs basecamp	NYMA-terrein																														
expositie Friendship Albany-Nijmegen	NYMA-terrein																														
filmvoorstelling NBiB	Vereeniging																														
Bevrijdingsconcert	Vereeniging																														
officiele herdenking OMG	Oosterhoutsedijk																														
Oversteek-evenement	NYMA-terrein																														
OMG2019 historische optocht	stad																														
Nationale Vredesweek	regio																														
herdenking oorlogsdoden Hees en onthulling bord	Hees																														
Taptoe, Bevrijdingsconcert en Deutsches Requiem	Groesbeek																														
Officiële herdenking OMG75 bij Gavin Monument	Groesbeek																														
Parachutelandingen dropzone T, Den Heuvel	Groesbeek																														
LTF Kampement op Klein Amerika, 30th Corps	Groesbeek																														
Bevrijdingsfestival	Bevrijdings-museum																														
Concert Market Garden	Bevrijdings-museum																														
Herdenkingsdienst	Leuth																														
Publieksdag Market Garden	Bevrijdings-museum																														
Herdenking 17 september	Breedeweg																														
Tentoonstelling	Groesbeek, Kranenburg (D)																														
Kinderspeurtocht	Groesbeek																														
Gedichtenwedstrijd met voordrachten	Druten																														
fototentoostelling oorlog, bevrijding en Airstrip de Kluis	Malden																														
tentoonstelling WOII artefacten	Buurderij Overasselt																														
parachutelandingen	Overasselt																														
tentoonstelling, educatief project, rondleidingen	ateliermuseum Jac Maris, Overasselt																														
expositie en documentaire "Joshepine Baker was here"	Voormalig café Van Lin Overasselt																														
vertelochtend oorlogservaringen	Buurderij Overasselt																														
static display legervoertuigen	Malden																														
static display legervoertuigen	Alverna																														
tentoonstelling ervaringen van de oorlog	Museumkasteel Wijchen																														

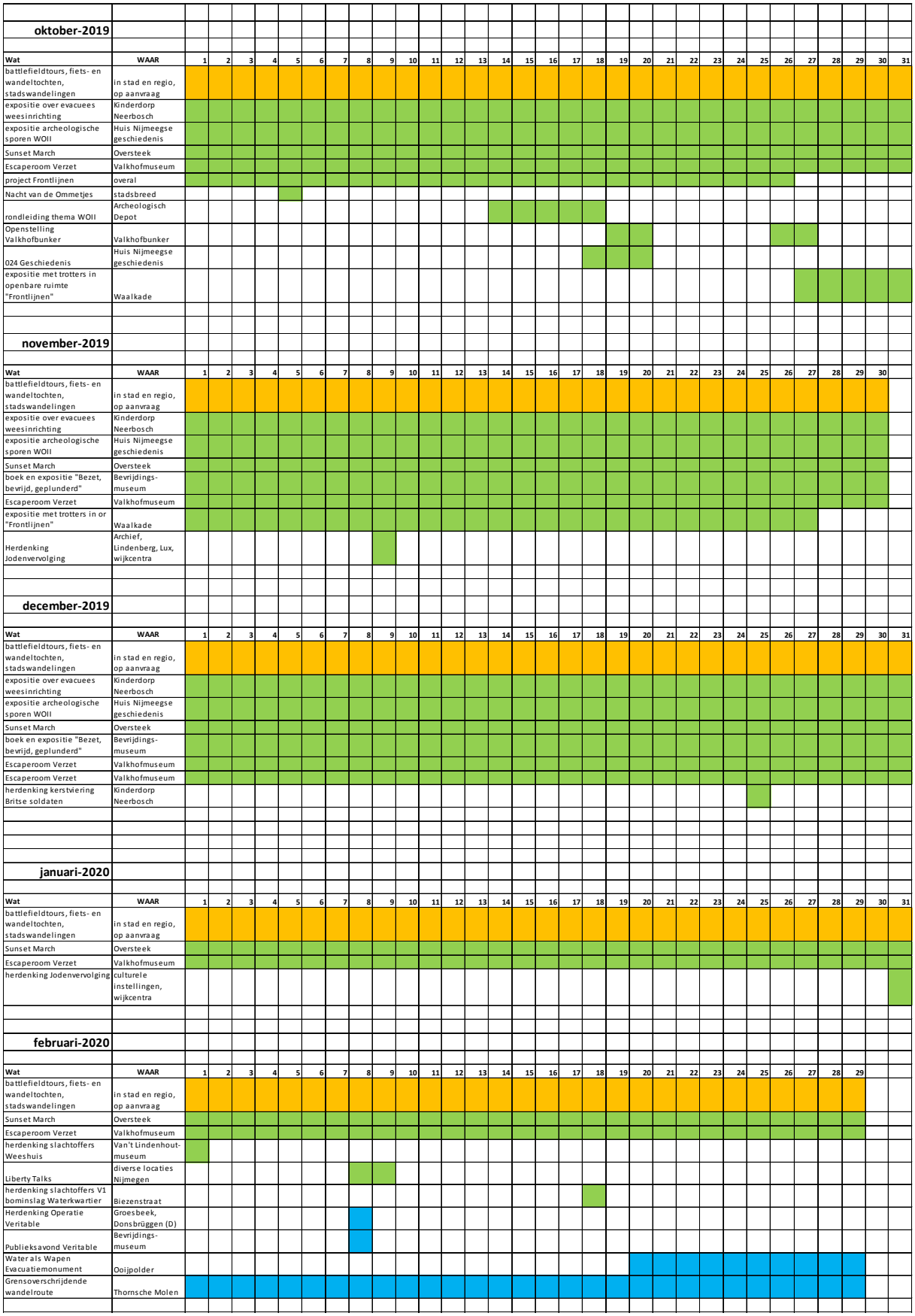
oktober-2019
Wat
WAAR
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31
battlefieldtours, fiets- en wandeltochten, stadswandelingen
in stad en regio, op aanvraag
expositie over evacuees weesinrichting
Kinderdorp Neerbosch
expositie archeologische sporen WOII
Huis Nijmeegse geschiedenis
Sunset March
Oversteek
Escaperoom Verzet
Valkhofmuseum
project Frontlijnen
overal
Nacht van de Ommetjes
stadsbreed
rondleiding thema WOII
Archeologisch Depot
Openstelling Valkhofbunker
Valkhofbunker
024 Geschiedenis
Huis Nijmeegse geschiedenis
expositie met trotters in openbare ruimte "Frontlijnen"
Waalkade
november-2019
Wat
WAAR
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30
battlefieldtours, fiets- en wandeltochten, stadswandelingen
in stad en regio, op aanvraag
expositie over evacuees weesinrichting
Kinderdorp Neerbosch
expositie archeologische sporen WOII
Huis Nijmeegse geschiedenis
Sunset March
Oversteek
boek en expositie "Bezet, bevrijd, geplunderd"
Bevrijdings-museum
Escaperoom Verzet
Valkhofmuseum
expositie met trotters in or "Frontlijnen"
Waalkade
Herdenking Jodenvervolging
Archief, Lindenberg, Lux, wijkcentra
december-2019
Wat
WAAR
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31
battlefieldtours, fiets- en wandeltochten, stadswandelingen
in stad en regio, op aanvraag
expositie over evacuees weesinrichting
Kinderdorp Neerbosch
expositie archeologische sporen WOII
Huis Nijmeegse geschiedenis
Sunset March
Oversteek
boek en expositie "Bezet, bevrijd, geplunderd"
Bevrijdings-museum
Escaperoom Verzet
Valkhofmuseum
Escaperoom Verzet
Valkhofmuseum
herdenking kerstviering Britse soldaten
Kinderdorp Neerbosch
januari-2020
Wat
WAAR
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31
battlefieldtours, fiets- en wandeltochten, stadswandelingen
in stad en regio, op aanvraag
Sunset March
Oversteek
Escaperoom Verzet
Valkhofmuseum
herdenking Jodenvervolging
culturele instellingen, wijkcentra
februari-2020
Wat
WAAR
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29
battlefieldtours, fiets- en wandeltochten, stadswandelingen
in stad en regio, op aanvraag
Sunset March
Oversteek
Escaperoom Verzet
Valkhofmuseum
herdenking slachtoffers Weeshuis
Van't Lindenhout-museum
Liberty Talks
diverse locaties Nijmegen
herdenking slachtoffers V1 bominslag Waterkwartier
Biezenstraat
Herdenking Operatie Veritable
Groesbeek, Donsbrüggen (D)
Publieksavond Veritable
Bevrijdings-museum
Water als Wapen Evacuatiemonument
Ooijpolder
Grensoverschrijdende wandelroute
Thornsche Molen

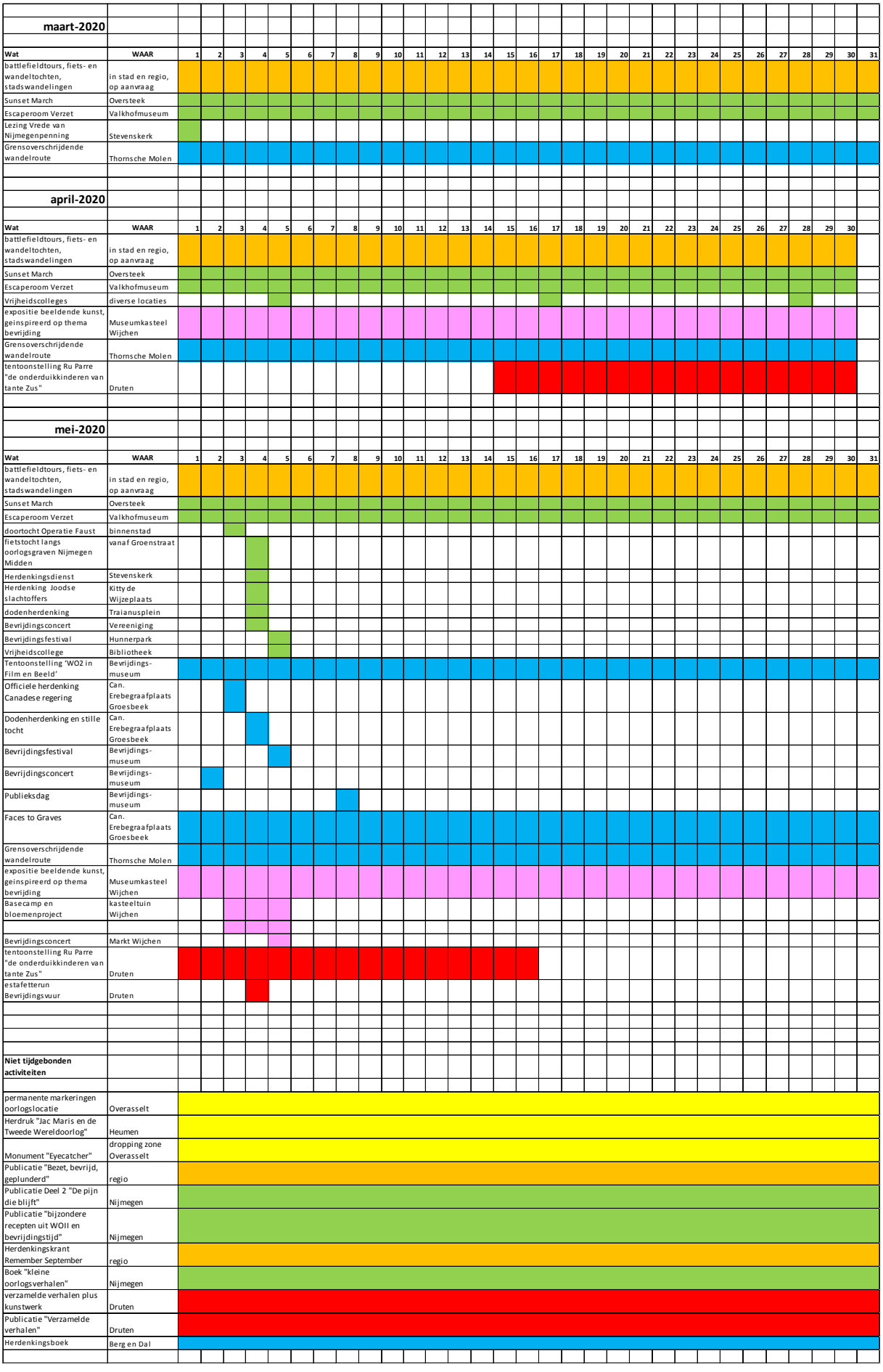
maart-2020
Wat
WAAR
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31
battlefieldtours, fiets- en wandeltochten, stadswandelingen
in stad en regio, op aanvraag
Sunset March
Oversteek
Escaperoom Verzet
Valkhofmuseum
Lezing Vrede van Nijmegenpenning
Stevenskerk
Grensoverschrijdende wandelroute
Thornsche Molen
april-2020
Wat
WAAR
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30
battlefieldtours, fiets- en wandeltochten, stadswandelingen
in stad en regio, op aanvraag
Sunset March
Oversteek
Escaperoom Verzet
Valkhofmuseum
Vrijheidscolleges
diverse locaties
expositie beeldende kunst, geinspireerd op thema bevrijding
Museumkasteel Wijchen
Grensoverschrijdende wandelroute
Thornsche Molen
tentoonstelling Ru Parre "de onderduikkinderen van tante Zus"
Druten
mei-2020
Wat
WAAR
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31
battlefieldtours, fiets- en wandeltochten, stadswandelingen
in stad en regio, op aanvraag
Sunset March
Oversteek
Escaperoom Verzet
Valkhofmuseum
doortocht Operatie Faust
binnenstad
fietstocht langs oorlogsgraven Nijmegen Midden
vanaf Groenstraat
Herdenkingsdienst
Stevenskerk
Herdenking Joodse slachtoffers
Kitty de Wijzeplaats
dodenherdenking
Traianusplein
Bevrijdingsconcert
Vereeniging
Bevrijdingsfestival
Hunnerpark
Vrijheidscollege
Bibliotheek
Tentoonstelling 'WO2 in Film en Beeld'
Bevrijdings-museum
Officiele herdenking Canadese regering
Can. Erebegraafplaats Groesbeek
Dodenherdenking en stille tocht
Can. Erebegraafplaats Groesbeek
Bevrijdingsfestival
Bevrijdings-museum
Bevrijdingsconcert
Bevrijdings-museum
Publieksdag
Bevrijdings-museum
Faces to Graves
Can. Erebegraafplaats Groesbeek
Grensoverschrijdende wandelroute
Thornsche Molen
expositie beeldende kunst, geinspireerd op thema bevrijding
Museumkasteel Wijchen
Basecamp en bloemenproject
kasteeltuin Wijchen
Bevrijdingsconcert
Markt Wijchen
tentoonstelling Ru Parre "de onderduikkinderen van tante Zus"
Druten
estafetterun Bevrijdingsvuur
Druten
Niet tijdgebonden activiteiten
permanente markeringen oorlogslocatie
Overasselt
Herdruk "Jac Maris en de Tweede Wereldoorlog"
Heumen
Monument "Eyecatcher"
dropping zone Overasselt
Publicatie "Bezet, bevrijd, geplunderd"
regio
Publicatie Deel 2 "De pijn die blijft"
Nijmegen
Publicatie "bijzondere recepten uit WOII en bevrijdingstijd"
Nijmegen
Herdenkingskrant Remember September
regio
Boek "kleine oorlogsverhalen"
Nijmegen
verzamelde verhalen plus kunstwerk
Druten
Publicatie "Verzamelde verhalen"
Druten
Herdenkingsboek
Berg en Dal

KunstKringWijchen

kunst zonder drempels

MEERkunst

2020: 75 JAAR VRIJHEID VERBEELD OP HET WIJCHENS MEER

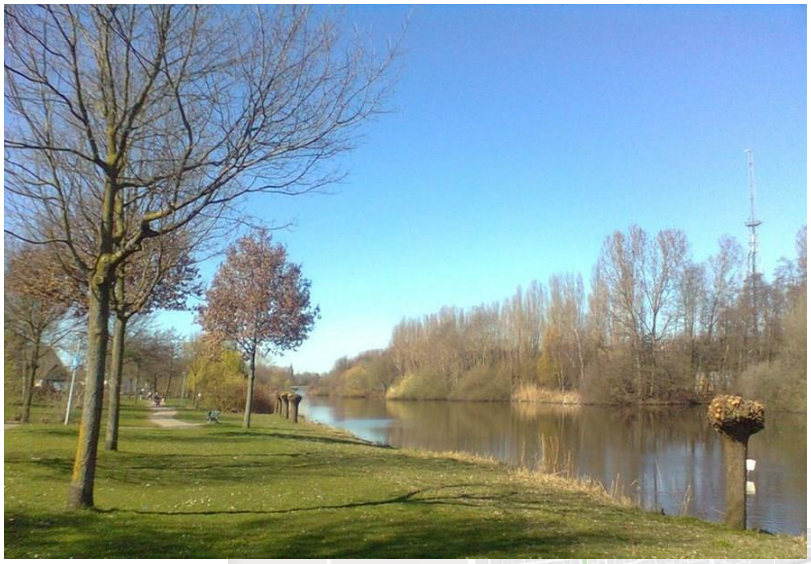

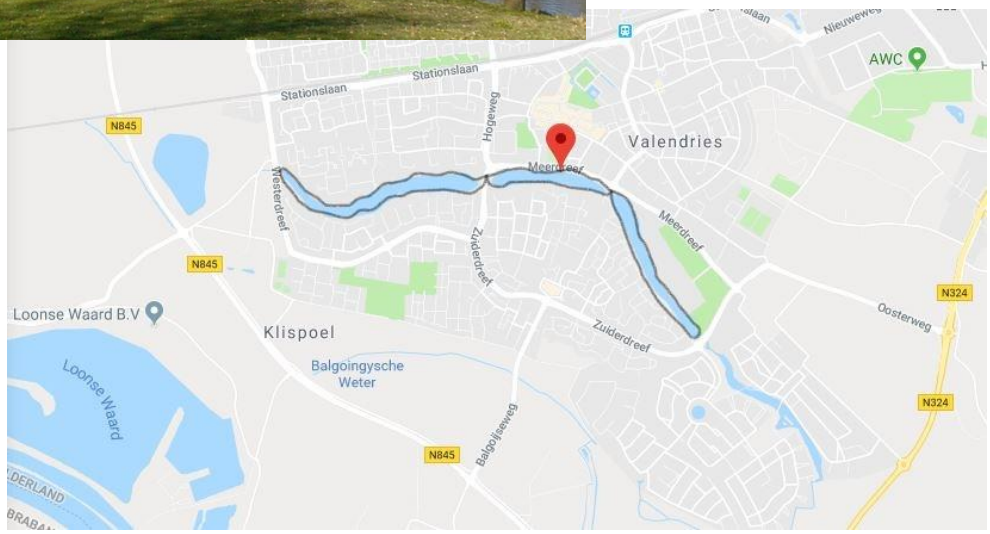

INHOUDSOPGAVE PROJECTPLAN

Inhoudsopgave 1

Leeswijzer 2

Projectkader: 75 jaar vrijheid, op weg naar 2020 3

Kunstproject MEERkunst 4

Doelstellingen MEERkunst 5

Doelgroepen 5

Samenwerking 6

Projectstructuur en governance 8

Deelprojecten en bemensing 9

Financiën: begroting 11

Risicobeheersing 12

Planning projectevents 13

Globale tijdlijn activiteitenplanning 14

Bijlagen

Bijlage 1: PR en communicatieplan 17

Bijlage 2: Inventarisatie bijkomende initiatieven/activiteiten 20

Bijlage 3: Over Kunstkring Wijchen 21

LEESWIJZER

Dit projectplan beoogt participanten te interesseren in het project MEERkunst door hen te informeren over het belang, het doel en de aanpak van het project.
'MEERkunst' heeft een oriëntatiefase achter te rug waarin draagvlak en de haalbaarheid van een kunstexpositie in het water werden onderzocht en ideeën voor de invulling werden ontwikkeld. En hoewel de werving van kunstwerken nog loopt (januari 2019) en de selectiecommissie haar advies nog moet geven, durven we op basis van de aanmeldingen het vertrouwen over de haalbarheid uit te spreken. Met dit plan willen wij het project verder vormgeven en subsidieverstrekkers en sponsors vragen daar aan bij te dragen. Kunstkring Wijchen is werkzaam onder de stichting Kunst Promotie Wijchen en is afhankelijk van vrijwilligers.

De inhoudelijke lijn voor het project is uitgezet in de paragraaf **Projectkader.** De specifieke omgevingscontext komt in **Kunstproject MEERkunst** aan bod. Achtereenvolgens worden **Doelstellingen MEERkunst** en **Doelgroepen** toegelicht. In het hoofdstuk **Samenwerking** wordt helder dat een groot deel van het succes van MEERkunst zal afhangen van het vermogen om de vele samenwerkingsverbanden invulling te teven. Daarom wordt 'samenwerking' ook als een apart deelproject benoemd.

Het belang en de omvang van MEERkunst vragen een heldere projectstructuur met deelprojecten en een passend besturingsmodel. Deze komen aan de orde in achtereen volgens de paragrafen: **'projectstructuur en governance'** en **'deelprojecten en bemensing'.** De kosten van MEERkunst zijn begroot net zoals de verwachte bijdragen in de dekking van deze kosten. Onder de kop **Financiën** is een sluitende begroting gepresenteerd. Risico's zijn in beeld bedacht in de paragraaf **Risicobeheersing** en worden door de Stuurgroep nauwlettend gemanaged.

Het plan sluit af met een **planning van project-events** en een **globale tijdlijn activiteitenplanning.** In de bijlagen zijn het **PR en communicatieplan** opgenomen en een overzicht van **ideeën** die kleur geven aan hoe e.e.a. kan worden ingevuld.

PROJECT KADER

75 jaar vrijheid, op weg naar 2020

Begin mei 2020 herdenkt heel Nederland de bevrijding van Nederland. Ook in Wijchen wordt hier uitgebreid bij stilgestaan. Nederland werd in 1940 bezet na vijf dagen van hevige gevechten. Tijdens de bezetting kwamen duizenden burgers om door de acties van het naziregime en als gevolg van geallieerde bombardementen. Vooral de Joodse bevolking leed onder de Duitse bezetting: drie kwart van de Nederlandse Joden overleefde de oorlog niet. In september 1944 werd Gelderland het toneel van hevige gevechten. De geallieerden probeerden hier bruggen over een aantal grote rivieren in te nemen om een snelle opmars naar het hart van Duitsland mogelijk te maken. Eind 1944 werd Zuid-Nederland bevrijd tijdens Operatie Market Garden en de
Slag om de Schelde. Het noorden bleef bezet tot 1945. We werden bevrijd van een autoritair, totalitair en gewelddadig regime.

Door de beëindiging van de 2e wereldoorlog zijn wij weer vrij. Vrij om te leven zoals we willen, vrij om te denken wat we willen, vrij om te zeggen wat we willen, vrij om te gaan waar we willen, vrij om elkaar te helpen en lief te hebben.

Kunst is bij uitstek het domein van de vrijheid. De vrijheid om te verbeelden wat men wil. De vrijheid om een eigen stijl te hanteren. De vrijheid om grenzen te verleggen, om te provoceren, om misstanden aan de kaak te stellen, om te spelen of de vrijheid om een nieuwe weg in te slaan.

KUNSTPROJECT MEERkunst

Sinds enkele jaren organiseert KunstKring Wijchen, een initiatief van de Stichting Kunst Promotie Wijchen, activiteiten rond beeldende kunst. Op het programma staan o.a. lezingen, cursussen, exposities en een Atelierroute. Ter gelegenheid van 75 jaar bevrijding heeft KunstKring Wijchen het initiatief genomen voor de expositie MEERkunst, om zo in het hart van Wijchen voor alle inwoners en bezoekers 'Vrijheid' te verbeelden.

Het project is een buitenexpositie van kunstwerken op het water, geïnspireerd op het thema 75 jaar bevrijding en vrijheid.

De vrijheid wordt in beeld gebracht door ongeveer 15 kunstwerken van professionele beeldend kunstenaars uit het hele land. De kunstenaars krijgen alle vrijheid om het thema naar eigen inzicht te verbeelden, te verwoorden. Elk kunstwerk is in feite een ode aan de bevrijding van Wijchen door de geallieerden en de vrijheid die we vanaf die tijd ervaren.

De expositie is gesitueerd op het Wijchens Meer, een oude rivierarm van de Maas, aan de rand van het centrum van Wijchen. Het langgerekte Wijchens Meer verbindt als recreatie- en natuurgebied verschillende wijken. Het is een geliefd wandelgebied in het hart van Wijchen, er wordt gevist, gespeeld en hardgelopen, mensen zitten aan de waterkant en genieten van de natuur. Langs het Meer slingert een wandelpad van zo'n zeven kilometer, soms vlak langs het water, soms op enige afstand. Een centrale plek die bij uitstek geschikt is voor een expositie van buitenkunst rond een thema dat iedereen raakt: **Vrijheid**.

Door Kunstkring Wijchen wordt daarbij uitdrukkelijk samenwerking gezocht met andere initiatiefnemers die betrokken zijn bij de herdenkingsactiviteiten.

DOELSTELLINGEN MEERkunst

Met het kunstproject MEERkunst wil Kunstkring Wijchen

- een breed publiek, van scholieren tot ouderen, autochtoon en allochtoon, aanspreken en uitnodigen tot herdenking en bezinning van 75 jaar bevrijding en vrijheid
- door op het vrij toegankelijke, veel bezochte en centraal gelegen Wijchens Meer beeldende kunst op het water te exposeren als verbinding met het thema vrijheid en 75 jaar bevrijding
- en daarbij door samenwerking met andere partijen binnen de gemeente Wijchen de aandacht voor het thema te versterken.

DOELGROEPEN

Kunstkring Wijchen heeft als doelstelling beeldende kunst op een laagdrempelige wijze voor het Wijchense publiek beschikbaar te stellen. Omdat de gemeente Wijchen binnen het Land van Maas en Waal de grootste gemeente is met een aantrekkelijk centrum richt de expositie zich mede op bewoners uit de regio.

Met gerichte promotionele activiteiten wil Kunstkring Wijchen de expositie van kunstwerken met het thema 75 jaar bevrijding en vrijheid onder de aandacht brengen van

- bewoners gehele regio Maas en Waal (inclusief Wijchen)
- scholieren van het basis- en voortgezet onderwijs
- wandelaars en joggers
- toeristen
- kunstliefhebbers
- ouderen
- museumbezoekers

SAMENWERKING

Kunstkring Wijchen streeft ernaar door samenwerking met anderen binnen de gemeente Wijchen aandacht voor activiteiten voor beeldende kunst te bevorderen. Het kunstproject MEERkunst leent zich in het bijzonder voor nauwe samenwerking met andere initiatiefnemers van de herdenkingsactiviteiten waarbij het thema versterkt wordt.

Met de gemeente Wijchen

Naast de organisatie van de buitenexpositie gaat Kunstkring Wijchen samen met de gemeente een bijzondere openingsactiviteit organiseren. Nadat de kunstwerken in het water zijn geplaatst zal een spectaculaire lasershow -met motieven uit de bevrijdingsperiode- zowel jonge als oudere inwoners naar het Wijchens Meer lokken .

Met Museum Kasteel Wijchen

Vanaf oktober 2019 tot en met mei 2020 organiseert het museum Kasteel Wijchen een historische tentoonstelling over de bevrijding van de regio en Wijchen in het bijzonder. Samen met het museum zullen promotionele activiteiten worden opgezet waarbij bezoekers op beide evenementen worden geattendeerd.

Met de VVV

Kunstkring Wijchen gaat met de lokale VVV een wandel-/fietsroute vanaf het museum kasteel Wijchen naar en rond het Wijchens Meer samenstellen en beschikbaar stellen. Rondom het Meer zijn veelgebruikte wandel- en fietspaden waardoor wij velen met de kunstexpositie aan het denken willen zetten over "vrijheid".

Met de bibliotheek Wijchen en de Historische vereniging Tweestromenland

Samen met de bibliotheek en de Historische vereniging Tweestromenland gaat Kunstkring Wijchen een lezing organiseren met het thema 75 jaar bevrijding. Daarbij zal de kunstexpositie

door middel van fotomateriaal gedurende de expositieperiode in de bibliotheek uitnodigen tot een bezoek aan de kunstroute.

Met de scholen in Wijchen

De tentoonstelling over 75 jaar bevrijding in het Museum Kasteel Wijchen en het kunstproject zullen via het lokale Kultuurknooppunt op gepaste wijze aan de leerlingen van de Wijchense basisscholen worden aangeboden.

Voor het voortgezet onderwijs in Wijchen zal Kunstkring Wijchen samen met het museum de secties geschiedenis, maatschappelijke vorming en kunst en kultuur benaderen waarbij het bezoeken van de tentoonstelling en van de kunstroute gestimuleerd zal worden als onderdeel van de onderwijsactiviteiten.

Met Stichting Wighene en de Fotoclub Wijchen

De Stichting Wighene beheert een aanzienlijke collectie historisch materiaal uit de gemeente Wijchen waaronder veel foto's uit de tijd van de bevrijding. Kunstkring Wijchen zal deze stichting en de fotoclub Wijchen stimuleren een tentoonstelling te organiseren met beeldenmateriaal van toen en nu. Door middel van fotomateriaal kan verleden en heden met elkaar verbonden worden.

Met andere partijen

Voor de vergunningverlening zal worden samengewerkt met de gemeente Wijchen en het Waterschap Rivierenland.

Met de lokale horeca-ondernemers zal worden overlegd om de bezoekers van de kunstroute langs het meer een aantrekkelijk lunch-aanbod te doen.

De omwonenden worden betrokken om draagvlak te bewerkstellingen.

Locale bedrijven worden betrokken door de mogelijkheden van de adoptie van een kunstwerk, een rondleiding met hun relaties etc.

Locale organisaties en bedrijven worden gevraagd - waar nodig en mogelijk - een bijdrage in natura te leveren aan de realisatie van MEERkunst.

PROJECTSTRUCTUUR EN GOVERNANCE

De Stichting Kunst Promotie Wijchen heeft een bestuur van drie personen (voorzitter, secretaris en penningmeester). Onder de verantwoordelijkheid van de stichting is Kunstkring Wijchen actief waarvan het bestuur bestaat uit het stichtingsbestuur en twee andere bestuursleden. Kunstkring Wijchen wordt verder geadviseerd door een kunsthistorica en ondersteund door de creatieve achterban (een gezelschap van 10 lokale kunstenaars).

Eind 2017 vond de eerste gedachtewisseling plaats tussen het bestuur en de gemeente over de rol van een kunstproject in relatie tot het thema 75 jaar bevrijding en vrijheid. Na een zeer positieve reactie van de zijde van de gemeente heeft het bestuur een werkgroep samengesteld teneinde de mogelijkheden verder te onderzoeken. Deze werkgroep heeft een werkdocument opgeleverd op basis waarvan het bestuur van Kunstkring Wijchen heeft besloten van start te gaan met het kunstproject MEERkunst.

Wel is daarbij het voorbehoud gemaakt ten aanzien van de financiering, de vergunningverlening en het beschikbaar zijn van voldoende kwalitatieve kunstwerken voor de buitenexpositie op het water.

Het project MEERkunst heeft tot doel een expositie van beeldende kunst in het water te organiseren inclusief een aantal versterkende en ondersteunde activiteiten (zoals in het voorgaande is beschreven) die nodig zijn om MEERkunst een waardevolle bijdrage te laten zijn aan de viering van 75 jaar bevrijding in Wijchen en aan het programma ‘Gelderland herdenkt 75 jaar vrijheid’ van de Provincie Gelderland. De werkgroep die de haalbaarheid van MEERkunst verkende en de ideeën en globale aanpak ontwikkelde is inmiddels getransformeerd naar een project met een besturingsmodel dat past bij de omvang en complexiteit van het project.

Het Stichtingsbestuur vormt de **stuurgroep** van het project.

Het project is opgedeeld in een aantal deelprojecten. Ieder deelproject heeft een projectleider die op basis van het door de stuurgroep vastgestelde plan aan de stuurgroep rapporteert over de voortgang en over oplossingsrichtingen bij eventuele knelpunten besluitvorming vraagt.

Ieder deelproject stelt een projectplan op (en kan daarbij putten uit het reeds opgestelde werkplan) en zorgt voor voldoende capaciteit (vrijwilligers).

De stuurgroep stuurt op de samenhang tussen de deelprojecten, resultaten, risicobeheersing, kwaliteit, planning en budget.

De financiën worden beheerd door de penningmeester van de stichting.

DEELPROJECTEN EN BEMENSING

Het project bestaat uit de volgende deelprojecten

1. Expositie op het water

'Expositie op het water' bevat de werving en ballotage van de kunstwerken tot en met de plaatsing (en afbouw) op het water inclusief de nodige vergunningen en afspraken met de kunstenaars.

2. Opening en binnenexpositie

'Opening en binnenexpositie' bevat de organisatie van de opening waaronder de organisatie van de binnenexpositie met maquettes en fotomateriaal (in samenwerking met Museum kasteel Wijchen).

3. Fondsen- en sponsorwerving

Van werving tot en met 'levering' van het sponsorpakket (en zoekt in de uitvoering de samenwerking met het deelproject 'opening en binnenexpositie').

4. Samenwerking

Samenwerking bevat het organiseren van draagvlak van de omwonenden voor MEERkunst en de stimulering van op MEERkunst gebaseerde initiatieven door anderen (zie ook de voorgaande paragraaf 'samenwerking').

5. Marketing, PR en communicatie

Marketing, PR en communicatie betreft het gehele project en wordt integraal en overkoepelend aanpakt. De website voor MEERkunst is al enige tijd operationeel www.kunstkringwijchen.nl/MEERkunst/

MEERkunst

Vrijheid' op het water - een project van KunstKring Wijchen

www.kunstkringwijchen.nl

Bijlage1 bevat het PR en communicatieplan.

Bemensing

Een belangrijk onderdeel van de deelprojectplannen is de voorziene inzet van vrijwilligers (kwalitatief en kwantitatief). Vanuit zicht op de werkzaamheden worden met behulp van profielbeschrijvingen geworven.

FINANCIËN: BEGROTING

Plaatsingskosten	€ 5.000,--	
Verankeringskosten	€ 2.000,--	
Vergoeding kunstwerkkosten	€ 32.000,--	
Kosten voorbereiding & lopende expositie	€ 6.000,--	
Opening expositie	€ 1.000,--	
Publiciteit/PR	€ 3.000,--	
Diversen (o.a. verzekering)	€ 1.500,--	
Onvoorzien	€ 2.500,--	
Geschatte totale kosten		€ 53.000,--

Subsidie Provincie Gelderland	€ 26.500,--	
Subsidie gemeente Wijchen	€ 10.000,--	
Werving Fondsen	€ 12.500,--	
Werving sponsoren	€ 2.500,--	
Eigen inbreng Kunstkring Wijchen	€ 1.500,--	
Geschatte inkomsten		€ 53.000,--

Nb. De uitvoering wordt grotendeels door vrijwilligers uitgevoerd.

RISICOBEHEERSING

Kwaliteit kunst

Is de aangeboden kunst van voldoende kwaliteit en verbeeldt deze voldoende het thema? Er is een professionele selectiecommissie samengesteld die de stuurgroep adviseert.

Vergunningen

Op basis van de eerste verkenning worden geen obstakels voorzien. Wel zal in een zo vroeg mogelijk stadium de vergunningen worden zeker gesteld waarbij als nodig een beroep wordt gedaan op het gemeentebestuur.

Technische uitvoering

Oriëntatie bij andere exposities op het water met focus op leerpunten en eventueel inschakeling van de bedrijven waar goede ervaringen mee zijn

Voorbereiding door middel van professioneel opgestelde berekeningen.

Draagvlak omwonenden

Goede informatieverstrekking, een bijeenkomst voor omwonenden met een constructief oor voor eventuele bezwaren en iets bijzonders voor deze groep bijv. een Meet & Greet met de kunstenaars

Focus en slagkracht

Door MEERkunst te organiseren als een project met een stuurgroep en (deel)projectleiders en zo nodig (tijdelijk) ondersteund door professionele projectleider houdt het project focus en slagkracht.

Voldoende vrijwilligers

De afgebakende deelprojecten bevatten een capaciteitsplan (kwantiteit en profielen) t.b.v. een gerichte werving.

Enthousiasmeren door gerichte communicatie en voor de vrijwilliger iets aantrekkelijks er tegenover te stellen.

Financiële beheersing

Financiële verplichtingen kunnen alleen door penningmeester worden aangegaan op basis van besluiten van de stuurgroep.

PLANNING PROJECT-EVENTS

Voor de planning van de activiteiten rondom het kunstproject zijn een aantal events leidend:

- 22 september 2019: Herdenkingstocht in Wijchen
- oktober 2019- mei 2020: historische tentoonstelling 75 jaar bevrijding Museum kasteel Wijchen
- januari 2020: lezing over bevrijding Wijchen in bibliotheek Wijchen
- februari 2020: foto-expositie over locaties welke rol speelden tijdens bevrijding toen en nu in Kasteel Wijchen
- begin april 2020: plaatsen kunstobjecten in Wijchen Meer
- 14 april 2020: publieksopening route MEERkunst met een lasershow rond en boven het Wijchens Meer
- 5 mei 2020: herdenkingsbijeenkomst gemeente Wijchen bij het vredesmonument gelegen aan het Wijchens Meer

GLOBALE TIJDLIJN ACTIVITEITENPLANNING

Door de werkgroep is een voorlopige en (vooralsnog deels globale) activiteitenplanning opgesteld**.** Een aantal voorbereidende activiteiten zijn reeds uitgevoerd of zijn inmiddels gestart.

Globale activiteitenplanning	
2018 november (uitgevoerd)	• Website voor MEERkunst project ontwikkelen • Informatiepakket samenstellen voor kunstenaars over de voorhanden zijnde expo. MEERkunst - Vrijheid (digitaal) • Aanmeldformulier maken (digitaal) • Uitvoeringsprocedure maken (digitaal)
november- december (uitgevoerd)	• Verkennen vergunningverlening • Verkennen subsidiemogelijkheden • Instellen selectiecommissie • Criteria voor de selectiecommissie vaststellen
2019 Januari (onderhanden)	• Kunstenaars werven • Indienen subsidieaanvragen • Lokale sponsors werven
februari- april	• Toezegging bijdragen van fondsen • Toezegging sponsorgelden • Benodigde vrijwilligers bepalen • Budget vastgesteld
Maart	• Selectie kunstobjecten aanmeldingen

Go or no go afhankelijk financiën en kwaliteit kunstobjecten	
April- mei	• Omwonenden van het Wijchens Meer informeren e.e.a. in samenhang met aanvraag vergunning(en) • Vergunningaanvraag op basis geselecteerde kunstobjecten • Benodigde deelprojectleiders werven • Overige vrijwilligers werven voor deelprojectgroepen • Afspraken/contracten met kunstenaars • Afspraken maken met samenwerkingspartners over deelname en afstemming diverse events • Contacten leggen en afspraken maken met scholen

Mei- December	• Uitvoeringsprocedure opstellen en begeleiden en contacten met deelnemende kunstenaars • Overleg over wijze plaatsing objecten met gemeente en waterschap (en bedrijven) • informatiebordjes bij kunstwerken • Afspraken maken over openingsevent (lasershow)
September	• Herdenkingstocht gemeente Wijchen: start publieksinformatie over MEERkunst • Aanmelding expositie bij activiteitenkalenders 2020
November- December	• Tussentijdse risicoanalyse uitvoering expositie • Binnenexpositie i.s.m. museum over de kunstobjecten
September2019 – Mei 2020	• Uitvoering Publiciteitplan: pr/pers/media • Definitieve kunstwandeling maken voor VVV (gedrukt) en plaatselijke distributiepunten (station, bezoekerscentra, horeca); digitaal naar wandelsites/sites voor 'dagje uit'
2020 Januari	• Lezing over bevrijding in bibliotheek Wijchen
Februari	• Fototentoonstelling bevrijding Kasteel Wijchen • Uitnodigingen opening kunstroute MEERkunst
Februari- Maart	• Afspraken over benodigdheden/opdrachten • Afspraken over opbouw (in het water e.d.) Afspraken over afbouw (uit het water e.d.)
Begin april	• Opbouw (kunstobjecten in het water/informatiebordjes)
14 april 2020	• Openingsevent met lasershow boven en rond het Wijchens Meer
Eind mei/begin juni	• Afbouw kunstexpositie en verwijderen kunstobjecten
Juni- Juli	• Evaluatiebijeenkomsten kunstenaars, vrijwilligers, sponsoren • Financiële afwikkeling

Bijlagen

Bijlage 1: PR en Communicatieplan

Bijlage 2: Inventarisatie bijkomende initiatieven/activiteiten

Bijlage 3: Over Kunstkring

Bijlage 1: PR en Communicatieplan

In dit overzicht zijn verschillende onderdelen van PR en Communicatie opgenomen. Niet alles is publiciteit naar buiten, soms gaat het om informele contacten of organisatorische zaken waarvoor e.e.a. moet worden vastgesteld en vastgelegd. Dikwijls is er een samenhang die in het oog gehouden moet worden: we kunnen bijvoorbeeld het publiek pas informeren over de geselecteerde werken als de afspraken met kunstenaars vastliggen.

In een vroeg stadium is informatie vooral gericht op het werven van deelnemers (kunstenaars, maar ook partners die iets rond het project willen doen, en sponsors). In deze periode zullen er ook veel (informele) contacten via netwerken zijn. Publiciteit gericht op bezoekers doen we alleen in de laatste periode, als alles helemaal vastligt en de informatie compleet en in alle opzichten duidelijk kan zijn.

oktober 2018 - januari 2019

- inrichten website www.kunstkringwijchen.nl/MEERkunst/ en publicatie oproep tot deelname en informatie voor kunstenaars
- oproep verspreiden via advertentie in *BK-informatie*, *BOK-net*, Nederlandse Kring van Beeldhouwers, Facebookpagina's over kunst, eigen netwerk van kunstenaars, nieuwsbrief
- informatie naar en overleg met gemeente i.v.m. vergunningen, financiering, inbedding in gemeentelijk evenementenprogramma "75 jaar Bevrijding", mogelijke samenwerking met anderen binnen de gemeente
- samenstelling Selectiecommissie
- contacten i.v.m. fondsenwerving en sponsoring

15 januari 2019: sluitingsdatum indienen voorstellen kunstenaars

februari - april 2019

- kunstenaars informeren over beslissing Selectiecommissie
- samenstellen informatiepakket voor kunstenaars: afspraken, termijnen, contract
- voorbereiden sponsorpakket

15 april 2019: afspraken kunstenaars vastgelegd/geselecteerde werken bekend

april - juli 2019

- informeren omwonenden afspreken met gemeente
- sponsorpakket afronden (met omschrijving van specifieke werken en activiteiten rond MEERkunst) (PDF website)
- informatie aanleveren gemeente (voor PR rond gemeentelijk evenementenprogramma, waarschijnlijk bekend vanaf Veteranendag in juni)

22 september 2019 Herdenkingstocht in Wijchen

september 2019- mei 2020 diverse evenementen in tuin Kasteel Wijchen

augustus - december 2019

- selectie werken bekendmaken (website)
- vaststellen plaatsing werken
- verzamelen informatie over werken en kunstenaars
- opzet kunstwandelroute met beschrijvingen maken
- (regio) activiteitenprogramma, koppeling tentoonstelling Museum Wijchen met expositie
- afspraken openingsevenement met gemeente
- overleg met partners over activiteiten rond MEERkunst: rondleiding/arrangement ism horeca, schoolbezoek, meet&greet met kunstenaars, workshops, muziekuitvoering

januari - april 2020

- informatiebordjes bij kunstwerken
- persberichten/advertenties voor gedrukte media (Museumtijdschrift, Kunstkrant)
- definitieve kunstwandeling maken voor VVV (gedrukt) en plaatselijke distributiepunten (station, bezoekerscentra, horeca); digitaal naar wandelsites/sites voor 'dagje uit'
- persbericht/kunstwandeling naar digitale kunstagenda's, Facebookpagina's

- nieuwsbrief
- uitnodigingen/persberichten Opening digitaal naar dagbladen, regionale pers

14 april: feestelijke opening

april - september 2020

- periodiek berichten nieuwsbrief/Facebook
- interview individuele kunstenaars (pers?)
- meet&greet kunstenaar/kunstcafé/rondleiding

Bijlage 2: Inventarisatie bijkomende initiatieven/activiteiten

Naast de herdenking 75 jaar Vrijheid zijn er tijdens het expositie MEERkunst met als thema Vrijheid, (jaarlijkse) terugkerende activiteiten in Wijchen. De organisatoren van deze activiteiten kunnen het project MEERkunst opnemen in hun activiteiten.

Voorbeelden van organisatoren:

- wandelgroepen/wandelclubs, (wandel)verenigingen;
- zomeractiviteiten Seniorenvereniging Wijchen;
- sportscholen/sportverenigingen.

Ideeën kunnen zelfstandig uitgewerkt/uitgevoerd worden door Wijchenaren, of in samenwerking met anderen. Te denken valt aan:

- Lezing(en) over de bevrijding van Wijchen in 1945;
- Lezing(en) over de geschiedenis van het Wijchens Meer;
- Bevrijdingsverhalen vertellen aan het meer;
- Workshop(s) tekenen/schilderen aan het Wijchens Meer door vakdocent/schilder;
- Workshop(s) fotografie door vakdocent/fotograaf;
- Muziekuitvoering;
- Geocache (waypoints) maken/plaatsen;
- Daten met MEERkunst (voor singles uit Wijchen);
- Wandeling met uitleg over het verwerkte thema Vrijheid in de kunstobjecten. Dat kunnen gidsen doen en/of de kunstenaars zelf;
- Met horecaondernemers MEERkunst-arrangement(en) samenstellen. Zoals combi van (gids)wandeling MEERkunst, lunch, bezoek Museum Kasteel Wijchen of rondleiding Kasteel Wijchen;
- NS-arrangement: trein - koffie/thee - MEERkunst – lunch – Museum Kasteel Wijchen.
- B&B Wijchen omgeving

Bijlage 3: Over Kunstkring Wijchen

Kunstkring Wijchen is het initiatief van de Stichting Kunst Promotie Wijchen.

Na het sluiten van de expositieruimte Kunstpost Wijchen in 2015 heeft een aantal mensen de handen ineen geslagen om beeldende kunst in Wijchen op de kaart te houden. Vijf enthousiaste kunstenaars en kunstliefhebbers vormen het bestuur. Daarnaast is er een grotere groep kunstenaars uit de gemeente Wijchen, die fungeert als creatieve achterban en in die hoedanigheid input geeft en ondersteuning biedt aan de uitvoering van de activiteiten.

Onze ambitie naar de toekomst is een eigen ruimte, een vaste kring van belangstellenden en een breed scala aan activiteiten voor een breed publiek.

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	596
Extern Zaak ID	Z/19/029087
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	26 september 2019
Agendapunt	13.c
Omschrijving	29087 Bestemmingsplan 'De Steenoven, Wijchen'
Organisatieonderdeel	domein Fysieke leefomgeving - team Gebiedsontwikkeling
Eigenaar	Rutten, Marcel
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P8 Wonen en bouwen
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Gerrits, G.W.R. (Geert)
Telefoonnummer steller	088 432 7210
E-mail adres steller	m3.rutten@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Beslisnota Bestemmingsplan 'De Steenoven, Wijchen' (29087)
Bijlage Buro SRO - bestemmingsplan De Steenover, Wijchen
Overzichtstekening en legenda De Steenoven
Bijlagen bij de regels_Bijlage 1 Cultuurhistorische waarderingskaart.pdf
Bijlagen bij de regels_Bijlage 2 Beleidsnota cultuurhistorie met bijlagen.pdf
Bijlagen bij de regels_Bijlage 3 Cultuurhistorische waardering.pdf
Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 1 Bodemonderzoek.pdf
Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 2 Akoestisch onderzoek.pdf
Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 3 Berekening hemelwaterberging.pdf
Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 4 Watertoets .pdf
Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 5 Quickscan Flora en Fauna .pdf

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	27 augustus 2019
Stukken gemeenteraad Wijchen	3 september 2019
Raad openbaar Wijchen	**26 september 2019**

Toelichting

Beslisnota ter vaststelling door de raad van het ongewijzigde bestemmingsplan 'De Steenoven, Wijchen'.

Voorgesteld besluit

De Gemeenteraad besluit:

1. Het bestemmingsplan ‘De Steenoven, Wijchen’ ongewijzigd vast te stellen.

Besluit (Aangenomen)

De Gemeenteraad besluit:

1. Het bestemmingsplan ‘De Steenoven, Wijchen’ ongewijzigd vast te stellen.

Openbaar Zaaknummer: 29087

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Bestemmingsplan 'De Steenoven, Wijchen'.

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. Het bestemmingsplan ‘De Steenoven, Wijchen’ ongewijzigd vast te stellen.

Aanleiding
Op 29 augustus 2018 heeft de initiatiefnemer een principe verzoek gedaan voor de bouw van twee levensloopbestendige woningen. Deze woningen wenst de initiatiefnemer in de plaats van voormalige agrarische bebouwing aan de Oosterweg 118 / 118a te realiseren.

Op 16 oktober is positief besloten op deze aanvraag KPI (kleinschalig particulier initiatief, Z/18/022406). Daarmee zijn de bouwtitels toegekend aan het principe verzoek. Op 18 juni 2019 heeft het college van burgemeester en wethouders besloten om in te stemmen met het ontwerpbestemmingplan ‘De Steenoven, Wijchen’ en de realisatieovereenkomst. Daarop zijn geen zienswijzen ingediend. Uw raad kan beslissen om het plan ongewijzigd vast te stellen.

Inmiddels heeft de initiatiefnemer de benodigde onderzoeken uitgevoerd, waarmee de haalbaarheid en uitvoerbaarheid van het plan is aangetoond. Het concept bestemmingsplan is getoetst en akkoord bevonden. Het vervolg is het vaststellen van het ontwerp bestemmingsplan.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
16 oktober 2018	Akkoord op principeverzoek, Z/18/022406
18 juni 2019	Akkoord op ontwerpbestemmingsplan ‘De Steenoven, Wijchen’, Z/19/029087.

Gewenst resultaat
Het toepassen van goede ruimtelijke ordening, bij het mogelijk maken van de bouw van twee levensloopbestendige woningen in plaats van de voormalige agrarische bebouwing op het perceel Oosterweg 118 / 118a.

Argumenten
1.1 Zowel ruimtelijk als milieutechnisch bestaan geen bezwaren tegen het plan.
Door deze aanvrager is het ontwerpbestemmingsplan ‘De Steenoven, Wijchen’ opgesteld. Het plan is door ons beoordeeld en akkoord bevonden. Deze ontwikkeling vormt voor de

omgeving geen belemmeringen van hun oorspronkelijke planologische ruimte. Daarbij is de sloop van de voormalige agrarische bebouwing landschappelijk gezien zeer wenselijk. In de plaats van deze bebouwing komen twee levensloopbestendige woningen terug. Dat zijn lage woningen, die goed passen in deze omgeving. Ruimtelijk gezien is dit een goede verbetering van de kwaliteit van deze omgeving.

1.2 Deze ontwikkeling sluit goed aan bij de Woonvisie van de gemeente Wijchen.
Dit initiatief voorziet in de bouw van twee levensloopbestendige (senioren)woningen. Dat sluit goed aan bij de kwalitatieve behoefte van Wijchen, zoals die ook is neergelegd in de Woonvisie.

1.3 Op 18 juni 2019 stemde het college in met het ontwerpbestemmingsplan.
Het college is al akkoord gegaan met dit initiatief. Zie ook beslisnota Z/19/029087.

1.4 Op het ontwerpbestemmingsplan zijn tijdens de termijn van de terinzagelegging geen zienswijzen ingediend.
Na de instemming van het college heeft het plan zes weken ter inzage gelegen. Binnen deze termijn zijn geen zienswijzen ingediend.

Tegenargumenten en risico's
1.1 Tegen het vaststellingsbesluit kan beroep worden ingesteld.
Na vaststelling van dit bestemmingsplan dient het plan wederom zes weken ter inzage te liggen. In deze periode is het mogelijk beroep in te stellen. Deze kans is klein, aangezien geen gebruik is gemaakt van de mogelijkheid een zienswijze in te dienen.

Financiële gevolgen
De uitvoering van het plan gebeurt op rekening en risico van de aanvrager. De garantie hiervoor is vastgelegd via een realisatieovereenkomst. Die zijn door zowel de gemeente als de initiatiefnemer ondertekend.

Voor het wijzigen van het bestemmingsplan en verlenen van een omgevingsvergunning is de aanvrager leges verschuldigd. Daarvoor heeft de aanvrager een legesnota ontvangen.

Communicatie
Het besluit om het definitieve bestemmingsplan 'De Steenoven, Wijchen' vast te stellen, wordt gepubliceerd. De publicatie van het besluit met de bijbehorende stukken gebeurt in De Wegwijs, het gemeenteblad en in de Staatscourant. Hiermee is voldaan aan de eis dat iedere belanghebbende kennis kan nemen van de voorgestelde ruimtelijke ontwikkeling.

Uitvoering of Vervolgstappen
Na afloop van de beroepstermijn van zes weken na de publicatiedatum treedt het plan in werking. Na die periode kan de bouwaanvraag voor de bouw worden ingediend.

Voorstel
Advies
1. Het bestemmingsplan 'De Steenoven, Wijchen' ongewijzigd vast te stellen.

Bestemmingsplan

De Steenoven, Wijchen

Gemeente Wijchen

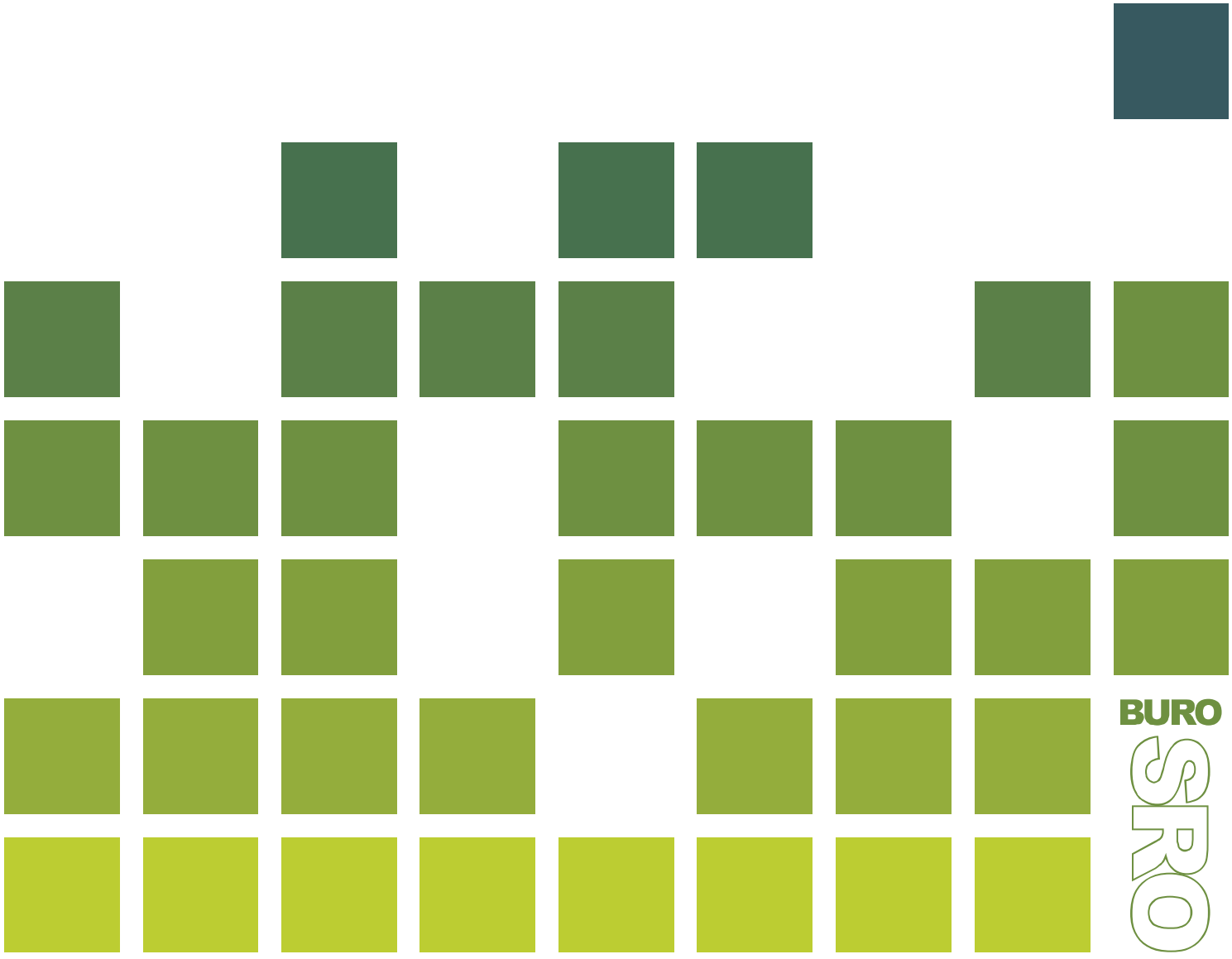

COLOFON

Gegevens over het plan:

Plannaam:	De Steenoven
Identificatienummer:	NL.IMRO.0296.BPSteenoven-VG01
Status:	Vastgesteld
Datum:	26 september 2019
Projectnummer Buro SRO:	56.10.07

Gegevens projectbetrokkenen:

Opdrachtgever:	Fam. Uijen
Contactpersoon opdrachtgever:	Mevr. M. Kesseler (Ariëns Groep)

Gegevens Buro SRO:

Projectleider Buro SRO:	Dhr. L. Arends
Bezoekadres vestiging Arnhem:	Sweerts de Landasstraat 50, 6814 DG te Arnhem
Telefoon:	026 – 35 23 125
E-mail:	arnhem@buro-sro.nl
Internet:	www.buro-sro.nl

Inhoudsopgave

Toelichting

Hoofdstuk 1	**Inleiding**	**7**
1.1	Aanleiding voor het bestemmingsplan	7
1.2	Ligging plangebied	7
1.3	Leeswijzer	7
Hoofdstuk 2	**Het initiatief**	**8**
2.1	Huidige situatie	8
2.2	Toekomstige situatie	10
2.3	Duurzame stedenbouw	11
Hoofdstuk 3	**Beleidskader**	**13**
3.1	Rijksbeleid	13
3.2	Provinciaal beleid	14
3.3	Regionaal beleid	15
3.4	Gemeentelijk beleid	15
Hoofdstuk 4	**Uitvoerbaarheid**	**21**
4.1	Milieu	21
4.2	Water	26
4.3	Ecologie	31
4.4	Verkeer	32
4.5	Cultuurhistorie en archeologie	32
4.6	Economische uitvoerbaarheid	33
Hoofdstuk 5	**Juridische planbeschrijving**	**34**
5.1	Algemeen	34
5.2	Wijze van bestemmen	34
Hoofdstuk 6	**Procedure**	**36**
6.1	Algemeen	36
6.2	Verslag vooroverleg ex artikel 3.1.1 Bro	36
6.3	Verslag inspraak ex artikel 3.1.6 Bro	36
6.4	Verslag zienswijzen	36

Bijlagen bij de toelichting

Bijlage 1	**Bodemonderzoek**	**39**
Bijlage 2	**Akoestisch onderzoek**	**41**
Bijlage 3	**Berekening hemelwaterberging**	**43**
Bijlage 4	**Watertoets**	**45**
Bijlage 5	**Quickscan Flora en Fauna**	**47**

Regels

Hoofdstuk 1	**Inleidende regels**	**51**
Artikel 1	Begrippen	51
Artikel 2	Wijze van meten	54
Hoofdstuk 2	**Bestemmingsregels**	**55**
Artikel 3	Wonen	55
Artikel 4	Waarde - Cultuurhistorisch waardevol gebied	59
Artikel 5	Leiding - Riool	60
Artikel 6	Waarde - Archeologisch waardevol gebied	61
Hoofdstuk 3	**Algemene regels**	**63**
Artikel 7	Anti-dubbeltelregel	63
Artikel 8	Algemene bouwregels	63
Artikel 9	Algemene gebruiksregels	64
Artikel 10	Algemene afwijkingsregels	64
Artikel 11	Overige regels	65
Hoofdstuk 4	**Overgangs- en slotregels**	**66**
Artikel 12	Overgangsrecht	66
Artikel 13	Slotregel	66

Bijlagen bij de regels

Bijlage 1	**Cultuurhistorische waarderingskaart**	**69**
Bijlage 2	**Beleidsnota cultuurhistorie met bijlagen**	**71**
Bijlage 3	**Cultuurhistorische waardering**	**72**

Verbeelding **75**

Toelichting

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding voor het bestemmingsplan

De eigenaar van het voormalige agrarische bedrijf aan De Steenoven in Wijchen is voornemens te stoppen met de bedrijfsvoering en alle aan het bedrijf gerelateerde bebouwing te slopen. Hiervoor in de plaats worden twee levensloopbestendige woningen mogelijk gemaakt. De bestaande bedrijfswoning blijft behouden en wordt omgezet naar een burgerwoning.
Voorgaand initiatief past niet in het geldende bestemmingsplan. Omdat het initiatief wel passend is op de locatie, wordt medewerking verleend aan een herziening van het bestemmingsplan. In dit document wordt dit toegelicht en gemotiveerd waarom dat kan volgens de Wet ruimtelijke ordening (Wro).

1.2 Ligging plangebied

Het plangebied is gelegen aan De Steenoven aan de rand van de bebouwde kom van Wijchen. Bijgevoegde afbeelding toont globaal de ligging van het plangebied in de omgeving.

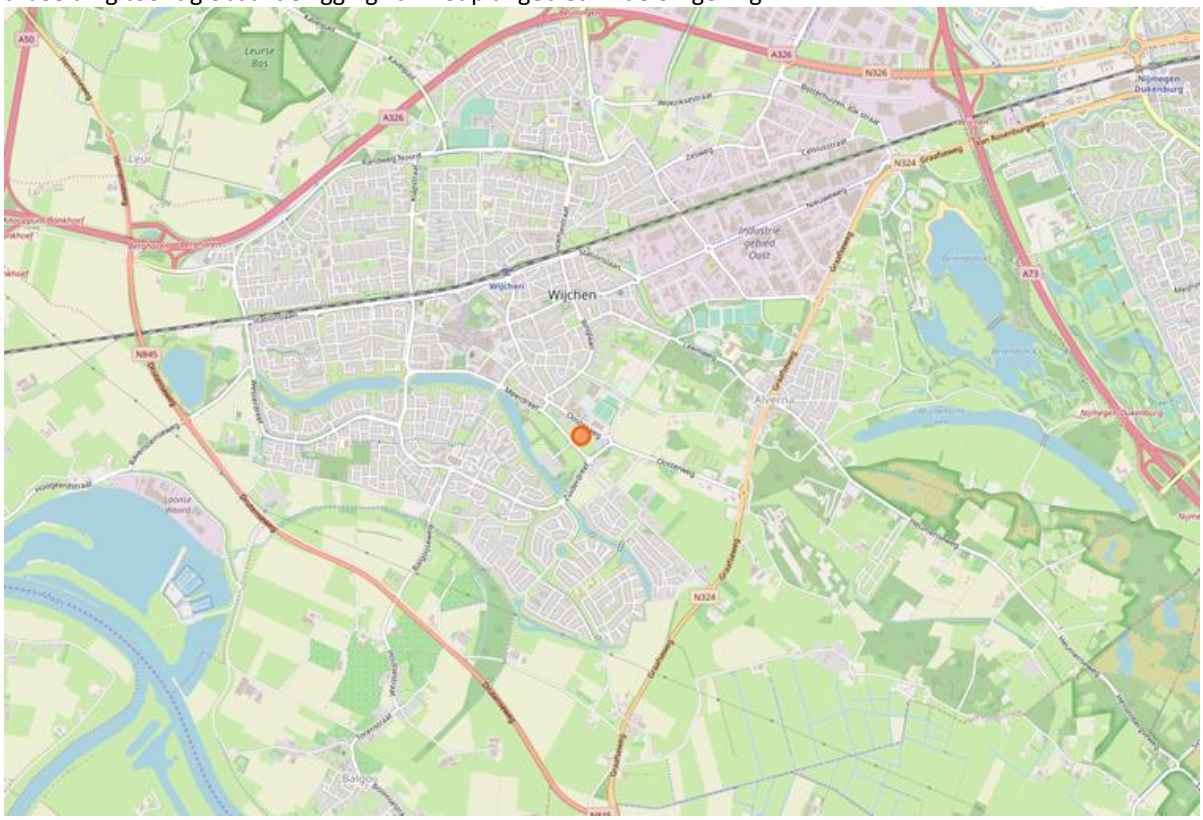

De ligging van het plangebied (rode stip) in de omgeving (bron: OpenStreetMaps.nl)

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 bevat een beschrijving van de bestaande situatie en van het plan. Daarna wordt in hoofdstuk 3 ingegaan op het relevante Rijks-, provinciale-, en gemeentelijke beleid. In hoofdstuk 4 wordt de haalbaarheid van het project getoetst op grond van het geldende beleid en (milieu)wetgeving. Ook wordt ingegaan op de economische haalbaarheid van het plan. Hoofdstuk 5 geeft een toelichting op de juridische opzet van het plan. Tot slot gaat hoofdstuk 6 in op de wijze hoe burgers en andere belanghebbenden betrokken zijn bij het plan (maatschappelijke uitvoerbaarheid). Hierin zijn de uitkomsten van inspraak, vooroverleg en zienswijzen opgenomen.

Hoofdstuk 2 Het initiatief

In dit hoofdstuk wordt het initiatief beschreven. Eerst wordt ingegaan op de bestaande situatie van het plangebied en de relatie met de omgeving. Daarna wordt ingezoomd op het beoogde initiatief.

2.1 Huidige situatie

De locatie ligt aan De Steenoven, aan de zuidoost kant van de kern Wijchen.
In de omgeving liggen verschillende functies. Ten zuiden van de Oosterweg liggen voornamelijk woningen. Aan de overzijde is sprake van een concentratie van maatschappelijke functies. Daar liggen onder andere een theater, een bibliotheek, een middelbare school en enkele sportvelden. Ten zuiden van het plangebied ligt een geluidswal met daarachter de doorgaande weg de Meerdreef en het Oosterpark.
Het plangebied zelf is een bedrijfslocatie en is te verdelen in het bedrijfsgedeelte (zuidkant) en het woongedeelte (noordkant). Het bedrijfsgedeelte bestaat uit een bedrijfsgebouw. Dit gebouw heeft een oppervlak van 660 m² en bestaat uit een stal en een schuur. De gronden rondom de bedrijfsbebouwing zijn deels verhard.
Binnen het woongedeelte staat een vrijstaande bedrijfswoning. Het hoofdgebouw, welke is gericht op de Oosterweg, bestaat uit twee bouwlagen met een zadeldak. De woning wordt omgeven door een tuin.
Het bedrijf en de woning zijn via een gezamenlijke oprit ontsloten op De Steenoven. De Steenoven is voor autoverkeer een doodlopende straat vanaf de Oosterweg. Voor fietsverkeer is De Steenoven een doorgaande route. Navolgende afbeeldingen tonen enkele impressies van de bestaande situatie.

Luchtfoto van het plangebied (bron foto: Omgevingsvisie Gelderland)

Aanzicht op de bestaande bedrijfswoning vanaf de Oosterweg (bron: Google Streetview)

Aanzicht op het bestaande bedrijfsgebouw vanaf de Steenoven (bron: Google Streetview)

2.2 Toekomstige situatie

Alle aan het bedrijf gerelateerde gebouwen en bouwwerken worden gesloopt. Hiervoor in de plaats worden twee levensloopbestendige woningen mogelijk gemaakt. De bestaande bedrijfswoning wordt omgezet naar een burgerwoning.
Op de plek van het bestaande bedrijf komen twee vrijstaande levensloopbestendige woningen, beide gericht op De Steenoven. De woningen krijgen één bouwlaag met kap en worden op 30 cm boven de hoogte van de weg de Steenoven gerealiseerd. De woningen zijn geheel gelijkvloers, zodat deze geschikt zijn voor senioren. Ook de doorgangen zullen voldoende breed worden uitgevoerd waardoor deze geschikt zijn voor rolstoelgebruikers. De woningen hebben een gebruiksoppervlak van maximaal 160 m² en een bebouwd oppervlak van bijna 200 m². Achter de noordelijke woning wordt een bijgebouw mogelijk gemaakt van maximaal 150 m². Dit bijgebouw gaat dienst doen als garage en wordt deels onderkelderd. De bouwmassa, architectuur en het materiaalgebruik van de hoofd- en bijgebouwen komen overeen met bebouwing uit de buurt. Ook zorgt de positionering van beide voorgevels van de nieuwe woningen ervoor dat er sprake is van een logische stedenbouwkundige inpassing.
Ten opzichte van de inrichtingsschets van de toekomstige situatie, die in deze paragraaf is opgenomen, zal de noordelijke nieuwe woning iets dichter op de Steenoven komen te staan, tot een maximale afstand van 3,5 m. Voorliggend initiatief wordt tevens aangegrepen om het bouwrecht van de bestaande woning binnen het plangebied (Oosterweg 118), te verruimen. In de toekomstige situatie is het mogelijk om, in het geval van herbouw van deze woning, de voorgevel in lijn met de voorgevels van de naastgelegen oostelijke woningen aan de Oosterweg te bouwen.
De woningen worden ontsloten op De Steenoven. Een strook van het bestaande verharde terrein tussen de meest noordelijke woning en de bestaande woning blijft behouden en gaat dienst doen als oprit voor deze twee woningen. De zuidelijke nieuwe woning krijgt een eigen oprit. Parkeren vindt plaats op eigen terrein. Meer over het aspect verkeer en parkeren volgt in paragraaf 4.4.

Navolgende afbeeldingen tonen enkele impressies van de toekomstige situatie.

Situatietekening van de toekomstige situatie (bron: Ariëns groep)

Referentieafbeelding van een vergelijkbare levensloopbestendige woning (bron: Ariëns groep)

Het toevoegen van twee levensloopbestendige woningen ter vervanging van de agrarische bedrijfsbebouwing draagt direct bij aan het versterken van de ruimtelijke kwaliteit ter plaatse. De huidige agrarische bedrijfsbebouwing op deze locatie is niet passend tussen de woonfuncties in de omgeving. De levensloopbestendige woningen daarentegen passen qua functie goed in de omgeving en voorzien daarnaast in een groeiende behoefte naar woningen die geschikt zijn voor senioren.

2.3 Duurzame stedenbouw

Een duurzame leefomgeving is een leefomgeving waarin bewust wordt omgegaan met energie, klimaat, grondstoffen, ruimte en groen. Ruimtelijke ontwikkelingen zijn een logisch moment om duurzaamheid te integreren in de planvorming. Dat wordt bereikt door de verschillende aspecten van duurzame stedenbouw vanaf het begin mee te nemen in de planvorming. Zo ontstaat een afwegingskader dat leidt tot een goed gemotiveerd plan dat voor die ene plek, in die omgeving en binnen de (financiële) kaders het beste plan is.

Duurzame stedenbouw bestaat voor een deel uit aspecten die sectoraal gezien al lang in beeld zijn. Denk aan de omgang met regenwater dat bij voorkeur geborgen wordt op het eigen terrein en een goede groene inpassing in de omgeving met 'natuurinclusieve' bouw. Zo ontstaat zowel een prettige leefomgeving voor mens en dier, en is het plan ook beter bestand tegen hittestress en droogte. Andere aspecten van duurzame stedenbouw zijn het multifunctioneel bouwen als ook het aspect circulair bouwen. Goede gebouwen met een passende architectuur dragen ook bij aan de duurzaamheid van de omgeving. Denk bijvoorbeeld aan de jaren-dertig-woonwijken welke nog steeds zeer gewild zijn (energetisch ligt daar nu wel een opgave, maar dat hele wijken nog steeds gewild zijn is óók duurzaam). Een aspect dat inmiddels ook centraal staat in de duurzame stedenbouw is het aspect energie. Door de MilieuPrestatie van Gebouwen (MPG) in beeld te brengen ligt er een basis voor energiebesparende maatregelen welke resulteren in een GPR-score. Bij nieuwe gebouwen geldt al een strenge EPC-norm en soms zijn de gebouwen al (vrijwel) energieneutraal (BENG, Bijna Energie Neutraal gebouw). Duurzame stedenbouw is zo een instrument dat leidt tot plekken waar mensen zich prettig en veilig voelen. Een prettige leefomgeving is bovendien een gezonde leefomgeving wat betreft bodemkwaliteit, luchtkwaliteit, geluid en externe veiligheid. Dit alles dient afgewogen te worden en in relatie te worden bezien met de investerings- en beheerkosten. Het resultaat van deze integrale afweging is een bepaald duurzaamheidsniveau dat in het stedenbouwkundige plan uitgewerkt kan worden. Dat vormt vervolgens weer de basis voor (onder meer) het bestemmingsplan om e.e.a. ook juridisch te borgen.

Planspecifiek

Meerdere aspecten uit dit plan dragen bij aan een duurzame herontwikkeling van de planlocatie. In het oog springt het voornemen vanuit het aspect water. Ten opzichte van de bestaande situatie kan, door maatregelen die de initiatiefnemer wenst te nemen, 50% van het watergebruik bespaard worden. In paragraaf 4.2 Water komen deze maatregelen aan bod en wordt dit punt nader toegelicht. Ook qua energieverbruik is de winst door dit plan aanzienlijk. De huidige bedrijfswoning is reeds geïsoleerd. Bij de twee nieuwe levensloopbestendige woningen is Nul op de Meter het uitgangspunt. Maatregelen als zonnepanelen, duurzaam materiaalgebruik en een warmtepomp installatie gaan hier voor zorgen.

Hoofdstuk 3 Beleidskader

3.1 Rijksbeleid

Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) en Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)
Gebiedsgericht
De SVIR benoemt een aantal aspecten van nationaal ruimtelijk belang. Het betreft de bescherming van de waterveiligheid aan de kust en rond de grote rivieren, bescherming en behoud van de Waddenzee en enkele werelderfgoederen, de uitoefening van defensietaken, het Natuurnetwerk Nederland (voorheen de ecologische hoofdstructuur), de elektriciteitsvoorziening, de toekomstige uitbreiding van het hoofd(spoor)wegennet en de veiligheid rond rijksvaarwegen. Voorts betreft het enkele specifieke gebieden zoals de mainportontwikkeling van Rotterdam en Schiphol.
In het Barro heeft het Rijk voor deze onderwerpen regels opgesteld waarmee de SVIR juridisch verankerd is richting lagere overheden. Via het Besluit ruimtelijke ordening en het Besluit omgevingsrecht zijn deze regels aanvullend vastgelegd.
In de SVIR worden, naast de onderwerpen van nationaal belang, accenten geplaatst op het gebied van bestuurlijke verantwoordelijkheden. Het beleid betekent een decentralisatie van rijkstaken en bevoegdheden. Het Rijk gaat zo min mogelijk op de stoel van provincies en gemeenten zitten en lagere overheden, burgers en bedrijven krijgen, zolang het nationaal belang niet in het geding is, de ruimte om oplossingen te creëren.

Ladder duurzame verstedelijking
Een meer algemeen onderwerp uit de SVIR is 'duurzame verstedelijking'. Via de 'ladder voor duurzame verstedelijking' wordt een zorgvuldige afweging en besluitvorming geborgd bij ruimtelijke vraagstukken in stedelijk gebied. Het gebruik van deze ladder is opgenomen in het Bro (artikel 3.1.6 onder 2).
De ladder richt zich op nieuwe stedelijke ontwikkelingen. In de toelichting van een bestemmingsplan dat een nieuwe stedelijke ontwikkeling mogelijk maakt, dient de behoefte aan die ontwikkeling te worden beschreven. Als de ontwikkeling buiten het bestaand stedelijk gebied plaatsvindt, moet bovendien gemotiveerd worden waarom niet binnen het bestaand stedelijk gebied in die behoefte kan worden voorzien.
Het Bro beschrijft wat een stedelijke ontwikkeling is: "een ruimtelijke ontwikkeling van een bedrijventerrein of zeehaventerrein, of van kantoren, detailhandel, woningbouwlocaties of andere stedelijke voorzieningen."
Onder 'bestaand stedelijk gebied' wordt het volgende verstaan: "bestaand stedenbouwkundig samenstel van bebouwing ten behoeve van wonen, dienstverlening, bedrijvigheid, detailhandel of horeca, alsmede de daarbij behorende openbare of sociaal culturele voorzieningen, stedelijk groen en infrastructuur."

Per 01 juli 2017 is de ladder voor duurzame verstedelijking herzien. Bij de herziening zijn onder meer de drie afzonderlijke 'treden' van de ladder losgelaten en is het begrip 'actuele regionale behoefte' gewijzigd in 'behoefte'. Nieuw is dat de laddertoets bij flexibele plannen kan worden doorgeschoven naar het moment van vaststelling van een wijzigings- of uitwerkingsplan.

Planspecifiek
Gebiedsgericht
Het plangebied ligt binnen een radarverstoringsgebied. In het Barro is een verbod opgenomen voor bouwwerken hoger dan 114 meter t.o.v. NAP. De bouwhoogten van de toekomstige bebouwing binnen het plangebied blijven ruim onder deze gestelde grens. Van hinder is dan ook geen sprake.

Ladder duurzame verstedelijking
Dit plan voorziet in de realisatie van twee nieuwe woningen. Uit jurisprudentie blijkt dat pas van een stedelijke ontwikkeling sprake is bij ontwikkelingen die voorzien in 11 nieuwe woningen of meer. Een toets van het plan aan de ladder voor duurzame verstedelijking is daarmee niet van toepassing.

Voorliggend initiatief is uitvoerbaar vanuit het rijksbeleid.

3.2 Provinciaal beleid

Algemeen
Het provinciaal beleid is vastgelegd in de Omgevingsvisie en Omgevingsverordening van Gelderland. Deze zijn in 2014 vastgesteld en sindsdien een aantal keren geactualiseerd naar aanleiding van nieuwe wetgeving of nieuwe initiatieven. De Omgevingsverordening is een uitwerking van de Omgevingsvisie en stelt regels waaraan bestemmingsplannen moeten voldoen.

Omgevingsvisie Gelderland
De Omgevingsvisie heeft een tweetal doelen geformuleerd, te weten:
1. Duurzame economische structuurversterking;

Een gezonde economie met een aantrekkelijk vestigingsklimaat vraagt om sterke steden en vitale dorpen met voldoende werkgelegenheid. Deze versterking van de economie gebeurt in een andere context dan een aantal jaar geleden. De komende jaren zullen minder in het teken staan van denken in termen van 'groei' en meer in termen van 'beheer en ontwikkeling van het bestaande'. Ter versterking van de kansen voor bedrijvigheid zet de provincie gericht stappen om ruimte te bieden aan initiatiefnemers en om hen te faciliteren. Dat betekent vooral:

- kansen bieden aan bestaande bedrijven,
- creëren van een aantrekkelijk vestigingsklimaat in de stedelijke regio's,
- creëren van een goede bereikbaarheid van de stedelijke gebieden en de economische kerngebieden met fiets, openbaar vervoer en auto maar ook digitaal,
- versterken van ruimtelijke randvoorwaarden voor de sterke (top)sectoren,
- een gezonde vrijetijdseconomie,
- een adequaat beheer van de bestaande bedrijventerreinen, kantoren en detailhandel in Gelderland, zowel kwalitatief als kwantitatief en een daarop aangepaste aanpak van eventuele nieuwe plannen.

2. Borgen van de kwaliteit en veiligheid van de leefomgeving.

De realisatie van deze tweede centrale doelstelling betekent vooral:

- ontwikkelen met kwaliteit, recht doen aan de ruimtelijke, landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten van de plek,
- zorg dragen voor een compact en hoogwaardig stelsel van onderling verbonden natuurgebieden en behoud en versterking van de kwaliteit van het landschap,
- een robuust en toekomstbestendig water- en bodemsysteem voor alle gebruiksfuncties; bij droogte, hitte en wateroverlast, een gezonde en veilige leefomgeving.

Gelderse ladder voor duurzaam ruimtegebruik
De provincie en partners gaan nieuwe ontwikkelingen bezien in samenhang met de bestaande voorraad. Als leidend principe wordt de Gelderse ladder voor duurzaam ruimtegebruik gehanteerd. De juridische basis hiervoor is de ladder voor duurzame verstedelijking die het Rijk heeft vastgelegd in het Besluit ruimtelijke ordening (Bro).

Omgevingsverordening Gelderland
De verordening voorziet ten opzichte van de Omgevingsvisie niet in nieuw beleid en is daarmee dus beleidsneutraal. De inzet van de verordening als juridisch instrument om de doorwerking van het provinciaal beleid af te dwingen is beperkt tot die onderdelen van het beleid waarvoor de inzet van algemene regels noodzakelijk is om provinciale belangen veilig te stellen of om uitvoering te geven aan wettelijke verplichtingen.

Planspecifiek
Dit plan heeft bedrijfsbeëindiging als gevolg en maakt twee nieuwe woningen mogelijk binnen bestaand stedelijk gebied. Het plangebied ligt niet binnen een waardevol gebied. In de verordening zijn voor de locatie geen nadere regels opgenomen. Het initiatief is uitvoerbaar vanuit het provinciale beleid.

3.3 Regionaal beleid

3.3.1 Regionale woonagenda

In de Gelderse Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening is voor het provinciale woonbeleid opgenomen dat de regiogemeenten in Gelderland als onderdeel van de regionale woonagenda komen tot afspraken over de kwantitatieve opgave voor woningbouwprogrammering. Hierbij hebben partijen gedeeld dat dit kader voor regiogemeenten zowel als basis dient voor programmatische afwegingen volgende de Rijksladder voor Duurzame verstedelijking als het adaptief programmeren.

Op 7 februari 2018 is door de Regio Nijmegen een nieuwe Woonagenda ondertekend. Als gevolg hiervan stijgt het totaal aantal te bouwen woningen met ongeveer 350 woningen tot 1.100 woningen. Uitgangspunt daarbij is dat met name vraaggerichte woningbouw voorrang krijgt op standaard woningbouwprojecten.

Planspecifiek
Het plan draagt summier bij aan een toename van het aantal woningen binnen de gemeente Wijchen. Vanuit kwalitatief oogpunt speelt het plan, door het mogelijk maken van twee levensloopbestendige woningen, in op een actuele lokale vraag naar meer geschikte woningen voor senioren. Dit wordt nader onderbouwd in paragraaf 3.4.

Het initiatief is daarmee uitvoerbaar binnen de regionale woonagenda.

3.4 Gemeentelijk beleid

3.4.1 Geldend bestemmingsplan

Ter plaatse van het plangebied geldt het bestemmingsplan 'Wijchen Oost', vastgesteld door de gemeente Wijchen op 10 november 2011. Bijgevoegde afbeelding toont een uitsnede van de verbeelding van het bestemmingsplan:

Uitsnede van het vigerende bestemmingsplan 'Wijchen Oost', het plangebied is aangegeven met de rode stippenlijn (bron: ruimtelijkeplannen.nl)

Het plangebied heeft de enkelbestemming 'Bedrijf'. Daarbinnen ligt een bouwvlak met enkele bouwaanduidingen. Ten behoeve van het bedrijf is een functieaanduiding 'agrarisch bedrijf' opgenomen. De bedrijfswoning is aangeduid met de functieaanduidingen 'bedrijfswoning' en 'vrijstaande woningen hoog'. Verder geldt voor dit deel van het bouwvlak een maximale goot- en bouwhoogte van respectievelijk 4 m. en 7 m. Ook heeft het gehele plangebied de dubbelbestemming 'Archeologisch waardevol gebied'.

De geldende bestemming staat het toevoegen van twee nieuwe woningen niet toe. Daarmee is voorliggend plan in strijd met het vigerende bestemmingsplan.

3.4.2 Strategische visie en Structuurvisie Wijchen

Strategische Visie Wijchen

In maart 2007 is de Strategische Visie Wijchen 2025 vastgesteld. In deze visie wordt een doorkijk gegeven naar de gewenste ontwikkeling van de gemeente Wijchen tot het jaar 2025. De visie richt zich op een viertal leidende thema's, te weten: bedrijvig Wijchen, sociaal sterk, duurzaam groen en de Wijchense identiteit. Duurzaam en kwalitatief zijn ook sleutelwoorden voor de ontwikkeling van het buitengebied en de kleine kernen. De grote rijkdom aan natuur- en landschapswaarden vormt het uitgangspunt voor verdere ontwikkeling. Wijchen zet in op een beheerste groei van recreatie, verbrede landbouw, ontwikkeling van groene en blauwe diensten en vitale kernen. Er wordt een groene relatie tussen het stedelijk gebied met het buitengebied nagestreefd met zo weinig mogelijk barrières. De groen-blauwe relatie tussen de kern Wijchen en het omringende buitengebied wordt verbeterd teneinde groen en water tot in de kern te laten doorlopen.

In de Strategische visie 2025 zijn de belangrijkste 'groene' ambities als volgt verwoord:
1. verdere ontwikkeling alleen met respect voor landschap, cultuurhistorie en natuur;
2. meer ruimte voor water;
3. duurzame inrichting;
4. nieuwe ontwikkelingen worden getoetst aan hun bijdrage aan het verhogen van de ruimtelijke kwaliteit.

De groene ambities zijn nader vorm gegeven in het gemeentelijke Groenstructuurplan kleine kernen (april 2004) en het Landschapsontwikkelingsplan (december 2006).

Structuurvisie Wijchen

De Structuurvisie Wijchen, die door de gemeenteraad op 9 juli 2009 is vastgesteld, betreft een doorvertaling van de strategische opgaven die zijn geformuleerd in de strategische visie Wijchen 2025. Uitgegaan wordt van een compacte groei en het benutten van de potenties van bestaand stedelijk gebied zonder daarbij de bestaande kwaliteit aan te tasten, in combinatie met een vitaal platteland en sterke kleine kernen.
De gemeente wil de komende 10 jaar onder meer:
1. herstel hydrologie kwelgebieden in Oost Wijchen;
2. ontwikkeling en versterking van de EVZ Heumen – Horssen;
3. aanleg van landschapselementen en (erf)beplantingen, die passen bij het gebied;
4. versterken van cultuurhistorische landschapselementen en patronen;
5. nieuwe woningen in het buitengebied alleen in geval van functieverandering of landgoederen in het kader van de Natuurschoonwet;
6. kleinschalige bedrijvigheid in het kader van verbreding van de landbouw in het buitengebied;
7. ruimte voor versterking en ontwikkeling agrarische sector;
8. behoud en versterking bestaande recreatie terreinen;
9. extensieve recreatie in het landelijk gebied door een goede en aantrekkelijke ontsluiting;
10. behoud en versterking van een goede woon- en leefomgeving.

Voor het aspect wonen worden met name het gebruik van bestaande bebouwing voor woonfuncties en het toevoegen van nieuwe landelijke woonmilieus onderscheiden. Een bebouwing met een grote landschappelijke meerwaarde is van belang voor het handhaven van sociale verbanden in het landelijk gebied. Voor de eigen bevolking is er gebrek aan passende woonruimte. Noodgedwongen verhuizen starters naar de omliggende dorpen of de verder weg gelegen steden. Hierdoor vergrijst de plattelandsbevolking, neemt de economische activiteit op het platteland af en gaat de leefbaarheid achteruit. Om deze ontwikkeling te keren worden meer woonfuncties toegestaan. Door deze ontwikkeling met ruimtelijk beleid te begeleiden is er geen sprake van aantasting van ruimtelijke kwaliteit, maar veeleer van behoud en versterking van kwaliteiten.
Bij de vaststelling van een wijzigingsplan of projectbesluit dienen de uitgangspunten uit de structuurvisie in acht genomen te worden.

Planspecfiek

Op de kaart 'Wonen' uit de structuurvisie Wijchen waar navolgende afbeelding een uitsnede van toont, blijkt dat het plangebied ligt binnen het gebied 'concessiecontour woonkern'. Voor deze gebieden is geen specifiek beleid in de structuurvisie opgenomen. Voorliggend plan voorziet in het realiseren van 2 woningen op de plaats van een voormalig agrarisch bedrijf. Daarmee krijgt het plangebied een functie die veel beter passend is in de omgeving. Het verdwijnen van het agrarisch bedrijf heeft daarbij ook een milieuwinst voor de omgeving als gevolg. Het initiatief is passend binnen de gemeentelijke strategische- en structuurvisie.

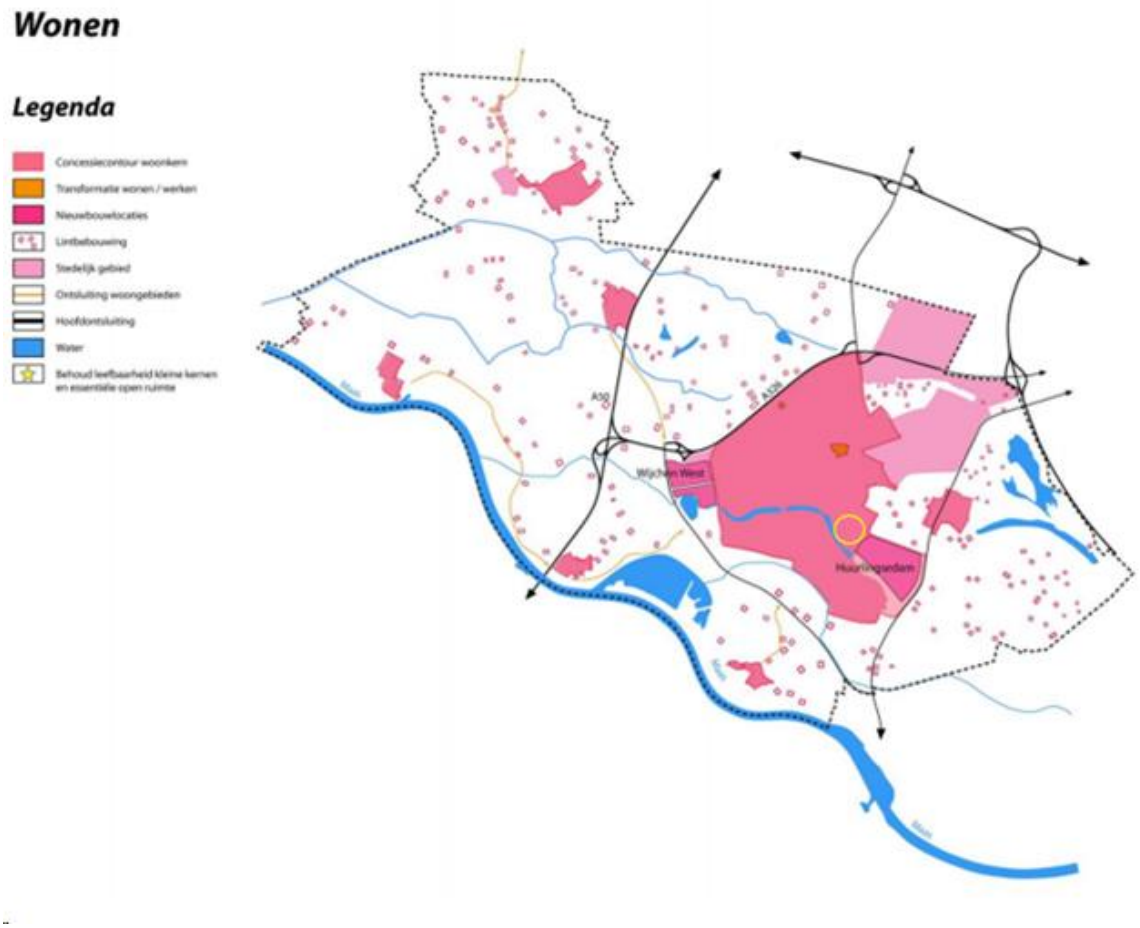

Uitsnede kaart 'Wonen' van de Structuurvisie Wijchen waarbij het plangebied is aangeduid met de gele cirkel.

3.4.3 Woonvisie Wijchen 2025

De Woonvisie Wijchen zet de koers van het gemeentelijk woonbeleid uit naar de toekomst. Hierin wordt omschreven waar moet worden bijgestuurd, afgeremd of versneld om de doelen van het woonbeleid te bereiken. De woonvisie heeft twee uitgangspunten: het thuisgevoel versterken en verder kijken dan de trends van nu. Om het woningaanbod in balans te krijgen wordt in de woonvisie gesproken over meer mogelijkheden voor starters, jonge gezinnen, (vitale) senioren en mensen met een zorgvraag. Het is de bedoeling dat starters en jonge gezinnen in de gemeente kunnen blijven of komen wonen. Dit kan onder andere door mogelijkheden te bieden voor splitsing van bestaande woningen, waardoor een koopwoning binnen het financiële bereik van starters kan komen. Daarnaast is het de bedoeling dat (vitale) senioren en mensen met een zorgvraag langer zelfstandig kunnen wonen. Dit leidt tot een toenemende behoefte aan nieuwe woonvormen, zoals verschillende generaties onder één dak en het toevoegen van woningen in een vorm waarbij de eindgebruiker centraal staat.

Planspecifiek

Dit plan maakt de komst van twee levensloopbestendige woningen binnen het plangebied mogelijk. In de woonvisie benadrukt de gemeente het belang van passende woningen voor senioren en mensen met een zorgvraag. Het plan speelt daarmee direct in op een actuele behoefte binnen de gemeente.

Het initiatief is uitvoerbaar binnen de woonvisie.

3.4.4 Groenstructuurplan Wijchen 2008-2017

Het Groenstructuurplan geeft de actuele groenstructuur weer en beschrijft de gewenste ontwikkelingen voor de komende 10 jaar. In het beleidsdocument worden kaders geformuleerd voor het beheer van de openbare ruimte, de regulering van het grondgebruik en de planvorming bij (her)inrichtingsopgaven en (bouw)projecten. Het document richt zich voornamelijk op de kern van Wijchen. Daarbij wordt op het niveau van de kern en de wijken de groenstructuur onderverdeeld in een landschappelijke-, stedenbouwkundige-, ecologische- en een bomenstructuur. Ook wijst de gemeente de primaire hoofdstructuur aan. Deze structuur heeft betrekking op beplantingselementen en/of boomstructuren op het niveau van de kern en hebben betekenis voor de kern Wijchen als geheel. Ze ondersteunen de stedenbouwkundige structuur en weerspiegelen deels de landschappelijke onderlegger. Onder de primaire groenstructuur vallen grootschalige groenelementen zoals parken, sportvelden, begraafplaatsen, bosstroken, laan- en wegbeplantingen. Uitganspunt voor de primaire groenstructuur is dat deze in stand gehouden dienen te worden en dat nieuwe ontwikkelingen geen negatieve bijdrage leveren aan deze structuur.

Planspecifiek

Navolgende afbeelding toont een uitsnede van de kaart 'Hoofdgroenstrucruur' zoals opgenomen in het groenstructuurplan. De zuidelijke plangrens grenst aan groene geluidswalzone van de Meerdreef. Deze zone maakt onderdeel uit van de hoofdgroenstructuur.

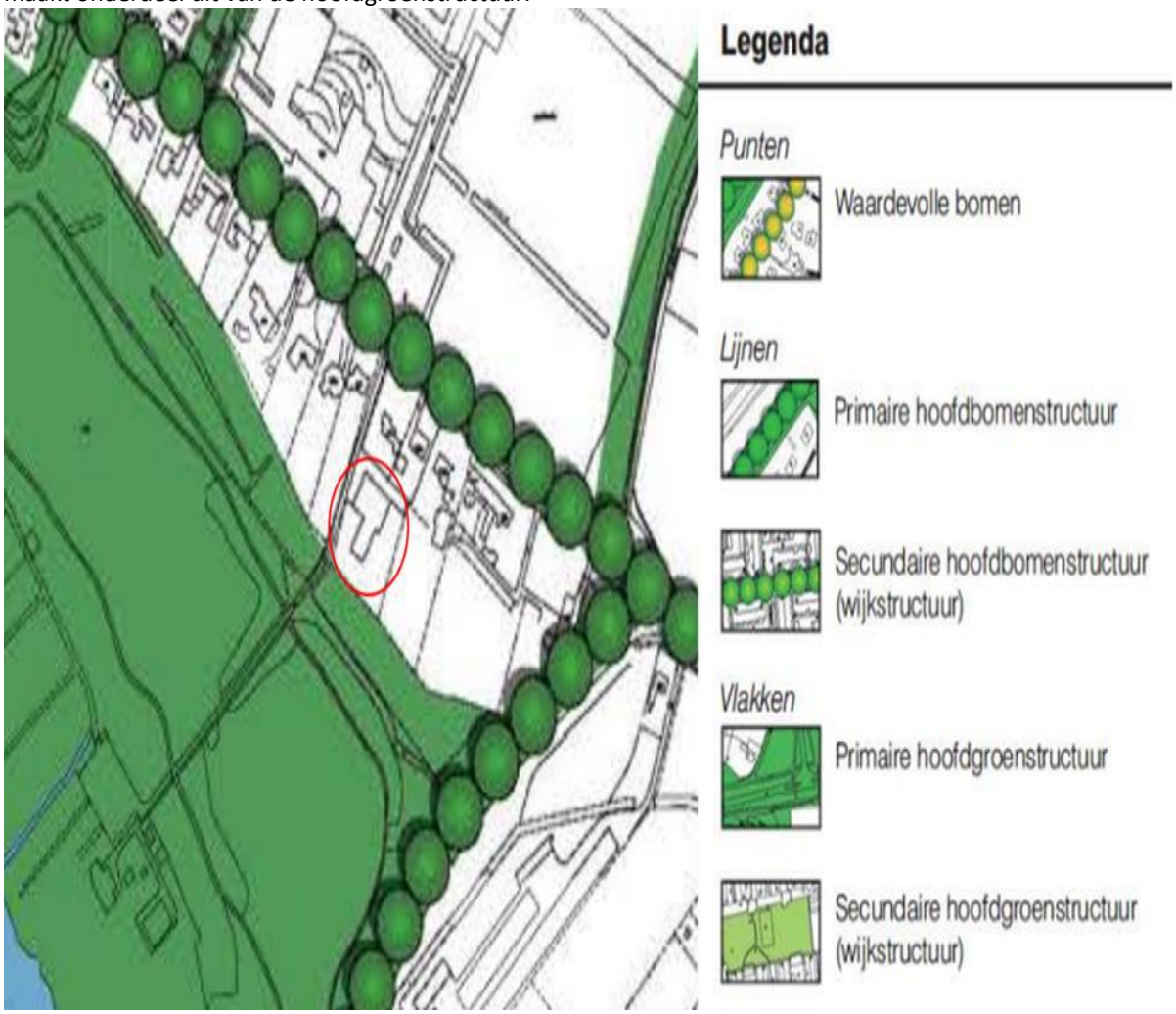

Uitsnede van de kaart 'Hoofdgroenstructuur', plangebied rood omcirkeld (bron: Groenstructuurplan Wijchen 2008-2017)

Voorliggend plan voorziet in bouwactiviteiten buiten de hoofdgroenstructuur en de activiteiten met betrekking tot de toekomstige woonfunctie van het plangebied leiden derhalve niet tot nadelige effecten op de groenstructuur. Waardevolle bomen in of nabij het plangebied zijn er niet.

De hoofdgroenstructuur blijft door voorliggend plan dan ook in stand.

Het initiatief is uitvoerbaar binnen het groenstructuurplan van de gemeente Wijchen.

Hoofdstuk 4 Uitvoerbaarheid

De uitvoerbaarheid van een bestemmingsplan moet als gevolg van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) aangetoond worden (artikel 3.1.6 van het Bro). Daaronder valt zowel de onderzoeksverplichting naar verschillende ruimtelijk relevante aspecten (geluid, bodem, etc.) als ook de economische uitvoerbaarheid van het plan.

4.1 Milieu

4.1.1 Bodem

Op grond van de Wet Bodembescherming (Wbb) moet aangetoond worden dat de kwaliteit van de bodem en het grondwater in het plangebied in overeenstemming zijn met het beoogde gebruik. De bodemkwaliteit kan namelijk van invloed zijn op de beoogde functie van het plangebied. Bij een functiewijziging zal in veel gevallen een specifiek bodemonderzoek moeten worden uitgevoerd.

Planspecifiek

Voorliggend plan zet de bestaande bedrijfsfunctie van het plangebied om naar een woonfunctie. De bestaande bedrijfswoning wordt daardoor een reguliere burgerwoning en tevens worden twee nieuwe woningen mogelijk gemaakt. Daarom is een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd. Het gehele rapport is als bijlage 1 toegevoegd. De belangrijkste conclusie van het onderzoek is dat er met betrekking tot de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem geen belemmeringen zijn voor de bestemmingsplanwijziging alsmede nieuwbouw op de onderzoekslocatie.

Het initiatief is uitvoerbaar met betrekking tot het aspect bodem.

4.1.2 Lucht

De mate van blootstelling aan luchtverontreiniging speelt een rol in het kader van een goede ruimtelijke ordening. Met betrekking tot 'luchtkwaliteit' zijn twee aspecten van belang. Ten eerste of de luchtkwaliteit ter plaatse de nieuwe functie toelaat (de gevoeligheid van de bestemming) en ten tweede wat de bijdrage is van het plan aan die luchtkwaliteit.

Luchtkwaliteit ter plaatse

In de Wet milieubeheer zijn normen opgenomen voor de concentraties van een aantal stoffen in de buitenlucht ter bescherming van de mens. De twee belangrijkste stoffen zijn PM_{10} (fijnstof) en NO_2 (stikstofdioxide). Voor beide stoffen bedraagt de grenswaarde 40 $\mu g/m^3$.

Bijdrage aan luchtkwaliteit

In de Wet milieubeheer zijn de belangrijkste bepalingen over luchtkwaliteitseisen opgenomen. De Wet maakt een onderscheid tussen 'kleine' en 'grote' projecten. Kleine projecten dragen 'niet in betekenende mate' (NIBM) bij aan verslechtering van de luchtkwaliteit. Een paar honderd grote projecten dragen juist wel 'in betekenende mate' bij aan de verslechtering van de luchtkwaliteit. Het gaat hierbij vooral om bedrijventerreinen en infrastructuur (wegen).

Wat het begrip 'in betekenende mate' precies inhoudt, staat in de algemene maatregel van bestuur "Niet in betekenende mate bijdragen" (Besluit NIBM). Op hoofdlijnen komt het erop neer dat 'grote' projecten die jaarlijks meer dan 3 procent bijdragen aan de jaargemiddelde norm voor fijn stof en stikstofdioxide (1,2 microgram per m^3) een 'betekenend' negatief effect hebben op de luchtkwaliteit. 'Kleine' projecten die minder dan 3 procent bijdragen, kunnen doorgaan zonder toetsing. Dat betekent bijvoorbeeld dat lokale overheden een toevoeging van minder dan 1.500 huizen niet hoeven te toetsen aan de normen voor luchtkwaliteit, omdat een dergelijk project per definitie niet boven de 3%-norm komt.

Planspecifiek

Luchtkwaliteit ter plaatse van het initiatief

Vanuit een goede ruimtelijke ordening is de huidige luchtkwaliteit ter plaatse getoetst met behulp van de NSL Monitoringstool (www.nsl-monitoring.nl). Door de metingen ter plaatse te toetsen aan de grenswaarden is gekeken of er sprake is van een goed woon- en leefklimaat. Uit metingen van het rekenpunt 225750 (aan de Oosterweg ter hoogte van plangebied) zijn de volgende concentraties naar voren gekomen:

	NO2 (stikstofdioxide)	PM10 (Fijn stof)
Gemeten totale concentratie jaargemiddelde 2015 (µg/m^3)	18,7 g/m^3	18,3 µg/m^3
Grenswaarde concentratie (µg/m3)	40 µg/m^3	40 µg/m^3

De gemeten concentraties stikstofdioxide en fijn stof liggen ruim onder de gestelde grenswaarden. Met betrekking tot de luchtkwaliteit zijn geen belemmeringen voor onderhavig initiatief.

Bijdrage initiatief

Voorliggend plan voorziet in een functiewijziging van bedrijf naar wonen. De verkeersaantrekkende werking van het plangebied zal door dit plan nagenoeg niet toenemen. Hoewel er twee woningen mogelijk worden gemaakt verdwijnen de verkeersbewegingen behorende bij het bestaande agrarische bedrijf. Ten aanzien van de bijdrage aan luchtkwaliteit is het initiatief daarmee van dusdanig geringe omvang ten opzichte van de genoemde grenswaarde (1.500 woningen). Het plan draagt niet in betekenende mate bij aan de verslechtering van de luchtkwaliteit. Een nadere toetsing ten aanzien van het aspect luchtkwaliteit kan daarom achterwege blijven.

Het initiatief is uitvoerbaar met betrekking tot het aspect luchtkwaliteit.

4.1.3 Geluid

De mate waarin het geluid het woonmilieu mag belasten, is geregeld in de Wet geluidhinder (Wgh). De kern van de wet is dat geluidsgevoelige objecten worden beschermd tegen geluidhinder uit de omgeving. In de Wgh worden de volgende objecten beschermd:

- woningen;
- geluidgevoelige gebouwen, zoals scholen, ziekenhuizen, verzorgings- en verpleeghuizen, psychiatrische instellingen en kinderdagverblijven;
- geluidsgevoelige terreinen (woonwagenstandplaatsen en bestemde ligplaatsen voor woonschepen).

Het beschermen van deze geluidsgevoelige objecten gebeurt aan de hand van vastgestelde zoneringen. Binnen deze zones bepaalt het bevoegd gezag de te hanteren grenswaarden. Er geldt een voorkeursgrenswaarde en een bovengrens (hoger mag niet). De Wgh gaat verder onder meer ook in op geluidwerende voorzieningen, geluidbelastingkaarten en actieplannen. De belangrijkste bronnen van geluidhinder die bij een ruimtelijke ontwikkeling aan de orde kunnen zijn betreffen: industrielawaai, wegverkeerslawaai en spoorweglawaai.

Planspecifiek
Voorliggend plan voorziet in het toevoegen van twee geluidgevoelige objecten. Het plangebied ligt binnen de geluidszone van de Meerdreef (50 km/u), die ten zuidwesten van de locatie ligt. Vanuit wegverkeerlawaai is daarom een akoestisch onderzoek uitgevoerd. Het gehele rapport is als bijlage 2 toegevoegd. Hierin is geconcludeerd dat er voor de woningen aan de voorkeursgrenswaarde zal worden voldaan. Vanuit wegverkeerlawaai zijn er geen belemmeringen voor de ontwikkeling.
In de omgeving van de locatie liggen geen spoorwegen en/of industrieterreinen. Spoorweglawaai en/of industrielawaai kunnen daarom op voorhand worden uitgesloten.

Het initiatief is uitvoerbaar met betrekking tot het aspect geluid.

4.1.4 Geur
De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) vormt het toetsingskader voor milieuvergunningen als het gaat om geurhinder van veehouderijen met landbouwhuisdieren. De Wgv maakt onderscheid in dieren met en dieren zonder een vastgestelde geuremissiefactor. Voor de eerste soort wordt de geurbelasting bij geurgevoelige objecten berekend, voor de tweede gelden minimumafstanden tot dergelijke objecten (ook wel bekend onder de term 'vaste afstandsdieren'). De Regeling geurhinder en veehouderij (Rgv) bepaald in bijlage 1 voor welke dieren geuremissies zijn vastgelegd. Als het (beoogde) veehouderijbedrijf niet in deze regeling wordt genoemd betreft het vaste afstandsdieren.

Planspecifiek
In de omgeving van het plangebied zijn geen veehouderijen gelegen. Effecten vanuit geur kunnen daarmee op voorhand worden uitgesloten.

Het initiatief is uitvoerbaar met betrekking tot het aspect geur.

4.1.5 Milieuzonering
Milieuzonering is het aanbrengen van een ruimtelijke scheiding tussen milieubelastende en milieugevoelige functies. Doel is om bij het opstellen van een ruimtelijk plan een goed en veilig leefklimaat te waarborgen, maar tegelijkertijd ook aan bedrijven voldoende milieuruimte te bieden voor het uitoefenen van hun activiteiten.

De mate waarin bedrijven invloed hebben op hun omgeving is afhankelijk van de aard van de bedrijvigheid en de afstand tot een gevoelige bestemming. Milieugevoelige bestemmingen zijn gebouwen en terreinen die naar hun aard bestemd zijn voor het verblijf van personen gedurende de dag of nacht of een gedeelte daarvan (bijvoorbeeld woningen). Daarnaast kunnen ook landelijke gebieden en/of andere landschappen belangrijk zijn bij een zonering tot andere, minder gevoelige, functies zoals bedrijven.

Milieuzonering heeft betrekking op aspecten met een ruimtelijke dimensie, zoals geluid, geur, gevaar en stof. De mate van belasting, en daarmee de gewenste aan te houden afstand, kan per aspect en per bedrijfstype en verschillen. In de publicatie 'Bedrijven en Milieuzonering' van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) is een lijst opgenomen met daarin de minimale richtafstanden tussen een gevoelige bestemming en bedrijven. Van deze richtafstanden kan worden afgeweken, mits wordt onderbouwd waarom de feitelijke milieuhinder als minder belastend wordt gezien.

Het belang van milieuzonering wordt steeds groter aangezien functiemenging steeds vaker voorkomt. Hierbij is het motto: 'scheiden waar het moet, mengen waar het kan'.

Planspecifiek
In de toekomstige situatie verdwijnt het agrarische bedrijf uit het plangebied. Daarnaast worden twee woningen binnen het plangebied toegevoegd. Daarmee is het van belang vanuit milieuzonering te kijken naar het wederzijds effect van de ontwikkeling en de functies in de omgeving.
Ten noorden van de locatie ligt, aan de andere kant van de Oosterweg, een terrein met meerdere maatschappelijke functies, waaronder een bibliotheek, sportvelden en een middelbare school. Binnen deze bestemming is het, op basis van de publicatie bedrijven en milieuzonering, mogelijk inrichtingen te vestigen met een maximale richtsafstand van 50 m. (geluid). Gelet op de afstand tussen het plangebied en de dichtstbijzijnde grens van de bestemming maatschappelijk (50 m.), kan hinder worden uitgesloten. Bovendien dienen de maatschappelijke instellingen al rekening te houden met naderbij gelegen woningen. Verder liggen er in de directe omgeving geen bedrijven die in de bedrijfsvoering kunnen worden belemmerd door de komst van de twee woningen.
Het bestaande agrarische bedrijf binnen het plangebied stopt. Daardoor is er tevens geen sprake meer van milieuhinder op omliggende gevoelige objecten. Dit plan heeft daarmee, vanuit milieuzonering, een positief effect op gevoelige objecten in de omgeving.

Op basis van voorgaande kan geconcludeerd worden dat er sprake zal zijn van een goed woon- en leefklimaat en dat dit plan omliggende bedrijven niet belemmerd in hun bedrijfsvoering.

Het initiatief is uitvoerbaar vanuit milieuzonering.

4.1.6 Externe veiligheid
Het beleid voor externe veiligheid is gericht op het beperken en beheersen van risico's voor de omgeving die ontstaan door opslag, productie, gebruik en vervoer van gevaarlijke stoffen. Hierbij gaat het om risicovolle inrichtingen, transportroutes voor het vervoer van gevaarlijke stoffen en buisleidingen.

De verplichting om in een ruimtelijk plan in te gaan op deze risico's komt voort uit het 'Besluit externe veiligheid inrichtingen' (Bevi), het 'Besluit externe veiligheid transportroutes' (Bevt) en het 'Besluit externe veiligheid buisleidingen' (Bevb). Daarnaast zijn in het Activiteitenbesluit milieubeheer en het Vuurwerkbesluit veiligheidsafstanden genoemd die moeten worden aangehouden rond stationaire risicobronnen, niet zijnde een Bevi-inrichting.
De wetgeving richt zich op het beschermen van kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten. Kwetsbaar zijn onder meer woningen, onderwijs- en gezondheidsinstellingen, en kinderopvang- en dagverblijven, en grote kantoorgebouwen (>1500 m²). Beperkt kwetsbaar zijn kleinere kantoren en winkels, horeca, parkeerterreinen en bedrijfsgebouwen waarin geen grote aantallen personen aanwezig zijn.

Binnen het beoordelingskader voor externe veiligheid staan twee kernbegrippen centraal: het plaatsgebonden risico (PR) van 10^{-6} per jaar en het groepsrisico (GR). Het plaatsgebonden risicobeleid bestaat uit harde afstandscontouren tussen risicobron en (beperkt) kwetsbaar object. Het wordt uitgedrukt in een contour van 10^{-6} per jaar (de kans dat per jaar 1 persoon overlijdt door een ongeluk met een gevaarlijke stof mag niet groter zijn dan 1 op een miljoen). Het groepsrisico legt een relatie tussen de kans op een ramp en het aantal mogelijke slachtoffers. Bij de berekening van het groepsrisico spelen mee de aard en hoeveelheid van de gevaarlijke stoffen en het aantal potentiële slachtoffers.

Voor de beoordeling van een ruimtelijk plan moet worden vastgesteld of het plangebied is gelegen binnen de PR en/of de invloedsgebieden van het GR. Binnen de 10^{-6}-contour is het realiseren van kwetsbare objecten niet toegestaan.

Planspecifiek

Voorliggend plan voorziet in het toevoegen van twee kwetsbare objecten. Het is daarom van belang te kijken naar de mogelijke effecten vanuit externe veiligheid. Via de website risicokaart.nl kan voor de locatie worden vastgesteld of er in de directe omgeving inrichtingen, buisleidingen en / of belangrijke transportroutes aanwezig zijn die in het kader van de externe veiligheid van belang zijn. Bijgevoegd een screenshot van die website.

Uitsnede risicokaart, waarbij de ligging van het plangebied is aangegeven met de gele stip (bron: risicokaart.nl)

Op voorgaande afbeelding is te zien dat de sportvelden ten noordoosten van de locatie zijn aangemerkt als risicovolle inrichting. Dit komt door de aanwezigheid van een bovengrondse tankopslag van propaan of een ander vergelijkbaar vloeibaar gas. Het betreft een tank met een inhoud van 5 m³. Het betreft geen BEVI inrichting. Er geldt een veiligheidsafstand van 15 m. Gelet op de afstand tussen de tank en het plangebied (130 m) vormt de tank geen veiligheidsrisico voor de toekomstige woningen binnen het plangebied. Verder ligt het plangebied binnen een 1.500 m zone (toxisch scenario) behorende bij het vervoer van gevaarlijke stoffen over spoor. Conform de gemeentelijke beleidsvisie Externe veiligheid is zone 3 van toepassing, met een standaard verantwoording a:

Verantwoording groepsrisico bij standaardverantwoording a

Inleiding
Het plangebied en de geprojecteerde ontwikkeling bevindt zich op grote afstand van de risicobron. Om deze reden wordt conform de Beleidsvisie externe veiligheid een standaardverantwoording toegepast.

Ontwikkeling groepsrisico
Vanwege de grote afstand tot de risicobron zal een toename van personendichtheden niet significant doorwerken in de rekenkundige hoogte van het groepsrisico. De beschouwing van het groepsrisico en de verantwoording daarvan is om deze reden volledig kwalitatief uitgevoerd.

Mogelijkheden tot beperking van het groepsrisico
De mogelijkheid tot beperking van het groepsrisico door het beïnvloeden van de personendichtheid is op deze grote afstand tot de risicobron geen item. Zoals gesteld heeft op deze afstand een toe- of afname van personendichtheid geen invloed op het groepsrisico. Daarnaast is de kans te overlijden als gevolg van een incident met gevaarlijke stoffen is in deze gebieden vele malen kleiner dan 1/1.000.000. Veiligheidsmaatregelen aan de bron zijn daarom niet realistisch.

De bestrijdbaarheid van de omvang van een ramp of zwaar ongeval
Ook het bestrijdbaarheid vraagstuk speelt op deze afstand van de risicobron niet. Bestrijding vindt plaats bij de bron.

Mogelijkheden tot zelfredzaamheid

In geval van een calamiteit moeten personen kunnen schuilen. De mate waarin deze bouwwerken afsluitbaar zijn tegen de indringing van toxisch gas en de tijdsduur dat deze bouwwerken worden blootgesteld zijn hierbij parameters.

Nieuwe bouwwerken zijn goed geïsoleerd, waardoor ze een goede bescherming bieden tegen het binnendringen van het toxisch gas. Belangrijk is wel dat luchtbehandelingsinstallaties met één druk op de knop uit te schakelen zijn. Dit is echter niet af te dwingen in deze ruimtelijke procedure. Daarnaast dient in geval van een calamiteit tijdig gewaarschuwd te worden. Dit gebeurt door het in werking stellen van NL-Alert en het Waarschuwing en Alarmering Systeem (WAS) als onderdeel van de algemene Rampenbestrijding. Het grondgebied van de gemeente Wijchen valt grotendeels binnen de dekking van de sirenepalen.

Deze verantwoording dient gelezen te worden in combinatie met de Beleidsvisie externe veiligheid Wijchen en de daarin gemaakte keuzes.

Verder liggen er in de omgeving, binnen een straal van 700 m, geen andere risicovolle inrichtingen, buisleidingen en/of transportroutes.

Het initiatief is uitvoerbaar vanuit externe veiligheid.

4.2 Water

Wettelijk kader
Op basis van de wet op de ruimtelijke ordening (Wro) en besluit ruimtelijke ordening (Bro) is de watertoets verplicht bij o.a. bestemmingsplannen, inpassingsplannen, projectbesluiten en omgevingsvergunningen afwijking bestemmingsplan. Voor overige plannen, zoals een structuurvisie, dient een watertoets te worden uitgevoerd op basis van het Nationaal bestuursaccoord water. Het Bro regelt de verplichte waterparagraaf in de plantoelichting (art 3.1.6 Bro) en het vooroverleg met de waterbeheerder (art 3.1.1 Bro).

Watertoets
De watertoets is bedoeld om ruimtelijke plannen en besluiten meer waterbestendig te maken, doordat waterbelangen vroegtijdig en expliciet worden meegewogen. In een ruimtelijk plan moet voldoende rekening zijn gehouden met water en watervoorzieningen. Het beoogde ruimtegebruik mag immers geen negatieve gevolgen hebben voor de waterhuishoudkundige situatie en vice versa. Dit moet zijn onderzocht en onderbouwd in de waterparagraaf van bestemmingsplan of ruimtelijke onderbouwing. Overigens betreft de watertoets niet alleen het belang van de waterbeheerder, maar ook het gemeentelijk waterbelang.

Waterparagraaf

De waterparagraaf beschrijft de wijze waarop rekening is gehouden met de gevolgen van het ruimtelijk plan voor de waterhuishouding. Indien aan de orde is tevens het advies van het waterschap (of resultaat van de digitale watertoets) in de waterparagraaf verwerkt. Onderdelen van de waterparagraaf zijn: beschrijving beleidsuitgangspunten, waterhuishoudkundige situatie (oude en nieuwe situatie), motivering van meest geschikte oplossingen en ruimtelijke consequenties daarvan.

1. Huidig watersysteem

Geomorfologie en grondwatersysteem

Het plangebied ligt aan de rand van de bebouwde komen van Wijchen, op een hoogte van 8,1 m +NAP.

Oppervlakte- en afvalwatersysteem

Binnen of in de directe omgeving van het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig. Volgens de Legger Wateren is direct langs het plangebied oppervlaktewater aanwezig (C-watergang). Deze is met de realisatie van de geluidswal gewijzigd in een drain met afvoer richting oppervlaktewater. Het plan heeft geen invloed op deze drain en de drain zorgt niet voor belemmeringen voor het plan. Het afvalwater van de woning en het bedrijf is aangesloten op de riolering.

Ecosysteem

Het plangebied ligt niet binnen een beschermd natuurgebied of natte natuur.

2. Gemeentelijk waterbeleid en waterbeheer

Waterbeleid

In de Strategische waternota van de gemeente Wijchen zijn de thema's en uitgangspunten voor duurzaam waterbeheer omschreven. Deze zijn ook onder punt 3 samengevat. In het kader van de watertoets moet een vertaalslag worden gemaakt naar de concrete plansituatie.

Tevens beschikt de gemeente over een Gemeentelijk rioleringsplan GRP, waarin de gemeente invulling geeft aan haar zorgplicht voor rioolwater, hemelwater en grondwater. Het gemeentelijk waterbeleid is met name gericht op het voorkomen, beperken of tot een aanvaardbaar risico terugbrengen van wateroverlast en schade aan milieu en volksgezondheid.

Zorgplichten

De gemeente heeft een zorgplicht voor de inzameling en transport van stedelijk afvalwater dat binnen de gemeente vrijkomt (zie Wmb art 10.33 en Waterwet art 3.4). Hemelwater dient door perceeleigenaren op eigen terrein te worden verwerkt, tenzij dit redelijkerwijs niet kan worden gevergd. In dat geval treedt de gemeentelijke zorgplicht voor inzameling en verwerking van overtollig hemelwater in werking (Waterwet art 3.5).

Wat betreft grondwater heeft de gemeente een zorgplicht bij het treffen van maatregelen in openbaar gebied om structurele gevolgen van grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming te voorkomen danwel beperken, tenzij dit niet doelmatig is of een verantwoordelijkheid van provincie of waterschap (Waterwet art 3.6).

Waterschap

De gemeente Wijchen valt binnen het beheersgebied van Waterschap Rivierenland. Het Waterschap geeft in het kader van de Waterwet een vergunning af voor lozing van afvalwater op oppervlaktewater (Waterwet art 6.2) en in het kader van de Keur een ontheffing voor ingrepen in/nabij watergangen en waterkeringen. Daarnaast verzorgt de waterbeheerder het onderhoud van A-watergangen.

3. Beleidsuitgangspunten en consequenties voor het ruimtelijk plan

3.1 Wateroverlast en volksgezondheid

Beleidsuitgangspunten

Inrichting en beheer van het waterhuishoudkundig systeem op de locatie dient te zijn gericht op het voorkomen van wateroverlast voor wegen en bebouwing en voorkomen van schade aan volksgezondheid door bijvoorbeeld vochtige kruipruimten, stilstaand water en onveilige oevers.

Gevolgen voor het plan

Ten opzichte van de bestaande situatie neemt het verhard oppervlak binnen het plangebied met maximaal 200 m² toe. Rondom de levensloopbestendige woningen liggen tuinen waardoor regenwater binnen het plangebied beter opgevangen kan worden dan in de bestaande situatie het geval is. Daarmee wordt de kans op wateroverlast kleiner.

3.2 Afkoppeling en waterberging

Beleidsuitgangspunten

De gemeente streeft naar het vasthouden van gebiedseigen water door benutting van de natuurlijke bergingscapaciteit van bodem en oppervlaktewater. Transport van schoon hemelwater via de riolering moet worden vermeden.

Hemelwater wordt zoveel mogelijk afgekoppeld van het rioleringsstelsel met de voorkeursvolgorde: 1. Benutting, 2. Bodeminfiltratie, 3. Vertraagde afvoer naar en berging in oppervlaktewater, 4. Afvoeren via rioolstelsel. Uitgangspunt bij nieuwbouw is aanleg van gescheiden HWA- en DWA-afvoer (hemelwater- en droogweerafvoer).

Hemelwater moet op eigen terrein verwerkt worden. Wanneer hemelwaterberging niet op eigen perceel kan plaatsvinden en direct of indirect op het oppervlaktewater wordt geloosd, dan is het plan compensatieplichtig op grond van het waterschapsbeleid. De compensatieplicht houdt in dat de toename van verharding in het ruimtelijk plan moet worden gecompenseerd door aanleg van extra waterberging. Dit met een eenmalige uitzondering van 500 m² (stedelijk gebied) en 1.500 m² (landelijk gebied) voor particulieren en kleine bedrijven.

In alle gevallen moet het adequaat functioneren van de infiltratie- of bergingsvoorziening voor hemelwater zijn gewaarborgd.

Gevolgen voor het plan

Zoals reeds beargumenteerd neemt het verhard oppervlak door voorliggend plan beperkt toe (200 m²). Daarmee blijft de toename onder de grens van 500 m² die het waterschap stelt. Al het hemelwater moet op eigen terrein worden verwerkt. In bijlage 3 is het toekomstig verhard oppervlak en de daarvoor te realiseren waterberging bepaald. Als gevolg van een toekomstig verhard oppervlak van 1.306 m² is de benodigde waterberging (1.306 x 0,015 =) 19,6 m³. Daarvoor worden op elk van de toekomstige woonpercelen maatregelen getroffen. Infiltratiekratten zorgen ervoor dat hemelwater niet op de riolering of naar buurpercelen wordt afgevoerd, maar op eigen terrein wordt geïnfiltreerd. De GHG is ter plaatse circa 6,5 m boven NAP, waardoor het grondwater zich bevindt op 1,5 m -mv. De bodem betreft een hoge bruine enkeerdgrond, die volgens de Stichting voor Bodemkartering voornamelijk is opgebouwd uit grof zand, wat zorgt voor een goede doorlatendheid van de bodem. De combinatie van de grondwaterstand en de goede doorlatendheid van de bodem zorgen ervoor dat het water vrij snel kan infiltreren. De woningen worden evenals de omliggende woningen verhoogd gerealiseerd ten opzichte van de weg (in dit geval 30 cm boven De Steenoven), zodat hemelwater niet in de woningen of omliggende woningen stroomt. Het hemelwater wordt niet op het riool aangesloten. Er is op eigen terrein voldoende ruimte om infiltratievoorzieningen te realiseren en de omstandigheden (bodemdoorlatendheid, grondwaterstand, hoogte peil woning) voor infiltratie op het eigen perceel zijn gunstig. In de regels is een voorwaardelijke verplichting opgenomen, waarmee is geborgd dat het hemelwater op eigen terrein wordt verwerkt conform het gemeentelijke beleid. De exacte maatregelen worden geconcretiseerd bij de aanvraag van de omgevingsvergunning voor het bouwen.

3.3 Waterkwaliteit

Beleidsuitgangspunten

De gemeente streeft naar een goede waterkwaliteit, die voldoet aan gestelde eisen. Van belang is dat zo min mogelijk vervuilende stoffen worden toegevoegd aan grond- en oppervlaktewatersysteem. Alleen schoon hemelwater wordt direct afgevoerd naar bodem of oppervlaktewater.
Verontreiniging van hemelwater afkomstig van daken wordt primair voorkomen door toepassing van niet-uitlogende materialen, zoals omschreven in de Dubo-bepalingen, maar ook door beperking van de toepassing van lood, koper, zink en zacht pvc.
Verontreinigd hemelwater afkomstig van daken en andere verharde oppervlakken wordt alleen afgevoerd via een zuiverende voorziening, zoals een bodempassage. Afvalwater wordt op doelmatige wijze afgevoerd via de riolering.

Gevolgen voor het plan

Afvalwater wordt in de toekomstige situatie aangesloten op de bestaande openbare riolering. Onder de Steenoven loopt een hoofdtransportriool. Het afvalwater afkomstig van de twee nieuwe woningen wordt op dit riool geloost. Daarmee heeft voorliggend plan geen negatief effect op de waterkwaliteit.

3.4 Natte natuurwaarden

Beleidsuitgangspunten

De gemeente streeft naar behoud van natuurwaarden en biodiversiteit. Natuurlijke grondwaterstanden worden behouden; de (natte) natuurwaarden sluiten hierop aan. Bouwplan en toekomstige beheer van de planlocatie geven geen verstoring van de vereiste (grond)waterkwaliteit en -kwantiteit.
Bij aanleg van open water moet worden gestreefd naar aanleg van natuurvriendelijke (en veilige) oevers. Het beheer mag geen verstoring geven van waterkwaliteit en biodiversiteit.

Gevolgen voor het plan

Het plangebied ligt niet binnen een beschermingszone voor natte natuur.

3.5 Drinkwaterbesparing

Beleidsuitgangspunten

Drinkwaterverspilling dient te worden voorkomen. Gebruik van hoogwaardig drinkwater dient zoveel mogelijk te worden beperkt tot hoogwaardige toepassingen. Zo mogelijk wordt hemelwater gebruikt voor laagwaardige toepassingen.

Gevolgen voor het plan

Zoals reeds onder punt 3.2 gemotiveerd worden enkele maatregelen getroffen binnen het plangebied met betrekking tot het opvangen van regenwater. Het bewateren van de tuin bijvoorbeeld kan door het opslagsysteem, prima door regenwater besproeid worden. Dit leidt tot een besparing van drinkwater.

3.6 Beleving van water

Beleidsuitgangspunten

De gemeente streeft naar versterking van de belevingswaarde van water. Cultuurhistorisch waardevolle watergebonden elementen zijn herkenbaar in het landschap aanwezig. Water en watergebonden elementen worden zo mogelijk gevisualiseerd.

Gevolgen voor het plan

In de directe omgeving van het plangebied zijn geen watergangen of andere vormen van oppervlaktewater aanwezig. Met betrekking tot het thema 'beleving van water' is er daarom geen relatie met voorliggend initiatief.

3.7 Ontwateringsdiepte

Beleidsuitgangspunten

De ontwateringsdiepte heeft betrekking op de hoogte van de grondwaterstand ten opzichte van het aanleg peil van een nieuwe ontwikkeling. Als de gemiddelde hoogste grondwaterstand (GHG) hoger ligt dan 1,0 m onder vloerpeil, 0,70 m onder straatpeil of 0,50 onder groen, dan is er onvoldoende ontwateringsdiepte en mag alleen een woonfunctie worden bestemd als het terrein voldoende wordt opgehoogd.

Gevolgen voor het plan

De GHG is ter plaatse circa 6,5 m boven NAP, waardoor het grondwater zich bevindt op 1,5 m -mv. Het vloerpeil van de begane grond komt daarmee op meer dan de minimale 1 meter boven de GHG te liggen, waarmee er voldoende ontwateringsdiepte is.

4. Overwegingen en conclusie

Overwegingen

Aangezien het plan het omzetten van de bestaande bedrijfswoning naar een burgerwoning betreft en er maatregelen door de initiatiefnemer worden genomen in het kader van het opslaan van overtollig hemelwater, zorgt het plan voor een positief effect op het aspect water.

Conclusie

Het plan is uitvoerbaar op het gebied van water.

5. Overleg met waterbeheerder

Advies waterbeheerder

Voor alle ruimtelijke plannen geldt dat een digitale watertoets moet worden uitgevoerd door de initiatiefnemer(www.digitalewatertoets.nl). Dit resulteert in een wateradvies van het waterschap. Wanneer sprake is van een relevant waterschapsbelang, moet het wateradvies worden uitgewerkt in de waterparagraaf. In sommige gevallen is een nader overleg met de waterbeheerder noodzakelijk. Initiatieven in het buitendijkse gebied moeten worden afgestemd met Rijkswaterstaat. Ook het advies van deze waterbeheerder moet, voor zover aan de orde, in de waterparagraaf worden meegenomen.

Gevolgen voor het plan

Het waterschap Rivierenland is middels het uitvoeren van de watertoets op de hoogte gebracht van voorliggende ontwikkeling. De uitkomst van de toets is toegevoegd als bijlage 4. Het waterschap heeft uitgangspunten en randvoorwarden aangegeven bij de beoordeling van het plan. Gelet op de ligging van de locatie, het ontbreken van beschermde watergangen in de omgeving en de toekomstige maatregelen om overtollig hemelwater op te vangen, zijn er op voorhand vanuit het aspect water geen belemmeringen. Middels vooroverleg zal het waterschap een definitief oordeel geven over voorliggend initiatief.

4.3 Ecologie

Bij ruimtelijke ingrepen dient rekening te worden gehouden met de natuurwaarden ter plaatse. Per 01-01-2017 zijn de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora en faunawet en de Boswet opgegaan in de nieuwe Wet natuurbescherming. De Wet natuurbescherming beschermt natuurgebieden, inheemse soorten en het bosopstanden in Nederland.

Gebiedsbescherming
In de Wet natuurbescherming worden de zogenoemde Natura 2000-gebieden beschermd. Natura 2000 is de overkoepelende naam voor gebieden die worden beschermd vanuit de Vogel- en Habitatrichtlijn. Volgens deze Europese richtlijnen moeten lidstaten specifieke diersoorten en hun natuurlijke leefomgeving (habitat) beschermen om de biodiversiteit te behouden. Natura 2000-gebieden kennen een zogenaamde 'externe werking'. Dit betekent dat ontwikkelingen die buiten de begrenzing van de Natura 2000-gebieden gelegen zijn, ook getoetst moeten worden of er significant negatieve effecten optreden op het betreffende gebied.

Soortenbescherming
Een hoofdstuk in de Wet natuurbescherming regelt de bescherming van de in het wild voorkomende inheemse planten en dieren: de soortenbescherming. De wet richt zich vooral op het in stand houden van populaties van soorten die bescherming behoeven. In de wet zijn algemene en specifieke verboden vastgelegd ten aanzien van beschermde dier- en plantensoorten. Bekeken moet worden in hoeverre ruimtelijke plannen negatieve gevolgen hebben op beschermde dier- en plantensoorten en of er compenserende of mitigerende maatregelen genomen moeten worden. De wet geeft de mogelijkheid aan provincies om voor een bepaald aantal soorten via een verordening een algemene vrijstelling op bepaalde verbodsbepalingen te geven. Daarnaast geldt voor iedereen in Nederland altijd, dus ook los van het voorliggende beoogde ruimtelijke project, dat de zorgplicht nageleefd moet worden bij het verrichten van werkzaamheden. Voor menige soort geldt dat indien deze zorgplicht nagekomen wordt een bepaald beoogd project uitvoerbaar is.

Planspecifiek
Om te kunnen beoordelen wat het effect van de ontwikkeling is op de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten, is een quickscan flora en fauna uitgevoerd. Het gehele rapport is als bijlage 5 toegevoegd. De belangrijke conclusies van het onderzoek zijn:

Gebiedsbescherming
De planlocatie valt niet binnen een Natura 2000-gebied of het Natuurnetwerk Nederland. De geplande werkzaamheden als gevolg van voorliggend initiatief leiden niet tot aantasting van beschermde natuurwaarden en/of beschermde gebieden.

Soortenbescherming
De werkzaamheden leiden niet tot aantasting van beschermde soorten. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met de (mogelijke) aanwezigheid van foeragerende vleermuizen en algemene broedvogels. Voor deze soorten dienen eventueel maatregelen te worden getroffen om effecten te voorkomen. Deze maatregelen zijn opgenomen in het onderzoeksrapport.

De uitvoerbaarheid van het initiatief voor ecologie is hiermee aangetoond.

4.4 Verkeer

Onderdeel van goede ruimtelijke ordening is het effect van een beoogd nieuw project op de verkeersstructuur. De verkeersaantrekkende werking neemt door dit plan niet noemenswaardig toe. Hoewel er twee nieuwe woningen worden toegevoegd aan het plangebied, verdwijnen de verkeersbewegingen van het bestaande agrarische bedrijf.
Parkeren vindt voor alle drie de woningen plaats op eigen terrein. Daar is voldoende ruimte aanwezig om te voldoen aan de gemeentelijke norm van 2 parkeerplaatsen per woning zoals dat als voorwaarde is opgenomen in het 'Parkeerbeleidsplan gemeente Wijchen'.
De drie woningen uit het plangebied worden ontsloten op De Steenoven, een weg die veel wordt gebruikt door fietsers. De drie woningen liggen dusdanig ver van de weg af dat, als een auto vanaf het plangebied de weg wil betreden, er voldoende zicht is om de verkeerssituatie te overzien. De ontsluiting van het plangebied op deze weg zorgt daarmee niet voor een onveilige verkeersituatie.

4.5 Cultuurhistorie en archeologie

In elk bestemmingsplan moet een beschrijving worden opgenomen van de wijze waarop met de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden wordt omgegaan. Denk aan aanwezige monumenten, historische gebieden, kenmerkende (straat)beelden en landschapselementen. Bij het maken van plannen kan ook (weer) rekening gehouden worden met al deze elementen die er vroeger wel waren maar nu niet meer. Een bijzonder onderdeel van cultuurhistorie is archeologie.

Cultuurhistorie
Het belang van cultuurhistorie is wettelijk vastgelegd in het Besluit ruimtelijke ordening. Het Besluit geeft aan dat “een beschrijving van de wijze waarop met de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden en in de grond aanwezige of te verwachten monumenten rekening is gehouden” in het bestemmingsplan opgenomen moet worden. Het voornaamste doel hiervan is om het cultuurhistorische karakter van Nederland op gebiedsniveau te behouden en te versterken.

Archeologie
De bescherming van archeologische waarden bij ruimtelijke ontwikkelingen is geregeld in de Erfgoedwet. De essentie van de wettelijke bescherming is dat archeologische resten zoveel mogelijk in de bodem bewaard blijven. Bij ruimtelijke plannen geldt de verplichting om rekening te houden met bekende en te verwachten archeologische waarden. Indien ingrepen gepaard gaan met een verstoring van de bodem, kan het nodig zijn om nader onderzoek te doen, zodat - waar nodig - de archeologische waarden veiliggesteld kunnen worden en/of het plan aangepast kan worden. De verantwoordelijkheid voor archeologische waarden ligt bij de gemeente.
Op basis van artikel 5.10 van de Erfgoedwet zijn mogelijke (toevals)vondsten bij het verrichten van werkzaamheden in de bodem altijd beschermd. Er geldt een meldingsplicht bij het vinden van (mogelijke) waardevolle zaken.

Planspecifiek
Cultuurhistorie
De gemeente Wijchen heeft in 2017 een 'Parapluplan Cultuurhistorie Wijchen' vastgesteld met als doel om via beleid en regels waardevolle gebouwen en gebieden binnen de gemeente te beschermen. De gemeente vindt het daarbij van belang dat, bijvoorbeeld bij functiewijziging, de historische- en beeldwaarde van gebieden of panden niet worden aangetast.
Het plangebied ligt binnen een cultuurhistorisch waardevol gebied. Binnen het plangebied zelf zijn er echter geen waardevolle cultuurhistorische objecten aanwezig. Het plan heeft geen negatief effect vanuit cultuurhistorie.

Archeologie
Het gehele plangebied ligt binnen de dubbelbestemming 'Archeologisch waardevol gebied'. Omdat de exacte positie en omvang van de nieuwe woningen nog niet definitief is, wordt het aspect archeologie nader onderzocht bij de aanvraag van de omgevingsvergunning voor het bouwen. De bestaande archeologische bestemming blijft voor het plangebied behouden. Zo blijven de mogelijke archeologische waarden in de grond ook voor de toekomst beschermd.

Het initiatief is uitvoerbaar vanuit cultuurhistorie en archeologie.

4.6 Economische uitvoerbaarheid

Bij de voorbereiding van een bestemmingsplan dient, op grond van artikel 3.1.6 lid 1, sub f van het Bro, onderzoek plaats te vinden naar de (economische) uitvoerbaarheid van het plan. In principe dient bij vaststelling van een ruimtelijk besluit tevens een exploitatieplan vastgesteld te worden om verhaal van plankosten zeker te stellen. Op basis van 'afdeling 6.4 grondexploitatie', artikel 6.12, lid 2 van de Wro kan de gemeenteraad bij het besluit tot vaststelling van het bestemmingsplan echter besluiten geen exploitatieplan vast te stellen indien:

- het verhaal van kosten van de grondexploitatie over de in het plan of besluit begrepen gronden anderszins verzekerd is;
- het bepalen van een tijdvak of fasering als bedoeld in artikel 6.13, eerste lid, onder c, 4°, onderscheidenlijk 5°, niet noodzakelijk is;
- het stellen van eisen, regels, of een uitwerking van regels als bedoeld in artikel 6.13, tweede lid, onderscheidenlijk b, c of d, niet noodzakelijk is.

Planspecifiek
De ontwikkelingskosten komen geheel voor rekening van de initiatiefnemer. Hiertoe zal de gemeente voorafgaand aan de planologische procedure met de initiatiefnemer een exploitatieovereenkomst afsluiten. Voor de realisatie van het plan hoeft de gemeente geen investering te doen. De kosten die door de gemeente gemaakt worden voor het voeren van de planologische procedure zijn verrekend in de leges. Eventuele extra gemeentelijke kosten worden gedekt door de exploitatieovereenkomst.
Tevens zal een overeenkomst betreffende planschade worden afgesloten. Deze kosten komen eveneens geheel voor rekening van de initiatiefnemer. Op basis van het bovenstaande kan geconcludeerd kan worden dat het plan economisch uitvoerbaar is.

Hoofdstuk 5 Juridische planbeschrijving

5.1 Algemeen

Het bestemmingsplan is opgezet volgens de in de Wet ruimtelijke ordening opgenomen standaardvorm van de Standaard Vergelijkbare Bestemmingplannen 2012 (SVBP 2012).
Het bestemmingsplan bestaat uit een verbeelding, planregels en een toelichting. De verbeelding en de planregels vormen samen het juridisch bindende gedeelte van het bestemmingsplan. Beide planonderdelen dienen in onderlinge samenhang te worden bezien en toegepast. Op de verbeelding zijn de bestemmingen aangewezen. Aan deze bestemmingen zijn bouwregels en regels betreffende het gebruik gekoppeld.
De toelichting heeft geen rechtskracht, maar is wel een belangrijk onderdeel van het plan. De toelichting geeft een weergave van de beweegredenen, de onderzoeksresultaten en de beleidsuitgangspunten die aan dit plan ten grondslag liggen. De toelichting is van wezenlijk belang voor een juiste interpretatie en toepassing. Daarnaast maken ook eventuele bijlagen onlosmakelijk onderdeel uit van het bestemmingsplan.

Verbeelding
De verbeelding is een digitale kaart, waarop bestemmingen en aanduidingen zijn weergegeven. Aanduidingen worden gebruikt om bepaalde zaken specifieker te regelen, bijvoorbeeld in de vorm van gebiedsaanduidingen, bouwaanduidingen, bouwvlakken, functieaanduidingen etc.
Voor de analoge verbeelding is gebruik gemaakt van een digitale ondergrond (Grootschalige Basiskaart en/of kadastrale kaart). Daar waar een verschil is tussen de digitale en de analoge verbeelding, is de digitale versie leidend.

Regels
De planregels zijn standaard onderverdeeld in vier hoofdstukken.
- Hoofdstuk I : Inleidende regels, deze bevatten de begrippen en wijze van meten;
- Hoofdstuk II: Bestemmingsregels, dit zijn de verschillende bestemmingen op alfabetische volgorde. De regels bevatten een bestemmingsomschrijving en regels voor het bouwen en het gebruik.
- Hoofdstuk III: Algemene regels, dit zijn regels die gelden voor alle bestemmingen. Dit zijn onder meer (mogelijke) flexibiliteitsbepalingen in de vorm van wijzigings- en afwijkingsbevoegdheden.
- Hoofdstuk IV: Overgangs- en slotbepalingen.

5.2 Wijze van bestemmen

Voorliggend bestemmingsplan bevat de volgende bestemmingen:
- Enkelbestemming 'Wonen' voor nagenoeg het gehele plangebied. Binnen deze bestemming zijn twee bouwvlakken opgenomen. Het bouwvlak rondom de bestaande woning is in de richting van de Oosterweg iets verruimd ten opzichte van de bestaande situatie. Doel hiervan is de mogelijkheid te creëren om bij eventuele herbouw in de toekomst, de voorgevel in lijn met de naastgelegen oostelijke woningen te bouwen. Binnen dit bouwvlak geldt de aanduiding 'vrijstaand'. Voor de twee levensloopbestendige woningen is één gezamenlijk bouwvlak opgenomen met de aanduiding 'vrijstaand'. Het maximum aantal wooneenheden en de maximum goot- en bouwhoogte is met aanduidingen bepaald binnen de bouwvlakken. Via de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - nieuwbouw toegestaan' is geregeld dat de twee toekomstige nieuwe hoofdgebouwen een maximaal oppervlak van 200 m² per hoofdgebouw krijgen en dat de afstand van de hoofdgebouwen tot de zijdelingse perceelsgrens aan één zijde minimaal 3 meter moet bedragen. Om het bijgebouw mogelijk te maken dat voorzien is achter de noordelijke seniorenwoning is de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - 1' opgenomen. In de regels onder wonen is een voorwaardelijke verplichting opgenomen met betrekking tot het aantal aan te leggen parkeerplaatsen per woning.

- Dubbelbestemming 'Leiding - Riool', ter plaatse van de bebouwingsvrije zone van het hoofdtransportriool. Ter plaatse van deze gronden geldt een bouwverbod voor alle gebouwen en bouwwerken die niet ten dienste staan van de rioolleiding.
- Dubbelbestemming 'Waarde - Cultuurhistorisch waardevol gebied', ter behoud, beheer en versterking van de cultuurhistorische waarden.
- Dubbelbestemming 'Waarde - Archeologisch waardevol gebied', ter bescherming van de vastgestelde en verwachte waarden.

Met dit hoofdstuk is voldaan aan artikel 3.1.3 van het Bro.

Hoofdstuk 6 Procedure

6.1 Algemeen

Bij de voorbereiding van een (voor)ontwerp bestemmingsplan dient overleg te worden gevoerd als bedoeld in artikel 3.1.1 Bro. Dit is het vooroverleg, waarin het conceptplan wordt voorgelegd aan het waterschap en aan die diensten van provincie en Rijk die betrokken zijn bij de zorg voor de ruimtelijke ordening of belast zijn met de behartiging van belangen welke in het plan in het geding zijn. Voor wat kleinere plannen kan, in overleg, afgezien worden van dit overleg.
Op basis van artikel 3.1.6 Bro dient verslag te worden gedaan van de wijze waarop burgers en maatschappelijke organisaties bij de voorbereiding van het bestemmingsplan zijn betrokken. Dit is de inspraak. Van (formele) inspraak kan, zeker bij wat kleinere plannen, worden afgezien. De gemeentelijke inspraakverordening is daarbij ook van belang.
Een ontwerpbestemmingsplan dient conform afdeling 3.4 Awb gedurende 6 weken ter inzage gelegd te worden. Hierbij is er de mogelijkheid voor een ieder om zienswijzen in te dienen op het plan. Na vaststelling door de Raad wordt het vaststellingsbesluit bekend gemaakt. Het bestemmingsplan ligt na bekendmaking 6 weken ter inzage. Gedurende deze termijn is er de mogelijkheid voor belanghebbenden beroep in te dienen bij de Afdeling bestuursrechtspraak Raad van State. Het bestemmingsplan treedt vervolgens daags na afloop van de tervisielegging in werking als er geen beroep is ingesteld.

6.2 Verslag vooroverleg ex artikel 3.1.1 Bro

Gezien de aard en omvang van de ontwikkeling is het voeren van vooroverleg voor voorliggend plan niet nodig.

6.3 Verslag inspraak ex artikel 3.1.6 Bro

Bij voorliggend plan is er geen formele inspraakprocedure gevolgd. Het bestemmingsplan is direct als ontwerpbestemmingsplan ter inzage gelegd.

6.4 Verslag zienswijzen

Het ontwerpbestemmingsplan heeft voor een periode van zes weken, van donderdag 27 juni 2019 tot en met woensdag 7 augustus 2019 voor eenieder ter inzage gelegen. Gedurende deze termijn zijn er geen zienswijzen tegen het plan ingediend.

Bijlagen bij de toelichting

Bijlage 1 Bodemonderzoek

Bijlage 2 Akoestisch onderzoek

Bijlage 3 Berekening hemelwaterberging

Bijlage 4 Watertoets

Bijlage 5 Quickscan Flora en Fauna

Regels

Hoofdstuk 1 Inleidende regels

Artikel 1 Begrippen

In deze regels wordt verstaan onder:

1.1 plan

het bestemmingsplan De Steenoven met identificatienummer NL.IMRO.0296.BPSteenoven-VG01 van de gemeente Wijchen.

1.2 bestemmingsplan

de geometrisch bepaalde planobjecten met de bijbehorende regels en de daarbij horende bijlagen.

1.3 aan huis verbonden bedrijfsactiviteiten

het al dan niet bedrijfsmatig verlenen van diensten c.q. het uitoefenen van ambachtelijke/kunstzinnige -geheel of overwegend door middel van handwerk uit te oefenen- bedrijvigheid, waarvan de omvang en uitstraling zodanig zijn dat de activiteit in een woning en/of de daarbij behorende bijgebouwen, met behoud van de woonfunctie, kan worden uitgeoefend;

1.4 aan huis verbonden beroep

een beroep, waarvan de activiteiten niet publiekgericht zijn, en dat op kleine schaal in een woning wordt uitgeoefend, waarbij de woning in overwegende mate haar woonfunctie behoudt en de desbetreffende beroepsuitoefening een ruimtelijke uitstraling heeft die in overeenstemming is met de woonfunctie ter plaatse

1.5 aan- of uitbouw

een aan een hoofdgebouw gebouwde ruimte, die deel uitmaakt van het hoofdgebouw, maar daaraan ruimtelijk (door zijn constructie of afmetingen) ondergeschikt is, maximaal bestaande uit één bouwlaag al dan niet met kap;

1.6 aanduiding

een geometrisch bepaald vlak of figuur, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels regels worden gesteld ten aanzien van het gebruik en/of het bebouwen van deze gronden.

1.7 aanduidingsgrens

de grens van een aanduiding indien het een vlak betreft.

1.8 aanduiding:

een geometrisch bepaald vlak of figuur, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels, regels worden gesteld ten aanzien van het gebruik en/of het bebouwen van deze gronden

1.9 aanduidingsgrens:

de grens van een aanduiding indien het een vlak betreft;

1.10 aaneengebouwd:

bebouwing waarbij de hoofdgebouwen aan beide zijden in de perceelsgrens zijn gebouwd, met dien verstande dat de eindwoning slechts aan één zijde in de zijdelingse perceelsgrens hoeft te worden gebouwd;

1.11 achtergevelrooilijn:

de achterste grens van een bouwvlak, gezien vanaf de weg waarop het hoofdgebouw is georiënteerd;

1.12 archeologisch gebied (hoge waarde):

de aan een gebied toegekende archeologische waarde in verband met de kennis en wetenschap van de in dat gebied voorkomende overblijfselen van menselijke aanwezigheid of activiteiten uit het verleden en archeologische monumenten;

1.13 bebouwing

één of meer gebouwen en/of bouwwerken, geen gebouwen zijnde;

1.14 bebouwingspercentage

het oppervlak dat met bouwwerken is bebouwd, uitgedrukt in procenten van de oppervlakte van het bouwperceel, voor zover dat is gelegen binnen de bestemming, of binnen een in de planregels nader aan te duiden gedeelte van die bestemming;

1.15 bedrijf
een bedrijf dat gericht is op het vervaardigen bewerken en/of verwerken van producten zoals genoemd in de Staat van Bedrijfsactiviteiten, niet zijnde detailhandel, kantoor, maatschappelijke voorzieningen, dienstverlening en horeca.

1.16 bestaand:
bij legaal gebruik: aanwezig op het moment van inwerkingtreding van het plj an;
bij legale bouwwerken: aanwezig op het moment van de terinzagelegging van het ontwerp van het plan;

1.17 bestemmingsgrens
de grens van een bestemmingsvlak.

1.18 bestemmingsvlak
een geometrisch bepaald vlak met eenzelfde bestemming.

1.19 bijgebouw
een vrijstaand of aan het hoofdgebouw aangebouwd gebouw, zonder directe verbinding met dat hoofdgebouw, dat door zijn situering en/of afmetingen ondergeschikt is aan dat op hetzelfde bouwperceel gelegen hoofdgebouw (zoals een garage, bergruimte of hobbyruimte);

1.20 bouwen
het plaatsen, het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen en het vergroten van een bouwwerk, alsmede het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen van een standplaats;

1.21 bouwgrens
de grens van een bouwvlak;

1.22 bouwlaag
een boven het peil gelegen en doorlopend gedeelte van een gebouw, dat door op gelijke of bij benadering gelijke hoogte liggende vloeren of balklagen is begrensd, zulks met inbegrip van de begane grond en met uitsluiting van kelder en zolder;

1.23 bouwperceel
een grens van een bouwperceel;

1.24 bouwperceelgrens
de grens van een bouwperceel.

1.25 bouwvlak
een geometrisch bepaald vlak, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels bepaalde gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zijn toegelaten.

1.26 bouwwerk geen gebouw zijnde:
elk bouwwerk, dat geen gebouw is;

1.27 bouwwerk
elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die hetzij direct hetzij indirect met de grond is verbonden, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond;

1.28 carport
een overdekte stallingsruimte van lichte constructie die dient als stallingsplaats voor een motorvoertuig, die geen eigen wanden of deuren heeft en waarvan de begrenzing wordt gevormd door gebouwen en/of ondersteuningen van het dak;

1.29 dak
iedere boven beëindiging van een gebouw, al dan niet met een hellingshoek.

1.30 gebouw
elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt;

1.31 gebruiken
het doen gebruiken, laten gebruiken en in gebruik geven;

1.32 gevellijn
de als zodanig aangegeven lijn en het verlengde daarvan, die niet door hoofdgebouwen mag worden overschreden.

1.33 hoofdgebouw
een gebouw dat op een bouwperceel door zijn constructie en/of afmetingen als belangrijkste bouwwerk is aan te merken, met dien verstande dat aan- en/of uitbouwen en bijgebouwen niet tot het hoofdgebouw worden gerekend;

1.34 huishouden
één, of meerdere personen, die gemeenschappelijk samenleven in een onderlinge persoonlijke verbondenheid gericht op een duurzaam samenzijn;

1.35 kap
een gesloten en (overwegend) hellende of gebogen boven beëindiging van een gebouw;

1.36 ondergeschikte bouwdelen:
ondergeschikte delen aan een gebouw zoals trappen, bordessen, funderingen, kelderingangen, dakoverstekken, erkers, goten, luifels, balkons, balkonhekken, schoorstenen, liftopbouwen en andere ondergeschikte (dak)opbouwen;

1.37 ondergronds:
beneden peil;

1.38 opstelplaats
een stuk grond (niet zijnde binnen een gebouw) dat naar omvang en inrichting geschikt is om één personenauto die niet aan het verkeer deelneemt te parkeren;

1.39 peil
30 cm boven de kruin van de weg De Steenoven;

1.40 plat dak
bovenste afdekking van een gebouw, waarbij de dakhelling maximaal 20° bedraagt;

1.41 prostitutiebedrijf
een inrichting of instelling gericht op het tegen betaling doen plaatsvinden van seksuele omgang met prostituees op een naar buiten toe kenbare wijze, zoals een bordeel of escortservice;

1.42 seksinrichting
de voor het publiek toegankelijke, besloten ruimte, waarin bedrijfsmatig of in een omvang alsof zij bedrijfsmatig was, seksuele handelingen worden verricht of vertoningen van erotisch-pornografische aard plaatsvinden, met dien verstande dat onder seksinrichting in elk geval wordt verstaan: een seksbioscoop, seksautomatenhal, sekstheater of een parenclub, een prostitutiebedrijf, waaronder begrepen een erotische massagesalon, al dan niet in combinatie met elkaar;

1.43 voorgevel
de gevel van het hoofdgebouw die door zijn aard, functie, constructie of uitstraling als belangrijkste gevel kan worden aangemerkt.

1.44 voorgevelrooilijn
een begrenzing van het bouwvlak, waarop de voorgevel van het hoofdgebouw is georiënteerd;

1.45 wijziging
een wijziging als bedoeld in artikel 3.6 lid 2 van de Wet ruimtelijke ordening.

1.46 woning
een complex van ruimten, uitsluitend bedoeld voor de huisvesting van één afzonderlijk huishouden.

Artikel 2 Wijze van meten

Bij toepassing van deze planregels wordt als volgt gemeten:

2.1 afstand van een bouwwerk tot de grens van het bouwperceel:
tussen de (zijdelingse) grens van het bouwperceel en een bepaald punt van het bouwwerk, waar die afstand het kortst is.

2.2 bouwhoogte van een bouwwerk:
vanaf het peil tot aan het hoogste punt van een gebouw of van een bouwwerk, geen gebouw zijnde, met uitzondering van ondergeschikte bouwonderdelen, zoals schoorstenen, antennes, en naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwonderdelen.

2.3 goothoogte van een bouwwerk:
vanaf het peil tot aan de bovenkant van de goot, c.q. de druiplijn, het boeibord, of een daarmee gelijk te stellen constructiedeel;

in voorkomende gevallen wordt de druiplijn bepaald overeenkomstig het hieronder staande:

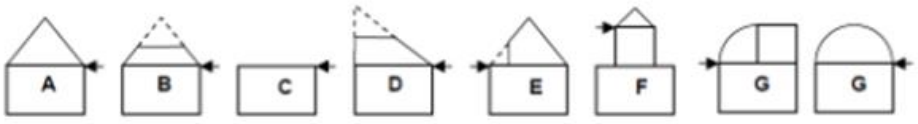

← = druiplijn
—— = denkbeeldige doorlopende daklijn
A. zadeldak / tentdak
B. gecombineerd dak
C. platdak
D. variabel gecombineerd dak / lessenaarsdak
E. dak met terras / loggia
F. platdak met dakopbouw
G. gebogen dak

2.4 breedte van een bouwwerk
tussen de buitenwerkse gevelvlakken van de zijgevels.

2.5 dakhelling:
langs het dakvlak ten opzichte van het horizontale vlak.

2.6 horizontale diepte van een bouwwerk
tussen de buitenwerkse gevelvlakken van de voorgevel en de achtergevel.

2.7 inhoud van een bouwwerk:
tussen de onderzijde van de begane grondvloer, de buitenzijde van de gevels (en/of het hart van de scheidsmuren) en de buitenzijde van daken en dakkapellen.

2.8 oppervlakte van een bouwwerk:
tussen de buitenwerkse gevelvlakken en/of het hart van de scheidingsmuren, neerwaarts geprojecteerd op het gemiddelde niveau van het afgewerkte bouwterrein ter plaatse van het bouwwerk.

Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels

Artikel 3 Wonen

3.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Wonen' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. wonen, al dan niet in combinatie met een aan huis verbonden beroep;

met de daarbij behorende:

b. tuinen en erven;
c. parkeervoorzieningen;
d. bouwwerken, geen gebouwen zijnde;
e. water en waterhuishoudkundige voorzieningen, kunstwerken.

3.2 Bouwregels

Voor het bouwen op de in lid 3.1 bedoelde gronden gelden de volgende bouwregels:

3.2.1 Hoofdgebouwen

Voor het bouwen van hoofdgebouwen gelden de volgende regels:

a. hoofdgebouwen mogen uitsluitend binnen het bouwvlak worden gebouwd;
b. als hoofdgebouw mogen uitsluitend woningen worden gebouwd;
c. ter plaatse van de bouwaanduiding 'vrijstaand' zijn uitsluitend vrijstaande woningen toegestaan;
d. voor zover de aanduiding 'maximum aantal wooneenheden' is opgenomen, mag het aantal woningen niet meer bedragen dan ter plaatse van de voorgenoemde aanduiding is weergegeven;
e. de bouw- en goothoogte van een hoofdgebouw mag niet meer bedragen dan ter plaatse van de aanduiding 'maximum goothoogte (m.), maximum bouwhoogte (m.);
f. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - nieuwbouw toegestaan' gelden de volgende regels:
    1. het maximaal bebouwd oppervlak per hoofdgebouw bedraagt 200 m²;
    2. het maximaal gebruiksoppervlak per hoofdgebouw bedraagt 160 m²;
    3. de afstand tot de zijdelingse perceelsgrens aan één zijde minimaal 3 m;
g. hoofdgebouwen dienen met een kap te worden afgedekt.

3.2.2 Aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen

a Aan- en/of uitbouwen en bijgebouwen achter de voorgevelrooilijn

Voor het bouwen van aan- en/of uitbouwen en bijgebouwen achter de voorgevelrooilijn gelden de volgende bepalingen:

1. aan- en/of uitbouwen en bijgebouwen mogen uitsluitend binnen het bouwvlak en ter plaatse van de bouwaanduiding 'bijgebouwen' worden gebouwd, waarbij aan- en/of uitbouwen en bijgebouwen op minimaal 1 m achter de voorgevellijn van het hoofdgebouw dienen te worden gebouwd;
2. de gezamenlijke oppervlakte van aan- en/of uitbouwen en aangebouwde bijgebouwen bedraagt maximaal 60 m² per bouwperceel, met dien verstande dat voor bouwpercelen die groter zijn dan 1.000 m² geldt, dat de gezamenlijke oppervlakte maximaal 75 m² per bouwperceel mag bedragen;
3. de gezamenlijke oppervlakte van vrijstaande bijgebouwen bedraagt maximaal 50 m²;
4. in afwijking van sub 3 bedraagt de gezamenlijke oppervlakte van vrijstaande bijgebouwen ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - 1' maximaal 150 m²;
5. het buiten het bouwvlak gelegen gedeelte van het bouwperceel mag voor ten hoogste 50% worden bebouwd;

6. de goothoogte van aan- en uitbouwen mag niet meer bedragen dan de hoogte van de eerste bouwlaag van het hoofdgebouw, vermeerderd met 0,3 m en met een maximum van 4 m;
7. de goothoogte van bijgebouwen mag niet meer bedragen dan 3 m;
8. de bouwhoogte van aan-, en uitbouwen en bijgebouwen mag niet meer bedragen dan 5 m.

b Aan- en/of uitbouwen alsmede bijgebouwen voor de voorgevelrooilijn

Voor het bouwen van ondergeschikte aan- en/of uitbouwen alsmede bijgebouwen voor de voorgevelrooilijn gelden de volgende bepalingen:

1. ondergeschikte aan- en/of uitbouwen en bijgebouwen mogen uitsluitend aan de voorgevel van het hoofdgebouw worden gebouwd;
2. de horizontale diepte mag niet meer bedragen dan 1,5 m;
3. de breedte mag niet meer bedragen dan 60% van de breedte van de voorgevel van het hoofdgebouw;
4. de bouwhoogte mag niet meer bedragen dan de hoogte van de eerste bouwlaag van het hoofdgebouw vermeerderd met 0,5 m en niet meer dan 4 m;
5. de gezamenlijke oppervlakte mag niet meer bedragen dan 8 m²;
6. de afstand tot het openbaar gebied mag niet minder bedragen dan 2 m;
7. in afwijking van het bovenstaande is per woning maximaal één bijgebouw toegestaan, uitsluitend in de vorm van een voertuigstalling voor minder validen met een oppervlakte van niet meer dan 3,5 m² en een hoogte van niet meer dan 1,5 m.

c Aan- en/of uitbouwen voor de voorgevelrooilijn tezamen met een overkapping/luifel

In afwijking van het bepaalde in 6.2.2 onder a mogen aan- en/of uitbouwen voor de voorgevelrooilijn gebouwd worden tezamen met een overkapping/luifel, indien voldaan wordt aan de volgende voorwaarden:

1. deze uitsluitend aan de voorgevel van het hoofdgebouw mogen worden gebouwd;
2. de horizontale diepte mag niet meer bedragen dan 1,5 m;
3. de gezamenlijke breedte van aan- en/of uitbouwen en overkappingen/luifels mag niet meer bedragen dan 75% van de breedte van de voorgevel van het hoofdgebouw;
4. de bouwhoogte mag niet meer bedragen dan de hoogte van de eerste bouwlaag van het hoofdgebouw vermeerderd met 0,5 m en niet meer dan 4 m;
5. de gezamenlijke oppervlakte van aan- en/of uitbouwen mag niet meer bedragen dan 8 m²;
6. de oppervlakte van de overkapping/luifel mag niet meer bedragen dan 4 m²;
7. de gezamenlijke oppervlakte van aan- en/of uitbouwen en overkapping/luifel mag niet meer bedragen dan 10 m²;
8. de afstand tot het openbaar gebied mag niet minder bedragen dan 2 m.

3.2.3 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende regels:

a. de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen mag ten hoogste 2 m bedragen, met dien verstande, dat de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen vóór de voorgevel van het hoofdgebouw en het verlengde daarvan ten hoogste 1 m mag bedragen;
b. de bouwhoogte van andere bouwwerken, geen gebouwen zijnde, bedraagt maximaal:
    1. 8 m voor vlaggenmasten;
    2. 3 m voor speeltoestellen;
    3. 2,5 m voor pergola's
    4. 3 m voor andere bouwwerken, geen gebouwen zijnde.
c. voor carports en overkappingen, anders dan bedoeld in lid 6.2.2 onder c, geldt dat:
    1. deze 1 m voor of ten minste 0,5 m achter de voorgevel worden gebouwd;
    2. de hoogte niet meer dan 3 m mag bedragen;
    3. de oppervlakte niet meer dan 30 m2 mag bedragen.

3.2.4 Zwembaden

Voor het bouwen van zwembaden gelden de volgende bepalingen:

a. zwembaden mogen uitsluitend worden gebouwd ter plaatse van de aanduiding 'bijgebouwen';
b. de hoogte mag niet meer bedragen dan 1 m;
c. de afstand tot de grens van het bouwperceel mag niet minder bedragen dan 2 m;
d. de oppervlakte mag niet meer bedragen dan 50 m²;
e. de gezamenlijke oppervlakte aan bouwwerken ter plaatse van de aanduiding 'bijgebouwen' mag niet meer bedragen dan 50% van de oppervlakte van die aanduiding.

3.2.5 Voorwaardelijke verplichting hydrologisch neutraal bouwen

a. Bij het verlenen van een omgevingsvergunning voor het bouwen dient hydrologisch neutraal gebouwd te worden conform het gemeentelijk beleid. Al het hemelwater dient op eigen terrein te worden verwerkt en mag niet afstromen naar een naburig perceel. De te realiseren voorzieningen dienen op het eigen terrein aangebracht te worden. Deze hydrologische voorzieningen dienen daarna in stand te worden gehouden.
b. Burgemeester en wethouders kunnen bij een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in 3.2.5 onder a voor een andere norm en / of andere methode om te voorzien in de omgang met het regenwater.

3.3 Afwijken van de bouwregels

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in:

a. lid 3.2.2 onder a, sub b voor het toestaan van een grotere horizontale diepte, met dien verstande dat de horizontale diepte niet meer dan 3 m mag bedragen;
b. lid 3.2.2 onder a, sub f voor het toestaan van een kleinere afstand tot het openbaar gebied;
c. lid 3.2.2 onder b, sub b voor het toestaan van een grotere horizontale diepte, met dien verstande dat de horizontale diepte niet meer dan 3 m mag bedragen;
d. lid 3.2.2 onder b, sub f voor het toestaan van een kleinere afstand tot het openbaar gebied;

een en ander met inachtneming van de volgende voorwaarden:

e. er vindt geen onevenredige aantasting plaats van de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden en de belangen van derden worden niet onevenredig geschaad;
f. er vindt geen onevenredige aantasting plaats van de in de omgeving aanwezige architectonische en/of cultuurhistorische en archeologische waarden;
g. het woon- en leefklimaat mag niet onevenredig worden aangetast;
h. voldaan wordt aan de Wet geluidhinder;
i. er bestaan geen bezwaren vanuit een verantwoorde stedenbouwkundige inrichting en vormgeving.

3.4 Specifieke gebruiksregels

3.4.1 Parkeren

a. Bij vrijstaande woningen dienen ten minste 2 parkeerplaatsen op eigen terrein aangelegd en in stand gehouden te worden.

3.4.2 Aan huis verbonden beroep

Binnen de bestemming is het gebruik van een deel van de woning en/of de daarbij behorende bijgebouwen ten behoeve van een aan huis verbonden beroep toegestaan, mits wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. het (mede) ten behoeve van een aan huis verbonden beroep in gebruik te nemen vloeroppervlak maximaal 40% van de vloeroppervlakte van de woning en/of de bijgebouwen mag bedragen met een maximum van 50 m²;

b. degene die de activiteiten in de woning en/of de bijgebouwen uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
c. de activiteit mag niet leiden tot gebruik van extra parkeerruimte binnen het openbaar gebied;
d. er mag geen detailhandel of groothandel plaatsvinden; hieronder worden niet begrepen handelsactiviteiten via het internet;
e. vanaf de openbare weg zijn zichtbare excessieve reclame-uitingen niet toegestaan.

3.4.3 Strijdig gebruik

In aanvulling op het bepaalde van artikel 2.1 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht wordt onder gebruik strijdig met de bestemming in ieder geval begrepen, het gebruiken en/of het laten gebruiken van gronden en/of opstallen voor:
a. vrijstaande bijgebouwen als zelfstandige woning;
b. een aan huis verbonden bedrijfsactiviteit.

3.5 Afwijken van de gebruiksregels

3.5.1 Aan huis verbonden bedrijfsactiviteit

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in lid 3.4.3 onder b voor de uitoefening van een aan huis gebonden (bedrijfs)activiteit, met inachtneming van de volgende voorwaarden:
a. het ten behoeve van de aan huis gebonden (bedrijfs)activiteit in gebruik te nemen vloeroppervlak bedraagt maximaal 40% van de vloeroppervlakte van de woning en/of de bijgebouwen met een maximum van 50 m²;
b. degene die de activiteiten in de woning en/of de bijgebouwen uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
c. de noodzakelijke parkeervoorzieningen dienen op eigen terrein te worden gesitueerd, tenzij wordt aangetoond dat geen onevenredige parkeerdruk ontstaat in het openbaar gebied;
d. het bedrijf dient qua aard, milieubelasting en uitstraling te passen in een woonomgeving;
e. er mag geen detailhandel of groothandel plaatsvinden, uitgezonderd een beperkte verkoop als ondergeschikte activiteit en wel in verband met de aan huis verbonden activiteit alsmede handelsactiviteiten via het internet;
f. vanaf de openbare weg zichtbare excessieve reclame-uitingen zijn niet toegestaan.

Artikel 4 Waarde - Cultuurhistorisch waardevol gebied

4.1 Bestemmingsomschrijving

4.1.1 Algemeen

De voor Waarde - Cultuurhistorisch waardevol gebied aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor het behoud, beheer en versterking van de cultuurhistorische waarden.

4.1.2 Nadere detaillering van de bestemming

De cultuurhistorisch waardevolle gebieden als bedoeld in 4.1.1 betreffen de gebieden die zijn opgenomen in de Cultuurhistorische waarderingskaart, zoals deze is opgenomen in de bijlage bij dit parapluplan, en zijn aangeduid als cultuurlandschappelijke waardering zeer hoog, hoog en middelhoog. De waardering van deze gebieden is gebaseerd op de beleidsnota 'Beleidsnota cultuurhistorie met bijlagen' en in Bijlage 3 nader beschreven.

a Oude bebouwingslinten en historische wegen en waterlopen

Onder de gebieden zoals genoemd in 4.1.2 bevinden zich ook de oude bebouwingslinten en de belangrijkste (historische) doorgaande wegen en waterlopen. De cultuurhistorische waarden van deze gebieden bestaan uit:

- de mate van visueel-ruimtelijke relatie met de (agrarische) percelen en het onderscheid daarin tussen de verschillende landschapstypen (open, half-open of gesloten);
- de overwegend agrarische oorsprong van de bebouwing in de linten;
- de maat en schaal van de bebouwing;
- de variatie van rooilijnen en bouwmassa's langs de linten;
- de compactheid van de bebouwingsensembles op de afzonderlijke percelen;
- hoofdgebouwen die gericht zijn op de bebouwingslinten;
- een herkenbaar onderscheid in situering en massa tussen hoofd- en bijgebouwen.

4.2 Nadere eisen

Burgemeester en wethouders kunnen gelet op het bepaalde in 4.1 nadere eisen stellen ten aanzien van de situering, de oppervlakte en de (goot)hoogte van bebouwing.

Artikel 5 Leiding - Riool

5.1 Bestemmingsomschrijving

De voor Leiding - Riool aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor aanleg en instandhouding van een rioolleiding, één en ander met de bijbehorende voorzieningen.

5.2 Bouwregels

Binnen deze dubbelbestemming zijn uitsluitend gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde toegestaan ten behoeve van deze dubbelbestemming.

5.3 Afwijken van de bouwregels

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in 5.2 teneinde het oprichten van gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde ten behoeve van de op deze gronden liggende hoofdbestemming toe te staan, mits hierbij uit hoofde van de bescherming van de leiding geen bezwaar bestaat; dienaangaande wordt door het bevoegd gezag advies ingewonnen bij de betrokken leidingbeheerder.

5.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

5.4.1 Omgevingsvergunningplichtige werken

Het is verboden op of in de in dit artikel bedoelde gronden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning van het bevoegd gezag de volgende werken en werkzaamheden uit te voeren:

g. het aanbrengen van (half-)verhardingen;
h. het vergraven, ophogen, diepwoelen of diepploegen van de bodem;
i. het aanbrengen van diepwortelende beplanting en/of bomen;
j. het verwijderen van beplanting;
k. het uitvoeren van heiwerkzaamheden of het op andere wijze ingraven c.q. indrijven van voorwerpen;
l. het uitvoeren van graafwerkzaamheden anders dan normaal spit- en ploegwerk;
m. het graven van sloten en het leggen van (drainage)leidingen.

5.4.2 Uitzonderingen

Het onder 5.4.1 vervatte verbod geldt niet voor werken of werkzaamheden:

a. waarvoor ten tijde van het van kracht worden van het bestemmingsplan een aanleg- of omgevingsvergunning is verleend;
b. welke ten tijde van het van kracht worden van het bestemmingsplan in uitvoering waren;
c. welke het normale beheer en onderhoud van de leidingen betreffen.

5.4.3 Verlening

De in 5.4.1 genoemde omgevingsvergunning wordt slechts verleend indien en voor zover door de werken en werkzaamheden geen veiligheidsrisico's ontstaan en de leidingen niet worden aangetast. Alvorens te beslissen omtrent een vergunning als bedoeld in 5.4.1 wordt door het bevoegd gezag schriftelijk advies ingewonnen bij de betrokken leidingbeheerder.

Artikel 6 Waarde - Archeologisch waardevol gebied

6.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waarde - Archeologisch waardevol gebied' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemmingen, mede bestemd voor de bescherming van de vastgestelde en verwachte waarden;

6.2 Bouwregels

Bouwen is uitsluitend toegestaan ten dienste van deze bestemming, tenzij:

a. op basis van archeologisch onderzoek is aangetoond, dat op de betrokken locatie geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn;
b. het bouwplan betrekking heeft op vervanging van bestaande bouwwerken, waarbij de oppervlakte niet wordt uitgebreid en de bestaande fundering wordt benut, met uitzondering van nieuwe kelders;
c. gebouwen maximaal 2,5 m uit de bestaande fundering worden opgericht;
d. het nieuw te bebouwen oppervlak, in aanvulling op het bepaalde onder c, niet groter is dan 60 m².

6.3 Nadere eisen

a. Het bevoegd gezag kan nadere eisen stellen ten aanzien van de situering van bouwwerken, de inrichting en het gebruik van gronden, indien uit onderzoek is gebleken dat ter plaatse behoudens- en beschermenswaardige archeologische monumenten of resten aanwezig zijn.
b. De nadere eisen zijn erop gericht dat de archeologische waarden zoveel mogelijk in de grond worden behouden.

6.4 Afwijken van de bouwregels

a. Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 6.2 voor het oprichten van bouwwerken ten behoeve van de op deze gronden liggende andere bestemming(en), indien op basis van archeologisch onderzoek is aangetoond, dat de archeologische waarden door de bouwactiviteiten niet onevenredig worden of kunnen worden geschaad.
b. Aan een omgevingsvergunning kunnen in ieder geval de volgende voorschriften worden verbonden:
    1. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen waardoor (ondanks de uitvoering van een bouw- of aanlegplan) monumenten in de bodem worden behouden zoals alternatieven voor heiwerk, het al of niet bouwen van kelders, het aanbrengen van een beschermende bodemlaag of andere voorzieningen die op dit doel zijn gericht;
    2. de verplichting tot het doen van opgravingen;
    3. de verplichting de activiteit die tot een bodemverstoring leidt, te laten begeleiden door een deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg die voldoet aan door het bevoegd gezag bij de omgevingsvergunning te stellen kwalificaties.
c. Alvorens het bevoegd gezag beslist over een omgevingsvergunning als bedoeld onder a wint zij schriftelijk advies in bij de archeologisch deskundige omtrent de vraag of door het verlenen van de omgevingsvergunning geen onevenredige afbreuk wordt of kan worden gedaan aan de archeologische waarden, en of en zo ja welke voorwaarden dienen te worden gesteld.
d. Alvorens het bevoegd gezag beslist over een omgevingsvergunning als bedoeld onder a, kan zij voorwaarden stellen dat een rapport wordt overlegd waarin de archeologische waarde van het terrein, dat blijkens de aanvraag zal worden verstoord, naar het oordeel van het bevoegd gezag in voldoende mate is vastgesteld.

6.5 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

6.5.1 Aanlegverbod zonder omgevingsvergunning

Onverminderd het in de Monumentenwet bepaalde is het verboden op of in de in dit artikel bedoelde gronden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning van het bevoegde gezag de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren, te doen of te laten uitvoeren:

a. grondwerkzaamheden, zoals afgraven, egaliseren, frezen, scheuren van grasland, diepploegen, aanbrengen van oppervlakteverhardingen, aanleg van drainage, verwijderen van funderingen en aanleg of rooien van bos, boomgaard, boom- of fruitteelt of diepwortelende beplanting.
b. graven, dempen, dan wel verdiepen, vergroten of anderszins herprofileren van waterlopen, sloten en greppels.
c. aanleggen van leidingen.

6.5.2 Uitzonderingen

Het onder 6.5.1 opgenomen verbod geldt niet:

a. in het kader van archeologisch onderzoek en archeologische opgravingen, mits deze worden verricht door een ter zake deskundige als bedoeld in de Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie;
b. voor werken en werkzaamheden in het kader van het normale beheer en onderhoud, met inbegrip van onderhouds- en vervangingswerkzaamheden van bestaande bestratingen, drainage, kabels, leidingen en beplantingen voor zover deze werkzaamheden zich beperken tot reeds geroerde gronden;
c. voor werken en werkzaamheden in het kader van het normale agrarische gebruik, waaronder de aanleg van teeltondersteunende voorzieningen;
d. voor zover het werkzaamheden in de bodem betreft met een oppervlakte groter dan 30 m2;
e. voor zover het werkzaamheden in de bodem betreft binnen een afstand van maximaal 2,5 m uit een bestaande fundering van een bestaand bouwwerk;
f. voor werken en werkzaamheden die op het moment van het van kracht worden van het plan legaal in uitvoering zijn of legaal kunnen worden uitgevoerd krachtens een voor dat tijdstip geldende dan wel aangevraagde vergunning;
g. ingeval op grond van de Monumentenwet een vergunning is vereist.

6.5.3 Voorwaarden voor een omgevingsvergunning

a. De onder 6.5.1 genoemde vergunning kan slechts worden verleend voor zover de archeologische waarden niet onevenredig worden aangetast, hetgeen moet blijken uit een rapport dat de aanvrager bij de aanvraag voor een omgevingsvergunning dient te overleggen. In het rapport moeten de archeologische waarden van de gronden waarop de aanvraag betrekking heeft naar het oordeel van het bevoegd gezag in voldoende mate zijn vastgesteld. Een rapport is niet noodzakelijk indien naar het oordeel van het bevoegd gezag de archeologische waarde van de gronden in andere beschikbare informatie afdoende is vastgesteld;
b. Indien het rapport of andere beschikbare informatie daartoe aanleiding geeft, dient op advies van een deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg, die voldoet aan door het bevoegd te stellen kwalificaties zonodig archeologisch vervolgonderzoek plaats te vinden.

Hoofdstuk 3 Algemene regels

Artikel 7 Anti-dubbeltelregel

Grond die eenmaal in aanmerking is genomen bij het toestaan van een bouwplan waaraan uitvoering is gegeven of alsnog kan worden gegeven, blijft bij de beoordeling van latere bouwplannen buiten beschouwing.

Artikel 8 Algemene bouwregels

8.1 Ondergeschikte bouwdelen

Overschrijding van het bouwvlak is toegestaan voor ondergeschikte bouwdelen, mits het bouwdeel ondergeschikt is en een diepte heeft van maximaal 0,75 m.

8.2 Ondergronds bouwen

De regels inzake situering van bouwwerken als bedoeld in hoofdstuk 2 van dit bestemmingsplan gelden, voor zover van toepassing, ook in geval van ondergronds bouwen en met dien verstande, dat:

a. alleen ondergronds mag worden gebouwd waar bovengrondse bebouwing aanwezig is;
b. de verticale diepte niet meer dan 5 m mag bedragen;
c. in afwijking van het hierboven bepaalde onder a mag, waar geen bovengrondse bebouwing aanwezig is, maximaal 25 m² ondergronds worden gebouwd in aansluiting op de onder a bedoelde ondergrondse bebouwing.

8.3 Afwijking ondergronds bouwen

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in lid 8.2 onder a ten behoeve van het ondergronds bouwen in verband met de aanleg van waterbergende voorzieningen met dien verstande dat:

a. de verticale diepte maximaal 5 m mag bedragen;
b. de bebouwde oppervlakte per aan te leggen voorziening maximaal 700 m² mag bedragen;
c. deze voorzieningen uitsluitend worden gesitueerd binnen het openbaar gebied;
d. er geen onevenredige aantasting plaats vindt van de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden en de belangen van derden worden niet onevenredig geschaad;
e. het woon- en leefklimaat niet onevenredig mogen worden aangetast.

8.4 Waterdicht bouwen

Indien wordt gebouwd onder peil, dient waterdicht gebouwd te worden.

8.5 Parkeren

a. Bij het bouwen en het wijzigen van het bestaande gebruik zoals toegestaan op grond van de bestemmingen genoemd in hoofdstuk 2, dient voorzien te worden in voldoende parkeergelegenheid overeenkomstig het 'Parkeerbeleidsplan gemeente Wijchen', dat op 16 juni 2016 in werking is getreden, of de rechtsopvolger(s) daarvan.
b. Van het bepaalde onder a. kan worden afgeweken, indien kan worden aangetoond dat op andere wijze is voorzien in voldoende parkeergelegenheid.

Artikel 9 Algemene gebruiksregels

9.1 Strijdig gebruik

Onder verboden gebruik wordt in elk geval verstaan:

a. een gebruik van gronden als stort- en/of opslagplaats van grond en/of afval, met uitzondering van een zodanig gebruik voor het normale op de bestemming gerichte gebruik en onderhoud;
b. een gebruik van gronden als stallings- en/of opslagplaats van één of meer aan het gebruik onttrokken machines, voer-, vaar- of vliegtuigen, met uitzondering van een zodanig gebruik voor het normale op de bestemming gerichte gebruik en onderhoud;
c. een gebruik van gronden en bouwwerken voor detailhandel, met uitzondering van een zodanig gebruik dat uitdrukkelijk is toegestaan ingevolge het bepaalde in hoofdstuk 2;
d. een gebruik van gronden en bouwwerken voor horeca, met uitzondering van een zodanig gebruik dat uitdrukkelijk is toegestaan ingevolge ingevolge het bepaalde in hoofdstuk 2;
e. een gebruik van gronden en bouwwerken voor een seksinrichting dan wel een escortbedrijf;
f. een gebruik van aan- of uitbouwen of bijgebouwen bij woningen als afhankelijke woonruimte.

9.2 Parkeren

a. Bij het bouwen en het wijzigen van het bestaande gebruik zoals toegestaan op grond van de bestemmingen genoemd in hoofdstuk 2, dient voorzien te worden in voldoende parkeergelegenheid overeenkomstig het 'Parkeerbeleidsplan gemeente Wijchen', dat op 16 juni 2016 in werking is getreden, of de rechtsopvolger(s) daarvan.
b. Van het bepaalde onder a. kan worden afgeweken, indien kan worden aangetoond dat op andere wijze is voorzien in voldoende parkeergelegenheid.

Artikel 10 Algemene afwijkingsregels

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in het plan:

a. voor het afwijken van de voorgeschreven goothoogte, (bouw)hoogte, oppervlakte, inhoud en afstand van bouwwerken, dan wel een voorgeschreven bebouwingspercentage, eventueel met overschrijding van de bouwgrenzen, mits de afwijking niet meer bedraagt dan 10% van de in deze regels voorgeschreven afmetingen en afstanden. In afwijking van het bepaalde hierboven is dit op de (bouw)hoogte van aan- en uitbouwen en bijgebouwen uitsluitend van toepassing indien aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:
    1. Er vindt geen onevenredige aantasting plaats van de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden en de belangen van derden worden niet onevenredig geschaad.
    2. Er vindt geen onevenredige aantasting plaats van de in de omgeving aanwezige stedenbouwkundige en/of architectonische waarden.
b. om bij de uitvoering van het plan af te wijken van bestemmingsgrenzen, bouwgrenzen en overige aanduidingen, indien en voor zover afwijking noodzakelijk is in verband met de uitmeting van het terrein en er geen dringende redenen zijn die zich tegen de afwijking verzetten, mits de afwijking ten opzichte van hetgeen is geregeld niet meer dan 2,5 m bedraagt;
c. om bij de uitvoering van het plan af te wijken van bouwgrenzen en overige aanduidingen, niet zijnde bestemmingsgrenzen, indien en voor zover afwijking noodzakelijk is uit een oogpunt van doelmatig gebruik van de grond, mits de afwijking ten opzichte van hetgeen is geregeld niet meer dan 2,5 m bedraagt;
d. het plaatsen van een antenneopstelpunt ten behoeve van de mobiele telecommunicatie, met inachtneming van de volgende voorwaarden:
    1. Het antenneopstelpunt wordt geplaatst op of aan een als zodanig op aangeduide antennemast, dan wel op of aan een bouwwerk, niet zijnde een woning.

2. Het antenneopstelpunt is aantoonbaar noodzakelijk voor een adequaat dekkend netwerk voor mobiele telecommunicatie.
3. De hoogte van de antennespriet bedraagt niet meer dan 6 m.

Artikel 11 Overige regels

11.1 Verwijzing naar andere wettelijke regelingen

Waar in dit plan wordt verwezen naar andere wettelijke regelingen, wordt geduid op de regelingen zoals die luidden op het tijdstip van de terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan.

Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels

Artikel 12 Overgangsrecht

12.1 Overgangsrecht bouwwerken

1. Een bouwwerk dat op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan aanwezig of in uitvoering is, dan wel gebouwd kan worden krachtens een omgevingsvergunning, en afwijkt van het plan, mag, mits deze afwijking naar aard en omvang niet wordt vergroot:
   a. gedeeltelijk worden vernieuwd of veranderd;
   b. na het teniet gaan ten gevolge van een calamiteit geheel worden vernieuwd of veranderd, mits de aanvraag van de omgevingsvergunning wordt gedaan binnen twee jaar na de dag waarop het bouwwerk is teniet gegaan;
2. Burgemeester en wethouders kunnen eenmalig afwijken van het eerste lid onder artikel 12.1 voor het vergroten van de inhoud van een bouwwerk als bedoeld in het eerste lid met maximaal 10%;
3. Het eerste lid onder artikel 12.1 is niet van toepassing op bouwwerken die weliswaar bestaan op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan, maar zijn gebouwd zonder vergunning en in strijd met het daarvoor geldende plan, daaronder begrepen de overgangsbepaling van dat plan.

12.2 Overgangsrecht gebruik

1. Het gebruik van grond en bouwwerken dat bestond op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan en hiermee in strijd is, mag worden voortgezet;
2. Het is verboden het met het bestemmingsplan strijdige gebruik, bedoeld in het eerste lid onder artikel 12.2, te veranderen of te laten veranderen in een ander met dat plan strijdig gebruik, tenzij door deze verandering de afwijking naar aard en omvang wordt verkleind;
3. Indien het gebruik, bedoeld in het eerste lid onder artikel 12.2, na het tijdstip van inwerkingtreding van het plan voor een periode langer dan een jaar wordt onderbroken, is het verboden dit gebruik daarna te hervatten of te laten hervatten;
4. Het eerste lid onder artikel 12.2 is niet van toepassing op het gebruik dat reeds in strijd was met het voorheen geldende bestemmingsplan, daaronder begrepen de overgangsbepalingen van dat plan.

Artikel 13 Slotregel

Deze regels worden aangehaald als:
Regels van het bestemmingsplan 'De Steenoven'.

Bijlagen bij de regels

Bijlage 1 Cultuurhistorische waarderingskaart

Bijlage 2 Beleidsnota cultuurhistorie met bijlagen

Bijlage 3 Cultuurhistorische waardering

Verbeelding

buro-sro.nl

LEGENDA

plangebied

Enkelbestemmingen

W — Wonen

Dubbelbestemmingen

L-R — Leiding - Riool

WR-AWG — Waarde - Archeologisch waardevol gebied

WR-CWG — Waarde - Cultuurhistorisch waardevol gebied

Bouwvlakken

bouwvlak

Bouwaanduidingen

[bg] — bijgebouwen

[sba-1] — specifieke bouwaanduiding - 1

[sba-nt] — specifieke bouwaanduiding - nieuwbouw toegestaan

[vrij] — vrijstaand

Maatvoeringen

2 — maximum aantal wooneenheden

4 / 7 — maximum goothoogte (m) / maximum bouwhoogte (m)

Overig

ondergrond_KAD_7 jan 2019

Meters
0 2 4 6 8 10 20 30 40 50

N

Bestemmingsplan De Steenoven

Gemeente Wijchen

idn	: NL.IMRO.0296.BPSteenoven-VG01
schaal	: 1:1000
formaat	: A4
projectnr.	: 56.10.07
laatst gew.	: 26 september 2019
tekenaar	: TV
www.buro-sro.nl	: Vestiging Arnhem

BURO SRO

Cultuurhistorische beleidskaart

Gemeenten Beuningen, Druten, Heumen en Wijchen

schaal 1:25.000

legenda

Cultuurhistorisch beleid

- zone met beleidsmatige vertaling (zie § 4.2 en 4.3)
- karakteristiek/beeldbepalend gebouw

Overig

- gemeentegrens

0 500 1000 2000 Meters

RAAP

Samen in verscheidenheid

Beleidsnota cultuurhistorie voor de gemeenten Beuningen, Wijchen, Heumen en Druten

Versie 6.8

Samenvatting en conclusies

De gemeenten Heumen, Wijchen, Beuningen en Druten hebben als gevolg van de wijziging van het Bro het besluit genomen cultuurhistorisch beleid te willen opstellen. Deze nota geeft de hoofdlijnen van dit beleid weer.

Het cultuurhistorisch beleid valt in twee hoofdonderdelen:

- Koesteren wat we hebben;
- Uitdragen van de rijkdom.

Het koesteren van wat er aan erfgoed is wordt concreet gemaakt door enerzijds de borging van cultuurhistorische waarden in het bestemmingsplan en/of nieuwe projecten en processen waarvoor een ruimtelijke procedure doorlopen moet worden en anderzijds de continuering van het monumentenbeleid. Borging van de cultuurhistorische waarden vindt voor de gemeente Wijchen plaats door middel van een parapluplan cultuurhistorie, dat gelijktijdig met deze nota is aangeboden aan de gemeenteraad. Heumen en Beuningen hebben besloten geen parapluplan vast te stellen en de cultuurhistorische belangen alleen bij nieuwe ontwikkelingen af te wegen. Beuningen heeft zich daarnaast voorgenomen om het cultuurhistorisch beleid te evalueren in het kader van de voorbereiding van omgevingsvisie en omgevingsplan. In Druten worden de relevante cultuurhistorische waarden in de toekomstige bestemmings- en periodieke plannen meegenomen. In de vertaling van de cultuurhistorische inventarisatie- en waarderingskaarten naar de beleidskaart is een keuze gemaakt voor de hoogst gewaardeerde gebieden en, voor Wijchen, karakteristieke bebouwing die in het parapluplan zal worden opgenomen. Daarmee wordt een keuze gemaakt welke gebieden de gemeenten op cultuurhistorisch vlak van belang vinden en waar zij specifieke eisen willen stellen aan ontwikkelingen.

Uitdragen van de rijkdom vindt plaats door middel van een faciliterend en initiërend beleid als het gaat om het rijke erfgoed van de gemeenten. Vanuit de formulering van thema's die voor de gemeenten van belang worden geacht zijn erfgoedlijnen en projectideëen geformuleerd, gekoppeld aan 'cultuurhistorische trends'. Waar financiële en personele ruimte bestaat zal de gemeente het maatschappelijk middenveld bij initiatieven ondersteunen en eigen initiatieven ontplooien.

De 4 gemeenten hopen met deze aanpak meerdere doelen te bereiken. Allereerst is de wens dat het bestaande erfgoed behouden blijft en op een positieve manier wordt ontwikkeld. Daarnaast beoogt zij dat het aanwezige erfgoed optimaal benut wordt voor toeristisch-recreatieve doeleinden, erfgoededucatie en economische ontwikkeling.

Voorwoord

Cultuurhistorie houdt niet op bij de gemeentegrenzen. Als wethouders cultuurhistorie van Beuningen, Wijchen, Heumen en Druten zijn wij dan ook erg tevreden over deze gezamenlijke beleidsnota, een nota die de passende titel “Samen in verscheidenheid” meekreeg. Want natuurlijk onderscheiden en profileren wij ons af en toe als gemeenten van elkaar. Soms schuwen we zelfs de concurrentie niet. Voor het uitdragen van onze gezamenlijke cultuurhistorie geldt dat in ieder geval niet. Op dat beleidsterrein zoeken we juist de verbinding. Deze nota is daar het resultaat van.

De minister noemde in 2009 cultuurhistorie als een van de drie belangrijke pijlers van de toekomstige monumentenzorg in zijn beleidsbrief Modernisering Monumentenzorg. Dat was het eerste signaal van de rijksoverheid richting gemeenten om hen op te roepen cultuurhistorisch beleid te ontwikkelen. De regelgeving die hier in 2012 uit voortvloeide was het laatste zetje.

Deze cultuurhistorische beleidsnota laat op een scherpe manier zien hoe enorm waardevol onze gezamenlijke cultuurhistorie is. Hoofdstuk 3 voert ons mee in de rijke geschiedenis van Merovingers, Romeinen, Karolingers, kastelen en heerlijkheden. In de hoofdstukken erna beschrijven wij hoe wij als gezamenlijke en individuele gemeenten met onze cultuurhistorische pareltjes om gaan: samen in verscheidenheid.

Wij bedanken de samenstellers en alle mensen die meegewerkt hebben aan de totstandkoming van deze beleidsnota. Zij zijn er wat ons betreft in geslaagd een meeslepende én realistische beleidsnota te schrijven die aan duidelijkheid niets te wensen overlaat.

Henk van den Berg, wethouder gemeente Heumen
Sjef van Elk, wethouder gemeente Druten
Paul Loermans, wethouder gemeente Wijchen
Piet de Klein, wethouder gemeente Beuningen

<table>
<tr>
<td> </td>
<td> </td>
</tr>
<tr>
<td> </td>
<td> </td>
</tr>
</table>

Inhoudsopgave

Samenvatting en conclusies 2
Voorwoord 3
Inhoudsopgave 5
1Inleiding 6
2 Wat is cultuurhistorie? 9
3 Cultuurhistorie in de regio 12
4 Wetgeving 24
5 Planologische borging en monumentenzorg 30
6 Cultuurhistorische kansen 38
7 Nawoord 44
Bijlagen en kaartbijlagen 45

1 Inleiding

1.1 Rijke gemeenten

Beuningen, Druten, Heumen en Wijchen zijn prachtige gemeenten op de overgang van het Land van Maas en Waal naar het heuvelachtige Rijk van Nijmegen. In het landschap en in de kernen is de geschiedenis op veel plekken tastbaar aanwezig; er is een rijke variatie aan cultuurhistorisch erfgoed, ook wel aangeduid als cultureel erfgoed of 'cultuurhistorie'.

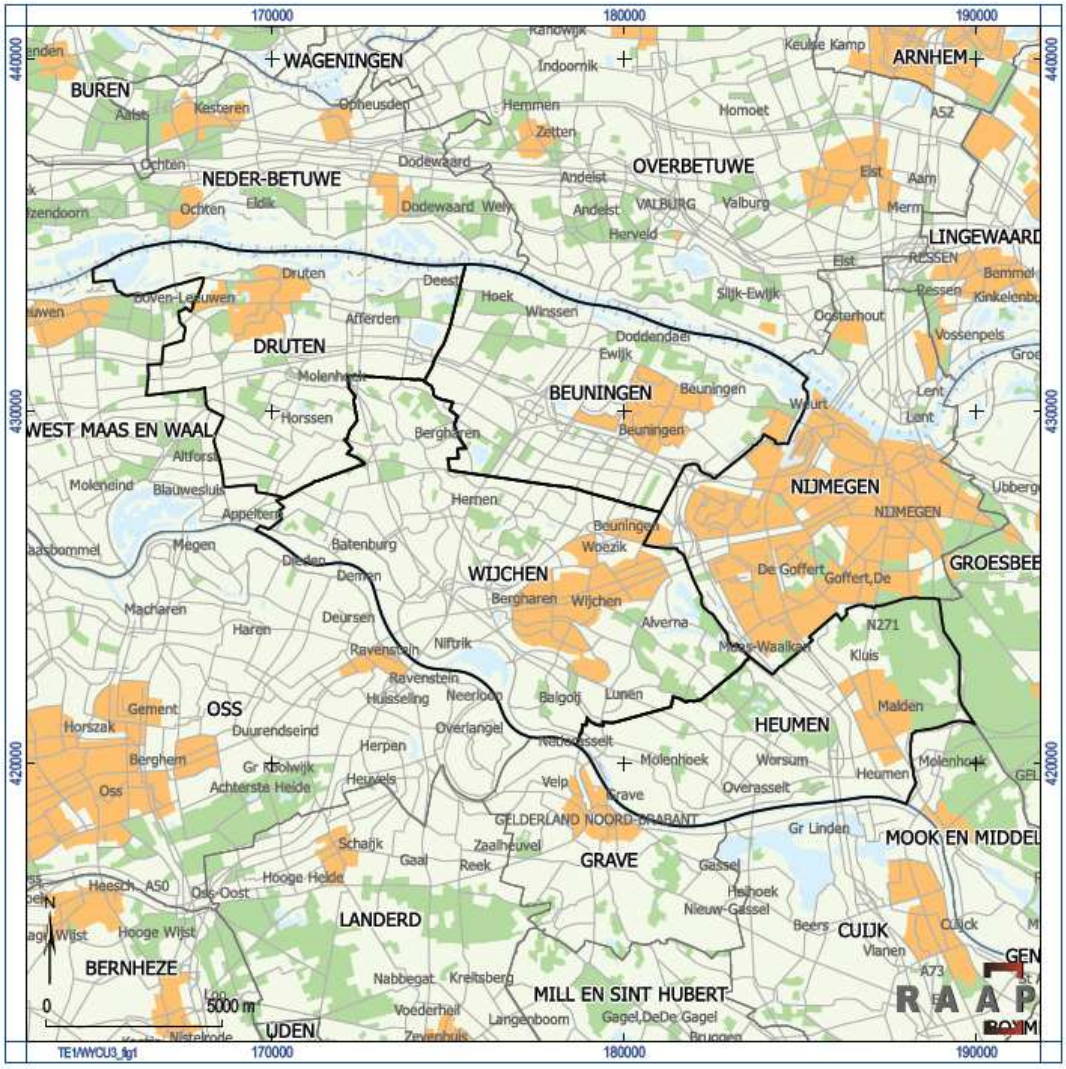

Figuur 1.1 De ligging van de gemeenten Beuningen, Heumen, Wijchen en Druten.

Cultuurhistorie wordt van grote waarde geacht. Het draagt bij aan de identiteit van een gemeente, zorgt ervoor dat inwoners geworteld zijn in hun geboorte- of woongemeente en creëert aantrekkingskracht voor toeristen en dagrecreanten. Het is bovendien van waarde voor het onderwijs. Aan cultuurhistorie wordt aandacht besteed in het primair onderwijs: de leerlingen verwerven enige kennis over en krijgen belangstelling voor aspecten van het lokale en regionale verleden en overblijfselen daarvan. Daarnaast draagt het bij aan de lokale economie en versterkt zo de economische positie van een gebied. Hoewel dit laatste wel eens wordt onderschat of in twijfel wordt getrokken, tonen onderzoeken van omgevingseconomen het onomstotelijk aan.[1]

Figuur 1.2 Herkenbare historische plekken roepen een vertrouwd gevoel bij bewoners op.

1.2 Aanleiding voor deze nota

Cultuurhistorie kan in Nederland al sinds jaren landelijk op een grote maatschappelijke belangstelling rekenen. De toeristisch-recreatieve sector draait voor een belangrijk deel op beleving en exploitatie van ons ondergronds, gebouwd en landschappelijk erfgoed. Deze belangstelling vertaalde zich in 2009 in de beleidsbrief ‘Modernisering Monumentenzorg’. Daarin benoemde de

[1] Zie hiervoor onder meer: Ruijgrok, E., 2004. Economische waardering van cultuurhistorie. Casestudie Tieler- en Culemborgerwaard. Witteveen+Bos, Rotterdam; Bade, T. & G. Smid, z.j. Eigen haard is goud waard. Over de economische baten van cultuurhistorisch erfgoed. Triple E Productions, Arnhem.; Div. auteurs, 2009. Het cultuurhistorisch argument. Projectbureau Belvedere, Utrecht; Brouwer, J., E. Ruijgrok & R. Abma, 2012. Historische buitenplaatsen en landgoederen. In stand houden loont! Witteveen+Bos, Deventer.

minister drie pijlers voor de toekomstige monumentenzorg: cultuurhistorie meewegen in de ruimtelijke ordening, eenvoudiger en krachtiger regelgeving en bevordering van herbestemmingen. De regelgeving die voortvloeide uit dit rijksbeleid, met name de wijziging van het Besluit ruimtelijke ordening per 1 januari 2012, is de concrete aanleiding geweest om deze nota op te stellen. Elke gemeente werd nu verplicht om expliciete afwegingen op het vlak van cultuurhistorie te maken bij herziening van bestemmingsplannen.

1.3 Doel: wat willen de gemeenten bereiken?

De gemeenten Beuningen, Wijchen, Druten en Heumen willen met deze nota de omgang met cultuurhistorie in de komende jaren regelen. De bedoeling is om cultuurhistorie een nóg volwaardiger positie in de ruimtelijke ordening, het toeristisch-recreatief beleid en in de erfgoededucatie te geven. Dit doen zij in het besef dat cultuurhistorie om meerdere redenen (immaterieel, economisch) waardevol en merendeels onvervangbaar is en dat de gemeenten bij jong én oud de waarde, de kennis en het belang van cultuurhistorie en in het in stand houden ervan kunnen bevorderen om (meer) draagvlak te creëren.

2 Wat is cultuurhistorie?

2.1 De term

Cultuurhistorie is een verzamelterm die betrekking heeft op de invloed die de mens op zijn omgeving heeft gehad. Datgene wat uit dit verleden fysiek of in de hoofden van mensen nu nog aanwezig is, wordt cultuurhistorisch of cultureel *erfgoed* genoemd: alle tastbare, bekende of onbekende sporen van het menselijk verleden, zoals die teruggevonden worden in bodem, landschap en gebouwen. Daartoe behoren ook waardevolle cultuurlandschappen, structuren en patronen die zich daarin bevinden en verhalen en veldnamen die daarmee verbonden zijn. Deze termen worden in deze nota dus ook door elkaar gebruikt, afhankelijk van wat bedoeld wordt.

Erfgoed is er in de volgende verschijningsvormen:

- aardkundig: het reliëf in het terrein en de bodemkundige verschijnselen die daarbij horen;
- archeologisch: relicten en structuren die door mensen zijn gemaakt, maar onzichtbaar zijn doordat ze onder de grond verstopt liggen;
- cultuurhistorisch: bovengrondse relicten van menselijke oorsprong, te verdelen naar landschappelijk, gebouwd en stedenbouwkundig erfgoed;
- immaterieel: verhalen, gebeurtenissen en namen in relatie tot specifieke plekken.

Deze nota gaat in principe over de bovengrondse cultuurhistorie: landschappen en de gebouwde omgeving. De 4 gemeenten willen voor de bepaling van thema's echter niet te star met deze scheiding omgaan. Alhoewel veel van het prehistorische en Romeinse verleden ondergronds ligt, zijn de resten en de kennis daarover betekenisvol voor de beleving van het verleden. Alleen planologisch en waar het gaat om de aard van het onderzoek volgen beide aspecten verschillende paden.

2.2 Wanneer is iets 'cultuurhistorie' ?

De bijzondere landschappen in onze gemeenten zijn niet van de ene op de andere dag ontstaan. Zij zijn het resultaat van eeuwenlang agrarisch gebruik en alle kortere of langere ontwikkelingen die daar doorheen speelden. Watersnoden, dijkdoorbraken, oorlog: het zijn allemaal zaken die hun sporen direct of indirect in het landschap hebben achtergelaten in een 'basis' die door de boeren gelegd is. Het stedelijk gebied heeft zich vanaf de middeleeuwen stapsgewijs ontwikkeld tot wat het nu is: vooroorlogse kernen en linten met naoorlogse bebouwing daaromheen, de laatste veelal in de vorm van grotere gebouwde complexen.

Om iets aan te duiden als 'cultuurhistorisch waardevol' moet er een zekere afstand tot zijn, vooral in de tijd. Als objecten, structuren en gebiedskarakteristieken een zekere leeftijd hebben, worden ze als 'erfgoed' beschouwd. De waarde die de gemeenten eraan toekennen en die is vastgelegd in de cultuurhistorische waarderingskaarten, wordt over het algemeen vooral bepaald door

de mate van gaafheid waarmee ze de tijd tot nu hebben doorstaan. Ook aspecten als zeldzaamheid en bijzonderheid spelen daarin een rol.

Figuur 2.1 De ruilverkaveling Maas en Waal-West, deels op grondgebied van de gemeente Druten, wordt inmiddels landelijk als een belangrijk voorbeeld van na-oorlogse planologie gezien.

Tot voor kort werd in de Monumentenwet de minimale leeftijdsgrens van 50 jaar gehanteerd voor gebouwde rijksmonumenten, en was 'wat cultuurhistorie is' dus heel scherp in de tijd gedefinieerd. Die grens is met de aanpassing van de wet in 2012 losgelaten. Een belangrijke trend is dat voor erfgoed uit de Tweede Wereldoorlog inmiddels vanuit archeologisch, landschappelijk en historisch-bouwkundig perspectief interesse bestaat. De twee laatste disciplines wagen zich inmiddels al verder, in elk geval tot 1965 als formele afsluiting van de wederopbouwperiode en soms nog (veel) verder. Er bestaat landelijk inmiddels een lijst van 190 potentiële rijksmonumenten uit de periode 1940-1965, waarvan een deel al is aangewezen. Onze 4 gemeenten ontbreken overigens in deze lijst. Veel gemeenten hebben daarnaast al gemeentelijke monumenten uit die periode aangewezen of karakteristieke gebouwen aangeduid. Op landschappelijk vlak staan de oudere ruilverkavelingen als 'wederopbouwlandschappen' inmiddels in de belangstelling, zoals die van Maas en Waal-West.[2] Op die manier leert men in elk geval minder star naar ons erfgoed te kijken en met een open blik de waarde van ons verleden – in alle tijden - te zien.

[2] Alleen het gedeelte in de gemeente West Maas en Waal heeft bijzondere aandacht van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Het gedeelte in de gemeente Druten heeft men erbuiten gelaten. Dit gedeelte is echter wel meegenomen in de cultuurhistorische waarderingskaart.

3 Cultuurhistorie in de regio

3.1 Inleiding

De gemeenten Heumen, Beuningen, Wijchen en Druten kennen een grote cultuurhistorische rijkdom en variatie. In dit hoofdstuk wordt in kort bestek een overzicht gegeven van belangrijke perioden en onderwerpen met betrekking tot de cultuurhistorie van Heumen, Wijchen, Beuningen en Druten. De tastbare weerslag daarvan is weergegeven op de archeologische waarden- en verwachtingskaarten en de cultuurhistorische waardenkaarten van elke afzonderlijke gemeente.

3.2 Zichtbare prehistorie

Erfgoed zoals dat is opgenomen op de archeologische waarden- en verwachtingskaart vormt de aftrap. Dit wordt gedaan, omdat daarvan in het heden nog sporen te herkennen zijn en er in de verschillende gemeenten een bijzonder belang aan deze perioden in de geschiedenis wordt gehecht. Bewoning in het Gelders rivierengebied vond plaats op de hogere oevers van rivieren en op opgewaaide rivierduinen. De vroegste bewoners van Wijchen en Heumen woonden na de laatste ijstijd, zo vanaf 10.000 jaar geleden, op terrassen langs de Maas en op rivierduinen. Zij voedden zichzelf door jagen en verzamelen. Enkele duizenden jaren later vond de verandering van uitsluitend jagen en verzamelen naar landbouw plaats. Zichtbare overblijfselen uit deze periode zijn grafheuvels. Wonen deed men toen onder meer aan het Wijchens Meer. Uit deze periode wordt in Beuningen de eerste bewoning gevonden. In Druten is oudere prehistorische bewoning eveneens bekend door de vondst van bijvoorbeeld vuursteen. Ook uit jongere perioden zijn er sporen van grafcultuur op de rivierduinen van Wijchen en Heumen, zoals grafheuvels uit de Bronstijd en urnenvelden uit Brons- en IJzertijd. In de IJzertijd bereikte de bevolkingsdichtheid voor de prehistorie zelfs een hoogtepunt.

Figuur 3.1 Een restant van het Wijchens rivierduinreliëf.

3.3 Romeinen en Merovingers

Vondsten die in verband staan met de aanwezigheid van de Romeinen in onze contreien bevinden zich op de hogere delen van het landschap. Belangrijk is bijvoorbeeld de Romeinse verbindingsweg, aangelegd voor militaire doeleinden, tussen Noviomagus (Nijmegen), Ceuclum (Cuijk) en Blariacum (Blerick), die in het reliëf en de tegenwoordige wegenstructuur nog teruggevonden worden. Langs de route in de bossen van Heumensoord liggen de resten van vermoedelijk een 4e-eeuwse Romeinse wachttoren, gebouwd ter verdediging van deze route. Romeinse villa's lagen onder meer in Plasmolen, Ewijk en Druten. Een gerestaureerde afwateringsgoot van de Romeinse villa in Ewijk ligt in het gemeentehuis in Beuningen. In Druten werd bovendien een Romeins schip aangetroffen.

Wijchen was vanaf 100 na Chr. een belangrijke nederzetting nabij *Ulpia Noviomagus*. Rond het dorp ontstonden vanaf de late 1e eeuw de bijbehorende grafvelden. Na een dip in de loop van de 3e eeuw trad in de 4e eeuw weer herstel van bewoning op. Uit archeologische vondsten is op te maken dat Wijchen zoiets als het 'Romeinse Wassenaar' was. Zo is er uit Wijchen een stenen Romeins gebouw bekend. Wijchen en Nijmegen waren via een weg langs de zuidzijde van het

rivierduincomplex van Overasselt met elkaar verbonden. Langs de Schatkuilsestraat in Overasselt ligt een Romeins villacomplex. Elders moeten welvarende boerenbedrijven uit deze periode hebben gelegen, die herkend worden aan de vondst van bijvoorbeeld dakpannen.
Na het formele einde van het Romeinse rijk in 476 na Chr. bleef de omgeving van Wijchen gewoon bewoond. Op diverse plaatsen op de rivierduinen van Wijchen werd in die tijd gewoond en begraven. Belangrijke aanwijzing daarvoor is het grote Merovingische grafveld onder het centrum van Wijchen, in gebruik was tussen circa 400 en circa 640 na Chr. Uit grafgiften blijkt dat er, toen de Romeinen een vacuüm achterlieten, een lokale elite ontstond.

Figuur 3.2 De Romeinse afvoergoot uit Ewijk.

3.4 Karolingers, de kerstening en christelijke tradities

In de Vroege Middeleeuwen introduceerden Angelsaksische missionarissen de christelijke religie. Oude gebruiken kregen vaak een christelijke betekenis. Opvolgers van deze missionarissen waren monniken in kloosters en abdijen, die kerken stichtten of beheerden en grondbezit exploiteerden. Alhoewel hun invloed sinds 1795 is verdwenen, zijn er nog verwijzingen naar dit verleden in de vorm van patroonheiligen, boerderijnamen (‘Munnikhof’) en natuurlijk de middeleeuwse kerken en kapellen zelf. Zo speelde de abdij van Saint-Valéry-sur-Somme een belangrijke rol in middeleeuws Overasselt, waaraan de Sint-Walrickkapel nog te danken is. Ook de abdij Kaiserswerth bekleedde een positie in de gemeente Heumen. Zowel in Heumen als Druten was de abdij Grafenthal in Goch belangrijk. In Bergharen speelde de abdij Camp een rol.
Wellicht nog belangrijker voor de ontwikkeling van het kerkelijk landschap was de opleving van het katholicisme na 1800 en vooral na 1850. Op veel plekken zijn er uitingen van die opleving te vinden. Nieuwe kerken werden gebouwd, kloosters verrezen, scholen werden gebouwd en het Rijke Roomse Leven bloeide. In het straatbeeld verrezen kapellen en Heilig-Hartbeelden. Dat duurde iets meer dan 100 jaar. Uit deze ruime eeuw van katholieke bloei kennen alle gemeenten veel zichtbaar erfgoed, zoals kerken en pastorieën. Uit de nadagen van het Rijke Roomse Leven dateert nog de naoorlogse kerk van Malden. Gevolg van deze opleving van het rooms-katholicisme was ook dat er nieuwe protestantse kerken gebouwd moesten worden, omdat deze gemeenschappen de oude gebouwen verloren. In Horssen bevindt zich een voorbeeld.
Naast kerkelijke tradities bestonden er ook tradities vanuit het volksgeloof. Vaak waren zij sterk verweven met christelijke tradities. Het bekendst is wel de lapjesboom bij de Sint-Walrickkapel van Overasselt, maar relevant is bijvoorbeeld ook de linde op de Kapelberg bij Bergharen.

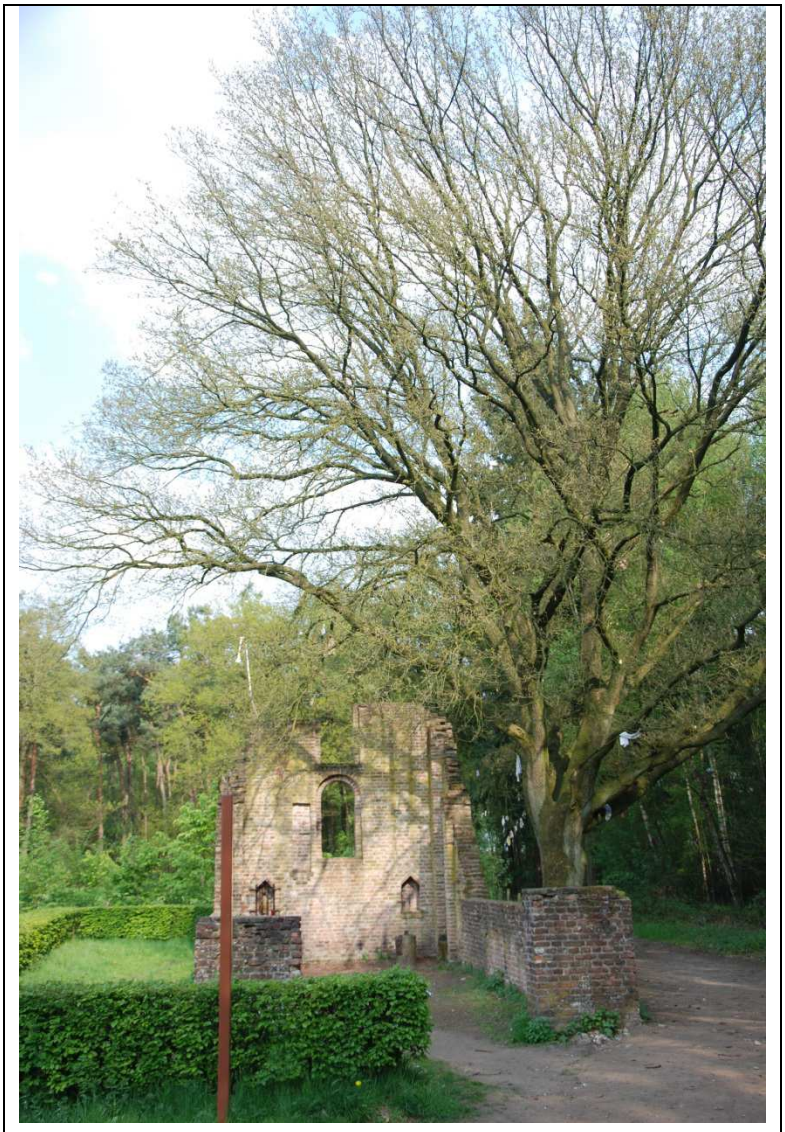

Figuur 3.3 De Walrick-kapel nabij Overasselt: plaats van geloof en volksgeloof.

3.5 Cultuurlandschappen

De cultuurlandschappen uit deze regio vinden hun oorsprong in belangrijke mate in de middeleeuwen. Weliswaar werd er al veel eerder gewoond, maar de huidige ruimtelijke structuur van nederzettingen, akkercomplexen, bossen en weidegebieden kwam vanaf de middeleeuwen tot stand. Daarbij bestaat een sterke relatie met de ondergrond. Op drogere, hoger gelegen gronden, zoals de rivierduinen en oeverwallen, verbouwde men gewassen. Boerderijen werden in de directe omgeving geplaatst. In lager gelegen, natte gronden weidde men vee en oogstte men hooi als wintervoer. Hiervoor waren in de eerste plaats komgebieden, oude riviergeulen en uiter-

waarden geschikt. De meest hoog gelegen terreinen, te droog voor akkerbouw, bleven het langst ‘woest’ liggen: men gebruikte ze relatief extensief. Het waren ook de plekken die het meest geschikt waren voor bosbouw op het moment dat men daarvoor de technieken beheerste en er een markt voor was. Zelfs de industrialisatie schikte zich in hoge mate naar het landschap. In de uiterwaarden werd klei gewonnen en verrezen steenovens, die in de 19e en 20e eeuw uitgroeiden tot steenfabrieken. De rationalisering van de landbouw heeft in sterkte mate het cultuurlandschap in onze regio veranderd. Dat heeft op bepaalde plekken geleid tot bijzondere nieuwe landschappen, zoals bij Horssen, terwijl op andere plekken de vervlakking van de oude landschappelijke contrasten het beeld bepaalt.

Figuur 3.4 Steenoven Vogelsangh in Deest, relict van de economische exploitatie van het landschap in het verleden.

3.6 Kastelen en heerlijkheden

Net als de rest van het rivierengebied zijn de gemeenten Beuningen, Druten, Wijchen en Heumen rijk aan de tastbare overblijfselen van een indrukwekkend verleden: kastelen, landhuizen en buitenplaatsen. Een deel van de middeleeuwse kasteeleigenaren bezat ook territoriale macht, een bestuurlijke vorm waarvoor de term ‘heerlijkheid’ gebruikt wordt. Zo waren Batenburg, Hernen en Heumen relatief zelfstandige heerlijkheden. Aan andere kastelen waren wel bepaalde

(heerlijke) rechten verbonden, maar niet de bestuurlijke rechten over een bepaald gebied. Zo viel Wijchen onder het hertogelijk bestuur en was de kasteelheer vooral een ‘grootgrondbezitter’. Batenburg, Hernen-De Templet, de Malderburcht en mogelijk ook de motte te Leur waren mottes met een houten toren erop. Hun opvolgers werden soms op dezelfde plek gebouwd, maar soms ook elders. De kastelen van Batenburg, Hernen, Wijchen en Heumen bestonden uit een toren met aanbouwen en werden door grachten omgeven. Ook verrezen nieuwe kastelen die geen voorfase als motte hadden gekend, zoals Blankenborg, Doddendael en Winssen.
Naast de grotere kastelen ontstonden er in de laatste fase van de late middeleeuwen en de 16e eeuw ook kleinere steenhuizen van de regionale of lokale elite, zoals mogelijk Puiflijk, Uilenburg, Nagelhorst, Schoonenburg en Slimsijp nabij Overasselt. Hun omvang, verdedigbaarheid en betekenis van de bewoners was doorgaans geringer dan die van de grotere burchten. Zij werden soms als havezate aangeduid.
De 17e eeuw vormde een belangrijk breukmoment in de geschiedenis van kastelen en landschap in de regio. Kastelen vervulden meer en meer in de eerste plaats een rol als woongebouw in plaats van militaire vesting, en daarbij hoorde een tuin- en parkaanleg. Kastelen gingen soms een rol spelen als adellijke buitenverblijven en werden conform die nieuwe functie verbouwd. De kastelen van Wijchen en Hernen zijn een mooi voorbeeld van uitersten: Wijchen werd een luxe buitenverblijf, terwijl Hernen zijn oude weerbare karakter behield. Ook werden nieuwe landhuizen gebouwd, zoals in Horssen. De aanleg van buitenplaatsen betekende een transformatie van het platteland: functioneel-agrarisch werd aangevuld met esthetiek. Tuinen en parken werden aangelegd, maar ook werd het platteland dat tot kasteeldomeinen behoorde verfraaid met lanen.

Figuur 3.5 Kasteel Batenburg is ook als ruïne nog altijd indrukwekkend.

Figuur 3.6 Huis Horssen laat zien dat comfort steeds meer een rol ging spelen voor de elite.

3.7 Strijd tegen het water

Meer dan over welk onderwerp dan ook is geschreven over de band tussen de inwoners van het Land van Maas en Waal en de beide rivieren die het gebied aan twee zijden begrenzen. Vele eeuwen woonden de inwoners van dit gebied in een onbedijkt rivierenlandschap. Rivieren verlegden zich door de millennia heen met enige regelmaat, zoals aan het Wijchense Ven, een uitgeveende oude loop van de Rijn, en het Wijchens Meer, een Maasmeander, nog te zien is. Op de hoogtes tussen de rivierbeddingen woonden de ‘Maas en Walers’.
Water stroomde vóór de bedijking ook via de komgebieden naar het westen af. De oeverwallen en zeker de rivierduinen en de stuwwalflanken waren hoog genoeg om meestal droge voeten te houden. Zijkades (zijdewendes) en achterkades beschermden de bewoners van dit gebied vanaf de middeleeuwen tegen water dat vanuit de kommen hun woongebied bedreigde. Met de aanleg van voorkaden op kwetsbare plekken, mogelijk omdat men door bevolkingsgroei ook lagere delen van het landschap ging bewonen, waren hele dorpsgebieden van een ringkade voorzien. Omdat waterafvoer steeds vaker een gezamenlijk belang was, werd in de 14e eeuw toestemming verkregen een aaneengesloten bedijking aan te leggen. Dat zorgde voor relatieve veiligheid en de mogelijkheid om komgronden intensiever te gaan gebruiken. Afwatering van de kommen werd via uitwateringssluizen naar de rivier geregeld. Rivierverleggingen bedreigden echter regelmatig

de stabiliteit van de dijk. Soms moest land worden prijsgegeven door de dijk terug te leggen. Dat kon echter ook militair-strategische oorzaken hebben, zoals bij Nederasselt.
De rivier kon zijn sedimenten niet meer kwijt, en het rivierbed hoogde zich op. Dijken moesten regelmatig worden verhoogd. Hogere dijken betekenen echter tegelijk een grotere dreiging voor het achterland bij dijkdoorbraken, omdat de druk erop veel hoger werd en de kracht van het water na een doorbraak dus ook. Vooral na 1700 braken de dijken regelmatig in de wintermaanden door opstuwend ijs. Naast al het leed veroorzaakten zij ook diepe gaten in het landschap, de huidige kolken. Na doorbraken werd de nieuwe, bochtige dijk om de kolk gelegd. Kwelwater werd door middel van zogenaamde kwelkades bestreden.
Relevant zijn ook de aanpassingen aan de Maas na de overstromingen van 1926. Besloten werd een aantal bochten in de Maas af te snijden en een recht rivierbed aan te leggen. Bij Balgoij, Keent en de aangrenzende Loonse Waard ligt nog een afgesneden meander in het landschap.

Figuur 3.7 De dijk tussen Nederasselt en Overasselt brak 90 jaar geleden nog door.

3.8 Bezetting en strijd tegen de bezetter

Onze regio heeft in de afgelopen eeuwen zeker tweemaal te maken gehad met bezetting en een strijd tegen de bezetter. In de Tachtigjarige Oorlog voerden Oranjegezinde troepen een beleg op de stad Grave uit. Deze aanval richtte zich tevens op het verdedingswerk aan de overzijde van de Maas, het latere Kroonwerk Coehoorn. De aangelegde aanvalslinie, bedoeld om de stad af te

sluiten van de omgeving, lag voor een deel op Heumens en Wijchens grondgebied. Van de aarden werken en kampementen is aan het oppervlak weinig meer te zien, maar ondergronds vermoedelijk wel het nodige bewaard gebleven.
Grave had dus een strategische positie die ook op de landschappen van vooral Over- en Nederasselt van invloed was. Misschien wel het ingrijpendst op de lange termijn waren de aanpassingen rondom het Kroonwerk Coehoorn door de eeuwen. In 1699 werd de dijk bij Nederasselt een behoorlijk stuk teruggelegd in verband met de aanleg van dit kroonwerk. Hiervoor moest de middeleeuwse kerk wijken.
Tijdens de Tweede Wereldoorlog speelden de 4 gemeenten een relatieve bijrol, die nog het grootst was in de gemeente Heumen. Tijdens de inval van de Duitsers vonden gevechten plaats rond de brug bij Grave en de bruggen over het Maas-Waalkanaal. In Druten lag de Waal-Maaslinie uit 1939, een verbinding tussen de Peel-Raamstelling en de Linie van de Spees/Grebbelinie, maar deze werd uiteindelijk niet gebruikt. De linie is nu moeizaam in het landschap herkenbaar.
Ruim 4 jaar later was het strijdtoneel echter nog heviger. Het gebied rond Nijmegen maakte deel uit van Operatie Market Garden. In het Neder- en Overasseltse Broek in de gemeenten Wijchen en Heumen vonden luchtlandingen van parachutisten plaats om de hiervoor genoemde bruggen te kunnen innemen. Deze actie werd succesvol uitgevoerd, waardoor de troepen richting Nijmegen konden trekken. De terugtrekkende Duitse troepen richtten vernielingen aan in Alverna en aan de brug ter hoogte van Niftrik en Ravenstein. Alle gemeenten hadden bovendien te maken met burgerslachtoffers, vliegtuigcrashes en een meer of minder ontregelde samenleving.
De strijd was hiermee echter niet gestreden. De Slag om Arnhem werd verloren en de Betuwe werd frontgebied. Net daarachter lag het bevrijde Land van Maas en Waal. In Malden en Overasselt werden tijdelijke landingsplaatsen voor vliegtuigen aangelegd en in 1945 werd een tijdelijke spoorlijn aangelegd om de route over spoor naar Duitsland te verkorten.

Figuur 3.8 Overal in Nederland braken na de bevrijding feesten uit, zoals ook hier in Beuningen.

4 Wetgeving

4.1 Rijk

4.1.1 Monumentenwet 1988

De basis voor de landelijke monumentenzorg wordt gevormd door de Monumentenwet 1988, die in 2007 is gewijzigd in verband met de inwerkingtreding van de Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz) en in 2012 opnieuw in verband met de implementatie van de Modernisering Monumentenzorg. De wet bepaalt onder meer dat gemeenten een monumentencommissie moeten hebben om te kunnen adviseren over vergunningaanvragen. Wijchen en Druten hebben een eigen monumentencommissie (al dan niet met inbreng van het Gelders Genootschap), Beuningen en Heumen kennen een Commissie Ruimtelijke Kwaliteit die in zijn geheel vanuit het Gelders Genootschap wordt bemand. De verplichting om rekening te houden met aanwezige of te verwachten ondergrondse archeologische waarden komt ook voort uit de Monumentenwet.

4.1.2 Wet ruimtelijke ordening en Besluit ruimtelijke ordening

In het vijfde lid van artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) is bepaald dat een toelichting van een bestemmingsplan een beschrijving bevat van de wijze waarop met de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden rekening is gehouden. Met deze beleidsnota willen de betrokken gemeenten ter uitvoering van deze bepaling van het Bro aan de voorkant duidelijkheid verschaffen over de wijze waarop cultuurhistorie als sectoraal belang bij de ruimtelijke ordening wordt / moet worden betrokken.

4.1.3 Besluit algemene regels ruimtelijke ordening

In het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening zijn regels opgenomen met betrekking tot nationale ruimtelijke belangen. De geformuleerde landelijke belangen ten aanzien van cultuurhistorie komen niet voor in de gemeenten Beuningen, Wijchen, Heumen en Druten.

4.2 Provincie Gelderland

4.2.1 Omgevingsverordening Gelderland

In de omgevingsverordening Gelderland zijn beschermende regels opgenomen voor erfgoed, waaronder waardevol landschap, voor zover dit raakt aan een provinciaal ruimtelijk belang. De regels met betrekking tot de bescherming van erfgoed zien op de Romeinse Limes en de Hollandse Waterlinie, daarnaast zijn beschermende regels opgenomen voor molenbiotopen, waardevol open gebied en het Nationaal landschap. Verder is in de omgevingsverordening een beschermende regeling opgenomen voor de gronden die binnen de Ecologische Hoofdstructuur zijn gelegen.

Voor de molenbiotopen (zie onderstaande afbeelding) bepaalt de omgevingsverordening dat bestemmingsplannen voor gronden gelegen binnen een molenbiotoop enkel ontwikkelingen kun-

nen mogelijk maken indien de toelichting bij het bestemmingsplan een motivering geeft waaruit blijkt dat de werking van de molen niet wordt beperkt door de ontwikkeling.

Figuur 4.1 Molenbiotopen zijn verankerd in de provinciale omgevingsverordening.

Binnen de gemeente Beuningen is een gebied gelegen dat door de omgevingsverordening wordt betiteld als waardevol open gebied (zie onderstaande afbeelding). Op de gronden binnen dit gebied is geen nieuwe bestemming mogelijk die de openheid van dit waardevolle open gebied aantast. In de omgevingsverordening worden een aantal uitzonderingen op deze algemene regel beschreven waaronder de uitbreiding van een agrarisch bedrijf binnen of aansluitend aan het bouwvlak.

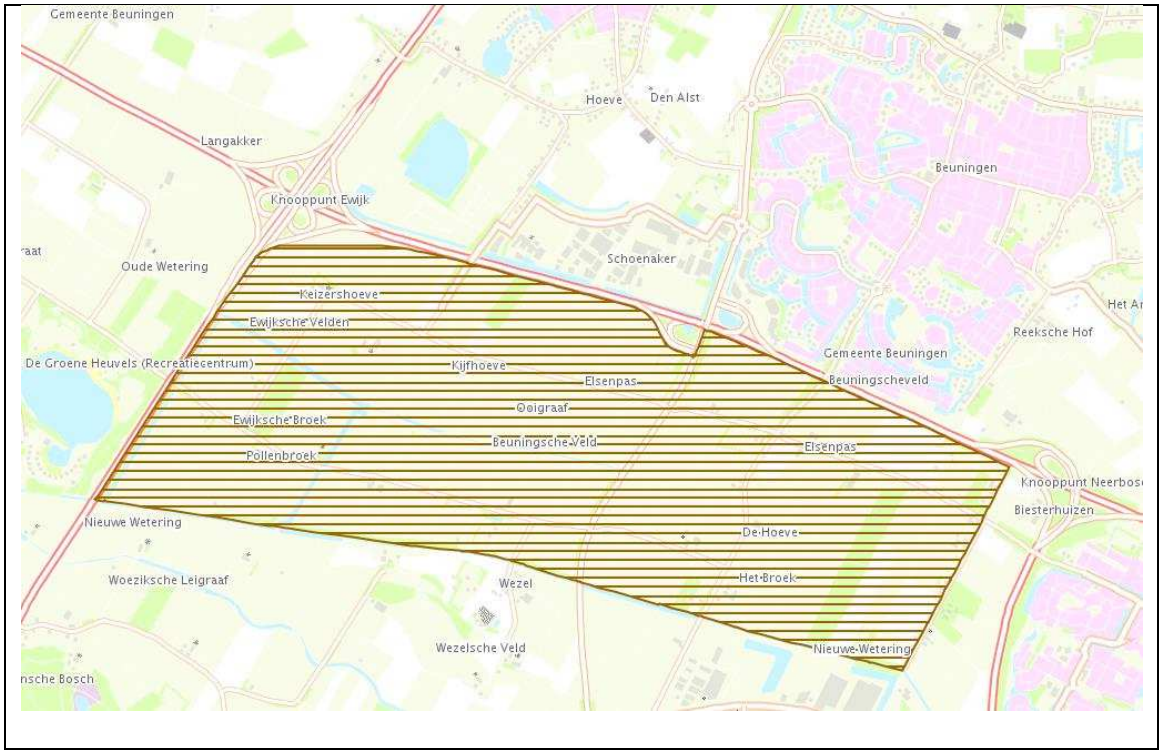

Figuur 4.2 In de gemeente Beuningen bevindt zich een waardevol open gebied.

De omgevingsverordening bevat beschermende bepalingen voor gronden behorend tot de Ecologische Hoofdstructuur. De omgevingsverordening maakt een onderscheid in gronden behorend tot de Groene Ontwikkelingszone en gronden behorend tot het Gelders Natuurnetwerk. In een bestemmingsplan voor gronden binnen het Gelders Natuurnetwerk worden geen nieuwe functies mogelijk gemaakt tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van een groot algemeen belang. De negatieve effecten op de kernkwaliteiten van het gebied moeten dan wel beperkt blijven en eventueel worden gecompenseerd. In een bestemmingsplan voor gronden binnen de Groene Ontwikkelingszone worden geen nieuwe grootschalige ontwikkelingen mogelijk gemaakt tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van een groot algemeen belang. De negatieve effecten op de kernkwaliteiten van het gebied moeten dan wel beperkt worden en eventueel worden gecompenseerd.

Figuur 4.3 De Ecologische Hoofdstructuur in het Land van Maas en Waal.

Binnen de gemeente Heumen zijn enkele gebieden gelegen die door de omgevingsverordening worden aangewezen als Nationaal Landschap gelegen buiten het Groene Natuurnetwerk (GNN) en de Groene Ontwikkelingszone (GO) en de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Een bestemmingsplan voor deze gronden (zie afbeelding hieronder) maakt alleen (nieuwe) bestemmingen mogelijk indien deze de kernkwaliteiten van een Nationaal Landschap niet aantasten. Deze kernkwaliteiten zijn vastgelegd in een bijlage bij de omgevingsverordening.

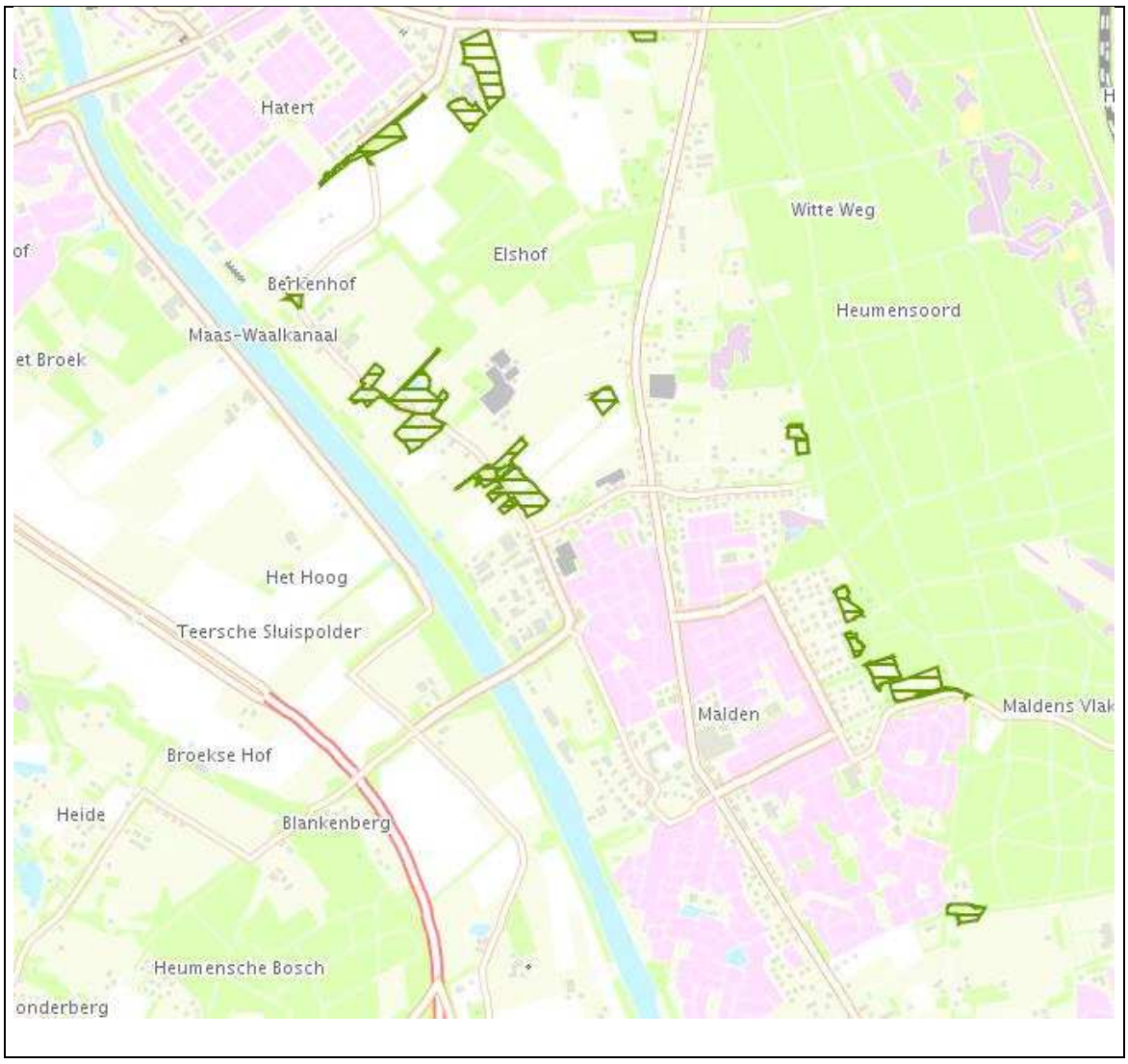

Figuur 4.4 Nationaal Landschap rondom Malden.

Bovenstaande provinciale belangen zijn reeds in de bestaande bestemmingsplannen meegenomen en worden als gevolg van deze beleidsnota niet aanvullend geborgd.

4.3 Gemeenten

De 4 gemeenten beschikken elk over een relatief recente erfgoedverordening (2010-2011), op basis waarvan het mogelijk is om gemeentelijke monumenten, zowel boven- als ondergronds, aan te wijzen en aan gewenste ingrepen een vergunningsplicht te koppelen. Tevens zijn hierin regels opgenomen ten aanzien van terreinen waar archeologische waarden worden verwacht. Beuningen kent daarnaast een separate restauratieregeling voor gemeentelijke monumenten. Wijchen kent als enige gemeente de mogelijkheid gemeentelijk beschermde stads- of dorpsge-

zichten aan te wijzen. Objecten en terreinen die via de erfgoedverordening beschermd zijn, zijn niet op de cultuurhistorische beleidskaart opgenomen, omdat daarvoor reeds een regeling bestaat.

5 Planologische borging en monumentenzorg

5.1 Inleiding: wat is ons vertrekpunt?

5.1.1 Inleiding

De 4 gemeenten beschikken reeds over beleid waarin men keuzes maakt die te maken hebben met het aanwezige cultureel erfgoed. Doordat cultureel erfgoed zich echter op het raakvlak van heel veel disciplines bevindt, is de aandacht daarvoor ook gefragmenteerd, zoals blijkt uit bijlage 1.

De gemeenten zien cultuurhistorie reeds als integraal onderdeel van de verschillende gemeentelijke beleidsvelden. In veel beleid gericht op landschap, zeker van de afgelopen 5 à 8 jaar, zijn cultuurhistorie of ‘gebiedseigen kenmerken’ belangrijke pijlers. In bestemmingsplannen zijn landschapswaarden al geborgd, al dan niet als uitvloeisel van een landschapsontwikkelingsplan, maar niet noodzakelijkerwijs vanuit het cultuurhistorisch belang. Ook in toeristisch-recreatief beleid worden het karakter van het landschap en de bijzondere waarden van de kernen als sterkte aangeduid.

Expliciet cultuurhistorisch beleid echter gaat veelal niet verder dan archeologie en gebouwde monumentenzorg. Het meeste beleid is impliciet, en er bestaat planologisch weinig juridische grondslag om cultuurhistorie als afwegingskader mee te nemen bij toetsing van vergunningaanvragen.

5.1.2 Het vertrekpunt

De gemeenten hechten vanuit de wettelijke verplichting aan een goede planologische borging van waardevol geachte cultuurhistorie in het bestemmingsplan en in toekomstige structuurvisies, en een verankering van cultuurhistorie als onderdeel van het gemeentelijk afwegingskader bij landschappelijke en stedenbouwkundige ingrepen waarin het bestemmingsplan niet voorziet. Vooruitlopend op de beleidsnota hebben de gemeenten tussen 2007 en 2013 inventarisaties op gemeentelijke schaal laten uitvoeren van het bovengrondse cultuurhistorisch erfgoed. Deze inventarisatie is aangevuld met een cultuurhistorische gebiedswaardering, voor Heumen en Wijchen een herziening van een bestaande gebiedswaardering. Op basis van deze bijgevoegde waardering is een beleidskaart, eveneens bijgevoegd, opgesteld. Deze kaart geeft weer voor welke gebieden en objecten planologische borging wordt voorzien, nu of bij nieuwe ontwikkelingen.

Elke gemeente heeft een eigen afweging gemaakt welke waarderingsklasse men van voldoende belang achtte om cultuurhistorisch beleid op te voeren: Wijchen kiest overwegend voor de gebieden met een middelhoge en hoge waarde. Enige uitzondering is het vennengebied op Alverna. Dit heeft als enige gebied in de gemeente een "zeer hoge waarde" gekregen. Daarmee wordt

namelijk uniform aangesloten bij de waardering die dit waardevolle grensoverschrijdende gebied in de gemeente Heumen heeft. Heumen, Beuningen en Druten kiezen voor gebieden met een hoge en zeer hoge waarde.[3] De gebieden die zijn afgevallen hebben gemeen dat de cultuurhistorische waarden hier in zo geringe mate aanwezig zijn en/of door sterke dynamiek in de laatste driekwart eeuw verloren zijn gegaan, dat andere belangen zwaarder worden geacht en bescherming op cultuurhistorische gronden niet noodzakelijk wordt geacht.

Met de beleidskaart als onderlegger wordt in dit hoofdstuk beschreven op welke wijze bestaande geïnventariseerde waardevolle gebieden en gebouwde objecten worden beschermd indien er zich een ruimtelijke ontwikkeling [4] aandient (§ 5.2). Daarnaast geeft dit hoofdstuk een antwoord op de vraag in hoeverre en op welke wijze er bij ruimtelijke ontwikkelingen, die ingevolge het geldende bestemmingsplan niet direct mogelijk zijn, rekening moet worden gehouden met cultuurhistorie (§ 5.3).
Deze verschillende benaderingen moeten leiden tot werkbare processen voor gemeenten en burgers, waarin geen onredelijke regeldruk ontstaat en het beleid alleen op die gebieden wordt gericht, die er vanuit cultuurhistorisch perspectief toe doen.

De uitgevoerde inventarisaties en waarderingen zullen een belangrijke rol gaan vervullen als toetsingsinstrument op hoofdlijnen voor de ambtelijke organisatie. Om die reden is ervoor gekozen om de geactualiseerde / nieuw vervaardigde waarderingskaarten (kaartbijlage 1) samen met deze beleidsnota en beleidskaart (kaartbijlage 2) vast te laten stellen door het college (Beuningen [5]) en de gemeenteraad (Druten [6], Heumen [7], Wijchen). Nieuwe bestemmingsplannen die getoetst worden aan het cultuurhistorisch beleid worden door de gemeenteraden vastgesteld.

5.2 Vigerende bestemmingsplannen

Een deel van de gebieden en objecten die als waardevol zijn gewaardeerd gaan beschermd worden door middel van een bestemmingsplan. In bijlage 2 bij deze nota is (globaal) per gemeente aangegeven op welke wijze deze bescherming vorm gaat krijgen.

Door het vaststellen van een bestemmingsplan kan worden geborgd dat ruimtelijke ontwikkelingen, zoals sloop en verandering van gebouwen of uitvoering van werken (geen bouwwerken zijnde) en werkzaamheden, die gevolgen kunnen hebben voor de culturele waarde van objecten en gebieden niet plaats kunnen vinden zonder dat het college van burgemeester en wethouders hebben geoordeeld dat de ruimtelijke ontwikkeling die aan de orde is cultuurhistorische belangen

[3] Dat Wijchen slechts één gebied van ‘zeer hoge waarde’ op het vlak van cultuurlandschappen kent is deels methodisch te verklaren, deels ook inhoudelijk te verklaren door de sterke mate van verstedelijking en ingrepen in het omliggende cultuurlandschap in het verleden.
[4] Onder ruimtelijke ontwikkeling wordt in deze beleidsnota verstaan een ontwikkeling die bestaat uit een bouwactiviteit, een functiewijziging of een werkzaamheid (zoals het afgraven van gronden en het rooien van bomen).
[5] Het college van B&W van de gemeente Beuningen heeft deze nota op 25 augustus 2015 vastgesteld.
[6] De gemeenteraad van de gemeente Druten heeft deze nota op 16 december 2015 vastgesteld.
[7] De gemeenteraad van de gemeente Heumen heeft deze nota op 26 mei 2016 vastgesteld.

niet onevenredig schaadt. In Heumen zal worden nagegaan of er aanleiding is een dergelijk bestemmingsplan vast te stellen. Beuningen kiest ervoor om het cultuurhistorisch beleid te evalueren in aanloop naar de omgevingsvisie en het omgevingsplan en nu geen parapluplan te laten opstellen.

Voor Wijchen kan worden opgemerkt dat voor uit cultuurhistorisch oogpunt waardevolle gebouwen een sloopvergunningplicht is opgenomen. Voor uit cultuurhistorisch oogpunt waardevolle gebieden is een vergunningplicht voor werken (geen bouwwerken zijnde) en werkzaamheden opgenomen. Op deze wijze is geborgd dat ruimtelijke ontwikkelingen die gevolgen kunnen hebben voor de cultuurhistorische waarde van objecten of gebieden niet plaats kunnen vinden zonder dat het college van burgemeester en wethouders hebben geoordeeld dat de ruimtelijke ontwikkeling de aan de orde zijnde cultuurhistorische belangen niet onevenredig schaadt.

5.3 Nieuwe ontwikkelingen

Deze paragraaf heeft betrekking op de situatie dat een ruimtelijke ontwikkeling op grond van het geldende bestemmingsplan niet direct mogelijk is, maar dat er nadere besluitvorming noodzakelijk is.

Het Besluit ruimtelijke ordening geeft aan wat er in het kader van een procedure voor een ruimtelijke ontwikkeling die niet in het geldende bestemmingsplan past onderzocht moet worden. Het vijfde lid onder a van dit artikel stelt dat de toelichting / onderbouwing van het besluit een beschrijving dient te bevatten van de wijze waarop met de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden rekening is gehouden. Het beleid van de gemeenten is om dit ‘rekening houden met’ een rol te laten spelen als de ruimtelijke ontwikkeling in een gebied met hoge of zeer hoge (Beuningen, Heumen, Druten) of middelhoge, hoge of zeer hoge (Wijchen) cultuurhistorische waarde wordt beoogd.[8] De vraag die op dat moment centraal staat, is of de beoogde ruimtelijke ontwikkeling een onevenredige afbreuk doet aan de cultuurhistorische waarde van het betreffende gebied. In de volgende paragraaf is beschreven op welke wijze deze toetsing plaatsvindt. Indien een ruimtelijke ontwikkeling niet in een dergelijk gewaardeerd gebied is gelegen, kan volstaan worden met een verwijzing naar deze beleidsnota.

5.4 Toetsing en advisering

In deze paragraaf wordt beschreven op welke manier het toetsingsproces, bij de vraag of er sprake is van een onevenredige afbreuk aan de cultuurhistorische waarde(n) zal verlopen. De vraag op welke manier het toetsingsproces doorlopen moet worden is mede afhankelijk van de keuze van de gemeente voor een parapluplan of niet (zie § 5.2), en derhalve of er sprake is van toetsing bij alleen ontwikkelingen die niet in het bestemmingsplan passen of ook ontwikkelingen die wel in het vigerende bestemmingsplan passen.

[8] In Wijchen in gebieden met een middelhoge, hoge of zeer hoge waarde.

Deze paragraaf is verder alleen van belang op het moment dat een ruimtelijke ontwikkeling voorgenomen wordt in een gebied met een hoge of zeer hoge (Beuningen, Druten en Heumen), middelhoge, hoge of zeer hoge (Wijchen) cultuurhistorische waarde.

Uitgangspunt van deze beleidsnota is dat de aanvrager niet onredelijk extra wordt belast. Dat wil zeggen dat we ons alleen richten op locaties die er cultuurhistorisch toe doen.[9] Dit betekent dat de aanvrager geen nadere onderbouwing en/of onderzoek hoeft op te stellen en de aanvraag niet aan deskundige commissies wordt voorgelegd als de potentiele afbreuk aan de cultuurhistorische waarden in een gebied maar gering is.
In hoeverre een ruimtelijke ontwikkeling afbreuk kan doen aan de cultuurhistorische waarden in een gebied is afhankelijk van:

- De aard en omvang van de ruimtelijke ontwikkeling;
- De cultuurhistorische waarden in een gebied.

Om een onredelijke belasting van een aanvrager te voorkomen, wordt in het toetsingsproces gekozen voor een stapsgewijze beoordeling.

In onderstaande beslistabel zijn deze stappen weergegeven.

[9] Met onredelijk wordt gedoeld op de situatie dat nader cultuurhistorisch onderzoek vanwege de aard en omvang van de ruimtelijke ontwikkeling en/of de aard van de cultuurhistorische waarden in een gebied, geen toegevoegde waarde heeft. Is er sprake van een ruimtelijke ontwikkeling welke gevolgen kan hebben voor de cultuurhistorische waarden in een gebied, dan is ingevolge het beleid nader onderzoek nodig naar de mate waarin de waarden worden aangetast en de mogelijkheden om de ruimtelijke ontwikkeling zodanig aan te passen dat de waarden zoveel als mogelijk worden ontzien. Dit onderzoek is dan noodzakelijk om het bevoegd gezag in staat te stellen om te beoordelen in hoeverre in het ruimtelijke besluit in voldoende mate rekening is gehouden met de cultuurhistorische waarden van een gebied.

Ruimtelijke ontwikkeling past binnen geldend bestemmingsplan.	**Ruimtelijke ontwikkeling past niet binnen geldend bestemmingsplan.**
Vraag Is het opleggen van een nadere eis noodzakelijk?	Vraag Is in de aanvraag om of het verzoek voor een ruimtelijke ontwikkeling voldoende inzichtelijk gemaakt dat er geen sprake is van een onevenredige aantasting van de cultuurhistorische waarde(n).
Stap 1. Ambtelijk wordt beoordeeld of de aard en omvang van de ruimtelijke ontwikkeling (aanvraag om vergunning) en de cultuurhistorische waarden in het betrokken gebied, zodanig zijn dat een nadere eis noodzakelijk zou kunnen zijn.	Stap 1. Ambtelijk wordt bekeken of in voldoende mate is komen vast te staan dat er geen sprake is van een onevenredige afbreuk van de cultuurhistorische waarden in het gebied.
Stap 2. Indien bij stap 1 wordt geoordeeld dat een nadere eis niet noodzakelijk is, wordt de procedure op de gangbare wijze voortgezet.	Stap 2. Indien bij stap 1 wordt geoordeeld dat in voldoende mate is komen vast te staan dat er geen sprake is van een onevenredige afbreuk van de cultuurhistorische waarden in het gebied, wordt de procedure op de gangbare wijze voortgezet.
Stap 3. Indien bij stap 1 wordt geoordeeld dat er sprake zou kunnen zijn van een onevenredige afbreuk van de cultuurhistorische waarden, wordt de aanvraag voorgelegd aan een deskundige / de monumenten- of erfgoedcommissie. De deskundige / commissie brengt vervolgens advies uit over de noodzaak voor en de formulering van de nadere eis.	Stap 3. Indien bij stap 1 wordt geoordeeld dat er sprake zou kunnen zijn van een onevenredige afbreuk van de cultuurhistorische waarden, wordt om een nadere onderbouwing van de aanvraag of het verzoek gevraagd. Deze nadere onderbouwing heeft de vorm van een cultuurhistorische analyse. Stap 4. De cultuurhistorische analyse wordt voorgelegd aan een deskundige / de monumenten- of erfgoedcommissie. Komt de deskundige / commissie tot het oordeel dat de ruimtelijke ontwikkeling afbreuk doet aan de cultuurhistorische waarden van het gebied, dan moet het bevoegd gezag in haar besluit bepalen of de

	afbreuk gelet op de overige aan de orde zijnde belangen[10], als onevenredig is te kwalificeren. De deskundige kan ook adviseren over op te nemen voorschriften / voorwaarden.

Indien een cultuurhistorische analyse aan de orde is, wordt de aanvrager gevraagd om zijn aanvraag aan te vullen met een rapport waarin onder meer de volgende elementen zijn opgenomen:

- Wat is het belang van de ruimtelijke ontwikkeling (bijvoorbeeld bedrijfseconomisch)?
- In welk gebied is de ruimtelijke ontwikkeling gelegen?
- Wat zijn de cultuurhistorische waarden in dit gebied?
- Op welke wijze zijn deze cultuurhistorische waarden betrokken bij de aanvraag?
- Kan de ruimtelijke ontwikkeling op een andere wijze worden uitgevoerd, zodat er minder afbreuk aan de cultuurhistorische waarden in het gebied wordt gedaan (zijn er minder belastende alternatieven)?

Zie voor een uitgebreidere toelichting op de inhoud van een cultuurhistorische analyse in bijlage 3.

Op deze wijze kunnen ruimtelijke ontwikkelingen met een kleine potentiële afbreuk van de cultuurhistorische waarden in een gebied, eenvoudig (zonder extra onderzoeks- of bestuurlijke lasten) worden afgedaan en wordt de aanvrager in een dergelijke situatie niet onredelijk extra belast. Nader onderzoek in de vorm van een cultuurhistorische analyse of het opleggen van een nadere eis is pas aan de orde als ambtelijk wordt geoordeeld dat een onevenredige afbreuk aan de cultuurhistorische waarden in een gebied niet uit te sluiten is.

Het beleid en de wijze van toetsing is in onderstaand schema samengevat.

Figuur 5.1 Stroomschema voor toetsing

5.5 Monumentenzorg

5.5.1 Belang en dynamiek

De gemeenten Beuningen, Wijchen, Heumen en Druten voeren een actief monumentenbeleid. Daarmee hebben ze als doel de meest waardevolle bebouwing voor nu en in de toekomst te beschermen. Vanuit deze insteek beschikken deze gemeenten over erfgoedverordeningen en een eigen gemeentelijke monumentenlijst, die naast de rijksmonumentenlijst functioneert. De gemeentelijke monumentenlijst vormt een belangrijk instrument binnen de gemeentelijke erfgoedzorg. Het rijk heeft daarnaast taken met betrekking tot rijksmonumenten aan de gemeenten gedelegeerd, waaronder vergunningverlening. Ondanks de focus van de wet op het bestemmingsplan wordt het instrument ‘gemeentelijke monumentenlijst’ en de daaraan verbonden ver-

[10] Bijvoorbeeld bedrijfseconomische belangen.

ordening nadrukkelijk niet als vervanging ervan gezien, en de noodzaak van een monumentenstatus voor het behoud van specifieke waarden is ook regelmatig actueel. Daarbij is de regeldruk voor monumenteneigenaren sinds 1 januari 2012 sterk verminderd doordat bepaalde ingrepen niet meer vergunningplichtig zijn. De gemeenten hechten er dan ook aan het monumentenbeleid te laten voortbestaan.

Figuur 5.2 De Beiershof in Niftrik, een gemeentelijk monument.

Daarbij moet worden opgemerkt, dat de inhoud van de gemeentelijke monumentenlijst tot op zekere hoogte dynamisch is. Bouwwerken of objecten kunnen van de lijst worden afgevoerd wanneer zij hun monumentale waarde verloren hebben (bijvoorbeeld door brand). De 4 gemeenten willen er echter voor waken, dat verwijdering om opportunistische redenen plaatsvindt. Een bouwwerk dat eenmaal geplaatst is, kan alleen zijn status verliezen als ook daadwerkelijk de cultuurhistorische waarde (sterk) verminderd is of geheel verloren is gegaan. Opname van nieuwe bouwwerken op de gemeentelijke monumentenlijst behoort tot de mogelijkheden als kan worden aangetoond dat de waarde dermate hoog is, dat borging via het bestemmingsplan niet volstaat. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als ook het interieur in materialisering of interne ruimtelijke structuur bescherming behoeft. Ook kan door voortschrijdend inzicht de aanwijzing van gemeentelijke monumenten uit jongere perioden, zoals de wederopbouwperiode (1940-1965), van belang worden geacht. In enkele van de 4 gemeenten (o.a. Wijchen) is hiermee al een voortvarende start gemaakt. Door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) worden panden van

vóór 1940 alleen als rijksmonument aangewezen als daar zeer bijzondere redenen voor aanwezig zijn.

5.5.2 Advisering

Een adviserende rol over de bescherming van het gebouwd erfgoed is weggelegd voor de monumenten- of erfgoedcommissies van de verschillende gemeenten. Hun positie is vastgelegd in de respectieve erfgoedverordeningen (voor Wijchen o.a. ook in de Verordening op de Monumentencommissie). Gevraagde en ongevraagde advisering over aanwijzing of afvoering van een pand als gemeentelijk monument en advisering over aangevraagde omgevingsvergunningen blijft de primaire functie van deze commissie. Daarnaast is voor hen ook de nieuwe rol weggelegd om te adviseren over waardevol gebouwd erfgoed in het bestemmingsplan (zie § 5.2). In het kader van de borging van cultuurhistorie in bestemmingsplannen krijgen zij namelijk ook nieuwe taken toebedeeld. Naast de monumentencommissie kunnen ook externen worden ingeschakeld indien daar aanleiding toe bestaat. In Wijchen kan bovendien gedacht worden aan de – dit jaar nog aan te wijzen – Dorpsbouwmeester). In Beuningen zal de toetsing primair door de ambtenaar RO worden opgepakt.

5.5.3 Afstemming

Om te komen tot werkbare processen dienen er duidelijke procesafspraken gemaakt te worden tussen frontofficemedewerkers, de ambtenaar cultuurhistorie, de medewerkers RO en de vergunningverleners WABO.

Actiepunten

- actieve monitoring van gemeentelijke monumentenlijst t.a.v. afvoeren (bij verlies monumentale waarden) en t.a.v. toevoegen (bij voortschrijdend inzicht t.a.v. bestaande of nieuwe categorieën);
- inwinnen van intern of extern advies wanneer onvoldoende expertise aanwezig is t.a.v. beoordeling vergunningaanvragen;
- afstemmen interne werkprocessen ten aanzien van de integratie van cultuurhistorie in het planologisch proces.

6 Cultuurhistorische kansen

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden keuzes voor thema's en erfgoedlijnen gepresenteerd die in de 4 gemeenten een centrale rol zullen vervullen. Ook worden maatschappelijke trends ten aanzien van erfgoed benoemd die van belang zijn bij de formulering van projectideeën. Tenslotte komt ook het werken met partners, externe communicatie en het verwerven van draagvlak voor monumentenbeleid aan de orde.

6.2: Op welke cultuurhistorie focussen we ons?

6.2.1 Kiezen

Om verwatering van de containerbegrippen 'erfgoed' en 'cultuurhistorie' te voorkomen is een zekere focus nodig: gemeentelijke speerpunten. Op het vlak van erfgoed is die keuze niet willekeurig: een aantal thema's vormt samen de rode draad in de geschiedenis en het erfgoed van het gebied tussen Maas en Waal. Zij representeren belangrijke episoden in de geschiedenis waar de gemeente zich nu mee kan identificeren en waarvan vaak sporen in het landschap aan te treffen zijn. De gemeenten Heumen, Wijchen, Beuningen en Druten willen binnen hun erfgoedbeleid speciale aandacht aan deze thema's schenken. De vier gemeenten zullen zich niet exclusief aan deze thema's verbinden, maar spreken wel gezamenlijk uit dat zij deze thema's als belangrijke kern van hun geschiedenis en erfgoed beschouwen. Binnen de thema's wordt cultuurhistorie integraal benaderd, al hangt het mede van het thema af om welk type erfgoed het gaat.
Niet alle thema's zullen in optima forma in elke gemeente terug te vinden zijn. De gemeenten hebben hun onderlinge verschillen, maar delen ook veel van hun geschiedenis. In die gedeelde geschiedenis met lokale accentverschillen schuilt de kracht, de diversiteit én de verbondenheid. Opgemerkt dient nog te worden dat de meeste thema's een tastbare, materiële kant en een zachte, immateriële kant hebben: de elementen versus de verhalen over deze elementen of verhalen over gebeurtenissen. De gemeenten hechten eraan dat beide kanten van het erfgoed naar voren komen.

6.2.2 Het grote kader: cultuurhistorische thema's

Het grote kader van het cultuurhistorisch erfgoed in de gemeenten Beuningen, Heumen, Druten en Wijchen kan worden gekoppeld aan de cultuurhistorie in de regio zoals we die in hoofdstuk 3 hebben beschreven en zoals deze op de cultuurhistorische waardenkaart en de archeologische waarden- en verwachtingskaart zijn benoemd.

De 7 thema's zijn relatief algemeen van aard. Om die reden willen we ze nader duiden door hier heel concrete erfgoedlijnen uit te destilleren. Wat zijn specifieke deelonderwerpen binnen de genoemde thema's die in het beleid van de gemeenten Wijchen, Heumen, Druten en Beuningen een plek krijgen?

Thema	Erfgoedlijn
Zichtbare prehistorie	- Wonen en begraven op de hogere gronden
Romeinen en Merovingers	- De context van Noviomagus: dicht bewoond gebied in de Romeinse tijd, achter de Limes - Verbinding: Romeinse wegen van Blerick naar Nijmegen, tussen Wijchen en Heumen, tussen Nijmegen en Druten - Merovingisch hartland
Karolingers, de kerstening en christelijke tradities	- Abdijen als grootgrondbezitters - Middeleeuwse kerken en kapellen - Protestanten vs. katholieken: de reformatie - Het Rijke Roomse Leven: kloosters, kerken en vrome burgers - De kerstening weerstaan? Volksgeloof in Maas en Waal
Kastelen en heerlijkheden	- Burchten en ridders: middeleeuwse kastelen - Wonen op 't land: edelmanswoningen, havezates, buitenplaatsen en landgoederen - 'Land van de heerlijkheden'
Cultuurlandschappen en de strijd tegen het water [11]	- Maas en Waal in de Nederlandse delta - Wonen op de stroomrug - Veilig achter de dijken (of toch niet?) - Afwatering en ontginning van de kommen - Uiterwaarden en steenfabrieken - Het boerenland na de bedijking - Fruitteelt
Bezetting en strijd tegen de bezetter	- Deel van een militair-strategisch belangrijk rivierengebied: de Tachtigjarige Oorlog - Maas en Waal tijdens de Tweede Wereldoorlog - Koude Oorlog
Bouwkunst van stad en land [12]	- Kerken - Molens - Agrarisch erfgoed - Scholen

[11] Vanwege de nauwe verbondenheid hebben we deze twee thema's samengenomen.

[12] Vanwege het separate karakter binnen deze nota hebben we dit onderdeel – in afwijking van de opzet van hoofdstuk 3, aan de lijst met thema's toegevoegd.

Daarnaast zijn er erfgoedlijnen aan te wijzen die thema-overstijgend te noemen zijn. Zij passen in de meeste geval binnen ‘Communicatie en herkenbaarheid’, ‘Educatie en ontsluiting’, ‘Kennisontwikkeling t.b.v. beleidsvorming’ en ‘Visualisatie en verbeelding’.

6.3 Hoe benaderen we deze cultuurhistorie?

6.3.1 Inleiding

De gemeenten zouden de kansen van het erfgoed en belangen van private partijen die zich voor erfgoed willen inzetten tekort doen als we alleen de planologische kant (in hoofdstuk 5) zouden belichten of de genoemde thema’s en erfgoedlijnen (in paragraaf 6.2) volledig aan het private domein zouden overlaten. Inspireren, ontwerpen en het versterken van de betrokkenheid van burgers, educatie, recreanten en toeristen, en bedrijven zijn minstens zo belangrijk om de aandacht ervoor en de economische voordelen ervan voor de lange termijn te verzekeren. Een gemeente is ervoor het algemene belang te dienen. Dat algemene belang kan in dit geval zijn om de voordelen van erfgoed op het gebied van woon- en werkklimaat, educatie en economie veilig te stellen of mee te werken aan beleefbaarheid van en aandacht voor cultuurhistorie.[13]

Zowel de vele bestaande initiatieven (zie bijlage 6) als nieuwe initiatieven bieden veel mogelijkheden het erfgoed beter voor het daglicht te brengen. In deze paragraaf zullen we, gekoppeld aan maatschappelijke trends, aangeven welke richting de 4 gemeenten met hun erfgoed op willen. Deze richting wordt in bijlage 8 binnen de thema’s en erfgoedlijnen nader uitgewerkt in de vorm van concrete projectideeën.

De vier gemeenten stellen zich bij de uitvoering van het cultuurhistorisch beleid hoofdzakelijk op als faciliterende en initiërende overheid. Zo mogelijk kan men ook de rol van uitvoerende overheid op zich nemen. Burgers worden door een actieve en heldere opstelling van de gemeente gemotiveerd om zelf zaken op te pakken. Bedrijven worden daarnaast gemotiveerd om op hun eigen manier een bijdrage te leveren. De gemeente kan zich bijvoorbeeld inzetten voor verdieping en verspreiding van kennis over erfgoed, met een koppeling naar erfgoededucatie. Dat geldt ook voor de inzet van deze kennis in het creëren van een erfgoedaanbod aan inwoners en toeristen/recreanten.

6.3.2 Hoe beleeft het publiek cultuurhistorie?

Met alleen thema’s hebben we nog geen beeld hoe we dit erfgoed op een zinvolle wijze kunnen benaderen. Hoe zorgen we nu dat initiatieven die we binnen deze thema’s ontplooien of ondersteunen, ook aansluiten bij wat het publiek belangrijk vindt? Wanneer is een initiatief maatschappelijk relevant en de moeite waard om te ondersteunen?

De relevante trends binnen de cultuurhistorie en monumentenzorg kunnen worden geduid vanuit een sociologische invalshoek.[14] Deze gedegen waarneming van wat er in wisselwerking tussen

[13] Bovengrondse visualisatie van ondergronds erfgoed is hiervan een goed voorbeeld.

[14] Deze duiding is van de hand van de Nijmeegse hoogleraar ‘Geschiedenis van Gelderland’, Dolly Verhoeven. Zie voor de volledige tekst: http://nationaalmonumentencongres.nl/files/2013/12/Binnen-zonder-kloppen-Nationaal-Monumentencongres-2013.pdf

publiek en erfgoed speelt vormt de basis voor de projectideeën op het gebied van erfgoedbeleving en –benutting die door Wijchen, Heumen, Druten en Beuningen worden geformuleerd.[15] De verschillende trends worden aangeduid met 5 steekwoorden, namelijk intensivering, informalisering, individualisering, internationalisering en informatisering. In bijlage 7 zijn deze trends nader uitgewerkt. Deze trends zullen als leidraad worden gebruikt bij de ontplooiing of ondersteuning van projecten.

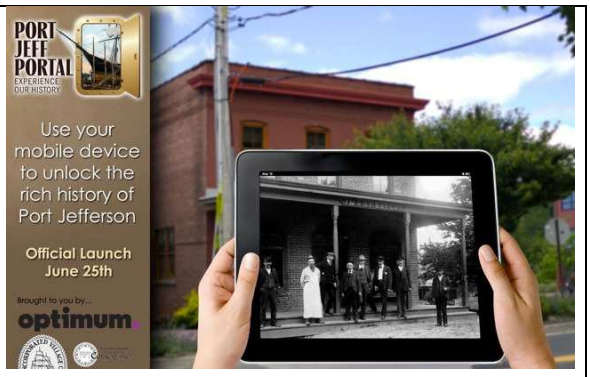

Figuur 6.1 Er zijn meerdere manieren om het publiek te betrekken bij erfgoed. Manifestaties, de digitale wereld en ervaringen uit het buitenland spelen een rol bij wensen en verwachtingen.

6.4 Initiatieven en partners

De gemeenten Heumen, Beuningen, Druten en Wijchen zullen zelf enkele initiatieven op het vlak van de promotie / ontsluiting van erfgoed ontplooien. De financiële middelen en menskracht zijn op dit moment echter zo beperkt dat het niet mogelijk is om een strak afgebakend overzicht te maken van datgene wat zij als gemeenten in de komende jaren zouden willen realiseren. Die beperking geldt eveneens waar het gaat om de ondersteuning van particuliere initiatieven. In de komende jaren zal daarom per situatie bekeken worden of de gemeente aan de realisatie van projectideeën uit de maatschappij kan bijdragen en zo ja, op welke manier. In bijlage 8 is een

[15] Ruimtelijke-inrichtingsprojecten kunnen los staan van deze trends.

overzicht van mogelijke projectideeën opgenomen. Daarnaast zullen de gemeenten intern afstemmen hoe de koppeling met het toeristisch-recreatief beleid gelegd gaat worden.

6.5 Communicatie

Profilering valt of staat met zichtbaarheid. De gemeenten streven er naar om met hun erfgoed zichtbaar te zijn in de lokale en regionale media. Hierbij nemen zij ook zelf het initiatief om ontplooide projecten aan het publiek bekend te maken via deze media. Naast incidentele berichten kan bijvoorbeeld ook gedacht worden aan artikelen- of persberichtenseries, bijvoorbeeld in relatie tot Open Monumentendag of andere te organiseren evenementen. Elke gemeente kan hierbij ook andere betrokkenen erop wijzen de publiciteit te zoeken.
Waar mogelijk zullen sociale media via de gemeentelijke communicatieadviseurs worden ingezet om gericht berichten over ontwikkelingen op erfgoedgebied naar buiten te communiceren. Daarnaast hebben we in deze nota bij verschillende onderdelen aangegeven wat de relatie tussen gemeente en het brede of smallere publiek (zoals monumenteneigenaren) is en welke rol communicatie hierin speelt. Burgers worden ook aangemoedigd zelf bekendheid te geven aan (succesvolle) initiatieven, zoals via het online platform van de Participatiekaart.

6.6 Draagvlak voor monumentenbeleid

Een geslaagd monumentenbeleid staat of valt met draagvlak onder de inwoners van de gemeenten in het algemeen en de eigenaren van de rijks- en gemeentelijke monumenten in het bijzonder. Dat draagvlak is op diverse manieren te verkrijgen.

6.6.1 Een soepel proces

Allereerst zijn een zorgvuldige onderbouwing van de monumentale waarde en een snelle, maar zorgvuldige en deskundige afhandeling van vergunningaanvragen noodzakelijk. In de Wabo is de snelheid van het proces reeds gewaarborgd. Zorgvuldigheid kan worden bereikt door eigenaren met ontwikkelingsplannen vóór de indiening van de aanvraag te laten overleggen met de betrokken ambtenaar en/of de monumentencommissie. In dit vooroverleg kan worden verkend of er mogelijkheden voor de ontwikkeling bestaan en zo ja, welke ideeën wel en welke niet wenselijk zijn. Naast vooroverleg met de monumentencommissie kan ook gekozen worden voor indiening van een informele aanvraag Vooroverleg via het Omgevingsloket. Daar kan dan (zonder dat wettelijke termijnen gaan lopen) een brede advisering plaatsvinden, bijvoorbeeld voor cultuurhistorie, RO, bodem, archeologie, welstand etc.
Vooraf adviseren in plaats van achteraf corrigeren vergroot het draagvlak voor monumentenzorg. Het ondersteunt de eigenaar en verhoogt de kans dat de ingreep vanuit cultuurhistorisch perspectief succesvol wordt en met vergunning kan worden uitgevoerd.

6.6.2 Open Monumentendag

Hier zijn communicatie en voorlichting van groot belang. De gemeente heeft hierin overwegend een stimulerende en soms ook faciliterende rol. Open Monumentendag wordt elk jaar landelijk georganiseerd in het tweede weekend van september. Beuningen, Wijchen, Heumen en Druten

hechten grote waarde aan deze dag en werken mee aan de organisatie ervan door de organiserende commissie/organisatie te subsidiëren.

Open Monumentendag is voor veel mensen (900.000 mensen landelijk op jaarbasis) de belangrijkste dag dat zij zich bezig houden met ons gebouwd erfgoed. De gemeenten hechten er dan ook aan hun huidige rol in de toekomst voort te zetten.

Figuur 6.2 Open Monumentendag speelt een belangrijke rol in de kennismaking en ervaring met lokaal erfgoed.

Actiepunten

- faciliteren en indien mogelijk initiëren van 'cultuurhistorische kansen', waar mogelijk in relatie tot de beschreven thema's en trends, en in samenwerking met het maatschappelijk middenveld;
- actief communiceren via traditionele en nieuwe media over gemeentelijke cultuurhistorische activiteiten en burgers aanmoedigen hierover zelf ook te communiceren;
- voor de burgers zorg dragen voor een snelle, zorgvuldige en deskundige afhandeling van vergunningaanvragen;
- stimuleren van vooroverleg over plannen die invloed hebben op cultuurhistorische waarden;
- blijven nemen van de stimulerende en faciliterende rol t.a.v. de organisatie van Open Monumentendag.

7 Nawoord

Deze beleidsnota werd opgesteld door Luuk Keunen (RAAP Archeologisch Adviesbureau) en Dènes Jansen (Buro Waalbrug). Zij bedanken de betrokken ambtenaren van de gemeenten Heumen (Ria Koeneman), Beuningen (Koen Antonise, Guido Woutersen, Harm Bekker, Nancy van de Zande en Karin Eppink), Druten (Louis Nieboer, Susanne Welbers, Ivo Verploegen en Mark Jansen) en Wijchen (Fred Coolen, Rob Ribbink, Paul Vereijken, Patricia van Wolferen en Lambert van Beusekom) voor hun constructieve inbreng tijdens de ontwikkeling van deze nota. Daarnaast werd belangrijke inhoudelijke ondersteuning gekregen van het Erfgoedplatform Gemeente Heumen, de monumentencommissie Wijchen, Historisch Besef Beuningen, het Gelders Genootschap en landschapshistoricus Ferdinand van Hemmen. Zonder hun bijdragen was de totstandkoming van deze nota in deze vorm niet mogelijk geweest.

Deze beleidsnota cultuurhistorie kon worden opgesteld dankzij subsidie van de Stadsregio Arnhem-Nijmegen.

Colofon

Opdrachtgever: Gemeenten Beuningen, Wijchen, Heumen en Druten

Titel: Samen in verscheidenheid: beleidsnota cultuurhistorie voor de gemeenten Beuningen, Wijchen, Heumen en Druten

Status: definitief concept

Datum: april 2015

Auteurs: *ir. L.J. Keunen (RAAP) & mr. D. Jansen (Buro Waalbrug)*

ISSN: 0925-6229

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.
Postbus 5069
1380 GB Weesp

Buro Waalbrug
Postbus 165
6640 AD Beuningen

Bijlagen en kaartbijlagen

Bijlage 1. Inventarisatie wetgeving en beleid.
Bijlage 2. Beschrijving planologische borging per gemeente.
Bijlage 3. Cultuurhistorische analyse.
Bijlage 4. Toelichting op de waarderingskaarten.
Bijlage 5. Overzicht van karakteristieke bebouwing in Wijchen, Heumen en Beuningen.
Bijlage 6. Maatschappelijke initiatieven.
Bijlage 7. Cultuurhistorische trends in de maatschappij.
Bijlage 8. Projectideeën.

Kaartbijlage 1. Waarderingskaarten Wijchen, Heumen, Beuningen en Druten.
Kaartbijlage 2. Cultuurhistorische beleidskaart.

Verantwoording afbeeldingen:

Foto's wethouders: respectieve gemeenten/Ger Loeffen/Niels Stam

Fotocommunity.de, MH1961: 6.1
Gemeente Beuningen: 3.2
Layar.com: 6.1
Marketgarden70.nl: 6.1
Oud-Beuningen: 3.8
Open Monumentendag.nl: 6.2
Provincie Gelderland: 4.1, 4.2, 4.3, 4.4
RAAP: 1.1, 3.1, 3.3, 3,7
Wikimedia Commons: 3.4, 3.5, 3.6
WUR, Speciale collecties: 2.1

Bijlage 1 – Inventarisatie wetgeving en beleid

B1.1 Rijk

B1.1.1 Modernisering Monumentenzorg (MoMo)

Op 1 januari 2012 zijn de wetswijzigingen in werking getreden die het gevolg waren van de modernisering van de monumentenzorg, in het kort MoMo genoemd. Deze modernisering werd in 2009 aangekondigd in de vorm van een beleidsbrief. Het belangrijkste vertrekpunt daarin was dat de monumentenzorg voortaan in de eerste plaats gebieds- en ontwikkelingsgericht diende te zien, en niet langer in de eerste plaats object- en behoudsgericht. Om die wensen te kunnen operationaliseren werden drie beleidspijlers vormgegeven:

- Pijler 1: Cultuurhistorische belangen meewegen in de ruimtelijke ordening. Van gemeenten werd verwacht [16] dat zij voortaan voorafgaand aan het vaststellen van een bestemmingsplan een cultuurhistorische analyse zouden laten uitvoeren en daar vervolgens een afweging over te maken of, en zo ja hoe, deze waarden in het bestemmingsplan zouden worden opgenomen.
- Pijler 2: Krachtiger en eenvoudiger regelgeving. Eigenaren van (gebouwde) monumenten kregen meer ruimte voor eigen afwegingen.
- Pijler 3: Bevorderen van herbestemmingen. Door maatschappelijke veranderingen hebben steeds meer gebouwen, complexen, terreinen en landschappen behoefte aan een nieuwe functie. Het gebrek aan een functie is immers een bedreiging voor het voortbestaan van het object.

Deze voornemens hebben ertoe geleid dat op 1 januari 2012 onder meer de Monumentenwet en het Besluit ruimtelijke ordening zijn gewijzigd. In het Bro is nu de afwegingsverplichting over cultuurhistorie in het kader van de ruimtelijke ordening verwerkt, in de Monumentenwet zijn vergunningvrije activiteiten met betrekking tot monumenten en in beschermde gezichten opgenomen.

B1.1.2 Monumentenwet 1988

De basis voor de landelijke monumentenzorg wordt gevormd door de Monumentenwet 1988, die in 2007 is gewijzigd in verband met de inwerkingtreding van de Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz) en in 2012 andermaal in verband met de implementatie van de Modernisering Monumentenzorg. De wet bepaalt onder meer dat gemeenten een monumentencommissie moeten hebben om te kunnen adviseren over vergunningaanvragen. Wijchen en Druten hebben een eigen monumentencommissie (al dan niet met inbreng van het Gelders Genootschap), Beuningen en Heumen kennen een Commissie Ruimtelijke Kwaliteit die in zijn geheel vanuit het

[16] *De opdracht uit het Besluit ruimtelijke ordening (zoals dat per 1 januari 2012 komt te luiden) aan gemeenten om "rekening te houden" met cultuurhistorische waarden is een generieke bepaling. Deze opdracht is in algemene termen gesteld, maar is zeker geen vrijblijvende opdracht. Het is immers niet mogelijk om rekening te houden met cultuurhistorische waarden zonder te weten waarover men het eigenlijk heeft. Daarvoor zal altijd een degelijk cultuurhistorisch onderzoek nodig zijn. Op het moment dat die op tafel ligt, zal dat in de verdere besluitvorming een bepalende factor zijn die in alle openheid moet worden afgewogen* (Brief van staatssecretaris H. Zijlstra aan de Eerste Kamer, 27 mei 2011).

Gelders Genootschap wordt bemand. De taak om rekening te houden met aanwezige of te verwachten ondergrondse archeologische waarden komt ook voort uit de Monumentenwet.

B.1.1.3 Besluit algemene regels ruimtelijke ordening

In het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening zijn regels opgenomen met betrekking tot nationale ruimtelijke belangen. In dat kader zijn regels opgenomen die betrekking hebben op erfgoederen met een universele waarde. Hieronder wordt het volgende verstaan:
Als erfgoed van uitzonderlijke universele waarde worden aangewezen:

- Nieuwe Hollandse Waterlinie;
- Romeinse Limes;
- Werelderfgoed De Beemster;
- Werelderfgoed De Stelling van Amsterdam.

Deze erfgoederen komen niet voor in de gemeenten Beuningen, Druten, Heumen en Wijchen.

B1.2 Regionaal (w.o. provincie)

B1.2.1 Cultuur- en erfgoedprogramma 2013-2016

De provincie Gelderland heeft haar ambities met betrekking tot cultureel erfgoed vastgelegd in het Cultuur- en erfgoedprogramma 2013-2016. Hierin zijn enkele zaken veranderd na het aflopen van het voorgaande Belvoir-beleid. De ontwikkelingsgerichtheid van MoMo is erin verankerd door cultuur te zien als bouwsteen voor ontwikkeling. Daarnaast wil men de provincie niet meer louter van een subsidiërende kant laten zien, maar als professioneel partner waarin ook ruimte moet zijn voor tegenprestaties. Door dit partnerschap uit te dragen hoopt men ook te bereiken dat de maatschappij meer bij cultuur en erfgoed betrokken wordt. De provincie ziet zichzelf als partner, regisseur, financier en makelaar/verbinder. Door een beperktere hoeveelheid middelen worden bovendien scherpere keuzes gemaakt. Bij cultureel erfgoed wordt gekozen voor het overdragen en beleefbaar maken van de historie en het zichtbaar maken door middel van zichtbare kunst en ontwerp.

Om doelen te bereiken heeft de provincie het initiatief genomen om met gemeenten tot bestuurlijke afspraken te komen in de vorm van een cultuur- en erfgoedpact. Bij de initiatieven waarover afspraken worden gemaakt kiest de provincie voor een ondersteuning van de uitvoering, en minder van de coördinatie. De provincie maakt middelen vrij voor het ondersteunen van cultuurfestivals (w.o. erfgoedfestivals), het bevorderen van innovatieve kennis en vakmanschap voor het behoud en ontwikkeling van erfgoed, het ondersteunen musea en daarmee verbonden partijen en activiteiten (inclusief het onderzoeken van de mogelijkheden voor een leerstoel ‘Erfgoed van Gelderland’), het bevorderen van herbestemming en het investeren in onderzoek naar en praktische werkzaamheden aan typische Gelderse, actuele thema’s (buitenplaatsen, cultuurhistorie van bos en natuur, militaire linies). Hierin komt het zogenaamde ‘provinciaal belang’ naar voren.

De contourennota geeft een praktische uitwerking van het genoemde programma en benoemt de besteding van de structurele middelen.

B1.2.2 Visie Waalweelde (2009)

Het totale project Waalweelde wil, in haar eigen woorden, *de Waal en haar omgeving mooier, veiliger, natuurlijker en economisch sterker (...) maken*. Onder regie van de provincie Gelderland werken verschillende partijen samen. Cultuurhistorie is één van de zeven thema's, naast Veiligheid, Natuur, Bedrijvigheid, Wonen, Recreatie en toerisme, Energie en Klimaat. Vanwege de geografische ligging zijn van de vier gemeenten hierbij alleen Druten en Beuningen betrokken. In deze gemeenten gaat het om een tiental geformuleerde projecten, vooral practisch gericht zoals de omvorming van bedrijventerreinen naar woningbouw, het graven van nevengeulen en de ontwikkeling van nieuwe natuur.

B1.2.3 Toeristische herpositionering Rijk van Nijmegen (2013)

Deze visie is tot stand gekomen door een samenwerking van het Regionaal Bureau voor Toerisme Arnhem-Nijmegen, de gemeenten en het bedrijfsleven. Er is een toeristische visie ontwikkeld om het merk Rijk van Nijmegen beter op de kaart te zetten. Cultuur en cultuurhistorie vormen een belangrijke pijler onder de visie. Hier spelen het Romeins verleden, de Middeleeuwen en de Tweede Wereldoorlog als thema's die meer zichtbaar en beleefbaar gemaakt zouden moeten worden.

B1.2.4 Deltaprogramma (2014)

Om de veiligheid in onze delta te vergroten is in de afgelopen jaren het Deltaprogramma uitgewerkt. Het Deltraprogramma van 2014 is de vierde op rij. Voor onze regio zijn binnen het deelprogramma Rivieren de regio's Waal en Bedijkte Maas van belang. Alhoewel dit uiteraard niet het hoofddoel is, heeft cultuurhistorie wel een nadrukkelijke plek in het programma. Cultuurhistorie wordt, net als natuurontwikkeling en recreatie, gezien als 'meekoppelkans' en net als leefbaarheid, landschap en natuur een 'aandachtspunt'. Binnen ons gebied zijn retentiegebieden van Keent en Wijchen-Heumen en dijkverleggingen bij Heumen en Overasselt voorzien waar het om de Maas gaat.

B1.3 Gemeenten

B1.3.1 Algemeen

Gemeenten zijn de eerst aangewezen overheidslaag als het gaat om het beschermen van het brede erfgoed. Zij staat dicht bij de burger en is daarnaast voor een groot aantal typen ingrepen het bevoegd gezag.

In bestemmingsplannen komt het thema cultuurhistorie als zodanig in veel gevallen maar heel beperkt terug. Zo vinden we in het Bestemmingsplan Buitengebied van Heumen (2009) een toelichting op de monumentale bebouwing (geregeld via Monumentenwet 1988 en monumentenverordening), de molens (met regels ten aanzien van bebouwing in de omgeving) en de bescherming van archeologische waarden. Veel vaker zijn cultuurhistorische kwaliteiten verweven met thema's als waardevol landschap. Tekenend is de eerste zin van de paragraaf onder het kopje

'landschap' in voornoemd bestemmingsplan, wanneer het Streekplan 2005 van de provincie Gelderland wordt aangehaald: *Gelderland omvat een grote variatie aan landschappen met een rijke cultuurhistorie*. Kennelijk wordt het cultuurhistorische aspect van alle andere aspecten in de landschappen het meest relevant geacht. In de doelstelling van het bestemmingsplan is dan ook opgenomen dat het bestemmingsplan een bescherming van waarden en belangen biedt, waartoe ook archeologische en cultuurhistorische waarden behoren.

B1.3.2 Beuningen

Waterplan (2005)

Het Waterplan van de gemeente Beuningen was vooral gericht op kwaliteit en veiligheid. Cultuurhistorie vormt geen expliciet onderdeel van het plan.

Landschapsontwikkelingsplan (2006)

In december 2006 werd de landschapsvisie 'Landschap in beweging' voor de gemeenten Beuningen, Druten en Wijchen afgerond en vervolgens in 2007 door de drie gemeenteraden vastgesteld. De samenhang en identiteiten van het historisch cultuurlandschap, onderscheiden in meerdere landschapstypen, vormen hierin het raamwerk voor nieuwe ontwikkelingen. Afhankelijk van het landschapstype is het cultuurhistorisch karakter hier sterker of minder sterk in de visie richting de toekomst aanwezig. Zo is in de uiterwaarden van Waal en Maas meer ruimte voor natuur en rivierdynamiek geboden, terwijl op de Waaloeverwallen het kleinschalige historisch cultuurlandschap vertrekpunt is.

Expliciet wordt uitgesproken dat aardkundige en archeologische waarden behouden en versterkt moeten worden en dat cultuurhistorische waarden behouden moeten blijven en als inspiratiebron gebruikt moeten worden, omdat zij bijdragen aan de identiteit van de landschapstypen. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen behoud (beschermde stads- en dorpsgezichten, gemeentelijke en rijksmonumenten, de omgeving van de monumenten) en versterking van ruimtelijke patronen zoals dijken, achterkaden, wielen, wagen- en verkavelingspatronen etc. door deze structuren op te nemen in ontwerpen. Daarbij kan worden teruggegrepen op meerdere referentieperioden. Waar mogelijk wordt gestreefd naar educatief of recreatief gebruik van waardevolle objecten. De relatie tussen de hedendaagse landschappen, de historische achtergronden ervan en de mogelijkheden die dat voor de toekomst biedt komt in het plan duidelijk naar voren.

In oktober 2007 is vervolgens het eerste uitvoeringsplan afgerond. Hierin zijn 4 thema's met bijbehorende doelen geformuleerd, namelijk a) behouden en versterken landschap, b) economische dragers landschap, c) ecologisch netwerk en d) toegankelijkheid. Alle thema's hebben een directe relatie met de cultuurhistorische waarden in het landschap, maar met thema a is de relatie met meest duidelijk.
Om de doelen te kunnen bereiken is sturing nodig, mogelijk in volgorde van passiviteit naar activiteit: faciliteren, stimuleren en actief sturen. Om de gewenste doelen te kunnen bereiken is vol-

gens de opstellers ook verankering in gemeentelijk beleid noodzakelijk. Het betreft het bestemmingsplan buitengebied, de welstandsnota, notitie recreatie en toerisme, monumenten, economisch beleidsplan, waterplan en het milieubeleidsprogramma.
In het uitvoeringsplan zijn uiteindelijk 15 in 2007 lopende projecten benoemd en 15 projecten voor de periode 2008-2012. In 2013 is een nieuw uitvoeringsprogramma vastgesteld, dat een looptijd tot 2018 heeft. Hierin zijn projecten opgenomen met directe cultuurhistorische relevantie en met indirecte cultuurhistorische relevantie, zoals landschapsontwikkelingsprojecten. Hieronder een selectie:

- Gebiedsuitvoeringsprogramma Maas en Waal (GUP) (indirect);
- Landschappelijke inpassing (bedrijfs)bebouwing (indirect);
- QR-codes op cultuurhistorisch waardevolle plaatsen (direct);
- Cultuurhistorische landschapselementen, herstel, belevingbevordering en aanleg (direct);
- Maasheggenherstel, deel van cultuurhistorische landschapselementen (direct);
- Bevorderen herkenbaarheid historische waterlopen (direct);

Elk jaar wordt het uitvoeringsplan van het landschapsontwikkelingsplan geëvalueerd. De concrete projecten komen hierin aan de orde.

Erfgoedverordening en restauratiesubsidieregeling (2010)

Op 6 januari 2011 trad de huidige erfgoedverordening van de gemeente Beuningen in werking. In deze verordening zijn de mogelijkheden om gemeentelijke monumenten te kunnen aanwijzen vastgelegd, en is bepaald welke regels gelden met betrekking tot de instandhouding van gemeentelijke monumenten. Ook zijn hierin de regels vastgelegd met betrekking tot beschermde archeologische monumenten en gebieden met specifieke archeologische verwachtingswaarden. Tenslotte is hierin een subsidieregeling ten aanzien van gemeentelijke monumenten uitgewerkt.

Structuurvisie (2012)

Op 8 mei 2012 werd de structuurvisie ‘Groen en dynamisch’ vastgesteld door de gemeenteraad van Beuningen. Hierin zijn de hoofdlijnen van de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen voor de komende 10 tot 20 jaar vastgelegd. Hierin zijn structuurvisies voor deelgebieden uit de jaren ervoor gecombineerd met een nieuwe visie voor het overige gedeelte van het gemeentelijk grondgebied. Cultuurhistorie komt als onderwerp meerdere malen in de structuurvisie voor. Als hoofdopgave is geformuleerd om de cultuurhistorische waarden onder de structuur van het dorp Beuningen meer zichtbaar te maken. Daarnaast is uitgesproken dat de landschappelijke en cultuurhistorische waarden steeds het uitgangspunt zijn bij de ontwikkeling van Ewijk. Daar houdt de aandacht voor cultuurhistorie echter niet op. Op een groot aantal andere pagina’s in de structuurvisie wordt impliciet naar cultuurhistorische waarden verwezen, bijvoorbeeld waar het gaat om de kwaliteitsverbetering van oude linten in Weurt door deze te herinrichten met aansluiting op de historische karakteristiek.

De scheidslijn tussen ‘landschappelijke waarden’ en ‘cultuurhistorische waarden in het landschap’ is vaak erg dun. Bij de afronding van Ewijk is men van plan het landschap te gebruiken

als onderlegger. Daarbij doelt men op het gebruiken als vertrekpunt van ‘landschapskenmerken, zowel in het veld herkenbare elementen als historische verwijzingen, archeologie en bodemtechnische bijzonderheden’. In het stedelijk gebied van Ewijk vormen de historische linten het vertrekpunt. Voor het uiterwaardengebied geldt dat ‘behoud, versterken van de leesbaarheid van het landschap en behoud van cultuurhistorische elementen’ één van de (deel)hoofdopgaven is. Op de oeverwallen vormen enkele bijzondere historische structurende elementen van het rivierengebied (paden over kwelkaden, voormalige loop dijk, landgoederen) de dragers.

Wanneer we vervolgens weer opschalen zien we dat – ook al wordt het soms niet expliciet als historisch benoemd – in grote lijnen de historische landschapsstructuur van oeverwallen, uiterwaarden en kommen als waardevol wordt gezien, met in de bebouwde kommen een wat meer genuanceerde benadering op specifieke onderdelen of in specifieke (delen van) kommen. Met name ten noorden van de A50-N322 zijn ontwikkelingen voorzien met een groot ruimtebeslag, zoals de zandwinning Beuningse Plas en de zandwinningslocatie H1 bij Winssen.

Groenbeleidsplan (2012)

In het groenbeleidsplan van de gemeente Beuningen komt cultuurhistorie als één van de andere ‘functies’ voor die bij de visievorming betrokken is, naast spelen, water, archeologie en recreatie. Dit komt onder meer terug in de historische linten als speciaal aandachtsgebied en in de bijzondere aandacht voor waardevolle of monumentale bomen. Deze linten worden door versterking met bomenrijen herkenbaarder. Hetzelfde geldt voor de historische dorpskernen. Hiermee wordt aangesloten bij één van de doelen van het LOP, namelijk het zichtbaar maken van historie.

Bomenverordening (2012)

Beuningen beschikt over een bomenverordening waarin regels met betrekking tot het bomenbestand in de gemeente zijn opgenomen. Leidend document hierin is de gemeentelijke Groene Kaart, waarop monumentale en waardevolle groenelementen zijn opgenomen. De verordening heeft betrekking op deze bomen en op alle andere bomen die in gemeentelijk bezit zijn.

Coalitieakkoord (2014)

Cultuurhistorie als zodanig komt in het coalitieakkoord van Beuningen niet voor. Impliciet is dat echter wel het geval, bijvoorbeeld in de paragraaf over recreatie en toerisme: *wij hebben een gevarieerde en karakteristieke gemeente die gezien mag worden*. Men is voornemens de promotie van Beuningen te versterken en Beuningen beter op de kaart te zetten.

Welstandsnota

Welstandsnota’s zijn doorgaans ingestoken vanuit een analyse van de bebouwingskarakteristiek zoals die zich historisch in een specifiek gebied heeft ontwikkeld. Daarmee gecombineerd of geconfronteerd worden eigentijdse wensen voor specifieke nieuwe functies. In algemene zin wordt in welstandsnota’s gestreefd naar een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit, waarin (cultuurhistorische) kenmerken een belangrijke rol spelen. Met name voor wijken uit de laatste de-

cennia gaat cultuurhistorie langzaam over in meer algemene ruimtelijke kwaliteit. Dit zien we ook terug in de welstandsnota van Beuningen. In het buitengebied komt de historische karakteristiek en de wens tot behoud daarvan heel sterk naar voren. Ook in meer recente wijken komt de “historische” karakteristiek van het oorspronkelijke ontwerp als kader naar voren. In gebieden met meer recente grootschalige ontwikkelingen, zoals het de Heuve Shoppingpark, speelt cultuurhistorie vanuit het perspectief van welstand geen rol.

B1.3.3 Wijchen

Waternota Wijchen (2004)

In 2004 heeft de gemeente Wijchen een beleidsnota vastgesteld met betrekking tot het thema ‘water’. Alhoewel in 2004 de aandacht voor het thema cultuurhistorie al wel toenam, werd het op dat moment nog niet automatisch meegenomen bij het opstellen van ruimtelijk beleid. Cultuurhistorie komt als thema in deze nota beperkt terug. Alleen het Wijchens Ven, de Balgoijse Wetering, de (nagenoeg verdwenen) Elst in het stedelijk gebied, oude rivierbochten van de Maas en oude veerstoepen, de grachten rond de kastelen van Wijchen, Hernen en Batenburg en het Hernens Meer worden aangeduid als cultuurhistorisch waardevol. In het projectenoverzicht wordt het versterken van de (herkenbaarheid van de) historische betekenis van De Elst als cultuurhistorisch project benoemd. Voor die laatste lopen op dit moment al voorbereidingen als het gaat om visualisatie van een deel van genoemd water en publieksinformatie via QR-codes en ANWB-informatiepanelen.

Landschapsontwikkelingsplan (2006)

Voor details met betrekking tot het landschapsontwikkelingsplan verwijzen we naar § 3.3.1 (Beuningen). Daarbij moet nog worden opgewerkt dat Wijchen de essentie van het LOP inmiddels in het bestemmingsplan buitengebied heeft verwerkt.

Strategische Visie 2025 (2007)

In deze strategische visie is vooral ingezet op inbreiding en revitalisering binnen het stedelijk gebied als het gaat om nieuwbouw. Daarnaast is er een vervoersparagraaf die binnen dit kader minder relevant is. De strategische visie heeft als input gediend voor de structuurvisie (zie verderop).

Groenstructuurplan Wijchen 2008-2017 (2008)

Bij het beschrijven van de gewenste ontwikkelingen op groengebied richt Wijchen zich in de eerste plaats op verbetering van de samenhang tussen de verschillende groenelementen, verbeteren van de entrees naar het centrum en versterking van beleving en gebruik van bijzondere groengebieden. Cultuurhistorie is een expliciet onderwerp in deze nota, tot uiting komend in het feit dat ook belangengroepen op dit terrein hebben meegedacht. Bomenrijen worden van belang geacht voor de markering van cultuurhistorische lijnen. Bij de uitgifte van reststroken is opgeno-

men dat het geen invloed mag hebben op cultuurhistorische of archeologische waarden. Ook in de verschillende deelgebieden worden cultuurhistorisch waardevolle terreinen, zoals de omgeving van kasteel, molen en Tienakker, expliciet benoemd. Interessant hierbij is dat objecten ook als referentie worden genoemd en niet alleen vanwege hun intrinsieke waarde: de molen refereert aan het agrarische karakter van de kern Wijchen. Samenvattend kunnen we stellen dat cultuurhistorie een leidend thema is binnen het plan, al is wel opmerkelijk dat het woord 'cultuurhistorie' alleen wordt genoemd in relatie tot de kern en niet in relatie tot alle andere delen van de bebouwde kom van Wijchen. Cultuurhistorische waarden van naoorlogse woningbouw zijn pas na 2008 in de schijnwerper komen te staan.

Monumentennota Wijchen 2008-2015 (z.j.)

In deze monumentennota is het gemeentelijk beleid van Wijchen ten aanzien van het monumentaal erfgoed vastgelegd. Dat beleid richt zich in de eerste plaats op het vergroten van het maatschappelijk draagvlak onder monumenteneigenaren en het verbeteren van voorlichting, maar daarnaast ook door het leveren van een bijdrage aan het erfgoedbeheer. Zo is voorgesteld om de subsidieverordening aan te passen en het subsidiebedrag te indexeren. Het opstellen van de erfgoedverordening is eveneens een beleidsdoel geweest. Het beoogde opstellen van een cultuurhistorische waardenkaart heeft inmiddels plaatsgevonden. Ook is aandacht geschonken aan de uitvoering en handhaving van het monumentenbeleid en het aanpassen van de Verordening op de monumentencommissie (hetgeen eveneens heeft plaatsgevonden). Het herijken van de monumentenlijst en het aanwijzen van Wijchen als beschermd gezicht werd eveneens als beleidsdoel gesteld.

Interessant in het kader van deze nota is ook de wens om te komen tot een zo goed mogelijke ambtelijke afstemming als het gaat om de raakvlakken van cultuurhistorisch beleid met ander beleid, zoals natuur- en landschapsbeleid en planologie. Hier is een belangrijke rol weggelegd voor met name de beleidsadviseurs voor de diverse vakgebieden binnen de organisatie.

Visie op toerisme in Wijchen 2009-2015 (2009)

In vervolg op de voorgaande nota toerisme is de doelstelling om de werkgelegenheid in de toeristische sector te bevorderen, waarbij gestreefd wordt meer toeristen te trekken die langer in Wijchen verblijven. Cultuurhistorie is een aspect dat in vele passages in de nota terugkomt, zowel in de aangehaalde rijks- en provinciale beleidsdocumenten, als in het destijds staande gemeentelijk beleid, als in het nieuw verwoorde beleid. Daarnaast komt de waarde van het (historisch) cultuurlandschap impliciet aan de orde als wordt gesproken over extensieve recreatie in het buitengebied. De bezoekers associëren de naastgelegen regio Rijk van Nijmegen met natuur, landschap en cultuurhistorie, wat kansen voor Wijchen biedt. In de SWOT-analyse wordt de rijke cultuurhistorie naast de 'afwisselende natuur [17], aanwezigheid van het rivierenlandschap, aanwezigheid van rust en ruimte en authenticiteit van de dorpen' (ook aspecten van het historisch

[17] Het is onduidelijk wat men hier als 'natuur' aanduidt; waarschijnlijk doelt men op extensief gebruikt cultuurlandschap, zoals de uiterwaarden.

cultuurlandschap) als sterkte genoemd. In de confrontatiematrix wordt cultuurhistorie als sterkte met name gekoppeld aan de toename van het aantal 50+ ers, terwijl de authenticiteit van de dorpen aan de behoefte aan authenticiteit en de toename van het aantal 50+ ers wordt gekoppeld.

Dit alles leidt in de 'visie op toerisme' tot de conclusie dat cultuurtoerisme naast plattelandstoerisme en promotie één van de pijlers van het toerisme in Wijchen is. Daar komt bij dat ook plattelandstoerisme een cultuurhistorische betekenis heeft. De regionale component als aspect van betekenis wordt ook in de nota aangestipt, vooral richting het westen en oosten (Land van Maas en Waal en verder richting oosten) en in mindere mate richting het zuiden (Brabant). De economische betekenis van het toerisme wordt erkend.

Als we bekijken wat dan als cultuurhistorie wordt aangemerkt, is die definitie in de nota erg beperkt. Men noemt de molens, het Museum Kasteel Wijchen, de drie kastelen en de monumenten in zijn algemeenheid, waarbij zowel monumentale gebouwen als herdenkingsmonumenten worden genoemd.

Men concludeert dat met betrekking tot de natuur- en landschapsbeleving en cultuurhistorie de meeste kansen gerelateerd zijn aan de toename van het aantal 50+ ers. Het investeren wordt als taak gezien van ondernemers én de gemeente. Uit deze conclusies komt een aantal actiepunten voort, die deels betrekking hebben op het cultuurhistorische aspect, zoals de verbetering van het haventje van Batenburg om het stadje beter te ontsluiten en het thema 'Land van de Heerlijkheden', waarvoor een bezoekerscentrum in Leur zou worden ingericht (hetgeen inmiddels tot stand is gekomen). Hiermee diende een impuls gegeven te worden aan de gebiedsrecreatie, met name op de fiets. De uitbreiding van het museum in Wijchen en het regionaal cultuurpact van de provincie zijn twee andere actiepunten met een cultuurhistorische relevantie. Specifiek onder het kopje cultuurhistorie staat het benadrukken van het Romeinse verleden binnen de Euregiocontext, het promoten van de watergebonden cultuurhistorie (industrieel erfgoed, beheersing, beleving en natuur), het ontwikkelen van een fietsrouteboekje m.b.t. monumenten en het ontwikkelen van een informatieboekje ('sporenboek') over de cultuurhistorie binnen de gemeente.

Structuurvisie Wijchen (2009)

In 2009 is de nieuwe structuurvisie van de gemeente Wijchen opgesteld en vastgesteld. Cultuurhistorie en archeologie vormen hierin samen één van de lagen binnen de huidige woon- en leefomgeving. Hiermee sterk verwante lagen zijn bodem en water, natuur en landschap. Zo komt onder het aspect 'natuur' het advies 'behoud en ontwikkeling landschap en natuur' voor en worden onder 'landschap' de verschillende cultuurlandschappen met daaraan verbonden opgaven met een historische insteek benoemd. In het hoofdstuk 'cultuurhistorie en archeologie' worden als kansen behoud van cultuurhistorische waarden, versterken van cultuurhistorische landschapselementen en patronen en openstelling of gebruik van cultuurhistorische objecten (m.n. gebouwd erfgoed) genoemd. Verder worden ook andere keuzes gemaakt die van belang zijn

waar het gaat om mogelijkheden om cultuurhistorie als factor van belang mee te laten wegen, zoals de ontwikkelingsgebieden voor grootschalige landbouw.

Voor het onderdeel Landschap haakt men aan op het reeds bestaande LOP en Groenstructuurplan. Verder worden het koesteren van de open ruimte rond de dorpen en Batenburg en het verbinden van landschap en stedelijke uitbreiding als aan de cultuurhistorie rakende gewenste ontwikkeling voorzien.

In het onderdeel cultuurhistorie worden de hiervoor genoemde kansen uitgewerkt. Die uitwerking is duidelijk nog gebaseerd op de periode vóór MoMo. De ambitie van de gemeente met betrekking tot de aspecten ‘behoud van de cultuurhistorische waarden’ en ‘versterken van cultuurhistorische landschapselementen en patronen’ beperkte zich tot het aanwijzen van Batenburg en Leur als beschermd gezicht en meerdere gebouwen als beschermd object.

Erfgoedverordening (2010)

De gemeentelijke erfgoedverordening van Wijchen voorziet in de mogelijkheid om gemeentelijke monumenten aan te wijzen. Met betrekking tot voorgenomen aanpassingen aan deze monumenten zijn sturende/richtinggevende regels en een vergunningplicht opgenomen. Ook zijn hierin regels ten behoeve van de instandhouding van archeologische terreinen opgenomen, waartoe tevens vrijstellingsgrenzen en dieptegrenzen voor de onderzoeksplicht behoren. De erfgoedverordening kent tevens de mogelijkheid tot het aanwijzen van een gemeentelijk beschermd stads- of dorpsgezicht.

Welstandsnota (2013)

Welstandsnota’s zijn doorgaans ingestoken vanuit een analyse van de bebouwingskarakteristiek zoals die zich historisch in een specifiek gebied heeft ontwikkeld. Daarmee gecombineerd of geconfronteerd worden eigentijdse wensen voor specifieke nieuwe functies. In algemene zin wordt in welstandsnota’s gestreefd naar een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit, waarin (cultuurhistorische) kenmerken een belangrijke rol spelen. Met name voor bebouwing uit de laatste decennia gaat cultuurhistorie langzaam over in meer algemene ruimtelijke kwaliteit.
In Wijchen is belangrijk dat de welstandstoets voor latere toevoegingen en bijgebouwen is verdwenen. Voor hoofdgebouwen, beschermde gezichten, monumenten, veldlinten en dijklinten en gebieden met een beeldkwaliteitsplan blijft die toets wel bestaan. Hier blijkt al uit dat men voor beschermde en ten dele ook niet-beschermde cultuurhistorische waarden een uitzondering maakt. Verder gaat ook deze nota uit van gebiedstypen met historisch gegroeide karakteristieken waar specifieke toetsingscriteria uit voortkomen.

Coalitieakkoord (2014)

Cultuurhistorie komt niet expliciet voor in het coalitieakkoord van Wijchen. De enige verwijzing ernaar is dat men stelt: “*Karakteristieke panden dragen sterk bij aan de uitstraling van het straatbeeld en het landschap. Dit willen we graag zo houden*.”

B1.3.4 Heumen

Welstandsnota (2004)

Welstandsnota's zijn doorgaans ingestoken vanuit een analyse van de bebouwingskarakteristiek zoals die zich historisch in een specifiek gebied heeft ontwikkeld. Daarmee gecombineerd of geconfronteerd worden eigentijdse wensen voor specifieke nieuwe functies. In algemene zin wordt in welstandsnota's gestreefd naar een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit, waarin (cultuurhistorische) kenmerken een belangrijke rol spelen. Met name voor bebouwing uit de laatste decennia gaat cultuurhistorie langzaam over in meer algemene ruimtelijke kwaliteit.
De historische insteek klinkt onder meer door in de verschillende gebieden binnen de categorie 'historisch gegroeide gebieden', namelijk de historische dorpsgebieden en historische dorpse bebouwingslinten. Woongebieden zijn vanuit hun oorspronkelijke karakteristiek beschreven, waarbij een onderscheid is gemaakt tussen bijvoorbeeld woonwijken uit de wederopbouw, de woonerven en de projectmatige woningbouw. Ook het buitengebied is sterk vanuit de historische karakteristiek ingestoken: *De oorspronkelijke karakteristiek van de erven staat hierdoor eveneens onder druk.* Uiteindelijk is de hele gemeente in welstandsniveau's ingedeeld, variërend van zware toetsing tot welstandsvrij. Deze beide extremen ontbreken; gekozen is voor de reguliere toetsing (buitengebied, historische dorpsgebieden, historische dorpse linten en enkele categorieën van recentere ontwikkelingen) en de soepele toetsing (planmatige naoorlogse wijken).

Groenstructuurplan (2007)

Heumen heeft een visie ontwikkeld op de gewenste groenstructuur in de gemeente, in de eerste plaats in de kernen. Cultuurhistorie komt hierin als onderdeel terug, zij het dat wordt geconstateerd dat buiten enkele individuele bomen het merendeel van het groen van na 1960 dateert. Er wordt in het stuk aangegeven dat de cultuurhistorisch waardevolle bomen nog geïnventariseerd dienen te worden.
Daar staat tegenover dat een deel van het groen weliswaar niet oud is, maar als structuur wél een historische dimensie kent. Zo wordt ingegaan op de bomenrij langs de Rijksweg, een historisch gegeven dat nu nauwelijks nog te herkennen is.

Waterplan (2008)

RPS/BCC heeft in opdracht van de Gemeente Heumen en het Waterschap Rivierenland in 2008 een waterplan voor de kernen opgesteld. De cultuurhistorisch-landschappelijke inleiding is beperkt en algemeen. Cultuurhistorie is, in tegenstelling tot bijvoorbeeld ecologie, geen expliciet onderdeel van het plan.

Erfgoedverordening (2011)

De erfgoedverordening van Heumen is vergelijkbaar met die van Beuningen. De mogelijkheid tot het aanwijzen van gemeentelijke monumenten en de vergunningplicht ten aanzien van wijzigin-

gen zijn opgenomen, evenals verplichtingen ten aanzien van het archeologisch bodemarchief. In tegenstelling tot in Wijchen kennen Heumen en Beuningen geen mogelijkheden voor een gemeentelijk beschermd stads- of dorpsgezicht.

Toetsingskader Ruimte voor ruimteregeling (2011)

Dit toetsingskader is opgesteld naar aanleiding van het Bestemmingsplan Buitengebied (2009) en vooruitlopend op de structuurvisie en beoogt een beleidslijn weer te geven voor de ruimte-voor-ruimteregeling. Cultuurhistorie komt zijdelings aan de orde, bijvoorbeeld door te stellen dat de bouw van woningen in plaats van te slopen agrarische bebouwing mogelijk is, maar dat dat niet mogelijk is als het gaat om monumentale, karakteristieke of cultuurhistorisch waardevolle panden. Ook moet de woningbouw landschappelijk worden ingepast en vindt er verevening plaats door de aanleg van landschappelijke beplanting en/of wordt er een bijdrage geleverd aan het realiseren van een deel van de Ecologische Hoofdstructuur. Voor het referentiekader van de landschappelijke inpassing wordt verwezen naar het Natuurbeheerplan Gelderland 2011. Ook dienen er onderzoeken plaats te vinden bij toepassing van de wijzigingsbevoegdheid, maar daar is geen sprake van cultuurhistorisch onderzoek (wel van archeologisch onderzoek). Tenslotte dient er een beeldkwaliteitsplan te worden overlegd.

Gebiedsuitvoeringsprogramma (2012)

Heumen heeft samen met Beuningen, Druten, Wijchen (de drie LOP-gemeenten) en West Maas en Waal een gebiedsuitvoeringsprogramma opgesteld. Hierin waren ook de groenblauwe diensten, één van de projecten van het LOP, opgenomen. Particuliere grondeigenaren konden tegen marktconforme vergoedingen afspraken maken over landschapsherstel en –beheer. In het voorjaar van 2012 heeft een provinciale beleidswijziging plaatsgevonden en is het realiseren van landschapsdoelen door gemeenten in samenwerking met andere gebiedspartijen de insteek. Landschapsbeheer Gelderland heeft hiervoor de nulmeting verricht. Voorzien is om het GUP voorjaar 2014 vast te stellen. Het GUP bevat in de eerste plaats uitvoeringsprojecten op het vlak van landschappelijk herstel, waarbij met enige regelmaat wordt verwezen naar cultuurhistorische kwaliteiten. Herstel van landschapselementen en toeristisch-recreatief ontsluiten van belangrijke cultuurhistorische kenmerken zijn voorname doelstellingen van het GUP.

Beleidsnota Vrijetijdseconomie 2013-2016 (2013)

In deze beknopte nota komt cultuurhistorie terug. Daarbij wordt een relatie gelegd met het bezoekerscentrum Land van de Heerlijkheden in Leur, waar het middeleeuws erfgoed centraal staat. Meteen wordt daarmee ook de regionale samenwerking gezocht. Binnen de verbetering van het aanbod is het beleefbaar maken van het verleden één van de twee aandachtspunten. Daarbij worden het belevenisnetwerk ‘Spannende Geschiedenis’ en het Kroonwerk De Coehoorn als voorbeelden genoemd. Daarbij wordt van belang geacht om bestaande projecten voortdurend te benutten. In de uitvoeringsparagraaf zijn het project Land van Walrick 2012-2014, het eventuele vervolg van het project Kroonwerk De Coehoorn en het toerisme rond de rivieren opgenomen.

Structuurvisie Heumen 2025 (2014)

Cultuurhistorie in expliciete zin wordt alleen in algemene termen aangeduid. De gemeente staat op het standpunt dat cultuurhistorie als kwaliteit beter zichtbaar gemaakt en benut moet worden voor zowel de bewoners als voor toeristen en recreanten.

Als we verder lezen blijkt toch dat cultuurhistorie nog wel op meer plaatsen in de structuurvisie wordt aangehaald. In de ambities wordt cultuurhistorie samen met landschappelijke variatie als kwaliteit genoemd die vorm en inhoud geeft aan de identiteit van de gemeente Heumen. Deze maken volgens de structuurvisie bovendien het wonen, leven en recreëren in de gemeente Heumen aantrekkelijk. Ook is men van zins om cultuurhistorisch erfgoed concreet aan te duiden en te visualiseren op een kaart die zal behoren bij een wijziging van de welstandsnota.

Dat landschap ook een cultuurhistorische kwaliteit is, wordt in de paragraaf ‘landschap’ bevestigd: *Het landschap van de gemeente Heumen wordt versterkt op basis van de historisch landschappelijke structuren waarmee de oorspronkelijke cultuurlandschappen herkenbaar zijn*. Als inzet voor de toekomst wordt behoud en waar mogelijk versterking genoemd. Voor de verschillende landschapstypen worden karakteristieken beschreven.

Zowel voor enkele afzonderlijke deelgebieden als voor de landschapstypen zijn in de structuurvisie ruimtelijke visies opgenomen. De ambities in de projectgebieden Lierdal, de Landschapszone Malden-Noord en de Teersche Sluispolder evenals de Maasuiterwaarden leveren een bijdrage ‘aan het behouden en versterken van de cultuurhistorische waarden in de gemeente’. Bij de oeverwallen, het Neder- en Overasseltsche Broek, de natuurgebieden (Overasseltsche Vennen, Heumensbos, Elshof, Erpewaai, Heumensoord en Maldens Vlak) wordt deze conclusie niet getrokken, alhoewel in de beschrijvingen wel de cultuurhistorische waarden worden benadrukt en in de ruimtelijke visies wel bijvoorbeeld welstandstoetsen van belang worden geacht en ‘het historische cultuurlandschap met historische bebouwing’ tot de belangrijkste waarden wordt gerekend. Op deelaspecten wordt dus cultuurhistorie (impliciet) wel relevant geacht. Elders worden (historische) landschapswaarden nadrukkelijk niet benoemd, zoals in het Broek (landbouw als belangrijkste waarde) en de natuurgebieden (natuurwaarden en recreatieve gebruik als belangrijkste elementen).

In de dorpen worden cultuurhistorische waarden nergens heel nadrukkelijk vermeld. Ruimtelijke kwaliteit en de verweving met het buitengebied spelen echter vooral in Heumen, Overasselt en Nederasselt wel een rol. Voor Malden wordt de constatering dat men aan de grenzen van de groei zit door omliggende waardevolle landschappen genoemd. Daardoor worden overal (historisch-)landschappelijke kwaliteiten toch nog indirect als wegingsfactor benoemd. Die kwaliteiten worden ook in specifieke zones, zoals de Rijksweg en de dorpsranden, van belang geacht.

Coalitieakkoord Heumen (2014)

Heumen is de enige van de 4 gemeenten waar cultuurhistorie expliciet in het coalitieakkoord voorkomt: *Voor alle dorpen geldt dat een goede fysieke woonomgeving een positieve invloed*

heeft op de leefbaarheid. De coalitie beschouwt investeren in de fysieke woonomgeving ook als investeringen in mensen. Daarbij wil de coalitie in alle dorpen de cultuurhistorie versterken.
Dat wil zij nadrukkelijk in samenwerking met de inwoners en het Erfgoedplatform doen. Hiervoor zijn enige middelen vrijgemaakt. Bij Nederasselt wil men verder de zichtbaarheid van het verdedigingswerk Coehoorn versterken. Bij de herinrichting van de Kuilseweg als fietspad wil de coalitie rekening houden met het cultuurhistorische karakter van de vroegere Romeinse weg.

B1.3.5 Druten

Landschapsontwikkelingsplan (2006)

Voor details met betrekking tot het landschapsontwikkelingsplan verwijzen we naar § 3.3.1 (Beuningen).

Nota Leefbaarheid kleine kernen gemeente Druten 2007 (2007)

Om de kleine dorpen leefbaar te houden heeft de gemeente Druten een visie opgesteld waarin thema's met betrekking tot leefbaarheid aan de orde komen. Cultuurhistorie, landschap of aanverwante aspecten komen in de nota niet voor.

Waterplan (2007)

In 2007 werd door Arcadis in opdracht van de gemeente Druten en het Waterschap Rivierenland een waterbeleidsplan voor Druten opgesteld. Het is in de eerste plaats gericht op de stedelijke gebieden en de overgangsgebieden naar het buitengebied. Als kernwoord van het huidige waterbeleid wordt 'water inzetten voor recreatie, natuur en cultuur' wordt genoemd. In de visie wordt dit verder uitgewerkt; cultuurhistorische elementen zijn in de visie duidelijk herkenbaar in het landschap. Onder de noemer 'ruimtelijke kwaliteit' komt het daarnaast nog impliciet voor. Cultuurhistorie is in het waterplan echter geen doel op zich.

Cultuurbeleid (2009-2012)

In de kadernota cultuurbeleid geeft de gemeente Druten aan welk beleid zij wil voeren op het gebied van cultuur. Cultuurhistorie is een nadrukkelijk onderdeel en is in één van de hoofdstukken uitgewerkt. Uit het hoofdstuk komen drie beleidsvoornemens voort:

1. het stimuleren van het ontsluiten van cultuurhistorische waarden voor een breder publiek
2. het betrekken van de verenigingen die zich bezig houden met cultureel erfgoed bij het cultuurbeleid, via deelname aan het cultureel netwerk
3. Voortzetten financiële ondersteuning bovengenoemde verenigingen die actief zijn op het gebied van het immateriële cultuurhistorische erfgoed

In het hoofdstuk wordt tevens een nadrukkelijke koppeling gelegd met de Beleidsnota Monumentenzorg 2007-2011. Zowel voor die nota als de nota cultuurbeleid geldt dat zij een beperkte looptijd hadden die momenteel verstreken is.

Erfgoedverordening 2010 (2009)

De erfgoedverordening van Druten is vergelijkbaar met die van Beuningen en Heumen. De mogelijkheid tot het aanwijzen van gemeentelijke monumenten en de vergunningplicht ten aanzien van wijzigingen zijn opgenomen, evenals verplichtingen ten aanzien van het archeologisch bodemarchief. In tegenstelling tot in Wijchen kennen Druten, Heumen en Beuningen geen mogelijkheden voor een gemeentelijk beschermd stads- of dorpsgezicht.

Woonvisie 2012 (2012)

De gemeente heeft de woonvisie opgesteld om het prettige woonklimaat te behouden en te versterken. Cultuurhistorische waarden hebben in de afwegingen geen rol gespeeld.

Structuurvisie (2012)

De structuurvisie van de gemeente Druten bevat inventarisaties en analyses van cultuurhistorie & archeologie, van natuur en van landschap. Deze aspecten zijn uitgewerkt. In de structuurvisie wordt de nauwe verbondenheid van cultuurhistorie en landschap aangestipt, en tegelijk wordt vooral de nadruk gelegd op enkele facetten, zoals de landgoederen en de historische kernen. Behoud, versterking en gebruik in routes worden als belangrijke kansen van erfgoed gezien. Ook wordt als kans het opstellen van een cultuurhistorische waardenkaart aangegeven, hetgeen inmiddels is uitgevoerd. In de analyse van natuurwaarden wordt de verbondenheid met cultuurhistorie overigens niet aangestipt. Dat gebeurt wel weer in de landschappelijke paragraaf, waar cultuurhistorie als één van de waarden van landschap wordt aangegeven, naast aardkunde, archeologie, ecologie en ‘landschap’. Per hoofdlandschapstype worden ontwikkelingskansen aangegeven, die in de eerste plaats – zonder het expliciet aan te geven – op de historische kwaliteiten zijn geënt. Belangrijk zijn de koppeling met het LOP en het waardevol landschap ‘Rivierduin Wijchen Bergharen’ uit het Streekplan. In de paragraaf Recreatie en toerisme komt gebruik van het historisch cultuurlandschap aan bod, alhoewel cultuurhistorie in die paragraaf nergens expliciet wordt genoemd.
Het visiegedeelte richt zich wat betreft cultuurhistorie en archeologie op de eerder genoemde drie kansen: behoud, versterking en gebruik van monumenten in routes. Onder ‘behoud’ wordt aangegeven dat behoudenswaardige objecten en bijzondere waarden een plek krijgen in bestemmingsplannen. Het versterken van cultuurhistorische landschapselementen wordt door de gemeente ondersteund (de vorm waarin wordt niet genoemd). Cultuurtoerisme wordt vooral als regionale kans aangestipt. Voor landschap wordt in het visiedeel niet expliciet naar cultuurhistorie verwezen; wel wordt het LOP opnieuw aangestipt. Onder ‘Recreatie en toerisme’ komt cultuurtoerisme als belangrijke pijler terug, evenals het toegankelijk en beleefbaar maken van het landschap. Druten heeft expliciet ingezet op toeristische ontwikkeling binnen het bredere kader van het Land van Maas en Waal.

Welstandsnota

(Cultuur)historische overwegingen spelen een belangrijke rol in de welstandsnota van de gemeente Druten. De nota wordt ondersteund door een stevige historische analyse, terwijl de ge-

biedsdifferentiatie deels op basis van historische gronden heeft plaatsgevonden. Zo vormen de historische dorps- en lintbebouwing één van de gebieden. In het buitengebied is de historische structuur leidend, waarbij onderscheid wordt gemaakt in de 'uiterwaarden en natuurgebieden', het 'agrarisch landschap' en 'De Tuinen van Appeltern'. Op de term 'uiterwaarden' na is deze onderverdeling van het buitengebied dus vooral functioneel. Wanneer we kijken naar de beoordelingscriteria, blijken ook die gerelateerd te zijn aan bebouwingskenmerken van de verschillende gebieden zoals die door de geschiedenis heen zijn overgeleverd.

Groenbeleidsplan

Het Groenbeleidsplan van Druten bestaat uit een aantal bouwstenen en is in 2004 opgesteld door Oranjewoud in samenwerking met de gemeente Druten. Cultuurhistorie komt in het document regelmatig aan de orde, vooral in de beleidsanalyse (bouwsteen 1) die overigens grotendeels over beleid gaat dat al vóór 2004 werd opgesteld en nu door nieuwe documenten is vervangen. In het groenbeleidsplan wordt een onderscheid gemaakt tussen cultuurlijk groen, halfcultuurlijk groen, half-natuurlijk groen en natuurlijk groen. Vooral in de eerste twee categorieën valt groen met een cultuurhistorische betekenis. Voor het cultuurlandschap als totaal spelen de laatste twee categorieën echter ook een rol. Alle categorieën worden gekoppeld aan een beheerzonering. In bouwsteen 2 is de landschappelijke hoofdstructuur uitgewerkt, die in de eerste plaats op historische karakteristieken is gebaseerd. Ook in de analyse van de kernen (bouwsteen 3) komt cultuurhistorie als onderdeel terug, bijvoorbeeld bij de aanduiding van de structuur van de kernen als geheel, bij beschrijving van kasteelterreinen en het verleden van de steenindustrie. Cultuurhistorie is in het groenbeleidsplan derhalve uitgebreid verankerd.

Dorpsontwikkelingsplannen Horssen, Deest en Afferden

Voor Deest (2008) en Horssen (2010) zijn dorpsontwikkelingsvisies opgesteld, voor Afferden (2009) een woonvisie.

De dorpsontwikkelingsvisie van Deest start met een historische schets, alhoewel die vooral landschapsarchitectonisch en niet zozeer historisch of historisch-geografische ingestoken is. Het vormt evenwel een verantwoorde basis voor de visie daarna.
De visie van Horssen kent eveneens zo'n historische inleiding, alhoewel zeer beperkt van karakter en zeer op hoofdlijnen. Ondanks die magere aftrap komt de historische basis van Horssen daarna wel zeer geregeld aan de orde als vertrekpunt voor ontwikkelingen.
De historische inleiding van de woonvisie van Afferden en de daaraan gekoppelde structuuranalyse is uitgebreider dan die in de beide dorpsontwikkelingsvisies. Deze historische basis komt in de verdere uitwerking ook regelmatig terug.

Hoofdlijnen van beleid (2014)

Cultuurhistorie komt eenmaal expliciet voor in het coalitieakkoord van Druten. Voor het beleidsterrein economie en toerisme neemt men zich voor markante historische punten te voorzien van informatieborden. Van andere toeristisch-recreatieve voornemens wordt niet duidelijk gesteld welke rol cultuurhistorie hierin speelt.

Bijlage 2 - Beschrijving planologische borging per gemeente

2.1 Beuningen

De gemeente Beuningen kiest ervoor geen paraplubestemmingsplan vast te laten stellen. Redenen daarvoor zijn de verwachte extra last voor de inwoners en de constatering dat de meeste initiatiefnemers uit zichzelf al zorgvuldig omgaan met de aanwezige cultuurhistorische waarden. Daarnaast is de gemeente voornemens om in aanloop naar de omgevingsvisie en het omgevingsplan het bestaande beleid, dus ook op het vlak van cultuurhistorie, te evalueren en uiteindelijk voor te leggen aan de gemeenteraad.
Bij nieuwe ontwikkelingen zal de gemeente Beuningen cultuurhistorische belangen wel afwegen, zoals wettelijk verplicht.
Op de beleidskaart zijn daarnaast de meest waardevolle karakteristieke of beeldbepalende panden opgenomen. Aandacht daarvoor vindt het college van belang. De groenelementen binnen de gemeente worden reeds voldoende beschermd door het groenbeleidsplan en het kapvergunningstelsel in de APV.

2.2 Druten

De gemeente Druten wil de gebieden met een hoge en zeer hoge cultuurhistorische waarde beschermen. Voor de bescherming van de geïnventariseerde cultuurhistorische waarden wordt geen apart paraplubestemmingsplan opgesteld. De geïnventariseerde waarden zullen worden in de meegenomen in op te stellen nieuwe bestemmings- en periodieke plannen. De bescherming van de cultuurhistorische waarden geschiedt door middel van een dubbelbestemming.

Deze dubbelbestemming heeft voornamelijk tot doel om cultuurhistorie een rol te laten spelen bij de besluitvorming omtrent ruimtelijke ontwikkelingen in de betreffende gebieden. Dit gebeurt door:

- een nadere eisenregeling op grond waarvan het college van burgemeester en wethouders bij een aanvraag om vergunning voor de activiteit bouwen, nadere eisen kunnen stellen aan de plaats, vorm en afmeting van de bouwwerken indien dit noodzakelijk wordt geacht ter voorkoming van een onevenredige aantasting van de cultuurhistorische waarden in het gebied;
- een vergunningplicht voor werken en werkzaamheden waarbij de cultuurhistorische waarde van het gebied als belang bij de vergunningverlening wordt meegewogen;
- een regeling waarmee de wijzigingsbevoegdheden en afwijkingsbevoegdheden in de geldende bestemmingsplannen worden aangevuld met de bepaling dat beoordeeld dient te worden in hoeverre het wijzigingsplan of de vergunning voor het afwijken van het bestemmingsplan een onevenredige afbreuk van de cultuurhistorische waarden in het gebied tot gevolg heeft.

De dubbelbestemming brengt beperkte extra regeldruk met zich mee maar sluit optimaal aan bij de regelingen zoals die reeds in de geldende bestemmingsplannen zijn opgenomen. Alleen voor die gebieden waar thans geen vergunningplicht voor werken en werkzaamheden is opgenomen, maar die wel gewaardeerd zijn als gebieden met een hoge of zeer hoge cultuurhistorische waarde, wordt een vergunningplicht voor werken en werkzaamheden geïntroduceerd waarbij beoordeeld dient te worden of de werken en/of werkzaamheden een onevenredige [18] afbreuk aan de cultuurhistorische waarden van het gebied doen. Deze 'extra regeldruk' wordt echter gerechtvaardigd doordat deze alleen geldt in de vanuit een cultuurhistorisch oogpunt bezien hoogst gewaardeerde gebieden.

2.3 Heumen

De gemeente Heumen kiest ervoor geen paraplubestemmingsplan cultuurhistorie vast te laten stellen, maar samen met de bewoners van Heumen een nieuw traject te starten. Er zal in dat kader een werkgroep 'karakteristieke panden' worden samengesteld en nagegaan worden of er aanleiding is een dergelijk bestemmingsplan vast te stellen.
De groenelementen die cultuurhistorisch waardevol worden geacht worden in eerste instantie beschermd door middel van een vergunningplicht die in de bestemming Agrarisch met Waarden (en aanverwante bestemmingen) van het bestemmingsplan buitengebied zit.[19] [20]
Daarnaast zullen, net als in Beuningen, bij nieuwe ontwikkelingen cultuurhistorische belangen worden meegewogen.

De bomen met beeldbepalende waarde worden beschermd door het kapvergunningenstelsel in de APV en de daarop gebaseerde Nota Beeldbepalende bomen van maart 2013. Alle beeldbepalende bomen die in deze nota zijn opgenomen mogen niet zonder vergunning van het college worden gekapt.

2.4 Wijchen

Voor de gemeente Wijchen geldt dat de gebieden met een middelhoge, hoge en zeer hoge waarde een dubbelbestemming Waarde – Cultuurhistorie krijgen [21] en dat de beeldbepalende gebouwen op de beleidskaart die niet als (gemeentelijk) monument zijn aangewezen de aanduiding 'karakteristiek' met bijbehorende sloopvergunningplicht, krijgen.

[18] Het woord 'onevenredig' geeft aan dat er ruimte is voor een belangenafweging waarbij het belang dat achter de uitvoering van het werk en/of de werkzaamheden zit (bijvoorbeeld bedrijfseconomisch), kan worden afgewogen tegen de mate waarin afbreuk aan de cultuurhistorische waarden in het gebied wordt gedaan.

[19] Aan deze vergunningplicht wordt door middel van het parapluplan wel een beoordeling op cultuurhistorische gronden toegevoegd.

[20] Omdat deze vergunningplicht niet geldt voor de gronden die in het bestemmingsplan buitengebied de bestemming Agrarisch hebben gekregen, zullen cultuurhistorisch waardevolle groenelementen die in deze bestemming vallen wel worden aangeduid.

[21] Zie hiervoor de toelichting onder Druten.

De groenelementen binnen de gemeente worden reeds voldoende beschermd door het groenbeleidsplan en de kapvergunningplicht in de APV van de gemeente.

Bijlage 3 - Cultuurhistorische analyse

Onderstaande opzet geeft een algemene richtlijn, namelijk presentatie van de plannen, cultuurhistorische analyse en waardestelling, confrontatie van ontwikkeling vs. cultuurhistorische waarde met daaruit een conclusie en aanbevelingen. Per casus kan de opzet op onderdelen natuurlijk verschillen.

0 Voorblad
1 Titelblad: gegevens: datum, auteur, opdrachtgever, opdrachtnemer, titel.
2 Inhoudsopgave;
3 Kaart van de betreffende gemeente met het plangebied ingetekend;
4 Samenvatting: waardering en aanbeveling;
- Samenvatting van de geschiedenis;
- Samenvatting van de beschrijving;
- Samenvatting van de waardenstelling;
- Samenvatting van de aanbevelingen.

5 Inleiding;
- Aanleiding voor het onderzoek: wat is het belang van de ruimtelijke ontwikkeling (bijvoorbeeld bedrijfseconomisch?);
- Doel van het rapport;
- Onderzoeksmethode;
- Leeswijzer.

6 Analyse;
- Ontwikkelingsgeschiedenis van het gebied / deelgebieden in samenhang met de omgeving;
  1. Ontwikkelingsgeschiedenis regio;
  2. Geschiedenis van het betreffende gebied / deelgebieden wat betreft de historische geografie, historische bouwkunst en archeologie.
- Beschrijving van de bestaande situatie;
  1. Historische geografie (structuren, waterlopen, wegen, verkaveling, etc.)
  2. Historische bebouwing;

7 Waardestelling;
- Opsomming met korte toelichting / beschrijving en kartering van juridisch beschermde monumenten en dorpsgezichten;
- Waardering (in woord en kaart) van de cultuurlandschappelijke en historisch-stedenbouwkundige waarden van het gebied / deelgebieden;
  1. Historische geografie en landschap;
  2. Historische bouwkunst;

8 Confrontatie;
- Confrontatie van waarden en ontwikkelingen / conclusie: is er sprake van onevenredige aantasting van cultuurhistorische waarden? Op welke wijze zijn de cultuurhistorische waarden betrokken bij de aanvraag?

9 Aanbevelingen;
- Aanbevelingen voor beheer en versterking van de cultuurlandschappelijke / stedenbouwkundige beeldwaarden in het gebied (objecten, structuren en deelgebieden) ten behoeve van ruimtelijke ontwikkelingen en / of het bestemmingsplan, gebaseerd op de waardestelling (duidelijk visualiseren);
- Kan de ruimtelijke ontwikkeling op een andere wijze worden uitgevoerd, zodat er geen of minder afbreuk aan de cultuurhistorische waarden in het gebied wordt gedaan (zijn er minder belastende alternatieven)?

10 Bijlagen;

11 Bronnen;

12 Achterblad: aan de binnenkant van het achterblad eventueel een insteekmogelijkheid voor grote kaarten (voor de cultuurhistorische waardenkaart en aanbevelingskaarten gaat de voorkeur uit naar groot formaat) of voor een CD met GIS-bestanden.

Bijlage 4 - Toelichting op de waarderings-kaarten

4.1 Inleiding

In het kader van het opstellen van de inventarisatiekaarten zijn voor Wijchen en Heumen ook waarderingen uitgevoerd. Voor Druten en Beuningen was dat nog niet het geval. Een toelichting op die nieuwe waarderingskaarten alsmede op de herziene waarderingskaarten van Wijchen en Heumen is in deze bijlage opgenomen. Deze herziening voor Wijchen en Heumen houdt in dat de waarderingskaarten van Heumen en Wijchen zijn aangevuld met een hoge waardering voor de oude linten / verbindingswegen vanwege de historisch-infrastructurele betekenis en de voorkomende historische bebouwing langs een deel van deze wegen. Daarnaast zijn de legenda's voor zover mogelijk gelijkgeschakeld.

4.2 Waardering van het Drutense cultuurlandschap

4.2.1 Methodiek

De waardering van het historisch cultuurlandschap heeft plaatsgevonden door het gemeentelijk grondgebied op drie criteria te beoordelen en op basis van waarderingsverschillen in deelgebieden te verdelen [22] :

- de gaafheid van de topografie ten opzichte van de situatie omstreeks 1850, d.w.z. type grondgebruik, verkaveling, etc.;
- de gaafheid van de fysiognomie ten opzichte van de situatie omstreeks 1850, d.w.z. de openheid of geslotenheid van het landschap (aan- of afwezigheid van opgaand groen), de aanwezigheid van bebouwing, etc.;
- de aanwezigheid van bijzondere kenmerken, waardoor het gebied een hogere waardering zou moeten krijgen dan het op basis van de andere twee criteria zou krijgen.

Op elk criterium is een score van 0 tot 5 bepaald. Voor de eerste twee criteria is dat op basis van een strakke definitie gebeurd (zie de tabellen 1 en 2); voor de laatste op basis van *expert judgement* van ondergetekende als historisch-geograaf zonder hard vastgelegde criteria.

score	toelichting
0	volledig gewijzigd
1	overbouwd
2	verkaveling sterk gewijzigd, grondgebruik gewijzigd
3	hoofdstructuur verkaveling intact, grondgebruik gewijzigd

[22] Hierbij is de landschappelijke kartering van Histland Gelderland als vertrekpunt gehanteerd. Gaandeweg de waardering is de zonering sterk aangepast.

4	hoofdstructuur verkaveling intact, grondgebruik merendeels intact
5	verkaveling intact, grondgebruik intact

Tabel 1. Waarderingstabel voor gaafheid van de topografie.

score	**toelichting**
0	volledig gewijzigd
1	overbouwd
2	openheid/geslotenheid sterk gewijzigd, bebouwing verplaatst
3	openheid/geslotenheid half intact, bebouwing deels origineel, deels gewijzigd
4	openheid/geslotenheid grotendeels intact, bebouwing merendeels origineel gesitueerd
5	openheid/geslotenheid intact, bebouwing als origineel gesitueerd

Tabel 2. Waarderingstabel voor gaafheid van de fysiognomie.

Een totaalwaardering werd uiteindelijk berekend door de drie scores op te tellen en door drie te delen. Voor een gewogen gemiddelde werden geen argumenten gevonden. Daardoor telt elk criterium even zwaar. De scores die uit deze berekening kwamen, zijn in vijf categorieën verdeeld (zie tabel 3).

gemiddelde score	**waardering**
1	niet gewaardeerd
1,5-2,4	laag
2,5-3,4	gemiddeld
3,5-4,2	hoog
4,3-5,0	zeer hoog

Tabel 3. Scores en klassen van de gebiedswaardering.

Voor de waardering zijn de grotere gebieden slechts in zeer uitzonderlijke gevallen verder opgeknipt om willekeur te voorkomen. Een lage waardering voor een gebied betekent daarmee niet dat er in het gebied geen enkele bijzondere individuele waarde kan voorkomen!

Daarnaast hebben we ten behoeve van de beleidsvorming aan de categorie ‘hoge waarde’ de oude bebouwingslinten én de belangrijkste grote doorgaande wegen en waterlopen toegevoegd. Een zone van 60 meter aan weerszijden is daarbij ook opgenomen. Deze zone is alleen vervallen op lokaties waar duidelijk langs een weg geen waarden meer aanwezig zijn, zoals bij afgravingen.

4.2.2 Resultaten

De weergegeven waardering van het Drutense cultuurlandschap is een verfijning van het algemene beeld zoals dat in de oplegnotitie bij de cultuurhistorische waardenkaart is geschetst.

De weergegeven waarde zegt iets over de waardering van een gebied als geheel. Een relatief lage score wil niet zeggen dat er geen interessante bebouwing of erven kunnen voorkomen, en

evenmin zijn alle bebouwing en landschapselementen in een hoog gewaardeerd gebied interessant. Grenzen zijn op basis van logische topografische eenheden ingetekend.

Het meest gave stukje cultuurlandschap (‘zeer hoge waarde’) vinden we ten noordwesten van Horssen, en betreft het landgoed met die naam en de directe omgeving. Het kent een hoge concentratie aan waardevolle structuren, zoals het huis met park, de eendenkooi en het aangrenzende cultuurlandschap in de richting van het dorp. Tussen Deest en de dijk ligt nog een bijzonder stukje dijklandschap met doorbraakkolk dat door zijn situering bovendien kwetsbaar is.

Een deel van de gemeente heeft het predikaat ‘hoge waarde’ gekregen. De aard van de gebieden is heel divers. In het komgebied rond Horssen is enerzijds de verkaveling in hoofdlijnen en de openheid als geheel grotendeels intact. Bijzonder zijn de ruilverkavelingsboerderijen, die in het kader van de eerste grootschalige ruilverkaveling ‘Maas en Waal West’ werden gebouwd. Deels gebeurde dat binnen beperkt herverkavelde en daardoor hoog gewaardeerde komontginningen. In de uiterwaarden is de geschiedenis van de steenindustrie nog af te lezen, en rond de aangrenzende dijk is de strijd tegen het water in de vorm van doorbraakkolken nog te vinden. Alleen nabij Afferden is nog een stukje hoog gewaardeerd stroomruglandschap te vinden.

De middelhoog gewaardeerde landschappen zijn eveneens sterk gevarieerd. Hieronder vinden we voornamelijk landschappen die door hun sterke veranderingen in de laatste 60 jaar aan waarde hebben verloren. Daartoe rekenen we bijvoorbeeld het gebied ten zuidoosten van Horssen, dat weliswaar een onderdeel vormde van de an sich waardevolle ruilverkaveling Maas en Waal West, maar waar het landschap weinig van de ruilverkaveling heeft geprofiteerd. Het verschil tussen het oude besloten landschap en het open landschap van de kommen is hier grotendeels verdwenen. Enkele deelgebieden hebben we lager gewaardeerd omdat hier later – in de jaren zeventig? – nieuwbouw van agrarische bedrijven bij is gekomen.
Ook de omgeving van de bewoonde zones op de stroomrug en bij Molenhoek hebben we onder deze waarde gevat, voornamelijk door de intensivering van het landgebruik. De kleinschaligheid is hierbij gedeeltelijk verloren gegaan. De komgebieden ten zuiden van Druten en Afferden hebben evenmin geprofiteerd van bouw van nieuwe bedrijven in de laatste decennia. Globaal kunnen we stellen dat waarden in dit gebied meer verspreid voorkomen en dat het om dynamische gebieden gaat.

Het aantal gebieden in de categorie laag is beperkt. Het betreft de N322 (Maas en Waalweg), enkele afgravingen, de sportvelden tegen de kommen van Druten en Horssen en een komgebied nabij de N322 waar centraal een modern agrarisch bedrijf is geplaatst.

De Waal en de bebouwde kommen zijn niet gewaardeerd.

4.3 Waardering van het Beuningse cultuurlandschap

4.3.1 Methodiek

De waardering van het historisch cultuurlandschap heeft plaatsgevonden door het gemeentelijk grondgebied op drie criteria te beoordelen en op basis van waarderingsverschillen in deelgebieden te verdelen [23] :

- de gaafheid van de topografie ten opzichte van de situatie omstreeks 1850, d.w.z. type grondgebruik, verkaveling, etc.;
- de gaafheid van de fysiognomie ten opzichte van de situatie omstreeks 1850, d.w.z. de openheid of geslotenheid van het landschap (aan- of afwezigheid van opgaand groen), de aanwezigheid van bebouwing, etc.;
- de aanwezigheid van bijzondere kenmerken, waardoor het gebied een hogere waardering zou moeten krijgen dan het op basis van de andere twee criteria zou krijgen.

Op elk criterium is een score van 0 tot 5 bepaald. Voor de eerste twee criteria is dat op basis van een strakke definitie gebeurd (zie de tabellen 4 en 5); voor de laatste op basis van *expert judgement* zonder hard vastgelegde criteria.

score	**toelichting**
0	volledig gewijzigd
1	overbouwd
2	verkaveling sterk gewijzigd, grondgebruik gewijzigd
3	hoofdstructuur verkaveling intact, grondgebruik gewijzigd
4	hoofdstructuur verkaveling intact, grondgebruik merendeels intact
5	verkaveling intact, grondgebruik intact

Tabel 4. Waarderingstabel voor gaafheid van de topografie.

score	**toelichting**
0	volledig gewijzigd
1	overbouwd
2	openheid/geslotenheid sterk gewijzigd, bebouwing verplaatst
3	openheid/geslotenheid half intact, bebouwing deels origineel, deels gewijzigd
4	openheid/geslotenheid grotendeels intact, bebouwing merendeels origineel gesitueerd
5	openheid/geslotenheid intact, bebouwing als origineel gesitueerd

Tabel 5. Waarderingstabel voor gaafheid van de fysiognomie.

Een totaalwaardering werd uiteindelijk berekend door de drie scores op te tellen en door drie te delen. Voor een gewogen gemiddelde werden geen argumenten gevonden. Daardoor telt elk criterium even zwaar. De scores die uit deze berekening kwamen, zijn in vijf categorieën verdeeld (zie tabel 6).

[23] Hierbij is de landschappelijke kartering van Histland Gelderland als vertrekpunt gehanteerd. Gaandeweg de waardering is de zonering sterk aangepast.

gemiddelde score	waardering
1	niet gewaardeerd
1,5-2,4	laag
2,5-3,4	gemiddeld
3,5-4,2	hoog
4,3-5,0	zeer hoog

Tabel 6. Scores en klassen van de gebiedswaardering.

Voor de waardering zijn de grotere gebieden slechts in zeer uitzonderlijke gevallen verder opgeknipt om willekeur te voorkomen. Een lage waardering voor een gebied betekent daarmee niet dat er in het gebied geen enkele bijzondere individuele waarde kan voorkomen!

Daarnaast hebben we ten behoeve van de beleidsvorming aan de categorie ‘hoge waarde’ de oude bebouwingslinten én de belangrijkste grote doorgaande wegen en waterlopen toegevoegd. Een zone van 60 meter aan weerszijden is daarbij ook opgenomen. Deze zone is alleen vervallen op lokaties waar duidelijk langs een weg geen waarden meer aanwezig zijn, zoals bij afgravingen.

4.3.2 Resultaten

De cultuurhistorische waarden in de gemeente Beuningen werden eerder wel geïnventariseerd, maar niet op gebiedsniveau gewaardeerd. Dit document wil in deze lacune voorzien. De weergegeven waarde zegt iets over de waardering van een gebied als geheel. Een relatief lage score wil niet zeggen dat er geen interessante bebouwing of erven kunnen voorkomen, en evenmin zijn alle bebouwing en landschapselementen in een hoog gewaardeerd gebied interessant. Grenzen zijn op basis van logische topografische eenheden ingetekend.

Een zeer hoge waardering is toegekend aan de landschappen die in de afgelopen één tot anderhalve eeuw nauwelijks veranderd zijn. Het betreft dan de buitenplaats Doddendael met de aangrenzende dijkzone met doorbraakkolken alsmede de Duivelswaai met het aangrenzende gehucht.

Daaromheen strekt zich een uitgebreid gebied uit dat een hoge waarde toegekend heeft gekregen. Het gebied is weliswaar dynamisch geweest, maar die dynamiek heeft voldoende van de oude hoofdstructuur herkenbaar gelaten op de stroomruggen of heeft nieuwe waardevolle lagen toegevoegd, zoals de steenindustrie in de uiterwaarden.

Kleinere delen van de stroomruggen alsmede het uitgestrekte komgebied in de gemeente Beuningen hebben we een middelmatige waarde gegeven. De oude landschappelijke structuur is weliswaar nog herkenbaar, maar het landschap is wel ingrijpend aangepast, voornamelijk aan de moderne vormen van agrarische bedrijfsvoering. Beplanting op de stroomruggen is verdwenen en de komgebieden zijn tijdens een cultuurhistorisch niet relevante ruilverkaveling voorzien van nieuwe, weinig interessante bebouwing en een wegenpatroon. Een bijzonder gebied binnen deze

categorie is het uiterwaardengebied ten noorden van de Waaldijk bij Winssen. De recente natuurontwikkeling heeft hier een dusdanig sterk stempel op het landschap achtergelaten dat de cultuurhistorische facetten naar de achtergrond zijn gedrukt.

Kleine delen van de gemeente Beuningen zijn zo sterk veranderd dat er het predikaat 'lage cultuurhistorische waarde' aan kan worden gegeven. Het gaat om het assenkruis van autosnelwegen en N322, om de grootschalige zandwinningsputten en om een klein deel van het komgebied ten zuidwesten van knooppunt Ewijk.

De bebouwde kommen en de Waal zijn in dit kader niet nader gewaardeerd.

4.4 Waardering van het Heumense cultuurlandschap

4.4.1 Methodiek

De waardering van het historisch cultuurlandschap heeft plaatsgevonden door het gemeentelijk grondgebied op drie criteria te beoordelen en op basis van waarderingsverschillen in deelgebieden te verdelen [24] :

- de gaafheid van de topografie ten opzichte van de situatie omstreeks 1850, d.w.z. type grondgebruik, verkaveling, etc.;
- de gaafheid van de fysiognomie ten opzichte van de situatie omstreeks 1850, d.w.z. de openheid of geslotenheid van het landschap (aan- of afwezigheid van opgaand groen), de aanwezigheid van bebouwing, etc.;
- de aanwezigheid van bijzondere kenmerken, waardoor het gebied een hogere waardering zou moeten krijgen dan het op basis van de andere twee criteria zou krijgen.

Op elk criterium is een score van 0 tot 5 bepaald. Voor de eerste twee criteria is dat op basis van een strakke definitie gebeurd (zie de tabellen 7 en 8); voor de laatste op basis van *expert judgement* zonder hard vastgelegde criteria.

score	toelichting
0	volledig gewijzigd
1	overbouwd
2	verkaveling sterk gewijzigd, grondgebruik gewijzigd
3	hoofdstructuur verkaveling intact, grondgebruik gewijzigd
4	hoofdstructuur verkaveling intact, grondgebruik merendeels intact
5	verkaveling intact, grondgebruik intact

Tabel 7. Waarderingstabel voor gaafheid van de topografie.

score	toelichting
0	volledig gewijzigd

[24] Hierbij is de landschappelijke kartering van Histland Gelderland als vertrekpunt gehanteerd. Gaandeweg de waardering is de zonering sterk aangepast.

1	overbouwd
2	openheid/geslotenheid sterk gewijzigd, bebouwing verplaatst
3	openheid/geslotenheid half intact, bebouwing deels origineel, deels gewijzigd
4	openheid/geslotenheid grotendeels intact, bebouwing merendeels origineel gesitueerd
5	openheid/geslotenheid intact, bebouwing als origineel gesitueerd

Tabel 8. Waarderingstabel voor gaafheid van de fysiognomie.

Een totaalwaardering werd uiteindelijk berekend door de drie scores op te tellen en door drie te delen. Voor een gewogen gemiddelde werden geen argumenten gevonden. Daardoor telt elk criterium even zwaar. De scores die uit deze berekening kwamen, zijn in vijf categorieën verdeeld (zie tabel 9).

gemiddelde score	**waardering**
0	niet gewaardeerd
1,0-1,9	zeer laag
2,0-2,6	laag
2,7-3,6	middelhoog
3,7-4,2	hoog
4,3-5,0	zeer hoog

Tabel 9. Scores en klassen van de gebiedswaardering.

Voor de waardering zijn de grotere gebieden slechts in zeer uitzonderlijke gevallen verder opgeknipt om willekeur te voorkomen. Een lage waardering voor een gebied betekent daarmee niet dat er in het gebied geen enkele bijzondere individuele waarde kan voorkomen!

Daarnaast hebben we ten behoeve van de beleidsvorming aan de categorie ‘hoge waarde’ de oude bebouwingslinten én de belangrijkste grote doorgaande wegen en waterlopen toegevoegd. Een zone van 60 meter aan weerszijden is daarbij ook opgenomen. Deze zone is alleen vervallen op lokaties waar duidelijk langs een weg geen waarden meer aanwezig zijn, zoals bij afgravingen.

Behalve de waardering op basis van historisch-landschappelijke eenheden hebben we in overleg met het Erfgoedplatform van de gemeente Heumen ook ‘ensembles’ benoemd, waar bijzondere cultuurhistorische kwaliteiten samenkomen. Deze zijn met een blauwe stippellijn op de waardenkaart opgenomen.

4.4.2 Resultaten

De waardering volgens de hiervoor besproken methode is gevisualiseerd op de waarderingskaart. De weergegeven waarde zegt iets over de waardering van een gebied als geheel. Een relatief lage score wil niet zeggen dat er geen interessante bebouwing of erven kunnen voorkomen, en evenmin zijn alle bebouwing en landschapselementen in een hoog gewaardeerd gebied interessant. Grenzen zijn op basis van logische topografische eenheden ingetekend.

De hoogste waarden (hoog en zeer hoog) zijn toegekend aan het gebied van de Hatertse en Overasseltse Vennen, de omgeving van de dorpen Nederasselt en Overasselt en de buurtschap Worsum, de uiterwaarden van de Maas met zijn Maasheggen, de stuwwalflank ten noorden van Malden en enkele terreinen in het bosgebied op de stuwwal. Met uitzondering van het eerste gebied is de belangrijkste verklaring dat de genoemde gebieden nog in hoge mate het historisch landschap uit de 19e eeuw representeren. Vooral in de uiterwaarden is het voorkomen van vele goed onderhouden hagen een bijzonderheid in de huidige tijd. De hoge waarde van het gebied van de Hatertse en Overasseltse Vennen behoeft enige toelichting, vooral in het licht van de lagere waardering van het aangrenzende Wijchense gebied. Door de sterke bebossingsgraad van het gebied is het landschap veel geslotener dan in de referentieperiode. Toch hebben we gemeend aan dit gebied een zeer hoge waarde toe te moeten kennen. Het karakter van het gebied, met zijn vele vennen, overvleugelt ons inziens de omstandigheid dat het gebied niet meer zo open is als voorheen. Vanwege het belang van die vennen, waarvan het gecontinueerde bestaand in Nederland relatief zeldzaam is, hebben we het gebied toch in de hoogste waardecategorie geplaatst. Een hoge waarde is verder toegekend aan de directe omgeving van een groot aantal historische linten en verbindingen.

Veel van het gemeentelijk grondgebied bevindt zich qua waardering in de middenmoot: de structuur van het landschap is op hoofdlijnen bewaard gebleven, maar de vaak geleidelijke veranderingen in de 20e eeuw hebben toch wel belangrijke consequenties gehad. De Broekkampen, het Neder- en Overasseltse Broek, de Teersche Sluispolder en grote delen van Heumensoord en Maldens Vlak zijn hiervan goede voorbeelden.

Enkele kleine deelgebieden zijn zo sterk veranderd, dat we hieraan de classificatie ‘lage waarde’ hebben toegekend. Dat geldt bijvoorbeeld voor een gebiedje in het Nederasseltse Broek en kleine gebieden ten zuiden en zuidoosten van Worsum.

Niet gewaardeerd zijn de verstedelijkte kernen, omdat deze puur vanuit een cultuurlandschappelijk perspectief zijn bekeken en een historisch-stedenbouwkundige waardering niet heeft plaatsgevonden. Alleen aan de linten is integraal een hoge waardering toegekend vanwege hun historische en verbindende rol.

Daarnaast hebben we op de waarderingskaart 21 waardevolle ensembles opgenomen, variërend van landschappen tot erven met hun directe omgeving.

4.5 Waardering van het Wijchense cultuurlandschap en de Wijchense stedenbouw

4.5.1 Methodiek

Ten geleide

Anders dan bij de drie andere gemeenten is in Wijchen gekozen voor een waardering van het cultuurlandschap en van de gebouwde omgeving, het laatste vanuit een historisch-stedenbouwkundig perspectief. Omdat de waardering van beide aspecten methodisch uiteenloopt, geven we die hier ook afzonderlijk weer.

Cultuurlandschap

De waardering van het historisch cultuurlandschap heeft plaatsgevonden door het gemeentelijk grondgebied op drie criteria te beoordelen en op basis van waarderingsverschillen in deelgebieden te verdelen [25] :

- de gaafheid van de topografie ten opzichte van de situatie omstreeks 1850, d.w.z. type grondgebruik, verkaveling, etc.;
- de gaafheid van de fysiognomie ten opzichte van de situatie omstreeks 1850, d.w.z. de openheid of geslotenheid van het landschap (aan- of afwezigheid van opgaand groen), de aanwezigheid van bebouwing, etc.;
- de aanwezigheid van bijzondere kenmerken, waardoor het gebied een hogere waardering zou moeten krijgen dan het op basis van de andere twee criteria zou krijgen.

Op elk criterium is een score van 0 tot 5 bepaald. Voor de eerste twee criteria is dat op basis van een strakke definitie gebeurd (zie de tabellen 10 en 11); voor de laatste op basis van *expert judgement* zonder hard vastgelegde criteria.

score	toelichting
0	volledig gewijzigd
1	overbouwd
2	verkaveling sterk gewijzigd, grondgebruik gewijzigd
3	hoofdstructuur verkaveling intact, grondgebruik gewijzigd
4	hoofdstructuur verkaveling intact, grondgebruik merendeels intact
5	verkaveling intact, grondgebruik intact

Tabel 10. Waarderingstabel voor gaafheid van de topografie.

score	toelichting
0	volledig gewijzigd
1	overbouwd
2	openheid/geslotenheid sterk gewijzigd, bebouwing verplaatst
3	openheid/geslotenheid half intact, bebouwing deels origineel, deels gewijzigd

[25] Hierbij is de landschappelijke kartering van Histland Gelderland als vertrekpunt gehanteerd. Gaandeweg de waardering is de zonering sterk aangepast.

4	openheid/geslotenheid grotendeels intact, bebouwing merendeels origineel gesitueerd
5	openheid/geslotenheid intact, bebouwing als origineel gesitueerd

Tabel 11. Waarderingstabel voor gaafheid van de fysiognomie.

Een totaalwaardering werd uiteindelijk berekend door de drie scores op te tellen en door drie te delen. Voor een gewogen gemiddelde werden geen argumenten gevonden. Daardoor telt elk criterium even zwaar. De scores die uit deze berekening kwamen, zijn in vijf categorieën verdeeld (zie tabel 12).

gemiddelde score	**waardering**
0 -0,4	niet gewaardeerd
0,5-1,4	zeer laag
1,5-2,4	laag
2,5-3,0	middelhoog
3,1-3,7	hoog
3,8 -5,0	zeer hoog

Tabel 12. Scores en klassen van de gebiedswaardering.[26]

Voor de waardering zijn de grotere gebieden slechts in zeer uitzonderlijke gevallen verder opgeknipt om willekeur te voorkomen. Een lage waardering voor een gebied betekent daarmee niet dat er in het gebied geen enkele bijzondere individuele waarde kan voorkomen!

Daarnaast hebben we ten behoeve van de beleidsvorming aan de categorie ‘hoge waarde’ de oude bebouwingslinten én de belangrijkste grote doorgaande wegen en waterlopen toegevoegd. Een zone van 60 meter aan weerszijden is daarbij ook opgenomen. Deze zone is alleen vervallen op lokaties waar duidelijk langs een weg geen waarden meer aanwezig zijn, zoals bij afgravingen.

Stedenbouw

De vraag welke stedenbouwkundig samenhangende deelgebieden in de bebouwde kommen – in meer of mindere mate – cultuurhistorische waarde hebben, is beantwoord met een quickscan, waarbij archief- en literatuuronderzoek achterwege bleven. De werkzaamheden bestonden achtereenvolgens uit het maken van een logische gebiedsindeling, het bekijken van de wijken/buurten in het veld, het beredeneren van een waardering, het maken van een waardenkaart en het schrijven van een korte toelichting. De indeling van de bebouwde kommen in stedenbouwkundig samenhangende deelgebieden is gemaakt op basis van kaartanalyse (actuele kaart, luchtfoto, welstandskaart) en verfijnd in het veld. Het veldwerk betrof een check van de kaartanalyse en een beoordeling op hoofdlijnen van de ruimtelijke kwaliteiten ter plaatse. Hiervoor zijn de bebouwde kommen vrijwel straat voor straat bekeken. Bij de waardering is onderscheid gemaakt

[26] De benaming van de verschillende waarderingsklassen is ten opzichte van RAAP-rapport 2403 gewijzigd i.v.m. een afstemming op de methodiek van de waardering van de drie andere gemeenten.

in drie gradaties met elk een eigen kleur. Op de waarderingskaart hebben alle samenhangende deelgebieden een kleur. Zo ontstaat een vlekkenkaart met een attentiewaarde; in één oogopslag wordt duidelijk waar de – vanuit cultuurhistorisch perspectief – stedenbouwkundig meest waardevolle deelgebieden zich bevinden. De ingekleurde kwalificatie zegt iets over de waardering, maar nog niet over de ruimtelijke karakteristiek en het waarom van de waardering. Ter aanvulling zijn daarom op kaartbijlage 3 van RAAP-rapport 2403 per deelgebied de belangrijkste structuurdragers ingetekend. Dat laat – hoe summier ook – iets zien van het ruimtelijk handschrift en de grotere samenhang. Voor deze inhoudelijke informatie dient derhalve te worden terug gegrepen op het rapport met de inventarisatie en de (voorlopige) waardering. De waardering is nadien nog aangescherpt voor het buitengebied en in definitieve versie bij deze beleidsnota gevoegd.

Bij de waardering is vooral gelet op:
- de ruimtelijke kwaliteit van de wijken/buurten als ontwerpeenheid: structuur en verkaveling, en het ruimtebeeld van bebouwing en openbare ruimte;
- de ruimtelijke relatie met de hoofdstructuren: water, historische linten, spoorweg en ‘stedelijk’ netwerk;
- de mate waarin een gebied tegen de veranderingen in de tijd bestand is gebleken of aan slijtage onderhavig is geweest en de mate waarin toevoegingen en vervanging een nieuwe waarde aan het ruimtelijk geheel hebben toegevoegd.

4.5.2 Resultaten

Cultuurlandschap

De waardering volgens de hiervoor besproken methode is gevisualiseerd op de waarderingskaart. De weergegeven waarde zegt iets over de waardering van een gebied als geheel. Een relatief lage score wil niet zeggen dat er geen interessante bebouwing of erven kunnen voorkomen, en evenmin zijn alle bebouwing en landschapselementen in een hoog gewaardeerd gebied interessant. Grenzen zijn op basis van logische topografische eenheden ingetekend.

Hoe verder we vanuit de bebouwde kom van Wijchen naar het westen en zuidoosten gaan, hoe waardevoller het cultuurlandschap blijkt te zijn. Naast de vele kastelen en buitenplaatsen, waartoe ook kasteel Wijchen gerekend kan worden, vinden we landschappen van de hoogste categorieën ten noorden van Bergharen en bij Woezik, Leur, Balgoij en Niftrik. Hier zijn de 19e-eeuwse structuur en kleinschaligheid goed bewaard gebleven. Ook de komontginning tussen Bergharen en Batenburg is relatief gaaf bewaard gebleven. In de zuidoosthoek geldt dat voor de omgeving van het Wijchens Ven en de Boskant / Heiveld, waar we zelfs een gebied met zeer hoge waarde tegenkomen. Een hoge waarde is verder toegekend aan (de directe omgeving van) een groot aantal historische linten en verbindingen.

Veel van het gemeentelijk grondgebied bevindt zich qua waardering in de middenmoot: de structuur van het landschap is op hoofdlijnen bewaard gebleven, maar de vaak geleidelijke veranderingen in de 20e eeuw hebben toch wel belangrijke consequenties gehad.

Een lage waardering geldt in de eerste plaats voor landschappen die nog wel als agrarisch gebied bewaard zijn gebleven, maar waar de landschappelijke structuur sterk is veranderd ten opzichte van de historische situatie. Dat geldt bijvoorbeeld voor het landschap ten zuidoosten van Wijchen en de omgeving van het infrastructureel knooppunt ten westen van de kom.

In grote lijnen zien we dat een zeer lage waardering toegekend is aan gebieden rondom de randen van de huidige bebouwde kom van Wijchen. Het gaat hier om terreinen die in de laatste decennia door met name afgraving en/of de aanleg van grootschalige infrastructuur veranderd zijn.

Uiteraard, dat zeiden we eerder ook al, komen uitschieters naar beide kanten, zowel individuele pareltjes als landschappelijke missers, in alle gebieden voor. Deze kaart geeft echter wel een goede indruk van hoe het op hoofdlijnen met het Wijchense landschap staat.

Stedenbouw

Bij de stedenbouwkundige waardering hebben we onderscheid gemaakt tussen gebieden met een hoge, een gemiddelde en een lage waarde.

In een gebied van hoge stedenbouwkundige waarde bestaan intieme geborgenheid, grote maat en stevige stedenbouwkundige dan wel landschappelijke structuur altijd ‘naast’ elkaar. Hiërarchie in de ruimtelijke opbouw zorgt voor verbindingen tussen het kleine en het grote schaalniveau. Het zijn gebieden met bovengemiddelde cultuurhistorische en ruimtelijke kwaliteit in de samenhang tussen bebouwing, openbare ruimte en beplanting, en/of een hechte relatie met de historische en landschappelijke groenstructuren. Onder deze categorie rekenen we het oude deel van Batenburg, het zuidelijke deel van Bergharen, de omgeving van het kasteel van Hernen, geheel Leur, een groot deel van Balgoij en kleine delen van Niftrik. Ook delen van Alverna hebben een hoge waarde. In de kern Wijchen gaat het om de kern en het verspreide deel van Woezik, het noordelijke deel van Wijchen Noord, het westelijke deel van de Heilige Stoel, de omgeving van het kasteel en kleine stukken van het centrum, de Valendries, de omgeving van het Wijchens Maasje en de zuidelijke rand, tegen de afgesneden Maasarm van Balgoij. Ook het groen rond de Flier, Lingert en Diemewei heeft een hoge waarde.

In een gebied van middelhoge stedenbouwkundige waarde is dat verband in potentie aanwezig of nog herkenbaar maar aangetast. Het zijn gebieden met een gemiddelde cultuurhistorische en ruimtelijke kwaliteit in de samenhang tussen bebouwing, openbare ruimte en beplanting, en/of enige relatie met de historische en landschappelijke hoofdstructuren. Een middelhoge waarde kennen een groot deel van het oude lint van Bergharen, de kern van Hernen, vrijwel geheel Niftrik en verspreide delen van Balgoij. In Alverna heeft het noordelijke deel een middelhoge waarde. In de kern Wijchen geldt dit voor de bedrijventerreinen Nieuweweg, Zesweg en het zuidelijk deel van Bijsterhuizen, de Saltshof, Kraaijenberg, Homberg en Heilige Stoel, grote delen

van Wijchen Noord, de Uilenboom, Aalsburg en een deel van het centrum, het noordelijk deel van Huurlingsedam, de Meren, de Gamert, Diemewei, de Lingert en de Flier.

In een gebied van lage stedenbouwkundige waarde was die samenhang bij aanvang afwezig of is die later verloren gegaan. Het zijn gebieden met onvoldoende cultuurhistorische en ruimtelijke kwaliteit in de samenhang tussen bebouwing, openbare ruimte en beplanting, en/of zonder een relatie met de historische en landschappelijke hoofdstructuren. Laag gewaardeerd zijn het westelijk en oostelijk deel van Bergharen, de zuidelijke toegangsweg tot Hernen, de uitbreidingswijk van Batenburg, de uitbreidingswijk van Balgoij, het westelijk en oostelijk deel van Alverna met de doorgaande weg en delen van Wijchen. Dat betreft een deel van Bijsterhuizen, de Veenhof, de Hofsedam, het oostelijk deel van de Uilenboom, een deel van Wijchen Noord, de omgeving Tienakker, het oostelijk deel van het centrum, de Blauwe Hof, Lambrasse en de vele wijkjes ten zuiden van het Wijchens Maasje voor zover hiervoor niet bij de middelhoge waardering genoemd.

Bijlage 5

Zie excel-bestanden.

Bijlage 6 - Maatschappelijke initiatieven

6.1 Inleiding

Erfgoed in de gemeenten Wijchen, Heumen, Beuningen en Druten staat niet op zichzelf en is ook zeker niet onontgonnen. In de afgelopen jaren zijn er tal van provinciale, nationale en zelfs internationale initiatieven genomen om erfgoed grensoverschrijdend te ontsluiten en beleefbaar te maken.

We vinden het van belang om hier waar mogelijk bij aan te sluiten, op die manier versplintering en dubbeling tegen te gaan en tegelijkertijd bestaande initiatieven vanuit het maatschappelijk speelveld te versterken. Daar kan het gebeuren mogelijk niet alle onderstaande projecten een dynamisch karakter blijven dragen en actieve deelname dus mogelijk is.

6.2 Erfgoedplatforms en digitale media

6.2.1 Liberation Route

De Stichting Liberation Route Europe heeft tot doel het pad van de geallieerden in de laatste fase van de Tweede Wereldoorlog beleefbaar te maken door middel van het opzetten van routes. Daarmee wil men laten zien dat er een prijs werd betaald voor een vrij Europa. Er wordt gebruik gemaakt van moderne communicatiemiddelen en duidelijke herkenningsobjecten in het landschap. Het Regionaal Bureau voor Toerisme Arnhem-Nijmegen was de initiatiefnemer voor de Liberation Route in de regio Arnhem-Nijmegen. Partners, zoals de provincie Gelderland en gemeenten, zijn aangehaakt. Later is het project uitgerold over de rest van Gelderland en zelfs naar Europees niveau getild. Om de route uit te breiden buiten de stadsregio heeft het RBT KAN de Stichting Liberation Route Europe opgericht.

Op relevante locaties zijn en worden ‘luisterplekken’ gemaakt: grote veldkeien op plekken die een rol speelden in de bevrijdingsjaren. Via smartphones kan het bijbehorende verhaal worden beluisterd. In de gemeenten Wijchen, Heumen en Beuningen zijn luisterkeien te vinden. Op 6 juni 2014, 70 jaar na D-Day werd de internationale Liberation Route Europe (in de vorm van een website) geopend op de stranden van Normandië. Meer dan andere initiatieven is dit initiatief op de buitenlandse toerist gericht.

6.2.2 Spannende Geschiedenis

In 2010 en 2011 is rondom Arnhem en Nijmegen het historisch belevenisnetwerk uitgezet door het RBT KAN. Toeristen en recreanten maken via audio en video kennis met de historie van deze regio. Op www.spannendegeschiedenis.nl en de mobiele website www.spgs.nl is uitgebreide informatie te vinden over ruim 80 historische plekken uit drie tijdslijnen. Spannende Geschiedenis trekt grote belangstelling bij consumenten. Dankzij subsidie van de provincie Gelderland, diverse fondsen en tal van gemeenten zijn in 2013 en 2014 nieuwe tijdslijnen en points of interest (POI's) uit heel Gelderland toegevoegd. Acht tijdslijnen en 120 nieuwe locaties laten dan de

historie van héél Gelderland beleven. Spannende Geschiedenis Gelderland is een gezamenlijk initiatief van Gelders Erfgoed, Regionaal Bureau voor Toerisme Rivierenland, Veluws Bureau voor Toerisme en RBT KAN. RBT KAN is projectleider voor dit bijzondere project.

De website Spannende Geschiedenis geeft, ingedeeld naar periode of 'tijdlijnen', informatie over bijzondere historische plekken. Deze 200 historische locaties zijn in het veld gemarkeerd en voorzien van een verwijzing naar de (mobiele) website, zodat ter plekke de bijbehorende informatie, ook gesproken of verbeeld, kan worden opgeroepen. Er is op de website tevens een link gelegd met arrangementen en evenementen en uitgezette routes. Ook bestaan er koppelingen met de informatieve website MijnGelderland.nl (zie § 5.3.4). Er zijn locaties te vinden in de gemeenten Beuningen, Wijchen, Heumen en Druten.

B2.2.3 Coöperatie Erfgoed Gelderland

De Coöperatie Erfgoed Gelderland is een samenwerkingsverband van ongeveer 130 erfgoedorganisaties [27] die zich samen tot missie hebben gesteld het historische verhaal van Gelderland uit te dragen. De doelen van de coöperatie zijn onderlinge samenwerking, promotie van het erfgoed van Gelderland in zijn totaliteit, de belangen behartigen van de leden, uitwisseling van kennis en de bedrijfsvoering van de leden versterken. Concrete acties van het netwerk zijn:

- MijnGelderland.nl, een online erfgoedplatform met verhalen, routes, pronkstukken en interviews – gekoppeld met een magazine en een webwinkel;
- Collectie Gelderland, een database van meer dan 110.000 museale objecten;
- Gemaakt in Gelderland, een erfgoedfestival met tentoonstellingen, open dagen, muziek, film, theater, wandel- en fietsroutes, lezingen en debatten;
- Gelderse Museum-dag;
- Collectiewacht, een service die aan musea wordt aangeboden om de collectie op peil te houden.

6.2.4 Huis van de Nijmeegse Geschiedenis

De online-encyclopedie 'Huis van de Nijmeegse Geschiedenis' biedt, in lijn met tal van andere lokale initiatieven in Nederland, de mogelijkheid de lokale geschiedenis in een Wikipedia-achtige omgeving op te nemen. Daarin hebben ook onderwerpen over een ruime kring rond Nijmegen een plek gekregen.

6.2.5 Regionaal Bureau voor Toerisme

RBT KAN, , hiervoor al genoemd, stimuleert ook andere initiatieven in de 4 gemeenten die betrekking hebben op het bevorderen van het cultuurhistorisch toerisme . Zo zijn in Wijchen en Heumen toeristische bewegwijzering in de vorm van bruin-witte borden met pictogram aangebracht (die aansluit bij Europese richtlijnen) die ook verwijzen naar cultuurhistorische beziens-

[27] Het betreft 77 musea, 29 historische verenigingen, 5 archieven, 7 monumentenorganisaties, 2 bibliotheken, 2 organisaties voor archeologie, 2 erfgoedplatforms en 1 ondersteuningsorganisatie. Binnen onze regio zijn hierbij de Stichting Jac. Maris Museum (Heumen), Museum De Lage Hof (Overasselt), Museum Kasteel Wijchen en de Historische Vereniging Tweestromenland (beide Wijchen) bij aangesloten.

waardigheden. Druten en Beuningen hebben de borden al wat langer. Ook de buurgemeenten Groesbeek en Overbetuwe hebben zich hierbij aangesloten. Daarnaast wordt de campagne 'Gelderland levert je mooie streken' gevoerd op internet en de traditionele media, waarin ook Gelders erfgoed wordt gepromoot.

Voor het Rijk van Nijmegen – waaronder ook het Duitse Kranenburg en het Limburgse Mook en Middelaar vallen – heeft het RBT KAN een onderzoek uitgevoerd dat heeft geleid tot een rapport met aanbevelingen betreffende de toeristische herpositionering Rijk van Nijmegen (najaar 2013). Een van de benoemde speerpunten is de rijke cultuurhistorie. Want wat maakt de toeristische regio Rijk van Nijmegen zo uniek? Het is de combinatie van natuur en cultuur en dan met name de cultuurhistorie. De Romeinen waren niet op de Waddeneilanden, het Hertogdom Gelre bevond zich niet in Zeeland en "Operation Market Garden" vond niet plaats in Groningen. Het zijn stuk voor stuk gebeurtenissen uit het verleden die de regio gevormd hebben. Gebeurtenissen die, zo blijkt, zich prima lenen voor toeristische en cultuurhistorische thema's. Thema's die mensen beroeren en in beweging brengen. Thema's die in het Rijk van Nijmegen herbeleefd kunnen worden. De nadruk voor het cultuurhistorisch toerisme wordt gelegd op:

- Spannende Geschiedenis (Romeinen, Hertogdom Gelre)
- WOII – Battlefield Toerisme (Liberation Route/Operation Market Garden/Bevrijdingsmuseum Nijmegen)
- Via Romana en Limes

6.3 Lokale initiatieven

Naast bovenstaande recente en gemeentegrensoverschrijdende projecten zijn er ook vele initiatieven op erfgoedgebied op een middelgrote tot kleine schaal. Daarbij doelen we bijvoorbeeld op initiatieven van het RBT KAN, die cultuurhistorische routes langs relevante locaties heeft uitgezet. Voorbeeld zijn ook initiatieven van gemeenten zoals een fietsroute in Wijchen langs monumenten uit de wederopbouwperiode en het QR-project van de 5 gemeenten in het Land van Maas en Waal waarbij 100 historische objecten (monumenten en landschapselementen) worden voorzien van een QR code voor informatie over die objecten die geplaatst worden op Mijngelderland.nl

6.3.1 Musea en bezoekerscentra

Er is een aantal belangrijke trekpleisters op cultuurhistorisch vlak, te weten:

- Museum Kasteel Wijchen; hier wordt de archeologische collectie van de gemeente Wijchen gepresenteerd alsmede de bewoningsgeschiedenis van het Land van Maas en Waal uit de doeken gedaan met een vaste presentatie en wisseltentoonstellingen.
- het bezoekerscentrum 'Land van de Heerlijkheden' in Leur; hier ontsluit Geldersch Landschap & Kasteelen haar terreinen en kastelen in het Land van Maas en Waal met informatie en uitgezette (fiets)routes. In het Bezoekerscentrum is het Erfgoedoverleg Land van Maas en Waal gevestigd waar 10 historische verenigingen en heemkundekringen zijn aangesloten die

gezamenlijk informatie vergaren over en onderzoek doen naar de cultuurhistorie in het Land van Maas en Waal.
- Kasteel Hernen van GLK is te bezoeken. GLK organiseert bovendien regelmatig evenementen rond haar bezittingen.
- Het Maas & Waals Museum 1939-1945 biedt een expositie over het Land van Maas en Waal in de Tweede Wereldoorlog.
- In Overasselt bevindt zich het Agrarisch Museum De Lage Hof, waar het agrarisch leven van de laatste eeuwen te bekijken is.
- Streekhistorisch Museum Tweestromenland bevindt zich in Beneden-Leeuwen, maar is van belang voor de gehele regio en wordt daarom door drie van de vier gemeenten financieel ondersteund.
- Cultuurhistorisch relevant, maar meer op beeldende kunst gericht, is het Ateliermuseum Jac. Maris in Heumen.

Alle genoemde musea en bezoekerscentra zijn zelfstandige organisaties.

6.3.2 Erfgoedorganisaties

Een belangrijke rol binnen de gemeenten spelen ook de verschillende historische verenigingen en stichtingen: de Historische Vereniging Tweestromenland, de Stichting Batenburgs Erfgoed, de Stichting Wighene, de Heemkundegroep Pagus Balgoye, de Jan van Gelderstichting, de Stichting Historisch Besef Beuningen, de Stichting Baet en Borgh, het Erfgoedstudiehuis Land van de Heerlijkheden, de Stichting Heemkunde Malden, de Werkgroep Historie Worsum, de Stichting Maasheggen Balgoy en het Erfgoedplatform gemeente Heumen. Enkele van deze organisaties hebben vrij toegankelijke documentatiecentra en/of publiceren eigen tijdschriften. Wij beschouwen ze als onmisbaar vanwege de aandacht die zij genereren voor het lokale erfgoed en als partners in de erfgoedzorg. De aandacht voor erfgoed van onderaf wordt een warm hart toegedragen. Waar mogelijk zal de gemeente hun wensen aanhoren en hun belangen meenemen in ruimtelijke afwegingen die gemaakt moeten worden.
Samenwerking tussen de diverse verenigingen komt tot uitdrukking in het Erfgoedoverleg Land van Maas en Waal, dat door de gemeenten wordt omarmd. Op een landelijk / provinciaal vlak werkt onafhankelijk van andere partijen de Bond Heemschut.

6.3.3 Maas en Waal Cultuur Express

Vijfentwintig erfgoedorganisaties in het Land van Maas en Waal, waaronder veel van de bovenstaande, hebben hun krachten gebundeld en het digitale platform Maas en Waal Cultuur Express opgericht. Hierin komen activiteiten en verhalen samen.

6.3.4 Kleine initiatieven

Naast al deze min of meer georganiseerde initiatieven bestaan er tal van particuliere initiatieven, zoals de websites drutenonline.nl, oudbeuningen.nl en https://www.facebook.com/OudWijchen, die eveneens bijdragen aan de beleefbaarheid van het erfgoed op lokale schaal. Hun zichtbaarheid is te diffuus en hun aantal te groot om ze allemaal op te sommen. Het betreft ook amateur-

historici die bijvoorbeeld op basis van eigen onderzoek regelmatig in historische tijdschriften of lokale/regionale kranten publiceren en daarmee de aandacht voor een onderwerp weten te vergroten.

Bijlage 7 – Cultuurhistorische trends in de maatschappij

7.1 Intensivering

Het publiek heeft behoefte aan beleving, aan historische sensatie. Daarbij horen bijvoorbeeld de ‘re-enactments’, de opvoering van historische gebeurtenissen, zoals 70 jaar Market Garden in 2014. Kennis en authenticiteit zijn belangrijke kernbegrippen om deze beleving en sensatie mogelijk te maken. Burgers lopen niet meer automatisch warm voor een fototentoonstelling in het lokale dorpshuis. Er is een zekere vorm van ‘sensatie’ nodig om grotere doelgroepen te bereiken. Dat kan al heel eenvoudig door de historische beelden niet op een fotowand, maar in het veld – op de plek waar ze gemaakt zijn – te presenteren. Dat prikkelt reeds de zintuigen. De ‘sensatiebenadering’ kan uitmonden in re-enactments van veldslagen in het verleden, een realistische verbeelding van het boerenleven van vroeger of in Dickensfestijn [28] -achtige evenementen in historische settings. Batenburg zou zich bijvoorbeeld voor een soortgelijk evenement uitstekend lenen – de potentie van dit stadje wordt op dit moment nog beperkt benut. Bij intensieve beleving moeten we niet alleen denken aan prikkeling door middel van beeld, maar ook door geluid, geur en tast. Een voorbeeld is ook de permanente verbeelding van belangrijke plekken in het landschap op een eigentijdse manier, wel transpositie genoemd: *cultuurhistorie herkenbaar vertalen naar eigentijdse functies, vormen, materialisaties en sferen.* Dat hierbij een belangrijke verbinding bestaat met de positie van erfgoed en cultuurlandschap bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen moge duidelijk zijn. Kunstenaars, stedenbouwkundigen, architecten, landschapsarchitecten en tuin- en parkarchitecten spelen een belangrijke rol bij deze vertaling van erfgoed naar het heden. Daarom wordt veel waarde gehecht aan de kwaliteit van het ontwerp.

7.2 Informalisering

‘De democratisering van kennis’: de expert is feilbaar en is niet de enige partij met inhoudelijke kennis. Informatie wordt door een breed publiek ook toegankelijk gemaakt, bijvoorbeeld via (inter)nationale en lokale Wikipedia-achtige projecten. Oral history, het vertellen van verhalen, is een belangrijke kennisbron geworden. Een leidende rol voor erfgoedzorg is lang niet meer alleen voorbehouden aan experts. Weliswaar hebben zij nog altijd een rol binnen het geheel, maar de positie van burgers is de laatste jaren steeds groter geworden en wordt door de 4 gemeenten omarmd. Deze positie past ook binnen het principe van een terugtredende overheid waarin aan het maatschappelijk speelveld (een deel van) de initiatieven wordt overgelaten. Met name kennisverbreiding is een erfgoedbenadering die zich (mede) leent voor uitvoering door particuliere initiatieven. Kennisverwerving, bijvoorbeeld via gespecialiseerde technieken, is daarentegen een

[28] Tijdens een Dickensfestijn komen, meestal tijdens de winterdagen, de personages van Charles Dickens’ A Christmas Carol in een historische setting tot leven. Voorbeelden vinden we in Deventer, Wintelre en Bronkhorst. In Deventer lag het initiatief in handen van buurtbewoners en ondernemers.

onderdeel waar professionals vaker een rol in zullen moeten vervullen. In specifieke gevallen, zoals bij grotere overzichtspublicaties, kan juist de samenwerking tussen professionals en burgers een belangrijke meerwaarde opleveren.

7.3 Individualisering

Erfgoed is vooral populair als het te koppelen is aan het belangstellende individu. Daarbij kan gedacht worden aan erfgoed waar eigen voorouders hebben gewoond (gebouwen) of gebruik van hebben gemaakt (objecten). Het betreft bovendien een verschuiving van verhalen over objecten naar verhalen over mensen. Binnen het publiek heb je “gravers” (sterk geïnteresseerden in één onderwerp) en “grazers” (breed, maar oppervlakkig geïnteresseerden). Erfgoed gaat niet alleen over het verleden van ridders en jonkvrouwen, maar ook over dat van de gewone mens. De inwoners van onze gemeenten herkennen zich in het erfgoed als zij iets horen of lezen over hun achtertuin, hun dorpsplein of de buurtschap waar hun grootouders woonden. De geschiedenis komt daardoor dichtbij: het verleden wordt als het ware ‘van ons’ gemaakt. De persoonlijke banden van onze inwoners met het verleden van hun woonomgeving en met een regionale of lokale identiteit groeien. We streven er dan ook naar om evenwicht te vinden in de aandacht voor ‘erfgoed van elite en soldaten’ en het erfgoed van boeren en timmerlieden. Zo zijn tentoonstellingen over het leven van alledag niet minder waardevol dan een grote manifestatie over oorlog en bevrijding. Bij voorkeur laten initiatieven altijd het grote én het kleine plaatje zien.

7.4 Internationalisering

Door de toegenomen reismogelijkheden kijkt het publiek als toerist naar erfgoed, waarbij hij buitenlandse referenties gebruikt. Tegelijk is er een tegenbeweging te zien, de regionalisering. De aandacht voor het streekeigene is sterk toegenomen. De vier gemeenten hechten eraan de internationale relaties vanuit het verleden te koesteren of te doen herleven. Dat geldt zowel voor verspreide locaties in een (ver) buitenland waar historische banden mee bestaan als voor het aangrenzende Duitsland, waar het Rijk van Nijmegen zoveel historische banden mee heeft. Per thema of onderwerp zal verschillen om welke buitenlandse locaties het gaat. Binnen het thema Romeinen is het Limes-verband uiteraard interessant, maar kan ook gedacht worden aan een verband van plaatsen met Romeinse resten direct achter de Limes. Met betrekking tot de kerstening zijn de plaatsen interessant waar de middeleeuwse kerk vanouds een band mee heeft vanwege zijn patroonheilige.[29] Bij de kastelen kan gedacht worden aan een rol voor nazaten van vroegere (buitenlandse) bezitters.

7.5 Informatisering

Een tendens die voor alle voorstaande trends geldt is de toenemende informatisering. Kennis wordt breed toegankelijk (gemaakt) voor en door het publiek. Daarnaast ontstaan technische mogelijkheden om erfgoed zichtbaar te maken, zoals ‘layar’-applicaties voor de smartphone.

[29] We denken aan Keulen vanwege de HH. Ewalden (Druten) en Saint-Valéry-sur-Somme (Overasselt).

Kennis kan in toenemende mate via digitale media worden overgebracht. Op Gelders niveau zijn al meerdere initiatieven op dit vlak genomen waaraan de 4 gemeenten ook deelnemen. Aansluiting daarbij verdient de voorkeur. Dit kan door typisch Heumens-Wijchens-Beunings-Drutense voorbeelden aan deze initiatieven toe te voegen en/of na te gaan of de initiatieven uitgebreid kunnen worden. Op dit moment zijn bijvoorbeeld alleen Heumense en Wijchense organisaties bij de Coöperatie Erfgoed Gelderland aangesloten, terwijl zich er meer organisaties voor lenen. Tegelijkertijd beschikken de gemeenten met hun cultuurhistorische waardenkaarten over grote kennisbronnen, die publiek toegankelijk gemaakt kunnen worden.

Bijlage 8

Zie afzonderlijk word-bestand.

4.5 Waardering van het Wijchense cultuurlandschap en de Wijchense stedenbouw

4.5.1 Methodiek

Ten geleide

Anders dan bij de drie andere gemeenten is in Wijchen gekozen voor een waardering van het cultuurlandschap en van de gebouwde omgeving, het laatste vanuit een historisch-stedenbouwkundig perspectief. Omdat de waardering van beide aspecten methodisch uiteenloopt, geven we die hier ook afzonderlijk weer.

Cultuurlandschap

De waardering van het historisch cultuurlandschap heeft plaatsgevonden door het gemeentelijk grondgebied op drie criteria te beoordelen en op basis van waarderingsverschillen in deelgebieden te verdelen [25] :

- de gaafheid van de topografie ten opzichte van de situatie omstreeks 1850, d.w.z. type grondgebruik, verkaveling, etc.;
- de gaafheid van de fysiognomie ten opzichte van de situatie omstreeks 1850, d.w.z. de openheid of geslotenheid van het landschap (aan- of afwezigheid van opgaand groen), de aanwezigheid van bebouwing, etc.;
- de aanwezigheid van bijzondere kenmerken, waardoor het gebied een hogere waardering zou moeten krijgen dan het op basis van de andere twee criteria zou krijgen.

Op elk criterium is een score van 0 tot 5 bepaald. Voor de eerste twee criteria is dat op basis van een strakke definitie gebeurd (zie de tabellen 10 en 11); voor de laatste op basis van *expert judgement* zonder hard vastgelegde criteria.

score	toelichting
0	volledig gewijzigd
1	overbouwd
2	verkaveling sterk gewijzigd, grondgebruik gewijzigd
3	hoofdstructuur verkaveling intact, grondgebruik gewijzigd
4	hoofdstructuur verkaveling intact, grondgebruik merendeels intact
5	verkaveling intact, grondgebruik intact

Tabel 10. Waarderingstabel voor gaafheid van de topografie.

score	toelichting
0	volledig gewijzigd
1	overbouwd
2	openheid/geslotenheid sterk gewijzigd, bebouwing verplaatst
3	openheid/geslotenheid half intact, bebouwing deels origineel, deels gewijzigd

[25] Hierbij is de landschappelijke kartering van Histland Gelderland als vertrekpunt gehanteerd. Gaandeweg de waardering is de zonering sterk aangepast.

4	openheid/geslotenheid grotendeels intact, bebouwing merendeels origineel gesitueerd
5	openheid/geslotenheid intact, bebouwing als origineel gesitueerd

Tabel 11. Waarderingstabel voor gaafheid van de fysiognomie.

Een totaalwaardering werd uiteindelijk berekend door de drie scores op te tellen en door drie te delen. Voor een gewogen gemiddelde werden geen argumenten gevonden. Daardoor telt elk criterium even zwaar. De scores die uit deze berekening kwamen, zijn in vijf categorieën verdeeld (zie tabel 12).

gemiddelde score	**waardering**
0 -0,4	niet gewaardeerd
0,5-1,4	zeer laag
1,5-2,4	laag
2,5-3,0	middelhoog
3,1-3,7	hoog
3,8 -5,0	zeer hoog

Tabel 12. Scores en klassen van de gebiedswaardering.[26]

Voor de waardering zijn de grotere gebieden slechts in zeer uitzonderlijke gevallen verder opgeknipt om willekeur te voorkomen. Een lage waardering voor een gebied betekent daarmee niet dat er in het gebied geen enkele bijzondere individuele waarde kan voorkomen!

Daarnaast hebben we ten behoeve van de beleidsvorming aan de categorie 'hoge waarde' de oude bebouwingslinten én de belangrijkste grote doorgaande wegen en waterlopen toegevoegd. Een zone van 60 meter aan weerszijden is daarbij ook opgenomen. Deze zone is alleen vervallen op lokaties waar duidelijk langs een weg geen waarden meer aanwezig zijn, zoals bij afgravingen.

Stedenbouw

De vraag welke stedenbouwkundig samenhangende deelgebieden in de bebouwde kommen – in meer of mindere mate – cultuurhistorische waarde hebben, is beantwoord met een quickscan, waarbij archief- en literatuuronderzoek achterwege bleven. De werkzaamheden bestonden achtereenvolgens uit het maken van een logische gebiedsindeling, het bekijken van de wijken/buurten in het veld, het beredeneren van een waardering, het maken van een waardenkaart en het schrijven van een korte toelichting. De indeling van de bebouwde kommen in stedenbouwkundig samenhangende deelgebieden is gemaakt op basis van kaartanalyse (actuele kaart, luchtfoto, welstandskaart) en verfijnd in het veld. Het veldwerk betrof een check van de kaartanalyse en een beoordeling op hoofdlijnen van de ruimtelijke kwaliteiten ter plaatse. Hiervoor zijn de bebouwde kommen vrijwel straat voor straat bekeken. Bij de waardering is onderscheid gemaakt

[26] De benaming van de verschillende waarderingsklassen is ten opzichte van RAAP-rapport 2403 gewijzigd i.v.m. een afstemming op de methodiek van de waardering van de drie andere gemeenten.

in drie gradaties met elk een eigen kleur. Op de waarderingskaart hebben alle samenhangende deelgebieden een kleur. Zo ontstaat een vlekkenkaart met een attentiewaarde; in één oogopslag wordt duidelijk waar de – vanuit cultuurhistorisch perspectief – stedenbouwkundig meest waardevolle deelgebieden zich bevinden. De ingekleurde kwalificatie zegt iets over de waardering, maar nog niet over de ruimtelijke karakteristiek en het waarom van de waardering. Ter aanvulling zijn daarom op kaartbijlage 3 van RAAP-rapport 2403 per deelgebied de belangrijkste structuurdragers ingetekend. Dat laat – hoe summier ook – iets zien van het ruimtelijk handschrift en de grotere samenhang. Voor deze inhoudelijke informatie dient derhalve te worden terug gegrepen op het rapport met de inventarisatie en de (voorlopige) waardering. De waardering is nadien nog aangescherpt voor het buitengebied en in definitieve versie bij deze beleidsnota gevoegd.

Bij de waardering is vooral gelet op:
- de ruimtelijke kwaliteit van de wijken/buurten als ontwerpeenheid: structuur en verkaveling, en het ruimtebeeld van bebouwing en openbare ruimte;
- de ruimtelijke relatie met de hoofdstructuren: water, historische linten, spoorweg en 'stedelijk' netwerk;
- de mate waarin een gebied tegen de veranderingen in de tijd bestand is gebleken of aan slijtage onderhavig is geweest en de mate waarin toevoegingen en vervanging een nieuwe waarde aan het ruimtelijk geheel hebben toegevoegd.

4.5.2 Resultaten

Cultuurlandschap

De waardering volgens de hiervoor besproken methode is gevisualiseerd op de waarderingskaart. De weergegeven waarde zegt iets over de waardering van een gebied als geheel. Een relatief lage score wil niet zeggen dat er geen interessante bebouwing of erven kunnen voorkomen, en evenmin zijn alle bebouwing en landschapselementen in een hoog gewaardeerd gebied interessant. Grenzen zijn op basis van logische topografische eenheden ingetekend.

Hoe verder we vanuit de bebouwde kom van Wijchen naar het westen en zuidoosten gaan, hoe waardevoller het cultuurlandschap blijkt te zijn. Naast de vele kastelen en buitenplaatsen, waartoe ook kasteel Wijchen gerekend kan worden, vinden we landschappen van de hoogste categorieën ten noorden van Bergharen en bij Woezik, Leur, Balgoij en Niftrik. Hier zijn de 19e-eeuwse structuur en kleinschaligheid goed bewaard gebleven. Ook de komontginning tussen Bergharen en Batenburg is relatief gaaf bewaard gebleven. In de zuidoosthoek geldt dat voor de omgeving van het Wijchens Ven en de Boskant / Heiveld, waar we zelfs een gebied met zeer hoge waarde tegenkomen. Een hoge waarde is verder toegekend aan (de directe omgeving van) een groot aantal historische linten en verbindingen.

Veel van het gemeentelijk grondgebied bevindt zich qua waardering in de middenmoot: de structuur van het landschap is op hoofdlijnen bewaard gebleven, maar de vaak geleidelijke veranderingen in de 20e eeuw hebben toch wel belangrijke consequenties gehad.

Een lage waardering geldt in de eerste plaats voor landschappen die nog wel als agrarisch gebied bewaard zijn gebleven, maar waar de landschappelijke structuur sterk is veranderd ten opzichte van de historische situatie. Dat geldt bijvoorbeeld voor het landschap ten zuidoosten van Wijchen en de omgeving van het infrastructureel knooppunt ten westen van de kom.

In grote lijnen zien we dat een zeer lage waardering toegekend is aan gebieden rondom de randen van de huidige bebouwde kom van Wijchen. Het gaat hier om terreinen die in de laatste decennia door met name afgraving en/of de aanleg van grootschalige infrastructuur veranderd zijn.

Uiteraard, dat zeiden we eerder ook al, komen uitschieters naar beide kanten, zowel individuele pareltjes als landschappelijke missers, in alle gebieden voor. Deze kaart geeft echter wel een goede indruk van hoe het op hoofdlijnen met het Wijchense landschap staat.

Stedenbouw

Bij de stedenbouwkundige waardering hebben we onderscheid gemaakt tussen gebieden met een hoge, een gemiddelde en een lage waarde.

In een gebied van hoge stedenbouwkundige waarde bestaan intieme geborgenheid, grote maat en stevige stedenbouwkundige dan wel landschappelijke structuur altijd 'naast' elkaar. Hiërarchie in de ruimtelijke opbouw zorgt voor verbindingen tussen het kleine en het grote schaalniveau. Het zijn gebieden met bovengemiddelde cultuurhistorische en ruimtelijke kwaliteit in de samenhang tussen bebouwing, openbare ruimte en beplanting, en/of een hechte relatie met de historische en landschappelijke groenstructuren. Onder deze categorie rekenen we het oude deel van Batenburg, het zuidelijke deel van Bergharen, de omgeving van het kasteel van Hernen, geheel Leur, een groot deel van Balgoij en kleine delen van Niftrik. Ook delen van Alverna hebben een hoge waarde. In de kern Wijchen gaat het om de kern en het verspreide deel van Woezik, het noordelijke deel van Wijchen Noord, het westelijke deel van de Heilige Stoel, de omgeving van het kasteel en kleine stukken van het centrum, de Valendries, de omgeving van het Wijchens Maasje en de zuidelijke rand, tegen de afgesneden Maasarm van Balgoij. Ook het groen rond de Flier, Lingert en Diemewei heeft een hoge waarde.

In een gebied van middelhoge stedenbouwkundige waarde is dat verband in potentie aanwezig of nog herkenbaar maar aangetast. Het zijn gebieden met een gemiddelde cultuurhistorische en ruimtelijke kwaliteit in de samenhang tussen bebouwing, openbare ruimte en beplanting, en/of enige relatie met de historische en landschappelijke hoofdstructuren. Een middelhoge waarde kennen een groot deel van het oude lint van Bergharen, de kern van Hernen, vrijwel geheel Niftrik en verspreide delen van Balgoij. In Alverna heeft het noordelijke deel een middelhoge waarde. In de kern Wijchen geldt dit voor de bedrijventerreinen Nieuweweg, Zesweg en het zuidelijk deel van Bijsterhuizen, de Saltshof, Kraaijenberg, Homberg en Heilige Stoel, grote delen

van Wijchen Noord, de Uilenboom, Aalsburg en een deel van het centrum, het noordelijk deel van Huurlingsedam, de Meren, de Gamert, Diemewei, de Lingert en de Flier.

In een gebied van lage stedenbouwkundige waarde was die samenhang bij aanvang afwezig of is die later verloren gegaan. Het zijn gebieden met onvoldoende cultuurhistorische en ruimtelijke kwaliteit in de samenhang tussen bebouwing, openbare ruimte en beplanting, en/of zonder een relatie met de historische en landschappelijke hoofdstructuren. Laag gewaardeerd zijn het westelijk en oostelijk deel van Bergharen, de zuidelijke toegangsweg tot Hernen, de uitbreidingswijk van Batenburg, de uitbreidingswijk van Balgoij, het westelijk en oostelijk deel van Alverna met de doorgaande weg en delen van Wijchen. Dat betreft een deel van Bijsterhuizen, de Veenhof, de Hofsedam, het oostelijk deel van de Uilenboom, een deel van Wijchen Noord, de omgeving Tienakker, het oostelijk deel van het centrum, de Blauwe Hof, Lambrasse en de vele wijkjes ten zuiden van het Wijchens Maasje voor zover hiervoor niet bij de middelhoge waardering genoemd.

4.5 Waardering van het Wijchense cultuurlandschap en de Wijchense stedenbouw

4.5.1 Methodiek

Ten geleide

Anders dan bij de drie andere gemeenten is in Wijchen gekozen voor een waardering van het cultuurlandschap en van de gebouwde omgeving, het laatste vanuit een historisch-stedenbouwkundig perspectief. Omdat de waardering van beide aspecten methodisch uiteenloopt, geven we die hier ook afzonderlijk weer.

Cultuurlandschap

De waardering van het historisch cultuurlandschap heeft plaatsgevonden door het gemeentelijk grondgebied op drie criteria te beoordelen en op basis van waarderingsverschillen in deelgebieden te verdelen [25] :

- de gaafheid van de topografie ten opzichte van de situatie omstreeks 1850, d.w.z. type grondgebruik, verkaveling, etc.;
- de gaafheid van de fysiognomie ten opzichte van de situatie omstreeks 1850, d.w.z. de openheid of geslotenheid van het landschap (aan- of afwezigheid van opgaand groen), de aanwezigheid van bebouwing, etc.;
- de aanwezigheid van bijzondere kenmerken, waardoor het gebied een hogere waardering zou moeten krijgen dan het op basis van de andere twee criteria zou krijgen.

Op elk criterium is een score van 0 tot 5 bepaald. Voor de eerste twee criteria is dat op basis van een strakke definitie gebeurd (zie de tabellen 10 en 11); voor de laatste op basis van *expert judgement* zonder hard vastgelegde criteria.

score	toelichting
0	volledig gewijzigd
1	overbouwd
2	verkaveling sterk gewijzigd, grondgebruik gewijzigd
3	hoofdstructuur verkaveling intact, grondgebruik gewijzigd
4	hoofdstructuur verkaveling intact, grondgebruik merendeels intact
5	verkaveling intact, grondgebruik intact

Tabel 10. Waarderingstabel voor gaafheid van de topografie.

score	toelichting
0	volledig gewijzigd
1	overbouwd
2	openheid/geslotenheid sterk gewijzigd, bebouwing verplaatst
3	openheid/geslotenheid half intact, bebouwing deels origineel, deels gewijzigd

[25] Hierbij is de landschappelijke kartering van Histland Gelderland als vertrekpunt gehanteerd. Gaandeweg de waardering is de zonering sterk aangepast.

4	openheid/geslotenheid grotendeels intact, bebouwing merendeels origineel gesitueerd
5	openheid/geslotenheid intact, bebouwing als origineel gesitueerd

Tabel 11. Waarderingstabel voor gaafheid van de fysiognomie.

Een totaalwaardering werd uiteindelijk berekend door de drie scores op te tellen en door drie te delen. Voor een gewogen gemiddelde werden geen argumenten gevonden. Daardoor telt elk criterium even zwaar. De scores die uit deze berekening kwamen, zijn in vijf categorieën verdeeld (zie tabel 12).

gemiddelde score	**waardering**
0 -0,4	niet gewaardeerd
0,5-1,4	zeer laag
1,5-2,4	laag
2,5-3,0	middelhoog
3,1-3,7	hoog
3,8 -5,0	zeer hoog

Tabel 12. Scores en klassen van de gebiedswaardering.[26]

Voor de waardering zijn de grotere gebieden slechts in zeer uitzonderlijke gevallen verder opgeknipt om willekeur te voorkomen. Een lage waardering voor een gebied betekent daarmee niet dat er in het gebied geen enkele bijzondere individuele waarde kan voorkomen!

Daarnaast hebben we ten behoeve van de beleidsvorming aan de categorie 'hoge waarde' de oude bebouwingslinten én de belangrijkste grote doorgaande wegen en waterlopen toegevoegd. Een zone van 60 meter aan weerszijden is daarbij ook opgenomen. Deze zone is alleen vervallen op lokaties waar duidelijk langs een weg geen waarden meer aanwezig zijn, zoals bij afgravingen.

Stedenbouw

De vraag welke stedenbouwkundig samenhangende deelgebieden in de bebouwde kommen – in meer of mindere mate – cultuurhistorische waarde hebben, is beantwoord met een quickscan, waarbij archief- en literatuuronderzoek achterwege bleven. De werkzaamheden bestonden achtereenvolgens uit het maken van een logische gebiedsindeling, het bekijken van de wijken/buurten in het veld, het beredeneren van een waardering, het maken van een waardenkaart en het schrijven van een korte toelichting. De indeling van de bebouwde kommen in stedenbouwkundig samenhangende deelgebieden is gemaakt op basis van kaartanalyse (actuele kaart, luchtfoto, welstandskaart) en verfijnd in het veld. Het veldwerk betrof een check van de kaartanalyse en een beoordeling op hoofdlijnen van de ruimtelijke kwaliteiten ter plaatse. Hiervoor zijn de bebouwde kommen vrijwel straat voor straat bekeken. Bij de waardering is onderscheid gemaakt

[26] De benaming van de verschillende waarderingsklassen is ten opzichte van RAAP-rapport 2403 gewijzigd i.v.m. een afstemming op de methodiek van de waardering van de drie andere gemeenten.

in drie gradaties met elk een eigen kleur. Op de waarderingskaart hebben alle samenhangende deelgebieden een kleur. Zo ontstaat een vlekkenkaart met een attentiewaarde; in één oogopslag wordt duidelijk waar de – vanuit cultuurhistorisch perspectief – stedenbouwkundig meest waardevolle deelgebieden zich bevinden. De ingekleurde kwalificatie zegt iets over de waardering, maar nog niet over de ruimtelijke karakteristiek en het waarom van de waardering. Ter aanvulling zijn daarom op kaartbijlage 3 van RAAP-rapport 2403 per deelgebied de belangrijkste structuurdragers ingetekend. Dat laat – hoe summier ook – iets zien van het ruimtelijk handschrift en de grotere samenhang. Voor deze inhoudelijke informatie dient derhalve te worden terug gegrepen op het rapport met de inventarisatie en de (voorlopige) waardering. De waardering is nadien nog aangescherpt voor het buitengebied en in definitieve versie bij deze beleidsnota gevoegd.

Bij de waardering is vooral gelet op:
- de ruimtelijke kwaliteit van de wijken/buurten als ontwerpeenheid: structuur en verkaveling, en het ruimtebeeld van bebouwing en openbare ruimte;
- de ruimtelijke relatie met de hoofdstructuren: water, historische linten, spoorweg en 'stedelijk' netwerk;
- de mate waarin een gebied tegen de veranderingen in de tijd bestand is gebleken of aan slijtage onderhavig is geweest en de mate waarin toevoegingen en vervanging een nieuwe waarde aan het ruimtelijk geheel hebben toegevoegd.

4.5.2 Resultaten

Cultuurlandschap

De waardering volgens de hiervoor besproken methode is gevisualiseerd op de waarderingskaart. De weergegeven waarde zegt iets over de waardering van een gebied als geheel. Een relatief lage score wil niet zeggen dat er geen interessante bebouwing of erven kunnen voorkomen, en evenmin zijn alle bebouwing en landschapselementen in een hoog gewaardeerd gebied interessant. Grenzen zijn op basis van logische topografische eenheden ingetekend.

Hoe verder we vanuit de bebouwde kom van Wijchen naar het westen en zuidoosten gaan, hoe waardevoller het cultuurlandschap blijkt te zijn. Naast de vele kastelen en buitenplaatsen, waartoe ook kasteel Wijchen gerekend kan worden, vinden we landschappen van de hoogste categorieën ten noorden van Bergharen en bij Woezik, Leur, Balgoij en Niftrik. Hier zijn de 19e-eeuwse structuur en kleinschaligheid goed bewaard gebleven. Ook de komontginning tussen Bergharen en Batenburg is relatief gaaf bewaard gebleven. In de zuidoosthoek geldt dat voor de omgeving van het Wijchens Ven en de Boskant / Heiveld, waar we zelfs een gebied met zeer hoge waarde tegenkomen. Een hoge waarde is verder toegekend aan (de directe omgeving van) een groot aantal historische linten en verbindingen.

Veel van het gemeentelijk grondgebied bevindt zich qua waardering in de middenmoot: de structuur van het landschap is op hoofdlijnen bewaard gebleven, maar de vaak geleidelijke veranderingen in de 20e eeuw hebben toch wel belangrijke consequenties gehad.

Een lage waardering geldt in de eerste plaats voor landschappen die nog wel als agrarisch gebied bewaard zijn gebleven, maar waar de landschappelijke structuur sterk is veranderd ten opzichte van de historische situatie. Dat geldt bijvoorbeeld voor het landschap ten zuidoosten van Wijchen en de omgeving van het infrastructureel knooppunt ten westen van de kom.

In grote lijnen zien we dat een zeer lage waardering toegekend is aan gebieden rondom de randen van de huidige bebouwde kom van Wijchen. Het gaat hier om terreinen die in de laatste decennia door met name afgraving en/of de aanleg van grootschalige infrastructuur veranderd zijn.

Uiteraard, dat zeiden we eerder ook al, komen uitschieters naar beide kanten, zowel individuele pareltjes als landschappelijke missers, in alle gebieden voor. Deze kaart geeft echter wel een goede indruk van hoe het op hoofdlijnen met het Wijchense landschap staat.

Stedenbouw

Bij de stedenbouwkundige waardering hebben we onderscheid gemaakt tussen gebieden met een hoge, een gemiddelde en een lage waarde.

In een gebied van hoge stedenbouwkundige waarde bestaan intieme geborgenheid, grote maat en stevige stedenbouwkundige dan wel landschappelijke structuur altijd 'naast' elkaar. Hiërarchie in de ruimtelijke opbouw zorgt voor verbindingen tussen het kleine en het grote schaalniveau. Het zijn gebieden met bovengemiddelde cultuurhistorische en ruimtelijke kwaliteit in de samenhang tussen bebouwing, openbare ruimte en beplanting, en/of een hechte relatie met de historische en landschappelijke groenstructuren. Onder deze categorie rekenen we het oude deel van Batenburg, het zuidelijke deel van Bergharen, de omgeving van het kasteel van Hernen, geheel Leur, een groot deel van Balgoij en kleine delen van Niftrik. Ook delen van Alverna hebben een hoge waarde. In de kern Wijchen gaat het om de kern en het verspreide deel van Woezik, het noordelijke deel van Wijchen Noord, het westelijke deel van de Heilige Stoel, de omgeving van het kasteel en kleine stukken van het centrum, de Valendries, de omgeving van het Wijchens Maasje en de zuidelijke rand, tegen de afgesneden Maasarm van Balgoij. Ook het groen rond de Flier, Lingert en Diemewei heeft een hoge waarde.

In een gebied van middelhoge stedenbouwkundige waarde is dat verband in potentie aanwezig of nog herkenbaar maar aangetast. Het zijn gebieden met een gemiddelde cultuurhistorische en ruimtelijke kwaliteit in de samenhang tussen bebouwing, openbare ruimte en beplanting, en/of enige relatie met de historische en landschappelijke hoofdstructuren. Een middelhoge waarde kennen een groot deel van het oude lint van Bergharen, de kern van Hernen, vrijwel geheel Niftrik en verspreide delen van Balgoij. In Alverna heeft het noordelijke deel een middelhoge waarde. In de kern Wijchen geldt dit voor de bedrijventerreinen Nieuweweg, Zesweg en het zuidelijk deel van Bijsterhuizen, de Saltshof, Kraaijenberg, Homberg en Heilige Stoel, grote delen

van Wijchen Noord, de Uilenboom, Aalsburg en een deel van het centrum, het noordelijk deel van Huurlingsedam, de Meren, de Gamert, Diemewei, de Lingert en de Flier.

In een gebied van lage stedenbouwkundige waarde was die samenhang bij aanvang afwezig of is die later verloren gegaan. Het zijn gebieden met onvoldoende cultuurhistorische en ruimtelijke kwaliteit in de samenhang tussen bebouwing, openbare ruimte en beplanting, en/of zonder een relatie met de historische en landschappelijke hoofdstructuren. Laag gewaardeerd zijn het westelijk en oostelijk deel van Bergharen, de zuidelijke toegangsweg tot Hernen, de uitbreidingswijk van Batenburg, de uitbreidingswijk van Balgoij, het westelijk en oostelijk deel van Alverna met de doorgaande weg en delen van Wijchen. Dat betreft een deel van Bijsterhuizen, de Veenhof, de Hofsedam, het oostelijk deel van de Uilenboom, een deel van Wijchen Noord, de omgeving Tienakker, het oostelijk deel van het centrum, de Blauwe Hof, Lambrasse en de vele wijkjes ten zuiden van het Wijchens Maasje voor zover hiervoor niet bij de middelhoge waardering genoemd.

VERKENNEND BODEMONDERZOEK

STEENOVEN 3

TE WIJCHEN

Bodem

Rapportage verkennend bodemonderzoek

Steenoven 3 te Wijchen

Opdrachtgever	Buro SRO Sweerts de Landasstraat 50 6814 DG Arnhem
Rapportnummer	8823.001
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	15 februari 2019

Vestiging	Brabant Heinz Moormannstraat 1b 5831 AS Boxmeer 0485 - 581818 boxmeer@econsultancy.nl
Opsteller	ir. R.W. Isarin
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	Dhr. E. Zwerver
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van de Vereniging Kwaliteitsborging Bodembeheer (VKB). De VKB is een vereniging van bodemadvies- en -onderzoeksbureaus en heeft als doel kwaliteitsborging en continue verbetering van de dienstverlening van haar leden op het gebied van bodembeheer. Het VKB keurmerk geeft opdrachtgevers de zekerheid dat het uitvoerend bureau werkt conform de eisen die de VKB aan haar leden stelt op het gebied van competenties en integriteit van medewerkers en het toepassen van vigerende normen en onderzoeksprotocollen.

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

Betrouwbaarheid

Dit bodemonderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving. Een bodemonderzoek wordt in zijn algemeenheid echter uitgevoerd door het steekproefsgewijs bemonsteren van de bodem, waardoor het, op basis van de resultaten van een bodemonderzoek, onmogelijk is garanties af te geven ten aanzien van de milieuhygiënische bodemkwaliteit. Daarnaast betreft het bodemonderzoek een momentopname. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde bodemonderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING 1

2 AFBAKENING ONDERZOEKSLOCATIE 1

3 VOORONDERZOEK 1

3.1 Geraadpleegde bronnen 1
3.2 Historisch en huidig gebruik onderzoekslocatie 2
3.3 Toekomstige situatie 3
3.4 Calamiteiten 3
3.5 Uitgevoerd(e) bodemonderzoek(en) op de onderzoekslocatie 3
3.6 Aangrenzende terreindelen/percelen 3
3.7 Terreininspectie 4
3.8 Informatie lokale of regionale achtergrondgehalten 4
3.9 Bodemopbouw en geohydrologie 4

4 CONCLUSIES VOORONDERZOEK (ONDERZOEKSOPZET) 5

5 VELDWERK 6

5.1 Algemeen 6
5.2 Grondonderzoek 6
5.2.1 Uitvoering veldwerk 6
5.2.2 Zintuiglijke waarnemingen 6
5.3 Grondwateronderzoek 6
5.3.1 Uitvoering veldwerk 6
5.3.2 Bemonstering 6

6 LABORATORIUMONDERZOEK 7

6.1 Uitvoering analyses 7
6.2 Toetsingskader 8
6.3 Resultaten grond- en grondwatermonsters 9

7 SAMENVATTING, CONCLUSIES EN ADVIES 10

BIJLAGEN:

1. - Topografische ligging van de locatie
2a. - Locatieschets
2b. - Foto's onderzoekslocatie
3. - Boorprofielen
4a. - Analysecertificaten
4b. - Getoetste analyseresultaten
5. - Toetsingskader Circulaire bodemsanering

1 INLEIDING

Buro SRO heeft aan Econsultancy opdracht verleend voor het uitvoeren van een verkennend bodemonderzoek op de locatie Steenoven 3 te Wijchen.

Het bodemonderzoek is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen bestemmingsplanwijziging alsmede nieuwbouw op de onderzoekslocatie.

Het verkennend bodemonderzoek heeft tot doel met een relatief geringe onderzoeksinspanning vast te stellen of op de onderzoekslocatie een grond- en/of grondwaterverontreiniging aanwezig is, teneinde te bepalen of er milieuhygiënische belemmeringen zijn voor de voorgenomen bestemmingsplanwijziging alsmede nieuwbouw op de onderzoekslocatie.

Het vooronderzoek is verricht conform de NEN 5725:2017 "Bodem - Landbodem - Strategie voor het uitvoeren van milieuhygiënisch vooronderzoek". Het bodemonderzoek is uitgevoerd conform de NEN 5740+A1:2016 "Bodem - Landbodem - Strategie voor het uitvoeren van verkennend bodemonderzoek - Onderzoek naar de milieuhygiënische kwaliteit van bodem en grond".

Het veldwerk en de bemonstering zijn verricht onder certificaat op grond van de BRL SIKB 2000 "Veldwerk bij milieuhygiënisch bodem- en waterbodemonderzoek", protocollen 2001 en 2002. De analyseresultaten zijn getoetst aan het toetsingskader uit de Circulaire bodemsanering en aan de achtergrondwaarden voor grond uit de Regeling bodemkwaliteit (bijlage B, tabel 1).

Econsultancy is onder meer gecertificeerd voor de protocollen 2001 en 2002 van de BRL SIKB 2000. In dat kader verklaart Econsultancy geen eigenaar van de onderzoekslocatie te zijn of te worden.

2 AFBAKENING ONDERZOEKSLOCATIE

Het vooronderzoek omvat de onderzoekslocatie en direct hieraan grenzende terreindelen binnen een afstand van 25 meter.

De onderzoekslocatie (3.948 m²) is gelegen aan de Steenoven 3 te Wijchen (zie bijlage 1). De onderzoekslocatie is kadastraal bekend gemeente Wijchen, sectie F, nummers 883 en 2627.

Volgens het Actueel Hoogtebestand Nederland bevindt het maaiveld zich op een hoogte van circa 8 m +NAP en zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie X = 179.134, Y = 423.699..

3 VOORONDERZOEK

3.1 Geraadpleegde bronnen

Voorafgaand aan de uitvoering van de veldwerkzaamheden is een vooronderzoek uitgevoerd op basis van de NEN 5725. In tabel I zijn de in het kader van het vooronderzoek geraadpleegde bronnen weergeven. Van de locatie en de directe omgeving zijn uit verschillende informatiebronnen gegevens verzameld over het historische, huidige en toekomstige gebruik, eventuele calamiteiten, eventueel eerder uitgevoerde bodemonderzoeken, de bodemopbouw en geohydrologie, verhardingen, kabels en leidingen.

Tabel I. *Geraadpleegde bronnen*

Onderdeel	Bron
Historisch, huidig en toekomstig gebruik	Opdrachtgever (de heer L. Arends), d.d. 18 december 2018 Eigenaar (Fam. Uijen), d.d. 16 januari 2019
Bouw-/milieudossier, ondergrondse tanks, calamiteiten, eerder uitgevoerd bodemonderzoek	Gemeente Druten (contactpersoon mevrouw D. Nelissen), d.d. 14 januari 2019 Omgevingsdienst Regio Nijmegen (contactpersoon de heer R. Segers), d.d. 6 februari 2019
Locatiegegevens van internet: - historisch topografisch kaartmateriaal - basisregistratie grootschalige topografie - kadastrale gegevens - hoogtekaart - luchtfoto's - Google streetview - provinciale bodeminformatie - bodemopbouw - geo(hydro)logie - kabels en leidingen	 www.topotijdreis.nl www.pdok.nl www.kadaster.nl www.ahn.nl webservices.gbo-provincies.nl/lufo/services/wms maps.google.nl www.bodemloket.nl maps.bodemdata.nl www.dinoloket.nl www.kadaster.nl/klic-wion
Terreininspectie	Uitgevoerd door medewerker Econsultancy, d.d. 16 januari 2019

3.2 Historisch en huidig gebruik onderzoekslocatie

Uit historisch kaartmateriaal uit omstreeks 1901 blijkt dat de onderzoekslocatie alsmede de omgeving ervan destijds in agrarisch gebruik was (figuur 1). Tussen 1918 en 1955 is het perceel ten oosten van de onderzoekslocatie bebouwd geweest (figuur 2 en 3). Eind jaren ’60 is er een boerderij op de onderzoekslocatie gerealiseerd (figuur 4). De bebouwing is driemaal uitgebreid in 1978, 1997 en 2011. Sindsdien is de onderzoekslocatie niet wezenlijk veranderd.

Figuur 1. 1901

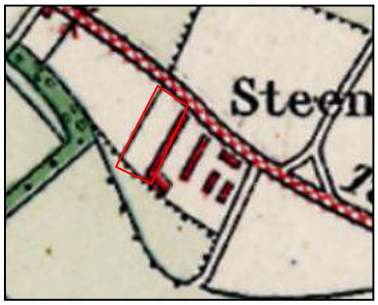

Figuur 2. 1918

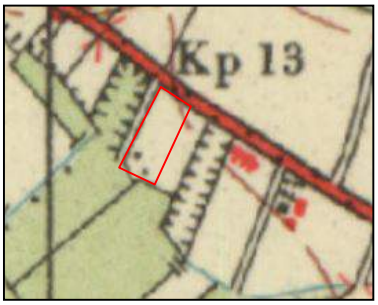

Figuur 3. 1955

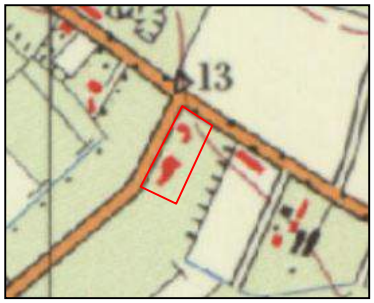

Figuur 4. 1967

Figuur 5. 1978

Figuur 6. 1998

Momenteel is de onderzoekslocatie bebouwd met een woonhuis met siertuin, een schuur met stalling voor caravans en een schuur met houtopslag. Op de onderzoekslocatie zijn enkele klinker- en betonverhardingen rond de schuren aanwezig.

Voor zover bij de opdrachtgever en de gemeente Druten en Omgevingsdienst Regio Nijmegen bekend, heeft er op de onderzoekslocatie nimmer opslag van oliehoudende producten in ondergrondse of bovengrondse tanks plaatsgevonden.

De bebouwing is voorzien van asbestverdachte golfplaten. Het dak is geheel voorzien van goten waardoor in asbest inspoellaag wordt uitgesloten. Bij de eigenaar is er geen puinverharding bekend. Er zijn verder geen aanwijzingen gevonden, die aanleiding geven een asbestverontreiniging op de locatie te verwachten.

Uit de geraadpleegde bronnen blijkt geen aanwezigheid van ophogingen, dempingen of stortingen.

In bijlage 2a is de huidige situatie op een locatieschets weergegeven. Bijlage 2b bevat enkele foto's van de onderzoekslocatie.

3.3 Toekomstige situatie

De initiatiefnemer is voornemens de bedrijfsbebouwing te slopen en twee nieuwe woningen te realiseren. De bestaande bedrijfswoning wordt naar een burgerwoning omgezet.

3.4 Calamiteiten

Voor zover bij de opdrachtgever bekend hebben zich op de onderzoekslocatie in het verleden geen calamiteiten met een bodembedreigend karakter voorgedaan. Ook uit informatie van de gemeente Druten en Omgevingsdienst Regio Nijmegen blijkt, niet dat er zich in het verleden bodembedreigende calamiteiten hebben voorgedaan.

3.5 Uitgevoerd(e) bodemonderzoek(en) op de onderzoekslocatie

Op de onderzoekslocatie zijn, voor zover bekend, geen bodemonderzoeken uitgevoerd.

3.6 Aangrenzende terreindelen/percelen

In paragraaf 3.1 zijn de geraadpleegde informatiebronnen voor de omliggende terreindelen en aangrenzende percelen binnen 25 meter van de onderzoekslocatie opgenomen. Het bodemgebruik van de omliggende terreindelen is als volgt:

- → aan de noordzijde bevindt zich de Oosterweg met aangrenzend het Maaswaal College;
- → aan de oostzijde bevinden zich woonhuizen met siertuinen;
- → aan de zuidzijde bevindt zich een groenstrook langs de Meerdreef;
- → aan de westzijde bevindt zich de Steenoven met aangrenzend woonhuizen met siertuinen.

Op het perceel van het Maaswaal College ten noordoosten van de onderzoekslocatie zijn door ECO-PART tussen 2000 en 2006 meerdere bodemonderzoeken uitgevoerd (rapportnummers: 15009-51115.VB, d.d. 14 april 2000, 14196, d.d. 30 juni 2006, 14195, d.d. 13 juli 2006, 14280, d.d. 19 oktober 2006, 14277, 1 november 2006). Destijds zijn er in de bodem geen verontreinigingen aangetroffen. In het grondwater is enkel een lichte verontreiniging met chroom aangetroffen.

Uit de verzamelde informatie blijkt, dat er vanuit de omliggende percelen geen grensoverschrijdende verontreinigingen zijn te verwachten.

3.7 Terreininspectie

Voorafgaand aan het bodemonderzoek is er een terreininspectie uitgevoerd. Deze is gericht op de identificatie van bronnen, die mogelijk hebben geleid of kunnen leiden tot een grond- en/of grondwaterverontreiniging.

De tijdens de terreininspectie aangetroffen situatie komt overeen met de locatiegegevens, zoals deze zijn opgenomen in paragraaf 3.2.

Op de onderzoekslocatie zijn geen mogelijke bronnen voor een grond- en/of grondwaterverontreiniging aangetroffen.

Op het maaiveld zijn geen asbestverdachte materialen waargenomen.

3.8 Informatie lokale of regionale achtergrondgehalten

De onderzoekslocatie is gelegen binnen de bodemkwaliteitszone "Wonen", van het gebied waarvoor de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen, Groesbeek, Beuningen, Heumen, Druten, West Maas en Waal en Wijchen gezamenlijk een "Bodemkwaliteitskaart regio Marn" hebben opgesteld. Binnen deze zone kunnen in de bovengrond regionaal licht verhoogde gehalten aan lood, zink, PCB en PAK voorkomen. In de ondergrond kunnen regionaal licht verhoogde gehalten aan PCB voorkomen.

3.9 Bodemopbouw en geohydrologie

De originele bodem bestaat volgens de bodemkaart van Nederland uit een hoge bruine enkeerdgrond, die volgens de Stichting voor Bodemkartering voornamelijk is opgebouwd uit grof zand. De afzettingen, waarin deze bodem is ontstaan, behoren geologisch gezien tot de Formatie van Boxtel.

De gemiddelde stand van het freatisch grondwater bedraagt ± 6,5 m +NAP, waardoor het grondwater zich op ± 1,5 m -mv zou bevinden. Het water van het eerste watervoerend pakket stroomt volgens de isohypsenkaart van de Dienst Grondwaterverkenning van TNO in noordwestelijke richting.

Er liggen geen pompstations in de buurt van de onderzoekslocatie die van invloed zouden kunnen zijn op de grondwaterstroming ter plaatse van de onderzoekslocatie. De onderzoekslocatie ligt niet in een grondwaterbeschermings- en/of grondwaterwingebied.

4 CONCLUSIES VOORONDERZOEK (ONDERZOEKSOPZET)

Uit het vooronderzoek blijkt dat er geen sprake is van bodembelasting, anders dan een regionale of landelijke diffuse achtergrondbelasting in de grond en het grondwater. Op de locatie worden geen verontreinigende stoffen verwacht in gehalten boven de landelijk of regionaal geldende achtergrondwaarde voor grond en/of de streefwaarde voor grondwater. Dit geldt zowel voor natuurlijke achtergrondgehalten als voor "antropogene" achtergrondgehalten, waarvan de oorzaak niet eenduidig is aan te wijzen.
Op basis van het vooronderzoek is geconcludeerd dat de onderzoekslocatie onderzocht dient te worden volgens de strategie "onverdacht, niet lijnvormig" (ONV-NL). Bij onverdachte locaties luidt de onderzoekshypothese dat de bodem niet verontreinigd is.

5 VELDWERK

5.1 Algemeen

Tijdens het opstellen van het boorplan is rekening gehouden met de doelstellingen en de richtlijnen, die geformuleerd zijn in de inleiding. Daarnaast is rekening gehouden met de gegevens voortvloeiend uit het vooronderzoek en de ligging van kabels en leidingen. Bijlage 2a bevat de locatieschets met daarop aangegeven de situering van de boorpunten en de peilbuis. In bijlage 3 zijn de boorprofielen opgenomen.

5.2 Grondonderzoek

5.2.1 Uitvoering veldwerk

Het veldwerk is op 20 januari en 8 februari 2019 uitgevoerd onder kwaliteitsverantwoordelijkheid van de heer R.J.H. Denessen. Deze medewerker van Econsultancy staat geregistreerd als ervaren veldwerker voor het protocol 2001 van de BRL SIKB 2000 "Veldwerk bij milieuhygiënisch bodem- en waterbodemonderzoek".

In het totaal zijn er met behulp van een edelmanboor en zuigerboor 13 boringen geplaatst; 10 boringen tot 0,5 m -mv, 2 boringen tot 2,0 m -mv en 1 boring tot 3,5 m -mv. Deze diepe boring is afgewerkt als peilbuis, teneinde de milieuhygiënische kwaliteit van het grondwater te kunnen bepalen. Van het opgeboorde materiaal is een boorbeschrijving conform de NEN 5104 gemaakt en zijn er grondmonsters genomen over trajecten van ten hoogste 0,5 m, waarbij bodemlagen met verontreinigingskenmerken of een afwijkende textuur separaat bemonsterd zijn.

5.2.2 Zintuiglijke waarnemingen

De bodem bestaat voornamelijk uit zwak siltig, zeer fijn tot matig grof zand. De bovengrond is bovendien zwak tot matig humeus.

In het opgeboorde materiaal zijn zintuiglijk geen verontreinigingen waargenomen.

Tijdens de veldwerkzaamheden zijn op het maaiveld van de onderzoekslocatie, alsmede in de bodem, geen puin(resten) of andere asbestverdachte materialen aangetroffen.

5.3 Grondwateronderzoek

5.3.1 Uitvoering veldwerk

Centraal op de onderzoekslocatie is een peilbuis (filterstelling 2,5-3,5 m -mv) geplaatst. De filterstelling is bepaald op basis van de grondwaterstand, zoals deze tijdens de veldwerkzaamheden op 20 januari 2019 is ingeschat.

5.3.2 Bemonstering

De grondwaterbemonstering is op 8 februari uitgevoerd door de heer R.J.H. Denessen. Deze medewerker van Econsultancy staat geregistreerd als ervaren veldwerker voor het protocol 2002 van de BRL SIKB 2000 "Veldwerk bij milieuhygiënisch bodem- en waterbodemonderzoek".

De bemonstering is uitgevoerd conform de eisen uit het protocol 2002 van de BRL SIKB 2000 en de NEN 5744:2011. Tabel II geeft een overzicht van de peilbuisgegevens en de resultaten van de veldmetingen.

Tabel II. ***Overzicht gegevens peilbuis en veldmetingen grondwater***

Peilbuis-nummer	Situering peilbuis	Filterstelling (m -mv)	Grondwaterstand (m -mv)	Elektrisch Geleidingsvermogen (µS/cm)	Troebelheid (NTU)	Zuurgraad (pH)
01	centraal op onderzoekslocatie	2,5-3,5	1,98	858	17	6,9

6 LABORATORIUMONDERZOEK

6.1 Uitvoering analyses

Alle grond- en grondwatermonsters zijn aangeboden aan een laboratorium dat is erkend door de Raad voor Accreditatie en AS3000-geaccrediteerd is voor milieuhygiënisch bodemonderzoek. In het laboratorium zijn in totaal 3 grondmengmonsters samengesteld (2 grondmengmonsters van de bovengrond en 1 grondmengmonster van de ondergrond). De 3 grondmengmonsters en het grondwatermonster zijn geanalyseerd op de volgende pakketten:

- *standaardpakket grond:*
  droge stof, lutum en organische stof, metalen (barium, cadmium, kobalt, koper, kwik, lood, molybdeen, nikkel en zink), polychloorbifenylen (PCB), polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK) en minerale olie;

- *standaardpakket grondwater:*
  metalen (barium, cadmium, kobalt, koper, kwik, lood, molybdeen, nikkel en zink), vluchtige aromaten (BTEX), styreen, naftaleen, gehalogeneerde koolwaterstoffen (VOX) en minerale olie.

Tabel III in hoofdstuk 6.3 geeft een overzicht van de samenstelling van de grondmengmonsters (en de analyseresultaten).

6.2 Toetsingskader

De analyseresultaten zijn getoetst aan het toetsingskader uit de Circulaire bodemsanering en aan de achtergrondwaarden voor grond uit de Regeling bodemkwaliteit (bijlage B, tabel 1). Dit toetsingskader voor de beoordeling van de gehalten en/of concentraties van verontreinigingen is gegeven in de toetsingstabel en bevat voor grond en grondwater elk drie te onderscheiden waarden met de verschillende niveaus:

- *achtergrondwaarde:*
  deze waarde ("AW") geeft de gehalten aan zoals die op dit moment voorkomen in de bodem van natuur- en landbouwgronden, waarvoor geldt dat er geen sprake is van belasting door lokale verontreinigingsbronnen;

- *streefwaarde:*
  deze waarde ("S") geeft het milieukwaliteitsniveau aan voor grondwater, waarbij als nadelig te waarderen effecten verwaarloosbaar worden geacht;

- *tussenwaarde:*
  deze waarde ("T") is de helft van de som van de achtergrondwaarde (of in het geval van grondwater de streefwaarde) en de interventiewaarde. De tussenwaarde is de concentratiegrens waarboven in beginsel nader onderzoek moet worden uitgevoerd, omdat het vermoeden van ernstige bodemverontreiniging bestaat;

- *interventiewaarde:*
  deze waarde ("I") geeft het niveau voor verontreinigingen in grond en grondwater aan waarboven ernstige vermindering of dreigende vermindering optreedt van de functionele eigenschappen, die de bodem heeft voor mens, plant of dier. Bij gehalten en/of concentraties boven de interventiewaarde is er sprake van een sterke verontreiniging. Bij overschrijding van de interventiewaarde wordt vaak een nader onderzoek uitgevoerd om de ernst van de verontreiniging en de spoedeisendheid van de sanering te bepalen. Wanneer het boven de tussenwaarde of interventiewaarde gelegen gehalte een natuurlijke oorsprong heeft, is uitvoering van vervolgonderzoek meestal niet noodzakelijk.

In bijlage 5 is de toetsingstabel opgenomen uit de eerder genoemde circulaires. Deze bijlage bevat de achtergrondwaarden en de interventiewaarden voor een standaardbodem (10% organische stof en 25% lutum). De gemeten gehalten zijn door middel van een BoToVa-toetsing, met behulp van de door het laboratorium bepaalde waarden voor het organische stof- en lutumgehalte, omgerekend naar gehalten in een standaardbodem en vervolgens getoetst. De gebruikte analysetechnieken zijn weergegeven op de certificaten in bijlage 4a. Om de mate van verontreiniging aan te geven wordt de volgende terminologie gebruikt:

Grond:

- niet verontreinigd:	gehalte $\leq$ achtergrondwaarde en/of detectielimiet;
- licht verontreinigd:	gehalte > achtergrondwaarde en $\leq$ tussenwaarde;
- matig verontreinigd:	gehalte > tussenwaarde $\leq$ interventiewaarde;
- sterk verontreinigd:	gehalte > interventiewaarde.

Grondwater:

- niet verontreinigd:	concentratie $\leq$ streefwaarde en/of detectielimiet;
- licht verontreinigd:	concentratie > streefwaarde en $\leq$ tussenwaarde;
- matig verontreinigd:	concentratie > tussenwaarde $\leq$ interventiewaarde;
- sterk verontreinigd:	concentratie > interventiewaarde.

6.3 Resultaten grond- en grondwatermonsters

Tabel III geeft een overzicht van de parameters in de grond die de geldende toetsingskaders overschrijden.

Tabel III. Overschrijdingen toetsingskaders grond

Grondmeng-monster	Traject (m -mv)	Gehalte > AW (licht verontreinigd)	Gehalte > T (matig verontreinigd)	Gehalte > I (sterk verontreinigd)
MM1	01 (0,08 - 0,50) 10 (0,00 - 0,50) 11 (0,00 - 0,50) 12 (0,00 - 0,50) 13 (0,00 - 0,50)	-	-	-
MM2	02 (0,05 - 0,50) 03 (0,05 - 0,50) 04 (0,08 - 0,50) 05 (0,08 - 0,50) 06 (0,00 - 0,50) 07 (0,00 - 0,50) 08 (0,00 - 0,50) 09 (0,00 - 0,50)	-	-	-
MM3	01 (0,50 - 1,00) 01 (1,00 - 1,50) 02 (1,00 - 1,50) 02 (1,50 - 2,00) 12 (1,00 - 1,50) 12 (1,50 - 2,00)	-	-	-

Tabel IV geeft een overzicht van de parameters in het grondwater die het geldende toetsingskader overschrijden.

Tabel IV. Overschrijdingen toetsingskader grondwater

Grondwater-monster	Situering peilbuis	Concentratie > S (licht verontreinigd)	Concentratie > T (matig verontreinigd)	Concentratie > I (sterk verontreinigd)
01	centraal op de onderzoekslocatie	barium	-	-

Bijlage 4a bevat de door het laboratorium aangeleverde analysecertificaten. Bijlage 4b bevat de getoetste analyseresultaten.

7 SAMENVATTING, CONCLUSIES EN ADVIES

Buro SRO heeft aan Econsultancy opdracht verleend voor het uitvoeren van een verkennend bodemonderzoek op de locatie Steenoven 3 te Wijchen.

Het bodemonderzoek is uitgevoerd in het kader van de bestemmingsplanwijziging alsmede nieuwbouw op de onderzoekslocatie.

Op basis van het vooronderzoek is geconcludeerd dat de onderzoekslocatie onderzocht dient te worden volgens de strategie "onverdacht" (ONV). Bij onverdachte locaties luidt de onderzoekshypothese dat de bodem niet verontreinigd is.

De bodem bestaat voornamelijk uit zwak siltig, zeer fijn tot matig grof zand. De bovengrond is bovendien zwak tot matig humeus.

In het opgeboorde materiaal zijn zintuiglijk geen verontreinigingen waargenomen.

Er zijn op basis van het vooronderzoek, tijdens de terreininspectie en bij de uitvoering van de veldwerkzaamheden geen aanwijzingen gevonden, die aanleiding geven een asbestverontreiniging op de locatie te verwachten.

In de bovengrond zijn geen verontreinigingen geconstateerd. In de ondergrond zijn eveneens geen verontreinigingen geconstateerd.

Het grondwater is licht verontreinigd met barium. Deze metaalverontreiniging is hoogstwaarschijnlijk, te relateren aan regionaal verhoogde achtergrondconcentraties van metalen in het grondwater.

Gelet op het regionale karakter van de lichte metaalverontreinigingen in het grondwater en het ontbreken van verontreinigingen in de grond kan de onderzoekslocatie als "onverdacht" ten opzichte van haar omgeving worden beschouwd. Er bestaan volgens Econsultancy met betrekking tot de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem dan ook géén belemmeringen voor de bestemmingsplanwijziging alsmede nieuwbouw op de onderzoekslocatie.

Indien er bij werkzaamheden grond vrijkomt die niet op de locatie kan worden hergebruikt, zijn de regels van het Besluit bodemkwaliteit of de regionale bodemkwaliteitskaart van toepassing.

Econsultancy
Boxmeer, 15 februari 2019

Bijlage 1 Topografische ligging van de locatie

Schaal 1:25.000
Deze kaart is noordgericht

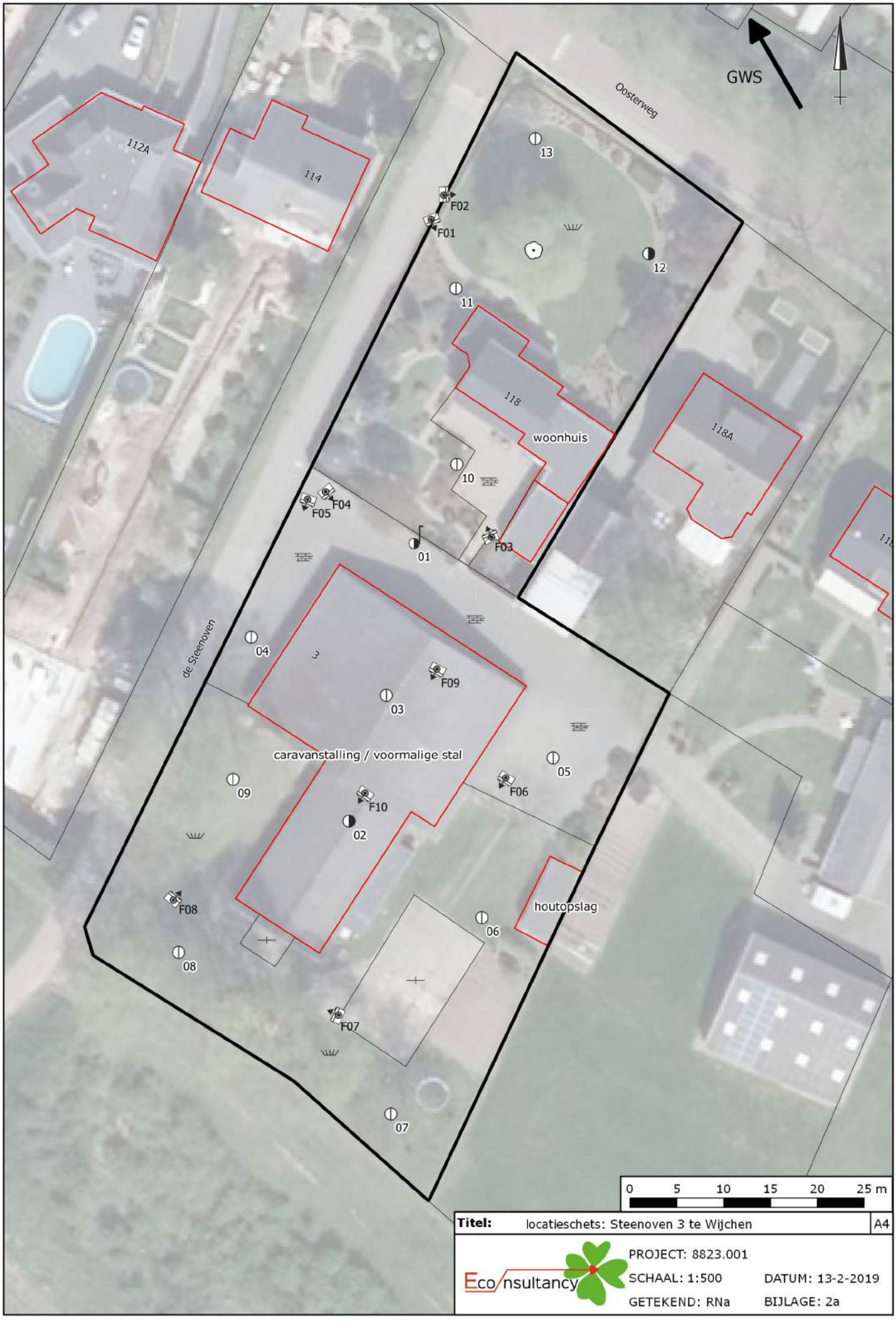
GWS
Oosterweg
de Steenoven
112A
114
118
118A
woonhuis
caravanstalling / voormalige stal
houtopslag
01
02
03
04
05
06
07
08
09
10
11
12
13
F01
F02
F03
F04
F05
F06
F07
F08
F09
F10
0 5 10 15 20 25 m
Titel: locatieschets: Steenoven 3 te Wijchen
A4
Eco nsultancy
PROJECT: 8823.001
SCHAAL: 1:500
DATUM: 13-2-2019
GETEKEND: RNa
BIJLAGE: 2a

Legenda

Boringen	
Omschrijving	Symbool
Boring tot 0,5 m -mv	
Boring tot 1,0 m -mv	
Boring tot 1,5 m -mv	
Boring tot 2,0 m -mv	
Boring tot 2,5 m -mv	
Boring tot 3,0 m -mv	
Boring tot 3,5 m -mv	
Boring tot 4,0 m -mv	
Boring tot 4,5 m -mv	
Boring tot 5,0 m -mv	
Peilbuis	
Peilbuis (diep)	
Voorgaande boring tot 0,5 m -mv	
Voorgaande boring tot 1,0 m -mv	
Voorgaande boring tot 1,5 m -mv	
Voorgaande boring tot 2,0 m -mv	
Voorgaande boring tot 2,5 m -mv	
Voorgaande boring tot 3,0 m -mv	
Voorgaande boring tot 3,5 m -mv	
Voorgaande boring tot 4,0 m -mv	
Voorgaande boring tot 4,5 m -mv	
Voorgaande boring tot 5,0 m -mv	
Voorgaande peilbuis	
Voorgaande peilbuis (diep)	
Kernboring 80 mm	
Kernboring 120 mm + boring tot 0,5 m -mv	
Kernboring 120 mm + boring tot 1,0 m -mv	
Kernboring 120 mm + boring tot 1,5 m -mv	
Kernboring 120 mm + boring tot 2,0 m -mv	
Kernboring 120 mm + boring tot 2,5 m -mv	
Kernboring 120 mm + boring tot 3,0 m -mv	
Kernboring 120 mm + boring tot 3,5 m -mv	
Kernboring 120 mm + boring tot 4,0 m -mv	
Kernboring 120 mm + boring tot 4,5 m -mv	
Kernboring 120 mm + boring tot 5,0 m -mv	
Kernboring 120 mm	

Boringen	
Omschrijving	Symbool
Asbestgat 30x30x50	
Asbestgat 30x30x50 + boring tot 0,5 m -mv	
Asbestgat 30x30x50 + boring tot 1,0 m -mv	
Asbestgat 30x30x50 + boring tot 1,5 m -mv	
Asbestgat 30x30x50 + boring tot 2,0 m -mv	
Asbestgat 30x30x50 + boring tot 2,5 m -mv	
Asbestgat 30x30x50 + boring tot 3,0 m -mv	
Asbestgat 30x30x50 + boring tot 3,5 m -mv	
Asbestgat 30x30x50 + boring tot 4,0 m -mv	
Asbestgat 30x30x50 + boring tot 4,5 m -mv	
Asbestgat 30x30x50 + boring tot 5,0 m -mv	
Asbestgat 30x30x50 + peilbuis	
Asbestgat 30x30x50 + peilbuis (diep)	
Asbestgat 100x100x50	
Asbestgat 100x100x50 + boring tot 0,5 m -mv	
Asbestgat 100x100x50 + boring tot 1,0 m -mv	
Asbestgat 100x100x50 + boring tot 1,5 m -mv	
Asbestgat 100x100x50 + boring tot 2,0 m -mv	
Asbestgat 100x100x50 + boring tot 2,5 m -mv	
Asbestgat 100x100x50 + boring tot 3,0 m -mv	
Asbestgat 100x100x50 + boring tot 3,5 m -mv	
Asbestgat 100x100x50 + boring tot 4,0 m -mv	
Asbestgat 100x100x50 + boring tot 4,5 m -mv	
Asbestgat 100x100x50 + boring tot 5,0 m -mv	
Asbestgat 100x100x50 + peilbuis	
Asbestgat 100x100x50 + peilbuis (diep)	
Kernboring + asbestgat 30x30 + Boring tot 0,5 m -mv +	
Kernboring + asbestgat 30x30 + Boring tot 1,0 m -mv +	
Kernboring + asbestgat 30x30 + Boring tot 1,5 m -mv +	
Kernboring + asbestgat 30x30 + Boring tot 2,0 m -mv +	
Kernboring + asbestgat 30x30 + Boring tot 2,5 m -mv +	
Kernboring + asbestgat 30x30 + Boring tot 3,0 m -mv +	
Kernboring + asbestgat 30x30 + Boring tot 3,5 m -mv +	
Kernboring + asbestgat 30x30 + Boring tot 4,0 m -mv +	
Kernboring + asbestgat 30x30 + Boring tot 4,5 m -mv +	
Kernboring + asbestgat 30x30 + Boring tot 5,0 m -mv +	
Kernboring + asbestgat 30x30 + peilbuis	
Kernboring + asbestgat 30x30 + peilbuis (diep)	

Symbolen	
Omschrijving	Symbool
Asfalt	
Beton	
Boom	
Bos	
Braak	
Depothoogte	X,X
Fotoname	
Mangat	
Gras	
Grind	
Haag	
Klinker	
Olie/vetafscheider	
Ontgravingsdiepte	-X,X
Ontluchtingspunt	
Onverhard	
Parkeerplaats	P
Pomp	
Puinverharding	
Sleuf 200x40x50cm	
Spoorbaan	
Stelconplaat	
Struik	
Talud	
Tegel	
Vloeistofdichte vloer	
Vulpunt	
Water	
Zeshoek tegel	
Zinkput	
Asbestverdacht plaatmateriaal op maaiveld	X
Hekwerk	
Toekomstige bebouwing	
Voormalige bebouwing	
Bebouwing	
Locatiegrens	

Verontreiniging	
Omschrijving	Symbool
Ontgravingsvak	
Niet verontreinigd	
AW/S-waarde contour	
T-waarde contour	
I-waarde contour	
Niet verontreinigd	
Licht verontreinigd	
Matig verontreinigd	
Sterk verontreinigd	
Verspreiding verontreiniging onbekend	?

Bijlage 2b Foto's onderzoekslocatie

Foto 1.

Foto 2.

Bijlage 2b Foto's onderzoekslocatie

Foto 3.

Foto 4.

Bijlage 2b Foto's onderzoekslocatie

Foto 5.

Foto 6.

Bijlage 2b Foto's onderzoekslocatie

Foto 7.

Foto 8.

Bijlage 2b Foto's onderzoekslocatie

Foto 9.

Foto 10.

Bijlage 3a Boorprofielen

Legenda (conform NEN 5104)

grind

- Grind, siltig
- Grind, zwak zandig
- Grind, matig zandig
- Grind, sterk zandig
- Grind, uiterst zandig

zand

- Zand, kleïig
- Zand, zwak siltig
- Zand, matig siltig
- Zand, sterk siltig
- Zand, uiterst siltig

veen

- Veen, mineraalarm
- Veen, zwak kleïig
- Veen, sterk kleïig
- Veen, zwak zandig
- Veen, sterk zandig

klei

- Klei, zwak siltig
- Klei, matig siltig
- Klei, sterk siltig
- Klei, uiterst siltig
- Klei, zwak zandig
- Klei, matig zandig
- Klei, sterk zandig

leem

- Leem, zwak zandig
- Leem, sterk zandig

overige toevoegingen

- zwak humeus
- matig humeus
- sterk humeus
- zwak grindig
- matig grindig
- sterk grindig

peilbuis

overig

- bijzonder bestanddeel
- Gemiddeld hoogste grondwaterstand
- grondwaterstand (tijdens veldwerk)
- Gemiddeld laagste grondwaterstand

geur

- geen geur
- zwakke geur
- matige geur
- sterke geur
- uiterste geur

olie

- geen olie-water reactie
- zwakke olie-water reactie
- matige olie-water reactie
- sterke olie-water reactie
- uiterste olie-water reactie

p.i.d.-waarde

- >0
- >1
- >10
- >100
- >1000
- >10000

monsters

- geroerd monster
- ongeroerd monster
- volumering

overig

- bijzonder bestanddeel
- Gemiddeld hoogste grondwaterstand
- grondwaterstand
- Gemiddeld laagste grondwaterstand

- slib
- water

Boorprofielen

Boring: 01

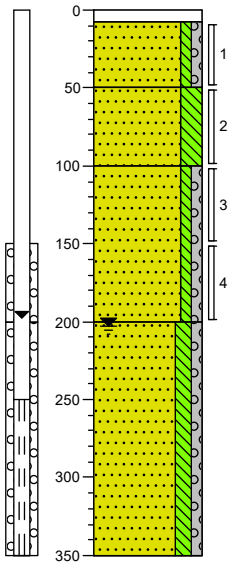

0	klinker
8	Edelmanboor, bopb 5cm-mv
	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak grindig, neutraalbeige, Edelmanboor
50	
	Zand, matig fijn, sterk siltig, beigebruin, Edelmanboor
100	
	Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, licht bruinbeige, Edelmanboor
200	
	Zand, matig grof, matig siltig, zwak grindig, neutraalbeige, Zuigerboor
350	

Boring: 02

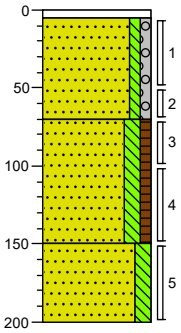

0	tegel
5	Edelmanboor
	Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, neutraal geelbeige, Edelmanboor
70	
	Zand, matig fijn, matig siltig, zwak humeus, lichtbruin, Edelmanboor
150	
	Zand, matig fijn, matig siltig, licht geelbeige, Edelmanboor
200	

Boring: 03

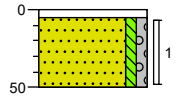

0	tegel
5	Edelmanboor
	Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, neutraal geelbeige, Edelmanboor
50	

Boring: 04

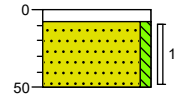

0	klinker
8	Edelmanboor
	Zand, matig fijn, zwak siltig, bruinbeige, Edelmanboor
50	

Boring: 05

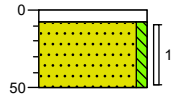

0	klinker
8	Edelmanboor
	Zand, matig grof, zwak siltig, licht geelbeige, Edelmanboor
50	

Boring: 06

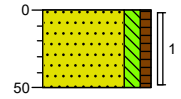

0	braak
	Zand, zeer fijn, matig siltig, zwak humeus, beigebruin, Edelmanboor
50	

Boring: 07

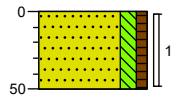

0	braak
	Zand, zeer fijn, matig siltig, zwak humeus, beigebruin, Edelmanboor
50	

Boring: 08

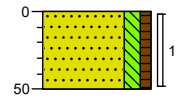

0	braak
	Zand, zeer fijn, matig siltig, zwak humeus, donkerbruin, Edelmanboor
50	

Projectcode: 8823.001

Boormeester: Dhr. R.J.H. Denessen

Getekend volgens NEN 5104

Boorprofielen

Boring: 09

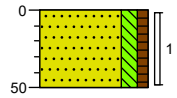

0 braak
Zand, zeer fijn, matig siltig, zwak humeus, donkerbruin, Edelmanboor
50

Boring: 10

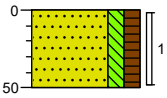

0 tuin
Zand, zeer fijn, matig siltig, matig humeus, donker zwartbruin, Edelmanboor
50

Boring: 11

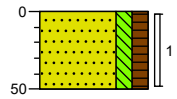

0 tuin
Zand, zeer fijn, matig siltig, matig humeus, donkerbruin, Edelmanboor
50

Boring: 12

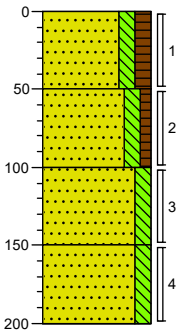

0 tuin
Zand, zeer fijn, matig siltig, matig humeus, donkerbruin, Edelmanboor
50
Zand, zeer fijn, matig siltig, zwak humeus, lichtbruin, Edelmanboor
100
Zand, zeer fijn, matig siltig, donker bruinbeige, Edelmanboor
150
Zand, zeer fijn, matig siltig, lichtbeige, Edelmanboor
200

Boring: 13

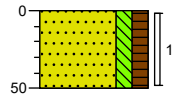

0 tuin
Zand, zeer fijn, matig siltig, matig humeus, donkerbruin, Edelmanboor
50

Bijlage 4a Analysecertificaten

Econsultancy
T.a.v. R.W. Isarin
Rapenstraat 2
5831 GJ BOXMEER

Analysecertificaat

Datum: 14-Feb-2019

Hierbij ontvangt u de resultaten van het navolgende laboratoriumonderzoek.

Certificaatnummer/Versie	2019018146/1
Uw project/verslagnummer	8823.001
Uw projectnaam	
Uw ordernummer	
Monster(s) ontvangen	08-Feb-2019

Dit certificaat mag uitsluitend in zijn geheel worden gereproduceerd.
De analyse resultaten hebben alleen betrekking op het beproefde object.

De grondmonsters worden tot 4 weken na datum ontvangst bewaard en watermonsters tot 2 weken na datum ontvangst. Zonder tegenbericht worden de monsters nadien afgevoerd.
Indien de monsters langer bewaard dienen te blijven verzoeken wij U dit exemplaar uiterlijk 1 werkdag voor afloop van de standaardbewaarperiode ondertekend aan ons te retourneren. Voor de kosten van het langer bewaren van monsters verwijzen wij naar de prijslijst.

Bewaren tot:
Datum: Naam: Handtekening:

Wij vertrouwen erop uw opdracht hiermee naar verwachting te hebben uitgevoerd, mocht U naar aanleiding van dit analysecertificaat nog vragen hebben verzoeken wij U contact op te nemen met de afdeling Verkoop en Advies.

Met vriendelijke groet,

Eurofins Analytico B.V.

Ing. A. Veldhuizen
Technical Manager

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 42-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info-env@eurofins.nl
Site www.eurofins.nl

BNP Paribas S.A. 227 9245 25
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPANL2A
KvK/CoC No. 09088623
BTW/VAT No. NL 8043.14.883.B01

Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2015 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. Omgeving), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

eurofins — analytico®

Analysecertificaat

Uw project/verslagnummer	8823.001	Certificaatnummer/Versie	2019018146/1
Uw projectnaam		Startdatum	08-Feb-2019
Uw ordernummer		Rapportagedatum	14-Feb-2019/16:28
		Bijlage	A,B,C,D
Monsternemer	Dhr. R.J.H. Denessen	Pagina	1/2
Monstermatrix	Grond (AS3000)		

	Analyse	Eenheid	1	2	3
	Voorbehandeling				
	Cryogeen malen AS3000		Uitgevoerd	Uitgevoerd	Uitgevoerd
	Bodemkundige analyses				
S	Droge stof	% (m/m)	82.4	91.5	91.8
S	Organische stof	% (m/m) ds	3.7	1.6	<0.7
	Gloeirest	% (m/m) ds	96.0	98.2	99.3
S	Korrelgrootte < 2 µm (Lutum)	% (m/m) ds	4.9	2.8	2.4
	Metalen				
S	Barium (Ba)	mg/kg ds	20	<20	<20
S	Cadmium (Cd)	mg/kg ds	<0.20	<0.20	<0.20
S	Kobalt (Co)	mg/kg ds	<3.0	<3.0	<3.0
S	Koper (Cu)	mg/kg ds	7.0	<5.0	<5.0
S	Kwik (Hg)	mg/kg ds	<0.050	<0.050	<0.050
S	Molybdeen (Mo)	mg/kg ds	<1.5	<1.5	<1.5
S	Nikkel (Ni)	mg/kg ds	5.6	5.2	4.0
S	Lood (Pb)	mg/kg ds	17	<10	<10
S	Zink (Zn)	mg/kg ds	31	25	<20
	Minerale olie				
	Minerale olie (C10-C12)	mg/kg ds	<3.0	<3.0	<3.0
	Minerale olie (C12-C16)	mg/kg ds	<5.0	<5.0	<5.0
	Minerale olie (C16-C21)	mg/kg ds	<5.0	<5.0	<5.0
	Minerale olie (C21-C30)	mg/kg ds	12	<11	<11
	Minerale olie (C30-C35)	mg/kg ds	13	5.9	<5.0
	Minerale olie (C35-C40)	mg/kg ds	<6.0	<6.0	<6.0
S	Minerale olie totaal (C10-C40)	mg/kg ds	<35	<35	<35
	Polychloorbifenylen, PCB				
S	PCB 28	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010
S	PCB 52	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010
S	PCB 101	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010
S	PCB 118	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010

Nr.	Monsteromschrijving	Datum monstername	Monster nr.
1	MM1 01 (8-50) 10 (0-50) 11 (0-50) 12 (0-50) 13 (0-50)	28-Jan-2019	10546130
2	MM2 02 (5-50) 03 (5-50) 04 (8-50) 05 (8-50) 06 (0-50) 07 (0-50) 08 (0-50) 09 (0-50)	08-Feb-2019	10546131
3	MM3 01 (50-100) 01 (100-150) 02 (100-150) 02 (150-200) 12 (100-150) 12 (150-200)	28-Jan-2019	10546132

Q: door RvA geaccrediteerde verrichting
A: AP04 erkende verrichting
S: AS SIKB erkende verrichting
V: VLAREL erkende verrichting
M: MCERTS erkend

Dit certificaat mag uitsluitend in zijn geheel worden gereproduceerd.
Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2015 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. Omgeving), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

TESTEN
RvA L010

Eurofins Analytico B.V.
Gildeweg 42-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL
Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info-env@eurofins.nl
Site www.eurofins.nl
BNP Paribas S.A. 227 9245 25
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPANL2A
KvK/CoC No. 09088623
BTW/VAT No. NL 8043.14.883.B01

Analysecertificaat

Uw project/verslagnummer	8823.001	Certificaatnummer/Versie	2019018146/1
Uw projectnaam		Startdatum	08-Feb-2019
Uw ordernummer		Rapportagedatum	14-Feb-2019/16:28
		Bijlage	A,B,C,D
Monsternemer	Dhr. R.J.H. Denessen	Pagina	2/2
Monstermatrix	Grond (AS3000)		

	Analyse	Eenheid	1	2	3
S	PCB 138	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010
S	PCB 153	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010
S	PCB 180	mg/kg ds	<0.0010	<0.0010	<0.0010
S	PCB (som 7) (factor 0,7)	mg/kg ds	0.0049 1)	0.0049 1)	0.0049 1)
	Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen, PAK				
S	Naftaleen	mg/kg ds	<0.050	<0.050	<0.050
S	Fenanthreen	mg/kg ds	<0.050	<0.050	<0.050
S	Anthraceen	mg/kg ds	<0.050	<0.050	<0.050
S	Fluorantheen	mg/kg ds	0.082	0.060	<0.050
S	Benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	<0.050	<0.050	<0.050
S	Chryseen	mg/kg ds	<0.050	<0.050	<0.050
S	Benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	<0.050	<0.050	<0.050
S	Benzo(a)pyreen	mg/kg ds	<0.050	<0.050	<0.050
S	Benzo(ghi)peryleen	mg/kg ds	<0.050	<0.050	<0.050
S	Indeno(123-cd)pyreen	mg/kg ds	<0.050	<0.050	<0.050
S	PAK VROM (10) (factor 0,7)	mg/kg ds	0.40	0.38	0.35 1)

Nr.	Monsteromschrijving	Datum monstername	Monster nr.
1	MM1 01 (8-50) 10 (0-50) 11 (0-50) 12 (0-50) 13 (0-50)	28-Jan-2019	10546130
2	MM2 02 (5-50) 03 (5-50) 04 (8-50) 05 (8-50) 06 (0-50) 07 (0-50) 08 (0-50) 09 (0-50)	08-Feb-2019	10546131
3	MM3 01 (50-100) 01 (100-150) 02 (100-150) 02 (150-200) 12 (100-150) 12 (150-200)	28-Jan-2019	10546132

Q: door RvA geaccrediteerde verrichting
A: AP04 erkende verrichting
S: AS SIKB erkende verrichting
V: VLAREL erkende verrichting
M: MCERTS erkend

Akkoord
Pr.coörd.
VA

Dit certificaat mag uitsluitend in zijn geheel worden gereproduceerd.
Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2015 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. Omgeving), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

TESTEN
RvA L010

Eurofins Analytico B.V.
Gildeweg 42-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL
Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info-env@eurofins.nl
Site www.eurofins.nl
BNP Paribas S.A. 227 9245 25
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPANL2A
KvK/CoC No. 09088623
BTW/VAT No. NL 8043.14.883.B01

Bijlage (A) met deelmonsterinformatie behorende bij analysecertificaat 2019018146/1

Monster nr.	Boornr	Omschrijving	Van	Tot	Barcode	Monstername ID/Monsteromsch.
10546130	10	1	0	50	0537237519	MM1 01 (8-50) 10 (0-50) 11 (0-!
10546130	11	1	0	50	0537237531	MM1 01 (8-50) 10 (0-50) 11 (0-!
10546130	12	1	0	50	0537237473	MM1 01 (8-50) 10 (0-50) 11 (0-!
10546130	13	1	0	50	0537237532	MM1 01 (8-50) 10 (0-50) 11 (0-!
10546130	01	1	8	50	0537100478	MM1 01 (8-50) 10 (0-50) 11 (0-!
10546131	06	1	0	50	0537237533	MM2 02 (5-50) 03 (5-50) 04 (8-!
10546131	07	1	0	50	0537237527	MM2 02 (5-50) 03 (5-50) 04 (8-!
10546131	08	1	0	50	0537237522	MM2 02 (5-50) 03 (5-50) 04 (8-!
10546131	09	1	0	50	0537237518	MM2 02 (5-50) 03 (5-50) 04 (8-!
10546131	02	1	5	50	0537237771	MM2 02 (5-50) 03 (5-50) 04 (8-!
10546131	03	1	5	50	0537237822	MM2 02 (5-50) 03 (5-50) 04 (8-!
10546131	04	1	8	50	0537237538	MM2 02 (5-50) 03 (5-50) 04 (8-!
10546131	05	1	8	50	0537237534	MM2 02 (5-50) 03 (5-50) 04 (8-!
10546132	02	4	100	150	0537237824	MM3 01 (50-100) 01 (100-150) (
10546132	02	5	150	200	0537237820	MM3 01 (50-100) 01 (100-150) (
10546132	12	3	100	150	0537237529	MM3 01 (50-100) 01 (100-150) (
10546132	12	4	150	200	0537237528	MM3 01 (50-100) 01 (100-150) (
10546132	01	2	50	100	0537100479	MM3 01 (50-100) 01 (100-150) (
10546132	01	3	100	150	0537100483	MM3 01 (50-100) 01 (100-150) (

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 42-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info-env@eurofins.nl
Site www.eurofins.nl

BNP Paribas S.A. 227 9245 25
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPANL2A
KvK/CoC No. 09088623
BTW/VAT No. NL 8043.14.883.B01

Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2015 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. Omgeving), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

Bijlage (B) met opmerkingen behorende bij analysecertificaat 2019018146/1

Opmerking 1)

De toetswaarde van de som is gelijk aan de sommatie van 0,7*RG

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 42-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info-env@eurofins.nl
Site www.eurofins.nl

BNP Paribas S.A. 227 9245 25
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPANL2A
KvK/CoC No. 09088623
BTW/VAT No. NL 8043.14.883.B01

Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2015 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. Omgeving), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

Bijlage (C) met methodeverwijzingen behorende bij analysecertificaat 2019018146/1

Analyse	Methode	Techniek	Methode referentie
Cryogeen malen	W0106	Voorbehandeling	Cf. AS3000
Droge Stof	W0104	Gravimetrie	Cf. pb 3010-2 en gw. NEN-EN 15934
Organische stof (gloeiverlies)	W0109	Gravimetrie	Cf. pb 3010-3 en cf. NEN 5754
Korrelgrootte < 2 µm (lutum)	W0171	Sedimentatie	Cf. pb 3010-4 en cf. NEN 5753
Barium (Ba)	W0423	ICP-MS	Cf. pb 3010-5 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Cadmium (Cd)	W0423	ICP-MS	Cf. pb 3010-5 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Kobalt (Co)	W0423	ICP-MS	Cf. pb 3010-5 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Koper (Cu)	W0423	ICP-MS	Cf. pb 3010-5 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Kwik (Hg)	W0423	ICP-MS	Cf. pb 3010-5 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Molybdeen (Mo)	W0423	ICP-MS	Cf. pb 3010-5 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Nikkel (Ni)	W0423	ICP-MS	Cf. pb 3010-5 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Lood (Pb)	W0423	ICP-MS	Cf. pb 3010-5 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Zink (Zn)	W0423	ICP-MS	Cf. pb 3010-5 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Minerale Olie (C10-C40)	W0202	GC-FID	Cf. pb 3010-7 en gw. NEN-EN-ISO 16703
PCB (7)	W0271	GC-MS	Cf. pb 3010-8 en gw. NEN 6980
PAK som AS3000/AP04	W0271	GC-MS	Cf. pb. 3010-6 en gw. NEN-ISO 18287
PAK (10) (VROM)	W0271	GC-MS	Cf. pb. 3010-6 en gw. NEN-ISO 18287

Nadere informatie over de toegepaste onderzoeksmethoden alsmede een classificatie van de meetonzekerheid staan vermeld in ons overzicht "Specificaties analysemethoden", versie juni 2016.

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 42-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info-env@eurofins.nl
Site www.eurofins.nl

BNP Paribas S.A. 227 9245 25
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPANL2A
KvK/CoC No. 09088623
BTW/VAT No. NL 8043.14.883.B01

Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2015 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. Omgeving), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

Bijlage (D) opmerkingen aangaande de monstername en conserveringstermijn 2019018146/1

Er zijn verschillen met de richtlijnen geconstateerd die de betrouwbaarheid van de resultaten van onderstaande monsters of analyses mogelijk hebben beinvloed.

Analyse	Monster nr.
De conserveringstermijn is voor de betreffende analyse overschreden.	
Minerale Olie (GC) (Voorbehandeling)	10546130
	10546132
Extractie PCB/PAK	10546130
	10546132

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 42-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info-env@eurofins.nl
Site www.eurofins.nl

BNP Paribas S.A. 227 9245 25
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPANL2A
KvK/CoC No. 09088623
BTW/VAT No. NL 8043.14.883.B01

Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2015 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. Omgeving), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

eurofins | — analytico®

Econsultancy
T.a.v. R.W. Isarin
Rapenstraat 2
5831 GJ BOXMEER

Analysecertificaat

Datum: 13-Feb-2019

Hierbij ontvangt u de resultaten van het navolgende laboratoriumonderzoek.

Certificaatnummer/Versie	2019018147/1
Uw project/verslagnummer	8823.001
Uw projectnaam	
Uw ordernummer	
Monster(s) ontvangen	08-Feb-2019

Dit certificaat mag uitsluitend in zijn geheel worden gereproduceerd.
De analyse resultaten hebben alleen betrekking op het beproefde object.

De grondmonsters worden tot 4 weken na datum ontvangst bewaard en watermonsters tot 2 weken na datum ontvangst. Zonder tegenbericht worden de monsters nadien afgevoerd.
Indien de monsters langer bewaard dienen te blijven verzoeken wij U dit exemplaar uiterlijk 1 werkdag voor afloop van de standaardbewaarperiode ondertekend aan ons te retourneren. Voor de kosten van het langer bewaren van monsters verwijzen wij naar de prijslijst.

Bewaren tot:
Datum: Naam: Handtekening:

Wij vertrouwen erop uw opdracht hiermee naar verwachting te hebben uitgevoerd, mocht U naar aanleiding van dit analysecertificaat nog vragen hebben verzoeken wij U contact op te nemen met de afdeling Verkoop en Advies.

Met vriendelijke groet,

Eurofins Analytico B.V.

Ing. A. Veldhuizen
Technical Manager

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 42-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info-env@eurofins.nl
Site www.eurofins.nl

BNP Paribas S.A. 227 9245 25
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPANL2A
KvK/CoC No. 09088623
BTW/VAT No. NL 8043.14.883.B01

Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2015 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. Omgeving), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

eurofins | — analytico®

Analysecertificaat

Uw project/verslagnummer	8823.001	Certificaatnummer/Versie	2019018147/1
Uw projectnaam		Startdatum	08-Feb-2019
Uw ordernummer		Rapportagedatum	13-Feb-2019/07:52
		Bijlage	A,B,C
Monsternemer	Dhr. R.J.H. Denessen	Pagina	1/2
Monstermatrix	Water (AS3000)		

	Analyse	Eenheid	1
	Metalen		
S	Barium (Ba)	µg/L	61
S	Cadmium (Cd)	µg/L	0.32
S	Kobalt (Co)	µg/L	<2.0
S	Koper (Cu)	µg/L	3.7
S	Kwik (Hg)	µg/L	<0.050
S	Molybdeen (Mo)	µg/L	<2.0
S	Nikkel (Ni)	µg/L	3.9
S	Lood (Pb)	µg/L	<2.0
S	Zink (Zn)	µg/L	15
	Vluchtige Aromatische Koolwaterstoffen		
S	Benzeen	µg/L	<0.20
S	Tolueen	µg/L	<0.20
S	Ethylbenzeen	µg/L	<0.20
S	o-Xyleen	µg/L	<0.10
S	m,p-Xyleen	µg/L	<0.20
S	Xylenen (som) factor 0,7	µg/L	0.21 [1)]
	BTEX (som)	µg/L	<0.90
S	Naftaleen	µg/L	<0.020
S	Styreen	µg/L	<0.20
	Vluchtige organische halogeenkoolwaterstoffen		
S	Dichloormethaan	µg/L	<0.20
S	Trichloormethaan	µg/L	<0.20
S	Tetrachloormethaan	µg/L	<0.10
S	Trichlooretheen	µg/L	<0.20
S	Tetrachlooretheen	µg/L	<0.10
S	1,1-Dichloorethaan	µg/L	<0.20
S	1,2-Dichloorethaan	µg/L	<0.20
S	1,1,1-Trichloorethaan	µg/L	<0.10
S	1,1,2-Trichloorethaan	µg/L	<0.10
S	cis 1,2-Dichlooretheen	µg/L	<0.10

Nr.	Monsteromschrijving	Datum monstername	Monster nr.
1	Pb01 01 (250-350)	08-Feb-2019	10546133

Q: door RvA geaccrediteerde verrichting
A: AP04 erkende verrichting
S: AS SIKB erkende verrichting
V: VLAREL erkende verrichting
M: MCERTS erkend

Dit certificaat mag uitsluitend in zijn geheel worden gereproduceerd.
Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2015 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. Omgeving), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

TESTEN
RvA L010

Eurofins Analytico B.V.
Gildeweg 42-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL
Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info-env@eurofins.nl
Site www.eurofins.nl
BNP Paribas S.A. 227 9245 25
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPANL2A
KvK/CoC No. 09088623
BTW/VAT No. NL 8043.14.883.B01

Analysecertificaat

Uw project/verslagnummer	8823.001	Certificaatnummer/Versie	2019018147/1
Uw projectnaam		Startdatum	08-Feb-2019
Uw ordernummer		Rapportagedatum	13-Feb-2019/07:52
		Bijlage	A,B,C
Monsternemer	Dhr. R.J.H. Denessen	Pagina	2/2
Monstermatrix	Water (AS3000)		

	Analyse	Eenheid	1
S	trans 1,2-Dichlooretheen	µg/L	<0.10
	CKW (som)	µg/L	<1.6
S	Tribroommethaan	µg/L	<0.20
S	Vinylchloride	µg/L	<0.10
S	1,1-Dichlooretheen	µg/L	<0.10
S	1,2-Dichloorethenen (Som) factor 0,7	µg/L	0.14 [1)]
S	1,1-Dichloorpropaan	µg/L	<0.20
S	1,2-Dichloorpropaan	µg/L	<0.20
S	1,3-Dichloorpropaan	µg/L	<0.20
S	Dichloorpropanen som factor 0.7	µg/L	0.42
	Minerale olie		
	Minerale olie (C10-C12)	µg/L	<10
	Minerale olie (C12-C16)	µg/L	<10
	Minerale olie (C16-C21)	µg/L	<10
	Minerale olie (C21-C30)	µg/L	<15
	Minerale olie (C30-C35)	µg/L	<10
	Minerale olie (C35-C40)	µg/L	<10
S	Minerale olie totaal (C10-C40)	µg/L	<50

Nr.	Monsteromschrijving	Datum monstername	Monster nr.
1	Pb01 01 (250-350)	08-Feb-2019	10546133

Q: door RvA geaccrediteerde verrichting
A: AP04 erkende verrichting
S: AS SIKB erkende verrichting
V: VLAREL erkende verrichting
M: MCERTS erkend

Akkoord
Pr.coörd.
VA

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 42-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info-env@eurofins.nl
Site www.eurofins.nl

BNP Paribas S.A. 227 9245 25
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPANL2A
KvK/CoC No. 09088623
BTW/VAT No. NL 8043.14.883.B01

Dit certificaat mag uitsluitend in zijn geheel worden gereproduceerd.
Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2015 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. Omgeving), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

TESTEN
RvA L010

Bijlage (A) met deelmonsterinformatie behorende bij analysecertificaat 2019018147/1

Monster nr.	Boornr	Omschrijving	Van	Tot	Barcode	Monstername ID/Monsteromsch.
10546133	01	1	250	350	0800754531	Pb01 01 (250-350)
10546133	01	2	250	350	0680349076	Pb01 01 (250-350)

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 42-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info-env@eurofins.nl
Site www.eurofins.nl

BNP Paribas S.A. 227 9245 25
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPANL2A
KvK/CoC No. 09088623
BTW/VAT No. NL 8043.14.883.B01

Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2015 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. Omgeving), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

Bijlage (B) met opmerkingen behorende bij analysecertificaat 2019018147/1

Opmerking 1)

De toetswaarde van de som is gelijk aan de sommatie van 0,7*RG

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 42-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info-env@eurofins.nl
Site www.eurofins.nl

BNP Paribas S.A. 227 9245 25
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPANL2A
KvK/CoC No. 09088623
BTW/VAT No. NL 8043.14.883.B01

Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2015 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. Omgeving), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

Bijlage (C) met methodeverwijzingen behorende bij analysecertificaat 2019018147/1

Analyse	Methode	Techniek	Methode referentie
VOCl (11)	W0254	HS-GC-MS	Cf. pb 3130-1
Xylenen som AS3000	W0254	HS-GC-MS	Cf. pb 3130-1
Aromaten (BTEXN)	W0254	HS-GC-MS	Cf. pb 3130-1
Styreen	W0254	HS-GC-MS	Cf. pb 3130-1
Tribroommethaan (Bromoform)	W0254	HS-GC-MS	Cf. pb 3130-1
Vinylchloride	W0254	HS-GC-MS	Cf. pb 3130-1
1,1-Dichlooretheen	W0254	HS-GC-MS	Cf. pb 3130-1
DiClEtheen som AS3000	W0254	HS-GC-MS	Cf. pb 3130-1
1,1-Dichloorpropaan	W0254	HS-GC-MS	Cf. pb 3130-1
1,2-Dichloorpropaan	W0254	HS-GC-MS	Cf. pb 3130-1
1,3-Dichloorpropaan	W0254	HS-GC-MS	Cf. pb 3130-1
DiChlprop. som AS3000	W0254	HS-GC-MS	Cf. pb 3130-1
Barium (Ba)	W0421	ICP-MS	Cf. pb 3110-3 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Cadmium (Cd)	W0421	ICP-MS	Cf. pb 3110-3 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Kobalt (Co)	W0421	ICP-MS	Cf. pb 3110-3 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Koper (Cu)	W0421	ICP-MS	Cf. pb 3110-3 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Kwik (Hg)	W0421	ICP-MS	Cf. pb 3110-3 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Molybdeen (Mo)	W0421	ICP-MS	Cf. pb 3110-3 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Nikkel (Ni)	W0421	ICP-MS	Cf. pb 3110-3 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Lood (Pb)	W0421	ICP-MS	Cf. pb 3110-3 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Zink (Zn)	W0421	ICP-MS	Cf. pb 3110-3 en cf. NEN-EN-ISO 17294-2
Minerale olie (C10-C40)	W0215	GC-FID	Cf. pb 3110-5

Nadere informatie over de toegepaste onderzoeksmethoden alsmede een classificatie van de meetonzekerheid staan vermeld in ons overzicht "Specificaties analysemethoden", versie juni 2016.

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 42-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info-env@eurofins.nl
Site www.eurofins.nl

BNP Paribas S.A. 227 9245 25
IBAN: NL71BNPA0227924525
BIC: BNPANL2A
KvK/CoC No. 09088623
BTW/VAT No. NL 8043.14.883.B01

Eurofins Analytico B.V. is ISO 14001: 2015 gecertificeerd door TÜV en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. Omgeving), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheid van Luxemburg (MEV).

Bijlage 4b Getoetste analyseresultaten

BoToVa T12 Toetsing Wbb grond

Projectnummer	8823.001
Datum monstername	28-01-2019
Monsternemer	Dhr. R.J.H. Denessen
Certificaatnummer	2019018146
Startdatum	08-02-2019
Rapportagedatum	14-02-2019

Analyse	Eenheid	1	GSSD	Oordeel	RG	AW	T	I
Bodemtype correctie								
Organische stof		3,7						
Korrelgrootte < 2 µm (Lutum)		4,9						
Voorbehandeling								
Cryogeen malen AS3000		Uitgevoerd						
Bodemkundige analyses								
Droge stof	% (m/m)	82,4	82,4					
Organische stof	% (m/m) ds	3,7	3,7					
Gloeirest	% (m/m) ds	96						
Korrelgrootte < 2 µm (Lutum)	% (m/m) ds	4,9	4,9					
Metalen								
Barium (Ba)	mg/kg ds	20	56,88		20	190	555	920
Cadmium (Cd)	mg/kg ds	<0,20	0,2146	-	0,2	0,6	6,8	13
Kobalt (Co)	mg/kg ds	<3,0	5,605	-	3	15	103	190
Koper (Cu)	mg/kg ds	7	12,5	-	5	40	115	190
Kwik (Hg)	mg/kg ds	<0,050	0,0474	-	0,05	0,15	18,1	36
Molybdeen (Mo)	mg/kg ds	<1,5	1,05	-	1,5	1,5	95,8	190
Nikkel (Ni)	mg/kg ds	5,6	13,15	-	4	35	67,5	100
Lood (Pb)	mg/kg ds	17	24,66	-	10	50	290	530
Zink (Zn)	mg/kg ds	31	61,78	-	20	140	430	720
Minerale olie								
Minerale olie (C10-C12)	mg/kg ds	<3,0	5,676					
Minerale olie (C12-C16)	mg/kg ds	<5,0	9,459					
Minerale olie (C16-C21)	mg/kg ds	<5,0	9,459					
Minerale olie (C21-C30)	mg/kg ds	12	32,43					
Minerale olie (C30-C35)	mg/kg ds	13	35,14					
Minerale olie (C35-C40)	mg/kg ds	<6,0	11,35					
Minerale olie totaal (C10-C40)	mg/kg ds	<35	66,22	-	35	190	2600	5000
Polychloorbifenylen, PCB								
PCB 28	mg/kg ds	<0,0010	0,0018					
PCB 52	mg/kg ds	<0,0010	0,0018					
PCB 101	mg/kg ds	<0,0010	0,0018					
PCB 118	mg/kg ds	<0,0010	0,0018					
PCB 138	mg/kg ds	<0,0010	0,0018					
PCB 153	mg/kg ds	<0,0010	0,0018					
PCB 180	mg/kg ds	<0,0010	0,0018					
PCB (som 7) (factor 0,7)	mg/kg ds	0,0049	0,0132	-	0,007	0,02	0,51	1
Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen, PAK								
Naftaleen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Fenanthreen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Anthraceen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Fluorantheen	mg/kg ds	0,082	0,082					
Benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Chryseen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Benzo(a)pyreen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Benzo(ghi)peryleen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Indeno(123-cd)pyreen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
PAK VROM (10) (factor 0,7)	mg/kg ds	0,4	0,397	-	0,35	1,5	20,8	40

Legenda

Nr.	Analytico-nr	Monster
1	10546130	MM1 01 (8-50) 10 (0-50) 11 (0-50) 12 (0-50) 13 (0-50)

Eindoordeel: Voldoet aan Achtergrondwaarde

Gebruikte afkortingen

-	kleiner dan of gelijk aan Achtergrondwaarde
*	groter dan Achtergrondwaarde
**	groter dan Tussenwaarde
***	groter dan Interventiewaarde

GSSD	Gestandaardiseerd gehalte
RG	Vereiste Rapportagegrens
AW	Achtergrondwaarde
T	Tussenwaarde
I	Interventiewaarde

Deze toetsing is uitgevoerd met behulp van BoToVa.

Zie voor info: http://www.rwsleefomgeving.nl/onderwerpen/bodem-ondergrond/bbk/instrumenten/botova/

N.B.: de vermelde tussenwaarde is door PAIS berekend en is niet afkomstig uit BoToVa

BoToVa T12 Toetsing Wbb grond

Projectnummer	8823.001
Datum monstername	28-01-2019
Monsternemer	Dhr. R.J.H. Denessen
Certificaatnummer	2019018146
Startdatum	08-02-2019
Rapportagedatum	14-02-2019

Analyse	Eenheid	2	GSSD	Oordeel	RG	AW	T	I
Bodemtype correctie								
Organische stof		1,6						
Korrelgrootte < 2 µm (Lutum)		2,8						
Voorbehandeling								
Cryogeen malen AS3000		Uitgevoerd						
Bodemkundige analyses								
Droge stof	% (m/m)	91,5	91,5					
Organische stof	% (m/m) ds	1,6	1,6					
Gloeirest	% (m/m) ds	98,2						
Korrelgrootte < 2 µm (Lutum)	% (m/m) ds	2,8	2,8					
Metalen								
Barium (Ba)	mg/kg ds	<20	49,32		20	190	555	920
Cadmium (Cd)	mg/kg ds	<0,20	0,2381	-	0,2	0,6	6,8	13
Kobalt (Co)	mg/kg ds	<3,0	6,789	-	3	15	103	190
Koper (Cu)	mg/kg ds	<5,0	7,047	-	5	40	115	190
Kwik (Hg)	mg/kg ds	<0,050	0,0496	-	0,05	0,15	18,1	36
Molybdeen (Mo)	mg/kg ds	<1,5	1,05	-	1,5	1,5	95,8	190
Nikkel (Ni)	mg/kg ds	5,2	14,22	-	4	35	67,5	100
Lood (Pb)	mg/kg ds	<10	10,86	-	10	50	290	530
Zink (Zn)	mg/kg ds	25	57	-	20	140	430	720
Minerale olie								
Minerale olie (C10-C12)	mg/kg ds	<3,0	10,5					
Minerale olie (C12-C16)	mg/kg ds	<5,0	17,5					
Minerale olie (C16-C21)	mg/kg ds	<5,0	17,5					
Minerale olie (C21-C30)	mg/kg ds	<11	38,5					
Minerale olie (C30-C35)	mg/kg ds	5,9	29,5					
Minerale olie (C35-C40)	mg/kg ds	<6,0	21					
Minerale olie totaal (C10-C40)	mg/kg ds	<35	122,5	-	35	190	2600	5000
Polychloorbifenylen, PCB								
PCB 28	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB 52	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB 101	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB 118	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB 138	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB 153	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB 180	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB (som 7) (factor 0,7)	mg/kg ds	0,0049	0,0245	-	0,007	0,02	0,51	1
Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen, PAK								
Naftaleen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Fenanthreen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Anthraceen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Fluorantheen	mg/kg ds	0,06	0,06					
Benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Chryseen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Benzo(a)pyreen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Benzo(ghi)peryleen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Indeno(123-cd)pyreen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
PAK VROM (10) (factor 0,7)	mg/kg ds	0,38	0,375	-	0,35	1,5	20,8	40

Legenda

Nr.	Analytico-nr	Monster
2	10546131	MM2 02 (5-50) 03 (5-50) 04 (8-50) 05 (8-50) 06 (0-50) 07 (0-50) 08 (0-50) 09 (0-50)

Eindoordeel: Voldoet aan Achtergrondwaarde

Gebruikte afkortingen

-	kleiner dan of gelijk aan Achtergrondwaarde
*	groter dan Achtergrondwaarde
**	groter dan Tussenwaarde
***	groter dan Interventiewaarde

GSSD	Gestandaardiseerd gehalte
RG	Vereiste Rapportagegrens
AW	Achtergrondwaarde
T	Tussenwaarde
I	Interventiewaarde

Deze toetsing is uitgevoerd met behulp van BoToVa.

Zie voor info: http://www.rwsleefomgeving.nl/onderwerpen/bodem-ondergrond/bbk/instrumenten/botova/

N.B.: de vermelde tussenwaarde is door PAIS berekend en is niet afkomstig uit BoToVa

BoToVa T12 Toetsing Wbb grond

Projectnummer	8823.001
Datum monstername	28-01-2019
Monsternemer	Dhr. R.J.H. Denessen
Certificaatnummer	2019018146
Startdatum	08-02-2019
Rapportagedatum	14-02-2019

Analyse	Eenheid	3	GSSD	Oordeel	RG	AW	T	I
Bodemtype correctie								
Organische stof		0,7						
Korrelgrootte < 2 µm (Lutum)		2,4						
Voorbehandeling								
Cryogeen malen AS3000		Uitgevoerd						
Bodemkundige analyses								
Droge stof	% (m/m)	91,8	91,8					
Organische stof	% (m/m) ds	<0,7	0,49					
Gloeirest	% (m/m) ds	99,3						
Korrelgrootte < 2 µm (Lutum)	% (m/m) ds	2,4	2,4					
Metalen								
Barium (Ba)	mg/kg ds	<20	51,67		20	190	555	920
Cadmium (Cd)	mg/kg ds	<0,20	0,2395	-	0,2	0,6	6,8	13
Kobalt (Co)	mg/kg ds	<3,0	7,073	-	3	15	103	190
Koper (Cu)	mg/kg ds	<5,0	7,143	-	5	40	115	190
Kwik (Hg)	mg/kg ds	<0,050	0,0499	-	0,05	0,15	18,1	36
Molybdeen (Mo)	mg/kg ds	<1,5	1,05	-	1,5	1,5	95,8	190
Nikkel (Ni)	mg/kg ds	4	11,29	-	4	35	67,5	100
Lood (Pb)	mg/kg ds	<10	10,94	-	10	50	290	530
Zink (Zn)	mg/kg ds	<20	32,56	-	20	140	430	720
Minerale olie								
Minerale olie (C10-C12)	mg/kg ds	<3,0	10,5					
Minerale olie (C12-C16)	mg/kg ds	<5,0	17,5					
Minerale olie (C16-C21)	mg/kg ds	<5,0	17,5					
Minerale olie (C21-C30)	mg/kg ds	<11	38,5					
Minerale olie (C30-C35)	mg/kg ds	<5,0	17,5					
Minerale olie (C35-C40)	mg/kg ds	<6,0	21					
Minerale olie totaal (C10-C40)	mg/kg ds	<35	122,5	-	35	190	2600	5000
Polychloorbifenylen, PCB								
PCB 28	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB 52	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB 101	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB 118	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB 138	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB 153	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB 180	mg/kg ds	<0,0010	0,0035					
PCB (som 7) (factor 0,7)	mg/kg ds	0,0049	0,0245	-	0,007	0,02	0,51	1
Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen, PAK								
Naftaleen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Fenanthreen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Anthraceen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Fluorantheen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Chryseen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Benzo(a)pyreen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Benzo(ghi)peryleen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
Indeno(123-cd)pyreen	mg/kg ds	<0,050	0,035					
PAK VROM (10) (factor 0,7)	mg/kg ds	0,35	0,35	-	0,35	1,5	20,8	40

Legenda

Nr.	Analytico-nr	Monster
3	10546132	MM3 01 (50-100) 01 (100-150) 02 (100-150) 02 (150-200) 12 (100-150) 12 (150-200)

Eindoordeel: Voldoet aan Achtergrondwaarde

Gebruikte afkortingen

-	kleiner dan of gelijk aan Achtergrondwaarde
*	groter dan Achtergrondwaarde
**	groter dan Tussenwaarde
***	groter dan Interventiewaarde

GSSD	Gestandaardiseerd gehalte
RG	Vereiste Rapportagegrens
AW	Achtergrondwaarde
T	Tussenwaarde
I	Interventiewaarde

Deze toetsing is uitgevoerd met behulp van BoToVa.

Zie voor info: http://www.rwsleefomgeving.nl/onderwerpen/bodem-ondergrond/bbk/instrumenten/botova/

N.B.: de vermelde tussenwaarde is door PAIS berekend en is niet afkomstig uit BoToVa

BoToVa T13 Toetsing Wbb grondwater (ondiep)

Projectnummer	8823.001
Datum monstername	08-02-2019
Monsternemer	Dhr. R.J.H. Denessen
Certificaatnummer	2019018147
Startdatum	08-02-2019
Rapportagedatum	13-02-2019

Analyse	Eenheid	1	GSSD	Oordeel	RG	S	T	I
Metalen								
Barium (Ba)	µg/L	61	61	*	20	50	338	625
Cadmium (Cd)	µg/L	0,32	0,32	-	0,2	0,4	3,2	6
Kobalt (Co)	µg/L	<2,0	1,4	-	2	20	60	100
Koper (Cu)	µg/L	3,7	3,7	-	2	15	45	75
Kwik (Hg)	µg/L	<0,050	0,035	-	0,05	0,05	0,175	0,3
Molybdeen (Mo)	µg/L	<2,0	1,4	-	2	5	153	300
Nikkel (Ni)	µg/L	3,9	3,9	-	3	15	45	75
Lood (Pb)	µg/L	<2,0	1,4	-	2	15	45	75
Zink (Zn)	µg/L	15	15	-	10	65	433	800
Vluchtige Aromatische Koolwaterstoffen								
Benzeen	µg/L	<0,20	0,14	-	0,2	0,2	15,1	30
Tolueen	µg/L	<0,20	0,14	-	0,2	7	504	1000
Ethylbenzeen	µg/L	<0,20	0,14	-	0,2	4	77	150
o-Xyleen	µg/L	<0,10	0,07					
m,p-Xyleen	µg/L	<0,20	0,14					
Xylenen (som) factor 0,7	µg/L	0,21	0,21	-	0,2	0,2	35,1	70
BTEX (som)	µg/L	<0,90						
Naftaleen	µg/L	<0,020	0,014	-	0,02	0,01	35	70
Styreen	µg/L	<0,20	0,14	-	0,2	6	153	300
Vluchtige organische halogeenkoolwaterstoffen								
Dichloormethaan	µg/L	<0,20	0,14	-	0,2	0,01	500	1000
Trichloormethaan	µg/L	<0,20	0,14	-	0,2	6	203	400
Tetrachloormethaan	µg/L	<0,10	0,07	-	0,1	0,01	5	10
Trichlooretheen	µg/L	<0,20	0,14	-	0,2	24	262	500
Tetrachlooretheen	µg/L	<0,10	0,07	-	0,1	0,01	20	40
1,1-Dichloorethaan	µg/L	<0,20	0,14	-	0,2	7	454	900
1,2-Dichloorethaan	µg/L	<0,20	0,14	-	0,2	7	204	400
1,1,1-Trichloorethaan	µg/L	<0,10	0,07	-	0,1	0,01	150	300
1,1,2-Trichloorethaan	µg/L	<0,10	0,07	-	0,1	0,01	65	130
cis 1,2-Dichlooretheen	µg/L	<0,10	0,07					
trans 1,2-Dichlooretheen	µg/L	<0,10	0,07					
CKW (som)	µg/L	<1,6						
Tribroommethaan	µg/L	<0,20	0,14					630
Vinylchloride	µg/L	<0,10	0,07	-	0,2	0,01	2,5	5
1,1-Dichlooretheen	µg/L	<0,10	0,07	-	0,1	0,01	5	10
1,2-Dichloorethenen (Som) factor 0,7	µg/L	0,14	0,14	-	0,2	0,01	10	20
1,1-Dichloorpropaan	µg/L	<0,20	0,14					
1,2-Dichloorpropaan	µg/L	<0,20	0,14					
1,3-Dichloorpropaan	µg/L	<0,20	0,14					
Dichloorpropanen som factor 0.7	µg/L	0,42	0,42	-	0,6	0,8	40,4	80
Minerale olie								
Minerale olie (C10-C12)	µg/L	<10	7					
Minerale olie (C12-C16)	µg/L	<10	7					
Minerale olie (C16-C21)	µg/L	<10	7					
Minerale olie (C21-C30)	µg/L	<15	10,5					
Minerale olie (C30-C35)	µg/L	<10	7					
Minerale olie (C35-C40)	µg/L	<10	7					
Minerale olie totaal (C10-C40)	µg/L	<50	35	-	50	50	325	600
Extra parameters								
som 16 aromatische oplosmiddelen	µg/L		0,77	Geen oordeel mogelijk				

Legenda

Nr.	Analytico-nr	Monster
1	10546133	Pb01 01 (250-350)

Eindoordeel: Overschrijding Streefwaarde

Gebruikte afkortingen

-	kleiner dan of gelijk aan Streefwaarde
*	groter dan Streefwaarde
**	groter dan Tussenwaarde
***	groter dan Interventiewaarde

GSSD	Gestandaardiseerd gehalte
RG	Vereiste Rapportagegrens
S	Streefwaarde
T	Tussenwaarde
I	Interventiewaarde

Deze toetsing is uitgevoerd met behulp van BoToVa.

Zie voor info: http://www.rwsleefomgeving.nl/onderwerpen/bodem-ondergrond/bbk/instrumenten/botova/

N.B.: de vermelde tussenwaarde is door PAIS berekend en is niet afkomstig uit BoToVa

Bijlage 5 Toetsingskader Circulaire bodemsanering

AW = achtergrondwaarde
S = streefwaarde
I = interventiewaarde t.b.v. sanering(-sonderzoek)

	voorkomen in: / Stof/niveau	Grond/sediment (mg/kg droge stof)		Grondwater (µg/l opgelost, tenzij anders vermeld)	
		AW	**I**	**S**	**I**
I.	**Metalen**				
	antimoon (Sb)	4,0	22	-	20
	arseen (As)	20	76	10	60
	barium (Ba)	-	920*	50	625
	cadmium (Cd)	0,60	13	0,4	6
	chroom (Cr)	55	-	1	30
	chroom III	-	180	-	-
	chroom VI	-	78	-	-
	cobalt (Co)	15	190	20	100
	koper (Cu	40	190	15	75
	kwik (Hg)	0,15	-	0,05	0,3
	kwik (anorganisch)	-	36	-	-
	kwik (organisch)	-	4	-	-
	lood (Pb)	50	530	15	75
	molybdeen (Mo)	1,5	190	5	300
	nikkel (Ni)	35	100	15	75
	tin (Sn)	6,5	-	-	-
	vanadium (V)	80	-	-	-
	zink (Zn)	140	720	65	800
II.	**Anorganische verbindingen**				
	chloride	-	-	100 (mg/l)	-
	cyaniden-vrij	3	20	5	1500
	cyaniden-complex	5,5	50	10	1500
	thiocyanaat	6,0	20	-	1500
III.	**Aromatische verbindingen**				
	benzeen	0,20	1,1	0,2	30
	ethylbenzeen	0,20	110	4	150
	tolueen	0,20	32	7	1000
	xylenen	0,45	17	0,2	70
	styreen (vinylbenzeen)	0,25	86	6	300
	fenol	0,25	14	0,2	2000
	cresolen (som)	0,30	13	0,2	200
	dodecylbenzeen	0,35	-	-	-
	aromatische oplosmiddelen (som)	2,5	-	-	-
IV.	**Polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK's)**				
	naftaleen			0,01	70
	antraceen			0,0007	5
	fenantreen			0,003	5
	fluoranteen			0,003	1
	benzo(a)antraceen			0,0001	0,5
	chryseen			0,003	0,2
	benzo(a)pyreen			0,0005	0,05
	benzo(ghi)peryleen			0,0003	0,05
	benzo(k)fluoranteen			0,0004	0,05
	indeno(1,2,3cd)pyreen			0,0004	0,05
	PAK (som 10)	1,5	40	-	-
V.	**Gechloreerde koolwaterstoffen**				
	vinylchloride	0,10	0,1	0,01	5
	dichloormethaan	0,10	3,9	0,01	1000
	1,1-dichloorethaan	0,20	15	7	900
	1,2-dichloorethaan	0,20	6,4	7	400
	1,1-dichlooretheen	0,30	0,3	0,01	10
	1,2-dichlooretheen (cis- en trans-)	0,30	1	0,01	20
	dichloorpropanen	0,80	2	0,8	80
	trichloormethaan (chloroform)	0,25	5,6	6	400
	1,1,1-trichloorethaan	0,25	15	0,01	300
	1,1,2-trichloorethaan	0,3	10	0,01	130
	trichlooretheen (Tri)	0,25	2,5	24	500
	tetrachloormethaan (Tetra)	0,30	0,7	0,01	10
	tetrachlooretheen (Per)	0,15	8,8	0,01	40
	monochloorbenzeen	0,20	15	7	180
	dichloorbenzenen	2,0	19	3	50
	trichloorbenzenen	0,015	11	0,01	10
	tetrachloorbenzenen	0,0090	2,2	0,01	2,5
	pentachloorbenzeen	0,0025	6,7	0,003	1
	hexachloorbenzeen	0,0085	2,0	0,0009	0,5
	monochloorfenolen(som)	0,045	54	0,3	100
	dichloorfenolen (som)	0,20	22	0,2	30
	trichloorfenolen (som)	0,0030	22	0,03	10
	tetrachloorfenolen (som)	0,015	21	0,01	10
	pentachloorfenol	0,0030	12	0,04	3
	PCB's (som 7)	0,020	1	0,01	0,01
	chloornaftaleen (som)	0,070	23	-	6
	monochlooranilinen (som)	0,20	50	-	30
	dioxine (som I-TEQ)	0,000055	0,00018	-	-
	pentachlooraniline	0,15	-	-	-

* De norm voor barium geldt alleen voor die situaties waarbij duidelijk sprake is van antropogene bodemverontreiniging. Voor overige situaties is de norm voor barium tijdelijk buiten werking gesteld.

Bijlage 5 Toetsingskader Circulaire bodemsanering

Stof/niveau	voorkomen in:	Grond/sediment (mg/kg droge stof)		Grondwater (µg/l opgelost, tenzij anders vermeld)	
		AW	**I**	**S**	**I**
VI.	**Bestrijdingsmiddelen**				
	chloordaan	0,0200	4	0,02 ng/l	0,2
	DDT (som)	0,20	1,7	-	-
	DDE (som)	0,10	2,3	-	-
	DDD (som)	0,020	34	-	-
	DDT/DDE/DDD (som)	-	-	0,004 ng/l	0,01
	aldrin	-	0,32	0,009 ng/l	-
	dieldrin	-	-	0,1 ng/l	-
	endrin	-	-	0,04 ng/l	-
	drins (som)	0,015	4	-	0,1
	α-endosulfan	0,00090	4	0,2 ng/l	5
	α-HCH	0,0010	17	33 ng/l	-
	β-HCH	0,0020	1,6	8 ng/l	-
	χ-HCH (lindaan)	0,0030	1,2	9 ng/l	-
	HCH-verbindingen (som)	-	-	0,05	1
	heptachloor	0,00070	4	0,005 ng/l	0,3
	heptachloorepoxide (som)	0,0020	4	0,005 ng/l	3
	hexachloorbutadieen	0,003	-	-	-
	organochloorhoudende bestrijdingsmiddelen(som landbodem)	0,40	-	-	-
	azinfos-methyl	0,0075	-	-	-
	organotin verbindingen (som)	0,15	2,5	0,05-16 ng/l	0,7
	tributyltin (TBT)	0,065	-	-	-
	MCPA	0,55	4	0,02	50
	atracine	0,035	0,71	29 ng/l	150
	carburyl	0,15	0,45	2 ng/l	50
	carbofuran	0,017	0,017	9 ng/l	100
	4-chloormethylfenolen (som)	0,60	-	-	-
	niet-chloorhoudende bestr.mid. (som)	0,090	-	-	-
VII.	**Overige verontreinigingen**				
	asbest	-	100	-	-
	cyclohexanon	2,0	150	0,5	15000
	dimethyl ftalaat	0,045	82	-	-
	diethyl ftalaat	0,045	53	-	-
	di-isobutylftalaat	0,045	17	-	-
	dibutyl ftalaat	0,070	36	-	-
	butyl benzylftalaat	0,070	48	-	-
	dihexyl ftalaat	0,070	220	-	-
	di(2-ethylhexyl)ftalaat	0,045	60	-	-
	ftalaten (som)	-	-	0,5	5
	minerale olie	190	5000	50	600
	pyridine	0,15	11	0,5	30
	tetrahydrofuran	0,45	7	0,5	300
	tetrahydrothiofeen	1,5	8,8	0,5	5000
	tribroommethaan	0,20	75	-	630
	ethyleenglycol	5,0	-	-	-
	diethyleenglycol	8,0	-	-	-
	acrylonitril	2,0	-	-	-
	formaldehyde	2,5	-	-	-
	isopropanol (2-propanol)	0,75	-	-	-
	methanol	3,0	-	-	-
	butanol (1-butanol)	2,0	-	-	-
	butylacetaat	2,0	-	-	-
	ethylacetaat	2,0	-	-	-
	methyl-tert-butyl ether (MTBE)	0,20	-	-	-
	methylethylketon	2,0	-	-	-

Bodemtypecorrectie

Anorganische verbindingen

$$Lb = Lst * \frac{a + b*\%\,lut. + c*\%\,org.st.}{a + b*25 + c*10}$$

Lb is interventiewaarden geldend voor de te beoordelen bodem (mg/kg); **Lst** is interventiewaarde voor de standaardbodem (mg/kg);**% lut.** is gemeten percentage lutum in de te beoordelen bodem; **% org. st.** is gemeten percentage organisch stof in de te beoordelen bodem;
A, B en **C** zijn constantenafhankelijk van de stof; Voor toepassing van de bodemtypecorrectie bij achtergrondwaarden wordt in de bovenstaande formule de interventiewaarde vervangen door achtergrondwaarde.

Bijlage 5 Toetsingskader Circulaire bodemsanering

STOF	a	b	c
arseen	15	0,4	0,4
barium	30	5	0
beryllium	8	0,9	0
cadmium	0,4	0,007	0,021
chroom	50	2	0
cobalt	2	0,28	0
koper	15	0,6	0,6
kwik	0,2	0,0034	0,0017
lood	50	1	1
nikkel	10	1	0
tin	4	0,6	0
vanadium	12	1,2	0
zink	50	3	1,5

Organische verbindingen

$$Lb = Lst * \frac{\%\ org.st.}{10}$$

Lb is interventiewaarden geldend voor de te beoordelen bodem (mg/kg); **Lst** is interventiewaarde voor de standaardbodem (mg/kg); **% org. st.** is gemeten percentage organisch stof in de te beoordelen bodem; Voor bodems met gemeten organisch stofgehalten van meer dan 30% respectievelijk minder dan 2%, worden gehalten van respectievelijk 30% en 2% aangehouden.
Voor toepassing van de bodemtypecorrectie bij achtergrondwaarden wordt in de bovenstaande formule de interventiewaarde vervangen door achtergrondwaarde.

Nader onderzoek

De tussenwaarde (T) is het toetsingscriterium ten behoeve van een nader onderzoek.
Wordt de tussenwaarde overschreden, dan is een nader onderzoek, op korte termijn, noodzakelijk

$$T = 0,5 * (AW + I)$$

T is de tussenwaarde; **AW** is de achtergrondwaarde en **I** is de interventiewaarde.

Kon pagina 1 uit document Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 2 Akoestisch onderzoek.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 2 uit document Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 2 Akoestisch onderzoek.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 3 uit document Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 2 Akoestisch onderzoek.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 4 uit document Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 2 Akoestisch onderzoek.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 5 uit document Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 2 Akoestisch onderzoek.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 6 uit document Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 2 Akoestisch onderzoek.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 7 uit document Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 2 Akoestisch onderzoek.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 8 uit document Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 2 Akoestisch onderzoek.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 9 uit document Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 2 Akoestisch onderzoek.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 10 uit document Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 2 Akoestisch onderzoek.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 11 uit document Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 2 Akoestisch onderzoek.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 12 uit document Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 2 Akoestisch onderzoek.pdf niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 13 uit document Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 2 Akoestisch onderzoek.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 14 uit document Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 2 Akoestisch onderzoek.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 15 uit document Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 2 Akoestisch onderzoek.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 16 uit document Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 2 Akoestisch onderzoek.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 17 uit document Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 2 Akoestisch onderzoek.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 18 uit document Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 2 Akoestisch onderzoek.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 19 uit document Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 2 Akoestisch onderzoek.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 20 uit document Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 2 Akoestisch onderzoek.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 21 uit document Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 2 Akoestisch onderzoek.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 22 uit document Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 2 Akoestisch onderzoek.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 23 uit document Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 2 Akoestisch onderzoek.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 24 uit document Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 2 Akoestisch onderzoek.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 25 uit document Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 2 Akoestisch onderzoek.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 26 uit document Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 2 Akoestisch onderzoek.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 27 uit document Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 2 Akoestisch onderzoek.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 28 uit document Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 2 Akoestisch onderzoek.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 29 uit document Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 2 Akoestisch onderzoek.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 30 uit document Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 2 Akoestisch onderzoek.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 31 uit document Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 2 Akoestisch onderzoek.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 32 uit document Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 2 Akoestisch onderzoek.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 33 uit document Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 2 Akoestisch onderzoek.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 34 uit document Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 2 Akoestisch onderzoek.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 35 uit document Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 2 Akoestisch onderzoek.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 36 uit document Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 2 Akoestisch onderzoek.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 37 uit document Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 2 Akoestisch onderzoek.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 38 uit document Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 2 Akoestisch onderzoek.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 39 uit document Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 2 Akoestisch onderzoek.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 40 uit document Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 2 Akoestisch onderzoek.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 41 uit document Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 2 Akoestisch onderzoek.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 42 uit document Bijlagen bij de toelichting_Bijlage 2 Akoestisch onderzoek.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Oosterweg
Campuslaan
Campuslaan
de Steenoven
Meerdreef
770
771
886
110
1510
1514
2628
2629
112A
114
3247
5130
5129
189
4706
883
118
1516
118A
1517
118B
3377
120
122
124
126
708
709
710
1518
3259
1389
1209
2626
712
140
3260
1520
3
3a
14.65
4.25
8.75
15.3
2.5
5.79
5.2
6.69
8.19
12.28
5.7
6.93
9.33
4.65
verhard oppervlak:
1306 m2 x 0.015 = 19.6 m3
~ 65 Dyka rainboxen o.g.
0 m
30 m
150 m

Waterschap Rivierenland

datum 10-1-2019
dossiercode 20190110-9-19575

Samenvatting
In deze paragraaf worden puntgewijs de resultaten van de toetsing samengevat.

Tekenen:
Heeft u een toetslaag geraakt?
nee

In welke gemeente ligt uw plangebied?
Wijchen

Vragen:
Gaat het plan uitsluitend over functiewijziging van bestaande bebouwing zonder fysieke aanpassingen van de bebouwing en de ruimte?
nee

Gaat het ruimtelijk plan over activiteiten anders dan woningen, bedrijven of kleinschalige infrastructuur?
nee

Is uw totale plangebied groter dan 3500 m² ?
ja

Verwacht u een toename van verharding in het plan groter dan 500 m² in stedelijk gebied of 1500 m² in landelijk gebied?
nee

Afbeeldingen geraakte toetslagen

Afbeeldingen geraakte signaleringskaarten

datum 10-1-2019
dossiercode 20190110-9-19575

Uitgangspuntennotitie WSRL
U heeft een digitale watertoets uitgevoerd via de website www.dewatertoets.nl. Op basis van deze toets volgt u de normale watertoetsprocedure. Dit betekent dat er nader overleg plaats moet vinden met Waterschap Rivierenland. Als start voor dit overleg ontvangt u deze uitgangspuntennotitie die automatisch is opgesteld met de door u ingevulde antwoorden op vragen en het door u ingetekende plangebied. De notitie bevat de voor uw plan relevante waterhuishoudkundige uitgangspunten en randvoorwaarden van Waterschap Rivierenland. Deze notitie kunt u gebruiken bij het ruimtelijk laten meewegen van het waterbelang en bij het opstellen van een waterhuishoudkundige onderbouwing van uw plan. Voor overleg kunt u contact opnemen met de accountmanager van Waterschap Rivierenland. Contactinformatie staat aan het einde van deze uitgangspuntennotitie.

LET OP: het is mogelijk dat uw plan op basis van alleen het oppervlak van het plangebied in de normale procedure terecht is gekomen. Is dit het geval en worden er in deze notitie geen aandachtspunten aangereikt, dan is overleg met de accountmanager niet nodig. Uw plan is dan niet relevant voor de belangen van het waterschap (watertoetsadvies).

Algemene projectgegevens
Projectomschrijving: De Steenoven, Wijchen
Oppervlakte plangebied: 2409
Adres: De Steenoven 3, Wijchen
Gemeente: Wijchen
Het plan is ingediend door: Tim Vette Buro SRO

Op basis van de door u verstrekte informatie zijn de volgende wateraspecten van belang in het plangebied.

Beleid waterschap Rivierenland
Met ingang van 27 november 2015 is het Waterbeheerprogramma 2016-2021 Koers houden, kansen benutten bepalend voor het waterbeleid. Dit plan gaat over het waterbeheer in het hele rivierengebied en het omvat alle watertaken van het waterschap: waterkeringen, waterkwantiteit, waterkwaliteit en waterketen. Daarnaast beschikt het Waterschap Rivierenland over een verordening: de Keur voor waterkeringen en wateren. Hierin staan de geboden en verboden die betrekking hebben op watergangen en waterkeringen. Voor het uitvoeren van werkzaamheden kan een vergunning nodig zijn. De werkzaamheden in of nabij de watergangen en waterkeringen worden getoetst aan de beleidsregels.

Veiligheid

In het plangebied is geen kern en beschermingszone van een waterkering gelegen.

Grondwater (algemeen)
Het plangebied wordt gekenmerkt door een bepaalde grondwaterstand. De drooglegging van het gebied is hiervoor medebepalend. Drooglegging is de maat waarop het maaiveld, het straatniveau of het bouwpeil boven het oppervlaktewaterpeil ligt. Doorgaans geldt voor het maaiveld een drooglegging van 0,70 meter, voor het straatpeil een drooglegging van 1 meter en voor het bouwpeil een drooglegging van 1,3 meter.
Voldoende drooglegging is nodig om grondwateroverlast te voorkomen. In gebieden waar grondwateroverlast bekend is of gebieden met hoge grondwaterstanden adviseren wij om hier nader onderzoek naar te doen. Bij hoge rivierwaterstanden kunnen gebieden gelegen nabij de rivieren overlast ondervinden van kwel. Eventuele maatregelen zijn het ophogen van het maaiveld of kruipruimteloos bouwen.

Waterberging

Voor dit plan is de toename van het verhard oppervlak kleiner dan 500 m² in het stedelijk gebied of kleiner dan 1500 m² in het landelijk gebied. Eventueel kan gebruik worden gemaakt van een eenmalige vrijstelling. Hiervoor kunt u contact opnemen met de afdeling vergunningen van het waterschap. In alle andere gevallen dient u compenserende maatregelen te treffen.

In dit geval zult u na het doorlopen van planologische traject in het kader van de watervergunning nadere afspraken moeten maken.

Watergangen
Binnen het plangebied ligt geen A-watergang. Binnen het plangebied ligt geen beschermingszone van een A-watergang. Binnen het plangebied ligt geen B-watergang of een beschermingszone van een B-watergang.

Waterkwaliteit (algemeen)
Hieronder volgen een aantal algemene aandachtpunten die gelden voor verschillende ruimtelijke ontwikkelingen:

- Bij de herstructurering van bestaande woonwijken of herbouw van woningen is er de kans om het rioolsysteem zodanig aan te passen dat hemelwater wordt afgekoppeld. Het uitgangspunt is dat er minimaal tot aan de erfgrens een gescheiden stelsel wordt aangelegd.
- Bij nieuwbouw is het uitgangspunt dat hemelwater van het verhard oppervlak voor 100% gescheiden wordt afgevoerd. Het waterschap gaat bij nieuwbouw van woningen uit van een (duurzaam) gescheiden rioleringsstelsel. Hemelwater van terreinverhardingen stroomt bij voorkeur niet direct af op het oppervlaktewater, maar wordt eerst voorgezuiverd door een berm wadi of bodempassage.
- Bij bedrijventerreinen wordt gestreefd om het hemelwater van het verhard oppervlak gescheiden van het vuilwaterriool af te voeren. Bij risico's voor waterverontreiniging wordt gestreefd naar een verbeterd gescheiden rioleringsstelsel.

Riolering en zuiveringswerken
Het rioolstelsel valt onder de verantwoordelijkheid van de gemeente. U kunt met uw gemeente contact op te nemen voor het aansluiten van (nieuwe) woningen en bedrijven.

In het plangebied ligt geen rioolwaterpersleiding van het waterschap.

Vervolgtraject
Voor het verdere proces is het van belang om de accountmananger van het waterschap te betrekken bij het plan en rekening te houden met de in dit document aangegeven uitgangspunten en adviezen. Wij verzoeken u ons te informeren over de wijze waarop het plan verder zal worden voorbereid.

Accountmanager Wijchen
Stephan Fontein
telefoon: 0344-649218
e-mailadres: s.fontein@wsrl.nl

© Digitale Watertoets - www.dewatertoets.nl Dit document is gegenereerd via de website http://www.dewatertoets.nl// op basis van door u ingevulde gegevens. U bent akkoord gegaan met de door u ingevulde gegevens. Dit digitale advies heeft een geldigheid van 2 jaar.

BLOM ECOLOGIE B.V.
ECOLOGISCH ADVIES & ONDERZOEK

BURO SRO
T.a.v. Dhr. Luuk Arends
Sweerts de Landasstraat 50
6814 DG Arnhem

BLOM ECOLOGIE B.V.
ADVIES & ONDERZOEK

Zandweg 46
4181 PM Waardenburg

t 0418 820 288
e info@blomecologie.nl
i www.blomecologie.nl

KvK 67221904
BTW 856882999B01
IBAN NL21RABO0314240683

Datum	31 januari 2019
Kenmerk	BE/2018/697/r
Uw kenmerk	Email d.d. 20 december 2018
Auteur(s)	S. Schuuring
Collegiale toets	A.E. Vos

Oriënterend onderzoek naar beschermde flora en fauna aan de Steenoven 118 te Wijchen

Aan de Steenoven 118 te Wijchen is een loods gesitueerd. De initiatiefnemer is voornemens de bestaande loods te slopen ten behoeve van de bouw van twee nieuwbouwwoningen. De beoogde ontwikkeling heeft mogelijk een negatief effect op beschermde flora en fauna en/of beschermde natuurgebieden. Ten behoeve van de ontwikkeling geldt de wettelijke verplichting onderzoek te verrichten naar de aanwezigheid van beschermde flora en fauna en de mogelijk effecten van de ruimtelijke ingreep daarop. Middels voorliggende ecologische quickscan is de (potentiële) aanwezigheid van beschermde flora en fauna en de betekenis van het plangebied voor deze soorten in kaart gebracht.
Buro SRO begeleid de ruimtelijke ontwikkeling en heeft Blom Ecologie B.V. verzocht het plangebied te onderzoeken op aanwezigheid van beschermde flora en fauna en vervolgens deze te toetsen aan de effecten van de werkzaamheden en het geldende bestemmingsplan.

Onderzoeksdoel
Middels dit oriënterende onderzoek worden de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

- Is het bestemmingsplan dat wordt opgesteld voor het project zoals hiervoor omschreven uitvoerbaar zoals het bepaalde in de Wro (artikel 3.1.6 Bro)?
- Welke, krachtens de Wet natuurbescherming, beschermde flora en fauna zijn (potentieel) aanwezig in het plangebied?
- Welke negatieve effecten treden op voor (potentieel) aanwezige flora en fauna als gevolg van de beoogde ruimtelijke ingreep?
- Heeft de beoogde ruimtelijke ingreep een negatief effect op het de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden of de wezenlijke kenmerken en waarden van Natuurnetwerk Nederland?

eco·lo·gie (de; v) 1 wetenschap die de betrekkingen tussen de organismen en hun omgeving bestudeert, 2 die betrekkingen zelf; *eco·lo·gisch* (bijvoeglijk naamwoord, bijwoord) 1 m.b.t. de ecologie, 2 milieuvriendelijk; *flo·ra* (de; v(m); meervoud: flora's) 1 alle planten van een bep. gebied, 2 boek dat de opsomming en beschrijving ervan bevat; *fau·na* (de; v(m); meervoud: fauna's) 1 de dierenwereld van een gebied.

Planlocatie

De planlocatie is gelegen aan de Steenoven 118 te Wijchen. De loods is opgetrokken uit betonplaten en golfplaat wanden met een golfplaten dak. De wanden zijn niet geïsoleerd. In de zuidwestelijke helft zijn aan de binnenkant tegen de wand gasbeton stenen geplaatst en is het dak geïsoleerd met piepschuim. Het terrein is deels verhard met klinkers of betonplaten, terwijl de zuidelijke helft grotendeels onverhard is. In bijlage 1 zijn een aantal foto's opgenomen die een impressie geven van de planlocatie en de directe omgeving hiervan.

De directe omgeving van de planlocatie wordt gekenmerkt door semi stedelijk gebied met woonhuizen en tuinen met diverse bomen en hagen. Aangrenzend aan het plangebied ligt een aarden wal met struikbegroeiing, die aan de andere zijde grenst aan een doorgaande weg. Aan de overzijde van de doorgaande weg ligt een park met grasveld, beuken en struikgewas. Ongeveer 2,5 km naar het noordwesten ligt de snelweg A326 en circa 3,3 km naar het zuidwesten ligt de rivier de Maas.

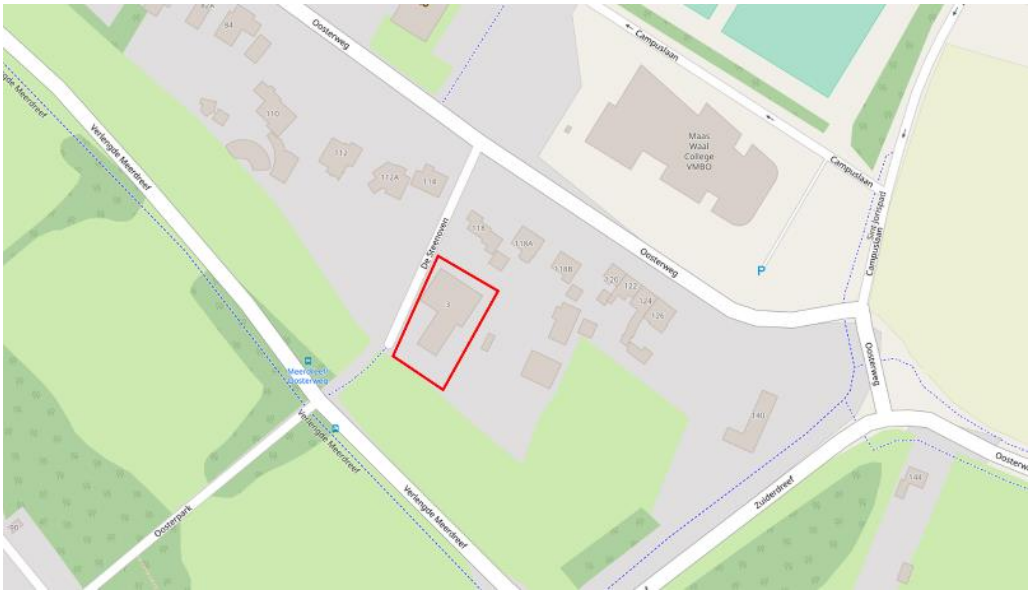

Figuur 1 De planlocatie (rood omkaderd) is gelegen aan de Steenoven 118 te Wijchen (bron: arcgis.com).

Functieverandering en effecten

De beoogde ingrepen zijn permanent van karakter. De beoogde ingrepen betreffen de sloop van de bestaande loods ten behoeve van de realisatie van twee nieuwbouwwoningen. Het huidige bestemmingsplan voorziet niet in de beoogde ontwikkeling en dient te worden gewijzigd van bedrijf naar wonen. Onderstaand volgt een korte opsomming van de ingrepen en effecten:

- saneren van loods: algemene sloopwerkzaamheden en afvoer sloopmateriaal;
- verwijderen terreininrichting, waaronder gedeelte van het groen: graafwerkzaamheden, transport (afvoer) van materiaal en groen;
- egaliseren terrein: graafwerkzaamheden en grondtransport;
- realisatie nieuwbouw: algemene bouwwerkzaamheden;
- revitalisatie terrein en aanleg verharding: allerhande (straat- en hoveniers)werkzaamheden;

Alle thans aanwezige (ecologische) functies van de planlocatie komen geheel of deels te vervallen. Negatieve effecten die op kunnen treden voor beschermde soorten zijn: vernietiging en/of afname van geschikt leefgebied (permanent of tijdelijk) en opzettelijke verstoring (tijdelijk).

Methode

Dit oriënterend onderzoek verkent alle relevante vakgebieden met betrekking tot de Wet natuurbescherming. Hierbij wordt een beoordeling gegeven van de aanwezigheid van de specifieke potentie voor beschermde flora en fauna in het plangebied, de betekenis van het plangebied voor de aanwezige soorten en de effecten van de voorgenomen ingrepen op de soorten. Dit onderzoek bestaat uit een veldbezoek en raadpleging van externe bronnen.

Veldbezoek

Het veldbezoek is een momentopname van de aanwezige beschermde flora en fauna. Tijdens het veldbezoek is het plangebied nauwkeurig onderzocht waarbij ook gelet werd op sporen en delen of restanten van planten en/of dieren. Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 15 januari 2019. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren; droog, 8/8 bewolkt, 5° Celsius en windkracht 1-2 (Bft.).

Externe bronnen

Vaak zijn er al gegevens bekend over een plangebied en de directe omgeving hiervan. Deze gegevens worden onder andere beheerd in rapporten en naslagwerken en door het Natuurloket (www.natuurloket.nl). Raadpleging van externe bronnen levert vaak nuttige aanvullende informatie op en daarmee een vollediger beeld van de (mogelijk) aanwezige flora en fauna.

Wet natuurbescherming

Per 1 januari 2017 vervangt de Wet natuurbescherming (Wnb) drie voormalige wetten; de Flora- en faunawet samen met de Boswet en de Natuurbeschermingswet 1998. Bevoegdheden zijn met deze wet overgedragen van het rijk naar de provincie.

Algemene zorgplicht

In de Algemene zorgplicht (art. 1.11) wordt voorgeschreven dat nadelige gevolgen voor flora en fauna voorkomen moet worden. Het uitgangspunt van de Algemene zorgplicht is dat het doden, verwonden, verontrusten of beschadigen van flora en fauna wordt vermeden. Deze zorgplicht geldt voor iedereen.

Soortenbescherming

De soortenbescherming is opgedeeld in de volgende beschermingsregimes: Vogelrichtlijnsoorten (art. 3.1), Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) en andere soorten (art. 3.10). Hierin worden ook rust- en voortplantingsverblijfplaatsen en het functioneel leefgebied beschermd.

Gebiedsbescherming

Naast de specifieke soortenbescherming kent Nederland ook gebiedsbescherming, waarbij bepaalde gebieden extra bescherming verdienen. Het gaat hier hoofdzakelijk om Natura 2000-gebieden, het Natuurnetwerk Nederland en Belangrijke Weidevogelgebieden. In deze gebieden mogen in principe geen werkzaamheden binnen de grenzen uitgevoerd worden. Voor werkzaamheden in Natura 2000-gebieden is bij mogelijke effecten een Voortoets vereist en binnen het Natuurnetwerk Nederland geldt het 'nee, tenzij'-principe. In bepaalde gevallen dient er natuurcompensatie uitgevoerd te worden. Ten aanzien van Natura 2000-gebieden kunnen ook externe effecten als stikstofdepositie en lichtuitstraling van invloed zijn.

Bij negatieve effecten op beschermde natuurgebieden en bij negatieve effecten op alle soorten in de specifieke soortenbescherming geldt een ontheffingsplicht. Van de verboden als bedoeld in artikel 3.10 eerste lid kan door bepaalde provincies vrijstelling verleend worden voor het opzettelijk doden of vangen en voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen voor bepaalde soorten. In de verordening Ruimte van de provincie Gelderland is voor de volgende soorten vrijstelling opgenomen in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen:

Tabel 1 Vrijgestelde soorten in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen in de provincie Gelderland.

Aardmuis	*Gewone bosspitsmuis*	*Ondergrondse woelmuis*
Bastaardkikker	*Gewone pad*	*Ree*
Bosmuis	*Haas*	*Rosse woelmuis*
Bruine kikker	*Hermelijn*[1]	*Tweekleurige bosspitsmuis*
Bunzing[1]	*Huisspitsmuis*	*Veldmuis*
Dwergmuis	*Kleine watersalamander*	*Vos*
Dwergspitsmuis	*Konijn*	*Wezel*[1]
Egel	*Meerkikker*	*Woelrat*

[1]*Voor de bunzing, hermelijn en wezel geldt de vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen tot 1 maart 2019.*

Beoordeling

Op basis van de bureaustudie en veldonderzoek wordt per soortgroep besproken wat de potentie van de planlocatie en de invloedssfeer daarvan is en welke effecten daarop te verwachten zijn. Voor een aantal van de nationaal beschermde soorten (beschermingsregime 'andere soorten') geldt per definitie vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen (zie voorgaande alinea). In de voorliggende beoordeling is specifiek gelet op de functie en/of aanwezigheid van beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling geldt c.q. ontheffingsplicht noodzakelijk is.

Vaatplanten

Gedurende het veldbezoek zijn geen beschermde planten en/of sporen en delen hiervan aangetroffen. Ter plaatse van de planlocatie is slechts sprake van inheemse of aangeplante kruiden zonder beschermde status. Enkele waargenomen soorten betreffen: raaigras, paardenbloem en madelief. De noordelijke helft van het plangebied is verhard met klinkers, de zuidelijke helft is deels verhard met betonplaten en deels onverhard grasveld. Op de muren van de loods is geen (beschermde) muurvegetatie aangetroffen. Er zijn geen bomen aanwezig binnen het plangebied.

De beoogde ontwikkelingen leiden niet tot aantasting van beschermde en/of kwetsbare vegetatie. Beschermde planten stellen over het algemeen specifieke eisen aan hun milieu, zoals kalkhoudende schrale grond, of stikstofarme blauwe graslanden. Het plangebied bestaat uit een loods, verharde klinkers en een grasveld. Gelet op de functie, ligging en het gebruik van het perceel in relatie tot de habitatpreferentie van kwetsbare en zeldzame soorten wordt de aanwezigheid hiervan niet verwacht. Daarnaast zijn beschermde planten niet aangetroffen gedurende het veldbezoek, waarmee negatieve effecten ten aanzien van beschermde vaatplanten derhalve kunnen worden uitgesloten.

Zoogdieren

Zoogdieren prefereren een leefomgeving waarin voldoende voedsel, rust- en voortplantingsmogelijkheden aanwezig zijn. In de omgeving is onder andere de aanwezigheid van de volgende soorten vastgesteld: aardmuis, bever, bosmuis, bruine rat, bunzing, das, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, haas, huismuis, huisspitsmuis, konijn, mol, ree, rode eekhoorn, rosse woelmuis, steenmarter, veldmuis, vos en wezel (Broekhuizen et al., 2016; verspreidingsatlas NDFF, 2010-2019). Voor de bever, das, eekhoorn en steenmarter geldt dat deze beschermd zijn onder de Wet natuurbescherming en geen vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Voor de bunzing en wezel geldt tot 1 maart 2019 een vrijstelling. Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen aangetroffen van (beschermde) zoogdieren.

Bevers leven in het overgangsgebied tussen land en water. Het voedsel bestaat in de zomer uit een divers dieet van waterplanten, kruiden, bladeren en scheuten van wortels die in de overgangszone van oever naar water groeien. Als ze bereikbaar zijn, zijn gewassen als maïs, fruit en suikerbieten gewild voedsel. In de winter bestaat het voedsel vooral uit bast en twijgjes van voornamelijk wilg en populier (BIJ12 kennisdocument Bever, 2017). Binnen het plangebied is geen water aanwezig. Ook bomen en ander planten die als voedsel kunnen dienen ontbreken. De aanwezigheid van de bever kan derhalve worden uitgesloten.

Het voorkeurshabitat van kleine marterachtigen betreft een kleinschalig parklandschap. Bunzingen, hermelijnen, steenmarters en wezels worden met name aangetroffen nabij steden, dorpen en boerderijen. Geschikte leefgebieden bestaan voornamelijk uit kleinschalige landbouw met oude schuren, heggen en geriefhoutbosjes (Zoogdiervereniging steenmarter, 2019; Zoogdiervereniging handleiding kleine marters, 2017). De omgeving van het plangebied is door de aanwezigheid van kleinschalige akkers, aarden wal met begroeiing, watergangen en houtwallen geschikt voor kleine marterachtigen. Het plangebied zelf is echter door de openheid en verharding te open, waardoor zij hier geen beschutting kunnen vinden. Het is mogelijk dat het plangebied sporadisch wordt gebruikt voor passage, maar het maakt geen deel uit van het functioneel leefgebied. Verblijven van marterachtigen gaan samen met prooiresten, uitwerpselen en andere geurmarkeringen. Bij de inspectie van de bebouwing zijn deze sporen niet aangetroffen. Negatieve effecten op bunzing, hermelijn, steenmarter en wezel kunnen derhalve worden uitgesloten.

Eekhoorns leven in loofbos, naaldbos of gemengd bos maar ook in tuinen, parken en houtwallen in de buurt van bos (Zoogdiervereniging eekhoorn, 2019). Het stapelvoedsel bestaat uit zaden en noten. Eekhoorns bouwen op minstens 5 m hoogte slaapnesten in bomen, in de voortplantingsperiode bouwt het vrouwtje een groter kraamnest. Binnen het plangebied komen geen bomen voor. Derhalve kan de aanwezigheid van de rode eekhoorn worden uitgesloten.

De das leeft in gebieden die bestaan uit een combinatie van diverse habitattypen. Vaak zijn dit zowel hooggelegen als laaggelegen gronden die op korte afstand van elkaar liggen, in meestal kleinschalige akker- en weidelandschappen met voldoende bosjes, houtwallen, singels en heggen. Belangrijk voor het habitat van de das is dat er voldoende voedselaanbod is, een goed vergraafbare grond aanwezig is, voldoende dekking in de vorm van bijvoorbeeld houtwallen of heggen is en het gebied weinig wordt verstoord (BIJ12 kennisdocument Das, 2017). Dassen maken gebruik van een netwerk van verblijfplaatsen, hieronder vallen (grote) hoofdburchten, bijburchten en vluchtpijpen. Het stapelvoedsel van dassen bestaat uit regenwormen, maar daarnaast staan vruchten, noten, granen en ook ongewervelden op het menu. In de omgeving van het plangebied zijn voldoende wallen, singels en heggen aanwezig voor geschikt leefgebied van de das. Aan de overkant van de Meerdereef, in het Oosterpark, is vlakbij een faunapassage ook een pootafdruk van een das aangetroffen. Het plangebied zelf is echter afgesloten met een hekwerk, waardoor het niet toegankelijk is voor dassen. Verder is er door gebrek aan bomen of struikgewas niet genoeg beschutting aanwezig. Nadelige effecten op dassen kunnen derhalve worden uitgesloten. Gelet op het gebruik van de locatie en de afwezigheid van gunstige migratieroutes in de directe omgeving van de locatie is het aannemelijk dat soorten van de habitatrichtlijn en niet vrijgestelde andere soorten niet op de locatie voorkomen. De planlocatie heeft enkel mogelijk een functie voor algemene soorten. Dit betreft met name egel, konijn, mol en veldmuis. Dergelijke soorten zijn dermate opportunistisch dat in de directe omgeving voldoende vergelijkbaar habitat aanwezig is waar ze zich al dan niet tijdelijk kunnen ophouden. Bovendien geldt voor dergelijke algemene soorten vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Op en rondom de planlocatie zijn geen holen, nesten of sporen aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van beschermde zoogdiersoorten die buiten de Verordening uitvoering Wet natuurbescherming van de provincie vallen (zie Wet natuurbescherming; Wet-Nb, art 3.10). Effecten op beschermde zoogdieren zijn uitgesloten.

Vleermuizen

Laanvormige bomenrijen, oude bomen met gaten en scheuren, (oude) gebouwen met kieren, oppervlaktewater en spleten en/of andere structuurrijke groenelementen kunnen een functioneel onderdeel zijn van een vleermuishabitat (BIJ12 kennisdocument Gewone dwergvleermuis, 2017; Limpens et al., 1997; Dietz et al., 2011). In de omgeving is het voorkomen bekend van onder andere: gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis (Broekhuizen et al., 2016; Limpens et al., 1997; verspreidingsatlas NDFF, 2010-2019). Onder de Wet natuurbescherming zijn alle in Nederland voorkomende vleermuizen beschermd.

Op de planlocatie zijn geen voor vleermuizen geschikte boomholten aanwezig welke kunnen dienen als rust- en/of verblijfplaats. De te slopen bebouwing is nauwkeurig geïnspecteerd op de aan- dan wel afwezigheid van geschikte invliegopeningen. Alle gevels en daken van de betreffende bebouwing zijn gecontroleerd op eventuele openingen als open stootvoegen, kierende daklijsten, ontbrekende/scheefliggende pannen, ontbrekende specie en overige gevelafwerkingen die vleermuizen toegang kunnen verlenen tot een open dakruimte en/of spouwmuur.
In de loods zijn de muren niet geïsoleerd en zijn geen gaten, kieren of spleten waardoor vleermuizen binnen kunnen dringen. Wegens het ontbreken van muren met spouw is het voor vleermuizen onmogelijk om in de loods een geschikte rust- of verblijfplaats te vinden. Zo'n verblijfplaats moet voldoen aan een geschikt microklimaat, met een constante (lage) temperatuur, een hoge luchtvochtigheid en weinig invloed van weersomstandigheden. Tussen het golfplaten dak en de tempex isolatie kan de temperatuur hoog oplopen. Hierdoor is deze ongeschikt voor vleermuizen. Het is uit te sluiten dat de bebouwing op planlocatie gebruikt wordt door vleermuizen die in bebouwing leven als gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis.
Voor vliegroutes van vleermuizen zijn structuren zoals bomenlanen essentieel. Deze ontbreken echter in het plangebied. Hierdoor kan worden uitgesloten dat het plangebied wordt gebruikt als vliegroute. Door het gebrek aan vegetatie zijn er weinig insecten aanwezig, wat het plangebied tevens verwaarloosbaar maak als foerageergebied. In de omgeving zijn meerdere vegetatie- en structuurrijke gebieden aanwezig, waardoor er geen aantasting van essentiële vliegroutes of foerageergebieden plaatsvind. Tijdens de werkzaamheden kunnen negatieve effecten optreden voor passerende en jagende vleermuizen in de directe omgeving van het plangebied als gevolg van lichtgebruik. Vleermuizen kunnen verblind en daardoor gedesoriënteerd raken door felle verlichting. Sterk verlichte locaties worden gemeden door vleermuizen. Tijdens de ontwikkeling dient derhalve vleermuisvriendelijke verlichting te worden toegepast.

Amfibieën en reptielen

Tijdens het veldbezoek zijn geen amfibieën en reptielen en/of sporen daarvan aangetroffen in het plangebied. Het plangebied is verhard en wordt intensief gebruikt, waardoor veel verstoringen optreden. Amfibieën leven in zowel een aquatisch (m.n. lente/zomer) als een terrestrisch (m.n. herfst/winter) habitat. Beide habitatonderdelen dienen op korte afstand van elkaar te liggen. Er is geen oppervlaktewater aanwezig binnen het plangebied. In de omgeving is de aanwezigheid bekend van alpenwatersalamander, bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, poelkikker, vinpootsalamander en vuursalamander (Creemers & Van Delft, 2009; verspreidingsatlas NDFF, 2010-2019). Voor de alpenwatersalamander, poelkikker, vinpootsalamander en vuursalamander geldt dat deze beschermd zijn onder de Wet natuurbescherming en geen vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen.
Binnen het plangebied is geen aquatisch habitat aanwezig. Tevens zijn er geen vorst- en vochtvrije structuren zoals takkenrillen, steenstapels of composthopen aanwezig. De aanwezigheid van beschermde amfibieën binnen het plangebied zijn derhalve uitgesloten.
Reptielen worden niet verwacht op de planlocatie aangezien deze over het algemeen verbonden zijn aan structuurrijke en weinig verstoorde biotopen. Het is niet uit te sluiten dat algemene soorten, zoals de bruine kikker en gewone pad, gedurende de terrestrische (herfst/winter) periode voorkomen binnen de planlocatie. Deze dieren vallen echter onder de vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkelingen (zie *Wet natuurbescherming*). Negatieve effecten op beschermde amfibieën en reptielen zijn derhalve uitgesloten.

Vissen

In het plangebied en binnen de invloedssfeer van de beoogde ontwikkelingen bevindt zich geen oppervlaktewater. Effecten op (beschermde) vissen zijn per definitie uitgesloten.

Insecten, libellen en andere ongewervelden

In het plangebied zijn gedurende het veldbezoek geen (sporen en/of delen van) beschermde vlinders, libellen of andere ongewervelden aangetroffen. Op de planlocatie zijn geen plantensoorten aangetroffen die specifiek voor een beschermde ongewervelde een waardplant vormen. Tevens is er geen sprake van oud hout, zure vennetjes of andere specifieke omstandigheden die duiden op de mogelijke aanwezigheid van beschermde insecten of andere ongewervelden. Significante negatieve effecten op de soortgroep zijn uitgesloten.

Vogels

In het plangebied en de directe omgeving hiervan zijn tijdens het veldbezoek foeragerende, overvliegende en/of rustende vogels waargenomen. De waargenomen soorten betreffen: koolmees en pimpelmees. De planlocatie heeft aannemelijk geen essentiële functie voor de waargenomen soorten.

Vogels - Jaarrond beschermde nestlocaties (cat. 1 t/m 4)

Gedurende het veldbezoek zijn geen nesten en/of sporen als braakballen, plukplaatsen, horsten, holen of uitwerpselen aangetroffen van soorten met een jaarrond beschermd leefgebied en/of nestlocatie. Er zijn geen nesten aangetroffen in de bomen op en rondom de planlocatie. De aanwezigheid van in bomen broedende soorten als sperwer, ransuil en torenvalk kan uitgesloten worden. Grote gele kwikstaart broedt langs stromende watergangen in dichte vegetatie langs natuurlijke oevers of in kunstwerken als bruggen of stuwen. Voor deze soort is binnen het plangebied geen functioneel leefgebied aanwezig.

De huismus broedt vrijwel altijd bij menselijke bebouwing, en bouwt zijn nesten onder dakpannen tegen het isolerende dakbeschot of in kieren in de muur. Hierbij moet er in de directe omgeving continu voedsel te vinden zijn in de vorm van zaden van grassen en onkruiden en larven van insecten. Daarnaast moet er beschutting nabij de foerageerlocaties, voldoende jaarrond groene planten, plaatsen met stof en grind voor stofbaden en water voor waterbaden aanwezig zijn (BIJ12 kennisdocument Huismus, 2017). Het dak van de loods bestaat uit golfplaten zonder dakbeschot. Door het gebrek aan een dakbeschot is er geen mogelijkheid voor huismussen om een nest te bouwen. In het achterste deel van de loods is het dak geïsoleerd met tempex, waar tussen de isolatie en het dak eventueel ruimte is voor een nest. Echter kunnen de temperaturen onder een golfplaten dak in het voorjaar hoog oplopen door de warmte van de zon. Jonge vogels zijn erg gevoelig voor hoge temperaturen en kunnen hierdoor sterven. Daarnaast zijn er binnen het plangebied nauwelijks jaarrond groene hagen of struiken waarin de mussen kunnen foerageren of schuilen, en zijn er geen bronnen voor drinkwater aanwezig. Er is derhalve geen functioneel leefgebied voor de huismus aanwezig, waardoor de aanwezigheid hiervan kan worden uitgesloten.

De gierzwaluw leeft evenals de huismus in de directe omgeving van mensen en broedt tevens als koloniebroeder in gevels en onder (pannen)daken. Een vereiste voor broedmogelijkheid is dat het hoger ligt dan 3m. Gierzwaluwen kunnen namelijk niet op eigen kracht opstijgen en moeten zich voor het eerste deel van hun vlucht laten vallen om snelheid te vergaren (BIJ12 kennisdocument Gierzwaluw, 2017). De soort is vaak te vinden in woonwijken en is vrij zeldzaam in landelijk gebied. Onder het dak is door een gebrek aan dakbeschot geen ruimte voor broedende gierzwaluwen. Ook zijn de wanden van de kopgevels de smal om ruimte te bieden voor nestgelegenheid. Daarnaast zijn de kopgevels van loods zijn vanaf een hoogte van ongeveer 2 m bekleed met metalen golfplaten. Hierdoor zouden eventuele gierzwaluwen tijdens de landing geen grip krijgen, wat het landen bemoeilijkt. Hierdoor kan de aanwezigheid van gierzwaluw op de planlocatie uitgesloten worden. Van overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van jaarrond beschermde nestlocaties en essentiële habitatonderdelen is geen sprake.

Vogels - Algemene broedvogels en categorie 5 (beschermde nestlocatie gedurende broedperiode of in bijzondere gevallen)

De planlocatie voorziet in beperkt voedselaanbod en structuurrijke schuilgelegenheden voor algemene soorten. De struiken, bomen en bebouwing vormen voor algemene broedvogels zoals merel, duiven en kleine zangvogels geschikte nestlocaties. Gedurende het broedseizoen zijn de nesten en de functionele leefomgeving van voornoemde soorten beschermd. Het broedseizoen vangt aan onder bepaalde klimatologische omstandigheden en betreft indicatief de periode 15 maart t/m 15 juli. Ten aanzien van algemene broedvogels en categorie 5 soorten kunnen de werkzaamheden worden opgestart buiten het broedseizoen en/of na het ongeschikt maken van de planlocatie. Indien de beoogde werkzaamheden in het broedseizoen worden opgestart dient de locatie voorafgaand aan de werkzaamheden geïnspecteerd te worden door een ter zake deskundige.

Gebiedsbescherming

De planlocatie maakt geen deel uit van een beschermd gebied en/of locatie betreffende Natura 2000 of het Natuurnetwerk Nederland. Op een afstand van 8,5 km ligt het Natura 2000-gebied Rijntakken (figuur 2). De planlocatie ligt op een afstand van circa 1,1 km ten noordoosten van het Natuurnetwerk Nederland (figuur 3).

Figuur 2 De planlocatie ligt op een afstand van 8,6 km tot het Natura 2000-gebied Rijntakken (bron: nationaal Georegister PDOK).

Figuur 3 De planlocatie ligt op een afstand van circa 1100 m tot het Natuurnetwerk Nederland (bron: nationaal Georegister PDOK).

De beoogde ontwikkeling betreft de toevoeging van twee extra woningen, wat leidt tot een zeer beperkte verkeerstoename. De sloop- en bouwwerkzaamheden zullen waarschijnlijk leiden tot een tijdelijke en beperkte toename in stikstofdepositie (projecteffect). In de toekomst zal in geval van eventueel nieuwbouw mogelijk sprake zijn van een relatief lage uitstoot (door bijvoorbeeld hoge isolatiewaarden en een hoogrenderende stookinstallatie). Een toename in stikstofdepositie kan een effect sorteren op kwetsbare en gevoelige habitattypen. Echter leert de ervaring dat het projecteffect van stikstofdepositie, bij soortgelijke en grotere projecten en de afstand tot kwetsbare habitats, onder de drempelwaarde van 0,05 mol/hectare blijft. Voor de overige effecten (trillingen, geluid, optische verstoring etc.) geldt dat de afstand tot de omliggende Natura 2000-gebieden per definitie te groot is. Ten aanzien van het Natuurnetwerk Nederland geldt dat externe werking geen toetsingskader is.

Op basis van de Europese vogel- en habitatrichtlijn geldt voor projecten en andere handelingen de verplichting om aan te tonen dat er geen significant effecten optreden als gevolg van stikstofdepositie. De algemene richtlijn hiervoor is dat voor ieder project of handeling, middels de rekentool Aerius, een berekening gemaakt dient te worden om aan te tonen of er wel of geen sprake is van een meldings- of vergunningsplichtige stikstofdepositie op omliggende Natura 2000-gebieden met stikstofgevoelige habitats. Of er sprake kan zijn van overschrijding van de drempelwaarde is afhankelijk van een aantal factoren. Vaak betreft dit een combinatie van de kwetsbaarheid van een gebied, de terreinomstandigheden, ligging van het project en overheersende windrichting. Ondanks dat er geen effecten verwacht worden kan het, ten behoeve van een feitelijke rekenkundige onderbouwing, door het bevoegd gezag wenselijk worden geacht een Aerius berekening uit te voeren.

Houtopstanden
Er zijn geen bomen aanwezig binnen het plangebied. Derhalve is er geen sprake van een kapvergunning binnen het kader van de Wet Natuurbescherming.

Conclusies
Samenvatting
In het plangebied of de directe omgeving hiervan komen geen beschermde diersoorten van de Wet natuurbescherming voor. De te slopen bebouwingen hebben geen essentiële betekenis voor beschermde soorten. De planlocatie is mogelijk geschikt leefgebied voor algemene zoogdieren, foeragerende vleermuizen, amfibieën, insecten en broedvogels. De planlocatie maakt geen onderdeel uit van een Natura 2000-gebied of het Natuurnetwerk Nederland. Gelet op de aard van de werkzaamheden, de afstand tot de gebieden en de beoogde situatie is van externe werking op omliggende Natura 2000-gebieden geen sprake. Op de planlocatie zijn geen houtopstanden aanwezig waarvoor bij kap een melding- of vergunningplicht geldt in het kader van de Wet natuurbescherming.

Tabel 2 Overzicht van de functie van het plangebied voor beschermde flora en fauna alsmede de verwachtte effecten naar aanleiding van de beoogde ingrepen en de eventueel daarop te nemen vervolgstap.

Legenda - = ongeschikt + = geschikt n (nee) / j (ja)	**vaatplanten**	**zoogdieren**	**vleermuizen**	**amfibieën**	**reptielen**	**vissen**	**broedvogels (a)**	**broedvogels (j)**
Geschikt habitat Vogelrichtlijnsoort							+	-
Geschikt habitat Habitatrichtlijnsoort	-	-	-	-	-	-	-	
Geschikt habitat andere soort	-	+		+	-	-		
Soortspecifiek onderzoek noodzakelijk	n	n	n	n	n	n	n	n

Gebiedsbescherming	afstand	effecten	nader onderzoek/ Aerius
Natura 2000	8,5 km	geen	n.v.t.
Natuurnetwerk Nederland	1,1 km	geen	n.v.t.

Houtopstanden	aanwezig	kap	melding / vergunning
Struiken	nee	nee	n.v.t.
Bomen	nee	nee	n.v.t.

Conclusie

De werkzaamheden leiden niet tot aantasting van beschermde natuurwaarden en/of beschermde gebieden. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met de (mogelijke) aanwezigheid van foeragerende vleermuizen en algemene broedvogels. Voor deze soorten dienen eventueel maatregelen te worden getroffen om effecten te voorkomen. De aanwezigheid van beschermde soorten (Wet-Nb, andere soorten, art. 3.10) en hun leefgebied vormen geen bezwaar voor de beoogde ontwikkelingen (vrijstellingsbesluit). Gezien het voorgaande onderzoek is er geen reden om aan te nemen dat eventueel benodigde ontheffingen, mits de juiste maatregelen worden getroffen en een wettelijk belang kan worden aangevoerd, niet verkregen zouden kunnen worden. De conclusie is dan ook dat de ontwikkelingen aan de Steenoven 118 te Wijchen uitvoerbaar is zoals bepaald in de Wro (artikel 3.1.6 Bro).

Te treffen maatregelen

- Tijdens de werkzaamheden moet voorzichtig worden gehandeld met alle voorkomende flora en fauna (Zorgplicht).
- Wanneer ondanks zorgvuldig handelen, onderzoek en advies schade lijkt te ontstaan voor beschermde flora en fauna, dient direct contact opgenomen te worden met een ter zake deskundige.
- Alle aanwezige vegetatie of bodemmateriaal (takken, stronken) gefaseerd verwijderen. Dit om bodembewonende dieren de kans te bieden in de nabijgelegen omgeving een ander leefgebied te benutten.
- Er wordt gelegenheid gegeven aan dieren, die tijdens de werkzaamheden worden gevonden, te vluchten of zich te verplaatsen naar een schuilplaats buiten het bereik van de werkzaamheden.
- De planlocatie tijdens de werkzaamheden en in de nieuwe situatie bij voorkeur minimaal verlichten en hierbij een vleermuisvriendelijke verlichtingswijze toepassen (amberkleurig licht, lichtbundel nederwaarts richten, toepassen geconvergeerde lichtbundel) en de werkzaamheden in de periode april-oktober tussen zonsopgang en zonsondergang uitvoeren (buiten schemerperiodes).
- De werkzaamheden opstarten/uitvoeren buiten het broedseizoen van vogels (medio maart t/m medio juli). Indien de werkzaamheden in het broedseizoen worden uitgevoerd dient voor de aanvang door een ter zake deskundig gecontroleerd te worden of er broedvogels aanwezig zijn. E.e.a. op aanwijzing van deskundige. Indien dit niet mogelijk is dienen de potentiële nestlocaties buiten het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden.

Literatuur

Bang, P. & P. Dahlström, 2005. Tierspuren. Fährten, Fraβspuren, Losungen, Gewölle und andere. BLV Buchverlag GmbH & Co. KG, München.

BIJ12, 2017. Kennisdocument Huismus *Passer domesticus,* versie 1.0. Publicatie: BIJ12, Utrecht.

BIJ12, 2017. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*, versie 1.0. Publicatie: BIJ12, Utrecht.

BIJ12, 2017. Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus*, versie 1.0. Publicatie: BIJ12, Utrecht.

BIJ12, 2017. Kennisdocument Rugstreeppad *Epidalea calamita*, versie 1.0. Publicatie: BIJ12, Utrecht.

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie) 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. – Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Creemers, R.C.M & J.J.C.W. van Delft (ravon) (redactie), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. -Nederlandse fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Diepenbeek, A., 1999. Veldgids Diersporen. KNNV Uitgeverij 5e druk 2015, Zeist.

Dietz, C., O. von Helversen, D. Nill & P.H.C. Lina, 2011. Vleermuizen: alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika: biologie, kenmerken en bedreigingen. Tirion Natuur, Utrecht.

Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Geraadpleegde websites
www.arcgis.com
www.bij12.nl
www.kaarten.gelderland.nl
www.nationaalgeoregister.nl
www.ravon.nl
www.ruimtelijkeplannen.nl
www.synbiosys.alterra.nl
www.verspreidingsatlas.nl
www.vleermuisprotocol.nl
www.wilde-planten.nl
www.zoogdierenvereniging.nl

We hopen u met deze rapportage voldoende te hebben geïnformeerd. Mochten er desondanks vragen zijn kunt u vrijblijvend contact opnemen.

Met vriendelijke groet,

Blom Ecologie B.V.,
ir. S. Schuuring

Bijlage 1 Fotografische impressie

© BLOM ECOLOGIE B.V.
ZANDWEG 46 - 4181 PM WAARDENBURG

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie B.V. worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

Blom Ecologie B.V. is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie B.V.

Bijlage 1 Fotografische impressie

Figuur 1 De planlocatie is gelegen aan de Steenoven 118 te Wijchen en bestaat uit een betonnen muur zonder isolatie en een zadeldak met golfplaat, deels verhard terrein en een grasveld

Figuur 2 De kopgevel van de loods is vanaf ca. 2 meter hoogte bekleed met metalen golfplaten

Figuur 3 Het dak is grotendeels niet geïsoleerd en heeft geen dakbeschot

Figuur 4 In het achterste deel van de loods is het dak geïsoleerd met tempex platen

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	530
Extern Zaak ID	Z/19/029728
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	26 september 2019
Agendapunt	13.d
Omschrijving	29728 Besteding revenuen Legaat van Cooth
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team Welzijn & Sport
Eigenaar	Vorstenbosch, Patrick
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P6 Sociaal domein
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Loermans, P.L.J. (Paul)
Telefoonnummer steller	088-4327353
E-mail adres steller	p.vorstenbosch@drutenwijchen.nl

Bijlagen
bijlage 2 - Brief college voor aanvraag techniekproject
Beslisnota - besteding revenuen Legaat van Cooth 2020 (29728)
Bijlage 3 - Begroting legaath van Cooth 2020
Bijlage 1 - Inhoudelijke toelichting techniek project

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	15 juli 2019
Stukken gemeenteraad Wijchen	20 augustus 2019
Raad openbaar Wijchen	**26 september 2019**

Voorgesteld besluit

Vast te stellen de beslisnota voor de raad met de volgende beslispunten:

1. De revenuen van het Legaat van Cooth 2020 in te zetten voor het 'Techniekevent 2020', onder voorbehoud van de vaststelling van de begroting 2020.

Besluit (Aangenomen)

Vast te stellen de beslisnota voor de raad met de volgende beslispunten:

1. De revenuen van het Legaat van Cooth 2020 in te zetten voor het 'Techniekevent 2020', onder voorbehoud van de vaststelling van de begroting 2020.

Openbaar Zaaknummer: 29728

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: besteding revenuen Legaat van Cooth 2020

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

Vast te stellen de beslisnota voor de raad met de volgende beslispunten:

1. De revenuen van het Legaat van Cooth 2020 in te zetten voor het 'Techniekevent 2020', onder voorbehoud van de vaststelling van de begroting 2020.

Aanleiding
Naar aanleiding van het raadsbesluit van 2 februari 2012 leggen wij u één initiatief voor de besteding van het Legaat van Cooth in 2020 voor.
In 2012 heeft de raad besloten dat het legaat met ingang van 2012 wordt bevroren op € 154.500 en dat alleen de revenuen besteed worden. Deze revenuen bedragen € 4.380 per jaar. Uw raad maakt zelfstandig een keuze uit de voorgelegde initiatieven, dus zonder ambtelijk advies.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
02-02-2012	Voorstel besteding Legaat van Cooth (12 IZ 104)

Gewenst resultaat
De voor 2020 beschikbare gelden uit het Legaat van Cooth te besteden aan onderwijsactiviteiten zoals beschreven in de doelstellingen van het legaat.

Argumenten
Dit sluit aan bij het besluit van uw raad uit 2012. U wilt als raad beslissen over ingekomen aanvragen zonder een richtinggevend ambtelijk advies.

Tegenargumenten en risico's
Geen.

Financiële gevolgen

De stand van het budget is conform het raadsbesluit van 31 januari 2012 bevroren op € 154.500. De revenuen bedragen ook in 2020 € 4.380.

Het ingediende initiatief vraagt in totaal om een bedrag van € 4.000. Dat past binnen het budget voor 2020.

Communicatie
Niet van toepassing

Uitvoering of Vervolgstappen
De aanvragers worden op de hoogte gesteld van uw besluit.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Aan College van B. en W.
van de Gemeente Wijchen,
Postbus 9000
6600 HA Wijchen.

Betreft: aanvraag uit het Legaat van Cooth Techniekevent 2020.

Wijchen, 28-03-2019

Geacht College,

Wij, een werkgroep bestaande uit leerkrachten van verschillende basisscholen en managers c.q. directeuren van bedrijven in Wijchen, zetten ons al jaren actief in om een gezamenlijk techniekproject op te zetten voor alle Wijchense basisscholen.

In 2019 heeft de werkgroep er voor gekozen om in te haken op het Wijchens thema: Van Kasteel tot Wijchens Meer. Het event staat gepland op vrijdag 5-4-2019 en is mede mogelijk geworden door de verkregen subsidie.

Voor 2020 hebben we eveneens het voornemen om in te haken op de actualiteit.

De laatste jaren is het voortgezet onderwijs er bij betrokken en met name Het Rijks (voorheen het Canisius College, locatie de Goffert) en het Mondial College. Zij verzorgen de technische workshops voor de kinderen op dit techniekevent in de Wijchense Olympic hal. Ook organisaties als OTIB met de techniekcoach, Kenniscentrum Bèta Techniek en Mad Science zijn aanwezig op dit event. Verder proberen we de verbinding te leggen met Pro en Maaswaalcollege.

Op deze manier komen leerlingen van het basisonderwijs in aanraking met de werelden van de techniek en wordt de interesse gewekt voor de technische beroepen. De techniekwedstrijd is een uitdagend, enerverend verlengstuk van dat wat er gebeurt bij/in de workshops van het Junior Technovium Wijchen en het naschools project Mysterie W en programmeren met Cododojor en Yoast.

Wij verzoeken U dan ook vriendelijk onze aanvraag van € 4000,00 als bijdrage aan het techniekevent voor schooljaar **2019-2020** te honoreren.

Mocht U verdere toelichting op deze aanvraag willen hebben, dan ben ik daartoe bereid.

In afwachting van Uw antwoord, teken ik met hoogachting,

Namens de werkgroep Techniekproject Wijchen,

Piet Derks
Coördinator Junior Technovium Wijchen
Huissteden 14-01
6605 HK Wijchen
06-12815086

Begroting kosten Techniekproject basisscholen Wijchen.
Schooljaar 2019-2020

		kosten		
			Co-financiering:	
Workshops	Kindersmedrij	€ 200,00	bijdrage Kans en kleur	x-uren combinatiefunctionaris.
	Het Rijks	€ 150,00	Berko	Hoofdprijs bezoek aan Spelerij Dieren door een groep.
	Vrienden van de Stoom		Modderkolk	gadgets voor 500 kinderen
	Otib, techniekstand Noord en Gamemaster spel	€ 750	NTS	kosten DJ
	LEGO mindstorm			electra materialen
	Junior Technovium/TCCN			vervoer
	Inexeon - zenuwspiraal		Technovium	vergaderkosten
	Mad Science	€ 200,00		organisatiekosten
	Modderkolk - oefenbordjes/deurmatalarm			
Huur klaptafels		€ 345,00		
Cultureel	DJ Jan			
	Dansproject Sanne de Haan	€ 480,00		
Zaalhuur	Olympichal Wijchen	€ 1.471,61		
Prijs				
	Transportbus huur en benzine	€ 130,79		
	Eerste prijs	€ 200		
PR	ontwerp flyer	€ 100,00		
	A2 posters	€ 235,00		
	borden scholen en prijs leerlingen			
Materialen	electra, tape etc.			
	give aways	€ 300,00		
Overige	cadeau leerkrachten/genomineerde groepen	€ 75,00	verantwoording:	
	vergaderkosten en maaltijd techniekcoordinatoren		PJM Derks	
	totaal	€ 4.637,40	namens Junior Technovium STG. Kans en Kleur	
			rekening nr:	NL 13 ABNA 0813527783
			tnv.	PJM Derks
				samenw.St kans en Kleur

Aan College van B. en W.
van de Gemeente Wijchen,
Postbus 9000
6600 HA Wijchen.

Betreft: aanvraag uit het Legaat van Cooth Techniekevent 2020.

Wijchen, 28-03-2019

Geacht College,

Wij, een werkgroep bestaande uit leerkrachten van verschillende basisscholen en managers c.q. directeuren van bedrijven in Wijchen, zetten ons al jaren actief in om een gezamenlijk techniekproject op te zetten voor alle Wijchense basisscholen.

In 2019 heeft de werkgroep er voor gekozen om in te haken op het Wijchens thema: Van Kasteel tot Wijchens Meer. Het event staat gepland op vrijdag 5-4-2019 en is mede mogelijk geworden door de verkregen subsidie.

Voor 2020 hebben we eveneens het voornemen om in te haken op de actualiteit.

De laatste jaren is het voortgezet onderwijs er bij betrokken en met name Het Rijks (voorheen het Canisius College, locatie de Goffert) en het Mondial College. Zij verzorgen de technische workshops voor de kinderen op dit techniekevent in de Wijchense Olympic hal. Ook organisaties als OTIB met de techniekcoach, Kenniscentrum Bèta Techniek en Mad Science zijn aanwezig op dit event. Verder proberen we de verbinding te leggen met Pro en Maaswaalcollege.

Op deze manier komen leerlingen van het basisonderwijs in aanraking met de werelden van de techniek en wordt de interesse gewekt voor de technische beroepen. De techniekwedstrijd is een uitdagend, enerverend verlengstuk van dat wat er gebeurt bij/in de workshops van het Junior Technovium Wijchen en het naschools project Mysterie W en programmeren met Cododojor en Yoast.

Wij verzoeken U dan ook vriendelijk onze aanvraag van € 4000,00 als bijdrage aan het techniekevent voor schooljaar **2019-2020** te honoreren.

Mocht U verdere toelichting op deze aanvraag willen hebben, dan ben ik daartoe bereid.

In afwachting van Uw antwoord, teken ik met hoogachting,

Namens de werkgroep Techniekproject Wijchen,

Piet Derks
Coördinator Junior Technovium Wijchen
Huissteden 14-01
6605 HK Wijchen
06-12815086

Begroting kosten Techniekproject basisscholen Wijchen.
Schooljaar 2019-2020

		kosten		
			Co-financiering:	
Workshops	Kindersmedrij	€ 200,00	bijdrage Kans en kleur	x-uren combinat
	Het Rijks	€ 150,00	Berko	Hoofdprijs
	Vrienden van de Stoom		Modderkolk	gadgets voor
	Otib, techniekstand Noord en Gamemaster spel	€ 750	NTS	kosten DJ
	LEGO mindstorm			electra mate
	Junior Technovium/TCCN			vervoer
	Inexeon - zenuwspiraal		Technovium	vergaderkost
	Mad Science	€ 200,00		organisatiekc
	Modderkolk - oefenbordjes/deurmatalarm			
Huur klaptafels		€ 345,00		
Cultureel	DJ Jan			
	Dansproject Sanne de Haan	€ 480,00		
Zaalhuur	Olympichal Wijchen	€ 1.471,61		
Prijs				
	Transportbus huur en benzine	€ 130,79		
	Eerste prijs	€ 200		
PR	ontwerp flyer	€ 100,00		
	A2 posters	€ 235,00		
	borden scholen en prijs leerlingen			
Materialen	electra, tape etc.			
	give aways	€ 300,00		
Overige	cadeau leerkrachten/genomineerde groepen	€ 75,00	verantwoording:	
	vergaderkosten en maaltijd techniekcoordinatoren		PJM Derks	
	totaal	€ 4.637,40	namens Junior Technovium STG. Kans en Kleur	
			rekening nr:	NL 13 ABNA 081352778
			tnv.	PJM Derks
				samenw.St kans en Kleu

tiefunctionaris.
bezoek aan Spelerij Dieren door een groep.
· 500 kinderen

rialen

ten
osten

3

r

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	436
Extern Zaak ID	Z/19/031598
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	26 september 2019
Agendapunt	13.e
Omschrijving	31598 Bestedingsvoorstel voor het gereserveerde krediet voor het project Hernen, Leur en Bergharense middelen
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team Welzijn & Sport
Eigenaar	Beck, Nicoline
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P6 Sociaal domein
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Loermans, P.L.J. (Paul)
Telefoonnummer steller	088-4327342- 06-46824202
E-mail adres steller	n.beck@drutenwijchen.nl

Bijlagen
19-05-29 Overzicht Investeringskosten en subsidie Schaarweide 1-4
19-05-28 Brief Schaarweide gemeente
19-05-28 brief schaarweide bijlage offerte asbest
19-05-28 brief schaarweide bijlage asbestsanering
Beslisnota - Raad Sociale Structuur BHL (31598)
19-04-15 verslag van bijeenkomst Schaarweide Mijlpeel en Zandloper door LBG-en
18-12-07 Mijlpaal Zandloper rapport def bijlage 8
18-12-07 Mijlpaal Zandloper rapport def bijlage 6
18-12-07 Mijlpaal Zandloper rapport def bijlage 4
18-12-07 Mijlpaal Zandloper rapport def bijlage 3
18-12-07 Mijlpaal Zandloper rapport def bijlage 2
18-12-07 Mijlpaal Zandloper rapport def bijlage 1
18-12-07 Mijlpaal Zandloper rapport def
17-12-15 Visie Sport en Bewegen BHL_versie 8
17-12-14 infonota raad voortgang project
17-03-14 infonota raad voortgang def
16-11-01 Renovatiesubsidie Schaarweide beslisnota

16 AZ 229a Versterking sociale structuur Bergharen en Hernen-Leur beslisnota
16 AZ 229a Rapport Onderz Soc-Maatsch Voorz Bergh-Hernen 17 apr 2016

Geagendeerd	Vergaderdatum
Raad Informatiebijeenkomst openbaar Wijchen	5 september 2019
Raad openbaar Wijchen	**26 september 2019**
College BenW openbaar Wijchen	5 juni 2019
Stukken gemeenteraad Wijchen	19 juni 2019
Raad openbaar Wijchen	4 juli 2019
Commissievergadering Wijchen	12 september 2019

Toelichting

Partijen, dit zijn de leefbaarheidsgroepen voor Hernen-Leur en Bergharen, de besturen van De Mijlpaal, De Zandloper en Stichting Schaarweide, zijn het eens geworden over een besteding van de gereserveerde middelen van € 440.000. Voordat we tot uitvoering overgaan, is er behoefte aan afstemming met uw raad. Dit raadsbesluit is richtinggevend. De uitwerking volgt later en is een collegebevoegdheid. De middelen worden aangewend voor:

- de verbouwing van de gymzaal van De Zandloper;
- een haalbaarheidsonderzoek voor nieuw- en/of verbouw van De Mijlpaal tot MFA inclusief brede school;
- het inrichten van een multifunctionele ruimte op sportpark Schaarweide.

Stichting Schaarweide vraagt een extra krediet van € 64.250 voor verduurzaming van het clubgebouw en asbestverwijdering.

Voorgesteld besluit

de Gemeenteraad besluit:

1. Het gereserveerde bedrag van € 440.000 te besteden aan:
- de verbouwing van de gymzaal van De Zandloper;
- een haalbaarheidsonderzoek voor nieuw- en/of verbouw van De Mijlpaal tot MFA inclusief brede school;
- het inrichten van een multifunctionele ruimte op sportpark Schaarweide.

2. Een krediet beschikbaar te stellen van € 64.250 om het clubgebouw van Stichting Schaarweide duurzaam te renoveren en de asbest te verwijderen en dit bedrag te dekken uit de algemene reserve.

Besluit (Aangenomen)
de Gemeenteraad besluit:

1. Het gereserveerde bedrag van € 440.000 te besteden aan:
• de verbouwing van de gymzaal van De Zandloper;
• een haalbaarheidsonderzoek voor nieuw- en/of verbouw van De Mijlpaal tot MFA inclusief brede school;
• het inrichten van een multifunctionele ruimte op sportpark Schaarweide.
2. Een krediet beschikbaar te stellen van € 64.250 om het clubgebouw van Stichting Schaarweide duurzaam te renoveren en de asbest te verwijderen en dit bedrag te dekken uit de algemene reserve.

Openbaar Zaaknummer: 31598

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Besteding middelen project Versterking sociale structuur Hernen-Leur en Bergharen

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:
1. Het gereserveerde bedrag van € 440.000 te besteden aan:
    - de verbouwing van de gymzaal van De Zandloper;
    - een haalbaarheidsonderzoek voor nieuw- en/of verbouw van De Mijlpaal tot MFA inclusief brede school;
    - het inrichten van een multifunctionele ruimte op sportpark Schaarweide.
2. Een krediet beschikbaar te stellen van € 64.250 om het clubgebouw van Stichting Schaarweide duurzaam te renoveren en de asbest te verwijderen en dit bedrag te dekken uit de algemene reserve.

Aanleiding
U heeft in de nota ADSD (Anders Denken, Samen Doen), ingestemd met het reserveren van een richtinggevend krediet van € 500.000 voor het versterken van de sociale structuur in Hernen/Leur en Bergharen. Hiervan is € 60.000 beschikbaar gesteld als voorbereidingskrediet (zie 16 AZ 229). De thema's sport en bewegen, onderwijs en positieve gezondheid zijn aandachtspunten. Deze beslisnota gaat over het onderdeel sport en bewegen.
Partijen, dit zijn de leefbaarheidsgroepen voor Hernen-Leur en Bergharen, de besturen van De Mijlpaal, De Zandloper en Stichting Schaarweide, zijn het eens geworden over een besteding van de gereserveerde middelen. Voordat we hieraan uitvoering geven, is er behoefte aan afstemming met uw raad. Dit raadsbesluit is wat ons betreft richtinggevend. De uitwerking volgt later en is een collegebevoegdheid.

Eerdere besluiten

Oktober 2017	ADSD, bijlage 1 in de jaarschijf 2016 een bedrag opgenomen van 250k, waaruit het krediet kan worden gedekt. In jaarschijf 2017 is de tweede 250k in de begroting opgenomen. Inmiddels zijn deze bedragen aan de reserve eenmalige middelen toegevoegd.
16 AZ 229	Beslisnota versterking sociale structuur Bergharen en Hernen/leur (beschikbaar stellen van € 60.000 voorbereidingskrediet uit richtinggevend gereserveerd krediet van 500k)
17 2 1389	Informatienota over de voortgang
17/225293	Informatienota over de voortgang
16/000505	Investeringssubsidie Sportpark Schaarweide

Gewenst resultaat
Het toekomstbestendig maken van het sport- en beweegaanbod in Hernen-Leur en Bergharen, door de gebouwen aan te passen, zodat ze in de behoefte voorzien nu en in de toekomst.

Argumenten
1.1 Aan het bestedingsvoorstel ligt een uitgewerkte visie ten grondslag.
Aan het besluit om een richtinggevend krediet beschikbaar te stellen lag het rapport Onderzoek sociaal maatschappelijke voorzieningen in Bergharen en Hernen/Leur, van bureau Seinpost ten grondslag. Hieruit kwam een voorkeurscenario met het advies:

a) renoveer de gymzaal en berging van De Zandloper voor meer multifunctioneel gebruik gericht op het thema Sport & Bewegen en
b) concentreer in De Mijlpaal (naast huidige activiteiten) de (binnen)sport en combineer dat met nieuwbouw van een sportzaal en huisvesting van de school in de Mijlpaal, zodat er een multifunctionele accommodatie (MFA) ontstaat.

Visie
Als uitwerking van het rapport van Seinpost hebben de samenwerkende partijen een visie geformuleerd. De visie is een verdiepingsslag op het rapport en geeft richting aan het gebruik van de accommodaties én sportpark Schaarweide.
Er zijn twee speerpunten benoemd: "sport en bewegen als smeerolie" en "sport en bewegen als medicijn voor gezonde burgers". Hierover wordt onder andere gezegd: "De huidige sportzalen in Hernen en Bergharen worden gebruikt om de vitaliteit in de dorpen te bevorderen, door bijvoorbeeld het faciliteren van beweegprogramma's voor verschillende doelgroepen en het faciliteren van de lessen bewegingsonderwijs, maar zijn daarnaast geschikt voor een sociaal-culturele functie zoals muziek-en theateruitvoeringen." Een van de concrete acties uit de visie is dat er "nagedacht wordt over het opknappen van één of eventueel beide sportzalen op een zodanige manier dat deze ruimtes nog beter geschikt gemaakt kunnen worden voor beweegactiviteiten, maar tegelijkertijd ook beter benut kunnen worden voor muziek, theater, bijeenkomsten en festiviteiten."
Over sportpark Schaarweide wordt gezegd dat het sportpark veel meer sporten dient te faciliteren dan nu het geval is. Men denkt aan een beachvolleyveld, een survival parcours of cross/trimbaan, een fietscrossparcours, een padel-/minitenniscourt en/of een outdoor fitnessplein. Bij de accommodatie is een multifunctionele ruimte gewenst, die in principe iedereen kan gebruiken. Deze ruimte kan dan als startplaats dienen voor hardloop-, wandel- of fietsgroepjes.

1.2 Partijen werken constructief samen.
De samenwerking om tot een visie te komen heeft geleid tot een nauwere samenwerking tussen de besturen en medewerkers van De Zandloper en De Mijlpaal. Bij grotere activiteiten overlegt men welke locatie gebruikt wordt. Men maakt gebruik van elkaars vrijwilligersnetwerk en lenen, bij grote activiteiten, aan elkaar gebruiksartikelen uit. De samenwerking met Stichting Schaarweide heeft er toe geleid dat de stichting weer met een positieve blik naar de toekomst kijkt. Kortom, er ligt een stevige basis voor de toekomst.
Daarnaast heeft de samenwerking geleid tot afspraken over de insteek van elke gebouw. Zo zal Stichting De Zandloper na de verbouwing meer culturele evenementen organiseren, zonder in te boeten op haar sport- en spelaanbod. De Mijlpaal blijft het zwaartepunt voor de binnensport, zonder haar dorpshuisfunctie te beperken. Stichting Schaarweide blijft dé aanbieder van buitensport. Hiermee borgen de dorpen een compleet aanbod voor binnen- en buitensport en culturele evenementen dat toekomstbestendig is.
Deze verdeling komt mogelijk ook de exploitatie ten goede. Culturele evenementen genereren inkomsten. De binnensporters die elders zitten kunnen straks in hun eigen dorp terecht en Stichting Schaarweide bereikt meer mensen (doelgroepen) wat naar verwachting ook inkomsten genereert.

1.3 De keuzes voor besteding van het gereserveerde krediet maken de uitvoering mogelijk van het Seinpostrapport en de visie.
Het functioneel programma van eisen voor De Mijlpaal en De Zandloper laat zien dat de investering in de gymzaal van De Zandloper € 420.378 ex btw kost (€ 380.378 plus € 40.000 voor een luchtinstallatie). De kosten voor aanpassing van de gymzaal van De

Mijlpaal komen op € 810.457 ex btw. Samen komen de kosten ver boven het richtinggevend krediet van € 500.000 uit.
Om binnen het richtinggevend krediet te blijven en de gezamenlijke uitvoering van het Seinpostrapport en de visie vorm te geven hebben onderstaande overwegingen geleid tot het bestedingsvoorstel.

Zandloper
Partijen zijn het er over eens dat de verbouwing van de gymzaal van De Zandloper nu opgepakt kan worden. Het functioneel programma van eisen ligt er. Op basis hiervan kan men verder met de volgende stap.

Mijlpaal
De hoge kosten van de verbouwing van de gymzaal van De Mijlpaal en het feit dat het gebouw van De Mijlpaal circa 40 jaar oud is, was voor het bestuur aanleiding om een verbouwing nu te heroverwegen en na te gaan of nieuwbouw/renovatie in combinatie met de school de voorkeur verdient. Dit levert mogelijk een kostenvoordeel op én er kan een brede school komen. Dit is ook een wens uit het coalitieakkoord. Stichting Kans & Kleur ondersteunt de keuze voor een brede school in Hernen en is bereid dit te verkennen. Voor het gebouw willen we onderzoeken wat de beste optie is:
a) sloop en vervangende nieuwbouw van de school en de Mijlpaal om tot een MFA te komen, of
b) sloop en vervangende nieuwbouw van de school en renovatie van (een deel van) de Mijlpaal.

Een haalbaarheidsonderzoek moet hierover duidelijkheid geven.
Het haalbaarheidsonderzoek en besluitvorming hierover geeft ook duidelijkheid over de termijn om tot eventuele nieuwbouw en/of renovatie te komen. Deze termijn is tevens richtinggevend voor de investeringen in het onderhoud. Aan de hand hiervan bepalen we of een investering rendabel is. Tot die tijd wordt alleen noodzakelijk onderhoud uitgevoerd, maar ook hiervoor is duidelijkheid over termijnen gewenst.

Stichting schaarweide
Stichting Schaarweide start met de verbreding van haar buitensportfaciliteiten door het inrichten van een multifunctionele ruimte waar fiets- wandel- en hardloopgroepen zelfstandig gebruik van kunnen maken. De functionaliteit zit in een eigen ingang, toiletgroep en keukenblok.
Daarnaast heeft de stichting een subsidie aangevraagd in het kader van Open en vitale sportparken. Deze subsidieregeling benadrukt de maatschappelijke kracht van sport en zet in op verbreding van het aanbod voor meerdere doelgroepen en samenwerking met andere maatschappelijke partijen. We kunnen een bijdrage uit het richtinggevend krediet als cofinanciering inzetten.

2.1 Stichting Schaarweide heeft renovatie uitgesteld wegens de nieuwe toekomstvisie.
U heeft op 3 november 2016 € 200.000 als subsidie voor de renovatie van het clubgebouw op sportpark Schaarweide beschikbaar gesteld (Z/16/000505). Stichting Schaarweide raamde de kosten toen op € 301.000 ex btw. Men zou € 101.000 dekken uit slimme aanbesteding, zelfwerkzaamheid en subsidies. De kosten van asbestverwijdering waren niet bekend. Volgens genoemd besluit neemt u de kosten voor rekening van de gemeente als voormalig gebouweigenaar. De stichting heeft in 2017 de renovatie uitgesteld wegens het project “Versterking van de Sociale structuur Hernen-Leur en Bergharen”.

2.2 Renovatiekosten van clubgebouw op Schaarweide zijn hoger dan geraamd.

Volgens de actuele begroting van de stichting komen de investeringskosten voor het renovatieplan nu op € 340.850 ex btw en asbestverwijdering. Oorzaak van het prijsverschil met 2016 is de sterk gestegen bouwkosten. Volgens de Bouwkostenindex zijn, sinds oktober 2016, de kosten met 14% gestegen en volgens de aanbestedingsindex zijn de kosten zelfs met 18% gestegen.
Van de subsidie van € 200.000 wil de stichting:
1) de kantines samenvoegen en een nieuwe toiletruimte realiseren;
2) het gedeelte van de kantine van UHC renoveren;
3) gas, elektra en watervoorzieningen aanpassen.
Dit alles op duurzame wijze.
Naast de eerdere subsidieverlening van € 200.000 uit 2016 dragen vv UHC en de steunstichting Hernen ieder € 35.000 bij. Met inmiddels 48 mensen die vrijwillig mee werken staat de teller op 600 manuren, oftewel € 27.000 in zelfwerkzaamheid. Met deze bijdrage blijft er nog een tekort. De stichting verwacht dit op te lossen door slimme aanbesteding, sponsors en extra bijdragen.
Voor de btw-kosten geldt een landelijke subsidieregeling. Met de stichting is afgesproken dat zij hiervan gebruik maken.

Samenvattend overzicht van kosten en baten:
€ 200.000 subsidie gemeente
€ 70.000 bijdragen vv UHC en steunstichting Hernen
€ 27.000 inzet vrijwilligers
€ 297.000
-€ 340.850 renovatie punten 1 t/m 3 (ex BTW)
-€ 43.850 slimme aanbesteding, sponsoring en extra bijdragen

2.3. Bijdrage voor verduurzaming.
De stichting vraagt u om een bijdrage van € 50.000,- voor met name de vervanging en isolatie van het dak voor een totale verduurzaming van het gebouw (punt 4 van het begrotingsoverzicht). Geraamde kosten: € 63.459 ex BTW. Ook hiervoor geldt dat Stichting Schaarweide zelf op zoek gaat naar middelen om het verschil te overbruggen.

Samenvattend
€ 63.459 kosten verduurzaming
€ 50.000 subsidie
€ 13.459 op te brengen door de stichting

2.4 Vergoeding volgens eerder raadsbesluit voor de kosten van asbestsanering.
De aanwezigheid van asbest aan het gebouw van stichting Schaarweide is onderzocht. Volgens de offerte kost de verwijdering € 14.250 ex btw. De stichting krijgt op dit onderdeel mogelijk subsidie van derden. In afwachting van dat subsidiebesluit, mag Stichting Schaarweide verwachten dat u conform uw eerdere besluit dit bedrag meeneemt in uw besluit tot subsidieverlening.

Tegenargumenten en risico's
1.1 Het bestedingsvoorstel wijkt af van besluit 16 AZ 229.
Oorspronkelijk was het richtinggevend krediet bedoeld voor verbetering van de leefbaarheid in de kerkdorpen Hernen-Leur en Bergharen. Later (16 AZ 229) is de bestemming van de middelen meer de richting ingegaan van het renoveren van de gymzaal van De Zandloper en nieuwbouw van een sportzaal voor De Mijlpaal. In dit voorstel zijn het haalbaarheidsonderzoek en de bijdrage aan Stichting Schaarweide, onderdeel van beslispunt 1, afwijkend ten opzichte van besluit 16 AZ 229. Dit bestedingsvoorstel past wel binnen de oorspronkelijke bedoeling (zie argument 1.1).

1.2 Een afwegingskader ontbreekt voor investeringen in gemeentelijk vastgoed.
Momenteel is de werkorganisatie bezig met een nota vastgoed met daarin een afwegingskader. We verwachten de nota in december 2019. Het streven is om het haalbaarheidsonderzoek rond die tijd af te ronden, zodat er een goede inhoudelijke onderbouwing ligt over De Mijlpaal.

2.1 Stichting Schaarweide blijft verantwoordelijk voor haar eigen renovatie en kosten
Met De stichting is afgesproken dat zij een aanvraag indient om de btw-kosten vergoed te krijgen. Dat geldt ook voor de aanbesteding, fondsenwerving én de mate van zelfwerkzaamheid. We leggen deze voorwaarden vast in een subsidiebeschikking.

2.2 We verrekenen de subsidie voor asbestsanering met onze investeringssubsidie
Als de stichting subsidie ontvangt om asbest te verwijderen, dan verrekenen we dat bedrag met onze investeringssubsidie.

Financiële gevolgen
1. De verdeling van het richtinggevend krediet heeft geen financiële gevolgen.
2. De aanvullende subsidie van € 64.250 aan Stichting Schaarweide voor de renovatie en asbestsanering wordt gedekt uit de Algemene reserve. Btw is geen kostprijsverhogende factor, omdat de stichting een beroep doet op de landelijke Subsidieregeling stimulering bouw en onderhoud sportaccommodaties.

Communicatie
Uw besluit heeft gevolgen voor de drie partijen en de initiatiefnemers (de leefbaarheidsgroepen van Hernen-Leur en Bergharen). Zijn worden hierover geïnformeerd.

Uitvoering of vervolgstappen
De stuurgroep waarin de initiatiefnemers en de gemeente samenwerken zal de coördinatie van de uitvoering op zich nemen.
Stichting De Zandloper kan verder met de uitwerking van het Functioneel programma van eisen.
Met stichting De Mijlpaal maken we afspraken over het noodzakelijk en rendabel onderhoud van het gebouw tot voorlopig 2025, om de periode tot eventuele nieuw en/of verbouw te overbruggen. Voor het haalbaarheidsonderzoek zoeken we een bureau.
We ondersteunen Stichting Schaarweide bij de renovatie van het gebouw en het aanvragen van duurzaamheidsleningen en subsidies.

Geheimhouding
N.v.t.

Advies
Fin: v.k.a.

Bijlagen
1. Visie sport en bewegen
2. Rapport CBB met functioneel programma van eisen voor De Zandloper en De Mijlpaal (incl. 8 bijlagen)
3. Verslag bijeenkomst 15 april met LBG-en en (een vertegenwoordiging van) de besturen van De Mijlpaal, De Zandloper en Stichting Schaarweide
4. Brief Schaarweide van 21 mei 2019
5. Rapportage asbestinventarisatie

6. Offerte asbestverwijdering
7. Begroting verbouwplannen Stichting Schaarweide

De gemeenteraad van Wijchen

16 AZ 229

Beslisnota

Versterking sociale structuur Bergharen en Hernen/Leur

Wijchen, 10 mei 2016

Geachte leden van de raad,

Beslispunten

1. Kennis te nemen van de brief (advies) en het onderzoeksrapport in opdracht van de Leefbaarheidsgroepen Bergharen en Hernen/Leur.
2. In te stemmen met een krediet van € 60.000 voor een concrete en (financieel) haalbare uitwerking van het plan.
3. Dit krediet te dekken uit de reservering van € 250.000 volgens bijlage 1 van de nota Anders denken; Samen doen 2016.

Inleiding

U heeft 16 april 2015 een krediet beschikbaar gesteld zodat de leefbaarheidsgroepen in Bergharen en Hernen/Leur gezamenlijk konden onderzoeken hoe de sociale structuur in de kernen duurzaam te versterken. De projectgroep[1] heeft expertise ingehuurd om dit op professionele wijze met grote betrokkenheid van bewoners te onderzoeken. De projectgroep heeft bijgevoegd onderzoeksrapport gepresenteerd met het verzoek om ondersteuning bij de vertaling van de conclusies in concrete verbouwplannen voor De Zandloper en De Mijlpaal.
We onderschrijven de door de projectgroep gekozen speerpunten Zorg, Onderwijs en Sport & bewegen. Tegelijkertijd constateren we dat de geformuleerde wensen nog niet passen bij het door de raad als richtinggevend gereserveerde krediet van € 500.000. We willen graag met de projectgroep de volgende stap zetten naar een concreet en (financieel) haalbaar plan.

Beoogd effect

Het omzetten van de speerpunten Zorg, Onderwijs en Sport & Bewegen in een plan van aanpak hoe deze speerpunten gerealiseerd kunnen worden inclusief tijdpad en financiele haalbaarheid, zowel in investerings- als exploitatielasten.

[1] De projectgroep bestaat uit 7 personen, waarvan 5 afkomstig uit de Leefbaarheidsgroepen en 2 aangezocht op voorspraak van de Leefbaarheidsgroepen.

Portefeuillehouder : P.L.J. Loermans
Informatie : Léon Daemen
Telefoon : 024 751 73 50
E-mailadres : l.daemen@wijchen.nl

In kennis stellen : Leefbaarheidsgroepen Bergharen en Hernen, besturen van MFA De Zandloper en De Mijlpaal en Stichting Schaarweide.

Argumenten

1.1 Het Coalitieakkoord: versterk de leefbaarheid in de kernen.

De vraag is in lijn met het Coalitieakkoord: hoe Bergharen en Hernen/Leur in hun sociale kracht te versterken? U hebt in 2015 de leefbaarheidsgroepen verzocht te onderzoeken hoe de sociale structuur van beide dorpen versterkt kan worden.

De leefbaarheidsgroepen hebben via de projectgroep bureau Seinpost opdracht verleend om: "onderzoek uit te voeren naar de behoefte én haalbaarheid aan (sociaal maatschappelijke) voorzieningen en de hierbij passende huisvesting in Bergharen en Hernen/Leur" met als brede doelstelling: "de versterking van de centrumfunctie en leefbaarheid van de dorpen."

Het resultaat is een voorkeursscenario om de accommodaties toekomstbestendig te maken voor onderwijs-, zorg-, welzijns- en sportdoeleinden. Alle bewoners van de kernen zijn in de gelegenheid gesteld om hun input te leveren. Belanghebbenden rond de thema's: Zorg, Onderwijs, Economie & ondernemen, Sport & bewegen én Cultuur & recreatie zijn actief betrokken bij de uitwerking. Als resultaat gelden als speerpunten: Zorg, Onderwijs en Sport & bewegen.

1.2 Het onderzoek kent gedragen conclusies

Bureau Seinpost onderzocht de maatschappelijke behoefte onder bewoners en nam de bouwkundige conditie op van de beide dorpshuizen. Het behoefteonderzoek uit 2008[2] aan binnensportaccommodaties werd herhaald. De resultaten zijn vervolgens vertaald in een ruimtelijke en financiële uitwerking van het voorkeursscenario.

De conditiescore van De Zandloper en Mijlpaal is redelijk tot goed. De sporttechnische inrichting is als matig beoordeeld. Zuiver redenerend vanuit de conditiemeting zou De Zandloper de beste keuze zijn om nieuwbouw aan toe te voegen. De vraag is echter in breder perspectief geplaatst in relatie tot De Mijlpaal met nieuw onderzoek onder 67 binnensportverenigingen. 29 verenigingen reageerden, waarvan er 10 hun activiteiten in een binnensportaccommodatie onder willen brengen. 7 verenigingen zijn bereid tot een afnameverplichting. De gemiddelde bezetting over de gehele week blijft beperkt. De realisatie én exploitatie van een sporthal is niet haalbaar. De optie van een sportzaal voor zowel de volleybal- als de korfbalsport moet onderzocht worden.

Gelijk met de ontwikkeling van het voorkeursscenario heeft Bureau Seinpost vroegtijdig het draagvlak onderzocht. De thema's Onderwijs, Cultuur & recreatie, Sport & bewegen en Zorg zijn besproken in zogenoemde thematafels in aanwezigheid van 15 à 30 personen[3]. Hiervoor zijn belanghebbenden uitgenodigd op persoonlijke titel en namens verenigingen en organisaties. Vervolgens is de methode van "versnellingskamers" toegepast om in 2 groepen van 15 à 18 personen het voorkeursscenario aan te scherpen. Conclusie is dat voor het volgende scenario een breed draagvlak bestaat.

[2] Dit betreft het onderzoek uit 2008, uitgevoerd door Semad, dat als basis gold onder het initiatief om op sportpark Schaarweide een sporthal te bouwen.

[3] De thematafel Economie & ondernemen vond geen doorgang bij gebrek aan belangstelling.

1.3 Het voorkeursscenario kan rekenen op brede steun uit de dorpen
De projectgroep staat –gegeven het onderzoek– het volgende scenario voor:

a. In de Zandloper (naast de huidige activiteiten) de concentratie van 1e lijns zorgvoorzieningen met vestiging van een huisarts en een kleinschalige werk- & ontmoetingsruimte voor ondernemers.[4] Het renoveren van de gymzaal en berging voor meer multifunctioneel gebruik gericht op het thema Sport & bewegen wordt indicatief geraamd op € 250.000 excl. btw.
b. In De Mijlpaal (naast de huidige activiteiten) de concentratie van Sport en bewegen met nieuwbouw van een sportzaal (géén sporthal) en het onderbrengen van de school in de Mijlpaal. Lees: de ontwikkeling van een multifunctionele accommodatie (MFA).

2.1 We steunen de accenten die de projectgroep legt
We zijn van mening dat er een integraal rapport ligt met een onderbouwde en breed gedragen visie ter versterking van een duurzame sociale structuur in de kernen. We onderschrijven de accenten die de projectgroep legt om de speerpunten: Zorg, Onderwijs en Sport & bewegen uit te werken. Tegelijkertijd constateren wij dat de eerste uitwerking nog niet past bij het door de raad als richtinggevend gereserveerde krediet. We vragen de projectgroep nadrukkelijk om (maatschappelijke) ondernemers te betrekken bij het plegen van gezamenlijke investeringen in de accommodaties en de exploitatie daarvan.

2.2 De projectgroep wil twee projecten definiëren in verbouwplannen
Met de conclusies uit het rapport in de hand sluit de projectgroep de initiatieffase af. Voor zowel De Zandloper als voor De Mijlpaal wil de projectgroep een project definiëren. In de definitiefase moet duidelijk worden of de beide projecten haalbaar zijn in SMART[5] geformuleerde termen. We willen de projectgroep in deze fase actief ondersteunen met middelen en menskracht zodat ze tot een integraal plan kan komen. Onze bijdrage bestaat er uit dat wij inhoudelijke expertise leveren op elk van de drie genoemde speerpunten.

2.3 Focus het onderzoek voor een sportzaal niet eenzijdig op Hernen
We hebben de stichtingskostenraming bij het rapport van Seinpost beoordeeld. Hun raming voor een sportzaal van 24 bij 28 meter en 7 meter vrije hoogte bij De Mijlpaal van € 1.797 per m² bvo[6] exclusief btw is vrij hoog. Men houdt echter rekening met verbouw én uitbreiding van een bestaande Mijlpaal met een specifieke bouwkundige constructie. Een ruwe inschatting komt dan uit op € 2.000.000 voor 1.140 m² bvo.
Als we rekenen met een sportzaal van 24 bij 14 meter en 7 meter vrije hoogte, geschikt voor volleybal met twee kleedkamers en douches, dan ramen wij de kosten op indicatief € 1.408.000 exclusief btw, inclusief een onzekerheidsmarge van 10% voor 712 m² bvo. Ook dat zijn grove inschattingen. In Druten wordt –ter vergelijking– een sportzaal met deze afmeting gebouwd voor € 1.000.000, gerekend aan een prijs van circa € 1.000 per m² bvo. Het rapport van Seinpost concludeert dan ook dat een nadere uitwerking van deze variant nodig is en veel aandacht zal vragen.

[4] Ter indicatie: de huisartspraktijk € 120.000 (voor rekening huisarts) en ontmoetingsruimte € 35.000.
[5] SMART : specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden
[6] bvo : bruto vloeroppervlak

Onze conclusie op dit moment is dat deze ramingen voor de zaalsportmogelijkheden het door de raad als richtinggevend gereserveerde krediet te boven gaan. In dat licht vinden wij het in elk geval logisch om ook de optie van een sportzaal aan De Zandloper te onderzoeken.

2.4 We leggen onze samenwerking met partijen contractueel vast
Op basis van de geleerde lessen uit het verleden, onder andere het evaluatierapport over sportpark Schaarweide, leggen we met de betrokken partijen de wijze waarop we willen samen werken contactueel vast. Het betreft één overeenkomst met: de beide leefbaarheiddsgroepen en de besturen van De Zandloper en De Mijlpaal. Belangrijk is dat alle betrokkenen eenduidig dezelfde verwachting hebben van de definitiefase, het beoogde resultaat en de financiele mogelijkheden. Er mag geen misverstand ontstaan over rollen, taken en bevoegdheden van eenieder. We wijzen een coördinerend beleidsadviseur aan die namens ons aanspreekpunt is voor de projectgroep en alle interne werkzaamheden en informatie met de projectgroep afstemt. Dit in aanvulling op de eerder genoemde inhoudelijke ondersteuning die wij op elk van de drie speerpunten leveren.

2.5 We ramen een budget om tot een haalbaar plan te komen
Onderstaand hebben we het gevraagde voorbereidingskrediet van € 60.000 gespecificeerd. Lerend van eerdere ervaringen ramen we ook bestuurskosten voor de projectgroep. De projectgroep kan kosten declareren, die zij in de definitiefase voor dit project maakt. Het krediet is als volgt onderbouwd:

- bestuurskosten project- en/of werkgroepen	€ 3.000
- opstellen functioneel en ruimtelijk programma van eisen	€ 4.000
- onderzoeken (o.a. bouwkundig, flora/fauna, exploitatie)	€ 12.000
- advies bouwkundig en e&w	€ 14.400
- schetsontwerp	€ 6.000
- onvoorzien (25% over voorgaande posten)	€ 9.850
- totaal exclusief btw	€ 49.250
- btw	€ 10.342
- totaal inclusief	€ 59.592

Het onderzoek levert een plan van aanpak op waarin de speerpunten Zorg, Onderwijs en Sport & Bewegen gerealiseerd worden inclusief tijdpad en financiele haalbaarheid, zowel in investerings- als exploitatielasten. Het is daarbij aan de raad om dan een besluit te nemen over het vervolg.

Kanttekeningen
2.1 Investeringskosten moeten maatschappelijk verdedigbaar zijn
Eerst bij oplevering van het onderzoek blijkt of het dan opgestelde plan van aanpak economisch én maatschappelijk verantwoord zijn.

2.2 Zorg voor duidelijke verwachtingen over uw besluit en mogelijkheden
Er ligt een duidelijk en degelijk rapport met wensen. Deze passen echter nog niet bij het door de raad als richtinggevend gereserveerde krediet van € 500.000. We onderzoeken of en hoe de wensen van de projectgroep realiseerbaar zijn. Deze verwachting moet aan de voorkant van het onderzoek aan alle betrokkenen duidelijk zijn.

Financiën
De raad heeft volgens de nota ADSD, bijlage 1 in de jaarschijf 2016 een bedrag opgenomen van € 250.000, waaruit het krediet kan worden gedekt.

Uitvoering
We werken het voorliggend initiatief en voorkeursscenario samen met de projectgroep uit met onder andere:
- procesafspraken met betrokkenen op de participatietrede Samenwerken;
- een overeenkomst over rollen, taken en bevoegdheden;
- het actief betrokken houden van de bevolking;
- het opstellen van een functioneel en ruimtelijk programma van eisen;
- een raming van stichtingskosten en exploitatiekosten;
- een schetsontwerp voor bouwkundige aanpassingen.

We streven er naar de raad begin 2017 een beslisnota voor te leggen om de onderzoeksfase af te sluiten en een besluit te nemen over het mogelijke vervolg.

Burgerparticipatie
Samenwerken en overdragen
Bureau Seinpost heeft de inwoners van de kernen bij het onderzoek betrokken via enquêtes, thematafelgesprekken en in de zogenaamde "versnellingskamers'.
We vragen de projectgroep om de vervolgstappen te initiëren en te begeleiden met ondersteuning van onze coördinerend beleidsadviseur en met inbreng van onze inhoudelijke expertise op de drie speerpunten.

Bijlagen
- Brief (advies) van 18 april 2016 namens de leefbaarheidsgroepen.
- Rapport Onderzoek sociaal maatschappelijke voorzieningen in Bergharen en Hernen/Leur, april 2016.

Gerelateerde stukken
Beslisnota 15-IZ-069

Burgemeester en wethouders van Wijchen,
De secretaris, De Burgemeester,

De gemeenteraad van Wijchen

16 AZ 229

Raadsbesluit

Versterking sociale structuur Bergharen en Hernen/Leur

De raad van de gemeente Wijchen;

Gelet op:

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van:
10 mei 2016

besluit:

1. Kennis te nemen van de brief (advies) en het onderzoeksrapport in opdracht van de Leefbaarheidsgroepen Bergharen en Hernen/Leur.
2. In te stemmen met een krediet van € 60.000 voor een concrete en (financieel) haalbare uitwerking van het plan.
3. Dit krediet te dekken uit de reservering van € 250.000 volgens bijlage 1 van de nota Anders denken; Samen doen 2016.

Aldus besloten door de gemeenteraad in zijn openbare vergadering van
30 juni 2016

De voorzitter, De griffier,

GEMEENTE
WIJCHEN

Onderzoek sociaal maatschappelijke voorzieningen in Bergharen en Hernen/Leur

Seinpost
ADVIESBUREAU BV

Bergharen & Hernen/Leur

de voorzieningen *in* en *op* orde
voor twee leefbare kernen

Uitgebracht aan:
Leefbaarheidsgroepen van Bergharen en van Hernen/Leur

Seinpost Adviesbureau BV
Ton Peters
Lars Pijlman
Bas Lodder

Projectnummer: 35044

Waalwijk, maart 2016

© Seinpost Adviesbureau BV. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, op enigerlei wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoudsopgave

		Blz.
1.	**Inleiding**	**4**
2.	**Voorkeursscenario**	**6**
2.1	Zorg	
2.2	Onderwijs	
2.3	Sport & Bewegen	
2.4	Cultuur en Recreatie	
2.5	Economie en Ondernemen	
3.	**Uitkomsten onderzoek**	**14**
3.1	Deskresearch	
3.2	Trends & Ontwikkelingen	
3.3	Behoefteonderzoek	
3.4	Conditiemeting dorpshuizen	
3.5	Actualisatie behoeftenonderzoek binnensportaccommodaties	
3.6	Uitwerking voorkeursscenario	
4	**Proces**	**24**
4.1	Gesprekken projectgroep	
4.2	Thematafels	
4.3	Versnellingskamers	
5	**Tot slot**	**29**
5.1	Conclusies	
5.2	Roadmap	
6	**Bijlagen**	**31**
6.1	Bijlage 1: Resultaten eerste verkenning Bergharen en Hernen/Leur	
6.2	Bijlage 2: Best practices	
	Overige bijlagen separaat ter inzage	

1. Inleiding

In dit hoofdstuk leest u over de aanleiding en de opzet van het onderzoek, wie er bij betrokken waren en hoe dit document is opgebouwd.

Bergharen en Hernen/ Leur gezamenlijk op zoek naar een optimaal voorzieningenniveau

Seinpost heeft in opdracht van de Leefbaarheidsgroepen van Hernen/Leur en Bergharen een onderzoek uitgevoerd naar de behoefte én haalbaarheid aan (sociaal-maatschappelijke) voorzieningen en de hierbij passende huisvesting in Bergharen en Hernen/ Leur. Er is hierbij een brede doelstelling geformuleerd; de centrumfunctie en leefbaarheid van beide dorpen moet worden versterkt.
Voor het onderzoek is rekening gehouden met het specifieke karakter van beide dorpen. Dit betekent maatwerk. Voor de 'huisvesting' vormen de huidige dorpshuizen de basis. Breed draagvlak voor de (uiteindelijke) voorstellen vormt een belangrijke voorwaarde.

Centrale vraagstelling
De centrale vraagstelling voor de opdracht is:
'*Wat is de behoefte en haalbaarheid in de gemeenschap van Bergharen en Hernen/ Leur aan sociaal maatschappelijke voorzieningen - waaronder accommodaties voor sport en bewegen - en hoe kan dat ingepast worden in de huidige accommodatie van de dorpshuizen in Bergharen en Hernen/ Leur zodat de centrumfunctie en leefbaarheid van beide dorpen wordt versterkt.*

Leeswijzer
De uitkomsten op de vraagstelling zijn vertaald in een voorkeursscenario voor beide kernen. Dit voorkeursscenario wordt in hoofdstuk 2 toegelicht.
In hoofdstuk 3 en 4 wordt ingegaan op de argumenten die tot het voorkeursscenario hebben geleid. Deze bouwstenen zijn zowel inhoudelijk als procesmatig van aard. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de verschillende onderzoeksstappen die gedurende het traject zijn uitgevoerd. Zo is er deskresearch verricht, zijn landelijke trends & ontwikkelingen in beeld gebracht en is er een behoefteonderzoek naar sociaal maatschappelijke voorzieningen onder de bewoners van beide kernen uitgevoerd. Ook is het in 2008 uitgevoerde onderzoek naar de behoefte aan binnensport accommodaties geactualiseerd.
Hoofdstuk 4 gaat in op het doorlopen proces. De overleggen met de projectgroep, de thematafel gesprekken, de versnellingskamers en de dorpsinformatiebijeenkomsten. Wat hebben deze bijeenkomsten opgeleverd, welke keuzes zijn gemaakt?
In de conclusie (hoofdstuk 5) gaan we in op de mogelijke uitvoering. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een roadmap.

2. Voorkeursscenario

Alle onderzoek– en processtappen hebben geleid tot een evenwichtig samengesteld portfolio aan (sociaal-maatschappelijke) voorzieningen voor Bergharen en Hernen/Leur. Alle bewoners van de dorpen zijn in de gelegenheid gesteld om hun input te leveren. Belanghebbenden rond de thema's Zorg, Onderwijs, Economie & Ondernemen, Sport & Bewegen en Cultuur & Recreatie waren actief betrokken bij de uitwerking. Kortom, er is volop geïnvesteerd in draagvlak.

In dit hoofdstuk wordt het ontwikkelde voorkeursscenario toegelicht. Per thema komen aan bod de ambitie, ruimtelijke implicatie(s) en gevolgen voor de samenwerking. Maar eerst wordt de kern van het voorkeursscenario beschreven.

Bergharen en Hernen/ Leur kiezen voor vernieuwing van het voorzieningenniveau

'*Het versterken van de centrumfunctie en leefbaarheid van de dorpen/kernen Bergharen en Hernen/Leur*'. Zo luidt de centrale ambitie van de projectgroep die dit onderzoek heeft begeleid. Deze projectgroep is samengesteld uit vertegenwoordigers van en namens beide leefbaarheidsgroepen. Er zijn diverse scenario's voor het voorzieningenniveau de revue gepasseerd, waarbij ambities en realisme van tijd tot tijd op gespannen voet met elkaar stonden. Ook kan niet worden ontkend dat de belangen van de leefbaarheidsgroepen niet altijd 'synchroon' liepen.

Het is daarom des te verheugender te kunnen constateren dat er nu een voorkeurscenario is ontwikkeld waar de projectroep volledig achter staat. Ook in de overtuiging dat daarmee de hoofddoelstelling het beste wordt gerealiseerd en recht wordt gedaan aan de specifieke (bewoners)wensen van de verschillende dorpen/kernen én behoeften vanuit de verschillende thema's.

In twee afsluitende bijeenkomsten met dorpsbewoners in februari/maart is het voorkeursscenario gepresenteerd. Hier werd wel duidelijk dat nog geïnvesteerd moet worden in het creëren van draagvlak. Daarom ziet de project-groep het voorkeursscenario niet als een blauwdruk. Het betreft veel meer een stip op de horizon; een ontwikkelrichting voor de voorzieningen in Bergharen en Hernen/Leur die met alle belanghebbenden zal worden uitgewerkt.

Dit kan er ook toe leiden dat het voorkeursscenario in de loop van de tijd op onderdelen anders wordt ingekleurd. Wel met behoud van de noodzakelijke keuzes en de daarop gebaseerde hoofdrichting van het voorkeursscenario. Alleen op die wijze is de overtuiging van de projectgroep kan de centrumfunctie en leefbaarheid van de dorpen/kernen duurzaam worden versterkt.

Vernieuwen in plaats van optimaliseren

Er is een groot vertrouwen in de kracht en toekomst van Bergharen en Hernen/Leur. Uiteraard in de wetenschap dat de bevolking geleidelijk zal vergrijzen en mogelijk zal afnemen. Maar de dorpen/kernen hebben zoveel te bieden.

En een kwalitatief goed aanbod aan voorzieningen toegespitst op de lokale vraag zal ertoe bijdragen dat jongeren langer in Bergharen en Hernen/Leur blijven, ouderen langer zelfstandig kunnen blijven wonen en ook nieuwe instroom van buitenaf (bv. gezinnen) realistisch blijft.

Bergharen en Hernen/ Leur kiezen voor vernieuwing van het voorzieningenniveau

En daarom ligt het accent van het voorkeursscenario op het toevoegen van nieuwe voorzieningen, het stimuleren van vergaande samenwerking en daar waar mogelijk uitbreiden/vernieuwen van de infrastructuur (dorpshuizen, sportaccommodaties etc.).

Wel uiteraard met oog voor de lokale behoeften, de geldende beleidskaders, de ruimtelijke inpasbaarheid en financiële haalbaarheid. Want ambities zijn mooi, maar op luchtfietserij zit niemand te wachten.

Speerpunten Zorg, Onderwijs en Sport & Bewegen
Voorzieningen vormen in ieder dorp een bron van discussie. Vooral in de huidige tijd waarin steeds meer van bewoners en verenigingen zelf wordt verwacht. In Bergharen en Hernen/Leur heeft vooral het niet doorgaan van de vestiging van een sporthal op Schaarweide de verhoudingen op scherp gezet.

Uit dit onderzoek werd evenwel duidelijk dat vooral aan de thema's Zorg, Onderwijs en Sport en Bewegen veel waarde wordt gehecht door de bewoners. De leefbaarheidsgroepen zullen hun inzet dan ook vooral hier op richten, zonder overigens de overige thema's tekort te doen. Ook deze thema's kennen diverse opgaven.

2.1 Zorg

	Ambitie	Ruimtelijk	Samenwerking
Zorg	Een breed zorgaanbod 'op maat'. Aanbieden specialistische 'Zorg' toegespitst op veranderende bevolkingssamenstelling (vergrijzing, ontgroening).	Zandloper: specialisatie 'Zorg'	• Zorg coöperatie met als doel om ouderen langer zelfstandig te kunnen laten wonen. • Variant 1: kleinschalige - dichtbij, op maat en uitgaand van de behoefte van de klant - zorgaanbieders leveren een divers (ambulante zorg, woonbegeleiding, begeleid en beschermd wonen, dagbesteding, logeeropvang, training en behandeling etc.) en kwalitatief zorgaanbod. • Variant 2: een lokaal burgerinitiatief waarin diensten en advies op het gebied van zorg en welzijn worden aangeboden door burgers.
Opbrengst versnellingskamers	**Zeer groot draagvlak** (3,8 en 3,5 van maximale score 4,0) **Aanvullingen** • Moet wel betaalbaar zijn/blijven, Wijchen is met uitgebreid aanbod niet ver weg. • Eerste basisbehoefte in ieder geval dichtbij.	**Groot draagvlak** (3,6 en 3,4 van maximale score 4,0) **Aanvullingen** • Zorg is al sterk vertegenwoordigd in Bergharen dit bepaalt keuze voor specialisatie. • Gezondheidscentrum in Zandloper met bijvoorbeeld een huisarts, priklab, fysiotherapie, thuiszorg, wijkverpleging, maatschappelijk werk, dagbesteding, ambulante zorg, apotheek (functies met een breed draagvlak). • Juist voor mensen die weinig gebruik maken van zorg is breed zorgaanbod handig. • Regelmatige behoefte en specifieke situatie (bv. ouders met jonge kinderen) bepalen aanbod gezondheidscentrum. • Directe omgeving Mijlpaal biedt wel ruimtelijke kansen om moderne vormen van ouderenhuisvesting (bv. beschut wonen) een plek te geven. • Woon- en zorgarrangementen in beide dorpen.	**Ideeën** • Samenwerking is vooral voor professionals van belang, burgers hebben gewoon behoefte aan goede basis aan (zorg)aanbod. • Voor gezondheidscentrum is *one stop shopping* het uitgangspunt. Dit vereist vergaande samenwerking en fysieke clustering. • Zeker gelet op zorgfunctie moet de Zandloper een aantrekkelijke ontmoetingsplek zijn (bv met goede kroeg en/of koffie/lunchroom). • Vrijwilligersnetwerk zorg opstellen in de kernen. • Vanuit basispakket in gezondheidscentrum is het makkelijker aanbod te verbreden (bv. met psychologisch en geriatrische hulp).

2.2 Onderwijs

	Ambitie	Ruimtelijk	Samenwerking
Onderwijs	Brede school met rijke leer- en leefomgeving (in én buiten school) in beide dorpen.	In Zandloper en Mijlpaal: basisonderwijs	Samenwerking met directe omgeving en verschillende sectoren (sport, zorg, bedrijfsleven etc.)
Opbrengst versnellingskamers	**Ruim voldoende draagvlak** (3,1 en 3,3 van maximale score 4,0) **Aanvullingen** Brede school in beide dorpen is niet realistisch, krimp gaat door. Op termijn moet ook niet worden uitgesloten dat bovenbouw alleen (nog) in Bergharen is.	**Ruim voldoende draagvlak** (3,3 en 3,1 van maximale score 4,0) **Aanvullingen** • Zandloper: specialisatie 'Onderwijs'. Voorschoolse - en buitenschoolse opvang is daar al aanwezig, verder versterken. • Mijlpaal: basisonderwijs integreren in dorpshuis.	**Ideeën** • Samenwerking kan veel beter. Kans en Kleur slechts (eerste) aanzet, vooral nog intenties. • Beter samenwerken rond brede schoolactiviteiten. Onderwijs in beide dorpen, maar één organisatie / directie. • Meer dwarsverbanden leggen tussen doelgroepen. Bv. projecten vanuit onderwijs met ouderen.

2.3 Sport & Bewegen

	Ambitie	Ruimtelijk	Samenwerking
Sport en Bewegen	1. Vernieuwend aanbod sport en bewegen. Sport en bewegen is een bindmiddel voor vergroten leefbaarheid en aantrekkelijkheid (ook voor nieuwe bewoners) van onze dorpen. 2. Zoveel mogelijk inwoners zijn actieve sporters. Op basis van hun behoeften en ideeën wordt een vernieuwend sport- en beweegaanbod dichtbij de mensen gecreëerd.	1. Sportaanbod: lage drempel ('voor elck wat past'). 2. Schaarweide: buitensporthart voor Bergharen en Hernen/Leur. 3. Mijlpaal: binnensporthart (toevoegen nieuwe sportzaal/sporthal). Deel van het nieuwe (sport)aanbod wordt hier laagdrempelig aangeboden in de vorm van activiteiten, modules en flexibele lidmaatschappen.	Omnivereniging zorgt ervoor dat de inhoudelijke en ruimtelijke samenwerking vanzelfsprekend wordt. Tussen sportverenigingen onderling, al dan niet gevestigd op Schaarweide, én sportverenigingen en andere sectoren (onderwijs, toerisme en recreatie, cultuur, zorg etc.).
Opbrengst versnellingskamers	**Ruim voldoende draagvlak** (1.: 2,8 en 3,0 van maximale score 4,0 en 2.: 2,6 en 3,5 van maximale score 4,0) **Aanvullingen** • Bij vernieuwen sportaanbod vraaggericht te werk gaan. • Uiteraard rekening houden met concurrentie sportaanbod Wijchen etc., maar redeneer ook wat we minimaal voor onze dorpen nodig achten. • Groep 40-50 jarigen met sportaanbod 'verleiden' naar dorpshuizen. Zorg ervoor dat bestaande aanbod niet de dupe wordt, vernieuwing kan/moet ook plaatsvinden vanuit bestaande verenigingen (bv. loopvoetbal voor 60-plussers). Gaat niet zozeer om actief sporten, maar om actief bewegen! • Jong en oud moeten elkaar kunnen ontmoeten.	**Zeer groot draagvlak** (1.: 3,6 - 2x - van maximale score 4,0 en 2.: 3,3 en 3,8 van maximale score 4,0) **Ruim voldoende draagvlak** (3.: 3,3 en 2,8 van maximale score 4,0) **Aanvullingen** • Mijlpaal: nieuwe sportaccommodatie moet voldoende hoogte en omvang hebben voor trainingen en mogelijk wedstrijden binnensporten (volleybal, korfbal, zaalvoetbal). • Zandloper: binnensportactiviteiten (in gerenoveerde gymzaal) ter ondersteuning van de hoofdactiviteiten onderwijs (scholieren) en zorg (ouderen). • Uitloper: buitenplek voor jong en oud waar sport, bewegen en ontspannen samenkomen. • Schaarweide: nieuwe binnensportaccommodatie koppelen aan Schaarweide wordt gelet op verleden en vigerende beleidskaders niet realistisch geacht. Resteert wel de vraag hoe locatie Schaarweide haar functie als sporthart (voor buitensporten) gaat invullen.	**Ideeën** • Omnivereniging met reikwijdte over alle locaties/kernen (Schaarweide, dorpshuizen etc.) heen zal een belangrijke rol moeten gaan spelen. • Om functie van 'sporthart' te kunnen vervullen is ook op Schaarweide vergaande samenwerking nodig: gemeenschappelijk gebruik kantine, kleedkamers en evt. nieuw kunstgrasveld. Maar ook door bv. ontwikkelen sportmodules voor schoolgaande jeugd. Schaarweide is ook de meest aangewezen plek waar jong en oud elkaar zouden moeten kunnen ontmoeten. • Sport in het bos rondom kasteel. • Crossbaan voor jongeren in de Uitloper.

2.4 Cultuur en Recreatie

	Ambitie	Ruimtelijk	Samenwerking
Cultuur en Recreatie	Stimuleren toerisme en recreatie	Hernen: specialisatie 'Cultuur & Toerisme' (rond het kasteel, toeristisch speerpunt) Overig: verbeteren toeristische infrastructuur	Vergaande samenwerking, opening van een dorpsportal (in samenwerking met andere sectoren) waarin toerist/bezoeker interactief en eventueel inrichten modern samenwerkingsverband (bv. bedrijveninvesteringszone) om samenwerking op gebied van o.a. marketing/promotie en verbeteren toeristische infrastructuur tussen horeca, verblijfsrecreatie etc. te stimuleren.
Opbrengst versnellingskamers	**Groot draagvlak** (3,3 en 3,5 van maximale score 4,0) **Aanvullingen** Wees bij uitwerking wel realistisch, met het aanbod van grotere plaatsen moet je niet willen concurreren.	**Groot draagvlak** (3,4 - 2x - van maximale score 4,0) **Aanvullingen** Toerisme wel zwaartepunt in Hernen, cultuur ligt dit genuanceerder. Leur is ook een kern die op dit vlak het nodige te bieden heeft.	**Ideeën** • Promotie toerisme dorpen gezamenlijk optrekken, bv. door gemeenschappelijk website/dorpsportal. • Dorpscontactpersoon voor alle kernen. • Dorpsagenda op elkaar afstemmen. Culturele activiteiten in dorpshuizen (bv. toneel. muziek, films, lezingen) onderling afstemmen en daar waar mogelijk koppelen aan overig cultureel aanbod in kernen. • Verbeteren wandel- en fietspaden in combinatie met dorpshuizen die ook in zomer open zijn. • Grote(re) zaal in Zandloper voor carnaval jeugd- en ouderenactiviteiten. • Muziek- en oefenruimte waar instrumenten aanwezig zijn. • Behoud kerkgebouwen als cultureel en religieus erfgoed. Drie kerken in Bergharen (2x) en Hernen open voor erediensten en kerk in Leur open houden voor 'commercieel' gebruik.

2.5 Economie en Ondernemen

	Ambitie	Ruimtelijk	Samenwerking
Werk en Ondernemen	Ruimte bieden aan vernieuwend ondernemerschap	Zandloper: specialisatie 'Werk'. Realiseren werk- en aantrekkelijke ontmoetingsruimte voor ondernemers	Stimuleren nieuwe vormen van (sociaal) ondernemerschap, maatschappelijk verantwoord ondernemen en/of samenwerking inzake een beter vestigingsklimaat (bv. door bedrijveninvesteringszone)
Opbrengst versnellingskamers	**Zeer groot draagvlak** (3,3 en 3,8 van maximale score 4,0)	**Ruim voldoende draagvlak** (3,1en 3,3 van maximale score 4,0) **Aanvullingen** • Ruimtes voor startende ondernemers. Ontmoeten vergaderen en werkplekken. • Koppelen aan vernieuwing/uitbreiding van bedrijventerrein Breekwagen met ruimte voor (kleinschalige) ambachtelijke activiteiten en jonge ondernemers.	**Ideeën** • Ondernemers rond specialismen meer met elkaar laten samenwerken. • Zorgactiviteiten combineren met (agrarische) bedrijven in het buitengebied. • Afhaalpunt voor goederen in dorpshuizen. • Ruimte voor bewonersinitiatieven voor kleinschalig ondernemen (broodjes bakken op zondag, cadeauwinkel, kunstwinkel etc.). • Niet alles hoeft in de Zandloper, ook bedrijven hebben ruimte over.

3. Uitkomsten onderzoek

De belangrijkste uitkomsten van alle onderzoeksstappen worden in dit hoofdstuk toegelicht.

Dit betreffen achtereenvolgens deskresearch, trends & ontwikkelingen, behoefteonderzoek, conditiemeting dorpshuizen, actualisatie behoefte binnensportaccommodaties en (ruimtelijke en financiële) uitwerking van het voorkeursscenario.

Uitkomsten onderzoek

In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de belangrijkste uitkomsten van de verschillende onderzoekstappen. Meer informatie over deze stappen is terug te vinden in de bijlagen die apart van deze rapportage zijn aangeleverd.

3.1 Deskresearch

Aan de hand van nevenstaand leefbaarheidsmodel is een analyse gemaakt van de voorzieningenstructuur in Bergharen en Hernen/ Leur. Het model gaat er vanuit dat

De leefbaarheid in de kern wordt bepaald door:

- De sociale samenhang
- De woonomgeving
- Het voorzieningenniveau
- De mate van veiligheid

Extra aandacht in dit onderzoek gaat uit naar de voorzieningen.

Voordat alle factoren in beeld zijn gebracht is gekeken naar de demografische ontwikkeling van de kernen. Hieruit blijkt dat de vergrijzing de laatste jaren toeneemt. Minder 0-9 jarigen en meer mensen in categorie 50 jaar en ouder.

Sociale Samenhang

Bergharen en Hernen/ Leur kent een flinke verenigingscultuur. Deze verenigingen komen op verschillende locaties in de dorpen samen. Deze cultuur van betrokkenheid en vrijwilligerswerk zorgt voor een sterke sociale samenhang.

Figuur 3.1 Leefbaarheidsmodel

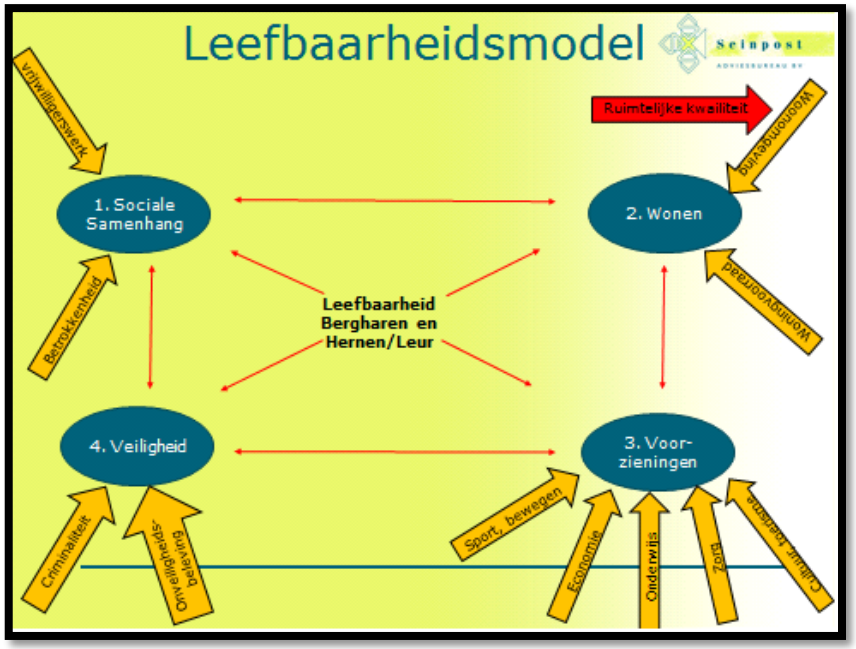

Wonen
In de gehele gemeente Wijchen krimpt de bevolking licht. Het woningaanbod in Bergharen en Hernen/ leur blijft nagenoeg gelijk, buiten enkele kleinschalige woningbouwprojecten. De woonomgeving kenmerkt zich door aanwezig groen en een zwakke centrumstructuur (in beide kernen).

Voorzieningen
Grofweg scoort het aanbod sport & bewegen en (basis)onderwijs goed. Het zorgaanbod gemiddeld en het aanbod een economische functies en het aanbod aan cultuur, recreatie en toerisme matig. In bijlage 1 wordt verder ingegaan op de voorzieningen in beide kernen.

Veiligheid
Op basis van indicatoren als verloedering, diefstal, hanggroep jongeren, geweld, overlast, verkeer etc. wordt de veiligheid gemeten. Bergharen en Hernen/ Leur worden beschouwd als veilige kernen door hun inwoners.

De leefbaarheid scoort al met al goed in beide kernen, al blijft het voorzieningenniveau op een aantal onderdelen kwetsbaar.

3.2 Trends & ontwikkelingen

'Het bijzondere van veel kleine kernen is dat deze dorpsbewoners de knelpunten niet op het bordje van de overheid leggen, maar zelf creatieve oplossingen bedenken en daarvoor als vrijwilligers nieuw sociaal kapitaal vormen en inzetten. Met als resultaat voorzieningen die op een hele ondernemende manier tot stand komen en naadloos aansluiten bij de behoeften. In één moeite levert dat ook nieuwe verbindingen en sociaal rendement op voor de dorpsgemeenschap' (quote Herman Wijffels, Hoogleraar Duurzaamheid en Maatschappelijke verandering aan de UU).

Deze quote bevat de essentie van de trend in kleinere kernen. Een sterke van aanpak 'van onderop' met een faciliterende overheid op de achtergrond. Deze aanpak zorgt voor meer betrokkenheid bij bewoners en nieuwe energie in de gemeenschap.

3.3 Behoefteonderzoek

Het versterken van het voorzieningenniveau en het vergroten van de leefbaarheid in Bergharen en Hernen/Leur hangt nauw samen met de behoeften van de bewoners van beide kernen. Om die reden is in de zomer van 2015 een behoefte onderzoek naar sociaal maatschappelijke voorzieningen uitgevoerd onder de bewoners van Bergharen en Hernen/ Leur. Hiermee vragen we bewoners naar hun behoeften en achterliggende motivatie voor voorzieningen in het eigen dorp.

Belangrijkste resultaten

De respons op de enquête was hoog. Ruim 240 bewoners hebben een volledige enquête ingevuld. daarnaast hebben bijna 90 bewoners de vragenlijst deels ingevuld. De respons lag met bijna 25% van het totale aantal huishoudens hoog. Doelstelling vooraf was een respons van minimaal 15%. Ook indien naar de achtergrond van de respondenten wordt gekeken, dan kan worden geconstateerd dat dit een goede afspiegeling is de van lokale bevolking. Wel is het aantal 'sporters' en hoger opgeleiden bovengemiddeld.

De belangrijkste conclusies zijn:

- Het merendeel van de inwoners is tevreden over voorzieningen (Bergharen meer dan in Hernen/Leur, hoe ouder hoe meer tevreden)
- Inwoners zijn zeer realistisch in hun wensen. Men beseft dat niet alles in de dorpen kan worden aangeboden en voor meer/grotere voorzieningen kijkt men al snel naar Wijchen en/ of Nijmegen
- De thema's Zorg, Sport & Bewegen en Onderwijs staan centraal. Hier moeten de leefbaarheidsgroepen vooral aandacht aan besteden
- Rond deze thema's mist men vooral functies, zoals een sporthal/zaalsporten, sportschool en een gezondheidscentrum. Maar ook aan bv. een brasserie, dorpswinkel, filmhuis, werkplekken is behoefte
- Men is een groot voorstander om meerdere functies op een locatie samen te brengen

Kunt u voor onderstaande voorzieningen aangeven in welk dorp of in welke stad u deze voorzieningen meestal bezoekt?

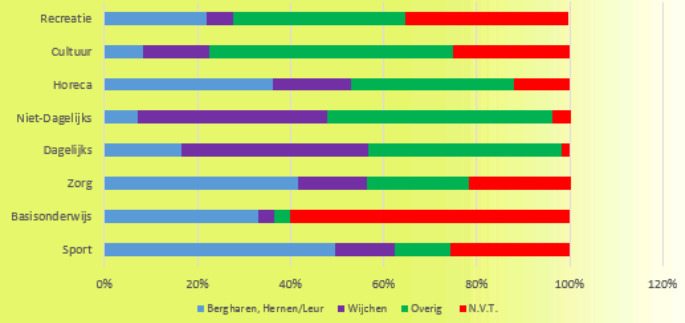

In hoeverre bent u (zeer) tevreden over het huidige aanbod van voorzieningen in Bergharen en Hernen/Leur?

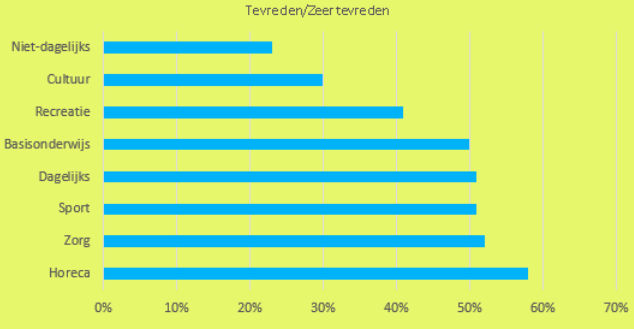

Hoe tevreden bent u in het algemeen over de voorzieningen in uw dorp?

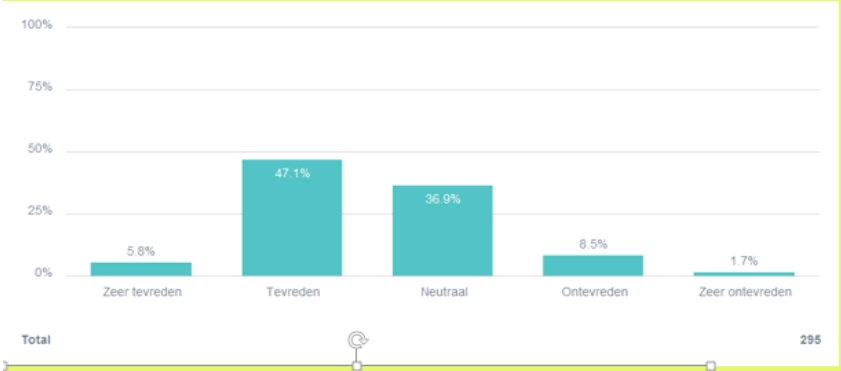

NB: de tevredenheid over de voorzieningen neemt toe per leeftijdscategorie

Wilt u aangeven hoe belangrijk u deze thema's vindt voor Bergharen en Hernen/Leur?

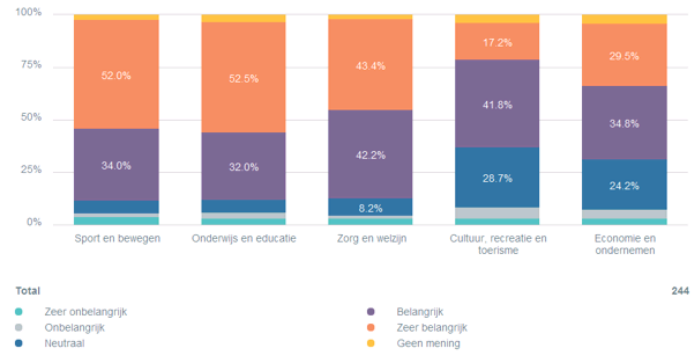

Aan welke van de onderstaande voorzieningen zouden wij als leefbaarheidsgroepen de meeste aandacht moeten geven?

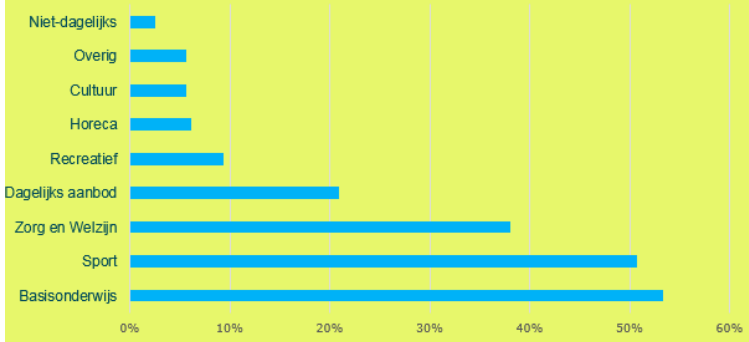

Meest tevreden is men over het aanbod in de horeca, de sport en de zorg. Minder over het niet-dagelijkse winkelaanbod (als kledingzaken etc.) en over het culturele aanbod. Men is ook realistisch door aan te geven dat dit ook inherent is aan het wonen in een dorp.

Veel inwoners zien een modern, centraal gesitueerd MFA als een goede impuls voor de leefbaarheid in de kernen. Met betrekking tot de twee buurthuizen wordt opgeroepen om meer gezamenlijk te programmeren (samenwerking).

Overigens is voor slechts 8% van de respondenten tekortkoming aan voorzieningen een reden om op termijn te verhuizen. Dit kan zijn door gebrekkigere mobiliteit bij toenemende ouderdom of bij het mogelijk verdwijnen van onderwijs in één van de kernen.

3.4 Conditiemeting dorpshuizen

Voor De Zandloper en De Mijlpaal is een opname en conditiemeeting (nulmeting) uitgevoerd. Bij deze inspectie is een algemeen beeld gevormd van de bestaande gebouwen. Hierbij is gekeken naar de technische staat van de bouwkundige materialen en installaties. Eventuele grote gebreken zijn vastgelegd en beoordeeld op omvang en intensiteit. Samenvoeging van de visuele waarnemingen hebben geleid tot een conditiescore per gebouw.

Voor De Zandloper moet het Kulturhus (bouwjaar 2008) worden onderscheiden van het schoolgebouw en de gymzaal (bouwjaar 1975-1980). De gemiddelde conditiescore van het Kulturhus is goed.
Voor het schoolgebouw en de gymzaal is deze score redelijk. Deze onderdelen kennen diverse aandachtspunten. De vaste inrichting (pantry's en entresols in school, sporttechnische inrichting sportzaal) is beoordeeld als matig. Wat opvalt is dat de kleedkamers in de gymzaal zijn opgeknapt, maar de zaal zelf niet. Daarnaast zijn deze gebouwen energetisch verouderd, en zijn er klachten over de klimaatinstallatie.

Gymzaal De Zandloper: geblindeerde ramen.

Voor De Mijlpaal geldt dat de gemiddelde conditiescore redelijk is. Voor De Mijlpaal geldt specifiek dat de staat van de gevels (metselwerk, kozijnen, boeiboorden) als matig is beoordeeld. Ook hier is het gebouw energetisch verouderd en zijn er problemen met het (ontbreken van) daglicht in de sportzaal.

Wat zegt dit nu? Als sec vanuit de conditiemeting van de gebouwen en technische inpasbaarheid wordt gekeken dan zou De Zandloper de beste keuze zijn om - indien daar behoefte aan is - nieuwbouw aan toe te voegen. Immers het Kulturhus is nieuw en zal (technische gezien) zeker nog 35-40 jaren in stand blijven. Voorts bereikt de gymzaal hier gaandeweg het einde van de technische levensduur en zal sowieso op termijn aangepakt moeten worden (in het geval er geen nieuwe sportvoorziening komt).
Echter, de vraag waar nieuwbouw voor voorzieningen in Bergharen en Hernen/Leur nodig is moet uiteraard in een breder perspectief bekeken worden (doelgroep, reisafstanden, functioneel, ruimte, logistiek, bestemmingsplan, bereikbaarheid, parkeren, kosten etc.).

3.5 Actualisatie behoefteonderzoek binnensport-accommodaties

De Semad-rapportage is in 2008 uitgevoerd. Dit draagvlakonderzoek naar binnensportaccommodaties (sporthallen, gymzalen) onder lokale sportverenigingen is herhaald door Seinpost door een digitale enquête. De opzet van de vragenlijst was vrijwel identiek. Er is slechts een vraag toegevoegd: of geïnteresseerde partijen bereid waren tot het aangaan van een afnameverplichting.
Op verzoek van de sportverenigingen tijdens de thematafel Sport en Bewegen is de enquête nu veel breder uitgezet. In totaal zijn dit keer 67 verenigingen aangeschreven. De lijst van aan te schrijven sportverenigingen is door de projectgroep vooraf gecheckt op volledigheid.
In totaal hebben maar liefst 29 verenigingen de enquête ingevuld, waarvan 23 volledig. In 2008 waren er slechts 11 respondenten.

De eerste conclusies uit dit onderzoek zijn:

- In totaal 10 verenigingen zouden (een deel van) hun activiteiten willen onderbrengen in een nieuwe sporthal (44,2x24 meter en een hoogte van 7 meter, zoals ook in 2008 is gevraagd).
- De vraag komt vooral uit de 'eigen' dorpen, aangevuld met belangstelling uit Niftrik en Beuningen.
- Van deze 10 verenigingen zijn 7 verenigingen bereid om een minimale afname verplichting aan te gaan.

Vervolgens is op de specifieke behoefte van deze 10 verenigingen ingezoomd. Hieruit komt een minder positief beeld naar voren:

- Doordeweeks concentreert zich de vraag voornamelijk in de avonduren op dinsdag en donderdag. In het weekend 's ochtends en in de middag en ligt de vraag aanzienlijk lager.
- Alleen op zaterdag is er een vereniging die voor meer dan 4 uur wil huren.
- Het merendeel van de geïnteresseerden wil de hal 'slechts' 8-26 weken per jaar huren.
- Op elke dag van de week bestaat wel de behoefte om minimaal een hele hal te huren. Dit betreft echter maar een deel van het jaar.
- Met name in de winterperiode is er vraag naar een sporthal door o.a. voetbal- en tennisverenigingen.

Gewenste afname in uren

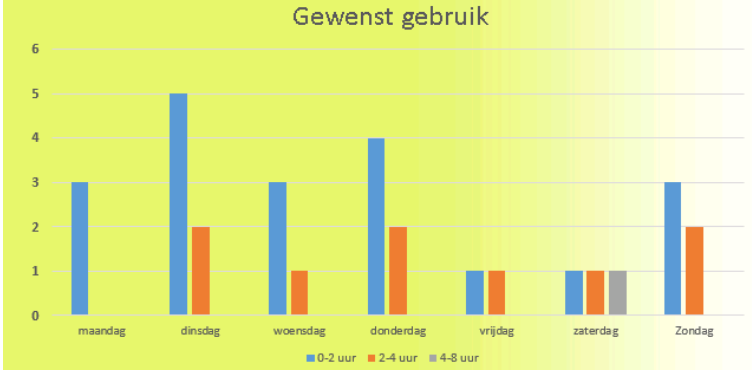

Gewenste weken per jaar

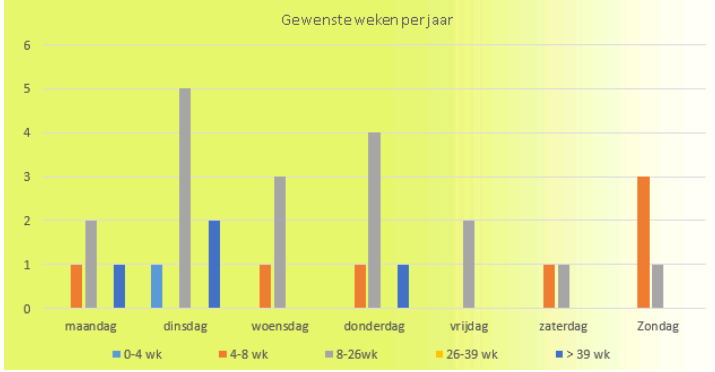

Gewenst gebruik dagdelen

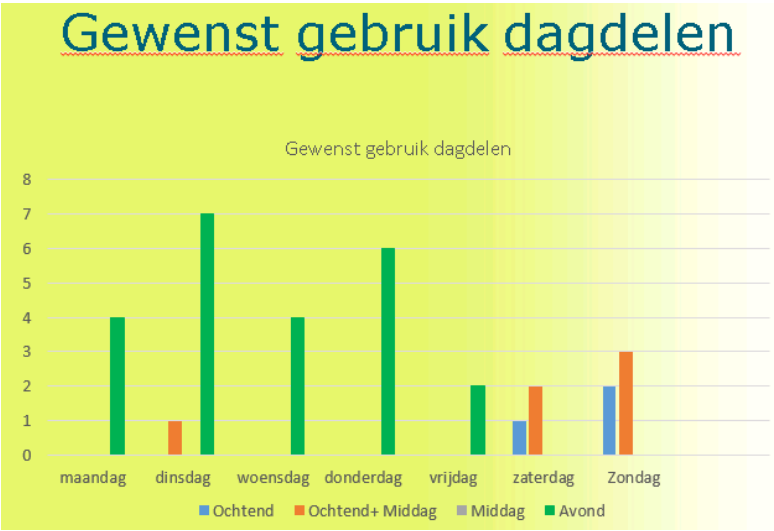

Gewenst ruimtegebruik van de Sporthal

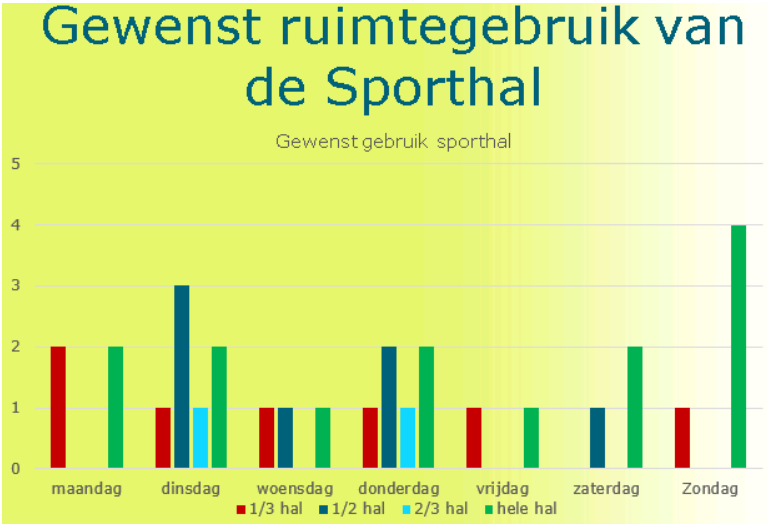

3.6 Uitwerking voorkeursscenario

Het ontwikkelde voorkeursscenario is op hoofdlijnen ruimtelijk vertaald en om meer 'gevoel' te krijgen bij de financiële haalbaarheid zijn de hiermee samenhangende investeringskosten aan de hand van kengetallen in beeld gebracht (separate bijlagen).

Wat betekent dit voor de ruimtevraag in beide dorpsgebouwen en met welke (investerings)kosten dient men rekening te houden. In deze fase moet worden volstaan met deze globale verkenning. Het voorkeursscenario betreft tot slot een ontwikkelrichting die nader met belanghebbenden moet worden ingekleurd. In de volgende projectfase zal deze aanzet tot een ruimtelijk programma van eisen en kostenraming moeten worden vertaald naar een functioneel en technisch programma van eisen en hierop gebaseerde investeringsanalyses en exploitatieberekeningen.

Deze onderzoeksstap heeft het volgende opgeleverd:

De Zandloper

- Kleinschalige eerste lijn gezondheidscentrum (uitgaand van de inpassing in de 3 leslokalen op de 1e verdieping): in totaal 185 m2 functioneel vloeroppervlakten met een stichtingskostenraming ter grootte van circa € 120.000.
- Kleinschalige werk-/ontmoetingsruimte voor ondernemers (uitgaand van de inpassing in de ellipsvorming ruimte op de 1e verdieping): in totaal 61 m2 functioneel vloeroppervlakten met een stichtingskostenraming ter grootte van circa € 35.000.
- Algemene ruimten (centrale hal, beheerdersruimte), sanitaire ruimte verkeersruimten, installaties en schoonmaak zijn reeds voorzien in gebouw.
- Renovatiekosten (aan hand van kengetallen) van de gymzaal (alleen gymzaal en toestellenberging, de kleedkamers zijn reeds bij de nieuwbouw MFA gerenoveerd): circa € 250.000.

De Mijlpaal

- Een sporthal (24 x 44 x 7 meter) is financieel niet realistisch.
- Een sportzaal (24 x 28 x 7 meter), die beter geschikt is dan de huidige gymzaal (14 x 24 x 7 meter) voor trainingen en wedstrijden binnensport, lijkt daarentegen wel mogelijkheden te bieden.
- Hiervoor geldt wel dat de uitwerking van deze 'variant' - gelet op de uitkomsten van het draagvlakonderzoek naar binnensportaccommodaties - nog veel aandacht vraagt.

Toelichting onderdeel binnensportaccommodatie

Een normale sporthal kost minimaal € 3 miljoen, excl. BTW. In onze stichtingskostenberekening (zie separate bijlage) is door het ruimteprogramma te beperken reeds rekening gehouden met de beperkte vraag die naar voren kwam uit het behoefteonderzoek onder sportverenigingen naar binnensportaccommodaties. De stichtingskosten voor een nieuwe sporthal zijn door ons geraamd op ruim € 2,7 miljoen.

Uiteraard is het mogelijk om deze stichtingskosten te verlagen (bv. door gebruik te maken van bestaande voorzieningen in de Mijlpaal) en/of de bezettingsgraad naar een hoger niveau te brengen (bv. door andere doelgroepen aan te trekken). Het bouwbesluit stelt evenwel sinds 1 januari 2015 stevige eisen (o.a. voor de energieprestatie).

In de afbeelding hiernaast is de maximale bezetting weergegeven uit het behoefteonderzoek (blauw) en de vanwege de hoogte van de investeringen vereiste bezetting (oranje). Hierbij moet worden gerealiseerd dat veel verenigingen slechts een beperkt deel van het jaar gebruik willen maken van een binnensport-accommodatie. Dit zal het beeld nog minder positief maken.

Gelet op het voorgaande wordt geadviseerd om in de verdere uitwerking van het voorkeursscenario in te zetten op een sportzaal (in plaats van uit te blijven gaan van een sporthal).

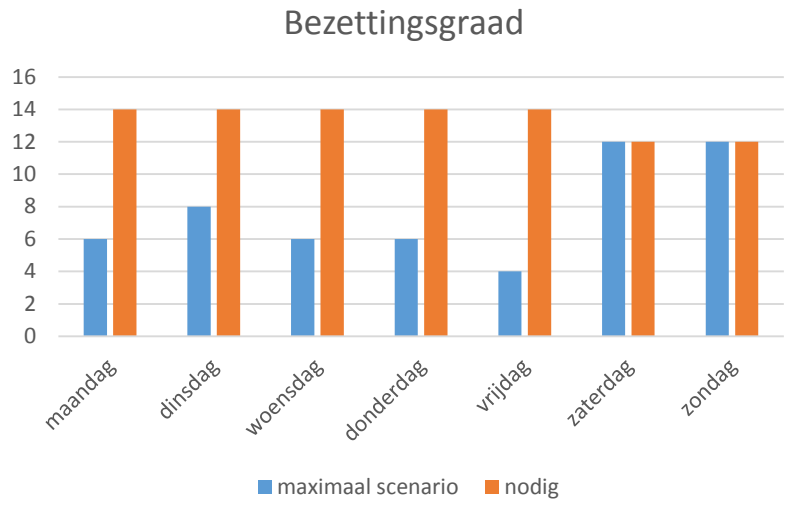

4. Uitkomsten processtappen

Naast het nodige onderzoek is het proces in dit project erg belangrijk geweest. In dit hoofdstuk worden de processtappen ‘bijeen geraapt’ en de uitkomsten gedeeld.

Processtappen

Naast de verschillende onderzoeksstappen is een uitvoerig proces doorlopen. Doel hiervan was om het voorkeursscenario zoveel mogelijk in gezamenlijkheid te ontwikkelen en zo in vroegtijdig stadium draagvlak te creëren.

De projectgroep is samengesteld uit acht personen, evenredig verdeeld over de twee Leefbaarheidsgroepen voor Bergharen en Hernen/Leur. Voor de thema's zijn belanghebbenden uitgenodigd - zowel op persoonlijke titel als namens een vereniging/organisatie - voor zogenaamde thematafels. De projectgroep heeft zelf bepaald wie hiervoor zijn uitgenodigd. Tot slot is de methodiek van de versnellingskamers toegepast om te komen tot een voorkeursscenario. Deelnemers waren reeds betrokken bij de thematafels. Bij de samenstelling is door de projectgroep nadrukkelijk gekeken naar een goede afspiegeling van de kernen en thema's.

4.1 Projectgroep

De projectgroep heeft het project inhoudelijk en procesmatig aangestuurd. In totaal kwam men in de periode eind 2015 t/m begin 2016 zeven keer samen.

Mede door de inzet van de individuele leden van de projectgroep is de deelname van bewoners aan de verschillende onderzoekstappen hoog te noemen.

De projectgroep heeft ook nadrukkelijk keuzes gemaakt. Zo heeft men ervoor gekozen om in de versnellingskamers geen verschillende varianten voor te leggen, maar een voorkeursscenario van het portfolio aan voorzieningen in Bergharen en Hernen/Leur. Hiertoe zijn diverse varianten samengevoegd tot twee hoofdscenario's:

1. optimaliseren (herijken, verbeteren, functies toevoegen)
2. vernieuwen (samenwerken, integratie, uitruil functies)

Vervolgens zijn de twee basisscenario's afgezet tegen het afwegingskader (zie onderstaand figuur) en is de keuze gemaakt om het scenario vernieuwen voor te leggen aan de versnellingskamers.

Criteria	Ambitie	Markt		Beleid		Ruimtelijk		Financiën
Scenario's	Versterken centrumfunctie en leefbaarheid beide dorpen	Draagvlak (marktruimte, afnamebereidheid ouderen, jongeren, dorpsgemeenschap, sportclubs)	Aansluiting demografische en maatschappelijke ontwikkelingen	Bestuurlijke haalbaarheid (leefbaarheids-groepen, gemeente, provincie)	Commitment van partijen (leefbaarheids-groepen, gemeente, provincie)	Ruimtelijke inpasbaarheid (bestemmingsplan, parkeren, eigenschappen gebouw)	Bereikbaarheid (fysieke afstand)	Financiën (risico's en haalbaarheid)
Cluster 1: optimaliseren	7	5	0	4	7	5	4	4
Cluster 2: vernieuwen	9	6	8	8	3	5	3	2
Scores: ++ (= 2 punten), + (= 1 punt), 0 (= 0 punten. - (= -1 punt), -- (= -2 punten)								

4.2 Thematafels

Direct na de zomer zijn een viertal thematafels georganiseerd voor de thema's Onderwijs, Cultuur & Recreatie, Sport en Bewegen en Zorg. Alle thematafels konden reken op een grote belangstelling, variërend van 15- 30 personen. Alleen voor het thema Economie en Ondernemen is het niet gelukt en thematafel te organiseren. Per tafels is een kort verslag op hoofdlijnen gemaakt.

Onderwijs

Krimp en de daarmee samenhangende terugloop van het aantal leerlingen leeft sterk. Het lokale onderwijs is overtuigd dat samenwerking tussen beide scholen, ook op didactisch gebied meerwaarde kan genereren. De thematafel is kritisch op de rol van de gemeente, deze is passief op het gebied van voorzieningen in beide kernen. Ruimtelijk samenwerken is niet aan de orde. In beide kernen moet een basisschool blijven. Serieus moet worden overwogen of de voorschoolse en buitenschoolse opvang niet fysiek moet worden aangehaakt bij de school.

Cultuur en recreatie

Op dorpsniveau is er sprake van overaanbod van kleine evenementen. Meestal lokaal of regionaal gericht.
Er is weinig gemeenschappelijke regie. Doordeweeks zijn de dorpshuizen met name gevuld met senioren. Meer afstemming over het aanbod tussen de kernen is nodig.
Wat betreft het culturele aanbod is Wijchen of Nijmegen een stuk interessanter en redelijk nabij.
Er zijn, buiten kasteel Hernen (toeristisch speerpunt) om, weinig aanknopingspunten voor toeristen. Hier wordt aan gewerkt.

Zorg

Er gebeurt veel op zorggebied. Ontwikkelingen die genoemd worden zijn bijvoorbeeld de verzorgingstehuizen die onder druk staan, de wens om langer thuis te wonen, de matige OV-bereikbaarheid, de behoefte aan seniorenwoningen etc. Om aan al deze ontwikkelingen tegemoet te komen is meer samenwerking nodig. Hoe is nog niet duidelijk. Clusteren van zorgfuncties in dorpshuizen wordt bijvoorbeeld genoemd als goede optie.
Concrete ideeën zijn:

- Praktijkruimte (dokter) in de Zandloper
- Zorgcoöperatie
- Oefenzaal voor fysiotherapie

Inhoudelijk en ruimtelijk kan gedacht worden aan de volgende kansen om samen te werken:

- Clusteren van functies in gezondheidscentrum (GGD oefenzaal, praktijkruimte)
- Beter bedienen van ouderen door innovatieve concepten wonen, zorg en welzijn
- Slimmere inzet van vrijwilligers

Sport en bewegen
De gemeenschappelijke ambitie is het in beweging krijgen van zoveel mogelijk inwoners ('vitale dorpelingen'). Het opplussen van Sportpark Schaarweide in combinatie met het versterken van de dorpshuizen wordt als gezamenlijke ambitie beschouwd.

De ledenaantallen van sportverenigingen in Bergharen Heren/Leur staan al jaren onder druk. Dit is in lijn met de landelijke trend, mensen kiezen steeds meer zelf wanneer en waar ze een sport beoefenen. Hierbij komt ook nog eens de toenemende vergrijzing en de krimpende bevolking. Uiteraard zijn er ook uitzonderingen (als fiets- en tennisclub). De kwaliteit van de accommodatie heeft invloed op de levensvatbaarheid van de vereniging.

De voorkeur in deze tafel gaat ook uit naar het toevoegen van een nieuwe sporthal/sportzaal (kwaliteitsslag). De aanwezigen beseffen echter de gevoeligheden omtrent deze ambitie.
Andere opties voor verdere samenwerking zijn:
- In aanbod meer inspelen op combinaties van doelgroepen (jongeren en ouderen)
- Combineren van sporten, bijvoorbeeld de fietsclub die spinning aanbiedt
- Actief vrijwilligersbeleid:
  - Gedeelde kantine
  - Samenwerking met vrijwilligers van andere disciplines (onderwijs, zorg, ouderen, Gelders landschap)

In een separate bijlage staat de volledige samenvatting van de thematafels.

4.3 Versnellingskamers

Om een 'scherp' en gedragen voorkeursscenario te krijgen is gebruik gemaakt van de methodiek van de versnellingskamers Bergharen en Hernen/ Leur. Via deze methodiek wordt in korte tijd een grote hoeveelheid aan ideeën en meningen gegenereerd. Elke deelnemer wordt hierbij in staat gesteld om een gelijkwaardige bijdrage te leveren.

Tijdens de versnellingskamers in het kasteel van Hernen is in 2 groepen van 15-18 deelnemers een breed draagvlak voor het voorkeursscenario geconstateerd.
De meeste prioriteit hebben de thema's Onderwijs en Zorg wat betreft de deelnemers. Hier zijn ook een veelheid aan concrete ideeën, bijvoorbeeld op het gebied van samenwerking, geopperd.

In een separate bijlage staan alle resultaten van de versnellingskamers vermeld. Deze bijlage wordt separaat meegestuurd.

5. Tot slot

In dit afsluitende hoofdstuk worden kort de belangrijkste conclusies van dit onderzoek toegelicht, waarbij ook aandacht wordt besteed aan het vervolg (roadmap).

Tot slot

5.1 Conclusies

De volgende conclusies kunnen worden getrokken op basis van het voortgaande:

- Er is een voorkeurscenario ontwikkeld voor het portfolio aan voorzieningen in Bergharen en Hernen/Leur dat op breed draagvlak kan rekenen van de projectgroep;
- Dit scenario voldoet naar mening van de projectgroep het beste aan de algemene doelstelling; versterken centrumfunctie en leefbaarheid beide kernen. Bovendien lijkt dit scenario ook realistisch.
- Het draagvlak voor dit scenario is getoetst en bevestigd door de deelnemers aan de versnellingskamers;
- Uit de slotbijeenkomsten met de dorpsbewoners blijkt dat nog verder geïnvesteerd moet worden in draagvlak voor het voorkeursscenario.
- Het voorkeursscenario wordt dan ook opgevat als een ontwikkelingsrichting en niet als blauwdruk.
- In het voorkeursscenario dient te worden uitgegaan van een nieuwe sportzaal (en geen sporthal) in De Mijlpaal.

5.2 Roadmap

Om tot uitvoering van het voorkeursscenario te komen is het zaak voor de projectgroep om de regie te behouden. Zonder sturing en bewaking van de gemeenschappelijk lijn zal niet het gewenste eindresultaat worden geboekt.

De projectgroep zet hiertoe de volgende vervolgstappen:

- Op bestuurlijk niveau worden aan de gemeente vervolgens de onderzoekresultaten gepresenteerd, inclusief een eerste financiële claim.
- Het voorkeursscenario wordt aangevuld met een globaal plan van aanpak (primaat zorg, onderwijs en bewegen & sport). Hierbij worden ook degenen benaderd die zich tijdens de versnellingskamers en slotbijeenkomsten hebben aangemeld om in de uitvoering een bijdrage te leveren.
- Tegelijkertijd wordt gewerkt aan de voorbereiding van de uitvoering van het voorkeursscenario.
- Per thema worden zowel het 'laaghangend fruit' als de projecten voor de middellange termijn inzichtelijk gemaakt.
- Bijzondere aandacht is nodig voor de sportzaal én ruimtelijke en financiële uitwerking van het gehele voorkeursscenario.
- Ten behoeve van het draagvlak zal nog voor de zomer worden gestart met de uitvoering van het 'laaghangend fruit'.
- Tot slot wordt geadviseerd om de samenwerking tussen de leefbaarheidsgroepen, gemeente, themapartners rond dit voorkeursscenario vast te leggen (bv. middels een convenant).

Bijlage 1 Resultaten eerste verkenning Bergharen en Hernen/Leur

Bevolkingssamenstelling

Peildatum 01-01-2015

Hernen, 850 inwoners

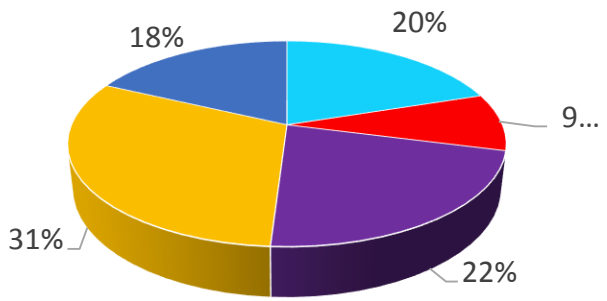

- Inwoners 0 tot 15 jaar:
- Inwoners 15 tot 25 jaar:
- Inwoners 25 tot 45 jaar:
- Inwoners 45 tot 65 jaar:
- Inwoners 65+:

Bergharen, 1850 inwoners

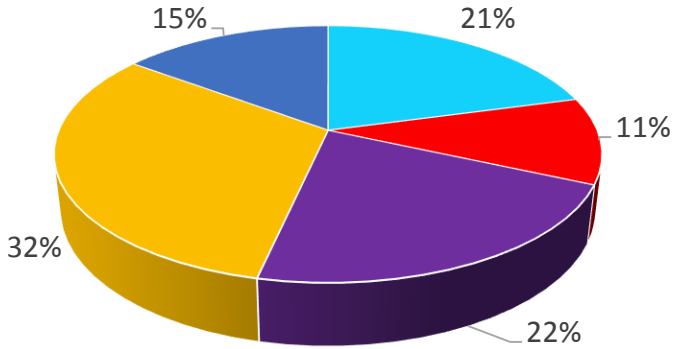

- Inwoners 0 tot 15 jaar:
- Inwoners 15 tot 25 jaar:
- Inwoners 25 tot 45 jaar:
- Inwoners 45 tot 65 jaar:
- Inwoners 65+:

Leur, 130 inwoners

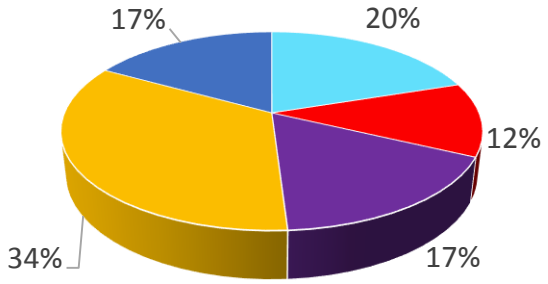

- Inwoners 0 tot 15 jaar:
- Inwoners 15 tot 25 jaar:
- Inwoners 25 tot 45 jaar:
- Inwoners 45 tot 65 jaar:
- Inwoners 65+:

Huishoudens
Peildatum 01-01-2015

Bergharen, 690 Huishoudens

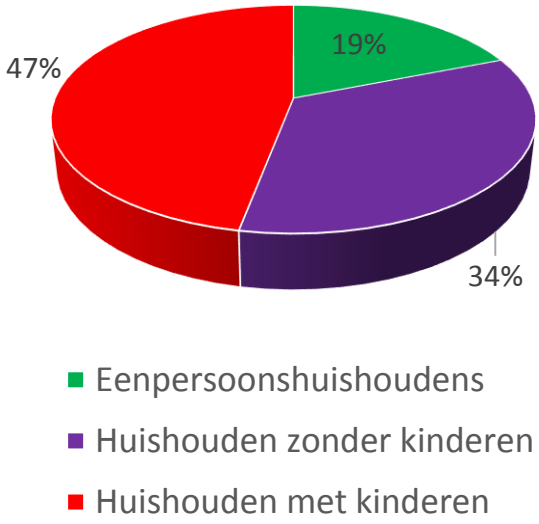

Hernen, 330 Huishoudens

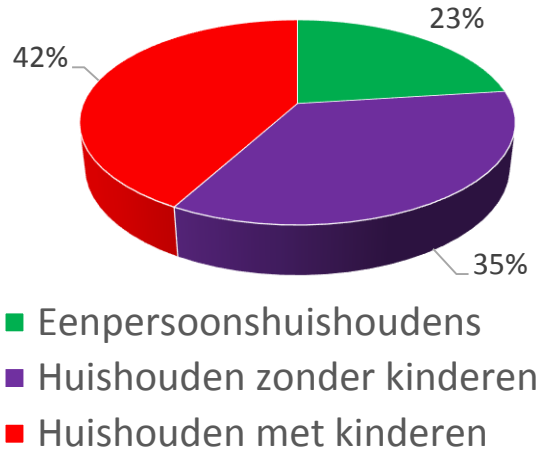

Leur, 55 Huishoudens

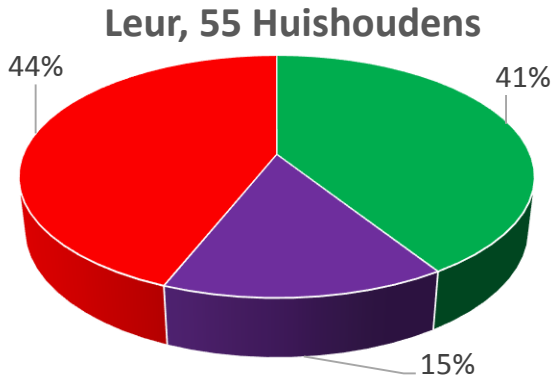

Demografische ontwikkeling

- T.o.v. 2008 (Semad rapport) zijn er flink wat verschuivingen in de leeftijdsopbouw te zien: De categorie 0-9 jaar neemt fors af (van 15,9 % naar 10,9%). De categorie vanaf 50 jaar en ouder neemt flink toe (van 33,9% naar 40,8%).
- De grijze druk is (vanwege de gevolgen) een belangrijk thema in onze aanpak.

Vergrijzing Bergharen in beeld

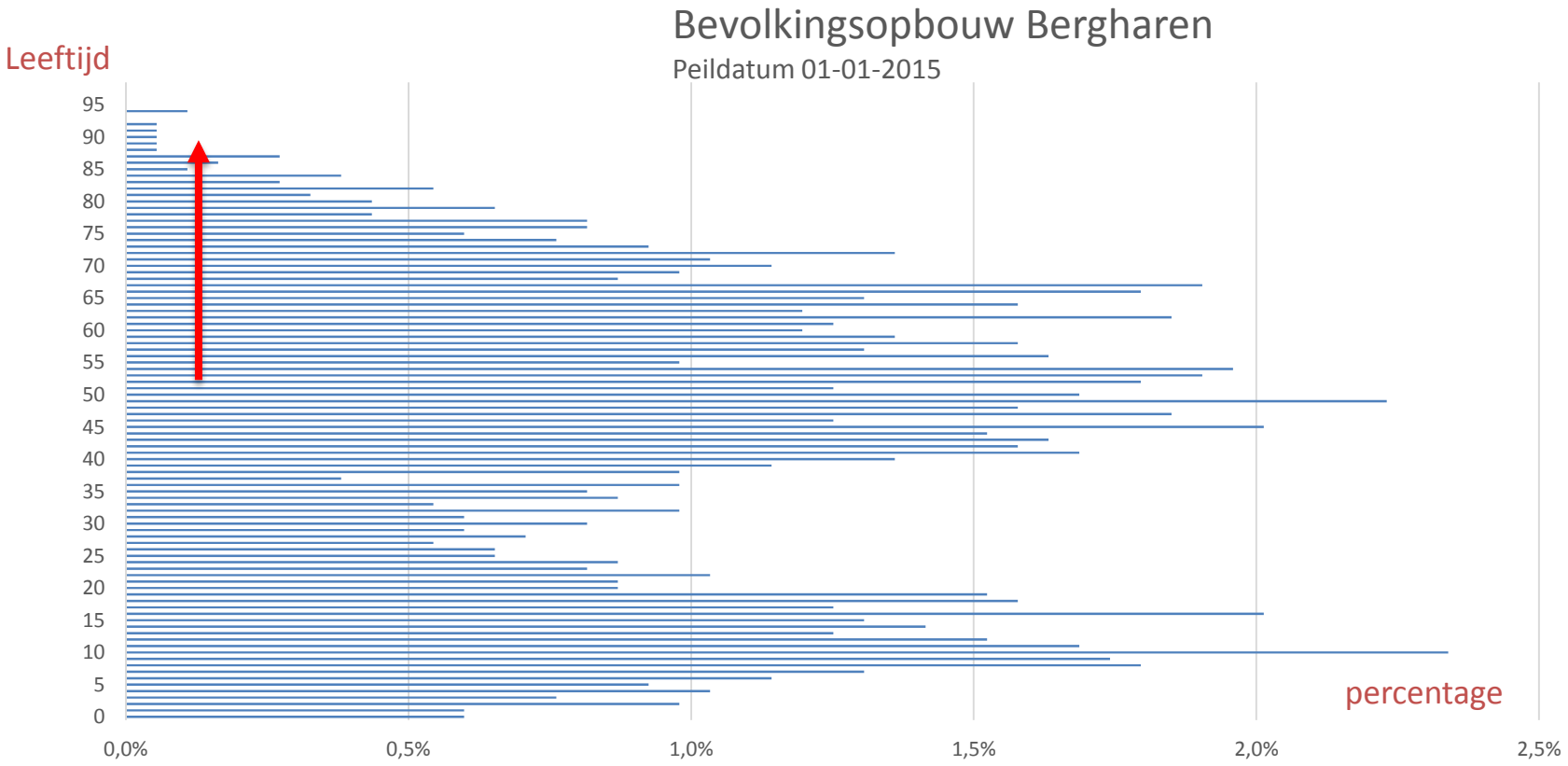

Leefbaarheidsmodel

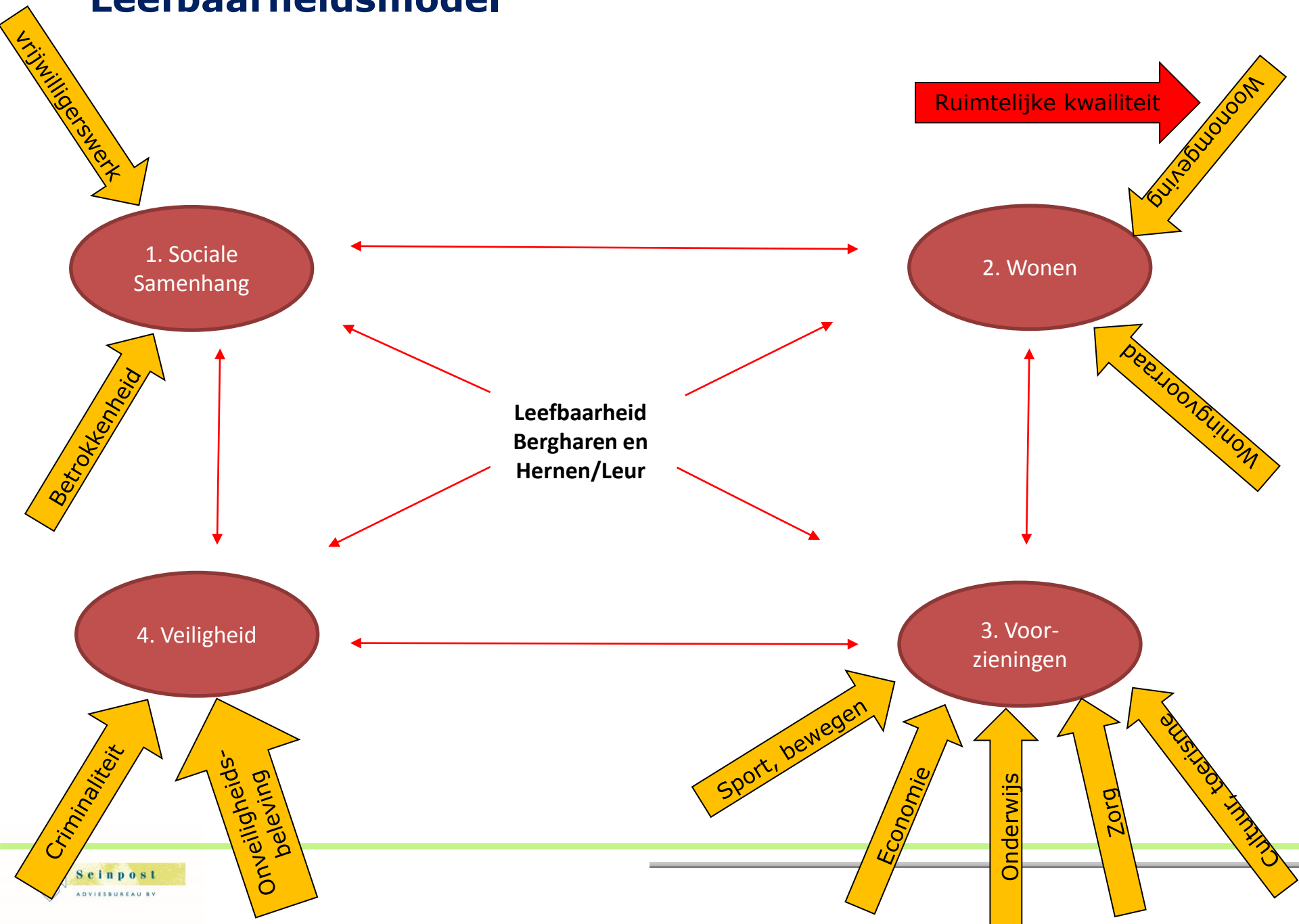

1. Sociale Samenhang

Geloofs-gemeenschap

Muziekvereniging, koor

+/-10 sport-verenigingen

Leefbaarheids-groepen

Sterke Sociale Samenhang

Carnavals-vereniging

Ondernemers-vereniging

Senioren-organisatie

Scholen

Dorpshuizen

2. Wonen

- **Woningaanbod**
- alleen beperkte en kleinschalige woningbouw:
  - In 2010 toevoeging van 32 woningen in **Bergharen** (zes huurwoningen, tien starterswoningen en zestien woningen in de vrije sector)
  - In **Hernen** sinds 2010 60 woningen toegevoegd (o.a. nieuwbouw Het hoge Rot)

- **Woonomgeving**
- Groen, matige centrumstructuur en matige entreefunctie

Bevolkingsprognose gem. Wijchen

2014	41.035
2020	41.419
2025	41.303
2035	40.073

3. Voor-
zieningen

Voorzieningen onder de loep

3. Voor-zieningen

Voorzieningen Sport en Bewegen

- Ruim sportaanbod, veelal gericht op beide kernen. Meer bundeling van de sporten is een realistisch scenario.

Bergharen	Hernen
Voetbalvereniging UHC (Bergharen, Hernen, Leur)	
Korfbalvereniging Fortuna ’74 (Bergharen, Hernen, Leur)	
Tennisvereniging Harava (Bergharen, Hernen, Leur)	
Tweewielerclub HerBerg	
Tafeltennisvereniging Smash	
Biljarthome Bergharen	
Gymclub éfkes d’r tegnaan’ (Gymzaal Bergharen)	
	Volleybalclub Hurry Up Hernen
Stichting Rijhal Bergharen	
	Gymzaal De Mijlpaal

‘Burgemeester Verheijen opent op 13 juni de ontmoetingsplek ‘de Uitloper’ in Bergharen. Dit is een buitenplek op het voormalig korfbalveld waar sport, bewegen en ontspannen samen komen’

3. Voor-zieningen

Voorzieningen Zorg

- Basisaanbod reguliere zorg is in beide kernen aanwezig (huisarts, psycholoog, logopedist, fysiotherapeut). Zie
- Uitdaging richting toekomst is specialistische zorg en aangepast woningbestand
- Beperkt zorgaanbod in Kulturhus de Zandloper
- Extra zorgvoorzieningen verdienen een belangrijke plek in de uit te werken scenario's!

Caris Psychologie
Hernen

3. Voor-zieningen

Voorzieningen Onderwijs

- Basisonderwijs in beide kernen onder druk!

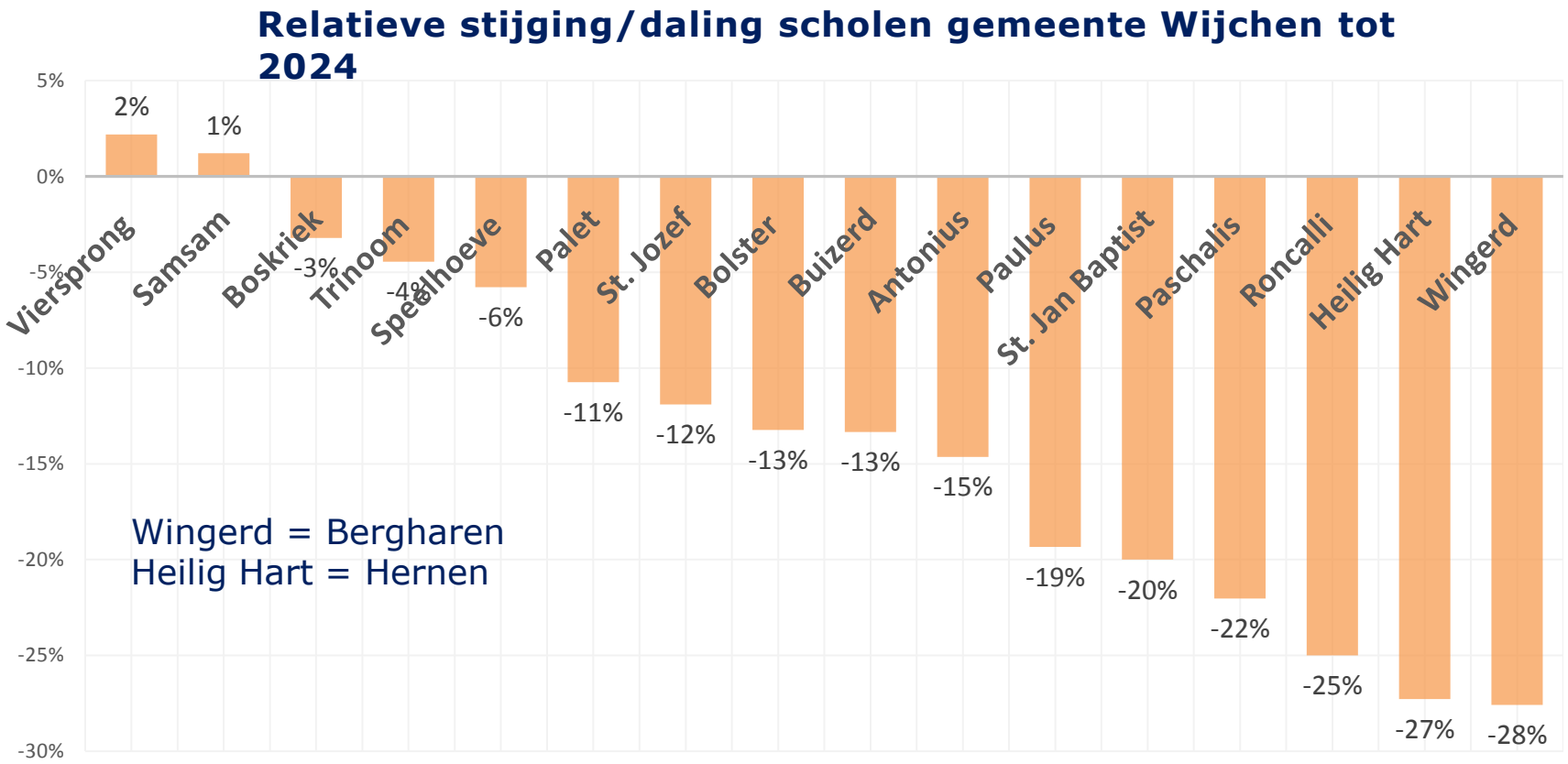

3. Voor-zieningen

Voorzieningen Cultuur, Recreatie & Toerisme

Voldoende trekpleisters rondom Bergharen en Hernen, maar geen goede verbinding met de kernen voor toerisme. Dorpscentrum is niet aantrekkelijk genoeg voor toerist (Dorpsplan).

Toerisme

- Land van Maas en Waal
- Visvijvers De Forel
- Mariakapel Bergharen
- de Groene Heuvels
- VVV Arnhem-Nijmegen / Land van Maas en Waal
- Bezoekerscentrum Land van de Heerlijkheden
- Er op uit in Hernen en Leur
- Geldersch Landschap en Kasteelen

Cultuur

- Verschillende culturele activiteiten, veelal vanuit de Zandloper

Bed & Breakfast

- De Donk
- De Hebkesberg
- De Lavendelhoeve
- Onder de Bomen
- Molen de verrekijker (vakantiehuis)

Campings

- De Morgenster
- De Tolbrug
- De Groene Heuvels (vakantiepark met camping)

3. Voor-zieningen

Voorzieningen Economie & Ondernemen

- Mogelijkheid tot verplaatsen of toevoegen van winkelvloeroppervlak (WVO) in een MFA worden onderzocht in het traject
- Nabijheid van economische voorzieningen worden belangrijker bij een gemeenschap die vergrijst

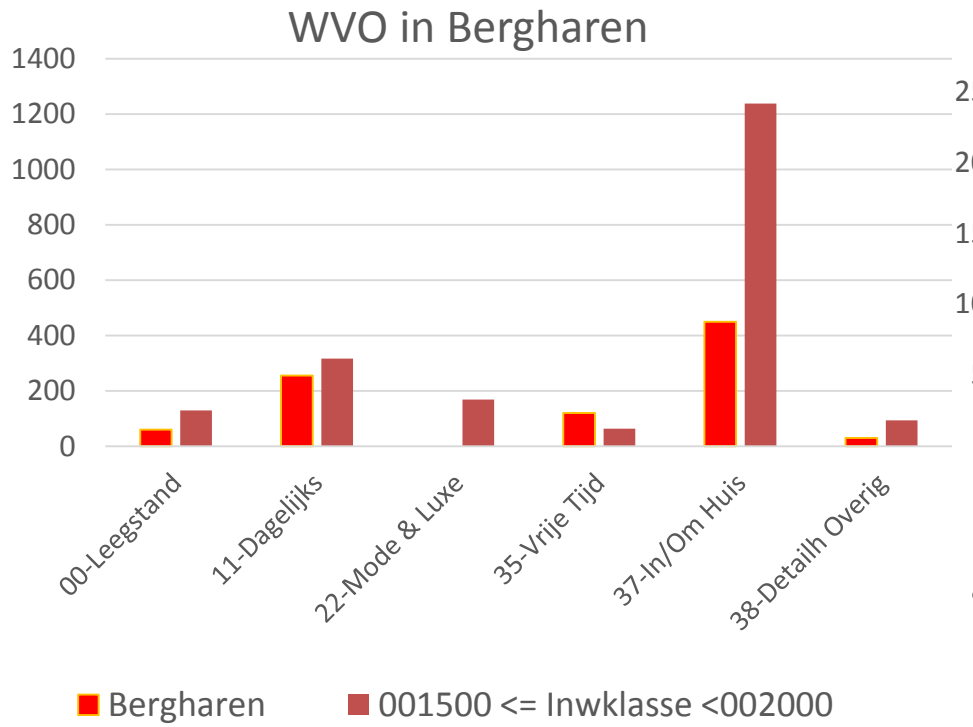

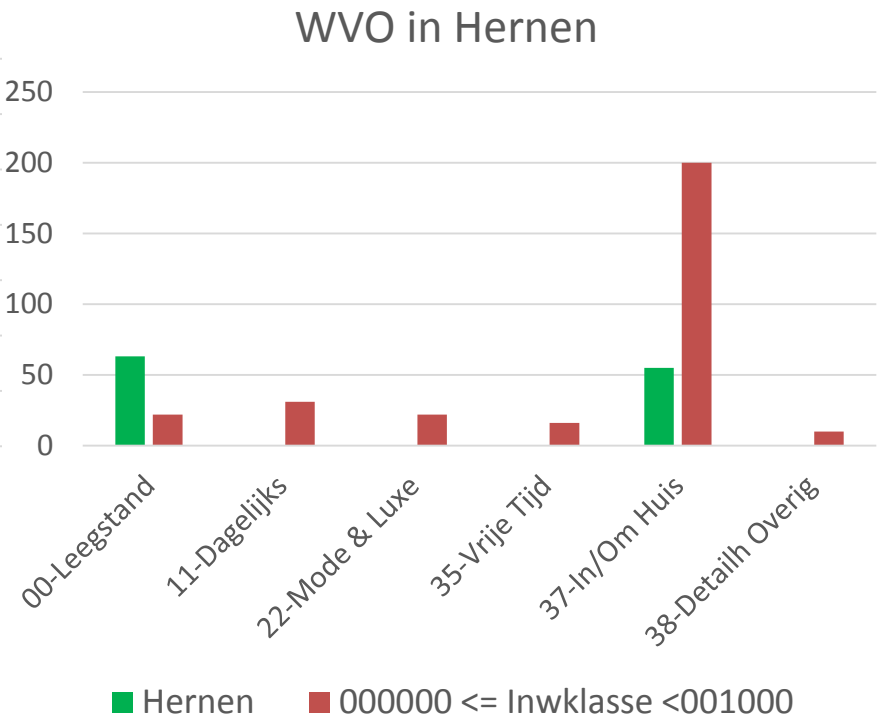

4. Veiligheid

- Bewoners beschouwen beide kernen als erg veilig
- We meten o.b.v. indicatoren als:
  - Verloedering
  - Diefstal
  - Hangroepen
  - Geweld
  - Overlast
  - Verkeer
  - Algemeen veiligheidsgevoel

4. Veiligheid

Leefbaarheid in Bergharen

De Leefbaarometer geeft de leefbaarheidssituatie van gebieden weer.

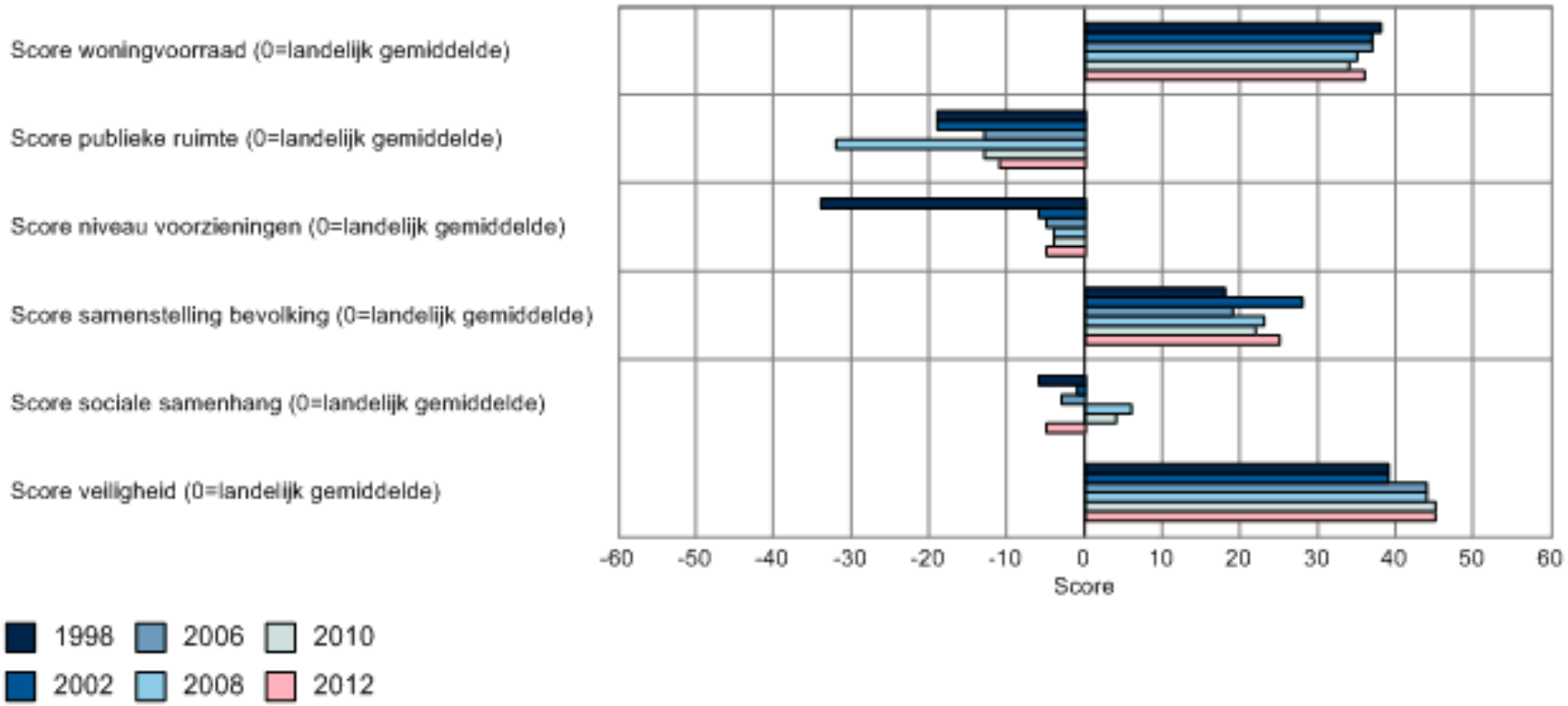

Bron: leefbaarometer

4. Veiligheid

Leefbaarheid in Hernen

T.o.v. Bergharen scoren de dimensies 'publieke ruimte' en 'voorzieningen' lager in Hernen. De sociale samenhang wordt iets beter beoordeeld in Hernen

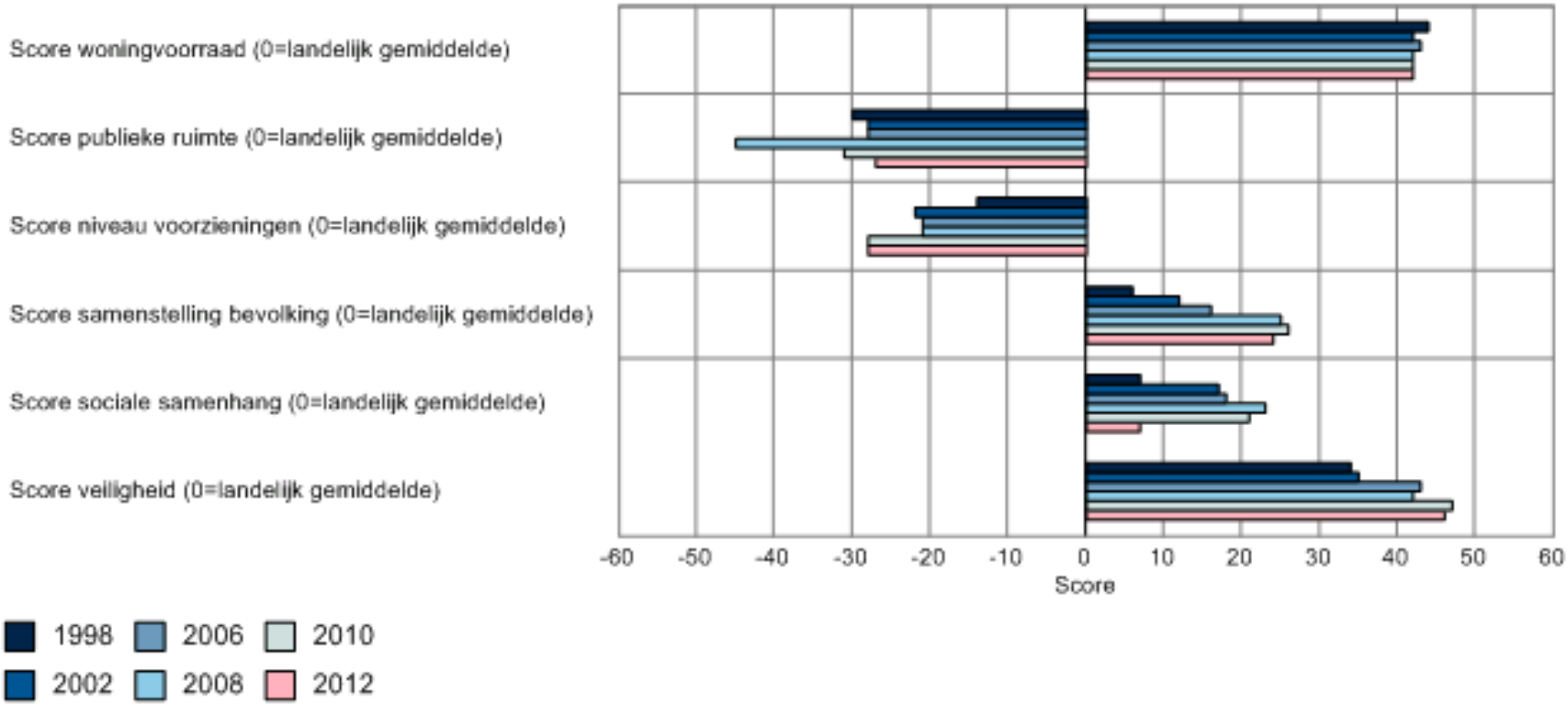

Bron: leefbaarometer

4. Veiligheid

Leefbaarheid in Leur

T.o.v. Bergharen en Hernen scoort de dimensies ‘publieke ruimte’ met name lager dan in de andere kernen.

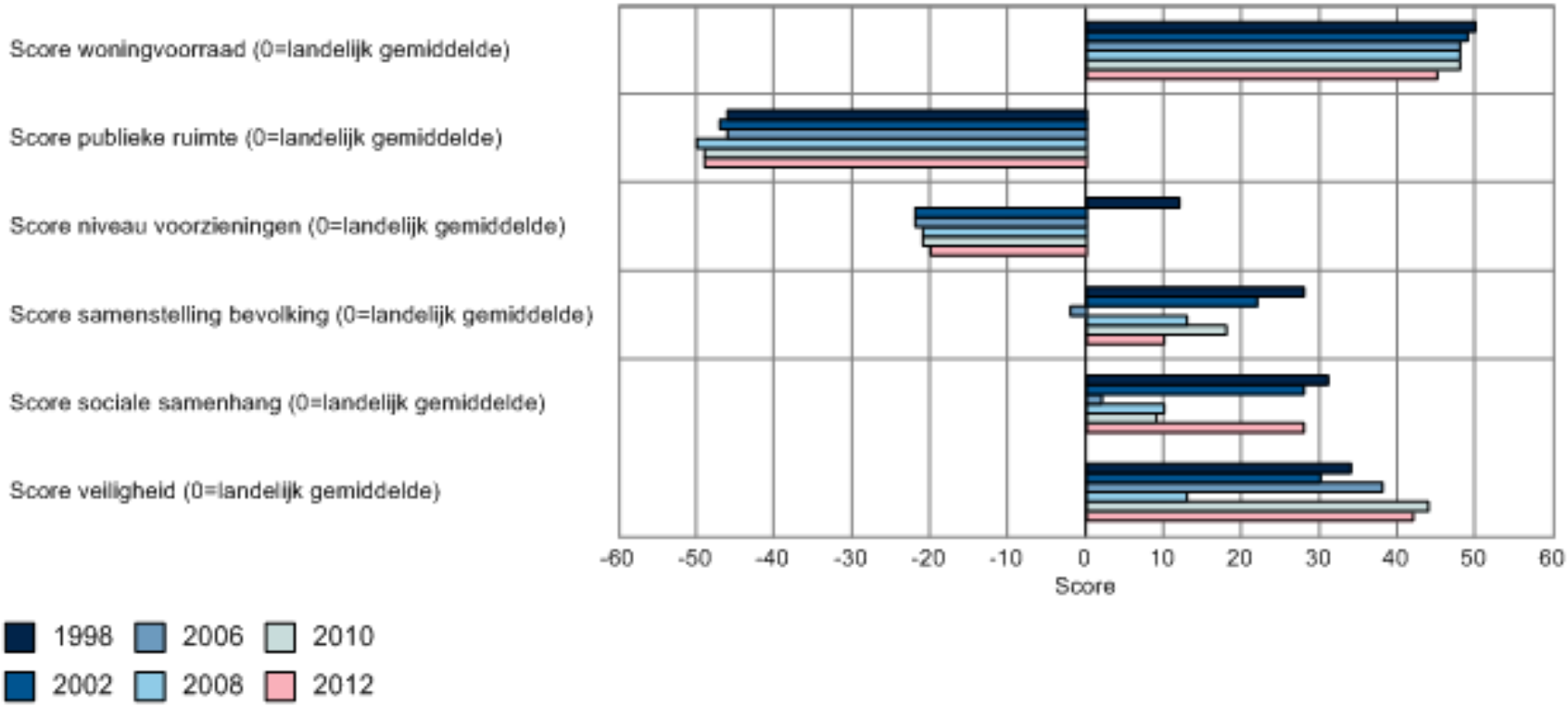

Bron: leefbaarometer

Bijlage 2 Best Practices

Best Practices

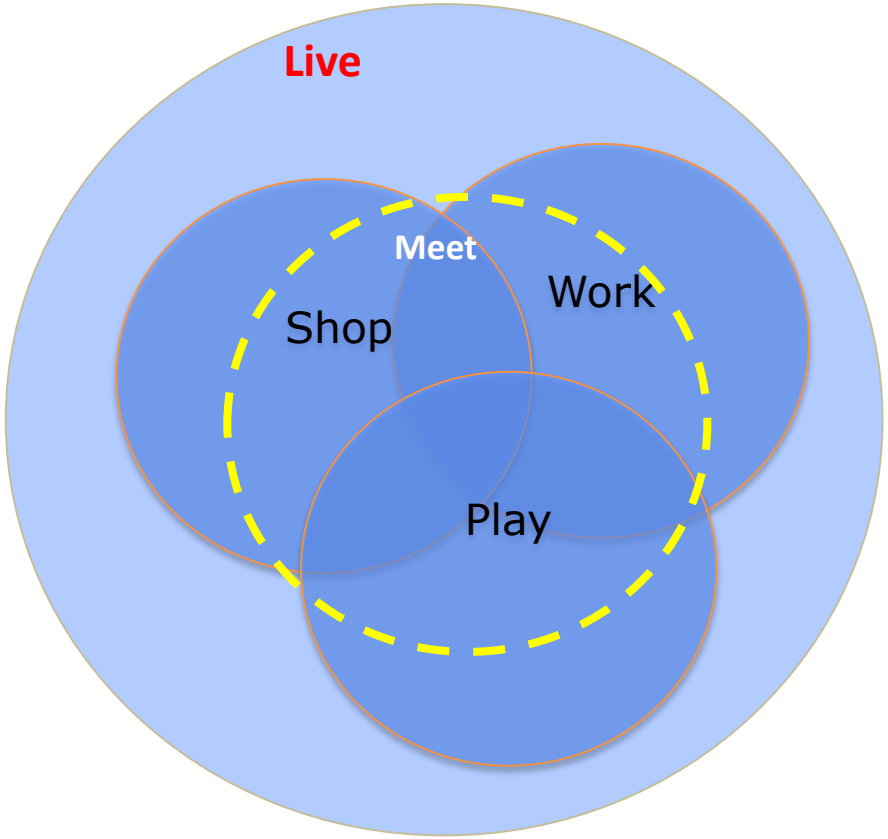

- Trend: voorzieningen onder 1 dak

“Ût Turp, gemak onder één dak”

- Dorpsservicepunt in Gassel, nieuwe ontmoetingsplek voor het dorp

Voorzieningen:

- Cafetaria
- Dorpswinkel
- Bieb
- Spreek en behandelruimtes voor zorgfuncties
- Prikpost
- Kappers
- Lichte horeca, koffiecorner
- Koopappartementen

Kulturhus Borne

- Filmhuis, VVV, Muziek, Theater, Bieb, Welzijn, Kinderen etc.

DE TWENTSCHE COURANT TUBANTIA WOENSDAG 5 FEBRUARI 2014 BORNE 13

Kulturhus doet het erg goed

Het kulturhus van Borne draait zo goed dat het inmiddels een voorbeeldfunctie in het land heeft.

BORNE - Veel gemeenten in het land wonnetten ermee, hoe goed je een kulturhus tot vorm dat het op moet zijn en hoe je dat moet. Het kulturhus bestaat nu tien jaar en is een succes. Het is een dynamisch werk tegenover en een ontmoetingsplek van commerciële, sociaal-maatschappelijke en culturele activiteiten. Zo brengt het grote panel verschillende mensen met elkaar in contact. Het kulturhus is een theater, bibliotheek, bioscoop, kinderopvang, welzijnswerk, muziekschool, VVV, het Filmhuis en een theatercafé ondergebracht, geld op. Directeur Frank Droste (46) is trots op het succes van het Twentse kulturhuis. Hoe vindt je alles tweet met elkaar? Is dit de toekomst of de discipline? Ik denk dat we nu kunnen zeggen dat het zo werkt voor de gemeente, de burger en ons een win-winsituatie is gebleken.

Droste en zijn team van zakenmensen en adviseurs in het land presentaties en adviezen te geven. „We hebben een voorbeeldfunctie en dat is natuurlijk prachtig", zegt hij. Tijdens lezingen en bijeenkomsten over de aanpak, de missie en een visie. In Overijssel, ze zegt hij, staan nog veel kulturhuizen in de startblokken. De provincie wil graag dat er nog een paar komen, maar het uiteindelijke besluit van een gemeenteraad. Laura Meijvogel, verantwoordelijk voor het kulturhuis in Oldenzaal, ging van het huis, zegt het zo: „Succes hoeft niet vanzelf. Wij hebben een duidelijke visie op wat we willen met hoe voor de burger, vragen ons ook voortdurend af wat er bij die burger en in de maatschappij leeft. Actueel zijn, inspringen op nieuwtjes. Afwisseling in bijvoorbeeld het theaterprogramma, zodat er voor een ieder wat te beleven valt. Dat is op wat er heeft steeds door werkend in een uitgebreid programma over familiepretparkjes. De overheid wil ouderen niet meer in verzorgingshuizen, maar hier de mensjes in huisjes. „Een echt burgerinitiatief, zoals de overheid dat graag ziet. Wij doen de exploitatie, serveren de maaltijden, maar de bewoners doen ook de presentie", zegt Meijvogel. En wat zijn nu de totale kosten van zo'n kulturhus? Droste: „Het gemiddelde dat er voor een stad een goed moet kosten VVV's overstad te houden. Wij geven de stad Borne een gezicht. Het is een kulturhus hebben zo een hotel, die volledig draait op vrijwilligers. Er werden cadeau-artikelen verkocht, de telefoon werd er aangenomen voor alle afdelingen, waardoor wij een extra baan niet nodig hebben, bespaart kosten." Ook de VVV is er goed vertegenwoordigd. Elders kan zo'n samenwerking nauwelijks meer op de been worden gebracht. In Borne verwerken bijzondere films verwerkt in de nieuwste in hotels: „Een echt burgerinitiatief, zoals de overheid dat graag ziet. Wij doen de exploitatie, serveren de maaltijden, maar de bewoners doen ook de presentie", zegt Meijvogel. En wat zijn nu de totale kosten van zo'n kulturhus? Droste: „Het gemiddelde dat er voor een stad een goed moet kosten VVV's overstad te houden. Wij geven de stad Borne een gezicht. Het is een kulturhus hebben zo een hotel, die volledig draait op vrijwilligers. Er werden cadeau-artikelen verkocht, de telefoon werd er aangenomen voor alle afdelingen, waardoor wij een extra baan niet nodig hebben, bespaart kosten."

Ben deel van het team dat het kulturhus tot een succes maakt. Derde van links directeur Frank Droste, die de Borne aanpak uitlegt aan andere kulturhusmensen. Foto Wim Cantineaux

Pluim van de minister

Onlangs nomade de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap het kulturhus van Borne. Minister Jet Bussemaker was in de grote bibliotheek aan het spoel in Den Haag, toen ze aangaf dat de bibliotheek kandidaat voor meer een minnetjesgelijk moet worden. Ze vervoeren naar Borne. „Daar staat een kulturhus

tankt. Bussemaker begrijpen we voor met iets nieuws om op te zien. We willen een cultuurcentrum voor ontmoetingen en dingen. Dat is het kulturhus. Het is dan ook een voorbeeld voor dichter bij de burger. Bewonderenswaardig is dat

Kulturhus Hasselo

- Kulturhus met wijkfunctie in Hengelo.
- Prikpost, Trombosedienst, Bieb, Wijkinfopunt, Speel-o-theek, Peuterspeelzaal, Sporthal.

Kulturhus Hoge Hexel

Ontmoeting

Duurzaamheid

Sport en Spel

Het Kulturhus Hoge Hexel is sinds januari 2009 open. Het Kulturhus is een multifunctioneel centrum, waarin verschillende functies, zoals sport, cultuur, onderwijs, gezelligheid, etc. samenkomen. Verschillende verenigingen en instanties maken gebruik van het Kulturhus. Zo worden er door Sporting Hoge Hexel verschillende sporten, zoals zaalvoetbal, volleybal, gym, callanetics, etc. uitgeoefend in het Kulturhus. De kerk en de school maken gebruik van verschillende ruimtes in het Kulturhus voor vergaderingen, bijeenkomsten, sport en spel, etc. De peuterspeelzaal zit in het Kulturhus. Er wordt gebiljart door de biljartvereniging. Vanuit Stichting de Welle en de ouderencommissie worden er verschillende activiteiten voor ouderen ontplooid. Verder maken organisaties als het Plaatselijk Belang, Hexel on Wheels en het Oranje Comite veelvuldig gebruik van het Kulturhus voor vergaderingen en activiteiten. In het Kulturhus Hoge Hexel is bijna iedere dag wel wat te doen.

Kulturhus de Breehoek, Scherpenzeel

- Congressen, Workshops, Exposities, Horeca, Sport, Zaalverhuur

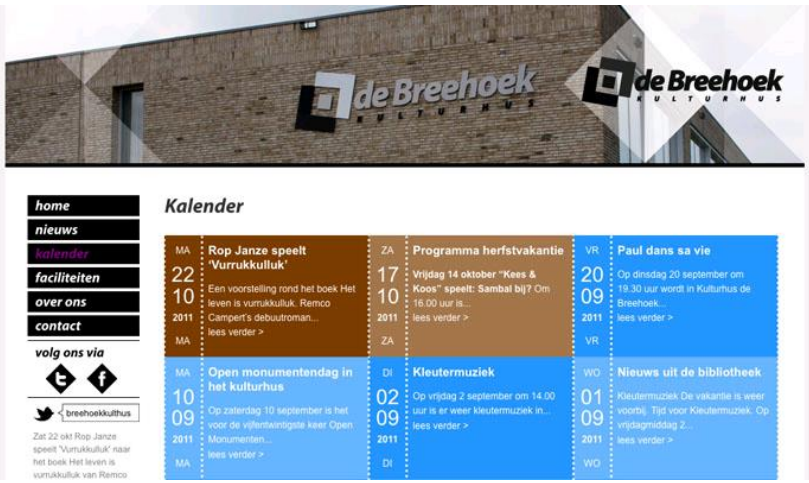

Borchuus Kulturhus, Varsseveld

- De stichting heeft ten doel om vanuit het “Borchuus” een Kulturhus te ontwikkelen voor inwoners, bedrijven, verenigingen, stichtingen en instellingen in Varsseveld en omgeving met een breed geïntegreerd aanbod op het gebied van dienstverlening, zorg, educatie, welzijn en cultuur.

Kulturhus De Borg, Babberich

Ruim aanbod in vernieuwd Kulturhus de Borg in Babberich.

NIEUW in Babberich
SAMEN ETEN
in Kulturhus De Borg

Vaste activiteiten in Kulturhus De Borg			
Dag	Activiteit	Plaats	Tijdstip
Maandag	Yoga-les	Vergaderzaal	09:00 - 10:15
Maandag	Repetitie Drumfanfare St. Jan	Grote zaal	19:30 - 21:30
Maandag	Tafeltennisvereniging SHOT Trainingsavond	Gymzaal	20:00 - 21:30
Dinsdag	Yoga-les voor ouderen	Vergaderzaal	09:30 - 10:45
Dinsdag	Open tafel Caleidoz	Foyer	12:00 - 13:00
	Twee-wekelijks op de oneven weken		
	Opgave vooraf telefonisch op telnr. 246994		
Dinsdag	Kaartmiddag KBO	Foyer	13:00 - 17:00
Dinsdag	Aerobic	Gymzaal	19:15 - 20:15
Dinsdag	Stichting Jeugd en Jongeren	Vergaderzalen	18:15 - 19:30
Dinsdag	Yoga-les	Vergaderzaal	20:00 - 21:15
Woensdag	Computerbegeleiding	Foyer	13:30 - 16:00
Woensdag	Toneelvereniging DVS	Grote zaal	20:00 - 22:30
Woensdag	Dansgarde De Schuumneuzen	Grote zaal	20:00 - 22:00
Donderdag	Tafeltennisvereniging SHOT Trainingsavond	Gymzaal	20:00 - 23:00
Donderdag	Dansgarde De Schuumneuzen	Grote zaal	18:30 - 21:00
Vrijdag	Seniorengym Caleidoz	Gymzaal	11:30 - 12:15
Zaterdag	Repetitie Harmonie St. Franciscus	Grote zaal	16:00 - 20:00
Zaterdag	Repetitie jeugd Drumfanfare St. Jan	Vergaderzalen	10:30 - 12:00

Droom, Elst

DROOM!
direct
reserveren
of bestellen
lunch
vergaderen?
appeltaart!
flexplek?
account aanmaken login
Nu ook
bezorgdienst
in de regio!

Ut Huus, Olst, Wijhe

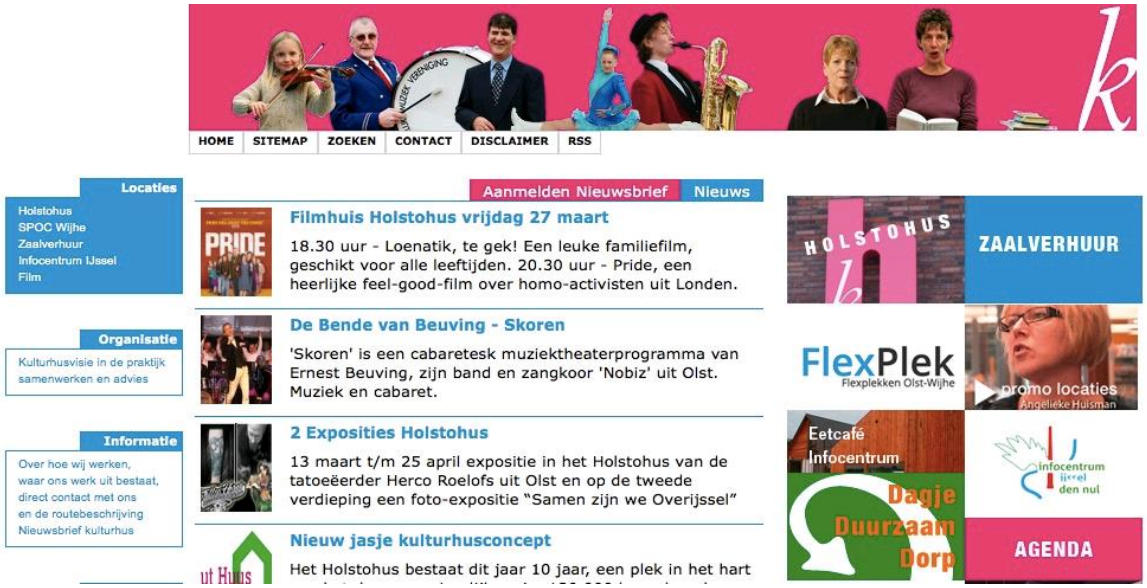

- Ruim aanbod van diensten
- Sport, Cultuur, Verhuur, Kennisdeling, Horeca, Burgerinitiatieven, Vrijwilligerswerk, etc.

Visie op Sport en Bewegen

Sport en bewegen in Bergharen, Hernen en Leur; voor en door alle inwoners!

Door:	Gelderse Sport Federatie en Mulier Instituut
Met medewerking van:	Werkgroep Sport & Bewegen Bergharen, Hernen en Leur
Datum:	Versie 8, 15 december 2017
Betreft:	Definitieve visie werkgroep Sport & Bewegen

WAT

De gemeente Wijchen stelt in haar beleid de inwoners centraal, realiseert geen plannen 'van achter de tekentafel', maar maakt gebruik van de eigen kracht en de samenwerkingskracht van inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. Of het nu gaat om wonen, gezondheid, sport, vrijwilligerswerk of ontmoeten.

De werkgroep Sport & Bewegen is ingesteld in het kader van de gezamenlijke ambitie in Hernen, Bergharen en Leur om de centrumfunctie en de leefbaarheid[1] van deze dorpen te verstevigen voor de huidige en toekomstige generaties bewoners.
Concreet voor het themaveld Sport & Bewegen geldt als gezamenlijk belang: "Het in beweging krijgen van zoveel mogelijk inwoners (vitale dorpelingen) en daarbij te zorgen voor hoogwaardige en toekomstbestendige organisaties, samenwerkingsverbanden en voorzieningen".

Daartoe meent de werkgroep Sport & Bewegen dat er moet worden ingezet op een *actief* en *stimulerend* sport- en beweegklimaat, waarbij sport en bewegen vooral als middel dient om bovengenoemde ambitie te realiseren.

HOE

Om deze visie te realiseren wordt nadrukkelijk samengewerkt binnen de sport zelf (verenigingen, sportservice Wijchen), maar wordt ook de samenwerking gezocht met organisaties/ verenigingen/bedrijven die niet tot de traditionele sportwereld behoren; zoals zorgverleners, scholen, BSO, KBO, dorpshuizen De Zandloper en De Mijlpaal en welzijnsorganisaties.

Tevens wordt de samenwerking en afstemming gezocht met aanpalende en relevante beleidsterreinen zoals WMO, gezondheid en ruimte.
Dit alles om de organisatiekracht en de burgerparticipatie te versterken en te stimuleren.

De gemeente Wijchen heeft in bovenstaande een faciliterende en stimulerende rol.
Alle betrokkenen werken samen (co-creatie) om een bijdrage te leveren aan leefbare en vitale kernen waarbij gebruikt gemaakt wordt van zowel accommodaties voor sport en bewegen als de openbare ruimte en wellicht andersoortige accommodaties zoals de eerder genoemde dorpshuizen.

Bij de uitwerking van sport- en bewegingsvisie staan alle actieve inwoners (zowel georganiseerd als ongeorganiseerd) centraal, met bijzondere aandacht voor inactieve inwoners waarvoor tevens de deelname aan sport- en beweegactiviteiten niet vanzelfsprekend of minder toegankelijk is.
De (sport)verenigingen hebben hierin een preventieve (maatschappelijke) functie die past binnen de visie.

[1] met het begrip leefbaarheid wordt aangegeven hoe aantrekkelijk en/of geschikt een gebied of gemeenschap is om er te wonen, of te werken

Algemene visie op Sport en Bewegen:

"Sport en bewegen draagt voor iedereen zichtbaar bij aan leefbare kernen.
Sport en bewegen verbetert de sociale binding tussen bewoners en bevordert
de vitaliteit en een gezonde leefomgeving."

<u>De visie wordt gesplitst in 2 clusters</u>

Cluster 1: Sport en bewegen als smeerolie

Stip op de horizon:

De georganiseerde sport (sportverenigingen) uit de kernen Bergharen, Hernen en Leur, is gecentraliseerd op sportpark Schaarweide. De faciliteiten op het sportpark zijn voldoende om de georganiseerde sport te huisvesten, inclusief de binnensport. Het sportpark is openbaar en is zeven dagen in de week toegankelijk. Het aanbod van de verenigingen is afgestemd op alle doelgroepen, en vindt ook niet altijd op het sportpark plaats. Het sportpark kan bijvoorbeeld als startpunt dienen om activiteiten in de omgeving uit te voeren.

Een samenwerkingsverband (ontstaan vanuit de Stichting Schaarweide*) organiseert daarnaast andersoortige activiteiten voor zowel de georganiseerde als de ongeorganiseerde sport (v.b. sportevenementen, Sport BSO, dagbesteding voor senioren en speciale doelgroepen). Een en ander is vanzelfsprekend afhankelijk van de aanwezige doelgroepen in de kernen en de afstemming met de Zandloper en de Mijlpaal.

De huidige sportzalen in Hernen en Bergharen worden gebruikt om de vitaliteit in de dorpen te bevorderen, door bijvoorbeeld het faciliteren van beweegprogramma's voor verschillende doelgroepen (zie cluster 2) en het faciliteren van de lessen bewegingsonderwijs, maar zijn daarnaast geschikt voor een sociaal-culturele functie zoals muziek-en theateruitvoeringen.

**Voor een beschrijving van de ambities van Stichting Schaarweide en de koppeling met bovenstaand cluster, zie bijlage 2*

Cluster 2: Sport en bewegen als medicijn voor gezonde burgers

Stip op de horizon:

Sport & bewegen en zorg & welzijn, zijn verenigd in een samenwerkingsverband met als doel om de gezondheid van alle inwoners te behouden en te bevorderen.
Binnen dit samenwerkingsverband kent men elkaar en weet wat een ieder doet.
Zorg & welzijn sturen patiënten en cliënten met een beweegadvies door naar de betreffende sport- en beweegaanbieders (bijvoorbeeld aan het einde van een revalidatieproces of bij constatering van overgewicht) en vice versa.

Daarnaast heeft de gemeente afspraken met de sport over het aanbieden van dagbesteding en/of beweegprogramma's voor (langdurig) werklozen, gedeeltelijk arbeidsongeschikten etc.

De locatie voor de uitvoering van deze activiteiten is nader te bepalen en afhankelijk van de behoefte. Dit kan zowel in De Mijlpaal, De Zandloper, op Schaarweide of elders in de dorpen plaatsvinden.

Uitwerking van bovenstaande clusters in zes uitgangspunten met de daarbij behorende concrete taakstelling.

1. **De sportvereniging/sportpark Schaarweide, moet nog beter benut worden als ontmoetingsplek en moet nog meer zorgen voor sociale binding en participatie**

    a. Een eerste stap die hierin kan worden gezet betreft het buiten sporten. Het sportpark dient daartoe meer sporten te faciliteren dan nu het geval is. Gedacht wordt aan beachvolley, een survival parcours dan wel een cross/trimbaan, een fietscrossparcours, een Padel- / minitenniscourt en een Outdoor Fitnessplein.
    Binnen de huidige accommodatie van Schaarweide dient daarnaast ruimte gemaakt te worden voor een multifunctionele (sport/fitness)ruimte, die in principe door alle sportverenigingen gebruikt moet kunnen worden.

    b. De realisatie van een binnensportvoorziening die geschikt is voor wedstrijdsport blijft gewenst voor de georganiseerde sport. De huidige situatie maakt echter dat deze wens op korte termijn niet te realiseren valt.
    Toch moet er nu wel worden nagedacht, over hoe er op lange termijn echt invulling gegeven kan worden aan Bergharen als tweede kern van de gemeente Wijchen én hoe door een concentratie van voorzieningen, de leefbaarheid op langere termijn gerealiseerd kan worden. Een binnensportfaciliteit kan hiervoor een belangrijke aanjager zijn.

    c. De huidige sportzalen in Hernen en/of Bergharen kunnen al een meer sociaal-culturele functie krijgen. De zalen kunnen daarnaast gebruikt blijven worden om vitaliteit in de dorpen te bevorderen, door bijvoorbeeld het faciliteren van beweegprogramma's voor verschillende doelgroepen (zie cluster 2) en het faciliteren van de lessen bewegingsonderwijs.

2. **De sport- en beweegaanbieders moeten nog meer een spilfunctie vervullen in de kernen en tussen de kernen**

    Sport- en beweegaanbieders hebben veel persoonlijke contacten. Zij kennen mensen van verschillende generaties, domeinen en achtergronden. Daarom kunnen zij een belangrijke verbindende rol vervullen en een waardevolle partner zijn voor het sociale wijkteam. Denk bijvoorbeeld aan ouderen die bestuurlijke taken vervullen, als scheidsrechter actief zijn of zelf sporten bij de vereniging. Ook jongeren die pupillenteams trainen en coachen of lid zijn van een jeugdcommissie weten andere jongeren aan zich te binden.

3. **Vitale sportverenigingen verbinden met het sociaal domein**

    Verbinding met het sociaal domein heeft voor de sport- en beweegsector zelf ook grote voordelen. Het biedt een voedingsbodem voor het voortbestaan van de sportvereniging, onder andere door aanwas van nieuwe leden (sportend of als vrijwilliger actief) uit nieuwe doelgroepen.
    Binnen het sociaal domein vallen doelstellingen te behalen door als sportaanbieder nieuwe activiteiten aan te bieden, waarbij sport als middel wordt ingezet. Als voorbeeld valt te denken aan het voorkomen van eenzaamheid, of het aanbieden van valpreventie.

4. **Sport- en beweegprogramma's kunnen (gespecialiseerde) zorg beperken of effectiever maken**

   Sport en bewegen is gezond. Het verlaagt de kans op aandoeningen, sociaal isolement en sociaal emotionele klachten. De inzet van sport- en beweegprogramma's kan bijvoorbeeld bij ouderen bijdragen aan het veilig en zelfstandig in eigen omgeving kunnen blijven wonen, waardoor intramurale zorg[2] niet nodig is of uitgesteld wordt en eenzaamheid kan worden verminderd.

5. **Sport en bewegen dragen bij aan gezond opgroeien**

   Sport en bewegen bij kinderen draagt bij aan de fysieke en mentale ontwikkeling van kinderen en heeft een grote pedagogische waarde. Bij jeugd kan sport en bewegen onderdeel zijn van een behandelplan binnen de jeugdhulpverlening en ingezet worden op lokale trap- en speelveldjes, het sportpark en/of de dorpshuizen om overlast van (hang) jongeren tegen te gaan.

6. **Sport en bewegen kan leiden tot een kostenbesparing**

   Dit komt voornamelijk door het preventieve aspect. Bijvoorbeeld door sport en bewegen in te zetten bij arbeidsre-integratie, of als middel om ziekte te voorkomen. Inmiddels blijkt dat de maatschappelijke effecten (baten) van de inzet van sport en bewegen ruimschoots opwegen tegen de kosten.

[2] Intramurale zorg is gezondheidszorg die gedurende een onafgebroken verblijf van meer dan 24 uur geboden wordt in een zorginstelling, zoals een ziekenhuis, verpleeghuis, verzorgingshuis of een instelling voor verstandelijk gehandicapten

Concrete acties, voortvloeiend uit bovenstaande visie
De concrete acties richten zich vooralsnog vooral op het ruimtelijk vlak.
Hoe kunnen de accommodaties bijdragen aan de doelen van beide clusters en wordt geborgd dat Sport en Bewegen een blijvend onderdeel van de leefbaarheid in de kernen is en blijft.
Drie taakgroepen gaan zich hiermee bezighouden

Taakgroep 1;
Het verder ontwikkelen van de buitensport op en rond sportpark Schaarweide en de ontwikkeling van een multifunctionele binnenruimte. De taakgroep kan aansluiten bij de ideeën die zijn ontwikkeld in het kader van de subsidieaanvraag *Vitale Sportparken,* door Stichting Schaarweide.
Het initiatief voor deze taakgroep kan liggen bij Bas van Duifhuizen en Bennie Beernink, aangevuld met bijvoorbeeld Gertie Coppes en anderen.

Taakgroep 2:
Een taakgroep onder leiding van Johan van Heumen gaat aan de slag om, samen met bestuurders op gemeentelijk en mogelijk op provinciaal niveau, keuzes te maken over de toekomstige ontwikkeling van de dorpen, de concentratie van voorzieningen op één locatie en daarbinnen de realisatie van een binnensportfaciliteit die geschikt is voor wedstrijdsporten.

Taakgroep 3:
Taakgroep met daarin vertegenwoordigers vanuit De Zandloper, De Mijlpaal en mogelijk de KBO. Deze taakgroep kan aangevuld worden met vertegenwoordigers vanuit het sociaal domein, de zorg en het onderwijs. Nagedacht moet worden over het opknappen van één of eventueel beide sportzalen op een zodanige manier dat deze ruimtes nog beter geschikt gemaakt kunnen worden voor beweegactiviteiten zoals genoemd in cluster 2, maar tegelijkertijd ook beter benut kunnen worden voor muziek, theater, bijeenkomsten en festiviteiten. Het bestuur van de Zandloper wordt gevraagd hiervoor het initiatief te nemen.

Alle taakgroepen geven voor 1 februari 2018 antwoorden op onderstaande vragen:
- Wie zijn de leden van de taakgroep
- Wat kan er op korte termijn worden opgeleverd
- Welke extra ondersteuning is er nodig

Overkoepelende visie van de werkgroep Sport & Bewegen Bergharen, Hernen en Leur:

"Sport en bewegen draagt voor iedereen zichtbaar bij aan leefbare kernen.
Sport en bewegen verbetert de sociale binding tussen bewoners en bevordert de vitaliteit en een gezonde leefomgeving."

Visie Bergharen: (bron: dorpsplan Bergharen 2010-2030)

"Bergharen is een plek voor iedereen;
de jeugd een eigen knutsel- en
dansgroep; de oudere jeugd
een ontmoetingsplek gerund door
henzelf; de dertigers en veertigers
een eigen ontmoetingsavond met
verschillende activiteiten en beweging
voor de bejaarden met hun
eigen D.J."

Visie Hernen en Leur (bron: dorpsplan Hernen en Leur 2010-2030)

Ons dorp is van iedereen,
Het is zoveel meer, dan wat huizen van steen
Het zijn de mensen die het maken
Door steeds opnieuw elkaar te raken
De sfeer, de warmte, de verbondenheid
Maken het mijn dorp, voor nu en altijd

Verantwoording:
De werkgroep Sport & Bewegen, bestaande uit verschillende vertegenwoordigers vanuit sport, welzijn en zorg uit de verschillende kernen is aangevuld met beleidsmedewerkers van de gemeente Wijchen.

- 21 maart 2017 kwam de werkgroep voor het eerst bijeen om samen van gedachten te wisselen over de visie op Sport en Bewegen. Deze bijeenkomst stond onder leiding van de Gelderse Sport Federatie en het Mulier Instituut.
- 15 mei 2017 was een bijeenkomst met een afvaardiging van de werkgroep waar de 1e concept versie werd besproken.
- 8 juni 2017 volgde een 3e sessie waar Stichting Schaarweide haar plannen voorlegde aan de werkgroep en besproken is hoe deze verbonden konden worden met de visie. Naar aanleiding van de laatste twee bijeenkomsten is de conceptvisie op een aantal punten aangepast.
- 13 juli 2017 werd met de werkgroep voor het eerst concreet gesproken over de uitwerking van de visie in projectplannen. Tijdens deze bijeenkomst bleek dat er nog geen consensus was over de definitieve visie. Daarop is besloten dat de visie eerst definitief moest worden vastgesteld alvorens over te kunnen gaan tot het maken van projectplannen.
- Juli-nov.2017: Alle werkgroep leden hebben hun achterban geraadpleegd en schriftelijk hun opmerkingen ingediend.
- 27 november 2017 is de 6e versie van de visie gepresenteerd.
- 12 december 2017 is de 7e versie opgeleverd, met uitwerking in concrete taakstelling.
- 15 december 2017 is de 8e versie opgeleverd, met de laatste aanpassingen vanuit de werkgroep.

Bijlage 1: Verklarende woordenlijst

Sociaal domein
De term ‘sociaal domein’ omvat alle inspanningen die de gemeente verricht rond werk, zorg en jeugd, op basis van de Wmo, de Participatiewet en de Jeugdwet. In de ruime, integrale zin van het woord vallen onder ‘sociaal domein’ ook alle aanverwante taken. Denk aan onder meer: handhaving bij leerplicht, het voorkomen van vroegtijdig schoolverlaten, passend onderwijs, leerlingenvervoer, de reguliere en bijzondere bijstand, schuldhulpverlening en (jeugd)gezondheidzorg.

Samenhang tussen deze werkvelden
De decentralisaties bieden gemeenten de mogelijkheid een samenhangend en integraal beleid te voeren bij de zorg en ondersteuning aan kwetsbare groepen. Immers, de drie decentralisaties in het sociaal domein staan niet volledig los van elkaar. De doelgroepen komen deels overeen. Bovendien hebben mensen veelal meerdere problemen. Denk aan de samenhang tussen jeugdzorg en de Participatiewet: het naar werk begeleiden van risicojongeren. Ook is er veel samenhang tussen jeugdzorg en Wmo. Zo richt de Wmo zich bij problemen bij opgroeien en opvoeden op zowel ouders als jeugdigen.

Sociaal (Wijk) Team
Met de decentralisaties van de WMO, Jeugdzorg, Participatiewet en Passend onderwijs ligt de regie over het sociale domein grotendeels bij gemeenten. Op veel plaatsen in het land is gewerkt aan het opzetten van wijkteams in allerlei varianten, zo ook in Wijchen.

Sociaal (Wijk) Team Wijchen
Het Sociaal (Wijk) Team biedt advies, hulp en ondersteuning aan bewoners op het gebied van welzijn en zorg. Het is een team van professionals dat helpt met zoeken naar oplossingen passend bij uw situatie. Denk daarbij aan vragen over lichamelijke of geestelijke beperkingen, eenzaamheid, zelfstandig wonen of opvoeding van kinderen.

Zorg- en hulpverleners van verschillende organisaties bundelen hun krachten in het Sociaal (Wijk) Team. Zoals medewerkers van MEE Gelderse Poort, wijkverpleegkundigen van LuciVer en ZZG zorggroep, consulenten van MeerVoormekaar en de zorgconsulenten van de gemeente.
Waar nodig kunnen zij professionele hulp inzetten, want zij regelen ook de toegang tot ondersteuning en zorg. In de gemeente Wijchen zijn er twee Sociale Wijk Teams, met standplaats ’t Mozaïek (Wijkteam Zuid) en het Noorderlicht (Wijkteam Noord).

Wijkteam Noord is bedoeld voor Wijchen boven de spoorlijn en de dorpen Hernen, Leur, Batenburg en Bergharen.

Eerstelijnszorg
De zorg waarvan iedereen gebruik kan maken zonder verwijzing.

- zorg van huisartsen (en praktijkondersteuners)
- zorg van tandartsen (en andere mondzorgverleners zoals mondhygiënisten, orthodontisten en tandprothetici)
- fysiotherapie
- apothekerszorg
- thuisverpleging (geen verwijzing nodig, maar wel een indicatie)
- maatschappelijk werk
- psychologische zorg bij een consultatiebureau

Vooral de huisarts heeft een centrale rol als eerstelijnshulpverlener. De huisarts bepaalt welke zorg je nodig hebt en kan je zo nodig doorverwijzen naar een specialist. Dit bevordert de kwaliteit van de hulpverlening, maar werkt ook kostenbesparend.

Tweedelijnszorg
De tweedelijnszorg is zorg van alle hulpverleners waarvoor je een verwijzing nodig hebt. Dit zijn bijvoorbeeld alle specialisten in het ziekenhuis of de kliniek. Maar ook revalidatie en psychische hulp vallen onder tweedelijnszorg. Zonder verwijzing kun je niet bij deze zorgverleners terecht.

Intramurale zorg
Intramurale zorg is gezondheidszorg die gedurende een onafgebroken verblijf van meer dan 24 uur geboden wordt in een zorginstelling, zoals een ziekenhuis, verpleeghuis, verzorgingshuis of een instelling voor verstandelijk gehandicapten.

Bijlage 2:

Ambitie Stichting Sportpark Schaarweide
Is bezig uit te groeien tot een familiesportpark, met als doel de dorpen te verbinden, de leefbaarheid te bevorderen en van maatschappelijke meerwaarde te zijn voor jong en oud. Concreet zal Schaarweide een groeiend scala aan mogelijkheden bieden voor het beoefenen van sport: zowel recreatief als prestatief met een open mind voor samenwerking met andere initiatieven en nieuwe ontwikkelingen. Schaarweide vergroot hierdoor de ontmoetingsmogelijkheden tussen alle soorten sporters en kan zo, in toenemende mate, haar rol vervullen t.a.v. de sociale netwerken binnen onze dorpen.

Schaarweide heeft genoemde ontwikkelingen al in gang gezet. Vier verenigingen werken nauw samen in de stichting Schaarweide. Er zijn vergevorderde plannen om de verenigingsgebouwen van de tennis- en voetbalvereniging samen te voegen en er één gemeenschappelijke clubruimte van te maken. Daarnaast wordt al ruimte geboden aan initiatieven van andere verenigingen en organisaties, zoals de fietsclub (startpunt voor een MTB tocht) en de vastenactie (voor ontmoeting en samen eten). Nieuwe initiatieven worden toegejuicht en gestimuleerd. Zo wordt nagedacht over een multifunctionele fitnessruimte die door eenieder te gebruiken is en de aanleg van een beachvolleybalveld.

De werkgroep Sport en bewegen wil deze ambities graag ondersteunen en verder bevorderen. Dit betekent dat sport & bewegen in principe vanuit één plek georganiseerd dient te worden. Niet alles hoeft op één plek plaats te vinden, maar het georganiseerd sporten zoveel als mogelijk is wél.

Dit standpunt heeft een aantal ruimtelijke en organisatorische consequenties:

Ruimtelijke benutting Schaarweide:

- De ambitie betreft zowel het buiten sporten als het binnensporten;
- Het sportpark dient daartoe veel meer sporten te faciliteren dan nu het geval is. Gedacht wordt nu al aan beachvolley, een survival parcours dan wel een cross/trimbaan, een fietscrossparcours, een Padel- / minitenniscourt, een Outdoor Fitnessplein;
- binnen de huidige accommodatie van Schaarweide dient ruimte gemaakt te worden voor een multifunctionele fitnessruimte, die in principe door iedereen gebruikt moet kunnen worden;
- de realisatie van een sporthal blijft gewenst voor de dorpen en in het licht van de ambities van Schaarweide en de visie van de werkgroep Sport & Bewegen is de enige logische plek daarvoor op het sportpark Schaarweide. De *eigen* volleybal en korfbalverenigingen moeten hun thuiswedstrijden kunnen spelen en een sporthal is daarvoor noodzakelijk.

Ruimtelijke benutting van de gymzalen in De Zandloper en De Mijpaal:

- De huidige gymzalen in Hernen en Bergharen kunnen een meer sociaal-culturele functie krijgen. Ze blijven gebruikt worden om vitaliteit in de dorpen te bevorderen, door het faciliteren van beweegprogramma's voor verschillende doelgroepen;
- Daarnaast kan de inrichting beter geschikt gemaakt worden voor culturele evenementen, zoals muziek, theater en carnaval;
- De gymzalen dienen hiertoe opgeknapt te worden zodat deze, zowel qua aankleding als akoestiek, geschikt worden voor een meer multifunctioneel gebruik

Organisatorisch:

De ambities rondom sport & bewegen in Bergharen, Hernen en Leur sluiten aan bij de al bestaande ambities van de stichting Schaarweide. Een goede aansluiting is ook van belang om deze ambities waar te kunnen maken. De bredere focus op meer verschillende sporten, en op veel meer verschillende doelgroepen, vraagt ook om een aanscherping van de huidige organisatie.

Bijeenkomst samenwerking visie Sport &Bewegen in Hernen, Leur, Bergharen

Maandag 15 april 2019, sportpark Schaarweide

Aanwezig:

- Stichting Schaarweide: Luc Peters, Cor van Dijk
- Mijlpaal bestuur: Sjors Lubeek
- Zandloper bestuur: Galina Visser, Bennie Beernink
- Leefbaarheidsgroep Hernen, leur: Toon Janssen, Tiny van Dreumel
- Leefbaarheidsgroep Bergharen: Ad van Tilborg, Geert-Jan Velings
  (voorzitter voor deze avond is Geert-Jan, niet acterend vanuit leefbaarheidsgroep maar met als opdracht de verbinding te zoeken)

Voor agenda zie uitnodiging en bijlage PowerPoint.

Inleiding

De avond wordt ingeleid met een terugblik op de Koningspelen van afgelopen vrijdag, gehouden op sportpark schaarweide, waarin de beide scholen een verbindende schakel hebben vormgegeven. Daarvoor hebben de kinderen van beide scholen wc-rolletjes creatief bewerkt, deze aaneen geregen voor een ketting van de school en de beide kettingen aan elkaar verbonden bij de opening als signaal dat we 1 gemeenschap zijn. Ook voor deze avond zoeken we samenwerking voor de toekomst van onze jeugd en om vorm te geven aan de opgestelde visie vanuit de werkgroep Sport & bewegen.

Conclusies

- Door alle vertegenwoordigers wordt de visie onderschreven. Men erkent dat eea lang heeft geduurd, soms onduidelijke communicatie is geweest met gemeente en tussen partijen, maar dat men verder wil met de gezamenlijke invulling van de visie. Men geeft aan dat dat vooral samen moet gebeuren en met een gezamenlijk afgestemd plan om de visie om te zetten in concrete actiestappen en verdere plannen voor implementatie. Voor de korte termijn wil men snelheid maken in de diverse trajecten die nu voor liggen.
- Voor de accommodaties worden de volgende plannen ondersteund:
    - Schaarweide wordt gezien als centrum voor buitensport en houdt daar met de bouwplannen rekening mee
    - De Zandloper moeten worden aangepast tbv een multifunctionele accommodatie met een gym- en spelzaal.
    - De Mijlpaal zal op termijn tot een MFA dienen te worden omgebouwd. Daarvoor is een haalbaarheidsonderzoek nodig maar tevens ondersteuning voor achterstallig onderhoud om de periode tot de realisatie van een MFA te overbruggen. In het haalbaarheid onderzoek wordt een sportzaal voor wedstrijdsport (zoals korfbal) meegenomen.
- Voorlopige begroting opgesteld door de stuurgroep dd 9 april 2019 is besproken.
    - De opzet wordt voor kennis aangenomen. Vragen zijn erover hoe de subsidies zsm in te kunnen zetten aangezien dit een groot deel van de inkomsten/uitgaven bepaald. Vraag aan de gemeente om hier prioriteit aan te geven en de betrokken partijen hierin te ondersteunen.

- Achterstallig onderhoud: De Mijlpaal wil concrete toezegging voor het overbruggen naar de toekomstige MFA. Dit is in de stuurgroep besproken. De Mijlpaal wordt verwezen naar de wethouder voor verder afspraken.
  De Zandloper wil graag weten hoe deze middelen (achterstallig onderhoud) te kunnen inzetten in het plan van aanpak. Hiervoor zal de Zandloper op korte termijn met een definitief gedragen plan voor aanpassing willen komen.
- Gezien de gedragen plannen voor de toekomstvisie geven de aanwezigen aan dat Schaarweide maar beperkt gebruik kan maken van de middelen. Er wordt verzocht het bedrag van 25K te kunnen verdubbelen (dit was ook eerder door de leefbaarheidsgroepen aan de stuurgroep voorgesteld). De zandloper is bereid hiervoor extra kritisch naar de plannen te kijken EN optimaal gebruik te maken van de mogelijkheid geboden door de stuurgroep om zelf de aanbesteding in handen te nemen (onder voorwaarden opgesteld door de gemeente).
- Er wordt de grote wens uitgesproken om snelheid in de processen te brengen en te komen tot inzet van de middelen. Men is verheugd dat Schaarweide nu doorpakt om de basis van de accommodatie dermate aan te pakken dat de uitstraling van gezamenlijkheid van de daar acterende verenigingen wordt vormgegeven in een centrum voor buitensport als start voor de visie op sport en bewegen.
- De aanwezigen gaan zich inzetten om zoveel mogelijk middelen als ook vrijwilligers in te zetten voor de plannen. Daarbij wordt aangegeven dat mocht er schaalvoordelen of meevallende subsidies ontstaan het totale bedrag van 500 K beschikbaar blijft om in te zetten door de aanwezige partijen tbv de verder implementatie van de visie.

- Toekomst
  - Er wordt voorgesteld om in dit gremium minimaal 2 keer per jaar samen te komen.
    - Om de communicatie en transparantie afgestemd te houden
    - Om verdere invulling van de visie vorm te geven
    - Om jaarplannen van de afzonderlijke partijen te delen
    - Om de exploitatie van de afzonderlijke partijen te bewaken en samenwerking te zoeken in het organiseren van activiteiten die de exploitatie van alle partijen ondersteunen

Tot slot

Er is teruggekeken naar de ontwikkelingen de afgelopen jaren, naar de ervaren miscommunicatie, naar opvattingen over de visie maar er is vooral vooruitgekeken hoe er, vanuit de visie sport en bewegen, voor de dorpen de leefbaarheid en vitaliteit van de inwoners kan worden gestimuleerd en duurzaam kan worden ondersteund. Daarvoor zijn de noodzakelijke verbouwingen hard nodig, is snelheid en duidelijkheid over de inzet van de middelen gewenst en vragen we de gemeente om hierin maximaal te ondersteunen. Ook als de stuurgroep niet meer in de huidige vorm actief is blijft de samenwerking met de gemeente gewenst in een nog te kiezen opzet.

De vergadering wordt om 22.05 uur beëindigd.

Aan het college van Burgemeester en Wethouders
van de Gemeente Wijchen

t.a.v. dhr. P. Loermans

Postbus 9000
6600 HA Wijchen

Bergharen, 21 mei 2019

Geachte heer Loermans, beste Paul,

Naar aanleiding van de eerder verzonden brief aan de heer Loermans op initiatief van de UHC voorzitter, waarin aangegeven dat Schaarweide graag op korte termijn een start wil maken met de renovatieplannen op Schaarweide, hebben vertegenwoordigers van Stichting Schaarweide en de gemeente Wijchen op 18 april j.l. een constructief gesprek gehad, waarbij de toegezegde ondersteuning vanuit de gemeente in de persoon van dhr. Pijnappel als een welkome geste is ervaren.

Zoals aangegeven in dit gesprek heeft het Schaarweide bestuur de afweging gemaakt om het renovatieplan verder te gaan uitwerken in een aantal fasen, waarbij de uitvoering zal afhangen van het beschikbare budget.
Maar waarom doen we dit:

Op Schaarweide leeft al jarenlang de wens om te komen tot een "open" familiesportpark met een duurzaam karakter. In deze wens voeren thema's als "samenwerking" en "diversiteit" de boventoon binnen het thema sport. Schaarweide biedt een breed scala aan mogelijkheden voor het beoefenen van sport: van recreatief tot de mogelijkheid van prestatieve sportbeoefening. Daarnaast heeft het sportpark tot doel het vergroten van ontmoetingsmogelijkheden en het versterken en in stand houden van sociale netwerken binnen de kerkdorpen Bergharen, Hernen en Leur. Hiertoe staat Schaarweide open voor samenwerking met andere initiatieven en nieuwe of bestaande verenigingen.

Stichting Schaarweide staat open voor maatschappelijke initiatieven ter verbreding van de activiteiten zowel binnen als buiten het werkgebied sport. Hierbij denken we aan initiatieven gezamenlijk met scholen, zorginstellingen, activiteiten voor gehandicapten, dagbestedingen, werk-leertrajecten, re-integratietrajecten en initiatieven met andere maatschappelijke organisaties.
De visie van Stichting Schaarweide past in zijn geheel binnen onderstaande Visie Sport en Bewegen, opgesteld vanuit de werkgroep Sport & Bewegen, op initiatief van de Leefbaarheidsgroepen uit onze dorpen.

"Sport en bewegen draagt voor iedereen zichtbaar bij aan leefbare kernen.
Sport en bewegen verbetert de sociale binding tussen bewoners en bevordert
de vitaliteit en een gezonde leefomgeving."

De afgelopen jaren zijn al diverse stappen gezet door de verenigingen UHC (voetbal), Harava (Tennis) en Fortuna (Korfbal) in samenwerking, vernieuwing en verbetering zoals de opzet van de Stichting, die wordt bestuurd door afgevaardigden van de aangesloten verenigingen en symbool staat voor de intensieve samenwerking, en de renovatie van het tennispark. De samenwerking tussen de verenigingen is voortgezet via de organisatorische kant van de sportparkaccommodatie. Onderhoud, beheer en exploitatie is door de verenigingen, voor zoveel als mogelijk samengevoegd. Daarnaast worden activiteiten afgestemd met elkaar en indien mogelijk gezamenlijk georganiseerd. Hiermee ontstaat een breder (sport)aanbod, wat de saamhorigheid binnen de verenigingen en onze dorpen bevordert.

Een eerste aanzet is gemaakt als het gaat om de open sportpark en familiesportpark gedachte. De verenigingen en de stichting staan open voor nieuwe initiatieven, wat inmiddels al heeft geleid tot nieuwe gebruikers van het sportpark.

Om vervolg te kunnen geven aan de verdere uitwerking van de Schaarweide visie dienen een aantal vervolg stappen gezet te worden, waarbij de eerstvolgende en **noodzakelijk belangrijkste stap is:**

De huidige accommodatie vernieuwen en aanpassen aan de huidige maatstaven!

Hiervoor moeten de twee huidige kantines van UHC en Harava worden samengevoegd tot één gezamenlijke kantine waardoor een efficiëntere en beter benutte accommodatie ontstaat:

- Meer samenwerking en samenzijn
- Minder exploitatiekosten
- Hergebruik/samenvoeging kleedkamers, keuken, bar: verminderen natte ruimtes
- Verdere uitbouw van samenwerking tussen de verenigingen en ontwikkeling nieuwe gezamenlijke activiteiten
- Realisatie vrije multifunctionele ruimte binnen het huidige gebouw. Over de invulling van deze ruimte zijn we reeds enkele maanden in gesprek met de leefbaarheidsgroepen uit Hernen en Bergharen.

Verduurzaming van de accommodatie is voor ons een vanzelfsprekend belangrijk uitgangspunt, waarbij de intentie is om de volgende punten te realiseren:

- Diverse raamkozijnen zijn verrot en zullen worden vervangen door geïsoleerde aluminium kozijnen. Deze kozijnen worden voorzien van isolatie glas HR++.
- De nieuwe vliesgevel aan de Harava zijde uitgevoerd in geïsoleerde aluminium kozijnen. Deze kozijnen worden voorzien van isolatie glas HR++.
- Alle nog aanwezige enkele beglazing vervangen voor Isolatie glas HR++.
- Daar waar metselwerk vervangen wordt nieuwe spouwmuur isolatie met Rc-waarde van minimaal 3,5 m2K/W.
- Dak isolatie met Rc-waarde van minimaal 3,5 m2K/W. (Een belangrijke bijdrage in de verduurzaming, maar direct ook een behoorlijke kostenpost)
- Dak geschikt maken zodat zonnepanelen geplaatst kunnen worden.
- Zonnepanelen op het dak plaatsen. (Dit kan alleen als het dak daarvoor geschikt gemaakt is)
- Alle ruimtes welke vernieuwd/aangepast worden, worden voorzien van LED verlichting.

- Veld verlichting bij UHC vervangen voor LED verlichting.
- Vernieuwing/verduurzaming elektra en CV installatie
- Vervangen asbest dak op loods

Schaarweide en de verenigingen zijn er aan toe om deze stap te zetten, mede omdat het achterstallig onderhoud op Schaarweide op vele punten niet langer uitgesteld kan worden. Hiervoor is een bouwteam opgezet om op basis van het huidig beschikbare budget een plan zodanig voor te bereiden dat we in september 2019 een start kunnen maken.

Maar…..

Het beschikbare budget bestaat op dit moment uit de volgende middelen:

- De investeringssubsidie van de gemeente van : €200.000,-
  (op basis van beslisnota 16-505 d.d. 3-11-2016)
- Bijdrage uit de reserves van vv UHC : € 35.000,-
- Bijdrage vanuit steunstichting Hernen : € 35.000,-

Daarnaast is er bij de verenigingen en alle mensen die Schaarweide een warm hart toedragen afgelopen maanden stevig gelobbyd om vrijwilligers te werven die vanuit hun eigen vakgebied een steentje willen bijdragen. Wij zijn dan ook zeer verheugd om te kunnen melden dat inmiddels 48 mensen (en de teller loopt nog) toegezegd hebben daar waar mogelijk een bijdrage te leveren. Met het bouwteam is bekeken waar dit ingezet kan worden, wat resulteert in een totaal van ca. 600 manuren á €. 45,- incl. btw, zijnde een bedrag van € 27.000,- wat wij kunnen toevoegen aan het budget.

Het totale budget bedraagt op dit moment dan ook **€. 297.000,-** incl.btw

Ook lopen er nog initiatieven ten aanzien van fondsenwerving, sponsoring en/of leningen en zijn nieuwe initiatieven ten aanzien van subsidiemogelijkheden in samenwerking met de gemeentelijke ondersteuning inmiddels in gang gezet, maar hier is momenteel nog geen concreet zicht op om rekening mee te houden in de begroting.
Uit de gesprekken met de Leefbaarheidsgroepen en de dorpshuizen lijkt het erop dat vanuit het programma “Sport en Bewegen” er mogelijk een bijdrage van €25.000,- tegemoet kunnen zien ten behoeven van de inrichting en invulling van de multifunctionele ruimte, maar hier is nog niet mee gerekend.

Op basis van de beschikbare €297.000,- wordt de planuitwerking nu verder opgepakt, maar is ontoereikend om het complete plan uit te voeren. Waarbij opgemerkt en niet geheel onbelangrijk voor Schaarweide dat de BTW teruggave vanaf 2019 is komen te vervallen, terwijl de marktwerking laat zien dat de prijzen behoorlijk gestegen zijn. Ten aanzien van het vervallen van de BTW teruggave gaat Schaarweide de BOSA subsidie aanvragen, waarmee hopelijk een compensatie verkregen kan worden, maar hier is in de begroting nu nog geen rekening mee gehouden.

Omdat de begroting over het beschikbare budget gaat, zijn we genoodzaakt om keuzes te maken. Hiervoor is dan ook onderstaande prioriteitenlijst opgesteld:

1) Samenvoeging kantines en realisatie nieuwe toiletruimte
2) Renovatie huidige kantine gedeelte UHC
3) Aanpassen elektra, gas en water voorzieningen
4) Vervangen en isoleren dak
5) Renovatie/verbouwing scheidsrechter- en ballenruimte
6) Realisatie multifunctionele ruimte
7) Renovatie dak van het bijgebouw (loods)
8) LED verlichting velden UHC
9) Plaatsen zonnepanelen op dak van de accommodatie

Voor het totale kostenplaatje wordt verwezen naar de bijlage. Met het huidige beschikbare budget van € 270.000, (€200.000,- gemeente en € 70.000, UHC en steunstichting Hernen) denken we zeker de eerste drie punten te kunnen realiseren. Of de overige punten haalbaar zijn zal afhangen van het verkrijgen van extra benodigde middelen via sponsoring en subsidies en door zelfwerkzaamheid met vrijwilligers. Bij de begroting wordt nog opgemerkt dat de kosten voor de asbestsanering voor rekening van de gemeente zijn, zoals afgesproken in het raadsbesluit van 3-11-2016 16-505. Hiervoor is bijgevoegde inventarisatie uitgevoerd en uit bijgevoegde offerte blijkt dat deze kosten uitkomen op € 14.250,- excl btw. Deze saneringskosten zijn in de begroting apart aangegeven. Deze kosten zullen bovenop de toegewezen subsidie komen van de gemeente.
We vragen de gemeente om een extra bijdrage van €50.000,- voor met name prioriteit nummer 4 ter besteding aan de vervanging en isolatie van het dak voor een totale verduurzaming van het gebouw.

Het is Stichting Schaarweide, samen met de verenigingen, er veel aan gelegen om het gehele project te kunnen realiseren, waarmee het volledige achterstallig onderhoud weggewerkt is en we met recht kunnen spreken van een “open” familiesportpark met een duurzaam karakter, waarbij de ingezette samenwerking zich verder kan ontplooien, we een breed scala aan sportmogelijkheden kunnen bieden, de ontmoetingsmogelijkheden vergroot zijn, we bijdragen aan het versterken en in stand houden van sociale netwerken binnen onze dorpen en invulling gegeven aan samenwerking met andere initiatieven en nieuwe of bestaande verenigingen.

Hierbij doen we dan ook een dringend beroep op het college om een aanvullende financiële bijdrage van **€ 50.000,-** vanuit de gemeente Wijchen om dit mooie plan in zijn totaal te kunnen realiseren omdat de bouwkosten afgelopen jaren flink gestegen zijn en het anders onmogelijk is om de noodzakelijke duurzaamheidsmaatregelen te realiseren.

Hiermee hopen we u voldoende inzicht te hebben gegeven in de huidige stand van zaken en zien graag een positieve reactie tegemoet.

Met vriendelijke groet,

Namens Stichting Schaarweide

Luc Peters
Voorzitter

TOTAAL OVERZCHT	TOTAAL	Opmerking			
1) Samenvoeging kantines en realisatie nieuwe toiletruimte	€ 239.344				
2) Renovatie huidige kantine gedeelte UHC	€ 79.494				
3) Aanpassen elektra, gas en water voorzieningen	€ 93.590				
TOTAAL 1 t/m 3	**€ 412.428**	**incl BTW**	**=>**	**€ 340.850**	**excl. btw**
4) Vervangen en isoleren dak	€ 76.785		**=>**	**€ 63.459**	**excl. btw**
TOTAAL 4	**€ 76.785**	**incl BTW**			
TOTAAL 1 t/m 3 (beslispunt 1)	€ 340.850				
TOTAAL 4 (beslispunt 2)	€ 63.459				
Asbestsanering (beslispunt 2)	€ 14.250				
Saldo totaal exclusief btw :	**€ 418.558**	**excl. btw**		**€ 404.308**	**excl. btw**
	€ 506.456	**incl. btw**			

Inkomsten				
Investeringssubsidie 2016 van gemeente	€ 200.000		€ 200.000	
Bijdrage uit reserve van vv UHC	€ 35.000		€ 35.000	
Bijdrage Steunstichting Hernen	€ 35.000		€ 35.000	
Zelfwerkzaamheid à 600 uren maal € 45,-	€ 27.000		€ 27.000	
Bij gemeente aangevraagde subsidie 2019	€ 50.000		€ 50.000	
Bij gemeente aangevraagde vergoeding asbestsanering	€ 14.250			
Saldo budget :	**€ 361.250**		**€ 347.000**	**netto**
Door de stichting nog te realiseren budget :	**€ 57.308**		**Conclusie:**	**Stichting Sc**

:haarweide moet zelf nog € 57.308 aan budget realiseren.

Stichting Schaarweide
T.a.v. Dhr. J. Ariens
Wijksestraat 27
6617 BX Bergharen

Betreft: Asbestverwijderen
Offerte : 19.05.07 Ewijk 16-05-19

Geachte heer Ariens,

Hartelijk dank voor uw aanvraag. Hierbij bieden wij u vrijblijvend en conform uw verzoek een offerte betreffende de asbestsanering van sportcomplex Schaarweide gelegen aan het Sportlaantje 2 te Hernen aan.

Uitgangspunt

De volgende onderdelen gelden als uitgangspunt van deze offerte:
- Offerte Pos17A01 d.d. 30-06-17
- inventarisatierapport 17714 1.1.17 d.d. 09.09.17
- Aanwijzing ter plaats d.d. 28-06-17

Omschrijving van de door ons uit te voeren werkzaamheden:

- Het aanvragen van een sloopmelding (bouwbesluit 2012);
- Het opstellen van een projectwerkplan en de start van werkzaamheden melden aan de Arbeidsinspectie, Eerland Certification en aan de Gemeente.
- Het inrichten van de werklocatie;
- Het verwijderen, verpakken, afvoeren en storten van 164 m^2 ac golfplaten met bijbehorende nokvorsten / hulpstukken (opslagschuur)
- Het verwijderen, verpakken, afvoeren en storten van 5 stuks ac vensterbank
- Het verwijderen, verpakken, afvoeren en storten van 10 stuks ac ventilatiekoker m^2 ac
- Het verrichten van benodigde eindmetingen door een geaccrediteerd laboratorium;

Totaalprijs: € 14.250,00 exclusief BTW. (zegge: veertienduizend tweehonderd vijftig euro)

Gespecificeerd:

De asbestsaneringwerkzaamheden buiten:	€ 3.200,--
De asbestsaneringwerkzaamheden binnen:	€ 10.950,--
Het aanvragen van een sloopmelding LAVS:	€ 100,--

Levertijd: Bij opdracht nader overeen te komen.
Prijzen: Zijn geldig tot twee maanden na dagtekening en exclusief BTW.

Betalingstermijnen: Bij oplevering van het totale saneringswerk.
Betaling: Binnen 14 dagen na factuurdatum.

- De asbestsaneringswerkzaamheden worden uitgevoerd conform procescertificaat asbestverwijderen 2019 onder certificaat nr. 07-C070206, tijdens normale werktijden en tijdens normaal werkbaar weer.

Uitgangspunten

- De locatie dient geheel te zijn ontruimd, stofvrij, bezemschoon en goed bereikbaar te zijn;
- Het werk in één fase uit te voeren;
- Wij gaan er vanuit dat wij gebruik mogen maken van electra en water;
- Meerwerk blijft te allen tijde verrekenbaar. Meerwerk wordt uitsluitend in overleg tussen opdrachtgever en uitvoerende partij en na afgeven van een ondertekende werkbon uitgevoerd;
- Blijkt er tijdens de sanering asbestbesmette isolatie (glaswol) aanwezig te zijn, dan zal dit tegen meerprijskosten verwijderd moeten worden;
- Wij zijn niet aansprakelijk voor asbest dat verspreid ligt of in de grond zit, tenzij aangegeven. Eventueel kan dit tegen meerprijs worden verwijderd;
- Bij onverwachts aangetroffen asbesttoepassingen zijn de eventuele kosten voor aanpassing van rapportage en/of sloopmelding voor de opdrachtgever;
- Eventuele wachturen ontstaan buiten onze schuld en/of invloedssfeer zullen wij separaat op basis van nacalculatie met U verrekenen,
- Prijswijzigingen van stort- en/of verwerkingstarieven worden doorberekend, alsmede heffingen en wijzigingen van overheidswege opgelegd, die van invloed zijn op de prijsstelling en/of de uitvoeringsmethodiek.
- Eventuele (water)schade aan pand, inboedel, bestrating en/of beplanting, als gevolg van onze werkzaamheden wordt niet vergoed, tenzij uitdrukkelijk afgesproken en vastgelegd.

Heeft u naar aanleiding van bovenstaande vragen en/of opmerkingen, dan zijn wij graag bereid een en ander toe te lichten op het telefoonnummer (06-51418750).

Wij hopen u hiermee een passende aanbieding te hebben gedaan en zien uw reactie dan ook graag tegemoet.

Als u akkoord gaat met onze prijsaanbieding verzoek ik u vriendelijk de offerte te ondertekenen.

Op al onze diensten, leveringen, offertes en overeenkomsten zijn de Algemene Voorwaarden van de VERAS van toepassing, deze zijn d.d. 16-12-2016 gedeponeerd bij Rechtbank Gelderland onder nummer 55/2016. Te downloaden op https://www.sloopaannemers.nl/themas-actueel/veras-algemene-voorwaarden

Datum:16 mei 2019

Klaassen sloopwerken
F. Peeters

voor akkoord:
Datum:

De Opdrachtgever

Ing. Van stuivenbergweg 31
6644 AA Ewijk
www.sloopwerken.com
tel: 0487 521 629
fax. 0487 523 235
info@sloopwerken.com

Veltkamp Milieu bv
Asbestinventarisatie

Rapportage Asbestinventarisatie
Conform bijlage XIIIa van de arbeidsomstandighedenregeling

Asbestinventarisatie van: Sportkantine inclusief opslagruimte

Asbestinventarisatie (volledig)

Projectnummer:	**17714**
Datum uitvoering:	24-8-2017
Datum autorisatie:	9-9-2017
Betreft:	Sportkantine
Werkadres:	Sportlaantje 2
Postcode/plaats:	6616BD Hernen
Revisie master:	1.1.17
Verspreiding:	E-mail PDF
Opdrachtgever:	**Stichting Schaarweide**
Bonnummer:	**Opdracht via Mail**
Versie:	**1.1.17**
Versie vervangt:	**-**

TÜV NORD
TÜV Nederland QA B.V.
SC-540

Titelblad

Aanleiding

Rapportage Asbestinventarisatie

De aanleiding tot de asbestinventarisatie is dat ten behoeve van sloop c.q. renovatie van de bouwkundige eenheid een sloopmelding vereist is. Ten behoeve van deze aanvraag dient een asbestinventarisatie rapport overlegd te worden. Een door Veltkamp Milieu BV uitgevoerde asbestinventarisatie onderzoek in opdracht van de opdrachtgever.

Het onderzoek heeft betrekking op de locatie zoals omschreven op het voorblad.

Deze asbestinventarisatie is uitgevoerd conform eisen zoals beschreven in Bijlage XIIIa van de arbeidsomstandighedenregeling en derhalve geschikt voor het aanvragen van een sloopmelding.

Doel

Het doel is het lokaliseren en het kwalificeren en na te gaan of het bouwwerk en of object asbesthoudende materialen bevat, welke met specifieke beschermende maatregelen verwijderd dienen te worden.

Geschiktheid van het rapport

- ☐ Niet geschikt voor asbestverwijdering, risicobeoordeling noodzakelijk
- ☒ Voor uitsluitend het verwijderen van het in dit rapport genoemde asbesthoudende materiaal
- ☐ Voor renovatie zonder de bouwkundige integriteit aan te tasten
- ☒ Voor volledige renovatie

Soort onderzoek

Asbestinventarisatie volledig

Reikwijdte van het onderzoek

- ☒ Gehele bouwwerk / gehele object (betreft voetbal en tennis kantine inclusief opslagruimte en 5 meter rondom alle bouwwerken)
- ☐ Gedeelte van bouwwerk / gedeelte van object
- ☐ Bouwwerk of object en het gebied rondom bouwwerk of object
- ☐ Uitsluitend het gebied rondom bouwwerk of object

Risicobeoordeling

- ☒ Risicobeoordeling ten behoeve van sloop en verbouw (SMART)
- ☐ Risicobeoordeling in gebruiksfase (NEN 2991:2015)

Uitvoerende DIA

A. Zweverink **geb.** 14-08-1969 **Certificaatnummer DIA:** 51E-260615-410826

Titelblad

Opdrachtgever		**Eigenaar**	
Naam:	Stichting Schaarweide	Naam:	Stichting Schaarweide
Adres:	Sportlaantje 2	Adres:	Sportlaantje 2
Postcode en plaats:	6616BD Hernen	Postcode en plaats:	6616BD Hernen
Contactpersoon:	Dhr. L. Peters		

Projectlocatie

Betreft:	Sportkantine
Werkadres:	Sportlaantje 2
Postcode en plaats:	6616BD Hernen
Versie:	1.1.17
Geldigheidsduur rapportage:	9-9-2020

Bedrijfsgegevens

Naam:	Veltkamp Milieu bv
Directeur:	A.G.J. Veltkamp
Adres:	Fliervеldsweg 26
Postcode / plaats:	7554 SP Hengelo
Telefoon:	06 51269717
E-mail:	info@veltkampmilieu.nl
CI Certificaatnummer:	13462/5.1
SCA Registratienummer:	01.D010014.01
Vervaldatum:	20-10-2017

Laboratoriumwerkzaamheden

Bedrijfsnaam:	Détect Milieu Services BV Postbus 670 2700 AR Zoetermeer	en / of	ACMAA laboratoria B.V. 't Haarboer 6 7561 BL Deurningen

Dhr. A. Zweverink
Projectleider / auteur /
Tech. verantwoordelijke
Certificaatnummer DIA:
51E-260615-410826

Dhr. A.G.J. Veltkamp
Interne autorisatie

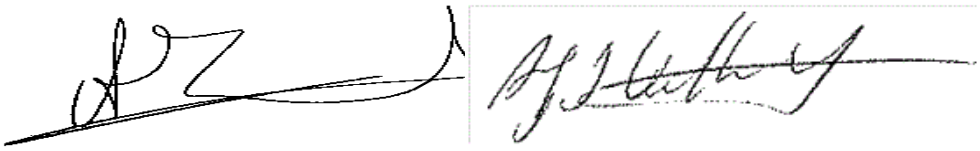

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande, schriftelijke toestemming van de opdrachtgever of Veltkamp Milieu BV. Indien na schriftelijke toestemming deze uitgave wordt vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt wordt, waarbij zelf aangebrachte veranderingen en/of toevoegingen worden vermeld, dan komen de verantwoordelijkheden van Veltkamp Milieu BV te vervallen. Mits de gegevens door Veltkamp Milieu BV worden gevalideerd.

Inhoudsopgave

- TITELBLAD 2
- TITELBLAD 3
- OMSCHRIJVING OPDRACHT 5
- BEPERKING VAN HET ONDERZOEK / AANBEVELING 10
- CONCLUSIE 11
- SLOTOPMERKING 11
- OVERZICHT VAN ASBESTBRON(NEN) INCL. FOTO/SMA-RT 16
- OVERZICHT VAN NIET ASBESTHOUDENDE TOEPASSING(EN) INCL. FOTO 22
- BIJLAGE SMA-RT 24
- ANALYSE CERTIFICAAT 27
- TEKENING LEGENDA EN TEKENING(EN) 28
- WET EN REGELGEVING 30
- BIJLAGEN 33
- PLATTEGROND 34
- DIA CERTIFICAAT 35
- PROCESCERTIFICAAT 38
- KLANT TEVREDENHEID FORMULIER 39

Omschrijving opdracht

Inleiding

In opdracht van Stichting Schaarweide is door Veltkamp Milieu bv op 24 augustus 2017 een asbestinventarisatie (volledig) uitgevoerd van de 'Sportkantine' op de locatie Sportlaantje 2 te Hernen. Het doel van het onderzoek is het in kaart brengen van de mogelijk aanwezige asbesthoudende materialen die voorafgaand aan sloop c.q. renovatie verwijderd dienen te worden. Het betreft een kantine en opslagruimte dat in gebruik is.

Het betreft een inventarisatie van een sportkantine inclusief opslagruimte Naar aanleiding van de voorgenomen renovatie is een onderzoek naar de aanwezigheid van asbesthoudende materialen gedaan, die voorafgaande aan renovatie verwijderd dienen te worden.

Ruimtes / gebouwen / en / of objecten die niet toegankelijk waren voor onderzoek worden vermeld in de tabel met beperkingen en of uitsluitingen.
Dit inventarisatie rapport geeft de situatie weer zoals deze is aangetroffen tijdens de inventarisatiewerkzaamheden op de betreffende locatie. Bij wijzigingen in, op of aan het bouwwerk of asbesthoudende toepassingen dient deze rapportage te worden geactualiseerd naar de huidige situatie.

Het rapport is geschikt voor: 'Voor uitsluitend het verwijderen van het in dit rapport genoemde asbesthoudende materiaal'.

De reikwijdte van de inventarisatie betreft: 'Gehele bouwwerk / gehele object'. (betreft voetbal en tennis sportkantine inclusief opslagruimte en 5 meter rondom alle bouwwerken)

Conform de bijlage XIIIa van de arbeidsomstandighedenregeling hebben er tijdens het onderzoek, conform opdracht, geen destructieve handelingen en geen demontagewerkzaamheden plaatsgevonden aan installaties en/of constructies. Het is daardoor mogelijk dat mogelijke toepassingen van asbest niet zijn ontdekt. Voorbeelden van dit soort toepassingen zijn:

* Asbesthoudende stelplaatjes onder tussenwanden en in de fundatie;
* Ingemetselde asbesttoepassingen of verloren bekistingen;
* Materiaal dat is toegepast in ruimten die niet betreden of visueel geïnspecteerd konden worden zoals constructiedelen, rioleringen onder dekvloeren op zand, scheidingsschotten in gierkelders;
* Asbesthoudende lijmrestanten onder vaste vloerafwerking(en)
* Schoorsteen voeringen
* Eventuele kitrestanten bij dubbele beglazing

Samenvatting aangetroffen asbesthoudende materialen en / of technische installaties

Overzicht aangetroffen asbestbron(nen) / visueel / bemonsterd

Bron Nr.	Bron	Ruimte	Monster	Risico Klasse	Hoeveelheid
1	Ventilatiekokers	Kleedkamers/MK/Archief	M1 (m)	2	1 x 10 stuk(s)
2	Vensterbank	Kleedkamers/MK/Archief	M2 (m)	2	1 x 5 stuk(s)
3	Golfplaten inclusief hulpstukken	Opslagschuur	M3 (m)	2	1 x 164 m^2

Geschiktheid van het onderzoek en de rapportage

Dit rapport is geschikt voor het renoveren c.q. slopen, saneren van de in dit rapport genoemde ruimten / bouwdelen, waarbij rekening gehouden dient te worden met de aanwezigheid van asbesthoudende materialen in de later genoemde beperkingen en uitsluitingen. Ruimtes / gebouwen / of objecten die niet toegankelijk waren voor onderzoek en of waarvan het vermoeden bestaat dat hier asbest aanwezig is, maar alleen met destructieve middelen zijn op te sporen, worden eveneens vermeld onder het hoofdstuk beperkingen en uitsluitingen. De niet geïnventariseerde locaties staan aangemerkt op de tekening. Mochten er bouwkundige eenheden onder de beperkingen en of uitsluitingen vallen, verplicht de vergunning verlener de vergunning houder om een aanvullend en of destructief onderzoek uit te laten voeren voorafgaand aan de sloop en of renovatie werkzaamheden van de desbetreffende bouwkundige eenheid en of uitsluiting.

Tijdens de inventarisatie waren de gebouwen wel in gebruik, er heeft geen destructief onderzoek plaatsgevonden. Dat wil zeggen er hebben geen sloop en/of demontage werkzaamheden plaatsgevonden. Betreffende de onderzochte bouwwerken wordt een aanvullend onderzoek niet noodzakelijk geacht.

De uitgevoerde werkzaamheden bestonden uit:

> Inventarisatie van direct waarneembaar asbest, asbest houdende producten, asbest besmette materialen of asbest besmette constructiedelen in een bouwwerk en of object.

Ter verduidelijking, de in deze rapportage gepresenteerde resultaten hebben geen betrekking op:

> Aanvullend onderzoek, die in een eerder onderzoek onder uitsluitingen en of beperkingen genoemd zijn.
>
> Destructief onderzoek, aanvullend onderzoek die in eerder onderzoek onder uitsluitingen en of beperkingen genoemd zijn.

Het af te bakenen gebied / ruimte(n), dient de asbestverwijderaar zelf te bepalen, tenzij dit op tekening specifiek is benoemd.
Kit is een inhomogene substantie, hierdoor worden er minimaal 2 monsters genomen, indien er 1 monster als asbesthoudend wordt geanalyseerd, zal dit het leidende monster zijn.
Het onderzoek is uitgevoerd conform de eisen zoals gesteld in het Certificatieschema zoals beschreven in Bijlage XIIIa van de arbeidsomstandighedenregeling. De inventarisatie van asbesthoudende materialen wordt uitgevoerd aan de hand van visuele waarnemingen. De herkenning van verdachte materialen is gebaseerd op de kennis en ervaring van de DIA.
Voor vragen betreffende de rapportage kunt u contact opnemen met:
Dhr. André Veltkamp telefoon 06 51269717 info@veltkampmilieu.nl

Onderzoeksmethode

Voorafgaand aan het daadwerkelijke onderzoek heeft een zogenaamd historisch onderzoek plaats gevonden. Bij dit historisch onderzoek wordt op basis van de door de opdrachtgever verstrekte mondelinge informatie en eventuele beschikbaar gestelde documenten zoals bestekken, tekeningen, materiaalstaten, en of reeds eerder uitgevoerde saneringswerkzaamheden e.d. aanwijzingen voor de aanwezigheid van asbesthoudende materialen in beeld gebracht. Het historisch onderzoek kan van groot belang zijn voor het vaststellen van niet visueel detecteerbare asbestbronnen of mogelijke besmettingen uit reeds eerder uitgevoerde verwijderingswerkzaamheden aan de hand waarvan een inspectieplan wordt opgesteld. Vervolgens wordt de locatie systematisch geïnspecteerd op de aanwezigheid van direct- waarneembare asbestverdachte materialen, conform het van tevoren opgesteld inspectieplan.

Aangeleverde gegevens desk research

Er zijn geen resultaten van interviews voor de desk research.

Aangeleverde documenten: Plattegrond kantine / Plattegrond Google Earth

Het vooronderzoek voldoet aan de gestelde voorwaarden.

Voor zover bekend is niet eerder een asbestinventarisatie op de locatie uitgevoerd.

Veldwerk

Op basis van de gegevens van de desk research vindt een systematische visuele inspectie plaats van de locatie. Hierbij wordt ernaar gestreefd dat alle ruimten visueel geïnspecteerd worden. Alle aangetroffen asbestverdachte materialen worden op een plattegrond vast gelegd. Tevens wordt er bekeken of er sprake is van secundaire besmettingen. Van de asbestverdachte materialen wordt de vindplaats op foto en tekening vastgelegd. Tijdens ons onderzoek zijn bouwmaterialen van diverse aard waargenomen. Niet ieder materiaal wordt bemonsterd, omdat dit op basis van visuele kenmerken (kleur, structuur e.d.) of informatie zoals opdruk van de leverancier voor onze onderzoekers niet asbest verdacht is. Materiaal waarover bij de onderzoeker geen zekerheid bestaat wordt wel bemonsterd. In de onderstaande tabellen zijn de resultaten van de bemonstering van de asbestverdachte materialen samengevat en de aanbevelingen en of opmerkingen geplaatst. Alle door de DIA genomen materiaal monsters worden door een RvA geaccrediteerd laboratorium op de aanwezigheid van asbest onderzocht. Voor het werk op projectbasis wordt volstaan met een 10% bemonstering van de bronnen welke in repeterende vorm terugkomen. Elke afwijkende bron zal apart bemonsterd worden.

De tijdens de inventarisatie aangetroffen situatie komt overeen met de situatie zoals opgenomen in het werkplan.

De beschikbare veiligheidsmiddelen voldoen aan de gestelde eisen.

Omvang van het project

Het is van belang dat de omvang van het project eenduidig wordt vastgelegd. In principe geld een inventarisatie voor het gehele te onderzoeken gebouw / object, tenzij er slechts opdracht is gegeven om een deel van de het gebouw en / of object te inventariseren, bijvoorbeeld een bepaalde vleugel of verdieping, ruimte. Het inventarisatiebureau bepaalt of een dergelijke opsplitsing niet in strijd is met de uitgangspunten van dit certificatieschema.

Onderzochte ruimten

In onderstaande tabel worden de onderzochte ruimten weergegeven:

Ruimte	Omschrijving
Kleedkamers/MK/Archief	In de kleedkamer zijn asbestverdachte ontluchtingsbuizen en vensterbanken aangetroffen
Opslagschuur	Op de dakconstructie zijn asbestverdachte golfplaten en bitumen aangetroffen
Buitengevels	In de enkele beglazing van de buitenkozijnen is asbestverdachte kit aangetroffen

Veltkamp Milieu bv
Asbestinventarisatie

Tabel resultaten onderzoek

Kleefmonster **L**uchtmonster **M**ateriaalmonster **V**isuele waarneming, geen monsteranalyse

Bron Nr.	Bron	Type asbest	Monster	Asbest-houdend	Hecht-gebonden	Ruimte	Hoeveelheid	Risico Klasse	Verwijdering-methode	Opmerkingen
1	Ventilatiekokers	Buis	M1 (m)	Ja	Ja	Kleedkamers/MK/Archief	1 x 10 stuk(s)	2	Containment	Geen
2	Vensterbank	Vlakke plaat	M2 (m)	Ja	Ja	Kleedkamers/MK/Archief	1 x 5 stuk(s)	2	Containment	Geen
3	Golfplaten inclusief hulpstukken	Asbestcement producten	M3 (m)	Ja	Ja	Opslagschuur	1 x 164 m^2	2	Containment	Geen

Beperking van het onderzoek / aanbeveling

Het asbestonderzoek is gebaseerd op een grote mate van kennis en ervaring binnen de organisatie van Veltkamp Milieu BV. en wordt met de grootste nauwkeurigheid uitgevoerd. Desondanks kan het voorkomen dat er asbest toepassingen aanwezig kunnen zijn die niet met een standaard onderzoek gevonden kunnen worden. Dit hangt onder meer samen met het ontbreken van adequate historische bestek- en onderhoudsgegevens en/of visueel niet te detecteren elementen. Niet iedere asbesthoudende toepassing is in het verleden in het bestek of op tekening aangegeven. Binnen een onderzoek wordt waar mogelijk licht destructief onderzoek uitgevoerd. Bij licht destructief onderzoek is alleen van handgereedschap gebruik gemaakt. Voornamelijk in bewoonde woningen kan het zijn dat wanden, vloeren, plafonds en andere aftimmeringen niet beschadigd mogen worden. In dat geval is, voordat aan deze constructie delen gewerkt mag worden, een aanvullend onderzoek noodzakelijk.

Constructieve onderdelen in gebouwen waar asbesthoudende materialen in verwerkt zijn en waar een vermoeden bestaat van de aanwezigheid hiervan, dienen vooraf aan renovatie en of totaal sloop van een gebouw en of object zwaar destructief onderzocht te worden. Inschatten van de noodzaak tot een aanvullend onderzoek wordt door de onderzoeker op basis van kennis en ervaring gemaakt. De onderzoeker dient daarbij een redelijk vermoeden te hebben voor de aanwezigheid van verborgen asbest in constructiedelen. Een advies hiertoe kan ook samen hagen met het ontbreken van adequate bestekgegevens, historische tekeningen, bestektekeningen en onderhoudsgegevens. In tabel 5 zijn bouwdelen weergegeven die bij uitvoering van werkzaamheden in de betreffende ruimte of constructiedeel, een aanvullend onderzoek behoeven.

Aanbevelingen

Indien tot verwijdering van de asbesthoudende bron(nen) wordt overgegaan, dient het materiaal door een erkend asbestverwijderingsbedrijf te worden verwijderd. Voor aanvang van renovatie en of totaal sloop dienen de beperkingen / uitsluitingen zoals omschreven in onderstaande tabel eerst onderzocht te worden zoals staat omschreven. Geadviseerd wordt om tijdens verbouwing – sloopwerkzaamheden bedacht te zijn op de aanwezigheid van asbesthoudende c.q. asbestverdachte materialen. Mochten er tijdens renovatie en of sloopwerkzaamheden asbestverdachte materialen aangetroffen worden die niet staan omschreven in deze rapportage dient er door Veltkamp Milieu BV een aanvullend asbestinventarisatie onderzoek uitgevoerd te worden ten behoeve van de verwijdering daarvan.

Geadviseerd wordt bij toekomstige bouw/sloop/renovatie van het onderzochte object de aangetroffen Asbesthoudende toepassingen te saneren.

Wij wijzen u op de verplichting de sanering te laten uitvoeren door een erkend asbestsaneringsbedrijf. Een erkend asbestsaneringsbedrijf beschikt over een geldig asbestverwijderings certificaat.

Er wordt geadviseerd om gebruikers, beheerders, installateurs en aannemers tijdig in kennis te stellen van de bevindingen van dit onderzoek en het rapport zodanig te archiveren dat het tijdens renovatie- en/of sloopwerkzaamheden als naslagwerk kan worden gebruikt.

Om blootstelling aan asbestvezels tijdens periodiek onderhoud of reparatie aan verwarmingstoestellen te voorkomen, zouden deze onderhoud technisch asbestvrij moeten worden gemaakt. Betrokkenen dienen zich te houden aan de wettelijke veiligheidseisen.

Indien de asbesthoudende materialen verwijderd worden, dient dit gemeld te worden aan B&W van de gemeente. Deze zullen hiervoor een omgevingsvergunning verstrekken. Het rapport in kwestie dient bij de sloopaanvraag of melding gevoegd te worden.

Beperkingen / uitsluitingen tijdens het onderzoek / aanbeveling

De volgende uitsluitingen en beperkingen zijn van toepassing voor deze inventarisatie:

Type	Locatie	Materiaal	Reden / Waar te verwachten	Aanvullend onderzoek noodzakelijk
Beperking	Oude ventilatiebuizen kleedkamers	Buis	achter het plafond van de verbouwde kleedkamers	Aanvullend onderzoek naar beperkingen

Er is geen aanleiding een aanvullend NEN2991 onderzoek uit te voeren aanvullend aan deze inventarisatie.

Conclusie

Het betreft een volledig onderzoek.

In het onderzochte bouwwerk en of object zijn / is 3 asbest houdende bron(nen) bemonsterd / visueel waargenomen.

Bron Nr.	Bron	Ruimte	Type asbest	Risico Klasse
1	Ventilatiekokers	Kleedkamers/MK/Archief	Buis	2
2	Vensterbank	Kleedkamers/MK/Archief	Vlakke plaat	2
3	Golfplaten inclusief hulpstukken	Opslagschuur	Asbestcement producten	2

De hoeveelheid evenals de klasse indeling voor verwijdering is vastgelegd in het bronnen overzicht. In de tekening is de locatie van het asbest houdend materiaal weergegeven.

Zelfstandig te beschouwen bouwkundige eenheid

Het inventariseren van een “zelfstandig bouwkundige eenheid” is toegestaan. Bij de indeling is het van belang dat de eenheden zodanig groot zijn, dat alle asbesthoudende bronnen binnen de bouwkundige of installatietechnische eenheid worden meegenomen. Het in één keer inventariseren van zeer grote bouwkundige eenheden kan tot bezwaar leiden en nadelen hebben. De oplossing ligt dan vrijwel altijd in het later samenbundelen van de deelinventarisaties tot een overzichtelijk geheel. De asbestinventarisatie van een bouwkundige eenheid dient volledig in kaart gebracht, geïdentificeerd en gekwalificeerd te worden. Voor de vraag of er een deel inventarisatie gemaakt kan worden, dient niet alleen gekeken te worden naar de mate waarin de ruimte bouwkundig zelfstandig is. Ook dient gekeken te wordt en of de desbetreffende asbestbron zich beperkt tot die ruimte.

Slotopmerking

Bij elke inventarisatie die Veltkamp Milieu BV uitvoert wordt zeer systematisch te werk gegaan. Ondanks alle kwaliteitszorg, waaronder een continu aandacht op het proces en de inzet van ervaren en gekwalificeerde onderzoekers, is het in de praktijk mogelijk dat om verschillende redenen asbesthoudende of asbestverdachte materialen niet worden waargenomen. Veltkamp Milieu BV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor niet waargenomen asbesthoudende materialen tenzij er sprake is van grove schuld bijvoorbeeld door opzet, e.e.a. conform de leveringsvoorwaarden van Veltkamp Milieu BV.

Veltkamp Milieu BV is gecertificeerd conform de bijlage XIIIa van de arbeidsomstandighedenregeling. Dit betekent dat, Veltkamp Milieu BV haar werkzaamheden uitvoert volgens de wettelijke voorschriften. Belangrijke punten in de norm zijn, onderscheid in risicoklasse bij het verwijderen van asbest en onderscheid in doel en geschiktheid van de onderzoeken.

Wanneer er werkzaamheden worden uitgevoerd aan de aangetroffen asbesthoudende materialen, dan dienen de betrokken werknemers hiervan op de hoogte te worden gesteld.

Indien uit de uitvoerende asbestinventarisatie blijkt dat bepaalde ruimten / locaties niet toegankelijk zijn, dient voor het indienen van de sloopmelding een aanvullende asbestinventarisatie uitgevoerd te worden.

De voorgeschreven asbestonderzoeksmethode geeft geen volledige zekerheid dat al het asbesthoudende materiaal dat, in de loop der tijd, in de opstallen is toegepast ook daadwerkelijk wordt gevonden en in dit rapport vermeld is.

Mocht er ondanks onze inzet toch nog onvoorzien asbest tijdens de sloop worden aangetroffen, dan dient het gecertificeerde asbestverwijderingsbedrijf hiervan melding te maken middels het evaluatierapport, welke in dit rapport is opgenomen.

Methoden

Het onderzoek is uitgevoerd conform de geldende eisen zoals beschreven in Bijlage XIIIa van de arbeidsomstandighedenregeling.

Monstername

Het is mogelijk dat in een gebouw of object identieke asbesthoudende materialen voorkomen, echter op verschillende locaties of als verschillende toepassingen. Deze identieke materialen worden eenmalig bemonsterd en doorgenummerd met een opeenvolgend cijfer achter het monsternummer. Dit houdt in dat als monster M1 op een ander locatie ook wordt waargenomen deze wordt doorgenummerd middels het achtervoegsel.1.2.3, ect. De methode van bemonstering is afhankelijk van het te bemonsteren materiaal. Na bemonstering wordt het afgebroken materiaal ingekapseld ter voorkoming van emissie van asbestvezels. Tijdens de bemonstering worden de noodzakelijke veiligheidsmaatregelen in acht genomen. Welk gereedschap gebruikt dient te worden is afhankelijk van het soort materiaal, bereikbaarheid en de staat van het materiaal.

De monsters worden dubbel verpakt in een polyethyleen monsterzakje, voorzien van een asbest merkteken.

De monsters worden ter analyse aangeboden aan een RvA geaccrediteerde laboratorium en worden geanalyseerd op de aanwezigheid van asbest type en percentage door stereo – en polarisatie microscopie conform NEN 5896.

Alle asbestverdachte materiaalmonsters die door de onderzoekers van Veltkamp milieu BV zijn genomen, zijn geanalyseerd door Détect Milieu Services BV en/ of ACMAA Laboratoria BV, welke hiertoe RvA testen geaccrediteerd zijn. Analyseresultaten van de monsters zijn als bijlage bij dit rapport gevoegd.

Het materiaal kan worden bemonsterd door middel van:

- ✓ Punttang / pincet
- ✓ Kniptang / schaar / mes
- ✓ Spatel / kwast
- ✓ Kurkboor
- ✓ Tape

Wanneer op een andere manier blijkt dat het materiaal asbesthoudend en of asbestverdacht is maar geen monster van het materiaal kan worden genomen (bijvoorbeeld door hoogte, pakkingen), dan is dit aangegeven met visueel asbestverdacht materiaal.

Klasse indeling t.b.v. de verwijdering

Op 02-12-2016 heeft de staatssecretaris van Sociale zaken de wijziging van het Arbeidsomstandighedenbesluit vastgesteld en met ingang van 01-01-2017 van kracht verklaard.

Reden voor deze nieuwe regeling is Europese regelgeving waarin is bepaald dat lidstaten met een risicogericht asbestbeleid moeten komen. In deze wijziging van het Arbeidsomstandighedenbeleid (348) is het verwijderen van asbest in 3 klassen verdeeld. In de asbestinventarisatie dient het gecertificeerde onderzoeksbureau elke aangetroffen asbestbron in een klasse in te delen. In de wetgeving zijn 3 verschillende klassen benoemd die grofweg onder te verdelen zijn in:

Type Asbest	Risicoklasse 1	Risicoklasse 2	Risicoklasse 2A
Chrysotiel	< 2.000 vezels/m^3	≥ 2.000 vezels/m^3	-
Amfibool	< 2.000 vezels/m^3	-	≥ 2.000 vezels/m^3
Chrysotiel + Amfibool	< 2.000 vezels/m^3	≥ 2.000 (Amfibool < 2.000 vezels/m^3)	≥ 2.000 (Amfibool > 2.000 vezels/m^3)
Vrijgave conform NEN2990	Visuele inspectie	Visuele inspectie + luchtmeting (2 uurs meting)	Visuele inspectie + kleefmonstername (SEM) luchtmeting (4 uurs meeting SEM)

SMA-rt
Het bepalen van de risico klasse vindt plaats aan de hand van het door TNO ontwikkelde programma SMA-rt.
In SMA-rt wordt de risicoklasse medebepaald door de verwijdering methode. Voor een overzicht van afwijkende saneringsmethoden wordt verwezen naar SMA-rt

1. INLEIDING

Conform het Arbeidsomstandighedenbesluit [lit.1]dient voor de bepaling van de risicoklasse gebruik te worden gemaakt van asbestvezelconcentratiemetingen in de adem zone.
Daarnaast is het mogelijk om op basis van een geautomatiseerd databestand de risicoklasse te bepalen.
Een dergelijk risicoclassificatiesysteem dient aan bepaalde eisen te voldoen om te kunnen garanderen dat de risicoklasse overeenkomt met de asbestvezelconcentratie in de adem zone van werknemers tijdens de activiteiten.

1.1. Eisen risicoclassificatiesysteem

Het risicoclassificatiesysteem dient te voldoen aan het onderstaande pakket van eisen:

- Het te gebruiken systeem voor de risicoclassificatie van werkzaamheden met asbest dient in overeenstemming te zijn met het besluit van 02-12-2016, tot wijziging van het Arbeidsomstandighedenbesluit houdende regels met betrekking tot blootstelling van werknemers aan de risico's van asbest (Staatsblad 67085, 2016).
  - Het systeem dient rekening te houden met drie afzonderlijke risicoklassen:
    Risicoklasse 1: Tijdens de werkzaamheden is de concentratie van chrysotiele asbestvezels in de ademzone van de betreffende werknemer(s) kleiner dan 2.000 vezel/m³ en de concentratie van amfibole asbestvezels in de ademzone van de betreffende werknemer(s) kleiner dan 2.000 vezels/m³
    Risicoklasse 2: Tijdens de werkzaamheden is de concentratie van chrysotiele asbestvezels in de ademzone van de betreffende werknemer(s) meer dan 2.000 vezel/m³ en / of de concentratie van amfibole asbestvezels in de ademzone van de betreffende werknemer(s) minder dan 2000 vezels/m³
    Risicoklasse 2A: Tijdens de werkzaamheden is de amfibole asbestvezelconcentratie (in de ademzone van de betreffende werknemer(s) hoger dan 2.000 vezels/m³. Het te gebruiken systeem dient te zijn gebaseerd op (een database bestaande uit) asbestvezel concentratiemetingen in de adem zone. Conform het Arbeidsomstandighedenbesluit is aan deze drie risicoklassen (onderstaande tabel) een eigen specifiek veiligheidsregime gekoppeld.

Risicoklasse	Beschrijving van de belangrijkste kenmerken	
1	Licht regime, vergelijkbaar met de oude 'vrijstellingsregelingen'	**Art. 4.44**
2	Standaardregime	**Art. 4.48**
2A	Wanneer sprake is van de concentraties asbestvezels als omschreven in de artikelen 4.46 en 4.53a van het besluit.	**Art. 4.53c**

- Het systeem dient robuust te zijn, waarbij kleine verschillen in de werkmethodiek geen invloed hebben op de risicoklasse.
- Het systeem dient eenduidig te zijn, waarbij de uitslag van het systeem niet kan worden beïnvloed door persoonsafhankelijke factoren (interpretatieverschillen).
- Het systeem dient actualiseer baar te zijn, waarbij de mogelijkheid bestaat om nieuwe specifieke producten, activiteiten en omstandigheden toe te voegen.
- Het systeem dient bij het niet voorkomen van bepaalde specifieke producten, activiteiten en/of omstandigheden de zwaarste risicoklasse te genereren op basis van de hechtgebondenheid van het asbesthoudende product.

- Het systeem dient te beschikken over een duidelijke registratie- en autorisatiestructuur ten behoeve van gebruikers.
- Het systeem dient te beschikken over een procedure voor vragen van gebruikers, toevoegingen nieuwe combinaties “productieactiviteitomstandigheden” en aanpassingen van bugs en andere onvolkomenheden (beheerfunctie en helpdeskfunctie)

Overzicht van asbestbron(nen) incl. foto/SMA-rt

Monster: M= materiaalmonster K= kleefmonster L= luchtmonster / meting
Aanbevolen methode van verwijdering (zie bijlage van SMART)

Bron	**1**
Certificaatnummer	17.010488/0
Resultaat	10-15 % Chrysotiel (witte asbest) Hechtgebondenheid ja
Hechtgebondenheid	Hechtgebonden
Monster	M1
Bron naam	Ventilatiekokers
Hoeveelheid	1 x 10 stuk(s)
Plaats / ruimte	Kleedkamers/MK/Archief
Bereikbaarheid	Goed bereikbaar
Bevestiging	Geklemd
Hoedanigheid	Licht beschadigd of verweerd (hechtgebonden)
Technische installatie	Nee
Asbesthoudend	Asbesthoudend
Risicoklasse	2
Sanering type	Containment
Aanbeveling	Saneren voorafgaand destructief renovatie en of totaal sloop.
Opmerkingen	

Foto 1 | Foto voor bron Ventilatiekokers

Foto 2 | Foto voor bron Ventilatiekokers

Foto 3 | Foto voor bron Ventilatiekokers

Foto 4 | Foto voor bron Ventilatiekokers

Foto 5 | Foto voor bron Ventilatiekokers

Foto 6 | Foto voor bron Ventilatiekokers

Bron	**2**
Certificaatnummer	17.010488/0
Resultaat	10-15 % Chrysotiel (witte asbest) Hechtgebondenheid ja
Hechtgebondenheid	Hechtgebonden
Monster	M2
Bron naam	Vensterbank
Hoeveelheid	1 x 5 stuk(s)
Plaats / ruimte	Kleedkamers/MK/Archief
Bereikbaarheid	Goed bereikbaar
Bevestiging	In specie
Hoedanigheid	Licht beschadigd of verweerd (hechtgebonden)
Technische installatie	Nee
Asbesthoudend	Asbesthoudend
Risicoklasse	2
Sanering type	Containment
Aanbeveling	Saneren voorafgaand destructief renovatie en of totaal sloop.
Opmerkingen	

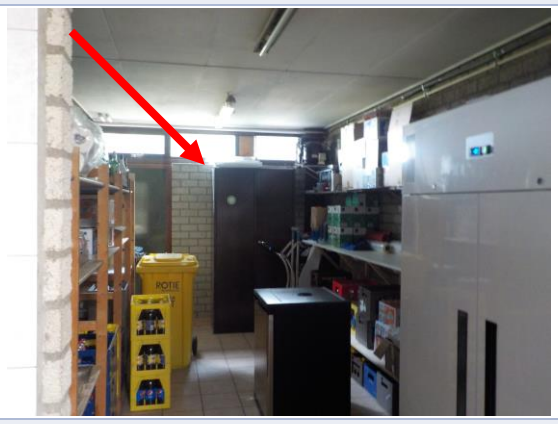

Foto 7 | Foto voor bron Vensterbank

Foto 8 | Foto voor bron Vensterbank

Foto 9 | Foto voor bron Vensterbank

Foto 10 | Foto voor bron Vensterbank

Foto 11 | Foto voor bron Vensterbank	

Bron	**3**
Certificaatnummer	17.010488/0
Resultaat	10-15 % Chrysotiel (witte asbest) Hechtgebondenheid ja
Hechtgebondenheid	Hechtgebonden
Monster	M3
Bron naam	Golfplaten inclusief hulpstukken
Hoeveelheid	1 x 164 m^2
Plaats / ruimte	Opslagschuur
Bereikbaarheid	Goed bereikbaar
Bevestiging	Met schroeven
Hoedanigheid	Licht beschadigd of verweerd (hechtgebonden)
Technische installatie	Nee
Asbesthoudend	Asbesthoudend
Risicoklasse	2
Sanering type	Containment
Aanbeveling	Saneren voorafgaand destructief renovatie en of totaal sloop.
Opmerkingen	

Foto 12 | Foto voor bron Golfplaten inclusief hulpstukken

Foto 13 | Foto voor bron Golfplaten inclusief hulpstukken

Foto 14 | Foto voor bron Golfplaten inclusief hulpstukken

Overzicht van niet asbesthoudende toepassing(en) incl. foto

Bron	**4**
Bron naam	Bitumen dakbedekking
Plaats / ruimte	Opslagschuur
Asbesthoudend	Niet asbesthoudend
Opmerkingen	
Foto 15 | Foto voor bron Bitumen dakbedekking	Foto 16 | Foto voor bron Bitumen dakbedekking

Bron	**5**
Bron naam	Enkele beglazingskit
Plaats / ruimte	Buitengevels
Asbesthoudend	Niet asbesthoudend
Opmerkingen	

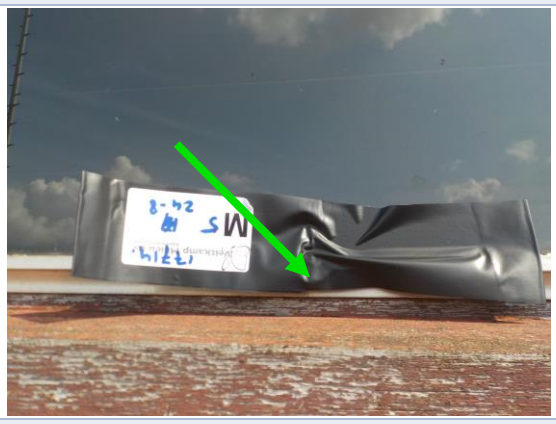

Foto 17 | Foto voor bron Enkele beglazingskit

Foto 18 | Foto voor bron Enkele beglazingskit

Foto 19 | Foto voor bron Enkele beglazingskit

Bijlage SMA-rt

SMART Risicoclassificatie

Aangemaakt op 09 september 2017 om 11h56 (953991)

Veltkamp Milieu BV **SCA-code: 01-D010014.01**

Deze risicoclassificatie maakt onverbrekelijk onderdeel uit van het asbestinventarisatierapport [01-D010014.01-17714]; het inventarisatiebureau verklaart dat de invoer geheel overeenkomt met de werkelijke bronsituatie.

Stichting Certificatie Asbest
Ascert

Identificatie

Adres	Sportlaantje 2, 6616BD Hernen
Projectcode	17714
Projectnaam	Sportkantine inclusief opslagruimte
Broncode	M1
Bronnaam	Asbestcement buizen en kanalen

Feiten

Productspecificatie	Asbestcement buizen en kanalen
Hechtgebondenheid	Hechtgebonden
Hoeveelheid asbest	10 stuks
Percentage Chrysotiel	10 - 15 %
Percentage Amfibool asbest	< 0.1 % (niet aantoonbaar)
Analysecertificaatnummer	17.010488/0

Situatie

Bevestiging	Geklemd
Binnen / buiten	Binnen
Beschadiging	Licht
Verweerdheid	Licht

Verwijdering

Handeling	Overig (als geheel verwijderen niet mogelijk is)

Risicoclassificatie

Risicoklasse	2
Gebruikte versie classificatiemodel	SMART 2.2.03052017 (ingangsdatum 03-05-2017)

Werkplanelementen

Containment RK2

Voorafgaand aan de werkzaamheden dient een containment te worden ingericht conform het certificatieschema.

Het gecertificeerde asbestverwijderingsbedrijf dat de asbestverwijderingswerkzaamheden uitvoert, dient de best bestaande technieken toe te passen. Er dienen bronmaatregelen genomen te worden om vezelemissie te voorkomen. Deze maatregelen dienen in een werkplan, opgesteld conform het certificatieschema, te worden opgenomen.

Tijdens de werkzaamheden dient een volgelaatsmasker P3 met aangeblazen lucht te worden gedragen.

Er dient een eindcontrole door een RvA geaccrediteerde (ISO 17020) inspectie-instelling volgens NEN 2990, onderdeel visuele inspectie en onderdeel luchtmetingen, te worden uitgevoerd.

(953991)

SMART Risicoclassificatie

Aangemaakt op 09 september 2017 om 11h56 (953992)

Veltkamp Milieu BV **SCA-code: 01-D010014.01**

Deze risicoclassificatie maakt onverbrekelijk onderdeel uit van het asbestinventarisatierapport [01-D010014.01-17714]; het inventarisatiebureau verklaart dat de invoer geheel overeenkomt met de werkelijke bronsituatie.

Stichting Certificatie Asbest
Ascert

Identificatie

Adres	Sportlaantje 2, 6616BD Hernen
Projectcode	17714
Projectnaam	Sportkantine inclusief opslagruimte
Broncode	M2
Bronnaam	Asbestcement vlakke plaat

Feiten

Productspecificatie	Asbestcement vlakke plaat
Hechtgebondenheid	Hechtgebonden
Hoeveelheid asbest	5 stuks
Percentage Chrysotiel	10 - 15 %
Percentage Amfibool asbest	< 0.1 % (niet aantoonbaar)
Analysecertificaatnummer	17.010488/0

Situatie

Bevestiging	In specie gezet
Binnen / buiten	Binnen
Beschadiging	Licht
Verweerdheid	Licht

Verwijdering

Handeling	Overig (als geheel verwijderen niet mogelijk is)

Risicoclassificatie

Risicoklasse	2
Gebruikte versie classificatiemodel	SMART 2.2.03052017 (ingangsdatum 03-05-2017)

Werkplanelementen

Containment RK2

Voorafgaand aan de werkzaamheden dient een containment te worden ingericht conform het certificatieschema.

Het gecertificeerde asbestverwijderingsbedrijf dat de asbestverwijderingswerkzaamheden uitvoert, dient de best bestaande technieken toe te passen. Er dienen bronmaatregelen genomen te worden om vezelemissie te voorkomen. Deze maatregelen dienen in een werkplan, opgesteld conform het certificatieschema, te worden opgenomen.

Tijdens de werkzaamheden dient een volgelaatsmasker P3 met aangeblazen lucht te worden gedragen.

Er dient een eindcontrole door een RvA geaccrediteerde (ISO 17020) inspectie-instelling volgens NEN 2990, onderdeel visuele inspectie en onderdeel luchtmetingen, te worden uitgevoerd.

(953992)

SMART Risicoclassificatie

Aangemaakt op 09 september 2017 om 11h56 (953993)

Veltkamp Milieu BV **SCA-code: 01-D010014.01**

Deze risicoclassificatie maakt onverbrekelijk onderdeel uit van het asbestinventarisatierapport [01-D010014.01-17714]; het inventarisatiebureau verklaart dat de invoer geheel overeenkomt met de werkelijke bronsituatie.

Stichting Certificatie Asbest
Ascert

Identificatie

Adres	Sportlaantje 2, 6616BD Hernen
Projectcode	17714
Projectnaam	Sportkantine inclusief opslagruimte
Broncode	M3
Bronnaam	Asbestcement golfplaat incusief hulpstukken

Feiten

Productspecificatie	Asbestcement golfplaat
Hechtgebondenheid	Hechtgebonden
Hoeveelheid asbest	164 m^2
Percentage Chrysotiel	10 - 15 %
Percentage Amfibool asbest	< 0.1 % (niet aantoonbaar)
Analysecertificaatnummer	17.010488/0

Situatie

Bevestiging	Geschroefd
Binnen / buiten	Buiten
Beschadiging	Licht
Verweerdheid	Licht

Verwijdering

Handeling	Overig (als geheel verwijderen niet mogelijk is)

Risicoclassificatie

Risicoklasse	2
Gebruikte versie classificatiemodel	SMART 2.2.03052017 (ingangsdatum 03-05-2017)

Werkplanelementen

Openlucht RK2

Het werkgebied dient afgezet/gemarkeerd te worden.

Het gecertificeerde asbestverwijderingsbedrijf dat de asbestverwijderingswerkzaamheden uitvoert, dient de best bestaande technieken toe te passen. Er dienen bronmaatregelen genomen te worden om vezelemissie te voorkomen. Deze maatregelen dienen in een werkplan, opgesteld conform het certificatieschema, te worden opgenomen.

Tijdens de werkzaamheden dient een volgelaatsmasker P3 met aangeblazen lucht te worden gedragen.

Er dient een eindcontrole door een RvA geaccrediteerde (ISO 17020) inspectie-instelling volgens NEN 2990, onderdeel visuele inspectie, te worden uitgevoerd.

(953993)

Veltkamp Milieu bv
Asbestinventarisatie

Analyse certificaat

Détect
Milieu Services B.V.

Bezoekadres:
Koperstraat 2 2718 RE Zoetermeer
Postadres:
Postbus 670 2700 AR Zoetermeer
Tel: 079 – 3600 600
info@detectbv.nl| www.detectbv.nl

Analyserapport asbestidentificatie

Conform NEN 5896 met Stereo- en Polarisatiemicroscoop

Opdrachtgever	:	Veltkamp Milieu BV Flierveldsweg 26 7554 SP Hengelo Nederland
Referentie opdrachtgever	:	17714
Onze referentie	:	17.010488/0
Monsterneming door	:	A. Zweverink
Totaal aantal monsters	:	5
Pagina's	:	1
Locatie monsterneming	:	
Adres	:	Sportlaantje 2 Hernen
Datum monsterneming	:	28-8-2017
Datum ontvangst	:	28-8-2017
Datum analyse	:	28-8-2017

Analyseresultaten

M	ID	Referentie	Materiaal	Resultaat (% m/m)	HB
1	M1	Kleedkamers/MK/Archief - Ventilatiekokers	Ac materiaal	10-15 Chrysotiel	ja
2	M2	Kleedkamers/MK/Archief - Vensterbank	Ac materiaal	10-15 Chrysotiel	ja
3	M3	Opslagschuur - Golfplaten inclusief hulpstukken	Golfplaat	10-15 Chrysotiel	ja
4	M4	Opslagschuur - Bitumen dakbedekking	Bitumen	n.a.	n.v.t.
5	M5	Buitengevels - Enkele beglazingskit	Kit	n.a.	n.v.t.

CHR = Chrysotiel ACT = Actinoliet n.a. = (Asbest) niet aantoonbaar (<0,1%) + = Asbest aangetoond (indicatief)
AMO = Amosiet ANT = Anthofylliet n.v.t. = Niet van toepassing HB = Hecht gebonden
CRO = Crocidoliet TRE = Tremoliet % (m/m) = Gewichtspercentage M = Monsternummer laboratorium
Gewichtspercentages % (m/m) <0,1 / 0,1-2 / 2-5 / 5-10 / 10-15 / 15-30 / 30-60 / >60. ID = Monsternummer klant

De analyse is uitgevoerd conform NEN 5896 (laatste versie). Détect Milieu Services B.V. is voor deze verrichting geaccrediteerd door de RvA (www.rva.nl) onder nummer L 548. Het analyseresultaat heeft alleen betrekking op het onderzochte monster. Détect Milieu Services B.V. draagt geen enkele verantwoording voor de herkomst en representativiteit van aangeleverde monsters. Dit rapport mag niet anders dan in zijn geheel worden gereproduceerd.

Opmerkingen:

Détect Milieu Services B.V.	**Datum**	28-8-2017
	Laborant	Lanky Cordero
	Autorisatie	Lanky Cordero

Tekening legenda en tekening(en)

Bron / Materiaal	Symbool
M1- Buis	
M2- Vlakke plaat	
M3- Golfplaat inclusief hulpstukken	
M4-Bitumen	
M5-Kit	
Niet onderzochte ruimten, behoort niet tot de opdracht	
Niet asbesthoudende bron (bemonsterd)	
Rapport nr. 17714	

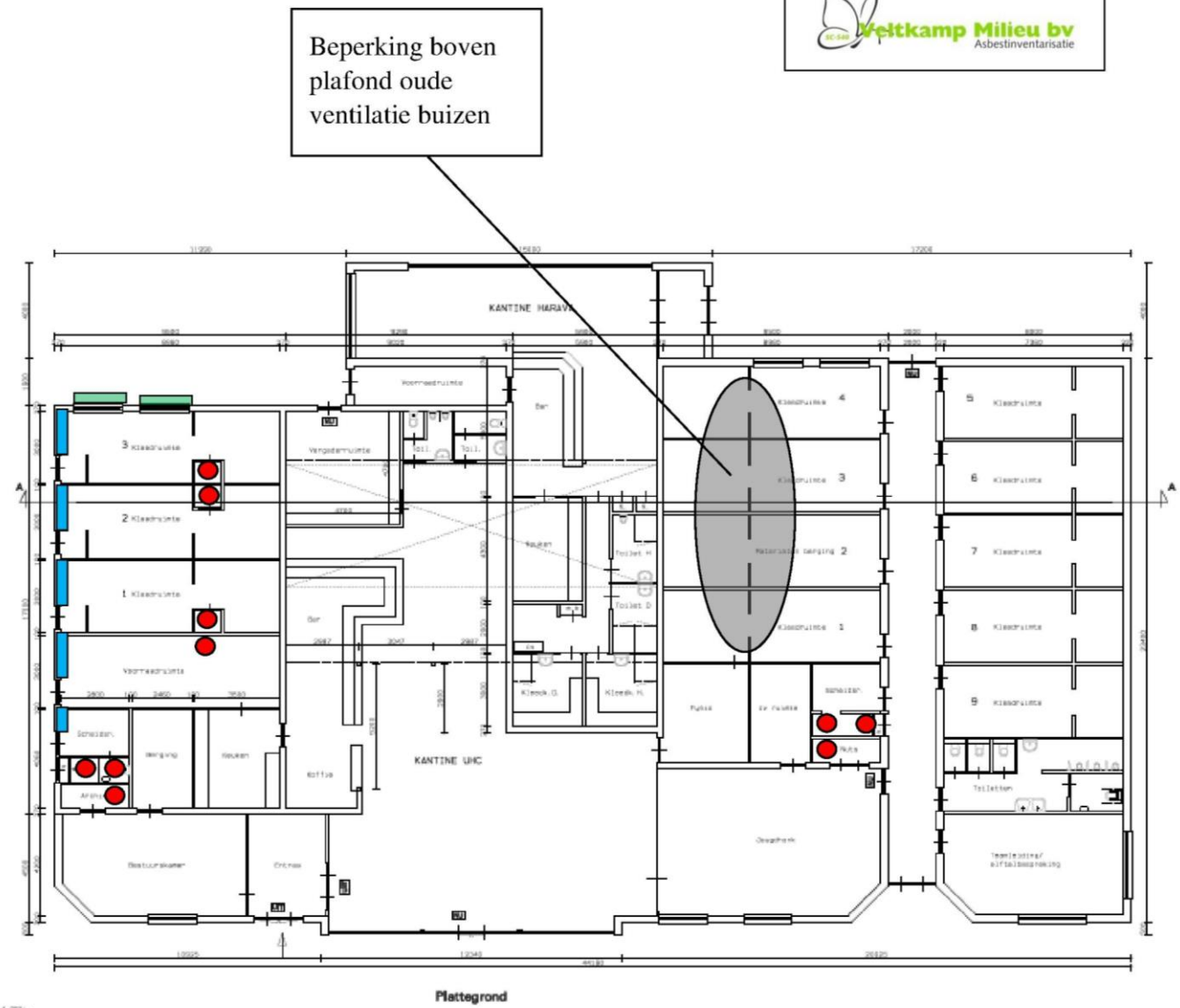

Plattegrond

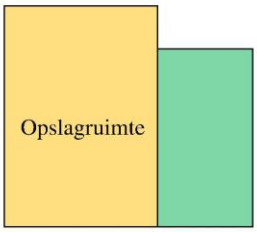
Opslagruimte

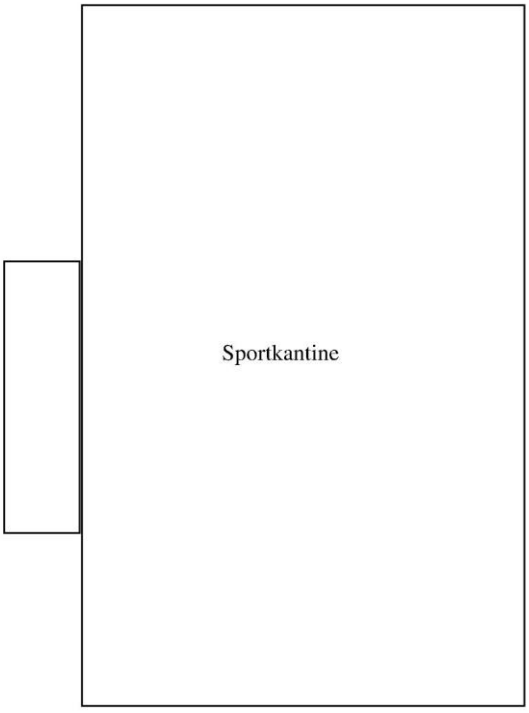
Sportkantine

Wet en regelgeving

1. Algemeen

Asbestverwijdering is onderhevig aan een gemeentelijke sloopmelding. Aan de sloopmelding ligt een asbestinventarisatierapport ten grondslag. Wie kan een sloopmelding aanvragen en wordt daarmee de houder van de sloopmelding?

1. De eigenaar van een bouwwerk;
2. Namens de eigenaar van het bouwwerk: adviesbureau;
3. Gebruiker van een bouwwerk.

Toelichting:

1. De houder van de sloopmelding blijft voor de gemeente verantwoordelijk en aanspreekpunt voor de rapportage als sanering. Is het niet volledig en dus niet geschikt voor afgifte sloopmelding, dan spreekt de gemeente de aanvrager van de sloopmelding aan. Deze spreekt vervolgens het onderzoeksbureau aan. Dit geldt eveneens voor de asbestverwijdering.
2. Als gewerkt wordt in strijd met de voorschriften, spreekt de gemeente de houder van de sloopmelding in eerste instantie aan, in tweede instantie de asbest saneerder.
3. De onder de punten 1 t/m 3 genoemde personen kunnen opdrachtgever zijn voor zowel de Asbestinventarisatie, de asbestverwijdering, als de eindbeoordeling. Hij hoeft niet per se opdrachtgever te zijn voor de eindbeoordeling. Dit kan hij overlaten aan het verwijderingbedrijf, het geen ook logisch is.

De opdrachtgever is degene die:

1. De opdracht tot inventarisatie verleent aan een bedrijf dat in het bezit is van een geldig certificaat voor asbestinventarisatie;
2. De sloopmelding bij de Gemeente aanvraagt, implicerende de melding voor het voornemen tot slopen/ verwijderen;
3. De opdracht tot de eindbeoordeling van de uitgevoerde asbestverwijdering verleent aan een laboratorium c.q. inspectie-instelling dat/die daarvoor is geaccrediteerd;
4. De opdracht tot de asbestverwijdering verleent aan een asbestverwijderingsbedrijf dat in het bezit is van een geldig certificaat voor asbestverwijdering;
5. De Gemeente minimaal één week vóór uitvoering op de hoogte stelt van de juiste uitvoeringsdata en -tijdstippen;
6. De stortbon en het vrijgavebewijs van het asbestverwijderingsbedrijf ontvangt;
7. De Gemeente uiterlijk binnen twee weken na uitvoering een afschrift stuurt van de resultaten van de eindbeoordeling;
8. De facturen voor de verleende diensten (1 t/m 4) ontvangt en betaalt.

De opdrachtgever kan de zaken genoemd onder 1, 2, 3, 5 en 7 delegeren aan bijvoorbeeld het asbest verwijderingbedrijf, doch blijft verantwoordelijk voor de aanwezigheid van de juiste papieren (inventarisatierapport en omgevingsvergunning) op het werk.

2. Asbestverwijderingsbesluit 2005

De verantwoordelijkheid van de opdrachtgever voor de juiste papieren (inventarisatierapport en omgevingsvergunning) op het werk vindt zijn wettelijke basis in Par. 2, Artikel 3 en 5 en Par. 4, Artikel 10 van het Asbestverwijderingsbesluit 2005.

De door de opdrachtgever in te schakelen bedrijven voor asbestinventarisatie, asbestverwijdering en eindbeoordeling kunnen het werk alleen verrichten, wanneer zij in het bezit zijn van de wettelijk verplichte certificatie, respectievelijk accreditatie, vermeld in art. 4.54a, 4.54d en 4.55a van het Arbobesluit / Asbestverwijderingsbesluit 2005.

Een nadere uitwerking van de wettelijke regels is uitgewerkt in een tweetal certificatieschema's

- ✓ Bijlage XIIIb met voorschriften voor het verwijderen van asbesthoudende materialen.
- ✓ Bijlage XIIIa van de arbeidsomstandighedenregeling met voorschriften voor het inventariseren van aanwezig asbest, asbesthoudende producten en asbestbesmet materiaal of asbestbesmette constructie onderdelen in een bouwwerk of object.

- ✓ **Asbestverwijderingsbesluit 2005** , Stb 704 d.d. 16-12-2005 en Stb 87 d.d. 20-02-2006
- ✓ Paragraaf 2 – Asbestinventarisatie Art. 3-1-b:
- ✓ lid b: degene die geheel of gedeeltelijk doet (laat) afbreken of uit elkaar nemen (= dus de opdrachtgever)**…. beschikt over een asbestinventarisatierapport.**
- ✓ Art. 3-2-b:
- ✓ ook hier wordt weer gesproken over degene die asbest doet (laat) verwijderen (= dus de opdrachtgever)**…. beschikt over een asbestinventarisatierapport**
- ✓ Art. 5
- ✓ Degene die de handelingen van par. 3 doet (laat) verrichten (= dus de opdrachtgever), verstrekt vóórdat de handeling wordt verricht, een afschrift van het inventarisatierapport aan degene die de handeling verricht (= dus het asbestverwijderingsbedrijf).
- ✓ **Conclusie:**
- ✓ Art. 3 en 5 zijn heel duidelijk:
- ✓ De opdrachtgever beschikt over een inventarisatierapport en geeft een afschrift van dat rapport aan degene die het asbest verwijdert.
- ✓ Hoe de opdrachtgever aan dat rapport komt, staat niet vermeld. Hij moet er gewoon over beschikken, dus het zelf regelen.
- ✓ Zie ook art. 4.54a-1 t/m 5 en 4.54d-5 (toevoeging aan Arbo-besluit)
- ✓ Aanvulling Arbeidsomstandighedenbesluit
- ✓ Artikel 4.54a. Asbestinventarisatie
- ✓ 1. Voordat een handeling als bedoeld in artikel 4.54, eerste lid, onderdeel a, b of d, wordt aangevangen, wordt de aanwezigheid van asbest of asbesthoudende
- ✓ producten dan wel crocidoliet of crocidoliethoudende producten volledig geïnventariseerd en worden de resultaten hiervan opgenomen in een inventarisatierapport.
- ✓ 2. Het eerste lid is van toepassing indien werknemers worden of kunnen worden blootgesteld aan asbest of asbesthoudende producten dan wel crocidoliet of crocidoliethoudende producten.
- ✓ 3. De inventarisatie en het inventarisatierapport, bedoeld in het eerste lid, worden uitgevoerd, onderscheidenlijk opgesteld, door een bedrijf dat in het bezit is van een certificaat voor asbestinventarisatie dat is afgegeven door Onze Minister of een certificerende instelling.
- ✓ 4. Een afschrift van het inventarisatierapport wordt verstrekt aan het bedrijf, bedoeld in artikel 4.54d, eerste lid, die de handeling, bedoeld in artikel 4.54, eerste lid, onderdeel a, b, of d, verricht.
- ✓ 5. Het certificaat of een afschrift daarvan is op de arbeidsplaats aanwezig en wordt desgevraagd getoond aan een ambtenaar als bedoeld in artikel 24 van de wet.
- ✓ Artikel 4.54d. Asbestverwijdering
- ✓ 1. De handelingen, bedoeld in artikel 4.54, eerste lid, met uitzondering van de handelingen, bedoeld in artikel 4.54b, onderdeel b tot en met i, worden verricht volgens een vooraf opgesteld werkplan als bedoeld in artikel 4.55 door een bedrijf dat in het bezit is van een certificaat voor asbestverwijdering, dat is afgegeven door Onze Minister of een certificerende instelling.

- ✓ 2. Bij een bedrijf als bedoeld in het eerste lid is in ieder geval een persoon als bedoeld in het derde lid werkzaam.
- ✓ 3. De handelingen, bedoeld in het eerste lid, worden verricht door of onder voortdurend toezicht van een persoon die in het bezit is van een certificaat van vakbekwaamheid voor het toezicht houden op het verwijderen van asbest en crocidoliet, dat is afgegeven door Onze Minister of een certificerende instelling.
- ✓ 4. Voor zover de handelingen, bedoeld in het eerste lid, mede worden verricht door een andere persoon dan de persoon, bedoeld in het derde lid, is deze andere persoon in het bezit van een certificaat van vakbekwaamheid voor het verwijderen van asbest en crocidoliet, dat is afgegeven door Onze Minister of een certificerende instelling.
- ✓ 5. Voordat wordt aangevangen met de handelingen, bedoeld in het eerste lid, is het bedrijf, bedoeld in het eerste lid, in het bezit van een afschrift van een inventarisatierapport als bedoeld in artikel 4.54a, eerste lid.
- ✓ 6. De certificaten, bedoeld in het eerste, derde en vierde lid, of afschriften daarvan en een afschrift van het inventarisatierapport, bedoeld in artikel 4.54a, eerste lid, zijn op de arbeidsplaats aanwezig en worden desgevraagd getoond aan een ambtenaar als bedoeld in artikel 24 van de wet.
- ✓ Par. 4 - Bouwwerken
- ✓ Art. 10:
- ✓ Het is verboden om een bouwwerk te slopen zonder of in afwijking van de vergunning van B&W. Bij een aanvraag om een sloopvergunning moet een inventarisatierapport worden overlegd (10j). De houder van de sloopvergunning moet een afschrift van die vergunning ter hand stellen aan het bedrijf dat de sloop uitvoert.

Bijlagen

- Plattegrond
- DIA certificaat
- Procescertificaat

Plattegrond

DIA Certificaat

IBEX
IBEX CERTIFICATIE

ASCERT PERSOONSCERTIFICAAT

DESKUNDIG INVENTARISEERDER ASBEST

Dit ASCERT Certificaat van vakbekwaamheid DIA is op basis van het certificatieschema DIA SC-560 2011 versie 2 conform het IBEX Certificatie Reglement voor Persoonscertificatie uitgave maart 2012 afgegeven door IBEX Certificatie.

IBEX Certificatie verklaart dat de certificaathouder voldoet aan de eisen ten aanzien van het vakbekwaamheidprofiel voor Deskundig Inventariseerder Asbest (DIA) vastgesteld in bovengenoemd certificatieschema.

Namens IBEX Certificatie

Certificatiemanager
M.C.J.L. Versteegt-Siebes

GEGEVENS CERTIFICAATHOUDER

• naam	A.G.J. Veltkamp
• BSN	137682050
• geboortedatum	14 november 1977
• geboorteplaats	Hengelo
• Woonplaats	Hengelo
• Ascert-code	51E-190115-410721
• examendatum	16 januari 2015
• certificatiedatum	19 januari 2015
• geldig tot	17 januari 2018

Stichting Certificatie Asbest
Ascert

IBEX bv
Ptolemaeuslaan 900
3528 BV Utrecht
Tel: 030 - 234 56 01
Fax: 030 - 234 56 02
info@ibex.nl

Dit certificaat bestaat uit twee bladzijden
Nadruk verboden

IBEX bv is door de minister van SZW aangewezen als CKI
conform de aanwijzingsbeschikking met kenmerk 2014-0000050020; d.d. 01-02-2014

IBEX Certificatie is een handelsnaam van IBEX bv

IBEX bv is ingeschreven bij de kamer van Koophandel voor Midden Nederland onder nummer 39060046

TÜV NORD
TÜV Nederland QA B.V.
SC-540

Veltkamp Milieu bv
Asbestinventarisatie

IBEX
IBEX CERTIFICATIE

ASCERT PERSOONSCERTIFICAAT

DESKUNDIG INVENTARISEERDER ASBEST

Dit ASCERT Certificaat van vakbekwaamheid DIA is op basis van het certificatieschema DIA SC-560 2011 versie 2 conform het IBEX Certificatie Reglement voor Persoonscertificatie uitgave maart 2012 afgegeven door IBEX Certificatie.

IBEX Certificatie verklaart dat de certificaathouder voldoet aan de eisen ten aanzien van het vakbekwaamheidprofiel voor Deskundig Inventariseerder Asbest (DIA) vastgesteld in bovengenoemd certificatieschema.

Namens IBEX Certificatie

Certificatiemanager
M.C.J.L. Versteegt-Siebes

GEGEVENS CERTIFICAATHOUDER

naam	E. Wouters
BSN	177351834
geboortedatum	03 juli 1973
geboorteplaats	Maarssen
Woonplaats	Borne
Ascert-code	51E-260216-410931
examendatum	18 januari 2016
certificatiedatum	26 februari 2016
geldig tot	26 februari 2019

Stichting Certificatie Asbest
Ascert

IBEX bv
Nevelgaarde 50
3436 ZZ Nieuwegein
Tel: 088 - 998 30 34
info@ibex.nl

Dit certificaat bestaat uit twee bladzijden
Nadruk verboden

IBEX bv is door de minister van SZW aangewezen als CKI
conform de aanwijzingsbeschikking met kenmerk 2014-0000050020; d.d. 01-02-2014

IBEX Certificatie is een handelsnaam van IBEX bv

IBEX bv is ingeschreven bij de kamer van Koophandel voor Midden Nederland onder nummer 39060046

TÜV NORD
TÜV Nederland QA B.V.
SC-540

IBEX

IBEX CERTIFICATIE

ASCERT PERSOONSCERTIFICAAT

DESKUNDIG INVENTARISEERDER ASBEST

Dit ASCERT Certificaat van vakbekwaamheid DIA is op basis van het certificatieschema DIA SC-560 2011 versie 2 conform het IBEX Certificatie Reglement voor Persoonscertificatie uitgave maart 2012 afgegeven door IBEX Certificatie.

IBEX Certificatie verklaart dat de certificaathouder voldoet aan de eisen ten aanzien van het vakbekwaamheidprofiel voor Deskundig Inventariseerder Asbest (DIA) vastgesteld in bovengenoemd certificatieschema.

Namens IBEX Certificatie

Certificatiemanager
M.C.A.L. Versteegt-Siebes

GEGEVENS CERTIFICAATHOUDER

• naam	A. Zweverink
• BSN	129000321
• geboortedatum	14 augustus 1969
• geboorteplaats	Laren
• Woonplaats	Lochem
• Ascert-code	51E-260615-410826
• examendatum	27 mei 2015
• certificatiedatum	26 juni 2015
• geldig tot	27 mei 2018

Stichting Certificatie Asbest
Ascert

IBEX bv
Ptolemaeuslaan 900
3528 BV Utrecht
Tel: 030 - 234 56 01
Fax: 030 - 234 56 02
info@ibex.nl

Dit certificaat bestaat uit twee bladzijden
Nadruk verboden

IBEX bv is door de minister van SZW aangewezen als CKI
conform de aanwijzingsbeschikking met kenmerk 2014-0000050020; d.d. 01-02-2014

IBEX Certificatie is een handelsnaam van IBEX bv

IBEX bv is ingeschreven bij de kamer van Koophandel voor Midden Nederland onder nummer 39060046

Procescertificaat

TÜV NEDERLAND

SCA Procescertificaat Asbestinventarisatie

Certificaathouder		
Veltkamp Milieu B.V. Flierveldsweg 26 7554 SP Hengelo (ov) telefoon: 074-3491749 / 06-51269717 telefax: ---	e-mail: info@veltkampmilieu.nl contactpersoon: dhr. A.G.J. Veltkamp Inschrijving KvK: 08148029	Stichting Certificatie Asbest Ascert

Verklaring van uitgifte

Dit procescertificaat is op basis van het SCA-Certificatieschema Procescertificaat Asbestinventarisatie SC-540, conform het actuele certificatiereglement van TÜV Nederland, afgegeven door TÜV Nederland.

In het certificatieschema SC-540, zijn de volgende wettelijke bepalingen verwerkt:

- Arbeidsomstandighedenbesluit artikel 4.54a en 4.54d
- Arbeidsomstandighedenregeling artikel 4.27

TÜV Nederland verklaart dat, het gerechtvaardigd vertrouwen bestaat dat het door de certificaathouder uit te voeren proces van inventariseren van aanwezige asbest, asbesthoudende producten en asbestbesmet materiaal of asbestbesmette constructieonderdelen in een bouwwerk of object, voorafgaand aan het geheel of gedeeltelijk afbreken van bouwwerken en/of objecten, het verwijderen van asbest of het opruimen van asbest van een incident, incl. de oplevering van het inventarisatierapport volgens de eisen van het certificatieschema geschiedt.

Voor TÜV Nederland — Algemeen directeur

Voor de geldigheid van dit procescertificaat wordt verwezen naar het SCA Certificaatregister op www.ascert.nl

Certificatie-instelling		
TÜV Nederland De Waal 21c 5684 PH Best telefoon: 0499-339500 telefax: 0499-339509 e-mail: Info@tuv.nl website: www.tuv.nl	Identificatiecode SZW aanwijzingsbeschikking: 2014-0000016105 TÜV NORD SC 540	- Het CI- certificaatnummer: 13462/5.2 - SCA-code: 01-D010014.**01** - Datum eerste uitgifte: 20-10-2006 - Datum uitgifte: 19-04-2016 - Vervaldatum: 20-10-2017

Dit procescertificaat bestaat uit twee bladzijden.

Nadruk verboden

Blad 1 van 2

Klant tevredenheid formulier

Stichting Schaarweide

17714

In welke mate bent u tevreden over het opgestelde inventarisatie rapport

☐ zeer tevreden ☐ ontevreden ☐ niet van toepassing

☐ tevreden ☐ zeer ontevreden

In welke mate bent u tevreden over het nakomen van de afspraak

☐ zeer tevreden ☐ ontevreden ☐ niet van toepassing

☐ tevreden ☐ zeer ontevreden

In welke mate bent u tevreden over de snelheid van afhandelen van de rapportage

☐ zeer tevreden ☐ ontevreden ☐ niet van toepassing

☐ tevreden ☐ zeer ontevreden

In welke mate bent u tevreden over de geleverde kwaliteit

☐ zeer tevreden ☐ ontevreden ☐ niet van toepassing

☐ tevreden ☐ zeer ontevreden

In welke mate bent u tevreden over de informatieverstrekking

☐ zeer tevreden ☐ ontevreden ☐ niet van toepassing

☐ tevreden ☐ zeer ontevreden

In welke mate bent u tevreden over ons personeel

☐ zeer tevreden ☐ ontevreden ☐ niet van toepassing

☐ tevreden ☐ zeer ontevreden

Heeft u nog op en-of aanmerkingen of eventuele suggesties:

Dit formulier graag per E-mail naar Info@veltkampmilieu.nl

RAPPORTAGE

De Zandloper | De Mijlpaal
Bergharen | Hernen

Projectnummer : 23989

Opdrachtgever :

Gemeente Wijchen
Postbus 9000
6600 HA WIJCHEN

Datum : 07-12-2018
Status : DEFINITIEF

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING 3
2 OPDRACHTOMSCHRIJVING 3
3 PLAN VAN AANPAK 4
3.1 SESSIES 4
3.2 TUSSENTIJDSE RAPPORTAGES 4
4 INVENTARISATIE EISEN EN WENSEN 5
4.1 SESSIE 1 EN 2 5
4.2 SESSIE 3 6
4.3 SESSIE 4 6
5 GEMAAKTE KEUZES EN MOTIVATIE 7
5.1 DE ZANDLOPER 7
5.2 DE MIJLPAAL 7
6 FINANCIEN 8
BIJLAGEN 10

1 INLEIDING

In opdracht van de Leefbaarheidsgroepen Bergharen en Hernen/Leur begeleidt Centraal Bureau Bouwbegeleiding te Arnhem de werkgroepen en de stuurgroep die zijn geformeerd om te komen tot een programma van eisen voor het aanpassen van buurthuizen De Zandloper in Bergharen en De Mijlpaal in Hernen.

2 OPDRACHTOMSCHRIJVING

De opdracht zoals omschreven in de offerte d.d. 06-07-2018, kenmerk 18-2.0039a-pw, luidt als volgt:

Het adviseren en begeleiden van de Gemeente Wijchen en de betrokken werkgroepen bij het opstellen van een functioneel programma van eisen:

- Het adviseren, begeleiden en het inventariseren van eisen en wensen met de aanwezige werkgroepen;
- Afstemmen van de inventarisering met de werkgroepen;
- Het opstellen van een inventarisatierapport, waarin de eisen en wensen van de werkgroepen op een duidelijke wijze zijn opgenomen;
- Opstellen van het functioneel programma van eisen;
- Vertalen van de bestaande inspectierapporten naar een functioneel uitvoeringsplan;
- Opstellen van een overzicht van initiële aanschaf- en investeringskosten;
- Het opstellen van een overzicht van te verwachten exploitatiekosten.

Als uitgangspunt voor het uitwerken van deze opdracht hebben wij de volgende stukken ontvangen:

- Omschrijving advieswerkzaamheden;
- Bouwkundige tekeningen en foto's van de betreffende locaties;
- Visie op sport en bewegen;
- Strategisch plan de Zandloper te Bergharen;
- Strategische Visie Ontmoetingscentrum "De Mijlpaal" 2018-2023.

Locatie van de panden

De Zandloper, De Weem 1, Bergharen

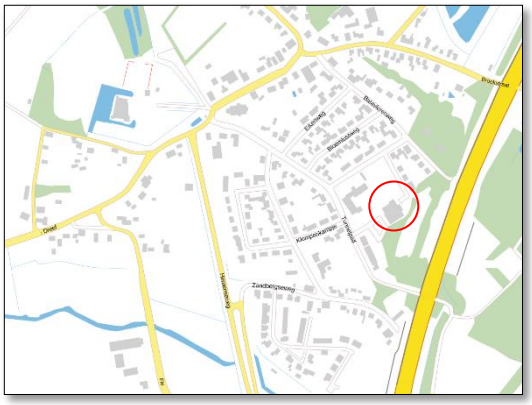

De Mijlpaal, Tunnelpad 3, Hernen

3 PLAN VAN AANPAK

3.1 SESSIES

Er zijn vier sessies georganiseerd om met alle betrokkenen in gesprek te komen, hun wensen te inventariseren en met voortschrijdend inzicht de plannen tot dit eindrapport te brengen.

Voor deze sessies waren uitgenodigd:

- vertegenwoordigers van de leefbaarheidsgroepen Bergharen, Hernen en Leur;
- vertegenwoordigers van de besturen van buurthuis de Mijlpaal, buurthuis de Zandloper en buitensportaccommodatie Schaarweide.

Vanaf het begin heeft Schaarweide (uit monde van Jan Raaijman, de aan ons opgegeven contactpersoon van Schaarweide) laten weten geen interesse te hebben in het bijwonen van de sessies. Zij hadden hun plannen al klaar en zij hadden ook al inzichtelijk wat de kosten daarvan zouden gaan bedragen. Zij willen alleen aanspraak maken op een deel van het budget, zonder hun plannen ook inzichtelijk te maken aan de overige betrokken partijen.

Beide dorpshuizen zouden het op prijs stellen om samen met Stichting Schaarweide, de KBO en beide leefbaarheidsgroepen te komen tot een gemeenschappelijk plan t.a.v. sport en bewegen in de drie dorpen. Zij hechten er echter wel aan te stellen dat beide dorpshuizen afstand nemen van de zogenaamde "Stip op de horizon", beschreven in de visie Sport en Bewegen versie 8, die stelt dat Schaarweide het centrum van alle binnen- en buitensport is of in de toekomst moet worden.

3.2 TUSSENTIJDSE RAPPORTAGES

In elke sessie is de informatie die tot dan toe vergaard is besproken en is gaande de sessie bepaald wat er de volgende sessie zou gaan worden besproken. Alle betrokkenen wisten dan welk huiswerk zij te doen hadden voor de volgende sessie.
Van de sessies zijn geen uitgebreide verslagen gemaakt, maar de uit de sessies voortkomende stukken zijn als uitgangspunt voor de volgende sessies gebruikt.

4 INVENTARISATIE EISEN EN WENSEN

4.1 SESSIE 1 EN 2

Tijdens de eerste twee sessies zijn alle eisen en wensen geïnventariseerd die door de beide besturen van de buurthuizen zijn genoemd. Door beide besturen zijn, voorafgaand aan die sessies, maar ook tijdens het nu doorlopen proces, daarvoor de gebruikers van de buurthuizen gevraagd hun mening te geven en met ideeën en suggesties te komen om de buurthuizen een belangrijkere rol binnen de gemeenschap te laten vervullen, bijvoorbeeld door specifieke doelgroepen een eigen plek te geven en deze daartoe in te richten en/of te faciliteren. Uit de diversiteit aan ideeën blijkt dat er aan alle leeftijdsgroepen is gedacht.

4.1.1 De Zandloper

Het bestuur van de Zandloper heeft onder andere de volgende stukken aangeleverd, waarin behoeften/wensen en ideeën zijn samengevat:

- Bijlage 1 - Zandloper_Bergharen concept strategisch plan V17-4-2018.pdf;
- Bijlage 2 - 180806 brainstormavond 15 mei follow up.pdf.

Hierin zijn zeer veel behoeften/wensen genoemd. Voor een aantal van die behoeften/wensen is het echter niet noodzakelijk om investeringen te doen of (ver)bouwwerkzaamheden uit te voeren.

Ook zijn er een aantal behoeften/wensen die wel investeringen of (ver)bouwwerkzaamheden vereisen, die echter met elkaar samenvallen. Door het slim programmeren en agenderen kunnen zo, met één investering, meerdere doelgroepen tegemoet worden gekomen.

Op basis van die aangeleverde stukken is een overzicht gemaakt van de wensen van de Zandloper, zie Bijlage 3 – inventarisatie wensen de Zandloper.pdf.

Uit alle voorstellen die zijn genoemd zijn de voornaamste en meest ingrijpende zaken gefilterd. Voor de Zandloper zijn dat:

1. het mogelijk vergroten van de gymzaal/evenementenzaal
2. het verbeteren van de verbinding tussen de gymzaal en de Uitloper
3. het op een kwalitatief goed niveau brengen van de bouwkundige en installatietechnische staat van onderhoud van de gymzaal
4. het vervangen van de sporttechnische toestellen en attributen in de gymzaal
5. het specifieker inrichten van lokaal 10 voor meerdere doelgroepen
6. het uitbreiden van de sanitaire voorzieningen

Omdat het vergroten van de gymzaal (en alles dat daar direct verband mee houdt) verreweg de duurste ingreep is, is besloten om het daarvoor voorgestelde plan door te laten rekenen op kosten.

Na de eerste sessie is zeer schetsmatig een opzet gemaakt van hoe het vergroten van de gymzaal op de meest optimale wijze zou kunnen plaatsvinden. Zie bijlage 4 – verbouwplannen De Zandloper.pdf. Hierin zijn 2 varianten schetsmatig weergegeven, waarbij de 2^{e} optie meer mogelijkheden biedt en aan meer behoeften voldoet dan de 1^{e} optie. Die variant is dan ook gecalculeerd.

4.1.2 De Mijlpaal

Het bestuur van de Mijlpaal heeft in de eerste sessie het beeld geschetst van de huidige toestand waarin de Mijlpaal verkeert en welke behoeften en wensen zij hebben. De Strategische Visie 2018-2023 is hierbij besproken, een visie-stuk waarin de Behoeften/wensen en ideeën van De Mijlpaal zijn samengevat. In de tweede sessie werd dat beeld eigenlijk alleen nog maar een keer bevestigd.

Op basis van die genoemde zaken is een overzicht gemaakt van de wensen van de Mijlpaal, zie Bijlage 3 – inventarisatie wensen de Mijlpaal.pdf.

Uit alle voorstellen zijn de voornaamste en meest ingrijpende zaken gefilterd. Voor de Mijlpaal zijn dat:

1. het mogelijk vergroten van de gymzaal om op wedstrijdniveau volleybal te kunnen spelen
2. het op een kwalitatief goed niveau brengen van de bouwkundige en installatietechnische staat van onderhoud van de gymzaal
3. het vervangen van de sporttechnische toestellen en attributen in de gymzaal
4. het weer bruikbaar maken van de tribune door het treffen van voorzieningen
5. het aankleden/inrichten van de ontmoetingsruimte en de vergaderzalen (die van elkaar gescheiden zijn door mobiele wanden)
6. het aanpassen van de bar
7. het vervangen en moderniseren van de verlichtingsinstallatie

Omdat ook hier het vergroten van de gymzaal (en alles dat daar direct verband mee houdt) verreweg de duurste ingreep is, is besloten om het daarvoor voorgestelde plan door te laten rekenen op kosten.

Na de eerste sessie is zeer schetsmatig een opzet gemaakt van hoe het vergroten van de gymzaal op de meest optimale wijze zou kunnen plaatsvinden. Zie bijlage 4 – verbouwplannen De Mijlpaal.pdf. Deze verbouwing is gecalculeerd.

4.2 SESSIE 3

Tijdens de derde sessie werden de begrotingen van de twee verbouwingen gepresenteerd. Zie hiervoor bijlage 5 – Bouwkosten vergroten sporthallen. Direct werd de conclusie getrokken dat het vergroten van beide gymzalen, volgens de eerder voorgestelde schetsen, niet realistisch was.

Daarnaast is gesproken over het maken van de juiste keuzes, het niet op twee locaties willen realiseren van identieke voorzieningen en het verdelen van de te organiseren en huisvesten evenementen. Met name deze evenementen zijn de gelegenheden waarmee de buurthuizen geld kunnen genereren en een positief resultaat kunnen boeken.

Beide besturen waren het met elkaar eens dat het niet zo zou moeten zijn dat als een van beide locaties wordt verbouwd, die locatie alle interessante evenementen kan organiseren en de andere locatie een bepaalde leegloop gaat krijgen. Er werd door beide besturen onderschreven dat eventuele positieve resultaten van georganiseerde evenementen over beide buurhuizen (besturen) verdeeld zouden moeten worden. Er moet gezamenlijk worden opgetrokken, beide buurthuizen moeten profiteren van eventuele investeringen.

Beide besturen zouden zich gaan inzetten om hun achterban mee te krijgen in dit plan, een nauwere samenwerking tussen de besturen van beide buurthuizen. Er moet immers voldoende draagvlak zijn om deze plannen uit te kunnen voeren.

Tijdens het consulteren van de achterban heeft de Zandloper nog een alternatief voorstel ingediend, zie bijlage 6 – Alternatief voorstel de Zandloper.pdf. Hierin wordt de gymzaal niet vergroot, maar wordt er wel een verbouwing rond omheen gerealiseerd om de verbinding tussen binnen (de gymzaal) en buiten (de Uitloper) te verbeteren. Die verbinding is met name van belang bij de grotere evenementen, waarbij de activiteiten zowel binnen als buiten plaatsvinden. Deze variant is ook gecalculeerd. Deze calculatie treft u aan als bijlage 7 – Bouwkosten alternatief De Zandloper.pdf.

4.3 SESSIE 4

In de vierde en laatste sessie is met instemming van beide besturen en de leefbaarheidsgroepen afgesproken welke plannen er in het voorstel namens de buurthuizen zouden worden ingediend.

5 GEMAAKTE KEUZES EN MOTIVATIE

Het proces van besluitvorming, het voeren van overleg met de achterban en de toenadering van beide leefbaarheidsgroepen en beide besturen van de buurthuizen heeft plaatsgevonden in een prettige sfeer. Alle betrokkenen waren het eens met de gemaakte keuzes, die logisch en met redenen omkleed gepresenteerd werden.

5.1 DE ZANDLOPER

Het bestuur van de Zandloper heeft afstand genomen van de wens om een sportzaal te krijgen waarin op wedstrijdniveau volleybal gespeeld kan worden. Als de gymzaal in Hernen die afmetingen krijgt, dan hoeft dat niet ook nog eens in Bergharen.

Voor de Zandloper heeft men de wens om de gymzaal te behouden voor de activiteiten die er nu plaatsvinden, zoals de gymlessen van de school, maar daarnaast wil men een ontsluiting naar buiten, naar de Uitloper toe. Vooral bij grotere evenementen is de verbinding tussen binnen en buiten in het hier gepresenteerde voorstel enorm verbeterd. Die openstelling naar de Uitloper toe houdt wel in dat er binnen in de indeling een en ander moet worden verplaatst, maar daarbij kunnen dan enkele andere knelpunten, zoals het tekort aan sanitaire voorzieningen, meteen aangepakt worden.

Concreet houden de plannen die de Zandloper heeft het volgende in:

1. de gymzaal wordt, inclusief installaties, sportinrichting en vloer, gemoderniseerd. Dit betreft onderhoud dat toch al moet worden uitgevoerd, los van deze nieuwe plannen. Het biedt wel de mogelijkheid om nu in te spelen op actuele thema's en bijvoorbeeld een vloer te kiezen die beter geschikt en bestand is voor gebruik, anders dan sporten alleen. Mogelijk dat dit ook de aanschaf van een beschermvloer uitspaart;
2. de verbouwing conform het alternatief voorstel, dus tot evenementenzaal met opening naar de Uitloper toe, wordt doorgevoerd;
3. lokaal 10 wordt ingedeeld en onderverdeeld om een thuis te bieden aan meerdere doelgroepen.

5.2 DE MIJLPAAL

Het bestuur van de Mijlpaal heeft de wens om een sportzaal te krijgen waarin op wedstrijdniveau volleybal gespeeld kan worden. De leefbaarheid, en dan met name het kunnen beoefenen van deze sport (en andere) binnen de eigen dorpsgrenzen, zonder uit te moeten wijken naar de verder afgelegen grote zalen in de omgeving, telt voor de beide besturen en de leefbaarheidsgroepen zwaar en doorslaggevend in het uitspreken van deze wens.

De betrokkenen zijn zich terdege bewust van het feit dat deze kosten alleen al het budget overschrijden, maar men heeft ook verder gekeken dan de reikwijdte van dit project alleen. De realisatie van een sportzaal met ruime mogelijkheden wordt gezien als een aanzet van de mogelijke/waarschijnlijke ontwikkeling van een MFA (dorpshuis en school) in Hernen. Het bestuur van de Mijlpaal geeft ook aan dat als de gymzaal wordt vergroot tot een sportzaal vanuit de gedachte dat een MFA tegen die sportzaal aan gesitueerd gaat worden, men bereid is concessies te doen in de wensen aan de ontmoetingsruimte, vergaderzalen en bar; die gelden immers voor dat deel van de Mijlpaal dat dan op termijn plaats gaat maken voor een MFA.

Concreet houden de plannen die de Mijlpaal heeft het volgende in:

1. de gymzaal van de Mijlpaal wordt vergroot, opdat er op wedstrijdniveau volleybal gespeeld kan worden;
2. voorzieningen treffen waardoor de tribune weer gebruikt mag worden (door gewijzigde regelgeving mag dat nu niet);

3. het achterstallig onderhoud aan het pand wordt uitgevoerd tot een punt van functionele instandhouding (gezien in het licht van mogelijke vervanging door nieuwbouw in het kader van een MFA);
4. de ontmoetingsruimte/vergaderzalen aanpassen: de akoestiek verbeteren, een meer huiselijke sfeer creëren met aankleding, de verlichting vervangen (armaturen, mogelijke schakelingen) en het aanpassen van de bar.

5.3 TOEKOMSTIGE ONTWIKKELINGEN

Tijdens de sessies werd over de Mijlpaal wel aangesneden dat er mogelijk in de nabije toekomst concretere plannen komen voor een MFA in Hernen. Daarbij zou dan de Mijlpaal betrokken zijn, alsmede de nabijgelegen school. De eventuele aanpassing van de gymzaal van de Mijlpaal zou in dat kader gezien kunnen worden als een 1e fase in de totstandkoming van die MFA.

De rest van het gebouw en de school zouden dan in een 2e fase toegevoegd kunnen worden aan de nieuwe sportzaal.
Dit zal uiteraard in heel goed overleg met de school en kans en kleur moeten gebeuren. Het deel dat school gaat worden zal volledig aan hun eisen en wensen moeten gaan voldoen.

Indien deze 2e fase uitgevoerd gaat worden, zal ook een stuk grond, waar nu de huidige school op staat, vrij gaan komen. De gemeente kan deze grond dan voor woningbouw gaan verkopen en daarmee zullen de kosten voor de aanpassingen voor een groot deel gedekt kunnen gaan worden.

Uiteraard zal ook het deel van het ontmoetingscentrum wel de komende tijd vooruit moeten kunnen en dit is natuurlijk dan wel afhankelijk van de periode die het duurt voordat een 2e fase plaats gaat vinden.

Om een totale begroting te kunnen maken is het daarom wel nodig dat ook de kosten van het energieneutraal maken van het huidige pand en de kosten die op korte termijn hoe dan ook aan de gymzaal (en ontmoetingscentrum) plaats moeten gaan vinden ook goed inzichtelijk gemaakt moeten worden. Worden al deze kosten meegerekend en voor een 2e fase de opbrengst van de verkoop van grond voor woningbouw wordt meegerekend, zou het voor de gemeente wel eens goedkoper kunnen zijn om nieuwbouw neer te zetten dan het huidige in stand te houden.

Omdat die ontwikkeling zich volledig buiten onze opdracht afspeelt, maar wel van doorslaggevend belang kan zijn, adviseren wij om hierin eerst een standpunt in te nemen.

De verwijzing naar de Arcus laten wij buiten beschouwing. Ook dit is geen onderdeel van onze opdracht geweest.

6 FINANCIEN

6.1 INVESTERINGEN

Eerder is al verwezen naar de bijlagen waarin de bouwkosten zijn gecalculeerd.

De aanpassingen aan beide gymzalen drukken een zeer zwaar stempel op de plannen. In het kader van deze overleg-reeks heeft de focus dan ook totaal op die twee aanpassingen gelegen.

De overige aanpassingen, met name het inrichten van lokaal 10 in De Zandloper en de aanpassingen van de ontmoetingsruimte in De Mijlpaal, zijn niet verder in detail uitgewerkt omdat deze aanpassingen qua omvang volledig ondergeschikt zijn aan de hoofdvraag: zullen de gymzalen worden verbouwd? Het aanvankelijke budget van € 500.000 wordt volledig opgesoupeerd, en overschreden, door die verbouwingen, maar zonder die verbouwingen blijft er heel veel budget over (dit is niet gecalculeerd maar kan met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid worden gesteld).

De Zandloper
Voor de Zandloper verwijzen wij naar Bijlage 7 – Bouwkosten alternatief de Zandloper.pdf.

De kosten betreffen het verbouwen/aanbouwen van de ruimten rondom de gymzaal. De gymzaal zelf blijft qua omvang ongewijzigd. Onderhoud aan de gymzaal zelf is buiten beschouwing gelaten, omdat dit niet hoeft worden afgespiegeld tegen het budget.

Kosten verbouwing rondom gymzaal tot evenementenzaal: € 380.378 ex btw en overige uitsluitingen (zie eerste blad bijlage).

De Mijlpaal
Voor de Mijlpaal verwijzen wij naar Bijlage 5 – Bouwkosten vergroten sporthallen.pdf vanaf pagina 6.

De kosten betreffen het verbouwen/vergroten van de gymzaal, waarbij de vrije hoogte in de zaal tot 7 meter wordt verhoogd.
Kosten verbouwing/vergroting gymzaal tot wedstrijdafmetingen: € 810.457 ex btw en overige uitsluitingen (zie pagina 6 bijlage).

6.2 EXPLOITATIEKOSTEN

Voor beide gymzalen geldt dat deze momenteel slecht thermisch geïsoleerd zijn en dat de verwarmingsinstallaties oud zijn. Onderdeel van de voorgestelde verbouwingen is het goed thermisch isoleren van de gymzalen en bij de keuze voor de nieuwe verwarmingsinstallaties zal gekozen worden voor installaties met een hoog rendement, eventueel nog uitgebreid met PV-panelen op het dak en met warmtepompen in plaats van gasgestookte ketels. De verlichting is gedateerd en zou vervangen moeten worden. Door hier led-verlichting toe te passen in plaats van de huidige TL-verlichting zullen ook deze kosten lager in de exploitatie doordrukken.
In deze fase hebben wij nog geen calculatie gemaakt van de exploitatiekosten omdat er nog te veel losse einden zijn. Ook hebben wij nog geen inzicht in de huidige exploitatiekosten.

De Mijlpaal benadrukt dat zij in haar 37-jarig bestaan altijd een sluitende begroting hebben gehad en nooit voor extra geld bij de gemeente hebben aangeklopt. Door duurzame keuzes te maken zal dat in de toekomst ook niet nodig gaan worden.

BIJLAGEN

Bijlage 1
Zandloper_Bergharen concept strategisch plan V17-4-2018.pdf

Bijlage 2
180806 brainstormavond 15 mei follow up.pdf

Bijlage 3
Inventarisatie wensen de Mijlpaal.pdf

Bijlage 3
Inventarisatie wensen de Zandloper.pdf

Bijlage 4
Inventarisatie wensen de Mijlpaal.pdf

Bijlage 4
Inventarisatie wensen de Zandloper.pdf

Bijlage 5
Bouwkosten vergroten sporthallen.pdf

Bijlage 6
Alternatief voorstel de Zandloper.pdf

Bijlage 7
Bouwkosten alternatief de Zandloper.pdf

Bijlage 8
Strategische Visie Ontmoetingscentrum De Mijlpaal 2018-2023.pdf

ZORGELOOS BOUWEN & BEHEREN

Onze experts van de adviesgroep projectadvisering zijn gespecialiseerd in vastgoedonderhoud, aanbesteden & contractvorming, planbeoordeling en bouwkosten.

Eén voor de Zandloper!

= Strategisch plan Zand- en Uitloper Bergharen =

Toekomst
Hoe ziet jouw Zandloper eruit??

Rapporten
- Seinpost
- Vitaliteitsscan DKK
- Visie ‘ MeervoorMekaar’

Betrokkenen
- Inwoners
- Verenigingen & gebruikers
- School & huurders
- Beheerder en vrijwilligers
- Gemeente

Trends
- Minder jongeren & kleinere school
- Meer ouderen
- Veranderende zorg
- Wens flexibel sporten & bewegen

Ontmoetings- en activiteitencentrum voor jong en oud

Schaal
- Individu
- Groep & vereniging
- Grotere evenementen

Leeftijdsgroepen
- Jonge & oudere jeugd
- Chillers
- Middengroep
- Ouderen

Focus
- Vrije activiteiten
- Georganiseerde activiteiten
- Evenementen

Accomodaties
- Zandloper
- Uitloper
- Gymzaal → Activiteitenzaal

Eén voor de Zand- en Uitloper!

Strategisch plan Zand- en Uitloper Bergharen 2018-2030

1. Inleiding en achtergrond

De bevolking in Bergharen is aan het vergrijzen en neemt qua aantal geleidelijk af. Dit geeft druk op de bestaande voorzieningen. De dorpen Bergharen, Hernen en Leur hebben daarom met steun van de gemeente een voorzieningenonderzoek laten uitvoeren. Eén van de onderdelen was de conditiemeeting van de Zandloper. Een accommodatie in disbalans. Het Kulturhuis uit 2008 krijgt gemiddeld een goede score, maar school en gymzaal blijven daar (ver) bij achter. Een belangrijk aandachtspunt is de sporttechnische inrichting van de sportzaal (wordt als matig beoordeeld). De kleedkamers zijn opgeknapt, maar de gymzaal niet, die qua duurzaamheid sterk verouderd en waarvan de klimaatinstallatie niet voldoet.

Eén van de conclusies uit het Seinpost rapport is dat een kwalitatief goed aanbod voorzieningen toegespitst op de lokale vraag eraan zal bijdragen dat jongeren langer in het dorp blijven wonen en ouderen langer zelfstandig kunnen blijven wonen en ook nieuwe instroom van buitenaf (o.a. gezinnen) realistisch blijft. Hiervoor is een voorkeursscenario ontwikkeld als ontwikkelingsrichting, waarbij het accent ligt op het ***toevoegen van nieuwe voorzieningen, het stimuleren van vergaande samenwerking en daar waar mogelijk uitbreiden of vernieuwen van de infrastructuur*** (o.a. Zandloper). Voor de Zandloper wordt vooral ingezet op het accommoderen van zorg, cultuur en maatschappelijke activiteiten, naast de reeds bestaande activiteiten.

In de werkgroep Sport en Bewegen wordt ***het in beweging krijgen van zoveel mogelijk inwoners*** (vitale dorpelingen) als gezamenlijk belang gezien waarvoor hoogwaardige en toekomstbestendige organisaties, samenwerkingsverbanden en voorzieningen nodig zijn.

Het Dorpsbelang Kleine Kernen (DKK) stelt in haar vitaliteitscan dat de Zandloper veel zaken goed voor elkaar heeft (eigen beheerder, redelijk goede bezetting kulturhus en gymzaal, aansprekende evenementen) maar ook zorgpunten kent (verouderde gymzaal, ontwikkeling tot centrum voor zorg en welzijn staat op laag pitje, ontbreken activiteiten of eigen ruimte voor bepaalde doelgroepen, afhankelijkheid van beperkte groep actieve vrijwilligers). ***Het is belangrijk om in te kunnen spelen op nieuwe vragen vanuit het dorp of van bepaalde doelgroepen*** (niet-vereniging gebonden sport, cursussen, cultuur en recreatie, gebruik themaruimtes, flexibel in te delen ruimtes, etc.). Hiervoor is ook een adequate communicatiestrategie nodig. Kortom er is werk aan de winkel.

In de gemeentelijke visie (van MeervoorMekaar) wordt gesteld dat:

de wijkcentra en dorpshuizen de komende jaren een uitgebreidere rol zullen gaan vervullen in het activeren en ontmoeten van mensen.

Om deze toenemende maatschappelijke verantwoordelijkheid als bestuur van de Zandloper (en Uitloper) serieus te nemen, is het formuleren van een heldere visie noodzakelijk. Daarnaast zijn er diverse stromingen binnen Bergharen actief met, naast een gemeenschappelijk doel, diverse deelbelangen. Om hierin strategisch en coöperatief mee te kunnen denken, is het hebben van een duidelijke eigen visie een noodzakelijke voorwaarde.

Het bestuur van de Zandloper heeft daarom, met raadpleging van Dorpsbelang Kleine Kernen een aanzet gegeven voor het onderstaande strategisch plan. De aankomende periode zal gebruikt worden om de schets met de toekomstige ontwikkelingen uit te werken en draagvlak te verkrijgen voor de geprojecteerde activiteiten.

Het strategisch plan voor de Zandloper bevat zeven onderdelen.

1. De missie en visie van het strategisch plan
2. Context: van visie naar een concrete uitwerking
3. Concept ontmoetings- en activiteitenplan
4. De accommodatie nader bekeken
5. Draagvlak toekomstige ontwikkeling Zand- en Uitloper
6. Functioneel Programma van Eisen
7. Vlekkenplan en inrichtingsschets
8. Conclusies en aanbevelingen

1. Missie en visie Zand- en Uitloper

Missie De Zand- en Uitloper is het ontmoetings- en activiteitencentrum voor jong en oud in Bergharen.

Visie Ons dorp is volop in beweging: het aantal jongeren neemt af, de school krimpt, het aantal ouderen stijgt, de zorg verandert en de wens om flexibel te sporten wordt sterker. Bewegen, (ver)zorgen en ontspannen zijn belangrijke en groeiende pijlers binnen onze dorpsgemeenschap. De schaal varieert van individu tot groep & vereniging en tot grotere evenementen. Stichting Zandloper zorgt voor een flexibele en multifunctionele binnen- en buiten accommodatie die ruimte en gelegenheid biedt om te ontmoeten, te ontspannen, te ontzorgen en te verbinden. Hierbij wordt nauw aangesloten bij veranderende omstandigheden en wensen & behoeften van huidige en toekomstige gebruikers.

Kernwaarden *betrokken - verbinden - samen – open*

2. Context

a. De Zandloper als huiskamer. Welzijn van onze bewoners staat voorop en ontmoeten staat centraal.
b. De Uitloper als ontmoetingsplek. De Uitloper is een 'vrijplaats' voor alle inwoners van Bergharen om te ontmoeten, te spelen, te sporten, te tuinieren, te chillen, enzovoorts.
c. Vijf leeftijdsdoelgroepen:
    a. Jonger dan 12 jaar: jonge jeugd
    b. 12-18 jaar: oudere jeugd
    c. 18-30 jaar: chillers
    d. 30-60 jaar: middengroep
    e. Ouder dan 60 jaar: ouderen
d. De Zand- en Uitloper zet zich actief in om de vraag naar binnen- en buiten-accommodatie vanuit deze leeftijdsgroepen te kunnen beantwoorden, passend binnen de visie van de Zand- en Uitloper.
e. Waar nodig proberen we activiteiten te stimuleren, passend bij een bepaalde doelgroep.
f. Doel is om betrokkenheid van inwoners te vergroten. Hiervoor zullen o.a. de doelgroepen en stakeholders/ belanghebbenden actief betrokken worden bij het verder uitwerken van de activiteiten zoals genoemd in het strategisch plan en bij het ontwikkelen van nieuwe activiteiten.
g. Voor het beheer van de Zand- en Uitloper maken we gebruik van een professionele beheerder en een groot aantal vrijwilligers die helpen bij de voorbereiding, uitvoering en nazorg van de verschillende activiteiten. Het succes van de Zand- en Uitloper hangt mede af van de betrokkenheid en het aantal vrijwilligers. Het vrijwilligersnetwerk wordt aangestuurd door de beheerder.
h. We streven ernaar om de beschikbare communicatie (online, social media, Op de Hoogte, etc) efficiënt in te zetten om het contact met onze potentiële gebruikers optimaal te benutten.
i. We streven er naar om zoveel mogelijk ruimte te verhuren aan reguliere gebruikers (huurcontracten voor bepaalde tijd), maar ook ruimtes beschikbaar te hebben/ te houden voor ad hoc vraag vanuit de Bergharense gemeenschap.
j. De mogelijkheden om de Zandloper te gebruiken als ontmoetingsplek en vergaderfaciliteit is ook op bovenlokaal niveau van belang en kan ons helpen om een hogere bezettingsgraad te halen.
k. Voor iedere doelgroep wordt ernaar gestreefd om een goede balans te vinden tussen georganiseerde activiteiten en 'vrije' (=niet georganiseerde) activiteiten, zowel wat betreft de binnen- als de buitenaccommodatie (zie ook volgende paragraaf).
l. De Zandloper mag ieder jaar een aantal grotere evenementen organiseren. Doel is om hierbij alle leeftijdsgroepen aan bod te laten komen c.a. te bedienen. De grotere evenementen kunnen ook een bovenlokaal (=Bergharen overstijgend) karakter hebben.
m. Jaarlijks vindt er een evaluatie plaats met de vaste huurders / gebruikers van de Zandloper. Hierin worden korte en langere termijn wensen besproken zodat het gebouw indien nodig in lijn kan worden aangepast.

3. Concept ontmoetings- en activiteitenplan

Hieronder is een overzicht van bestaande activiteiten en nieuwe mogelijke georganiseerde activiteiten opgenomen. Bij de georganiseerde activiteiten en bij de evenementen zijn de nieuwe ideeën donkerrood gemarkeerd.

Doelgroep	***Georganiseerde activiteiten***	***Evenementen***	***Vrije activiteiten***	***Te raadplegen stakeholders***
< 12 jaar	• Filmavonden • Zaai en oogstdagen • Knutseldagen • Techniekdagen • Straattoernooi	• Kindershow • Koningsdag • Mountainhouse	• Speelplein, • Voetbalkooi • Klauterbos • Speelweide • Hinkelbaan • Natuureducatie	• Brede school • Wingerd • Eerste Stap • KVD
12-18 jaar	• Filmavonden • Game battles • Techniekdagen • Straattoernooi • Speldagen	• B4 • Audioz • Patsboem	• Voetbalkooi • JOP • Gameruimte • Jeugdhonk	• KVD • Jeugdgroepen • Carnavalsgroepen
18-30 jaar	• Straattoernooi • Chillavonden • Pubkwis • Dartavond • Muziekavond	• Muziekfestival • Patsboem • Exposities	• Voetbalkooi • Gameruimte • Jeugdhonk	• KVD • Carnavalsgroepen • Vrijwilligers
30.60 jaar	• Pubkwis • Dartavond • Sportavond • Workshops (koken, schilderen, dansen) • Back to …… • Toneelvoorstelling	• Lachen, gieren, brullen • Muziekfestival • Lentefair • Exposities	• Kookhoek • Prepensioen cafe • Dart cafe • Open podium • Natuureducatie	• Buurten • Vrienden groepen • Vrijwilligers

Doelgroep	*Georganiseerde activiteiten*	*Evenementen*	*Vrije activiteiten*	*Te raadplegen stakeholders*
> 60 jaar	• Jeu de boules wedstrijden • Eettafel • Beweegprogramma • Kookfestijn • Internetcafé • Dansavond • Muziekmiddag/-kamer	• Lentefair • Muziekfestival • Exposities • Bergharen open	• Gymzaal • Uitloper • OOP • Natuureducatie • Buurtkamer	• KBO • Buurtzorg • Zorg instellingen • Vrijwilligers • Zonnebloem
Alle leeftijden	• Carnaval • Dorpsfeest	• Dorpsfeest • Koningsdag • Kerstfair • Konings schieten	• Uitloper • Open podium • Dorpskamer	

4. De accommodatie nader bekeken

De Zand- en Uitloper is een combinatie van een binnen- en buitenaccommodatie. De binnen accommodatie van de Zandloper is op te delen in het deel waar de basisschool Wingerd is gehuisvest, een ouder deel (de gymzaal) en een nieuwer deel waarin o.a. BSO 1e Stap, Bibliotheek, Biljarthome, Buurtzorg en enkele andere huurders zijn gevestigd.

De Zandloper

In dit nieuwere deel is een deel van de leegstaande ruimtes (op de 1e verdieping) niet inzetbaar voor de Zandloper omdat ze een onderwijsbestemming hebben en daarvoor beschikbaar moeten zijn (jaarlijks vast te stellen).

Binnen de visie van de Zandloper staat centraal om gericht activiteiten te ontwikkelen voor de verschillende doelgroepen. Daarvoor moet de Zandloper gebruik kunnen maken van voldoende ruimte. Om van de leegstaande ruimte op de 1e verdieping gebruik te kunnen maken zijn goede afspraken met de gemeente en stichting Kans en Kleur nodig.

In de ruimte achter de keuken, waar nu BSO 1e stap gebruik van maakt, wordt een kookhoek gerealiseerd, zodat overdag de BSO daar gebruik van kan maken en periodiek basisschool Wingerd. In de avonduren en in de weekenden de Eettafel en andere kookgroepen.

De binnenruimte vanaf de bar is flexibel in te delen in 3 ruimtes. Deze ruimtes worden gebruikt voor vergaderingen, afscheids- en andere bijeenkomsten, als oefenruimte, etc. Er is een tekort aan opslagruimte, waardoor vaak spullen tijdelijk in de gangen worden geparkeerd. Daarnaast is bij evenementen is de omvang van toiletruimte ontoereikend, en ook nog slecht toegankelijk (nauwe gang).

Tot slot wordt lokaal 10, die een directe verbinding heeft met de buiten- en anders accommodatie, gebruikt voor workshops, vergaderingen en als uitwijklokaal voor buitenactiviteiten (Muziekfestival, Koningsdag, IJsloper, etc.).

De Gymzaal

De gymzaal heeft een dubbelfunctie en wordt flexibel ingezet voor zowel sporten en bewegen (Wingerd, Tafeltennis, Korfbal, lokale sportgroepen en andere gebruikersgroepen, etc) als ook sociaal culture activiteiten. De gymzaal loopt behoorlijk achter qua regulier en noodzakelijk onderhoud. Dit achterstallige onderhoud moet dringend opgelost worden (isolatie, ramen, akoestiek, duurzaamheid, opbergruimte, kleedkamers, luchtbehandeling, toiletvoorzieningen etc). Wanneer de gymzaal wordt gebruikt voor evenementen of voor grootschalige activiteiten dan betekent dat een hoge arbeidsinzet. Onder andere een vloer leggen, aankleden, uitruimen, schoonmaken, etc. Wanneer er grotere evenementen zoals o.a. B4, Audioz en Lachen, gieren, brullen wordt georganiseerd is de zaal snel te klein.

De Uitloper

De Uitloper is een buitenaccommodatie die is ontwikkeld in het kader van de uitwerking van het Dorpsplan Bergharen. Deze buitenaccommodatie is van 2015 t/m 2017 gerealiseerd door de Leefbaarheidsgroep Bergharen en het beheer valt sinds januari 2018 onder de hoede van het bestuur van de Zandloper. De Uitloper biedt ruimte aan jong en oud met jeu-de-boules banen, natuureducatie de Moestuin, Korfbalveld, Voetbal- en basketbalkooi, Open podium, Heksenkring, Speeltoestellen, Speel- en klauter-bos. Er zijn verblijfsplekken voor jongeren (de JOP), ouderen (de OOP) en voor honden (de HOP). De Uitloper biedt basisschool Wingerd de mogelijkheid om buiten te spelen. Er vinden periodiek evenementen plaats, zoals Koningsdag, Bergharen Open, Highland Games, Dorpsfeest, Muziek- en kunstfestival en er zijn verschillende plannen en initiatieven om nieuwe evenementen te organiseren. Een deel van deze evenementen wordt in de Uitloper georganiseerd omdat er een slecht weer alternatief voorhanden is (de gymzaal en grote ruimte Zandloper).

5. Draagvlak voor toekomstige ontwikkeling Zand- en Uitloper

Onze inzet is gericht op het verbinden van de verschillende doelgroepen in Bergharen via ontmoeting in de Zand- en Uitloper. Hiervoor willen we verschillende activiteiten kunnen aanbieden, zoveel mogelijk gebaseerd op vraag vanuit desbetreffende groepen, maar desgewenst ook gestimuleerd door de Zand- en Uitloper om alle groepen te kunnen betrekken en te laten deelnemen.

Een mooi voorbeeld is de realisatie van de kookhoek in combinatie met de tuinkas. Het initiatief hiervoor komt van enkele gebruikersgroepen, namelijk de BSO, de Eettafel en de Moestuin. De initiatieven voor een kookhoek (Eettafel en BSO) en de tuinkas (Natuureducatie de Moestuin) hebben we gebundeld in een gezamenlijk plan, waarbij er interactie ontstaat tussen verschillende leeftijdsgroepen (BSO en Wingerd die lesprogramma volgen in de natuureducatie en tuinkas, gedoceerd door de tuinlieden van de Uitloper). De eettafel verwacht met de kookhoek wekelijks een gezamenlijke eetactiviteit te kunnen houden, waarbij deels gebruik kan worden gemaakt van de oogsten uit de tuinkas en de moestuin.

Om de verschillende activiteiten te kunnen accommoderen zetten we in op een vergroting van de gymzaal, waarbij het oude deel wordt aangepast aan de eisen van deze tijd. Met de opwaardering van de gymzaal tot activiteitenzaal kan er beter worden ingezet op de uitbreiding van activiteiten voor verschillende doelgroepen. Het flexibel in kunnen delen van de activiteitenzaal in 2 ruimtes (via scheidingswand) geeft nog meer mogelijkheden voor een flexibel aanbod. De opwaardering van de gymzaal biedt meer mogelijkheden voor het organiseren van culturele activiteiten (‘binnen’ evenementen zoals bijvoorbeeld muziekconcerten, toneelvoorstellingen, exposities, shows etc.). Een activiteitenzaal biedt ook uitkomst voor sociaal-culturele activiteiten die nu elders in de regio te krap zitten (bijv. Pronkzitting Carnaval). In de activiteitenzaal kunnen de reguliere gymprogramma’s van basisschool Wingerd plaatsvinden en kan een uitgebreider aanbod beweegprogramma’s voor de doelgroepen tussen 30 en 60 en boven de 60 worden gerealiseerd. Door de ruimere afmeting kan ook deels tegemoet worden gekomen aan sportvragen van korfbalvereniging Fortuna (training jeugd en senioren en wedstrijden jeugd) en Hurry Up (training en wedstrijden).

Tevens zal de opwaardering een goede stap zijn in het duurzaam maken van de Zandloper op het gebied van energieverbruik en akoestische belasting.

Naast de opwaardering van de gymzaal tot sport- annex multifunctionele activiteitenzaal streven we ook naar het creëren van een goede schakeling tussen binnen- en buitenaccommodatie. Hiervoor zou lokaal 10 bereikbaar moeten zijn vanuit de Uitloper. Van deze ruimte willen we een generatiekamer annex dorpskamer maken waar zowel de jeu-de-boulers en de tuinlieden (30-60 en 60+) een eigen binnenruimte hebben (koffiekamer met leugenbank) maar waar ook de jongere leeftijdsgroepen gebruik van kunnen maken (jeugdhonk, knutselruimte, chillruimte, spelruimte, etc). Deze dorpskamer zou ook toegankelijk moeten zijn voor de toevallige passant die hier even de benen wil strekken onder het genot van een kopje koffie of thee.

Bij de realisatie van een sport- en activiteitenzaal en een dorpskamer dienen we ook een nieuwe toiletgroep te realiseren. Enerzijds om bij grotere evenementen voldoende capaciteit te kunnen bieden en anderzijds om ook een toiletruimte voor gebruikers van de Uitloper en de Dorpskamer te hebben. Deze toiletruimte zou zo gesitueerd kunnen worden dat ook de activiteitenzaal hier gebruik van kan maken.

6. Functioneel “Programma van eisen”

In paragraaf 4 is al een overzicht gepresenteerd van doelgroepen en activiteiten. Inzet is om ruimtes zoveel mogelijk voor meerdere activiteiten en gebruikers in te kunnen zetten en op basis hiervan is het volgende programma van Eisen opgesteld.

Doelgroep	Behoefte/wens	Functioneel programma van eisen
Volleybal	Trainen en competitie	Sportzaal 22mx28mx7m
Korfbal	Spelen van competitie jeugd, training senioren	Sportzaal 22mx28mx7m
Tafeltennis	Trainen en competitie	Gymzaal 22mx14m
Biljart	Meer ruimte	Uitbreiding biljarthome met aangrenzende ruimte
Zumba	Zumba beoefenen	Gymzaal 22mx14m
Voetbal	Techniektraining in de winter	Sportzaal 22mx28mx7m
Muzanna	Eigen muziekruimte	Ruimte van 10mx10m, goed geluidgeïsoleerd en goed geventileerd met voldoende opslagruimte
Wingerd	Gebruik gymzaal en gebruik zaal bij events (jaar-afsluiting, sinterklaas, etc.)	Renovatie huidige ruimte, meer moderne inrichting, mogelijkheid voor een grotere zaal (Sportzaal 22mx28mx7m)
BSO	Verblijfsruimte met mogelijkheid van eten bereiden	Huidige situatie voldoet op termijn na realisatie kookhoek
Bibliotheek	Voldoende ruimte	Huidige situatie prima
LBG	Vergaderruimte en ruimte voor evenementen (dorpsraad, politieke bijeenkomsten, hap en trap, dorpsfeest)	Dorpsbijeenkomsten grote activiteitenzaal
Oranje comité	Vergaderruimte en gebruik ruimtes met Koningsdag	Ontvangst/receptie Zandloper en activiteiten op Uitloper. Bij slecht weer in activiteitenzaal
KVD	Vergaderruimte en activiteitenruimte	Activiteiten op Uitloper tijdens KVD

Doelgroep	Behoefte/wens	Functioneel programma van eisen
Thuiszorg	Kantoorruimte, Wifi, bergruimte	
Logopedie	Kantoorruimte, Wifi, wachtruimte, bergruimte	Kleinere kantoorruimtes en spreek- en wachtkamers, flexibel in te delen. Ook voor school.
Jeugd<12	Ruimte om te kunnen knutselen, film te kijken etc.	Jeugdhonk met knutselruimte onder toezicht
Jeugd 12-18	Ruimte om te kunnen chillen, te gamen, film te kijken, etc	Jeugdhonk met gedeeltelijk eigen beheer (m.m.v oudere jongeren, naar voorbeeld KVD)
Jongeren 18-30	Eigen verblijfsruimte om te chillen, te gamen, muziek te draaien, bij te praten, te darten, te kaarten, etc.	Dorpskamer met eigen beheer, gebruik in afstemming met andere doelgroepen
Senioren 30-60	Eigen verblijfsruimte om bij te praten, workshops te houden, te pubkwissen, muziekavonden te houden, te kaarten, te darten, etc	Dorpskamer met eigen beheer, gebruik in afstemming met andere doelgroepen
Jonge ouderen 60+	Eigen verblijfsruimte om te schuilen bij natte buiten activiteiten, bij of na te praten, te kaarten, natuur-educatielessen te geven, etc	Dorpskamer met eigen beheer, gebruik in afstemming met andere doelgroepen
Carnaval	Overdekte ruimte met grootschalige activiteiten	Gebruik activiteitenzaal
Sandrock	Oefenruimte en ruimte om op te treden	Gebruik Uitloper en activiteitenzaal
Audioz / B4	Grote ontmoetingsruimte met goede sanitaire voorzieningen	Gebruik activiteitenzaal
Audioz 18+	Ontmoetingsruimte	Gebruik activiteitenzaal
Bootcamp	Trainingsruimte	Gebruik Uitloper
Questival	Grootschalige ruimte voor muziek en theater en art performance	Gebruik Uitloper en activiteitenzaal

Doelgroep	Behoefte/wens	Functioneel programma van eisen
Weemrock	Kleinschalige en grootschalige ruimte voor muziekoptredens	Gebruik Uitloper, theater of activiteitenzaal
Dansavond	Goede dansvloer. Parket. Sfeerverlichting	Gebruik activiteitenzaal of theaterzaal
Knutselgroep	Afsluitbare werkruimte met voorzieningen	Eigen ruimte met uitwijkmogelijkheid (schakellokaal)
Djembee	Kleinschalige geluidsdichte ruimte	Ruimte Muzanna
Lokale en regionale sportgroepen	Allround sportbeoefening	Gym of sportzaal (22mx28m)

7. Vlekkenplan en inrichtingsschets / begane grond

Zie bijlage 1

8. Conclusies en aanbevelingen

De Zand- en Uitloper wil en zal een steeds actievere rol gaan spelen in het binden en verbinden van inwoners in het dorp. Daarbij moet actief ingespeeld worden op nieuwe vragen van bestaande en nieuwe doelgroepen. De Zandloper zal zich meer en meer ontwikkelen als ontmoetings- en activiteitencentrum voor jong en oud en daarmee een belangrijk bijdrage leveren aan de sociale cohesie in het dorp. Hiervoor is een goede afstemming en samenwerking nodig met de verenigingen in het dorp en daarbuiten (Hernen en Leur).
Om in te kunnen spelen op de snel veranderende vraag van de potentiële gebruikers van de Zandloper zullen er zowel aanpassingen in de indeling, de omvang en de duurzaamheid van het gebouw plaats moeten vinden. De oude ‘gymzaal’ heeft een facelift nodig, waarbij naast een duurzame upgrade en uitbreiding aandacht moet worden geschonken aan een flexibele inrichting en afstemming en koppeling met de andere delen van de Zandloper (lokaal 10, theaterzaal, kooklokaal) en de Uitloper.

Allemaal ingrediënten om van de Zand- en Uitloper een kloppend hart van Bergharen (en omstreken) te maken!

Toekomst Zand - en Uitloper

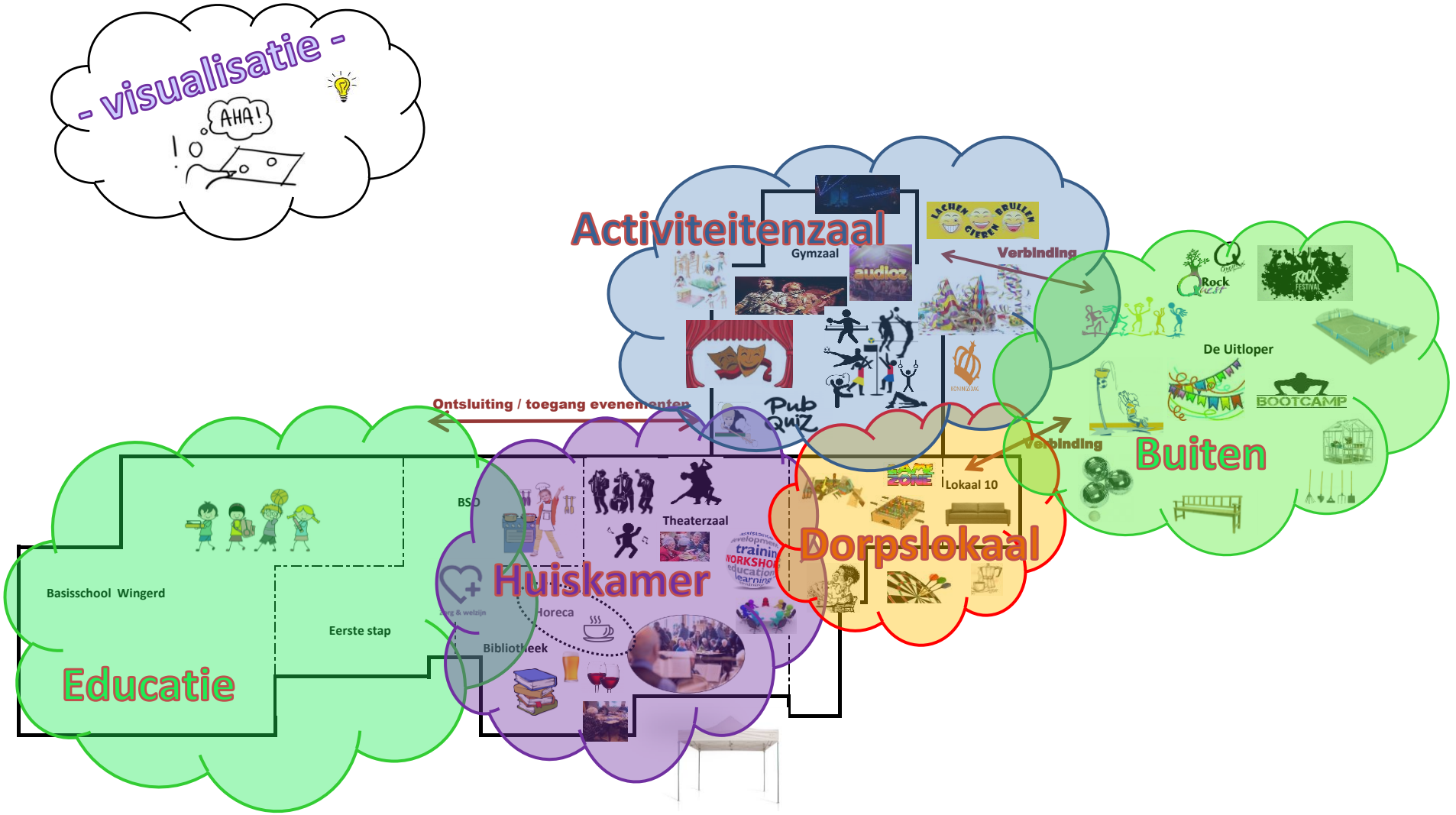

Uitwerking ideëen brainstormavond 15 mei 2018 Zand- en uitloper

		Korte termijn / lage kosten / makkelijk realiseren	Langere termijn / hogere kosten / lastiger realiseren
Sterke match met missie & visie	ZL	Filmhuis / filmavonden *** Koken met jongeren (ook voor 'op kamers voorbereiding)' / reuniekoken / BSO koken / kook workshops etc. *** Eettafel in avond (doel: ontmoeten) *** Snel internet Gameruimte Hoge krukken bij statafels Dartclub (bv maandelijkse dartavond) / cafe Leesclub bibliotheek Hobbyclub / repaircafe *** Workshop / thema avonden bv dansen, 'hiphop, archeologie BH, voor & door Bergharenaren (werk / hobbies) (beperkt # keren / thema) Info activiteiten & mogelijkheden ZL/UL weergeven voorkant ZL & website Promotie activiteiten binnenkomst borden BH en website Cafefunctie ZL / sportcafe (groot scherm) Optimaliseren programma's binnen een weekend Altijd toegankelijke koffiecorner, schuilplek en toilet (ook UL) Bewegwijzering binnen en buiten ZL	Chillruimte (+ chillbank) jongeren met muziekinstallatie / jeugdhonk (recreatieruimte / lokaal 10) *** Fittness / apparaten / evt dependance sportschool / sport- en beweegprogramma's Bekende artiesten programmeren Zorg / dagbesteding ism gemeente (WMO) Verbeteren / meer open verbinding ZL en UL Uitstraling ZL ingang 'warmer' maken / persoonlijker (bv UL plattegrond en terrasoptie) Uitbreiden toiletvoorzieningen Beter passende aankleding (o.a. frisse kleuren) / inrichting ruimtes Parkeerplaatsen auto's Bar centraler in ZL Akoestiek verbeteren theaterzaal Grotere activiteitenzaal (versie 2.0) Makkelijk / flexible ombouwen ruimtes Voortgezet onderwijs jongeren behouden voor ZL
	UL	Grote trampoline BBQ plaats Picknicktafels Koren / zangfestival Vuurwerk (carbid en/of centraal vuurwerk oud-nieuw BH)	Zwembad bij mooi weer Snel internet JOP (evt naar koffiecorner) Kinderboerderij (kippen, voliere, aquarium, kleine huisdieren) Betere ontsluiting naar UL en openbareweg
Zwakke(re) match met missie & visie	ZL	Gezamenlijk huiswerk begeleiden Lunchmogelijkheid Inrichten flexplekken Rustplaats / koffie voor fietsers / passanten	

*** = top 5 ideeën zoals gedefinieerd 9 juli

Versie 6 aug

Bijlage 3 - Inventarisatie wensen de Mijlpaal

DE MIJLPAAL			
● *inventarisatie eisen en wensen aanpassingen*			
● *school is buiten beschouwing gelaten*			
RUIMTEN	**GEBRUIKERS**	**PROBLEMEN**	**WENSEN/EISEN**
algemeen		staat van gevels (metselwerk, kozijnen en boeiboorden) matig	
		behaaglijkheid is een probleem	
		energetisch verouderd	dakisolatie
			uitbreiden van aantal zonnepanelen
ontmoetingsruimte, bar en vergaderzalen		slechte akoestiek	verbeteren van akoestiek door isolatiepanelen aan wand, stoffen lampenkappen en gordijnen
			verlichting die voor allerlei activiteiten kan worden aangepast (bijvoorbeeld spots)
ontmoetingsruimte			huiselijke sfeer creëren met lambrisering, zitje en vloerkleden
bar			veranderen van de bar en bijbehorende inrichting om praktischer te kunnen werken
sportzaal		ontbreken van daglicht	nieuwe accommodatie met voldoende hoogte en omvang voor volleybal, korfbal, zaalvoetbal
			meer multifunctioneel inzetbaar (sfeer/aankleding)
scenario's | toevoegingen	sporthal 44,2x24 m, hoog 7 m	stichtingskosten ca € 2.750.000	niet reëel, gezien de kosten. Een sportzaal wel?

23989 Gemeente Wijchen

De Zandloper

De gymzaal van De Zandloper heeft nu binnenafmetingen van 12x21 m en een hoogte van 5,85 m

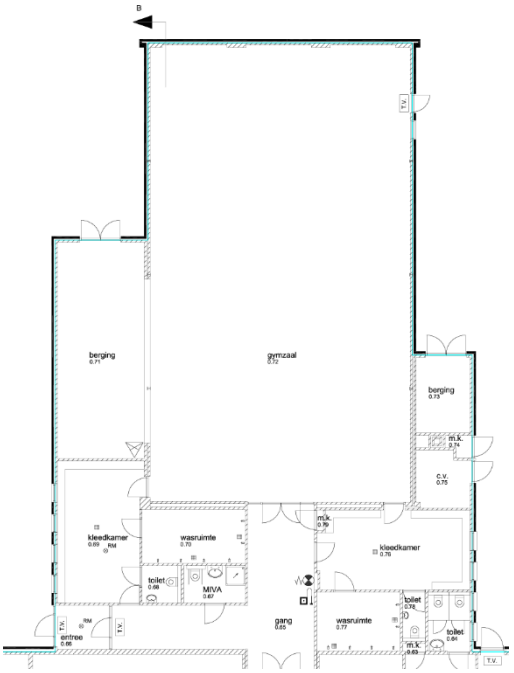

Men wil de zaal groter hebben, niet specifiek voor een bepaalde sport maar meer voor evenementen. De vergroting kan op 2 manieren:

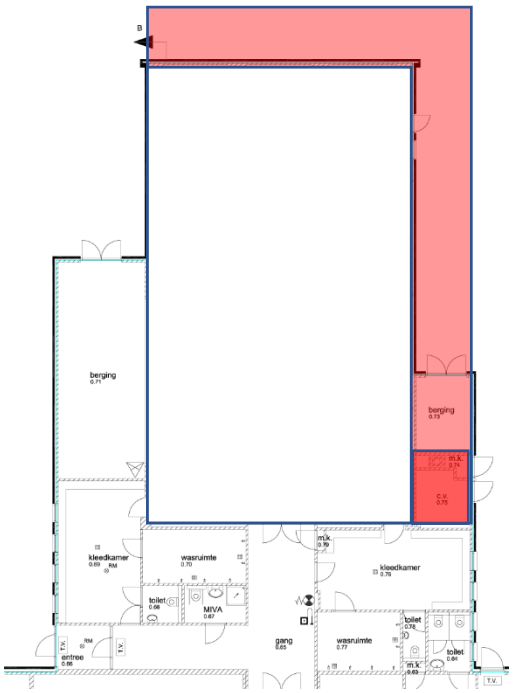

OPTIE 1

- Rechthoekige grondvorm handhaven, zaal naar 14,5x24 m

Problemen:

- Stookruimte en meterruimte moet verplaatst worden
  - Waar naartoe verplaatsen?
- Huidige gevels slopen
- Nieuwe gevels inclusief fundering maken
- Grond moet in eigendom verkregen worden

- Variant hierop: dak optillen naar 7 m inwendige vrije hoogte

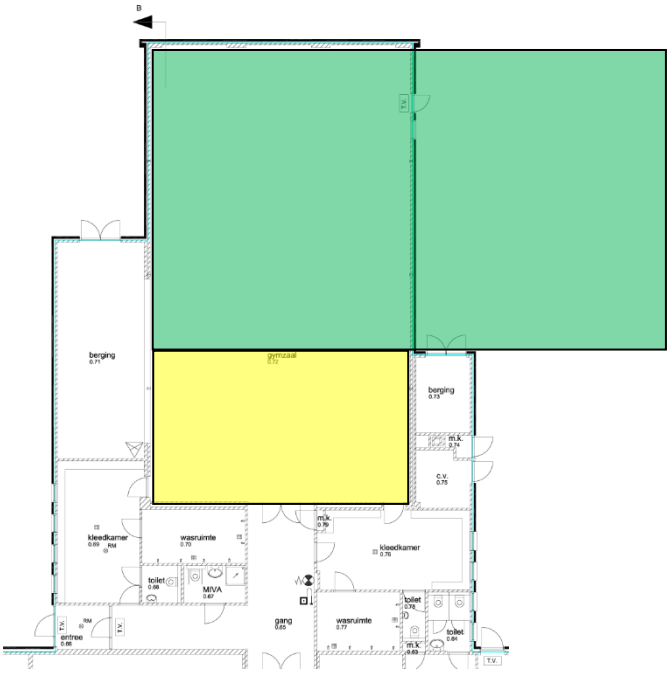

OPTIE 2

- Rechthoekige grondvorm handhaven

Voordelen t.o.v. optie 1.:

- Stookruimte en meterruimte kunnen gehandhaafd blijven
- Slechts 1 gevel gedeeltelijk slopen
- Binnen meer ruimte (o.a. toiletten?)

Nadeel:

- Wel meer nieuwe gevels inclusief fundering maken

- Variant hierop: dak optillen naar 7 m inwendige vrije hoogte

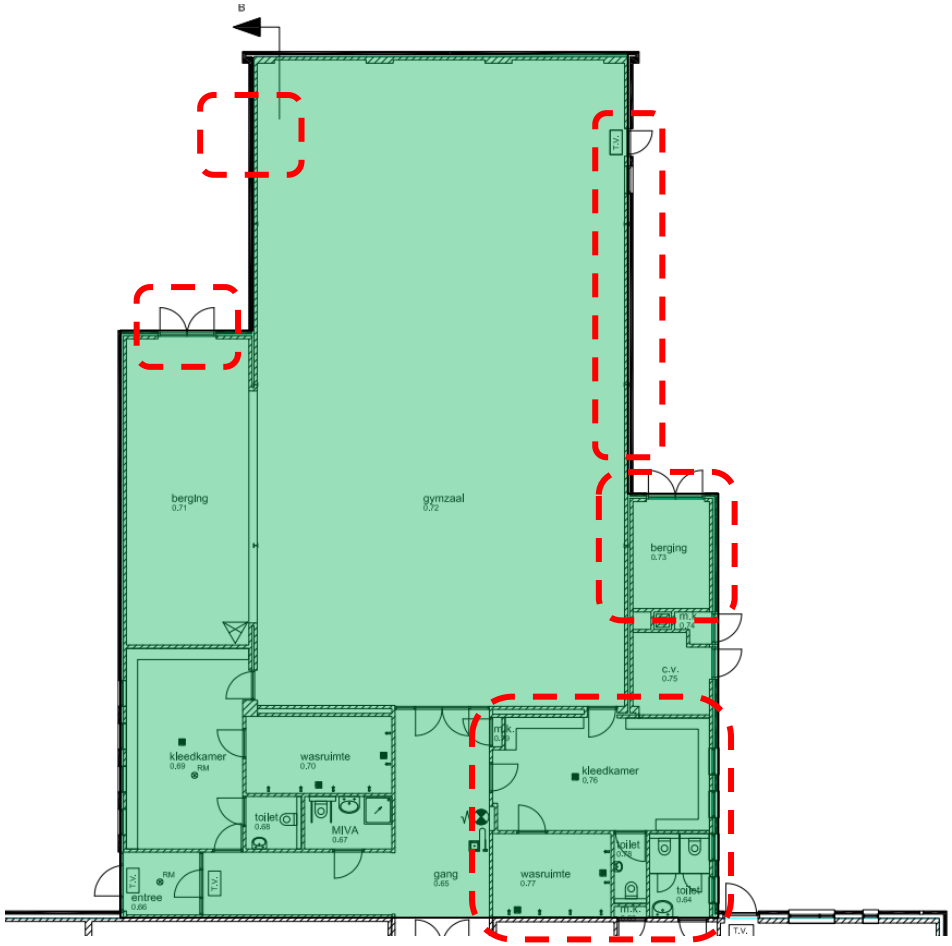

BESTAAND

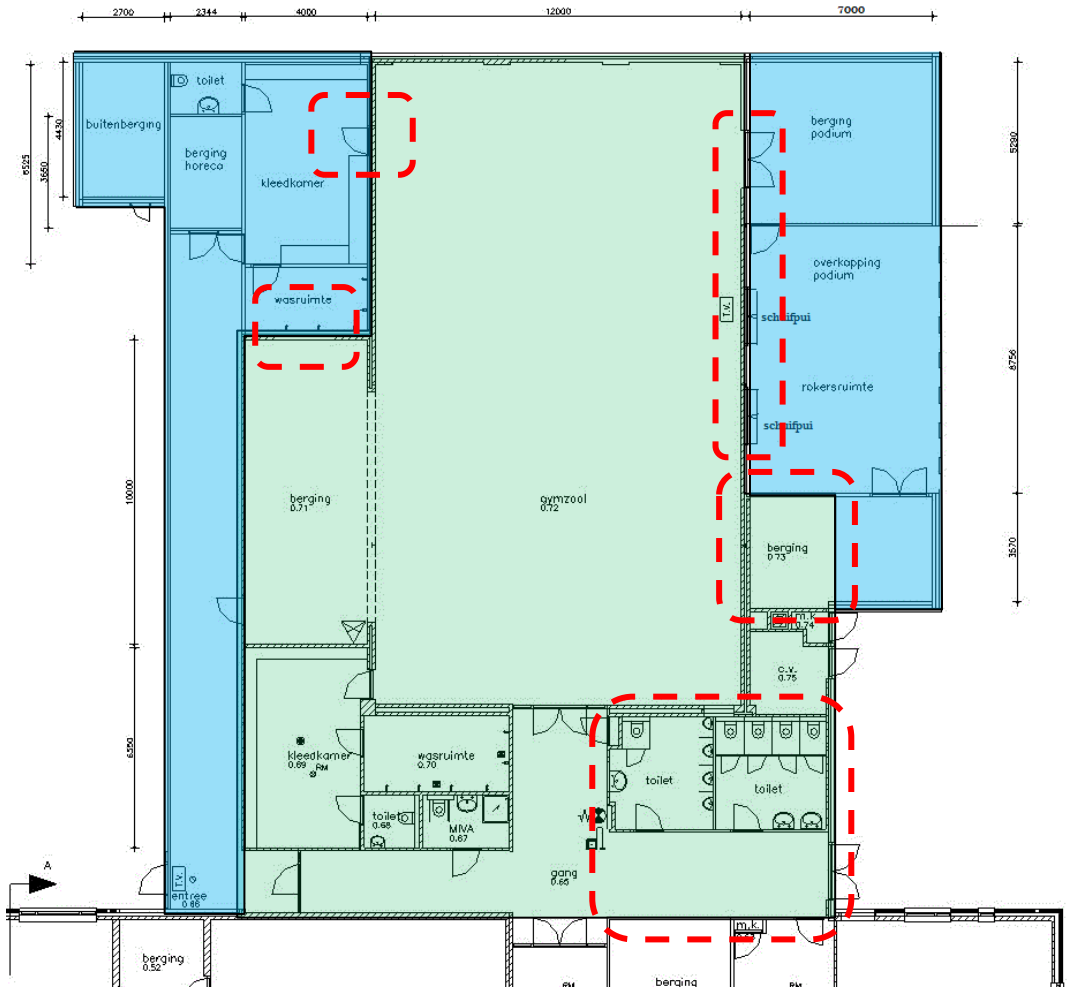

ALTERNATIEF VOORSTEL

Strategische visie Ontmoetingscentrum "De Mijlpaal" 2018-2023

Status: Concept
Datum: 25-6-2018
Door: Miranda Theunissen,
Bestuur Stichting Ontmoetingscentrum Hernen – Leur

1. Inleiding

Het afgelopen jaar zijn er een aantal ontwikkelingen in gang gezet binnen Stichting Ontmoetingscentrum Hernen Leur. Deze ontwikkelingen zijn erop gericht om na te denken over de toekomst van ons Ontmoetingscentrum De Mijlpaal.

In grote lijnen zijn er een drietal ontwikkelingen die aanleiding zijn voor deze strategische visie:

- Er is een denktank geformeerd; nadenken over waar ons ontmoetingscentrum staat in de toekomst. De stip op de horizon. Deze denktank heeft zich gefocust op de interne organisatiestructuur.
- DKK heeft in samenwerking met het dagelijks bestuur een vitaliteitsscan uitgevoerd en naar aanleiding hiervan een aantal adviezen uitgebracht.
- Er zijn renovatieplannen en verbouwingsplannen om ons ontmoetingscentrum weer klaar te maken voor de toekomst.

Deze ontwikkelingen zorgen ervoor dat we een strategisch plan willen hebben voor de komende vijf jaar. Het is voor alle betrokkenen (gebruikers, vrijwilligers, gemeente, bestuur) duidelijk waar we voor staan en waar we voor gaan!

2. Historie

Het ontmoetingscentrum De Mijlpaal is in 1980 gebouwd. Er is toen der tijd een organisatiestructuur opgesteld die tot nu toe nog steeds wordt gehanteerd. Alle gebruikers hebben een afvaardiging in het bestuur van de Stichting. Het dagelijks beheer wordt gerund door de beheercommissie samen met het dagelijks bestuur.

In 1998 en 2001 hebben een aantal verbouwingen plaatsgevonden en die tot op de dag van vandaag nog zichtbaar zijn en waardoor we tot op heden een vrij modern ontmoetingscentrum zijn.

De gebruikers van ons ontmoetingscentrum zijn nog steeds de verschillende verenigingen die ons dorp rijk is. Dit was in 1980 en is ook nog in 2018 zo!

3. Missie

Onze missie is de volgende;

Het Ontmoetingscentrum De Mijlpaal wil alle verenigingen en inwoners ruimte, in breedste zin van het woord, bieden om elkaar te kunnen ontmoeten. Dit ontmoeten kan op zowel sportief, maatschappelijk, sociaal of cultureel vlak zijn.

Het is van groot belang dat de ruimte en sfeer voldoen aan de verwachtingen en wensen van de gebruikers. Daarbij komt ook dat het ontmoetingscentrum niet alleen *voor* verenigingen en inwoners is, maar dat het ontmoetingscentrum ook wordt gedragen en ondersteund *door* inwoners en verenigingen. Deze steun zien we terug in het grote aantal vrijwilligers dat gelieerd is aan ons ontmoetingscentrum.

4. Visie

Onze visie is de volgende:

Het Ontmoetingscentrum De Mijlpaal wil een duurzaam, modern en toekomstbestendig gebouw zijn. De sportzaal is een ruime zaal waarin wedstrijden en trainingen plaatsvinden door sportverenigingen uit Hernen en Leur en omringende dorpen. Daarnaast beschikt het gebouw over moderne vergaderzalen, die een prima akoestiek en verlichting hebben. Het ontmoetingscentrum heeft een huiselijke sfeer en nodigt inwoners en verenigingen uit voor ontmoeten en ontwikkelen van nieuwe activiteiten.

Voor de leefbaarheid van het kleine rustige Hernen is het van groot belang dat het dorp een modern, duurzaam en sportief ontmoetingscentrum beschikt. Daarnaast is de school een andere belangrijke voorziening die de leefbaarheid van het dorp in de toekomst bepalen.

5. Vitaliteitsscan (SWOT-analyse)

Zie in bijlage de uitgevoerde vitaliteitscan door DKK 7.12.2017

6. Strategische doelen en doelstellingen

Om de visie te bereiken, moeten een aantal strategische doelen gerealiseerd worden.

Bestuur / organisatie / vrijwilligers

Strategisch doel: **Opzetten van een nieuwe bestuursstructuur**

Doelstelling:
1. *Aanpassing statuten*
2. Nieuw bestuur (minimaal 5 leden)
3. Opzetten gebruikersoverleg (min 1 x per jaar)
4. Creëren aanspreekpunten voor verenigingen in bestuur

Strategisch doel: **Vrijwilligers actiever betrekken bij ontmoetingscentrum**

Doelstelling:
1. Contactpersonen in werkgroepen
2. Overleg binnen de werkgroepen
3. Onderzoek naar vrijwilliger "voor bepaalde tijd"

Gebouw

Strategisch doel: **Uitbreiding sportzaal en vergroten multifunctionaliteit**

Doelstelling:
1. Starten met overleg gemeente / gebruikers
2. Inventarisatie van zuigende werking op andere "zaal"sporten

3. Integreren met duurzaamheid; dak isolatie en voorbereiding voor uitbreiding van aantal zonnepanelen (denk aan beperken exploitatiekosten)

Strategisch doel: **Renoveren ontmoetingsruimte, bar en vergaderzalen**

Doelstelling:

1. Verbeteren van akoestiek door isolatiepanelen aan wand, Stoffen lampen kappen en gordijnen
2. Verbeteren van verlichting door moderne verlichting die voor aan allerlei activiteiten kan worden aangepast.
3. Aanbrengen van huiselijke sfeer; door lambrisering, zitje en vloerkleden in ontmoetingsruimte
4. Veranderen van de bar en bijbehorende inrichting, waardoor er door de vrijwilligers praktischer gewerkt kan worden.

<u>Exploitatie en beheer</u>

Strategisch doel: **Vaste avonden met beheer, activiteiten met vrijwilligers**

Doelstelling:

1. Inventariseren mogelijkheden voor beheer op de doordeweekse avonden en de consequenties van de diverse mogelijkheden.
2. Vergroten betrokkenheid vrijwilligers
3. Werven van jonge en nieuwe vrijwilligers

Strategisch doel: **Duurzaam gebouw, lage energiekosten**

Doelstelling:

1. Aanbrengen van dakisolatie
2. Uitbreiden van aantal zonnepanelen (evt beiden i.c.m. uitbreiding sportzaal)

<u>Programmering & Doelgroepen</u>

Strategisch doel: **Opzetten van nieuwe activiteiten jong en oud**

Doelstelling:

1. Oprichten activiteitencommissie
2. Opzetten communicatieplan; waarin o.a. social media / vernieuwde website een plaats krijgen
3. Gebruik maken en samenwerking zoeken met andere dorpshuizen / buurthuizen / platformoverleg Wijchen

Strategisch doel: **Vergroten bezetting overdag**

Doelstelling:

1. Opzetten communicatieplan; waarin o.a. social media / vernieuwde website een plaats krijgen.
2. Informeren van gebruikers

Samenwerking

Strategisch doel: **Vergroten van samenwerking met stakeholders**

Doelstelling:

1. Vergroten van overlegnetwerk denk aan: Gemeente / leefbaarheidsgroepen / Zandloper / Platformoverleg
2. Opzetten van interne overlegstructuur met werkgroepen (vrijwilligers) en gebruikers.

7. Acties en planning

Zie bijgevoegd excell bestand voor uitwerking hiervan!

Bestuur / organisatie / vrijwilligers

Strategisch doel:	**Opzetten van nieuwe bestuursstructuur**		
Doelstelling	***Actie:***	***Wie***	***Wanneer***
1. aanpassen statuten	* Concept statuten opstellen door notaris	denktank	mei-18
	* Algemeen bestuursvergadering goedkeuring statuten	DB	jun-18
		DB	jun-18
2. nieuw bestuur (min 5 leden)	* werven in algemeen bestuur	DB	jun-18
		denktank?	
3. opzetten gebruikersoverleg	* uitnodigen tot overleg in najaar	bestuur	najaar 18
4. Aanspreekpunten verenigingen in bestuur	* verdelen en communiceren aanspreekpunten	bestuur	najaar 18

Strategisch doel:	**Vrijwilligers actiever betrekken bij ontmoetingscentrum**		
Doelstelling	***Actie:***	***Wie***	***Wanneer***
1. contactpersonen in werkgroepen	* overleggen met werkgroepen en bestuur	bestuur / werkgroepen	najaar 18
2. overleg binnen werkgroepen	zie doelstelling 1.	bestuur / werkgroepen	najaar 18
3. onderzoek naar vrijwilliger "voor bepaalde tijd"	* onderzoek hoe andere verenigingen hiermee omgaan, wat kunnen wij hiermee en hoe in te zetten	bestuur / werkgroepen	voorjaar19

Gebouw

Strategisch doel: **Uitbreiding sportzaal en vergroten multifunctionaliteit**

Doelstelling	*Actie:*	*Wie*	*Wanneer*
1. overleg met gemeente/gebruikers	* overleggen met gemeente en gebruikers	bestuur / gemeente	2018
	* opstellen wensen vanuit gebruikers	bestuur/werk-groepen	mrt-18
	* opstellen investeringsbegroting i.s.m gemeente	werkgroep fie / werkgroep ren	sep-18
2. inventarisatie zuigende werking	* overleggen met (potentiele) gebruikers	bestuur	2018
3. intergreren duurzaamheid	* opstellen investeringsbegroting i.s.m gemeente	werkgroep fie / werkgroep ren / gemeente	sep-18
4. start bouw		gemeente	2019

Strategisch doel: **Renoveren ontmoetingsruimte, bar en vergaderzalen**

Doelstelling	*Actie:*	*Wie*	*Wanneer*
1. verbeteren akoestiek	* opstellen investeringsplan	werkgroep fie / werkgroep ren	sep-18
2. verbeteren verlichting	* opstellen investeringsplan	werkgroep fie / werkgroep ren	sep-18
3. huiselijke sfeer creeren	* opstellen investeringsplan	werkgroep fie / werkgroep ren	sep-18
4. aanpassen bar	* opstellen investeringsplan	werkgroep fie /	sep-18
5. start aanpassingen		bestuur/ werk-groepen/gemeente	2019

Exploitatie en beheer

Strategisch doel:	**Vaste avonden met beheer, activiteiten met vrijwilligers**		
Doelstelling	***Actie:***	***Wie***	***Wanneer***
1. inventariseren mogelijkheden beheer op vaste avonden	* werving personeel (advertenties / communicatie)	bestuur	jun-18
2. vergroten betrokkenheid van vrijwilligers	* periodiek overleg instellen met werkgroepen	bestuur / werkgroep	najaar 18
3. werven van jonge en nieuwe vrijwilligers	* nadenken over vrijwilliger voor bepaalde tijd	bestuur	voorjaar 19

Strategisch doel:	**Duurzaam gebouw, lage energiekosten**		
Doelstelling	***Actie:***	***Wie***	***Wanneer***
1. aanbrengen dakisolatie	* overleggen met gemeente en bestuur * opstellen investeringsbegroting i.s.m gemeente	gemeente / bestuur	2018
2. uitbreiding zonnepanelen	* overleggen met gemeente en bestuur * opstellen investeringsbegroting i.s.m gemeente	gemeente / bestuur	2018

Programmering en doelgroepen

Strategisch doel: **Opzetten van nieuwe activiteiten jong en oud**

Doelstelling	*Actie:*	*Wie*	*Wanneer*
1. oprichten activiteitenwerkgroep	werven leden	bestuur / denktank	najaar 18
2. opzetten communicatieplan	website, actie op social media	bestuur / werkgroep communicatie	voorjaar 19
3. gebruik maken en samenwerken dorpshuizen	contacten leggen	werkgroep activiteit	2019

Strategisch doel: **Vergroten bezetting overdag**

Doelstelling	*Actie:*	*Wie*	*Wanneer*
1. opzetten communicatieplan	website, actie op social media	bestuur / werkgroep communicatie	voorjaar 19
2. informeren gebruikers		bestuur	najaar 2018

Samenwerking

Strategisch doel: **vergroten samenwerking met stakeholders**

Doelstelling	*Actie:*	*Wie*	*Wanneer*
1. vergroten overlegnetwerk	actieve deelname	bestuur	2018 / 2019
2. opzetten interne overlegstructuur vrijwilligers en gebruiker		bestuur / gebruikers / werkgroepen	najaar 2018

Concept Vitaliteitscan St. Ontmoetingscentrum Hernen-Leur
7 december 2017

	Parels	Aandachtspunten	Kansen	Bedreigingen
Programmering & Doelgroepen				
Activiteiten voor dorpsbewoners	- Meeste verenigingen maken gebruik van het dorpshuis, behalve buitensport - Theaterspectakel, waar vele mensen aan meedoen	- rek is eruit bij vrijwilligers - vinden van vrijwilligers voor bijv. donderdagavond - bestuur is niet op de hoogte van het onderzoek dat door Seinpost is gemaakt: http://www.bergharenhernenleur.nl/wp-content/uploads/2017/03/30032016-rapportage-definitief.pdf - wat zijn jullie ambities voor de toekomst? - KBO organiseert ouderenactiviteiten alleen voor de eigen leden. Hoe zit het met de mensen die geen lid zijn?	- Het onderzoek van Seinpost heeft ervoor gezorgd dat er inhoudelijk (samenwerkings)lijntjes zijn gelegd. - Ouderen blijven langer thuis wonen en daarvoor zijn er extra voorzieningen nodig om dat mogelijk te maken (klussendienst, boodschappendienst, respijtzorg, bewegen voor ouderen, koffieochtend, breiclubje e.d.) - Behoefte aan niet verenigingsgebonden activiteiten, zoals kortdurende cursussen - nieuwe woonwijk die gebouwd wordt, brengt nieuwe mensen	- Mensen willen zich niet meer graag binden aan verenigingen - Terugloop en vergrijzing leden van traditionele verenigingen - krimp en vergrijzing - De school krimpt. Toekomst van de twee scholen (Hernen en Bergharen) is niet duidelijk. Brengt onzekerheid.
Activiteiten voor mensen ook buiten het dorp	- Vooral de grotere evenementen hebben ook een regionale functie - Om en om vinden er grote evenementen plaats in Kulturhus De Zandloper en De Mijlpaal	- Er wordt nauwelijks van buitenaf vergadert - Op de website is niet te vinden welke ruimtes te huur zijn en hoe men succesvol contact op kan nemen. - Er is een para-commerciële vergunning, dat geeft grenzen. In hoeverre mag er commercieel verhuurd worden aan bijvoorbeeld zzp-ers? Daarnaast is er een grijs gebied: wat kun je onder de noemer maatschappelijke activiteit scharen en wat als puur commercieel. De regels worden streng gehanteerd. - Er wordt geen pr en communicatie ingezet voor 'externe activiteiten'	- Samenwerking met kulturhus De Zandloper - Organisatie die diensten aan (willen) bieden voor de regio kunnen niet aanwezig zijn in elk dorp. Zij zoeken echter wel naar een centrale plek. Afstemmen met andere dorpen, wie zich waarop gaat richten. Niet alles, kan overal (blijven) bestaan. (bijvoorbeeld: welzijn, zorg, specifieke sportactiviteiten, wmo-loket gemeente, kinderopvang, etc.	- Concurrentie in de omgeving - Gemeente is streng op 'commerciële activiteiten'
Organiseren	- Verenigingen organiseren activiteiten en daarvan ontvangt het dorpshuis de zaalhuur en de inkomsten uit consumptiegebruik. (een % daarvan gaat terug naar de vereniging) - Bestuur staat open voor nieuwe ideeën. Die mag men uit gaan voeren. - De Mijlpaal (bestuur en vrijwilligers) organiseert zelf maatschappelijke activiteiten, voor ontmoeting en gezelligheid	- Alles wordt gedaan door vrijwilligers. De rek is eruit. - Op donderdag is men zelfs meestal dicht, vanwege tekort aan vrijwilligers.	- Leefbaarheidsgroepen Hernen-Leur en Bergharen zijn erg actief, eventueel kan daar mee worden samen gewerkt als het gaat om activiteiten e.d	
Doelgroepen	-Aan het theaterspectakel doen heel veel mensen mee, van jong tot oud. gevonden.	- Vooral verenigingsmensen maken gebruik van het dorpshuis, bij anderen is het dorpshuis en de activiteiten niet zo bekend. (zie communicatie)		
Marketing en Communicatie	- Facebook wordt ingezet - Er wordt gewerkt aan een nieuwe website	- De bekendheid is niet goed, zowel voor de activiteiten als De Mijlpaal als geheel, aldus het bestuur. Er is geen communicatieplan. - website is verouderd - Andere sociale media dan Facebook worden niet ingezet	- Er is een moderne dorpswebsite voor de dorpen Hernen, Leur en Bergharen. - Er is een klankbordgroep die aan het kijken is naar de organisatie. Dit zijn jonge mensen, zij hebben waarschijnlijk ook goede ideeën voor betere communicatie.	
Exploitatie en beheer				
Kosten en opbrengsten	- Er zijn geen vaste personeelskosten - Bij nood huurt men iemand in via Randstad, het risico ligt bij hen - Gemeente is verantwoordelijk voor buiten onderhoud - Gemeente verantwoordelijk voor gymzaalvloer - Door een deel van de horecaopbrengsten terug te laten vloeien naar de verenigingen krijg je extra betrokkenheid. (er zitten ook	- Er is geen gezamenlijke inkoop - Schoonmaak wordt gedaan door vrijwilliger. - Afhankelijkheid van de gemeente (financieel) - Er is een groot beschikbaar eigen vermogen op de balans, daardoor zullen fondsen nooit financiering toekennen. Ga werken met reserveringen voor toekomstige uitgaven voor onderhoud e.d. - Niet succesvol met aanvragen fondsen - Lage bezetting overdag. - huurprijzen zijn erg laag - in het gebruik van consumpties zit een verkapte	- Gemeente heeft geen accommodatiebeleid en is volgens bestuur onbetrouwbaar. - Gemeenteraadsverkiezingen, er kan zomaar wat veranderen Ga bij raadsleden en politieke partijen lobbyen voor transparantie v.w.b. subsidies aan dorpshuizen e.d. - Fondsenwerving. Fondsen hebben vaak jaarprogramma's. hier valt echt financiering te halen. Wek evt. samen met de leefbaarheidsgroep. Volg de fondsen via facebook of meld je aan bij hun nieuwsbrief. Erg makkelijk en dan ben je snel op de hoogte.	- Ledenterugloop bij verenigingen in het algemeen zorgt dat opbrengsten uit deze verenigingen zal gaan teruglopen. - Verschillende en niet transparante afspraken per dorpshuis of buurthuis met de gemeente, exploitatiesubsidie en beheersubsidie. Dit maakt dat het ene dorpshuis wel transparantie wil en het andere niet. Daardoor wordt samenwerking met andere dorpshuizen

Concept Vitaliteitscan St. Ontmoetingscentrum Hernen-Leur
7 december 2017

	nadelen aan)	contributieverhoging voor de 'grote drinkers' van een vereniging. Dit zorgt voor meerwerk voor de penningmeester en zorgt dat je de verenigingen niet zelf voor hun drankjes kunt laten zorgen.		bemoeilijkt. Iedereen is bezig met z'n eigen voortbestaan. Terwijl 'samen staan we sterk' een mooi motto zou zijn.
Energie	- Zonnepanelen op het dak			
Beheer	- Alles met vrijwilligers	- Alles met vrijwilligers, de rek is eruit - Er leeft een idee, dat de gemeente wel iemand kan 'leveren' voor het beheer, dat is echt valse hoop. - Er is een facilitaire vrijwilliger die erg veel doet. Dat is een risico. Wat als hij uitvalt? - Er wordt voor de donderdagavond weleens een uitzendkracht ingezet. Vervelend als de contracten aflopen en ze geen vast contract krijgen bij het uitzendbureau.		- Verschillende en niet transparante afspraken per dorpshuis of buurthuis met de gemeente, exploitatiesubsidie en beheersubsidie.
Gebouw				
Openingstijden en bezetting	- Sportzaal kent een aardige bezetting	- De bezetting overdag en in het weekend is onvoldoende. 's avonds lijkt het wel goed bezet, vooral de sportzaal - Gebouw is in de zomer zes weken dicht, dat is wel lang. Als men een huiskamerfunctie wil vervullen, zal het vaker open moeten zijn. - Met ongeveer 900 inwoners is het een illusie om te denken dat je het dorpshuis, volledig bezet krijgt met activiteiten voor dorpsbewoners. - Op donderdagavond is het dorpshuis nu regelmatig dicht, omdat er geen vrijwilliger is.	- Vergrijzing en 'langer thuiswonen' zorgt (in de toekomst) voor meer vraag naar activiteiten voor ouderen of dagbesteding voor mensen zonder indicatie.	- Teruglopende bezetting door terugloop van leden bij verenigingen. Verenigingsleven loopt overal terug. Groeiende behoefte aan niet-gebonden activiteiten.
Gebouw, onderhoud en wensen	- Gezellige 'zaal' die onderverdeeld kan worden in kleine ruimtes. - Er is een mooie keuken en bar - Gemeente is eigenaar van het gebouw, het buitenonderhoud is voor hen - Mooie vernieuwde toiletruimte - Mooie nieuwe kleedkamers	- Rokersruimte - Akoestiek wil men graag aanpassen evenals behaaglijkheid - Vooral de bridgeclub wenst veel, dat is soms wel vervelend. Een grote club die je te vriend wilt houden, maar graag wil je dat ze meedenken en meedoen en niet alleen 'eisen stellen' - Er is geen meerjarenonderhoudsplan, of Investeringsplan. Goed om te doen. Daarmee zet je het in de 'tijd', maak je financieel inzichtelijk wanneer je welk geld nodig hebt, kun je reserveringen aanmaken op de balans. Hiermee kun je naar fondsen, maar ook naar je gebruikers (evt. bijdrage vanuit verenigingen) - Doordat de gemeente eigenaar is, is men nooit helemaal zelfstandig om te bepalen wat er gebeurt.	- Fondsen als VSB-fonds, Oranjefonds, Kansfonds e.d. financieren graag aanpassingen aan het gebouw de nodig zijn voor nieuwe activiteiten. Ook heeft de Provincie Gelderland een regeling.	- Gemeente heeft geen eenduidig beleid. Er is geen transparantie.
Bestuur/organisatie/vrijwilligers				
	- Men werkt met een dagelijks bestuur. Het gehele bestuur bestaat uit 30 leden. - Verhoudingen zijn goed - Er is een denktank die bekijkt hoe de stichting anders georganiseerd kan worden - Elke gebruikers heeft nu zitting in het bestuur. Dat geeft de voordelen die een vereniging heeft, maar niet de lasten van het stemrecht per vereniging. - Het bestuur is divers samengesteld. Oudgedienden en nieuwelingen man / vrouw - Contacten met de vrijwilligers zijn goed. - Er wordt gewerkt met werkgroepen/commissie. Daarmee is regelmatig overleg.	- Zijn er ambities? Wat is de lange termijn visie van het dorpshuis? Zeg 10 jaar? - De praktische invulling van het beheer houdt men graag zoals het gaat. Is dit echter houdbaar? - De rek is eruit bij de vrijwilligers - Het vinden van nieuwe vrijwilligers voor structurele beheertaken wordt steeds moeilijker.	- In de denktank zitten mensen waaruit eventueel nieuwe bestuursleden of vrijwilligers geworven kunnen worden.	- Door de gebruikers verder op afstand te zetten (bestuurlijk) is er een gevaar dat ze zich puur als huurder gaan gedragen. een goed gebruikersoverleg op inhoud is dan wel minimaal nodig om betrokkenheid te behouden.

Concept Vitaliteitscan St. Ontmoetingscentrum Hernen-Leur
7 december 2017

Samenwerking				
Samenwerking in het dorp	- Men kent in het dorp elkaars problemen (verenigingen), er is geen haat en nijd - Er is contact met de school, ook met de buitensporten - Er is contact met de kerk	- Er is weinig contact met de leefbaarheidsgroep Hernen-Leur. Het gevoel erbij is ook niet zo goed. - Het onderzoek van adviesbureau Seinpost is onbekend. Daarin gaat het heel erg over samenwerken. Goed om te lezen.		- Krimp en vergrijzing maakt samenwerken noodzakelijk
Samenwerking buiten het dorp	- Er is regelmatig overleg bij de gemeente en de gemeente organiseert bijeenkomsten waar alle dorpshuizen kennis met elkaar delen. - Contact met De Zandloper	-.Wie inmiddels de vaste contactpersoon is bij de gemeente is onduidelijk. Contacten bij de gemeente zijn nu versnipperd. Er is geen aanspreekpunt - Inhoudelijk is er geen overleg met sociaal kernteam en Meer voor Elkaar en andere zorg- en welzijnsaanbieders.	- Gemeente heeft een groot belang dat het goed gaat met de leefbaarheid in de dorpen. Door de 'participatiemaatschappij' zijn mensen meer op elkaar aangewezen. Preventie door ontmoeting en beweging is belangrijk voor hen. - Er worden op andere plekken heel veel (vernieuwende) activiteiten georganiseerd. Beter goed gejat dan slecht bedacht (volg eens wat andere dorpshuizen op Facebook voor leuke ideeën)	- Dorpen/kernen en verenigingen zijn vooral nog op zichzelf gericht en op eigen voortbestaan, bovendorpse samenwerking, en afstemming (geven en nemen) zou goed zijn.
Toekomstvisie: Men ziet de toekomst van De Mijlpaal positief in. Het zal allemaal best veranderen. Als de participatiemaatschappij echt z'n uitwerking krijgt en als iedereen echt langer blijft werken, dan zal dat consequenties hebben. Wie heeft er dan namelijk nog tijd voor vrijwilligerswerk? Dan kan het niet meer zo als het nu gaat. Er zal dan een verschuiving komen. Misschien staan er nieuwe organisaties op en zal het dorpshuis andere faciliteiten gaan bieden. Ook kan het zijn dat De Mijlpaal overbodig wordt bij schaalvergroting of fusering met andere gemeenten e/o dorpen. Wat dat aangaat is het jammer dat er niet richting Bergharen gebouwd kon worden. De Mijlpaal is zich bewust van de veranderingen en zal hierin in mee bewegen. De Mijlpaal en de school zijn erg belangrijk voor de leefbaarheid en levendigheid in het dorp. Het zijn de ontmoetingsplekken in het dorp. Erg belangrijk dat beide blijven bestaan.				

Datum beslissing B & W: 28 november 2017						
	B	GG	PL	RE	TB	S
Akkoord						
Bespreken						

	Openbaar
Aan	College
Status	Informatienota voor de raad
Registratienummer	Z/16/001389 | DOC/17/225293
Onderwerp	Versterking sociale structuur Bergharen Hernen en Leur
Programma / paragraaf	Wonen en leefbaarheid - Programma 2
Portefeuillehouder	P.L.J. Loermans
Informatiepunten	Vast te stellen de informatienota voor de raad met de volgende informatiepunten: Stand van zaken definitiefase van het project
Afdeling	SAM
Retour afdeling	SAM
Adviseur / telefoon / e-mail	Nicoline Beck, **t** 024 751 73 42, **e** n.beck@wijchen.nl
Gewenste datum collegevergadering	
Reden niet-openbaar / vertrouwelijk	N.v.t.
Gesprekstafel	N.v.t.
Uiterlijke datum commissievergadering	14-12-2017
Informatiebijeenkomst	Klik hier als u een datum wilt invoeren.
Akkoord manager	Adelbert Aveskamp Paraaf:
Akkoord budgethouder	N.v.t. Paraaf:
Akkoord projectleider	N. Beck Paraaf:
Akkoord directie	Paraaf:
Akkoord afdeling financiën	Paraaf:
Subsidiemogelijkheden onderzocht	N.v.t.
Burgerparticipatie	Samenwerken
Advies gevraagd aan	N.v.t.
Bijzonderheden	N.v.t.
Bijlage(n)	Geen
In kennis stellen	Voorzitter LBG Hernen dhr. Toon Janssen toonjanssen1953@hotmail.com Voorzitter LBG Bergharen dhr. Karel Schwillens schwillens.karel@gmail.com Voorzitter stuurgroep dhr. fw van aggelen fw.v.aggelen@hetnet.nl

De gemeenteraad van Wijchen

17 Z/16/001389 | Wonen en leefbaarheid - Programma 2

Informatienota

Wijchen, 28 november 2017

Geachte leden van de raad,

Wat is de kernboodschap?
De verwachting was dat de definitiefase gereed zou zijn op 01-04 2017. Om de definitiefase af te ronden bleek het nodig de visies op de drie speerpunten 1) Sport en bewegen, 2) Positieve gezondheid en 3) Onderwijs verder uit te werken. De definitiefase kan naar verwachting afgerond worden in de eerste helft van 2018.

Waarover wordt u geïnformeerd?
De resultaten van de projectgroepen in het afgelopen half jaar.

Wat is de aanleiding voor deze informatie?
In maart heeft uw raad de eerste voortgangsrapportage ontvangen. Een nieuwe voortgangsrapportage is toen toegezegd in de periode na de zomervakantie.

Wat zijn de gevolgen?
Het niet afronden van de definitiefase heeft vooral gevolgen voor de accommodaties (de Mijlpaal en de Zandloper (beiden renovatie) en Schaarweide (renovatie/verbouwing).

Wat is het vervolg?
In het eerste kwartaal van 2018 kunt u een voortgangsrapportage verwachten, een plan van aanpak van de projectgroep Positieve Gezondheid en een uitgewerkte visie van de projectgroep Sport en bewegen. In de loop van 2018 komt er een sociale kaart met activiteiten en een katern voor elk dorp.

Communicatie
Het betreft hier een burgerinitiatief. Het creëren van draagvlak voor een dorpsoverstijgend project kost tijd en aandacht.
Elke partij is verantwoordelijk voor een goede terugkoppeling naar de eigen achterban. De leefbaarheidsgroepen hebben hiervoor een gezamenlijke website Bergharen, Hernen en Leur ingericht. Voor deze website wordt samengewerkt met De Zandloper en De Mijlpaal. Er is een facebookpagina opgezet en er wordt regelmatig gepubliceerd in 'Op de Hoogte' (nieuwsblad voor beide dorpen).
In dit project heeft de gemeente een faciliterende en ondersteunende rol.
Naast de deelname van inwoners en gemeente, is er ook sprake van inbreng vanuit andere organisaties, zoals de HAN (Hoge school Arnhem-Nijmegen), de GSF (Gelderse

Portefeuillehouder: P.L.J. Loermans
Informatie: Nicoline Beck
Telefoon: 024 751 73 42
E-mailadres: n.beck@wijchen.nl

Sportfederatie), het Mulierinstituut (adviseert op het gebied van sport) en de ZZG (Zorggroep Zuid Gelderland). Deze externe partijen zijn betrokken bij de projectgroepen en worden via die lijn geïnformeerd.

Bijlagen
Geen.

Samenvatting
Na uw besluit van 10 mei 2016 waarin u € 60.000 beschikbaar stelt voor de definitiefase, hebben de initiatiefnemers, de LBG-en Hernen/Leur en Bergharen de projectstructuur ingericht. Er is een stuurgroep ingesteld met daarin beide voorzitters van de Leefbaarheidsgroepen, een onafhankelijk voorzitter namens de KNHM (Koninklijke Nederlandse Heidemaatschappij), de wethouder van leefbaarheid Paul Loermans en de ambtelijk projectleider.
Er zijn drie projectgroepen ingesteld, één per speerpunt, breed samengesteld uit vertegenwoordigers van het dorp, maatschappelijke organisaties en een ambtelijke vertegenwoordiging.

De samenwerking is bekrachtigd met een ondertekende overeenkomst. Hierdoor is er duidelijkheid over het participatieniveau en de rollen, taken en verantwoordelijkheden van de verschillende partijen. Afgesproken is dat de stuurgroep de projectopdrachten accordeert van de projectgroepen, over de voortgang gaat en besluiten neemt over de besteding van het budget.
Elke projectgroep formuleert haar eigen opdracht aan de hand van de uitkomsten van het onderzoeksrapport van Seinpost[1]. Dit onderzoek is voorafgaand aan de definitiefase uitgevoerd. Elke projectgroep legt haar opdracht voor aan de stuurgroep.

De resultaten van de projectgroepen tot nu toe zijn:

1) De projectgroep Sport en bewegen heeft een verdieping op de inhoud uitgevoerd. Hier zijn twee hoofdlijnen uitgekomen, namelijk “Sport en bewegen als smeerolie” waarbij ontmoeten en verbinden centraal staat en “Sport en bewegen als medicijn voor gezonde burgers” waarbij het preventieve effect op de gezondheid centraal staat. Hier zijn we heel content mee.
De uitwerking van de visie vergt nog tijd. Wij verwachten begin 2018 uitsluitsel hierover.

2) De projectgroep onderwijs is vooralsnog gestopt. Na gesprekken met de scholen is de conclusie getrokken door een vertegenwoordiging van de projectgroep onderwijs dat de keuze van het onderwijs, om zo lang mogelijk in de dorpen twee scholen open te houden, bijdraagt aan de leefbaarheid. De directies hebben aangegeven op de korte termijn geen behoefte te hebben aan een strategische toekomstverkenning en stellen zich op het standpunt dat de notitie 'Naar een nieuwe balans' van stichting Kans en Kleur voor hen richtinggevend is. Overigens dragen de scholen al bij aan de leefbaarheid door een brede school te zijn. Een brede school werkt samen met kinderopvang/peuterspeelzaalwerk en combineert binnenschoolse en buitenschoolse activiteiten. Wanneer er activiteiten of ontwikkelingen zijn die de leefbaarheid betreffen worden de scholen hierbij betrokken.

3) De projectgroep Positieve gezondheid heeft haar opdracht enkele maanden geleden al geformuleerd. Positieve gezondheid gaat uit van het vermogen om je aan te passen en regie te voeren over je eigen situatie. Hoofddoel van de projectopdracht is het verbeteren van de positieve gezondheid van de inwoners. Hierbij is het bevorderen van betrokkenheid

[1] Onderzoek sociaal maatschappelijke voorzieningen in Bergharen en Hernen/Leur

en solidariteit het uitgangspunt. De stuurgroep is hiermee akkoord. De projectgroep heeft nu twee werkgroepen die zich bezig houden met de volgende onderwerpen:

- een Dorpscoöperatie: welke bestaande voorzieningen kunnen gebundeld worden en welke organisatievorm past hierbij, oftewel: hoe kunnen we de verbindingen tussen informele en formele zorg, tussen 0-de, 1ste en 2de lijnszorg verbeteren. De werkgroep is geïnformeerd over de zorgcoöperatie Rondom Wijchen. Onderzocht wordt wat beide ontwikkelingen voor elkaar kunnen betekenen;
- Wonen en Zorg: welke behoefte is er, hoe kunnen inwoners zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen en moet het bestaande woningaanbod passend gemaakt worden?

De projectgroep heeft in samenwerking met de HAN (Hoge school Arnhem-Nijmegen) een onderzoek uitgevoerd naar de te verwachten zorg- en zorg gerelateerde woonbehoefte. De uitkomsten zijn binnenkort bekend. Een plan van aanpak is te verwachten begin 2018. Daarbij wordt ook aandacht besteed aan de relatie met sport en bewegen.
Naar aanleiding van het onderzoek blijkt dat inwoners slecht op de hoogte zijn van wat er allemaal al is aan voorzieningen en activiteiten. Afgesproken is dat er een sociale kaart komt met daarin voorzieningen én activiteiten. De sociale kaart wordt voor heel Wijchen gemaakt met een katern voor elk dorp.

Burgemeester en wethouders van Wijchen,
De secretaris, De burgemeester,

17.13 Dg.

De gemeenteraad van Wijchen

17 2 1389 Wonen en Leefbaarheid

Informatienota

Versterking sociale structuur Hernen Leur Bergharen voortgangsrapportage

Wijchen, 28 maart 2017

Geachte leden van de raad,

Kernboodschap
De definitiefase zal op een later tijdstip gereed zijn dan voorzien (01-04 2017), omdat de visies op de drie speerpunten 1) Sport en bewegen, 2) Positieve gezondheid en 3) Onderwijs om meer uitwerking vragen.

Inleiding
Op 30 juni 2016 heeft u de beslisnota 16 AZ 229a Versterking sociale structuur Bergharen en Hernen/Leur vastgesteld. In de nota staan de randvoorwaarden voor de definitiefase omschreven. U heeft een bedrag van € 60.000 beschikbaar gesteld.

Toelichting
Na uw besluit hebben de initiatiefnemers, de LBG-en Hernen/Leur en Bergharen de projectstructuur ingericht. Er is een stuurgroep ingesteld met daarin beide voorzitters van de Leefbaarheidsgroepen, een onafhankelijk voorzitter namens de KNHM (Koninklijke Nederlandse Heidemaatschappij), de wethouder van leefbaarheid Paul Loermans en de ambtelijk projectleider.
Er zijn drie projectgroepen ingesteld, één per speerpunt, breed samengesteld uit vertegenwoordigers van het dorp, maatschappelijke organisaties en een ambtelijke vertegenwoordiging.
Elke partij is verantwoordelijk voor een goede terugkoppeling naar de eigen achterban. De leefbaarheidsgroepen hebben hiervoor een gezamenlijke website Bergharen, Hernen/ Leur ingericht. Voor deze website wordt samengewerkt met De Zandloper en De Mijlpaal. Er is een facebookpagina opgezet en er wordt regelmatig gepubliceerd in 'Op de Hoogte' (nieuwsblad voor beide dorpen).

Portefeuillehouder: P.L.J. Loermans
Informatie: Nicoline Beck
Telefoon: 024 751 73 42
E-mailadres: n.beck@wijchen.nl

De samenwerking is inmiddels bekrachtigd met een ondertekende overeenkomst. Hierdoor is er duidelijkheid over het participatieniveau en de rollen, taken en verantwoordelijkheden van de verschillende partijen. De stuurgroep accordeert de projectopdrachten van de projectgroepen, gaat over de voortgang en besluit over de uitgaven van het budget. Elke projectgroep formuleert haar eigen opdracht aan de hand van de uitkomsten van het onderzoeksrapport van Seinpost. Dit onderzoek is voorafgaand aan deze definitiefase uitgevoerd. Elke projectgroep legt haar opdracht voor aan de stuurgroep.

De resultaten van de projectgroepen tot nu toe zijn:

1) De projectgroep Sport en bewegen organiseert een verdieping op de inhoud, namelijk: aan welke activiteiten, structuren en voorzieningen (binnensportaccommodatie) bestaat in de toekomst een gezamenlijke behoefte in brede zin: binnen- en buitensport, wel- en niet in verenigingsverband en gericht op vitaliteit en positieve gezondheid.

2) De projectgroep onderwijs kwam in eerste instantie tot de conclusie dat er weinig toegevoegde waarde is voor deze projectgroep, omdat het beleid voor de aankomende periode al beschreven staat in nota 15 IZ 076 Naar een nieuwe balans: kinderaantal en basisscholen in de gemeente Wijchen. De conclusie in de nota is dat de basisscholen in de kernen zo lang mogelijk open blijven. Voor de scholen in Hernen en Bergharen geldt verder dat er geen urgentie is voor een ander schoolgebouw en dat er op de korte termijn geen initiatieven worden genomen gericht op integratie van de scholen, zowel organisatorisch als onderwijsinhoudelijk. Momenteel onderzoeken wij welke bijdrage het onderwijs kan leveren aan de leefbaarheid van de dorpen.

3) De projectgroep Positieve gezondheid heeft haar opdracht inmiddels geformuleerd. Positieve gezondheid gaat uit van het vermogen om je aan te passen en regie te voeren over je eigen situatie. Hoofddoel van de projectopdracht is het verbeteren van de positieve gezondheid van de inwoners. Hierbij is het bevorderen van betrokkenheid en solidariteit het uitgangspunt. De stuurgroep is hiermee akkoord. Vervolgens heeft de projectgroep drie werkgroepen ingericht die zich bezig houden met de volgende onderwerpen:
- een zorgcoöperatie: welke bestaande voorzieningen kunnen hierin gebundeld worden en welke organisatievorm past hierbij, oftewel: hoe kunnen we de verbindingen tussen informele en formele zorg, tussen 0-de, 1ste en 2de lijnszorg verbeteren;
- eerstelijns zorg: wat willen we aan eerstelijnszorg, op welke plek en hoe organiseren we dat. De huisarts in Bergharen heeft een praktijk aan huis. Er zijn gesprekken geweest over de mogelijkheden in de Zandloper maar zij kiest voor een andere locatie;
- wonen en Zorg: welke behoefte is er, hoe kunnen inwoners zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen en moet het bestaande woningaanbod passend gemaakt worden?
De projectgroep gaat nu eerst op basis van voornoemde onderzoeksvragen o.a. met sleutelfiguren praten en verwacht binnen afzienbare tijd met een plan van aanpak te komen.

Consequenties
Doordat de nadruk op de inhoud is komen te liggen, duurt het langer voordat er duidelijkheid is over de inzet van de accommodaties.

Vervolg
Meer duidelijkheid valt te verwachten voor de zomervakantie. Na de zomervakantie ontvangt u een nieuwe voortgangsrapportage.

Burgerparticipatie
Samenwerken. Het betreft hier een burgerinitiatief. Het creëren van draagvlak voor een dorpsoverstijgend project kost tijd en aandacht. Hiervoor zijn eerder genoemde communicatieactiviteiten gestart. Inmiddels doen 30 inwoners mee aan de projectgroepen.
De gemeente heeft veel waardering voor de inzet en betrokkenheid van alle vrijwilligers.
Voor het project heeft de gemeente een faciliterende en ondersteunende rol.
Naast de deelname van inwoners en gemeente, is er ook sprake van inbreng vanuit andere organisaties, zoals de HAN (Hoge school Arnhem-Nijmegen), de GSF (Gelderse Sportfederatie) en de ZZG (Zorggroep Zuid Gelderland).

Bijlagen
16 AZ 229a Versterking sociale structuur Hernen/Leur en Bergharen

Gerelateerde stukken
N.v.t.

Burgemeester en wethouders van Wijchen,
De secretaris, De Burgemeester,

Datum beslissing B & W: Klik hier als u een datum wilt invoeren.						
	B	GG	PL	RE	AS	S
Akkoord						
Bespreken						

	Openbaar
Aan	College
Status	Beslisnota voor de raad
Registratienummer	Z/16/000505 | DOC/16/000474
Onderwerp	Investeringssubsidie Sportpark Schaarweide
Programma / paragraaf	Programma 4: Onderwijs en ontplooiing
Portefeuillehouder	P.L.J. Loermans
Beslispunt(en)	Vast te stellen de beslisnota voor de raad met de volgende beslispunten: 1. In te stemmen met het verlenen van een investeringssubsidie van € 200.000 aan Stichting Schaarweide voor het renoveren van haar accommodatie. 2. De stichting niet gebonden houden aan het gemeentelijk inkoop- en aanbestedingsbeleid.
Afdeling	SAM
Retour afdeling	SAM
Adviseur / telefoon / e-mail	Léon Daemen, **t** 024 751 73 50, **e** l.daemen@wijchen.nl
Gewenste datum collegevergadering	1 november 2016
Reden niet-openbaar / vertrouwelijk	
Presentatieavond/bijeenkomst	Klik hier als u een datum wilt invoeren.
Gewenste datum commissievergadering	Klik hier als u een datum wilt invoeren.
Gesprektafel	
Uiterlijke datum gewenst raadsbesluit	3 november 2016
Akkoord manager	Adelbert Aveskamp Paraaf:
Akkoord budgethouder	Paraaf:
Akkoord projectleider	Paraaf:
Akkoord directie	Paraaf:
Akkoord afdeling financiën	Paraaf:
Subsidiemogelijkheden onderzocht	
Burgerparticipatie	
Advies gevraagd aan	
Bijzonderheden	
Bijlage(n)	
In kennis stellen	

De gemeenteraad van Wijchen

16

Beslisnota

Investeringssubsidie Sportpark Schaarweide

Wijchen, 01-11-2016

Geachte leden van de raad,

Beslispunten

1. In te stemmen met het verlenen van een investeringssubsidie van € 200.000 aan Stichting Schaarweide voor het renoveren van haar accommodatie.
2. De stichting niet gebonden houden aan het gemeentelijk inkoop- en aanbestedingsbeleid.

Inleiding

U heeft 7 juli 2016 de motie "Afronding project sporthal Schaarweide" aangenomen met als doel de aanpak van het achterstallig onderhoud van de huidige accommodatie. U bent bereid daartoe € 200.000 te investeren. We hebben 13 juli 2016 met Stichting Schaarweide besproken hoe aan de motie invulling te geven. De stichting heeft 20 oktober 2016 een schetsontwerp geleverd inclusief onderbouwing van de investeringskosten en de dekking.

Beoogd effect

Behoud van de bestaande infrastructuur voor de buitensport en verduurzaming van de opstallen.

Argumenten

1.1 Stichting levert een solide financieel onderbouwd renovatieplan

De stichting levert een schetsplan met kostenraming voor de renovatie van en verduurzaming van het gebouw. Het plan is in een aantal avonden ontwikkeld met inbreng van interne- en externe deskundigen zoals bouwkundig ingenieur, tekenaar, aannemer en binnenhuisarchitect. Vervolgens heeft bureau van Kessel en Janssen het plan door gerekend.

De uitgangspunten vooraf waren dat het accommodatieplan:
* voorziet in het optimaal wegwerken van het achterstallig onderhoud;
* past bij de visie van de stichting op breedtesport en multifunctionele inzet;
* voorziet in duurzame oplossingen (werk met werk maken).

Daaruit volgt dat men de bestaande twee kantines samenvoegt en de kleedkamer optimaliseert.

De stichting heeft de bouwkosten marktconform geraamd op € 266.000 exclusief btw zonder rekening te houden met zelfwerkzaamheid, fondsenwerving en sponsoren. Men verwacht in zelfwerkzaamheid de nodige uren te kunnen inverdienen, naast specialistisch werk door gecertificeerde bedrijven. Men rekent voorts (terecht) een bedrag voor aanpassing van de vaste inrichting en verduurzaming. Dit leidt tot de volgende raming:

Investeringskosten:

a.	Bouwkundig, onderhoud en samenvoeging	€ 266.000,-
b.	Noodzakelijke aanpassingen inrichting	€ 15.000,-
c.	Verduurzaming/aanvullende energiemaatregelen	€ 20.000,- +
	Totaal exclusief btw	€ 301.000,-

Dekking:

d.	Gemeentelijke bijdrage	€ 200.000,-
e.	Besparing door zelfwerkzaamheid	€ 41.000,-
f.	Sponsoring, subsidies en eventueel lening	€ 60.000,- +
Totaal exclusief btw [1]:		€ 301.000,-

2.1 De stichting draagt proportioneel bij uit eigen middelen
Stichting Schaarweide is erfpachter en zal als opdrachtgever de renovatie in zelfwerkzaamheid uitvoeren. Ze kan mogelijk goedkoper werken en kan de btw in aftrek nemen. Ze draagt met een (op geld waardeerbare) eigen bijdrage van € 101.000 proportioneel bij aan de dekking van de totale projectkosten. We houden de stichtting daarom niet gebonden aan ons inkoop- en aanbestedingsbeleid.

Kanttekeningen
1.1 Aantal te handhaven kleedkamers lijkt ons redelijk veel
We merken op dat de stichting in haar plan van de 13 kleedkamers er 11 handhaaft. Dat lijkt ons nog redelijk veel in relatie tot het soort en de frequentie van het gebruik. Die keuze is echter aan hen.

1.2 Stichting Schaarweide houdt geen rekening met een brandmeldinstallatie
De stichting gaat er vanuit dat een brandmeldinstallatie niet nodig is. De kosten daarvan kunnen fors oplopen (tot € 15.000). Indien wettelijk vereist, zal de stichting deze kosten binnen haar projectbegroting moeten opvangen.

1.3 Onvoorziene kosten van asbestsanering voor onze rekening
Adviseurs van Stichting Schaarweide wijzen met nadruk op het risico van verborgen asbest. Eventuele onvoorziene kosten van asbestsanering komen voor onze rekening. We zijn als voormalig eigenaar van de opstallen verantwoordelijk, gelijk de situatie bij onderwijsgebouwen. De saneringskosten zijn vooraf niet in te schatten.

1.4 Onderhoud parkeerplaatsen sportparken is publieke zaak
De stichting heeft het achterstallig onderhoud van de twee parkeerterreinen uit de begroting gelaten onder verwijzing naar de openbare parkeerterreinen bij andere sportparken. Parkeerterreinen bij bijvoorbeeld Sportpark Woezik en De Wijchert zijn openbaar en worden door ons onderhouden. Het is dus onlogisch en onredelijk dat het (groot) onderhoud van de parkeerterreinen bij Sportpark Schaarweide via de erfpachtovereenkomst voor rekening van de stichting komt. We nemen het onderhoud van de parkeerterreinen terug in ons beheer.

1.5 De stichting kan de waterpomp voor beregeningsinstallatie verplaatsen
We investeren in automatische beregenging op de grasvelden. We adviseren de stichting om de waterpomp uit het clubhuis te verplaatsen.

1.6 Hou het inveseteringsbudget "Leefbaarheid" gereserveerd
U heeft via beslisota 16-AZ-229 gediscussieerd over versterking van de sociale structuur in de beide kerkdorpen. U heeft hiertoe in totaal € 500.000 in onze begroting gereserveerd. We zijn van mening dat dit budget niet dient

[1] Voor Stichting Schaarweide is de btw geen kostprijsverhogende factor.

te worden aangesproken om evetuele tekorten in het "project Schaarweide" op te vangen.

1.7 Leden van de betrokken sportclubs hebben nog niet ingestemd
Stichting Schaarweide heeft dit plan bij ons ingediend onder voorbehoud van instemming van de ledenvergaderingen van de betrokken sportclubs.

Financiën
De investeringssubsidie van € 200.000 is opgenomen in de gemeentebegroting 2017 (incidenteel persperctief). De subsidie wordt verleend onder voorbehoud van vaststelling van de gemeentebegroting 2017 en beschikt in januari 2017.
De kosten van (groot) onderhoud van de parkeerterreinen nemen we mee in de notitie IBOR, die in 2017 wordt opgemaakt.

Uitvoering
1. Afgifte subsidiebeschikking in december 2016.
2. Onze verantwoordelijkheid voor het (groot) onderhoud schriftelijk vastleggen met Stichting Schaarweide.

Burgerparticipatie
Stichting Schaarweide voert de regie en directie over het werk en kan de btw-kosten aftrekken.

Bijlagen
Stichtingskostenraming, 20 oktober 2016

Gerelateerde stukken
* motie 16-AZ-250, 7 juli 2016

Burgemeester en wethouders van Wijchen,
De secretaris, De burgemeester,

De gemeenteraad van Wijchen

16

Investeringssubsidie Sportpark Schaarweide

De raad van de gemeente Wijchen;

Gelet op: het budgerecht

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van:
03-11-2016

besluit:

1. In te stemmen met het verlenen van een investeringssubsidie van € 200.000 aan Stichting Schaarweide voor het renoveren van haar accommodatie.
2. De stichting niet gebonden houden aan het gemeentelijk inkoop- en aanbestedingsbeleid.

Aldus besloten door de gemeenteraad in zijn openbare vergadering van 311-2016

De voorzitter, De griffier,

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	579
Extern Zaak ID	Z/19/035573
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	26 september 2019
Agendapunt	13.f
Omschrijving	35573 Verhogen subsidie Rondom Wijchen 2019 met Rijksmiddelen, beslisnota
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team WMO, jeugd en gezondheid
Eigenaar	Hessels, Will
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P6 Sociaal domein
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Burgers, T.T.M. (Titus)
Telefoonnummer steller	06-22863826
E-mail adres steller	w.hessels@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Beschikking herzien subsidie 2019 Rondom Wijchen.pdf
Beslisnota raad verhogen subsidie 2019 Rondom Wijchen.pdf

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Raad openbaar Wijchen	**26 september 2019**
Commissievergadering Wijchen	12 september 2019
Stukken gemeenteraad Wijchen	3 september 2019

Voorgesteld besluit
De gemeenteraad Wijchen besluit:

1. De subsidie 2019 aan Rondom Wijchen te herzien en met extra Rijksmiddelen te verhogen met € 1.152.000.

Besluit (Aangenomen)
De gemeenteraad Wijchen besluit:

1. De subsidie 2019 aan Rondom Wijchen te herzien en met extra Rijksmiddelen te verhogen met € 1.152.000.

Openbaar Zaaknummer: Z/19/035573

Beslisnota voor de Gemeenteraad Wijchen

Onderwerp: Verhogen subsidie Rondom Wijchen 2019 met Rijksmiddelen

Voorgesteld besluit
De gemeenteraad Wijchen besluit:

1. De subsidie 2019 aan Rondom Wijchen te herzien en met extra Rijksmiddelen te verhogen met € 1.152.000.

Aanleiding
Rondom Wijchen voert in 2019 op basis van een subsidie voor ons lokaal de taken zorg uit zoals beschreven in de WMO en Jeugdwet. De verstrekte subsidie 2019 bedraagt: € 11.184.296. Het Rijk heeft in de meicirculaire 2019 extra middelen beschikbaar gesteld voor 2019 omdat het Jeugdbudget (landelijk) niet overeenkomt met de uit te voeren taken. Daarnaast is compensatie verleend voor lonen en prijzen, voor zowel de Jeugd als WMO- nieuw.
Het totaal aan door het Rijk toegekende extra middelen 2019 voor taken die bij Rondom Wijchen zijn belegd, bedraagt: € 1.312.000. Dit is voor jeugd € 1.120.000 en Wmo nieuw € 192.000. Rondom Wijchen heeft de opgave om (uiteindelijk) uit te komen binnen de Rijksmiddelen. Daarnaast wordt voor 2019 een tekort verwacht. Om deze reden wordt de subsidie 2019 verhoogd met € 1.312.000. Daarnaast vindt ook een verlaging plaats van € 160.000. Dit bedrag komt overeen met het bedrag dat Rondom Wijchen in 2018 heeft uitgegeven (Vroeg ambulant) zonder daar vooraf een concreet plan voor in te dienen. Per saldo bedraagt de ophoging van de subsidie 2019 Rondom Wijchen dus: € 1.152.000.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
20-12-2018	Subsidiebeschikking 2019 Rondom Wijchen, Zaaknummer Z/18/018628

Gewenst resultaat
Rondom Wijchen heeft de opgave om (uiteindelijk) uit te komen binnen de Rijksmiddelen. Om deze reden wordt de subsidie 2019 verhoogd. Door verhoging van de subsidie 2019 is Rondom Wijchen in staat om jeugdhulp en Wmo zorg- en diensten conform afspraken te blijven leveren.

Argumenten
1.1 Verhoging van de subsidie 2019 aan Rondom Wijchen zorgt ervoor dat er continuïteit van gesubsidieerde zorg en hulp is en blijft.

1.2 Prognoses van Rondom Wijchen over het jaar 2019 (zie ook perspectiefnota Wijchen 2019) laten zien dat de oorspronkelijk verstrekte subsidie 2019 van afgerond € 11,2 miljoen niet voldoende zal zijn om financieel uit te komen.

1.3 Van de extra Rijksmiddelen van totaal € 1.312.000 houden we € 160.000 in.
Er wordt € 160.000 ingehouden op de ophoging van de subsidie 2019. Deze inhouding houdt verband met de reeds in 2018 uitgevoerde pilot vroeg ambulant. De gemeente Wijchen gaat er hierbij vanuit dat dit bedrag in 2019 wordt inverdiend (taakstellend). De pilot heeft als doel jeugdspecialisten en School Maatschappelijk Werk dichter bij elkaar te organiseren op scholen.

Kanttekeningen
1.1 Septembercirculaire 2019
In de septembercirculaire 2019 kan het zijn dat deze budgetten nogmaals worden bijgesteld. Dit kan zowel positief als negatief uitvallen voor Rondom Wijchen. E.e.a. kan leiden tot een herziening van het totale subsidiebedrag 2019.

1.2 Bedrijfsvoeringskosten maken geen onderdeel uit van de subsidie.
Behalve de eigen organisatiekosten, maken de bedrijfsvoeringskosten geen onderdeel uit van de subsidie. Hierover moet voor 2019 een aanvullend besluit worden genomen.

1.4 Extra inzet door Rondom Wijchen wordt alleen gehonoreerd bij nadrukkelijke schriftelijke instemming vooraf.
Gezien argument 1.3 wordt onderstreept dat mogelijke extra (inhoudelijke) inzet altijd vooraf formeel moet worden aangevraagd en indien gewenst hiervoor een opdracht of beschikking moet zijn afgegeven.

Tegenargumenten en risico's
1.1 De gesubsidieerde activiteiten blijven ongewijzigd maar hierbij blijft de opdracht aan Rondom Wijchen om binnen de Rijksmiddelen uit te komen.
1.2 Er moet rekening gehouden worden dat begrenzen van uitgaven en sturen en beheersen hiervan op korte termijn niet of beperkt tot acceptabele resultaten zullen leiden.
1.3 Het is nog niet duidelijk wat de recent ingevoerde beheersmaatregelen gaan opleveren.

Financiële gevolgen
De genoemde middelen voor ophoging van de subsidie 2019 (totaal € 1.152.000) zijn reeds beschikbaar in de begroting Wijchen 2019. Deze middelen zijn als onderdeel van de Perspectiefnota 2019 aangemeld en in de begroting verwerkt. Dit besluit heeft een budget neutrale begrotingswijziging tot gevolg.
De totaalsubsidie Rondom Wijchen 2019 bedraagt na dit (conform) besluit: € 11.184.296 + € 1.152.000 = € 12.336.296.

Communicatie
We brengen Rondom Wijchen met een herziene beschikking op de hoogte van ons besluit met betrekking tot de subsidie en 2019.

Uitvoering of Vervolgstappen
We brengen Rondom Wijchen met een herziene beschikking op de hoogte van ons besluit met betrekking tot de subsidie 2019.

Geheimhouding:

N.v.t.

Voorstel

Openbaar Zaaknummer: 31354

Advies
Subsidie 2019 verhogen met € 1.152.000 Rijksmiddelen tot een bedrag van € 12.336.296.

Bijlagen

Bijlage: Beschikking verhogen subsidie 2019 Rondom Wijchen

De gemeenteraad van Wijchen,

De griffier, De burgemeester,

Gemeente Wijchen

Rondom Wijchen
t.a.v. het bestuur
Postbus 9000
6600 HA Wijchen

Gemeente Wijchen
Kasteellaan 27
Postbus 9000
6600 HA Wijchen

t 024 751 71 11
e gemeente@wijchen.nl

contactpersoon
Miranda Thijssen
t 088 432 7393
e m.thijssen@drutenwijchen.nl

ons kenmerk
Z/19/35573

datum 26 september 2019
onderwerp Herziening beschikking 2019 Rondom Wijchen
Verzonden

Geachte heer/mevrouw,

Vooruitlopend op de subsidievaststelling 2019 informeren wij u over een verhoging van de subsidie 2019. Wij bevoorschotten 100% van het herziene subsidiebedrag. Verder blijft al het gestelde in de voorgaande beschikking 2019 van kracht.

Aanleiding
Recent heeft het Rijk voor gemeente Wijchen extra middelen beschikbaar gesteld omdat het Jeugdbudget niet overeenkomt met de uit te voeren taken.

Totaal na herziening
De subsidie 2019 bedroeg bij de oorspronkelijke beschikking van 20 december 2018 € 11.184.296. Met de toevoeging van € 1.152.000 bedraagt de subsidie voor 2019 nu € 12.336.296. Dit ziet u terug bij de subsidievaststelling 2019. Voor de goede orde benadrukken wij dat behalve uw eigen organisatiekosten, de bedrijfsvoeringskosten géén onderdeel uitmaken van de subsidie.

Met bovengenoemde toevoeging aan de subsidie voor 2019 blijft de opdracht van kracht dat Rondom Wijchen binnen de Rijksmiddelen uit komt.

Van de extra Rijksmiddelen van totaal € 1.312.000 houden we € 160.000 in. Deze inhouding houdt verband met de reeds in 2018 uitgevoerde pilot vroeg ambulant. De gemeente Wijchen gaat er hierbij vanuit dat dit bedrag in 2019 wordt inverdiend (taakstellend).

Hoe maakt u bezwaar?
Bent u het niet eens met ons besluit? Dan kunt u hier bezwaar tegen maken. U doet dit door een brief te sturen naar de gemeenteraad van de gemeente Wijchen. Zo'n brief heet een bezwaarschrift. Let erop dat uw brief binnen zes weken na de verzenddatum van deze brief door ons ontvangen moet zijn.
In uw brief moet het volgende staan:
- uw naam en adres;
- uw e-mailadres en telefoonnummer;
- de datum van uw brief;
- het besluit waartegen u bezwaar maakt;
- de redenen waarom u bezwaar maakt;

- uw handtekening.

Het adres is:
gemeenteraad gemeente Wijchen
Afdeling BMO
Postbus 9000
6600 HA Wijchen

Wilt u dat het besluit niet meteen wordt uitgevoerd?
Ook al maakt u bezwaar, dan kan het besluit toch meteen uitgevoerd worden. Wilt u dat gewacht wordt met het uitvoeren van het besluit totdat er over uw bezwaarschrift is beslist? Dan kunt u de rechter vragen een voorlopige uitspraak te doen. Dit heet een voorlopige voorziening. Let op: u kunt dit alleen aan de rechter vragen als u ook een bezwaarschrift heeft opgestuurd naar de gemeente Wijchen. Ook moet er sprake zijn van spoed wanneer u dit wilt vragen aan de rechter.

Hoe vraagt u dit aan de rechter?
U kunt op twee manieren aan de rechter vragen om een voorlopige uitspraak te doen:
Gemeente Wijchen
- U stuurt een brief aan de Voorzieningenrechter van de rechtbank Gelderland, Postbus 9030, 6800 EM Arnhem. Hierin vraagt u om een voorlopige voorziening. Stuur een kopie mee van uw bezwaarschrift.
- U stuurt digitaal een verzoek naar de rechtbank via http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht -> digitaal procederen -> rechtbanken sector bestuursrecht.

U betaalt griffierecht als u vraagt om een voorlopige voorziening. U kunt aan de rechtbank vragen hoe hoog dit bedrag is.

Heeft u vragen of opmerkingen?
We vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Heeft u vragen, dan kunt u contact opnemen met Miranda Thijssen, telefoonnummer 088 432 7393 of e-mail m.thijssen@drutenwijchen.nl.

Met vriendelijke groet,
gemeenteraad van Wijchen

Voorzitter Griffier

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	630
Extern Zaak ID	Z/19/036410
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	26 september 2019
Agendapunt	13.g
Omschrijving	36410 Benoemen de heer C.K. van Galen tot plaatsvervangend lid Presidium - bij acclamatie
Organisatieonderdeel	Griffie Wijchen
Eigenaar	Heuvelmans, Marie-Cécile
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P0 Bestuur en ondersteuning
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Verheijen, J.Th.C.M. (Hans)
Telefoonnummer steller	0884327202
E-mail adres steller	mc.heuvelmans@wijchen.nl

Bijlagen
Benoemen de heer C.K. van Galen tot plaatsvervangend lid Presidium (36410)

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Raad openbaar Wijchen	**26 september 2019**
Stukken gemeenteraad Wijchen	17 september 2019

Voorgesteld besluit

de Gemeenteraad besluit:

De heer C.K. van Galen te benoemen tot plaatsvervangend lid van het Presidium.

Besluit (Aangenomen)

de Gemeenteraad besluit:

De heer C.K. van Galen te benoemen tot plaatsvervangend lid van het Presidium.

Openbaar Zaaknummer: 36410

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Benoemen de heer C.K. van Galen tot plaatsvervangend lid Presidium

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:
De heer C.K. van Galen te benoemen tot plaatsvervangend lid van het Presidium.

Aanleiding
De leden en plaatsvervangende leden van het Presidium zijn via een raadsbesluit benoemd. Doordat mevrouw E. Dauphin is gestopt als raadslid, wordt de heer C.K. van Galen benoemd tot plaatsvervangend lid van het Presidium.
Deze benoeming is conform hetgeen vermeld staat in de Verordening op de informatiebijeenkomsten, raadscommissies en themabijeenkomsten (artikel 14 Samenstelling).

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
26-04-2018	18 7A 16509 Benoemen leden commissies, werkgroepen en (plaatsvervangende) voorzitters, beslisnota